

ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Γρηγορίου Κ. Σφακιανού

ΟΙΚΟΝΟΜΟΓΟΥ Β. ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗ

ΤΕΧΝΙΚΗ
ΤΩΝ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Κ. ΣΦΑΚΙΑΝΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥ - Β. ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗ

ΑΘΗΝΑ
1998

Α' ΕΚΔΟΣΗ 1978

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ

Ο Ευγένιος Ευγενίδης, ο ιδρυτής και χορηγός του «Ιδρύματος Ευγενίδου», πολύ νωρίς προέβλεψε και σχημάτισε την πεποίθηση ότι η άρτια κατάρτιση των τεχνικών μας, σε συνδυασμό με την εθνική αγωγή, θα ήταν αναγκαίος και αποφασιστικός παράγων για την πρόοδο του Έθνους μας.

Την πεποίθησή του αυτή ο Ευγενίδης εκδήλωσε με τη γενναιόφρονα πράξη ευεργεσίας, να κληροδοτήσει σεβαστό ποσό για τη σύσταση Ιδρύματος, που θα είχε ως σκοπό να συμβάλλει στην τεχνική εκπαίδευση των νέων της Ελλάδας.

Έτσι, το Φεβρουάριο του 1956 συστήθηκε το «Ίδρυμα Ευγενίδου», του οποίου τη διοίκηση ανέλαβε η αδελφή του Μαρ. Σίμου, σύμφωνα με την επιθυμία του διαθέτη. Το έργο του Ιδρύματος συνεχίζει από το 1981 ο κ. Νικόλαος Βερνίκος - Ευγενίδης.

Από το 1956 έως σήμερα η συμβολή του Ιδρύματος στην τεχνική εκπαίδευση πραγματοποιείται με διάφορες δραστηριότητες. Όμως απ' αυτές η σημαντικότερη, που κρίθηκε από την αρχή ως πρώτης ανάγκης, είναι η έκδοση βιβλίων για τους μαθητές των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών και Λυκείων.

Μέχρι σήμερα, με τη συνεργασία με τα Υπουργεία Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εμπορικής Ναυτιλίας, εκδόθηκαν εκατοντάδες τόμοι βιβλίων, που έχουν διατεθεί σε πολλά εκατομμύρια αντίτυπα. Τα βιβλία αυτά κάλυπταν ή καλύπτουν ανάγκες των Κατωτέρων και Μέσων Τεχνικών Σχολών του Υπ. Παιδείας, των Σχολών του Οργανισμού Απασχόλησεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), των Τεχνικών και Επαγγελματικών Λυκείων, των Τεχνικών Επαγγελματικών Σχολών και των Δημοσίων Σχολών Εμπορικού Ναυτικού.

Μοναδική φροντίδα του Ιδρύματος σ' αυτή την εκδοτική του προσπάθεια ήταν και είναι η συγγραφή και έκδοση βιβλίων ποιότητας, από άποψη όχι μόνον επιστημονική, παιδαγωγική και γλωσσική, αλλά και ως προς την εμφάνιση, ώστε το βιβλίο να αγαπηθεί από τους μαθητές.

Για την επιστημονική και παιδαγωγική αρτιότητα των βιβλίων τα κείμενα υποβάλλονται σε πολλές επεξεργασίες και βελτιώνονται πριν από κάθε νέα έκδοση συμπληρωμένα κάταλλήλως.

Ιδιαίτερη σημασία απέδωσε το Ίδρυμα από την αρχή στη γλωσσική διατύπωση των βιβλίων, γιατί πιστεύει ότι και τα τεχνικά βιβλία, όταν είναι γραμμένα σε γλώσσα σωστή και ομοιόμορφη αλλά και κατάλληλη

για τη στάθμη των μαθητών, μπορούν να συμβάλλουν στη γλωσσική κατάρτιση των μαθητών.

Έτσι, με απόφαση που ίσχυσε ήδη από το 1956, όλα τα βιβλία της Βιβλιοθήκης του Τεχνίτη, δηλαδή τα βιβλία για τις τότε Κατώτερες Τεχνικές Σχολές, όπως αργότερα και για τις Σχολές του ΟΑΕΔ, ήταν γραμμένα σε γλώσσα δημοτική, με βάση τη γραμματική του Τριανταφυλλίδη, ενώ όλα τα άλλα βιβλία ήταν γραμμένα στην απλή καθαρεύουσα. Σήμερα ακολουθείται η γραμματική που διδάσκεται στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως. Η γλωσσική επεξεργασία των βιβλίων ανατίθεται σε φιλολόγους του Ιδρύματος και έτσι εξασφαλίζεται η ενιαία σύνταξη και ορολογία κάθε κατηγορίας βιβλίων.

Η ποιότητα του χαρτιού, το είδος των τυπογραφικών στοιχείων, τα σωστά σχήματα, η καλαίσθητη σελιδοποίηση, το εξώφυλλο και το μέγεθος του βιβλίου, περιλαμβάνονται και αυτά στις φροντίδες του Ιδρύματος και συμβάλλουν στη σωστή «λειτουργικότητα» των βιβλίων.

Το Ίδρυμα θεώρησε ότι είναι υποχρέωσή του, σύμφωνα με το πνεύμα του ιδρυτή του, να θέση στη διάθεση του Κράτους όλη αυτή την πείρα του των 20 ετών, αναλαμβάνοντας το 1978 και την έκδοση των βιβλίων για τις νέες Τεχνικές Επαγγελματικές Σχολές και τα Τεχνικά και Επαγγελματικά Λύκεια, σύμφωνα πάντοτε με τα εγκεκριμένα Αναλυτικά Προγράμματα του Π.Ι. και του ΥΠΕΠΘ.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ

Μιχαήλ Αγγελόπουλος, ο.μ. καθηγητής ΕΜΠ, Πρόεδρος.

Αλέξανδρος Σταυρόπουλος, ο.μ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς, Αντιπρόεδρος.

Ιωάννης Τεγόπουλος, καθηγητής ΕΜΠ.

Σταμάτης Παλαιοκρασάς, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Χρήστος Σιγάλας, Δ/ντής Σπ. Δευτ. Εκπαίδευσεως ΥΠΕΠΘ.

Σύμβουλος εκδόσεων του Ιδρύματος Κ.Α. Μανάφης, καθηγ. Φιλ. Σχολής Παν/μίου Αθηνών.

Γραμματέας της Επιτροπής, Γεώργιος Ανδρεάκος.

Διατελέσαντα μέλη ή σύμβουλοι της Επιτροπής

Γεώργιος Κακριδής (1955-1959) Καθηγητής ΕΜΠ, Άγγελος Καλογεράς (1957-1970) Καθηγητής ΕΜΠ, Δημήτριος Νιάνιας (1957-1965) Καθηγητής ΕΜΠ, Μιχαήλ Σπετσιέρης (1956-1959), Νικόλαος Βασιώτης (1960-1967), Θεόδωρος Κουζέλης (1968-1976) Μηχ. Ηλ. ΕΜΠ, Παναγιώτης Χατζηωάνου (1977-1982) Μηχ. Ηλ. ΕΜΠ, Αλέξανδρος Ι. Παππάς (1955-1983) Καθηγητής ΕΜΠ, Χρυσόστομος Καρβουνίδης (1955-1984) Μηχ. Ηλ. ΕΜΠ, Γεώργιος Ρούσσος (1970-1987) Χημ.-Μηχ. ΕΜΠ, Δρ. Θεοδόσιος Παπαθεοδοσίου (1982-1984) Δ/ντής Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσεως ΥΠΕΠΘ, Ιγνάτιος Χατζηευστρατίου (1985-1988) Μηχανολόγος, Δ/ντής Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσεως ΥΠΕΠΘ, Γεώργιος Σταμάτου (1988-1990) Ηλεκτρολόγος ΕΜΠ, Δ/ντής Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσεως ΥΠΕΠΘ, Σωτ. Γκλαβάς (1989-1993) Φιλόλογος, Δ/ντής Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσεως ΥΠΕΠΘ, Εμ. Τρανούδης (1993-1996) Δ/ντής Σπ. Δευτ. Εκπαίδευσεως ΥΠΕΠΘ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Η Τεχνική των Συναλλαγών σκοπό έχει να διδάξει τις βασικές αρχές της διεξαγωγής του εμπορίου, να εξάρει τη σπουδαιότητα αυτού για την όλη οικονομική ζωή και ανάπτυξη του ανθρώπου, να τονίσει τη μεγάλη του επίδραση σ' όλους τους άλλους παραγωγικούς κλάδους και να επισημάνει τη σκοπιμότητα και τη σημασία των διαφόρων εμπορικών εγγράφων, τα οποία οφείλουν οι έμποροι να εκδίδουν σε κάθε τους συναλλαγή και να διαφυλάττουν με επιμέλεια.

Από τη σύντομη αυτή περιγραφή του σκοπού του μαθήματος προκύπτει ότι η Τεχνική των Συναλλαγών είναι ένα από τα βασικότερα μαθήματα των Επαγγελματικών Λυκείων και προ παντός των Λυκείων Οικονομίας και Διοικήσεως όλων των ειδικοτήτων, γιατί περιέχει θέματα, τα οποία αναφέρονται και αφορούν όλες ανεξαιρέτως τις ειδικότητες, πολύ δε περισσότερο την ειδικότητα του Λογιστηρίου, στην οποία γι' αυτό και διδάσκεται επί εξ ώρες εβδομαδιαίως.

Η ύλη του μαθήματος, κατά το ωρολόγιο πρόγραμμα του Κ.Ε.Μ.Ε., κατακερματίζεται και δεν μπορούσε να γίνει διαφορετικά, αφού προβλέπεται ότι στα μεν Επαγγελματικά Λύκεια θα διδάσκονται τα βασικότερα κεφάλαια, γιατί η Τεχνική των Συναλλαγών στα Λύκεια αυτά αποτελεί εισαγωγικό μάθημα για τον καθορισμό της κατευθύνσεως, που θα επιλέξει ο μαθητής, στα δε Λύκεια Οικονομίας και Διοικήσεως θα διδάσκεται σ' όλες ανεξαιρέτως τις ειδικότητες επί δύο ώρες εβδομαδιαίως και στην ειδικότητα του Λογιστηρίου σε τριπλάσιο χρόνο. Παρά το γεγονός αυτό θεωρήθηκε σκόπιμο και κατορθώθηκε να μη διαχωρισθεί η ύλη σε πολλά βιβλία, αλλά να παρουσιασθεί ολόκληρη σ' ένα μόνο τόμο ως ενιαίο σύνολο, για να έχει ο μαθητής ολοκληρωμένες, συνεχείς και μεθοδικά καταχωρημένες γνώσεις όλων των θεμάτων, τα οποία τυχόν θα τον απασχολήσουν μελλοντικά, ανάλογα με την ειδικότητα, που θ' ακολουθήσει, ώστε να μπορεί, ανατρέχοντας στο βιβλίο, να βρίσκει κάθε δυνατή λεπτομέρεια και να βοηθείται έτσι αποτελεσματικά.

Κατά τη συγγραφή του βιβλίου ακολουθήθηκε πιστά το αναλυτικό πρόγραμμα του Κ.Ε.Μ.Ε. και στην προσπάθεια να γίνουν περισσότερο αντιληπτά και κατανοητά τα θέματα, που αναπτύσσονται, παραθέτονται πολλά παραδείγματα, υποδείγματα, διαγράμματα και εικόνες ακόμη και εξετάζεται το κάθε κεφάλαιο από το ουσιαστικό του περιεχόμενο, γιατί το μάθημα αυτό στηρίζομενο στις οικονομικές επιστήμες και στο εμπορικό δίκαιο παρουσιάζει πολλές δυσκολίες, αν ληφθεί υπόψη η πνευματική ωριμότητα των μαθητών προς τους οποίους απευθύνεται, η μικρή εμπειρία, την οποία έχουν από οικονομικοεμπορικές συναλλαγές και προ παντός η ανάγκη επεξεργασίας θεμάτων από την πιο πρακτική τους πλευρά.

Σύμφωνα με το ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα του Κ.Ε.Μ.Ε. τα κεφάλαια του βιβλίου θα διδαχθούν ως εξής:

Στο δεύτερο εξάμηνο του πρώτου έτους των Επαγγελματικών Λυκείων, επειδή ο χαρακτήρας του μαθήματος είναι εισαγωγικός, θα διδαχθούν επί δύο ώρες

εβδομαδιαίως τα βασικότερα κεφάλαια κάθε μεγάλης ενότητας, ήτοι τα κεφάλαια εκείνα που φέρουν αστερίσκο (*).

Στο πρώτο εξάμηνο του δευτέρου έτους θα διδαχθεί σε όλες τις ειδικότητες των Λυκείων Οικονομίας και Διοικήσεως επί δύο ώρες εβδομαδιαίως η υπόλοιπη ύλη εκτός από τα κεφάλαια που περιέχονται στις μεγάλες ενότητες 4,6,8,10 και 12, ήτοι στις ενότητες: Έγγραφα αγοραπωλησίας, Εμπορικά Επαγγέλματα, Συγκοινωνία, Γενικές αποθήκες και Χρηματιστήρια, στις οποίες θα επεκταθεί η διδασκαλία μόνον στην ειδικότητα του Λογιστηρίου, γιατί το μάθημα θα διδαχθεί επί εξ ώρες εβδομαδιαίως.

Έτσι οι μαθητές της ειδικότητας του Λογιστηρίου θα διδαχθούν ολόκληρη την ύλη του βιβλίου, οι λοιποί μαθητές των άλλων ειδικοτήτων των Λυκείων Οικονομίας και Διοικήσεως ολόκληρη την ύλη εκτός από τις μεγάλες ενότητες που αναφέρονται ανωτέρω και οι μαθητές των Επαγγελματικών Λυκείων στο β' εξάμηνο του Α' έτους μόνον τα κεφάλαια που φέρουν αστερίσκο.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Κ. ΣΦΑΚΙΑΝΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

*1.1 Αντικείμενο και χρησιμότητα της τεχνικής των συναλλαγών.

Η **Τεχνική των Συναλλαγών** αποτελεί σύνολο γνώσεων, οι οποίες αναφέρονται στον τρόπο της διεξαγωγής του εμπορίου. Οι γνώσεις αυτές έχουν ληφθεί από διάφορους κλάδους των Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών, ήτοι το Εμπορικό Δίκαιο, την Πολιτική Οικονομία, την Ιδιωτική Οικονομική και άλλους, στους οποίους διδάσκεται ο τρόπος διεξαγωγής και αναπτύξεως του εμπορίου.

Εξετάζει συνεπώς η τεχνική των συναλλαγών τη **γένεση** του εμπορίου, δηλαδή τους λόγους για τους οποίους δημιουργήθηκε το εμπόριο, τη **λειτουργία** του, δηλαδή τον τρόπο με τον οποίο διεξάγεται και λειτουργεί και τέλος την **ανάπτυξη** του, δηλαδή τον τρόπο και τις προϋποθέσεις, με τις οποίες αναπτύσσεται και επεκτείνεται το εμπόριο.

Η χρησιμότητα και η σημασία της τεχνικής των συναλλαγών είναι τόσο μεγάλη, όση είναι η χρησιμότητα και η σημασία του εμπορίου για τον άνθρωπο. Το εμπόριο είναι εκείνο, που επιβάλλει τη μεταφορά των εμπορευμάτων από τον τόπο της παραγωγής στον τόπο της καταναλώσεως και έτσι επιτυγχάνεται η ικανοποίηση των αναγκών του ανθρώπου και η αύξηση της παραγωγής.

Εάν δεν υπήρχε το εμπόριο, ούτε οι ανάγκες του ανθρώπου θα ήταν δυνατό να ικανοποιηθούν, γιατί ποιος θα μετέφερε π.χ. τον καφέ από τη Βραζιλία στην Ελλάδα, αλλά ούτε και η παραγωγή θα μπορούσε να ενισχυθεί, αφού ο Βραζιλιανός π.χ. παραγωγός θα παρήγαγε τόση ποσότητα καφέ, όση είχε ανάγκη ο τόπος του (κλειστή οικονομία). Με την ύπαρξη του εμπορίου όμως παράγει πολύ μεγαλύτερη ποσότητα, γιατί γνωρίζει ότι θα έρθει ο έμπορος, ο οποίος θα μεταφέρει τον καφέ στον τόπο της ελλείψεως και κατ' αυτόν τον τρόπο θα διατηρηθούν οι τιμές σε υψηλά επίπεδα και θα ικανοποιηθούν οι ανάγκες όλων των ανθρώπων από την αυξημένη αυτή παραγωγή.

Η γνώση της **τεχνικής των συναλλαγών** είναι απαραίτητη σε κάθε άνθρωπο, γιατί όλοι ζούμε στην κοινωνία και συναλλασσόμαστε, περισσότερο όμως στους εμπόρους, βιομηχάνους, τραπεζίτες και γενικά σε όλους εκείνους, που ασχολούνται με το εμπόριο, τη βιομηχανία, τις τραπεζικές εργασίες, τις ασφαλιστικές εργασίες, τις διαφημίσεις, τις μεταφορές, κ.λ.π.

Ονομάζεται τεχνική των συναλλαγών, γιατί το μάθημα αυτό διδάσκει ειδικότερα τον τρόπο, με τον οποίο διεξάγονται οι συναλλαγές. **Συναλλαγή** δε στο μάθημα αυτό καλείται κάθε πράξη, στην οποία λαμβάνει μέρος το χρήμα. 'Έτσι συναλλαγή

είναι η αγοραπωλησία, η μίσθωση ενός έργου, το δάνειο, η σύσταση μιας εταιρίας, κ.λ.π.

Τα πρόσωπα, που λαμβάνουν μέρος στη συναλλαγή, καλούνται **συναλλασσόμενοί της αντισυμβαλλόμενοί της** ή απλώς **συμβαλλόμενοι**. Στην αγοραπωλησία π.χ. οι συμβαλλόμενοι είναι ο αγοραστής και ο πωλητής, στη μίσθωση ενός έργου ο εργοδότης και ο εργολήπτης, στη μίσθωση ενός πράγματος ο εκμισθωτής (ιδιοκτήτης) και ο μισθωτής (ενοικιαστής), στο δάνειο ο δανειστής και ο δανειζόμενος κ.ο.κ. Άλλοτε η τεχνική των συναλλαγών ονομάζονταν και **Εμποριολογία**.

Ερωτήσεις.

1. Τι μας διδάσκει η τεχνική των συναλλαγών;
2. Από πού λαμβάνονται οι γνώσεις της τεχνικής των συναλλαγών;
3. Τι εξετάζει η τεχνική των συναλλαγών;
4. Ποια η χρησιμότητα της τεχνικής των συναλλαγών;
5. Σε ποιους είναι απαραίτητες οι γνώσεις της τεχνικής των συναλλαγών;
6. Πώς αλλοιώς ονομάζεται η τεχνική των συναλλαγών;
7. Τι καλείται συναλλαγή;

Ασκήσεις.

- α) Αναφέρετε μερικές συναλλαγές από την καθημερινή σας ζωή.
- β) Ο κ. Ανδρέου νοίκιασε το σπίτι του κ. Βασιλείου με ενοίκιο 8.000 δραχμές το μήνα. Ποιον εξυπηρετεί η συναλλαγή αυτή; Ποιος είναι ο μισθωτής, ποιος ο εκμισθωτής και ποιο το μίσθωμα (ενοίκιο);
- γ) Ο κ. Γεωργίου χορήγησε δάνειο 500.000 δραχμών στον κ. Δημητρίου, το οποίο θα επιστραφεί έπειτα από 3 χρόνια. Πώς καλείται ο κ. Γεωργίου και πώς ο κ. Δημητρίου;

***1.2 Η οικονομική δράση του ανθρώπου και τα αίτια της δημιουργίας της.**

Η κυριότερη αιτία της δημιουργίας των συναλλαγών μεταξύ των ανθρώπων είναι η ικανοποίηση των **αναγκών** του. Ο μαθητής αγοράζει π.χ. το τετράδιο, γιατί θέλει να γράψει σ' αυτό. Ο γεωργός αγοράζει τον ελκυστήρα, γιατί θέλει να οργώσει τη γη. Ο οικογενειάρχης προμηθεύεται διάφορα τρόφιμα, γιατί θέλει να θρέψει την οικογένειά του κ.ο.κ.

Λέγοντας **ανάγκη** εννοούμε το αίσθημα του ανθρώπου ότι κάτι του λείπει, ότι κάτι του χρειάζεται, το αίσθημα δηλαδή της ελλείψεως ή της χρείας, το οποίο αν δεν ικανοποιήσει, δεν μπορεί να διατηρηθεί στη ζωή ή να εκτελέσει τον προορισμό του. Οι ανάγκες π.χ. της τροφής, της ενδυμασίας, της κατοικίας, της μορφώσεως, της ιατρικής περιθάλψεως κλπ. είναι αισθήματα, τα οποία αν δεν ικανοποιήσει ο ανθρώπος δεν είναι δυνατό να ζήσει στη γη και να εκτελέσει τον προορισμό του..

Τα φυτά έχουν ανάγκη από νερό, μεταλλικές τροφές και διοξείδιο του άνθρακα, τα ζώα χρειάζονται τροφές και νερό και ο ανθρωπός δημιουργεί συνεχώς μεγαλύτερες και περισσότερες ανάγκες.

Οι ανάγκες του ανθρώπου διαφέρουν κατά χρόνο, τόπο και ηλικία. 'Άλλες ήταν οι ανάγκες των αρχαίων Ελλήνων και άλλες είναι των σημερινών. 'Άλλες είναι οι ανάγκες των κατοίκων της πόλεως και άλλες των κατοίκων του χωριού. 'Άλλες είναι οι ανάγκες του νηπίου, άλλες οι ανάγκες του ενηλίκου, άλλες οι ανάγκες ενός παιδιού και άλλες οι ανάγκες ενός γέροντα.

Τις ανάγκες, με βάση τα διάφορα κριτήρια διακρίνομε στις εξής κατηγορίες: (σχ. 1.2):

1) Ανάλογα με τη **σημασία** που έχουν οι ανάγκες για τη διατήρηση του ανθρώπου στη γη, τις διακρίνομε σε **κύριες ή πρώτες ανάγκες** και σε **δευτερεύουσες ή πολυτελείας**.

— **Κύριες ή πρώτες** είναι οι ανάγκες που αν δεν ικανοποιήσει ο άνθρωπος, δεν μπορεί να ζήσει στη γη, όπως είναι π.χ. η ανάγκη της τροφής, της κατοικίας, της ενδυμασίας κ.λ.π.

— **Δευτερεύουσες ή πολυτελείας** καλούνται οι ανάγκες, τις οποίες, και αν δεν ικανοποιήσει ο άνθρωπος, μπορεί να ζήσει στη γη, όπως είναι η ανάγκη της μορφώσεως, της καθαριότητας, της ψυχαγωγίας κ.λ.π.

2) Ανάλογα με την **αιτία**, η οποία δημιουργεί τις ανάγκες, τις διακρίνομε σε **φυσικές και κοινωνικές**.

— **Φυσικές** καλούνται οι ανάγκες που επιβάλλει η φύση, όπως είναι η ανάγκη της τροφής, της ενδυμασίας κ.λ.π.

— **Κοινωνικές** καλούνται οι ανάγκες που επιβάλλει η κοινωνία, όπως η μόρφωση, η καθαριότητα, η ευγένεια κ.λ.π.

3) Ανάλογα με τον **τρόπο**, με τον οποίο εμφανίζονται στους ανθρώπους, διακρίνομε τις ανάγκες σε **ατομικές και σε συλλογικές**.

— **Ατομικές** καλούνται οι ανάγκες που εμφανίζονται σε κάθε άτομο χωριστά, όπως π.χ. η ανάγκη κορεσμού της πείνας, της δίψας κ.λ.π. και ικανοποιούνται επίσης χωριστά από κάθε άτομο.

— **Συλλογικές** καλούνται οι ανάγκες που αναφέρονται σε πολλά άτομα μαζί και ικανοποιούνται με τη συλλογική προσπάθεια πολλών ατόμων, όπως π.χ. η κατασκευή δρόμων, πάρκων, ο εμβολιασμός, η ύδρευση, ο φωτισμός κ.λ.π.

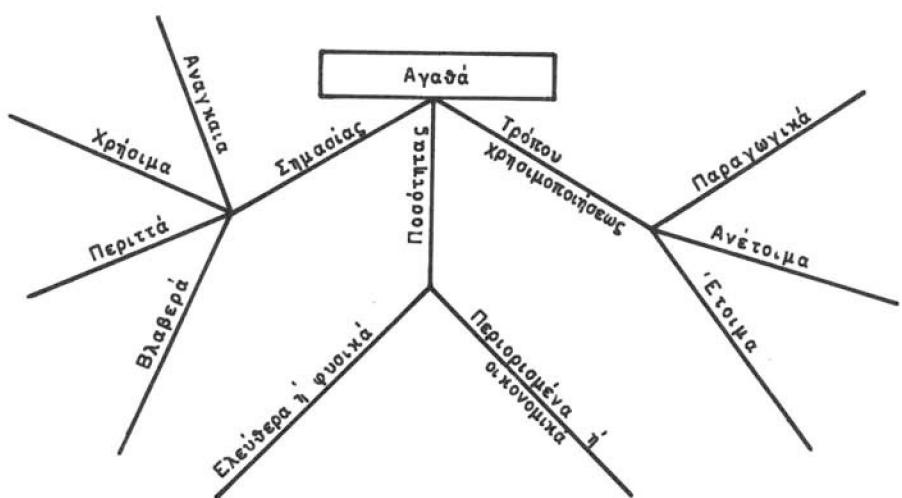
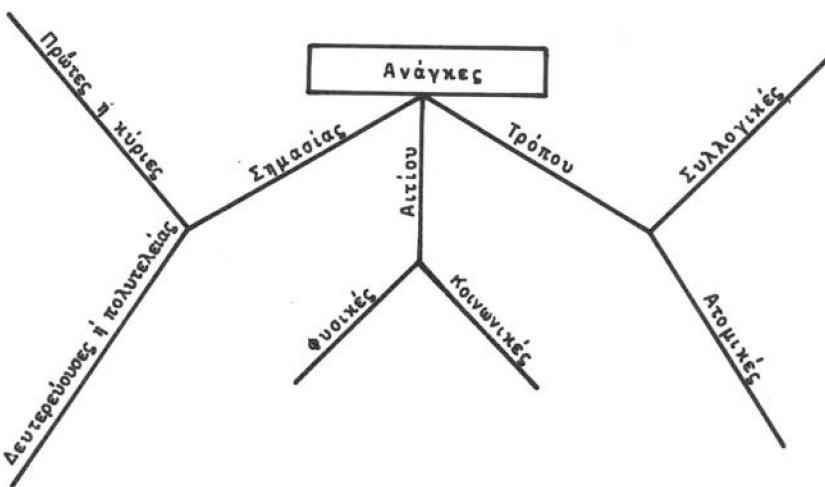
Σήμερα ο άνθρωπος προσπαθεί και αυτές ακόμη τις καθαρά ατομικές ανάγκες να τις μετατρέψει σε συλλογικές, γιατί έτσι κατορθώνει μεθοδικότερα και αποδοτικότερα να τις αντιμετωπίσει. Η εκπαίδευση π.χ. άλλοτε ήταν ατομική ανάγκη και οι γονείς έπρεπε να φροντίζουν για τη μόρφωση των παιδιών τους. Σήμερα η ανάγκη της εκπαίδευσεως έχει γίνει συλλογική και την ικανοποίησή της έχει αναλάβει το Κράτος.

Τα μέσα, με τα οποία θεραπεύονται (ικανοποιούνται) οι ανάγκες του ανθρώπου, καλούνται **αγαθά**. Αγαθό συνεπώς καλείται καθετί, που χρησιμεύει για την ικανοποίηση των αναγκών του ανθρώπου. Ο ατμοσφαιρικός αέρας, το σιτάρι, το σπίτι, η μόρφωση κλ.π. όλα αυτά είναι αγαθά, γιατί χρησιμεύουν για την ικανοποίηση των αναγκών του ανθρώπου.

Τα αγαθά τα διακρίνομε έχοντας ως βάση διάφορα κριτήρια στις εξής κατηγορίες (σχ. 1.2):

1) Ανάλογα με την **ποσότητα** στην οποία διατίθενται σε σχέση με τις ανάγκες των ανθρώπων, τα αγαθά τα διακρίνομε σε **ελεύθερα ή φυσικά και σε περιορισμένα ή οικονομικά**.

— **Ελεύθερα ή φυσικά** καλούνται τα αγαθά, που πλεονάζουν σε σχέση προς τις ανάγκες των ανθρώπων. Ικανοποιούνται δηλαδή όλες οι ανάγκες των ανθρώπων και περισσεύουν ακόμη αγαθά. Τέτοια είναι ο ήλιος, ο ατμοσφαιρικός αέρας, τα ξύλα στο δάσος, η άμμος στη θάλασσα κ.ο.κ. Τα αγαθά αυτά τα παίρνει ο άνθρωπος ελεύθερα από τη φύση και γι' αυτό καλούνται ελεύθερα ή φυσικά αγαθά.

Σχ. 1.2.
Σχηματική διάκριση των αναγκών και των αγαθών.

— **Περιορισμένα** ή **οικονομικά** καλούνται τα αγαθά εκείνα, τα οποία είναι λιγότερα σε σχέση προς τις ανάγκες των ανθρώπων, που πρέπει να ικανοποιηθούν, όπως είναι π.χ. το σιτάρι, το μαλλί κ.ο.κ. Για να αποκτήσει ο άνθρωπος τα περιορισμένα ή οικονομικά αυτά αγαθά χρειάζεται να καταβάλλει προσπάθεια, εργασία. Η προσπάθεια αυτή του ανθρώπου για την απόκτηση των οικονομικών αγαθών προς ικανοποίηση των αναγκών του καλείται **οικονομική δράση**.

2) Ανάλογα με τη **σημασία** που έχουν για την ικανοποίηση των αναγκών του ανθρώπου σε **αναγκαία, χρήσιμα, περιττά** και **βλαβερά**.

— **Αναγκαία** καλούνται τα αγαθά εκείνα που αν ο άνθρωπος δεν τα λάβει, δεν μπορεί να ζήσει στη γη, όπως είναι η τροφή, η κατοικία κ.λ.π. Τα αναγκαία αγαθά αντιστοιχούν στις πρώτες ανάγκες.

— **Χρήσιμα** καλούνται τα αγαθά εκείνα, τα οποία ικανοποιούν μεν ανάγκες, αλλά ο άνθρωπος και χωρίς αυτά μπορεί να ζήσει, όπως είναι το ραδιόφωνο, η τηλεόραση, το αυτοκίνητο κ.ά. Τα αγαθά αυτά αντιστοιχούν στις δευτερεύουσες ανάγκες ή στις ανάγκες πολυτελείας.

— **Περιττά** καλούνται τα αγαθά που δεν εξυπηρετούν καμιά ανάγκη, χρησιμοποιούμενα όμως δεν βλάπτουν τον άνθρωπο, όπως είναι τα κοσμήματα των γυναικών κ.ά.

— **Βλαβερά** καλούνται τα αγαθά που όχι μόνο δεν εξυπηρετούν ανάγκες, αλλά χρησιμοποιούμενα βλάπτουν τον άνθρωπο, όπως είναι τα οινοπνευματώδη ποτά, το τσιγάρο, τα χαρτιά κ.λ.π.

Η διάκριση αυτή των αγαθών δεν είναι απόλυτη, γιατί ένα αγαθό, που θεωρείται σήμερα περιττό, αύριο γίνεται χρήσιμο κ.ο.κ.

3) Ανάλογα με το **πώς** τα **χρησιμοποιούμενα** τα αγαθά τα διακρίνομε σε **έτοιμα, ανέτοιμα** και **παραγωγικά**.

— **Έτοιμα** καλούνται τα αγαθά εκείνα, τα οποία μπορούν να χρησιμεύουν για την ικανοποίηση των αναγκών του ανθρώπου, όπως βρίσκονται στη φύση χωρίς καμιά προετοιμασία ή προπαρασκευή. Τέτοια είναι διάφορα φρούτα, πολλά λαχανικά κ.λ.π.

— **Ανέτοιμα** καλούνται τα αγαθά που για να χρησιμοποιηθούν από τον άνθρωπο, απαιτούν μια προπαρασκευή. Τέτοια είναι το κρέας, το μαλλί, το σιτάρι κ.ο.κ.

— **Παραγωγικά** ονομάζονται τα αγαθά εκείνα, τα οποία χρησιμεύουν για την παραγωγή άλλων αγαθών, όπως είναι π.χ. τα μηχανήματα, τα εργαλεία κ.λ.π.

Επειδή οι διάφορες ανάγκες των ανθρώπων σήμερα μοιάζουν να είναι απεριόριστες, και με την πάροδο του χρόνου γίνονται πολυπλοκότερες, ενώ κατά κανόνα πολλά από τα απαιτούμενα έτοιμα αγαθά είναι περιορισμένα, ο άνθρωπος προσπαθεί με τα διάφορα οικονομικά μέσα, τα οποία διαθέτει, με τα **παραγωγικά δηλαδή αγαθά**, να μεταβάλλει τα ανέτοιμα αγαθά σε έτοιμα, κατάλληλα να ικανοποιήσουν τις ανάγκες του.

Η προσπάθεια αυτή όπως είπαμε και προηγουμένως καλείται οικονομική δράση του ανθρώπου.

Το απεριόριστο συνεπώς των αναγκών και το περιορισμένο των αγαθών αποτελούν τους δύο πόλους, γύρω από τους οποίους στρέφεται η όλη οικονομική δράση του ανθρώπου. Είναι η αιτία της δημιουργίας όλων των οικονομικών προβλημάτων, τα οποία δημιουργούνται καθημερινά γύρω από τον άνθρωπο και τα οποία καλείται να επιλύσει με την εργασία και τα διάφορα παραγωγικά αγαθά, που διαθέτει.

Εάν οι ανάγκες δεν ήταν απεριόριστες, εάν δηλαδή κάθε μέρα δεν παρουσιάζονταν και νέες ανάγκες (έχομε σήμερα π.χ. ασπρόμαυρη τηλεόραση, αύριο θα θελήσουμε έγχρωμη κ.ο.κ.) και εάν τα αγαθά ήσαν όλα ελεύθερα, δεν θα υπήρχε οικονομική δράση, γιατί δεν θα κατέβαλε καμιά προσπάθεια ο άνθρωπος για να τα αποκτήσει. Η ζωή έτσι θα ήταν ασφαλώς ανετότερη και περισσότερο ευχάριστη, δεν θα έφθανε όμως ο άνθρωπος στον πολιτισμό και στην πρόοδο τη σημερινή.

Ερωτήσεις.

1. Ποια είναι η κυριότερη αιτία της δημιουργίας των συναλλαγών;
2. Τι καλείται ανάγκη;
3. Σε τι διαφέρουν οι ανάγκες;
4. Βάσει ποιών κριτηρίων και σε ποιες κατηγορίες διακρίνομε τις ανάγκες;
5. Ποιες ανάγκες καλούνται κύριες ή πρώτες και ποιες δευτερεύουσες ή πολυτελείας;
6. Ποιες ανάγκες καλούνται φυσικές και ποιες κοινωνικές;
7. Ποιες ανάγκες καλούνται ατομικές και ποιες συλλογικές;
8. Ποια τάση παρουσιάζουν σήμερα οι ατομικές ανάγκες;
9. Τι καλείται αγαθό;
10. Με ποια κριτήρια και σε ποιες κατηγορίες διακρίνομε τα αγαθά;
11. Ποια αγαθά καλούνται αναγκαία, ποια χρήσιμα, ποια περιττά και ποια βλαβερά; Αναφέρετε από ένα παράδειγμα.
12. Ποια αγαθά καλούνται ελεύθερα ή φυσικά και ποια περιορισμένα ή οικονομικά;
13. Τι καλείται οικονομική δράση;
14. Ποια αγαθά καλούνται έτοιμα, ποια ανέτοιμα και ποια παραγωγικά;
15. Ποια είναι τα αίτια της δημιουργίας τις οικονομικής δράσεως του ανθρώπου;
16. Εάν οι ανάγκες των ανθρώπων ήταν περιορισμένες και τα αγαθά ελεύθερα, ποια θα ήταν η άψη της ανθρωπότητας;

***1.3 Ο καταμερισμός των έργων και η φυσική ανταλλαγή.**

Καταμερισμός των έργων καλείται η επίδοση κάθε ανθρώπου σε ιδιαίτερο έργο.

Ο πρώτος καταμερισμός των έργων έγινε μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας μετά τη μόνιμη εγκατάστασή τους, όταν ο μεν άνδρας είχε ως ασχολία το κυνήγι και τον πόλεμο, η δε γυναίκα την καλλιέργεια της γης. Με την πάροδο του χρόνου αναπτύχθηκαν και άλλα επαγγέλματα, όπως του υποδηματοποιού, του ράπτη, του κτίστη κ.λ.π. Στην αρχή μεν μοιράστηκαν τα επαγγέλματα αυτά μεταξύ των μελών της ίδιας οικογένειας, έπειτα δε μεταξύ των κατοίκων του χωριού, της πόλεως κ.ο.κ.

Ο καταμερισμός των έργων έχει τεράστια σημασία, γιατί αν το ίδιο πρόσωπο ήταν και ράπτης και κτίστης και υποδηματοποιός και γιατρός, δεν θα ήταν ούτε καλός ράπτης, ούτε καλός κτίστης, ούτε καλός γιατρός. «Ο τεχνόμενος πολλά» λέγει ο Ξενοφών, «ούδεν καλώς ποιεῖ».

Σήμερα όχι μόνο καταμερισμός των έργων υπάρχει, αλλά και μεγάλη ειδίκευση στον καταμερισμό αυτό. Στο επάγγελμα π.χ. του γιατρού, άλλος είναι παιδίατρος, άλλος χειρούργος, άλλος παθολόγος, άλλος ακτινολόγος, άλλος ογκολόγος κ.ο.κ. Όσο μεγαλύτερη είναι η ειδίκευση των επαγγελμάτων σε μια χώρα, τόσο ακμαιότερο πολιτισμό παρουσιάζει η χώρα. Στη Νιγηρία π.χ. ο ίδιος γιατρός είναι παθολόγος και οφθαλμίατρος και καρδιολόγος κ.ο.κ., ενώ στην Ελλάδα π.χ. υπάρχει ειδικότητα

γιατρού εντερολόγου, φυματιολόγου κ.ο.κ.

Ο καταμερισμός των έργων με τα διάφορα αγαθά που παρήγαγε δημιούργησε τη φυσική ανταλλαγή των αγαθών ή την ανταλλαγή σε είδος. Ο άνθρωπος που είχε ως ασχολία την παραγωγή ενός μόνο αγαθού, για να αποκτήσει τα άλλα αγαθά, που είχε ανάγκη, ήταν υποχρεωμένος να ανταλλάσσει τα περισσεύματα του αγαθού αυτού με τα άλλα αγαθά, τα οποία δημιουργούσαν οι άλλοι άνθρωποι. Έτσι άρχισε να παράγει μεγάλες ποσότητες ενός μόνο αγαθού, όχι για να ικανοποιεί τις προσωπικές του μόνο ανάγκες ή τις ανάγκες της οικογένειάς του, αλλά και για να παρουσιάζει περισσεύματα οποία θα μπορούσε να ανταλλάσσει με άλλα αγαθά που είχε ανάγκη.

Η ανταλλαγή αυτή των αγαθών καλείται **φυσική ανταλλαγή ή ανταλλαγή σε είδος ή αντιπραγματισμός**.

Η φυσική ανταλλαγή χρησιμοποιήθηκε κατά τα πρώτα βήματα του εκπολιτισμού των λαών της γης και σήμερα ακόμη χρησιμοποιείται στους απολίτιστους λαούς της Ασίας και της Αφρικής. Το φαινόμενο παρουσιάσθηκε στην Ελλάδα κατά τα μαύρα χρόνια της κατοχής 1941-1945.

Τα αγαθά, τα οποία ανταλλάσσονται μεταξύ τους, είναι μόνο τα οικονομικά, γιατί αυτά έχουν αξία.

Ανταλλάσσονται π.χ. το κρασί με το λάδι, το σιτάρι με τον καφέ κ.ο.κ., γιατί τα αγαθά αυτά για να τα αποκτήσει ο άνθρωπος καταβάλλει εργασία. Και όσο μεγαλύτερη εργασία καταβάλλει, τόσο και μεγαλύτερη αξία αποκτούν τα αγαθά. Τα ελεύθερα αγαθά, όπως π.χ. ο ήλιος, ο ατμοσφαιρικός αέρας, η άμμος της θάλασσας κλπ. δεν έχουν αξία, γιατί δεν καταβλήθηκε καμιά προσπάθεια για την απόκτησή τους. Εάν όμως η άμμος μεταφερθεί στην πόλη, θα αποκτήσει αξία και μάλιστα τόση, όση είναι η ποσότητα της εργασίας που απαιτήθηκε, για τη μεταφορά της στην πόλη. Κατά παρόμοιο τρόπο από δύο βιβλιοθήκες με το ίδιο μέγεθος και από την ίδια ύλη κατασκευασμένες, αν η μία έχει περισσότερα σκαλίσματα από την άλλη, δηλαδή απαιτεί περισσότερη εργασία, θα έχει και μεγαλύτερη αξία.

Υπάρχουν όμως και αγαθά, τα οποία ενώ δεν περιέχουν εργασία, παρουσιάζουν μεγάλη αξία. 'Ενας ορειβάτης π.χ. βρίσκει στο βουνό ένα κομμάτι χρυσού. Φυσικά ο ορειβάτης δεν έκανε την ορειβασία ειδικά για να βρει το χρυσό και επομένως δεν κατέβαλε ειδική προσπάθεια. Εν τούτοις ο χρυσός έχει μεγάλη αξία, γιατί είναι πολύτιμο μέταλλο.

'Ένας μαθητής επιστρέφοντας στο σπίτι του βρίσκει στο δρόμο ένα τετράδιο. Θα το πάρει γιατί του χρησιμεύει. Αν εύρισκε ένα δέδειο κουτί δεν θα το έπαιρνε, γιατί δεν του χρησιμεύει.

Απ' όλα αυτά προκύπτει ότι η αξία ενός αγαθού εξαρτάται από τρεις παράγοντες:

α) Από την ποσότητα της εργασίας που περιέχει.

β) Από τη σπανιότητα.

γ) Από τη χρησιμότητα του αγαθού.

Την αξία εξάλλου του αγαθού διακρίνομε σε δύο μεγάλες κατηγορίες: Στην **αξία χρήσεως** και στην **ανταλλακτική αξία**.

— **Αξία χρήσεως** καλείται η σημασία, που έχει το αγαθό για την ικανοποίηση των αναγκών του ανθρώπου. Το βιβλίο για το μαθητή, το φάρμακο για τον άρρωστο, ο ελκυστήρας για το γεωργό κ.ο.κ. έχουν αξία χρήσεως.

— **Ανταλλακτική αξία** καλείται η ικανότητα, την οποία έχει ένα αγαθό, να ανταλλάσσεται με άλλα αγαθά. Γεωργός π.χ. βρίσκει στο δρόμο ένα βιβλίο, αν και δε γνωρίζει γράμματα, θα το πάρει, για να το πωλήσει και να αγοράσει κάτι άλλο. Για το γεωργό το βιβλίο έχει ανταλλακτική αξία, ενώ για το μαθητή ανταλλακτική αξία έχουν τα γεωργικά εργαλεία.

Για να έχει όμως ένα αγαθό ανταλλακτική αξία, πρέπει να έχει και αξία χρήσεως, να έχει δηλαδή χρησιμότητα και να μη βρίσκεται άφθονο στη φύση, να μην είναι ελεύθερο. Άρα ανταλλακτική αξία παρουσιάζουν μόνον τα οικονομικά αγαθά και εκείνα, τα οποία έχουν χρησιμότητα.

Ερωτήσεις.

1. Τι καλείται καταμερισμός των έργων;
2. Πότε πρωτοπαρουσιάσθηκε ο καταμερισμός των έργων και μεταξύ ποιων επαγγελμάτων;
3. Ποια η σημασία του καταμερισμού των έργων;
4. Μπορούμε βάσει του καταμερισμού των έργων να προσδιορίσουμε το επίπεδο πολιτισμού μιας χώρας και με ποιο τρόπο;
5. Πού οφείλεται η εμφάνιση της φυσικής ανταλλαγής και με ποιο τρόπο δημιουργήθηκε;
6. Χρησιμοποιείται σήμερα η φυσική ανταλλαγή;
7. Ποια αγαθά ανταλλάσσονται μεταξύ τους και γιατί;
8. Τα ελεύθερα αγαθά γιατί δεν έχουν αξία;
9. Βρίσκεται ένα ιατρικό εργαλείο, θα το πάρεις και γιατί; Ποια αξία έχει αυτό για σένα και γιατί;
10. Δυο σπίτια με το ίδιο μέγεθος και την ίδια αντοχή, το ένα έχει μεγαλύτερο και καλύτερο διάκοσμο, γιατί θα έχει και μεγαλύτερη αξία;
11. Από τι εξαρτάται η αξία ενός αγαθού;
12. Πώς διακρίνεται η αξία;
13. Τι καλείται αξία χρήσεως; αναφέρετε παραδείγματα.
14. Τι καλείται ανταλλακτική αξία; αναφέρετε παραδείγματα.
15. Ποια αγαθά έχουν ανταλλακτική αξία;

***1.4 Οι δυσχέρειες της φυσικής ανταλλαγής και η εμφάνιση του χρήματος και του νομίσματος.**

Η φυσική ανταλλαγή ή η ανταλλαγή σε είδος παρουσίασε τις εξής βασικές δυσχέρειες:

1) Εκείνος που είχε πλεόνασμα π.χ. σιταριού και ήθελε να το ανταλλάξει με λάδι, έπρεπε να βρει κάποιον άλλο, που να έχει πλεόνασμα λαδιού και να θέλει να το ανταλλάξει με σιτάρι, από το οποίο να έχει έλλειψη.

Να υπάρχει δηλαδή αντίθεση στις επιθυμίες των συμβαλλομένων

2) Έπρεπε να μπολογισθεί πόσα κιλά σιτάρι αντιστοιχούν σε ένα κιλό λαδιού, πόσα κιλά λαδιού αντιστοιχούν σε ένα άλιγο, σε μια καλύβα, πόσα κιλά σιταριού αντιστοιχούν σε ένα πρόβατο κ.ο.κ.

Από τις δυσχέρειες αυτές απαλλάχθηκε ο άνθρωπος με τη χρησιμοποίηση ενός μόνο αγαθού, με το οποίο αντάλλαζε όλα τα άλλα αγαθά και με το οποίο προσδιόριζε την αξία τους. Το αγαθό αυτό το ονόμασε χρήμα, από το «χρήσμα-χρώμαι», το οποίο σημαίνει χρησιμοποιού.

Χρήμα συνεπώς καλείται κάθε αγαθό, το οποίο χρησιμεύει για την ανταλλαγή όλων των άλλων αγαθών και για τον προσδιορισμό της αξίας τους.

Στην αρχή οι διάφοροι λαοί ως χρήμα χρησιμοποίησαν διάφορα αγαθά, όπως το σιτάρι, το ρύζι, τα κοκχύλια, το πρόβατο, το σίδερο, το αλάτι κ.ο.κ. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνονταν οι συναλλαγές, γιατί προκειμένου να αγοράσει ένας π.χ. μια καλύβα ή ένα άλογο, έπρεπε να διαθέτει σιτάρι αφού χρησιμοποιούσαν ως χρήμα το σιτάρι, και ήταν εύκολο να θυμάται πόση ποσότητα σιταριού κόστιζε μια καλύβα, ένα άλογο κ.ο.κ. Ο πωλητής θα ζητούσε σιτάρι, γιατί γνώριζε ότι, αν έχει σιτάρι, μπορεί να αποκτήσει οποιοδήποτε αγαθό επιθυμούσε. 'Ετσι διευκολύνθηκαν πολύ οι συναλλαγές, που βοήθησαν πολύ στην πρόοδο του ανθρώπου.

Με την πάροδο όμως του χρόνου διαιπιστώθηκε ότι τα αγαθά αυτά δεν ήταν διατηρήσιμα, καταστρέφονταν με την επίδραση καιρικών συνθηκών, δεν μεταφέρονταν εύκολα κ.ο.κ. γι' αυτό εγκαταλείφθηκαν όλα σιγά-σιγά και τελικά κατέληξαν στα διάφορα μέταλλα και κυρίως στο χρυσό.

Ο χρυσός χρησιμοποιήθηκε ως χρήμα, γιατί έχει τις εξής ιδιότητες:

- 1) Σε μικρό όγκο έχει μεγάλη αξία. Μπορεί συνεπώς να μεταφέρεται εύκολα από τόπο σε τόπο και να φυλάγεται οπουδήποτε.
- 2) Δεν βρίσκεται άφθονος στη φύση και συνεπώς η αξία του δεν μεταβάλλεται.
- 3) Είναι διατηρήσιμος, γιατί ούτε ο ατμοσφαιρικός αέρας, ούτε ο χρόνος τον μεταβάλλουν.
- 4) Σε υσοδήποτε μικρά κομμάτια και αν κοπεί, δε χάνει την αξία του.

Αν π.χ. ένα κομμάτι χρυσού αξίας 2.000 δραχμών κοπεί σε δύο κομμάτια, δε χάνει την αξία του, γιατί το κάθε κομμάτι θα έχει τόση αξία όσο είναι το βάρος του.

Ο χρυσός χρησιμοποιήθηκε στην αρχή με μορφή διαφόρων γεωμετρικών σχημάτων, ιδίως δε ράβδων, και ήταν αναμιγμένος με άλλα αγενή μέταλλα κυρίως με χαλκό, για να γίνεται το κράμα σκληρότερο και να μη φθείρεται, επειδή ο χρυσός είναι μαλακό μέταλλο.

'Έτσι οι άνθρωποι ήσαν υποχρεωμένοι σε κάθε συναλλαγή, για να προσδιορίσουν την αξία του κράματος, να ελέγχουν όχι μόνο το βάρος του, αλλά και την περιεκτικότητά του σε χρυσό. Τις εργασίες αυτές, επειδή δεν μπορούσαν οι συναλλασσόμενοι να εκτελέσουν μόνοι τους, είχαν αναλάβει οι αργυραμοιβοί, οι οποίοι αντί αμοιβής ζύγιζαν το κράμα και προσδιόριζαν την αξία του. Επειδή αυτό παρουσίαζε πολλές δυσκολίες στις συναλλαγές και οδηγούσε σε παρεξηγήσεις τους συμβαλλομένους, ανάγκασε τα κράτη να κατασκευάσουν μικρούς και ομοιόμορφους δίσκους ορισμένου σχήματος και βάρους από χρυσό και άργυρο ορισμένης περιεκτικότητας· στη μια όψη (πλευρά) των δίσκων αυτών ανέγραψαν την αξία του, στην άλλη δε αποτύπωσαν μια συμβολική παράσταση, την κεφαλή ενός ζώου, άρχοντα κλπ. Τους δίσκους αυτούς ονόμασαν νομίσματα.

Νόμισμα συνεπώς σύμφωνα με τα παραπάνω, καλείται δίσκος από ευγενές μέταλλο, ο οποίος στη μεν μια πλευρά του αναγράφει την αξία του στην άλλη δε οποιαδήποτε συμβολική παράσταση.

Σε κάθε νόμισμα διακρίνομε δύο αξίες, **την ονομαστική**, η οποία αναγράφεται στο νόμισμα, και **την πραγματική**, η οποία προκύπτει από την περιεκτικότητα του κράματος σε χρυσό ή άργυρο.

Η ονομαστική αξία του νομίσματος πρέπει να είναι πάντοτε μεγαλύτερη από την πραγματική, γιατί διαφορετικά οι άνθρωποι δε θα χρησιμοποιούσαν τα νομίσμα-

τα στις συναλλαγές τους, αλλά θα τα απέκριπταν, για να τα χρησιμοποιήσουν ως μέταλλο και με την προσμονή να λάβουν μεγαλύτερη αξία.

Εκτός από τα χρυσά νομίσματα έχομε και τα **επιβοηθητικά νομίσματα**. Αυτά είναι τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα. **Κέρματα** καλούνται τα νομίσματα από αγενή μέταλλα (αλουμίνιο, νίκελ, άργυρο κλπ.), τα οποία χρησιμεύουν για τις μικροσυναλλαγές και τη συμπλήρωση στις πληρωμές.

Τα κράτη σήμερα αντικατέστησαν τα χρυσά νομίσματα με χαρτονομίσματα για τους φενίκις λόγους:

α) Τα χρυσά νομίσματα χρησιμοποιούμενα στις συναλλαγές φθείρονται, γιατί ο χρυσός είναι μαλακό μέταλλο.

β) Πολλές φορές, χάνονται από απροσεξία π.χ. στο βυθό της θάλασσας και αλλού, χωρίς να μπορούν να ξαναχρησιμοποιηθούν, οπότε χάνεται μια πραγματική αξία και

γ) Δεν είναι τόσο εύχρηστα στις συναλλαγές.

Τα **χαρτονομίσματα** δεν έχουν πραγματική αξία. Αντικατέστησαν τα νομίσματα, γιατί είναι με νόμο υποχρεωτικώς αποδεκτά στις συναλλαγές. Τα χαρτονομίσματα διευκολύνουν τους συμβαλλομένους, γιατί μετρούνται και μεταφέρονται εύκολα. Πολλά κράτη την έκδοση των χαρτονομισμάτων ανέθεσαν στις Τράπεζες, οπότε καλούνται **Τραπεζογραμμάτια**. Σ' εμάς την έκδοση των τραπεζογραμμάτων έχει η Τράπεζα της Ελλάδας. Από το 1841 όμως ως το 1928 το προνόμιο αυτό είχε η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας, που ιδρύθηκε γι' αυτό το σκοπό. Η τράπεζα, που εκδίδει τα τραπεζογραμμάτια, καλείται και **Εκδοτική Τράπεζα**.

'Όπως για τη μέτρηση του βάρους ενός σώματος έχομε ως μονάδα βάρους το κιλό, για τη μέτρηση του μήκους ως μονάδα μήκους το μέτρο κ.ο.κ., έτσι και για τις μετρήσεις της αξίας των αγαθών έχομε ως μονάδα μετρήσεως τη νομισματική μονάδα.

Νομισματική μονάδα συνεπώς καλείται το κοινό μέτρο μετρήσεως της αξίας των αγαθών.

'Όλα τα κράτη με νόμο έχουν καθορίσει τη νομισματική μονάδα τους. Η Ελλάδα ως νομισματική μονάδα έχει τη δραχμή, βάσει της οποίας προσδιορίζεται η αξία όλων των αγαθών. Η Αγγλία έχει τη λίρα, οι Η.Π.Α. το δολλάριο, η Γαλλία το φράγκο, η Γερμανία το μάρκο, η Ιταλία τη λιρέττα κ.ο.κ.

Σε κάθε νομισματική μονάδα, για να διευκολύνονται οι συμβαλλόμενοι έχουν καθορισθεί το υποπολλαπλάσια και πολλαπλάσιά της. Της δραχμής π.χ. τα υποπολλαπλάσια είναι το πενηντάλεπτο, το εικοσάλεπτο, το δεκάλεπτο (δεκάρα) και το πεντάλεπτο, ενώ τα πολλαπλάσια είναι το διδραχμό, το πεντάδραχμο, το δεκάδραχμο, το εικοσάδραχμο, το 50/δραχμο, το 100/δραχμο, το 500/δραχμο και το 1000/δραχμο.

Τιμή καλείται η αξία κάθε αγαθού, η οποία εκφράζεται σε νομισματικές μονάδες. 'Όταν ζητούμε να μάθουμε π.χ. την τιμή ενός υφάσματος, εννοούμε πόσες νομισματικές μονάδες αξίζει το ένα μέτρο υφάσματος, ενώ όταν ζητούμε να μάθουμε την αξία του λαδιού, εννοούμε το ένα κιλό λαδιού πόσες νομισματικές μονάδες αξίζει κ.ο.κ.

Ο αριθμός συνεπώς των νομισματικών μονάδων, ο οποίος αντιστοιχεί στη μονάδα μετρήσεως της ποσότητας του αγαθού, αποτελεί την τιμή του.

Σχ. 1.4α(α).

Τα πρώτα Ελληνικά κέρματα που κυκλοφόρησαν επί κυβερνήσεως Ιωάννου Καποδίστρια (1828-1831).

Σχ. 1.4α(β).
Ελληνικά κέρματα της εποχής της βασιλείας του 'Οθωνος.

Σχ. 1.48.

Τα πρώτα ελληνικά χαρτονομίσματα επί κυβερνήσεως Καποδίστρια.

Σχ. 1.4γ.

Ελληνικά χαρτονομίσματα, σταν το εκδοτικό δικαιώμα είχε η Εθνική Τράπεζα (1841-1928).

Η τιμή των ξένων νομισμάτων, δηλαδή το σύνολο των Ελληνικών νομισματικών μονάδων, οι οποίες απαιτούνται για την αγορά μιας νομισματικής μονάδας ξένης χώρας, καθορίζεται στο **χρηματιστήριο** κάθε χώρας. Στη χώρα μας έπειτα από το νόμο «περί προστασίας του εθνικού νομίσματος» η τιμή των ξένων νομισμάτων δεν είναι ελεύθερη, αλλά καθορίζεται από την Τράπεζα της Ελλάδας, η οποία έχει και το μονοπώλιο αγοράς και πωλήσεως των νομισμάτων αυτών.

Για τις περισσότερες χρηματοποιούμενες ξένες νομισματικές μονάδες έχουν καθορισθεί διεθνώς συντομευτικοί τρόποι γραφής. Η γραφή αυτή καλείται συμβολική γραφή (παράσταση) των νομισματικών μονάδων.

Η συμβολική γραφή (παράσταση) των κυριοτέρων ξένων νομισματικών μονάδων και η τιμή τους σε Ελληνικές δραχμές σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας είχαν το μήνα Ιανουάριο του 1978 ως εξής:

\$ U.S.A.	Dollar	- Δολλάριο Η.Π.Α	δρχ.	36
\$ Can	Canadian Dollar	- Δολλάριο Καναδά	»	32
\$ Austr.	Australian Dollar	- Δολλάριο Αυστραλίας	»	41
£	Pound Sterling	- Λίρα Αγγλίας	»	71
£	Cyprus Pound	- Λίρα Κύπρου	»	95
F.S.	Swiss Franc	- Φράγκο Ελβετίας	»	18
B.F.	Belgian Franc	- Φράγκο Βελγίου	»	1
F.F.	French Franc	- Γαλλικό Φράγκο	»	7
D.M.	Deutsche Mark	- Γερμανικό Μάρκο	»	17
G.D.	Danish Crown	- Κορώνα Δανίας	»	6
S.C.	Swedish Crown	- Κορώνα Σουηδίας	»	8
N.C.	Norwegian Crown	- Κορώνα Νορβηγίας	»	7
LIT.	Italian Lira	- Λιρέττα Ιταλίας	»	4
F.H.	Guilder	- Ολλανδικό Φλορίνι	»	16
S.O.	Austrian Shilling	- Αυστριακό σελίνι	»	2

Ερωτήσεις.

- Ποιες δυσχέρειες παρουσίασε η φυσική ανταλλαγή;
- Πώς κάλυψε τις δυσχέρειες αυτές ο άνθρωπος;
- Τι καλείται χρήμα;
- Γιατί ο άνθρωπος τελικά κατέληξε να χρησιμοποιεί ως χρήμα το χρυσό; Ποιες ιδιότητες έχει;
- Ο χρυσός ως νόμισμα πώς χρησιμοποιήθηκε στην αρχή;
- Ποιες δυσχέρειες παρουσίασε ο χρυσός, όταν κυκλοφορούσε σε μορφή ράβδων;
- Τις δυσχέρειες αυτές πώς τις αντιμετώπισε ο άνθρωπος;
- Τι καλείται νόμισμα;
- Ποιες αξίες διακρίνομε σε κάθε νόμισμα;
- Από τις δύο αυτές αξίες ποια πρέπει να είναι μεγαλύτερη και γιατί;
- Ποια καλούνται επιβοηθητικά νομίσματα;
- Ποια καλούνται κέρματα και ποια χαρτονομίσματα;
- Ποια είναι τα κέρματα, που χρησιμοποιούνται σήμερα σ' εμας, από ποια μέταλλα είναι κατασκευασμένα και γιατί;
- Γιατί τα χρυσά νομίσματα αποσύρθηκαν από τις συναλλαγές και αντικαταστάθηκαν από τα χαρτονομίσματα;

15. Πότε τα χαρτονομίσματα καλούνται τραπεζογραμμάτια;
16. Ποιες Τράπεζες καλούνται Εκδοτικές;
17. Στη χώρα μας ποια είναι η Εκδοτική τράπεζα σήμερα και ποια ήταν άλλοτε;
18. Τι καλείται νομισματική μονάδα;
19. Πως καθορίζεται η νομισματική μονάδα από τα διάφορα κράτη;
20. Ποια είναι η νομισματική μονάδα της Ελλάδας, της Αγγλίας και ποια των Η.Π.Α.;
21. Ποια είναι τα υποπολλαπλάσια και τα πολλαπλάσια της δραχμής;
22. Τι καλείται τιμή ενός αγαθού;
23. Τι καλείται τιμή ξένων νομισματικών μονάδων και πώς καθορίζεται;
24. Πώς καθορίζεται σήμερα στη χώρα μας η τιμή των ξένων νομισματικών μονάδων και γιατί;

Ασκήσεις.

1. Γιατί τα μικρής αξίας χαρτονομίσματα αντικαταστάθηκαν με κέρματα;
 2. Τι κάνουν οι άνθρωποι, όταν διαπιστώσουν ότι η πραγματική αξία των νομισμάτων είναι μεγαλύτερη από την ονομαστική;
 3. Αν λειώσει ένα νόμισμα θα έχει αξία;
 4. Ποια η διαφορά μεταξύ χρήματος και νομίσματος;
-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΜΠΟΡΕΥΜΑ - ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΕΣ

*2.1. Έννοια και αίτια δημιουργίας του εμπορίου.

Άλλοτε ως εμπόριο θεωρούσαν τη μεσολάβηση μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή για τη διάθεση των προϊόντων του πρώτου, χωρίς ουσιώδη μεταβολή της μορφής τους και με σκοπό το κέρδος. Έτσι έχουμε το εμπόριο σιταριού, το εμπόριο υφασμάτων, το εμπόριο σταφίδας, το εμπόριο σύκων, το εμπόριο καπνού, το εμπόριο υποδημάτων κ.ο.κ. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις ο έμπορος αγοράζει τα προϊόντα από τον παραγωγό και τα μεταπωλεί χωρίς να μεταβάλει τη μορφή τους (το σιτάρι π.χ. να το μετατρέψει σε αλεύρι και να το μεταπωλήσει) και κερδίζει τη διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής πωλήσεως.

Σήμερα, έπειτα από την εμφάνιση των μηχανών, τη δημιουργία νέων και πολυπλόκων μορφών οικονομικής δράσεως του ανθρώπου και την ανάπτυξη των Οικονομικών Επιστημών, όταν λέμε **εμπόριο**, εννοούμε κάθε μεταπώληση υλικών ή αύλων αγαθών, με ή χωρίς επεξεργασία. Συνεπώς και οι βιομηχανίες και οι βιοτεχνίες αποτελούν εμπόριο, αλλά και κάθε άλλη εργασία, που αποβλέπει είτε σύμεσα είτε έμμεσα στην υποβοήθηση της διεξαγωγής του εμπορίου, όπως είναι οι τράπεζες, οι κάθε είδους συγκοινωνιακές επιχειρήσεις, οι μεσίτες, οι ασφαλιστές, οι εμπορικοί αντιπρόσωποι, οι παραγγελιοδόχοι κ.ο.κ.

Δύο είναι οι κυριότερες αιτίες της δημιουργίας του εμπορίου:

α) Η τάση του ανθρώπου να ικανοποιεί όσο το δυνατό περισσότερες ανάγκες του και

β) ο καταμερισμός των έργων.

Εάν δεν υπήρχε η τάση αυτή του ανθρώπου να ικανοποιεί, όσο μπορεί περισσότερες ανάγκες, ασφαλώς δε θα υπήρχαν ούτε οι σιτέμποροι, για να μεταφέρουν το σιτάρι από τον Καναδά στην Ευρώπη, ούτε οι έμποροι του καφέ, για να μεταφέρουν τον καφέ από τη Βραζιλία στην Ελλάδα, αλλά ούτε και πλοία και σιδηρόδρομοι, για να εκτελέσουν τις μεταφορές, ούτε οι τράπεζες κ.ο.κ. Οι παραγωγοί του καφέ θα περιορίζονταν στην παραγωγή της ποσότητας εκείνης, που ήταν αρκετή για να ικανοποιήσει τις δικές τους μόνο ανάγκες. Το ίδιο θα έκαναν και οι παραγωγοί του σιταριού στον Καναδά, οι παραγωγοί του λαδιού στην Κρήτη κ.ο.κ.

Αλλά ούτε και καταμερισμός των έργων θα υπήρχε, γιατί κάθε άνθρωπος θα φρόντιζε να παράγει όλα τα αγαθά, που είχε ανάγκη και ο ίδιος θα ήταν και γεωργός και κτίστης και γιατρός και σιδηρουργός κ.ο.κ. Δεν θα ασχολείτο δηλαδή ο κάθε άνθρωπος σε ιδιαίτερο έργο, γιατί δεν θα υπήρχε το εμπόριο, για να μεταφέρει τα πλεονάσματα της παραγωγής του από τον τόπο παραγωγής στον τόπο της ελλείψεως.

Ερωτήσεις.

1. Τι θεωρούσαν άλλοτε εμπόριο, και τι σήμερα;
2. Ποιες είναι οι κυριότερες αιτίες της δημιουργίας του εμπορίου;
3. Εάν δεν υπήρχε το εμπόριο, ποια θα ήταν η κατάσταση του ανθρώπου σήμερα;

***2.2. Διακρίσεις του εμπορίου.**

Το εμπόριο με βάση διάφορα κριτήρια το διακρίνομε σε διάφορες κατηγορίες:

1) Από την άποψη αντικειμένου: Διακρίνομε τόσα είδη εμπορίου, όσες είναι και οι μεγάλες κατηγορίες των αγαθών, όπως το εμπόριο γεωργικών προϊόντων, εγχωρίων προϊόντων, αλλοδαπών προϊόντων, κεφαλαιουχικών αγαθών (μηχανημάτων, εργαλείων, επίπλων), εμπόριο πρώτων υλών, ετοίμων ενδυμάτων, σιταριού, σταφίδας, καπνού κ.ο.κ.

2) Από άποψη ποσότητας: Το εμπόριο το διακρίνομε σε χονδρικό, ημιχονδρικό και λιανικό.

— **Χονδρικό** καλείται το εμπόριο έκείνο, που διενεργείται σε μεγάλες (χονδρές) ποσότητες, όπως είναι το εμπόριο σιταριού, σταφίδας, λαδιού, δερμάτων κ.λ.π. Εκείνος που διενεργεί χονδρικό εμπόριο αγοράζει από τους παραγωγούς σε μεγάλες ποσότητες και πωλεί επίσης σε μεγάλες ποσότητες στους μικρεμπόρους. Μεσολαβεί συνεπώς μεταξύ του παραγωγού και του μικρεμπόρου, χωρίς να έρχεται σε επαφή με τον καταναλωτή. Η διεξαγωγή του χονδρικού εμπορίου απαιτεί πολλά κεφάλαια και πολλές εμπορικές και οικονομικές γνώσεις.

— **Ημιχονδρικό** καλείται το εμπόριο έκείνο, που ασχολείται με την αγορά μεγάλων ποσοτήτων κατ' ευθείαν από τον παραγωγό ή το χονδρέμπορο και την πώληση μικροτέρων ποσοτήτων σε άλλους μικρεμπόρους και λιανικώς στους καταναλωτές.

— **Λιανικό** καλείται το εμπόριο που ασχολείται με την αγορά σε μεγάλες ποσότητες από τους χονδρεμπόρους ή τους παραγωγούς κατ' ευθείαν και την πώληση μόνο λιανικώς στους πελάτες (καταναλωτές). Το λιανικό εμπόριο αποτελεί τον τελευταίο κρίκο στην αλυσίδα του εμπορίου και, επειδή έρχεται σε καθημερινή επαφή με το καταναλωτικό κοινό, μεταβιβάζει τις προτιμήσεις και τις αντιδράσεις των αγοραστών είτε μέσω του χονδρικού εμπορίου είτε απ' ευθείας στους παραγωγούς.

Εδώ πρέπει να τονισθεί ότι ο χονδρέμπορος δεν είναι κατ' ανάγκη και μεγαλέμπορος, ούτε ότι και ο λιανέμπορος είναι και κατ' ανάγκη μικρέμπορος, γιατί υπάρχουν σήμερα μεγάλα καταστήματα λιανικής πωλήσεως, τα οποία απαιτούν τεράστια κεφάλαια, όπως τα λεγόμενα μεγάλα καταστήματα.

Κατά τον Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων, (υπ' αρ. 99 Προεδρικό διάταγμα - υπ' αριθμ. 34/9/2/1977 Φύλλο Εφημ. Κυβερνήσεως) οι **επιπτηδευματίες** (και λέγοντας επιπτηδευματίας εννοούμε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που ασκεί στην επικράτεια εμπόριο, βιομηχανία και γενικώς βιοποριστικό ή ελεύθερο επάγγελμα) διακρίνονται σε δύο κατηγορίες, στους χονδρεμπόρους και τους λιανεμπόρους.

Ως χονδρική πώληση κατά τον Κ.Φ.Σ. θεωρείται η πώληση αγαθών ή η παροχή υπηρεσιών προς άλλον επιπτηδευματία ή γεωργό, κτηνοτρόφο, πτηνοτρόφο, μελισσοκόμο, κ.λ.π. ως και προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα, τα οποία δεν έχουν κερδοσκοπικό σκοπό και εφ' όσον η πώληση γίνεται για την άσκηση του επαγγέλμα-

τός τους.

Λιανική πώληση θεωρείται η πώληση αγαθών ή η παροχή υπηρεσιών, η οποία γίνεται σε κάθε άλλο πρόσωπο ανεξάρτητα από την ποσότητα.

3) Από δύοψη εγκαταστάσεως: Διακρίνεται σε μόνιμο και πλανόδιο.

— **Μόνιμο** καλείται το εμπόριο εκείνο, που είναι εγκατεστημένο μονίμως σε μία θέση, όπως είναι τα κάθε είδους μικρά ή μεγάλα καταστήματα.

— **Πλανόδιο** καλείται το εμπόριο που δεν είναι εγκατεστημένο μόνιμα σε μία θέση, αλλά πλανάται από συνοικία σε συνοικία και από χωριό σε χωριό, όπως είναι οι πλανόδιοι υφασματέμποροι, οι πλανόδιοι οπωροπωλες κ.λπ.

Χαρακτηριστικό της διακρίσεως αυτής είναι ότι στο μόνιμο εμπόριο ο πελάτης (αγοραστής) πηγαίνει και βρίσκει τον πωλητή, για να αγοράσει, ενώ στο πλανόδιο ο πωλητής με το εμπόρευμά του πηγαίνει στον τόπο, όπου βρίσκεται ο πελάτης, για να πωλήσει.

Σήμερα το πλανόδιο εμπόριο στις προηγμένες χώρες έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις με την πώληση προϊόντων από σπίτι σε σπίτι βάσει τιμοκαταλόγων και δειγμάτων και με τη μέθοδο των δόσεων.

4) Από γεωγραφική δύοψη: Το εμπόριο διακρίνεται σε επιτόπιο, εσωτερικό, εξωτερικό και παγκόσμιο ή διεθνές.

a) **Επιτόπιο** καλείται το εμπόριο εκείνο, που διενεργείται σ' ένα ορισμένο τόπο ή σε μια ορισμένη περιφέρεια, η οποία περιλαμβάνει ένα χωριό ή ένα σύνολο από χωριά ή μια πόλη ή μια επαρχία ή ένα νομό κ.λ.π. Το εμπόριο π.χ. των Αθηνών, της Μακεδονίας, της Εύβοιας κ.ο.κ.

b) **Εσωτερικό** καλείται το εμπόριο εκείνο, που διενεργείται στο εσωτερικό μιας χώρας, μεταξύ δηλαδή των χωριών και των πόλεων της χώρας. Λέμε π.χ. ότι το εσωτερικό εμπόριο της Ελλάδας είναι πολύ ζωηρό ότι παρουσιάζει πτώση κ.ο.κ. Τούτο σημαίνει ότι η κίνηση των εμπορευμάτων εντός της χώρας παρουσιάζει μείωση ή ότι παρουσιάζει αύξηση.

γ) **Εξωτερικό** καλείται το εμπόριο εκείνο που διεξάγεται μεταξύ διαφόρων χωρών, π.χ. μεταξύ της Ελλάδας και των άλλων χωρών. Η Ελλάδα π.χ. εισάγει από το εξωτερικό καφέ, αυτοκίνητα, μηχανήματα κλπ. και εξάγει στο εξωτερικό καπνό, λάδι, σταφίδα κλπ. Το σύνολο αυτό των εισαγωγών και εξαγωγών της Ελλάδας αποτελεί το εξωτερικό εμπόριό της.

Το εξωτερικό εμπόριο διακρίνεται σε εισαγωγικό, εξαγωγικό και διαμετακομιστικό.

— **Το εισαγωγικό** εμπόριο μιας χώρας περιλαμβάνει όλα τα εισαγόμενα από το εξωτερικό εμπορεύματα στη χώρα αυτή. Η Ελλάδα π.χ. εισάγει καφέ, τσάι, αυτοκίνητα, μηχανές, σίδηρο κ.λ.π. Όλα αυτά τα είδη αποτελούν το εισαγωγικό εμπόριό της.

— **Το εξαγωγικό** εμπόριο μιας χώρας περιλαμβάνει όλα τα εξαγόμενα στο εξωτερικό εμπορεύματα από τη χώρα αυτή. Η Ελλάδα π.χ. εξάγει στο εξωτερικό καπνό, σταφίδα, λάδι, φρούτα κ.λ.π. Όλα αυτά τα είδη αποτελούν το εξαγωγικό εμπόριο της.

— **Το διαμετακομιστικό** εμπόριο περιλαμβάνει τα έμπορεύματα εκείνα, που εισάγονται από το εξωτερικό σε μια χώρα όχι για να καταναλωθούν στη χώρα αυτή, αλλά για να επανεξαχθούν σε άλλη χώρα είτε με την ίδια μορφή, που εισήχθησαν, είτε έπειτα από επεξεργασία. Εισάγεται π.χ. στην Ελλάδα από την Αίγυπτο βαμβάκι

σύσπιρο ατμοπλοϊκώς και έφορτώνεται στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης, για να φορτωθεί στα βαγόνια και να μεταφερθεί στο Μόναχο. Το εμπόριο αυτό για την Ελλάδα καλείται διαμετακομιστικό· είναι δυνατό το βαμβάκι να επανεξαχθεί από την Ελλάδα, όπως έχει εισαχθεί, χωρίς δηλαδή επεξεργασία ή έπειτα από επεξεργασία, αφού δηλαδή εκκοκκισθεί κ.λ.π.

Το διαμετακομιστικό εμπόριο έχει μεγάλη σημασία για την οικονομία μιας χώρας, γιατί εισέρχεται με αυτό συνάλλαγμα στη χώρα. Βέβαια η εισαγωγή και η εξαγωγή των εμπορευμάτων αυτών είναι ελεύθερη, χωρίς δασμό, θα χρησιμοποιηθούν όμως ελληνικά μεταφορικά μέσα, έλληνες εργάτες για τη φόρτωση και εκφόρτωση και τέλος οι συνοδοί των εμπορευμάτων και τα πληρώματα των πλοίων και των λοιπών ελληνικών συγκοινωνιακών μέσων θα θελήσουν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους με ελληνικά προϊόντα, οπότε επιτυγχάνεται εισαγωγή ξένου συναλλάγματος.

δ) Παγκόσμιο καλείται το εμπόριο, που διεξάγεται μεταξύ όλων των χωρών του κόσμου. Η Αγγλία π.χ. εξάγει άνθρακα, μέταλλα και υφάσματα στις άλλες χώρες και εισάγει πρώτες ύλες, τρόφιμα κ.λ.π., η Ελλάδα εισάγει άνθρακα, μηχανήματα, τσάι, καφέ και εξάγει βωξίτη, λάδι, φρούτα, καπνό κ.λ.π. Το παγκόσμιο καλείται και διεθνές εμπόριο.

Ερωτήσεις - Ασκήσεις.

1. Σε τι διακρίνομε το εμπόριο από άποψη: α) Αντικειμένου; β) Ποσότητας; γ) Τόπου εγκαταστάσεως; δ) Γεωγραφική;
2. Ποιο εμπόριο καλείται χονδρικό, ποιο ημιχονδρικό και ποιο λιανικό;
3. Ο χονδρέμπορος είναι και μεγαλέμπορος και ο λιανέμπορος είναι κατ' ανάγκη και μικρέμπορος και γιατί;
4. Γιατί το πλανόδιο εμπόριο σήμερα έχει αναπτυχθεί καταπληκτικά;
5. Ποιο εμπόριο καλείται επιτόπιο, ποιο εσωτερικό και ποιο εξωτερικό;
6. Το εξωτερικό εμπόριο σε τι διακρίνεται;
7. Ποιο εμπόριο καλείται εισαγωγικό, ποιο εξαγωγικό και ποιο διαμετακομιστικό;
8. Ποια είναι η σημασία του διαμετακομιστικού εμπορίου για την οικονομία μιας χώρας;

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.1.

Εισαγωγές της Ελλάδας κατά κατηγορίες και είδη σε χιλιάδες δολλάρια σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ. (Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας).

Έτη	Σύνολο	Τρόφιμα	Πρώτες ύλες	Καύσιμα και λιπαντ.	Κεφαλαιουχικά	Βιομηχανικά είδη καταναλώσεως	Ναύλοι
1972	2.208.766	291.177	430.278	212.540	648.837	610.099	15.235
1973	3.869.435	755.862	684.232	416.425	1.087.249	901.741	23.926
1974	4.509.798	581.739	885.561	803.037	1.220.916	923.072	35.473
1975	4.646.172	529.673	893.034	819.857	1.385.855	1.038.770	32.983

Παρατηρήσεις: 1) Στα τρόφιμα περιλαμβάνονται: Κρέατα και ζώα ζωντανά, γαλακτοκομικά, δημητριακά, ζάχαρη, καφές, πατάτες, σιτάρι, ψάρια, κακάο και σοκολάτα κ.λ.π. 2) Στις πρώτες ύλες: Ακατέργαστα δέρματα, πολτός χαρτιού, μαλλιά, βαμβάκι, λιπάσματα, σίδηρα, χάλυβας,

ξυλεία κ.λ.π. 3) Στα **καύσιμα και λιπαντικά**: 'Ανθρακες, πετρέλαιο ακάθαρτο (αργό), βενζίνη, φωτιστικό, λιπαντικά κ.λ.π. 4) Στα **κεφαλαιουχικά**: Μηχανήματα, φορτηγά, λεωφορεία κ.λ.π. 5) Στα **βιομηχανικά είδη καταναλώσεων**: νήματα, ανταλλακτικά αυτοκινήτων και ελαστικά, ηλεκτρικά είδη, ιατρικά και φαρμακευτικά είδη, χαρτί, καλλυντικά, αρώματα, γουναρικά, είδη οικιακής χρήσεως, μουσικά όργανα, φωτογραφικά κ.λ.π.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.2.

Εξαγωγές της Ελλάδας κατά κατηγορίες και είδος σε χιλιόδες δολλάρια σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.

Έτη	Σύνολο	Τρόφιμα	Καπνός	Πρώτες ύλες	Ορυκτά μεταλλ.	Βιομηχαν. προϊόντα	Λοιπά είδη
1972	835.440	224.515	116.819	80.805	54.719	333.866	24.716
1973	1.230.465	346.898	88.297	136.568	73.064	543.128	42.510
1974	1.774.068	374.261	158.372	121.119	103.101	974.958	42.257
1975	1.959.556	493.444	160.430	110.232	124.198	1.031.593	29.859

Παρατηρήσεις: 1) **Στα τρόφιμα** περιλαμβάνονται: Σταφίδα, ελιές, και ελαιόλαδο, κρασιά και ποτά, φρούτα, χυμοί φρούτων, δημητριακά, (σιτάρι, κριθάρι, ρύζι) κ.λ.π. 2) Στις **πρώτες ύλες**: βαμβάκι, δέρματα, σπόγγοι, νέφτι, σπορέλαια κ.λ.π. 3) **Στα ορυκτά και μεταλλεύματα**: Βωξίτης, ψευδάργυρος, σίδηρο, μάρμαρα, κ.λ.π. 4) **Στα βιομηχανικά προϊόντα**: Υφαντουργικά είδη, τσιμέντα, μηχανήματα, δερμάτινα είδη, είδη λαϊκής τέχνης κ.λ.π.

Μελετήστε τους παρακάτω πίνακες με προσοχή και εκτελέστε τις ασκήσεις.

1) Στον πίνακα 2.2.1 οι εισαγωγές τροφίμων για τα έτη 1974 και 1975 παρουσιάζουν μεγάλη κάμψη, ενώ οι εξαγωγές (Πίνακας 2.2.2) ακολουθούν συνεχώς ανοδική πορεία. Τι σημαίνει αυτό; Δικαιολογήστε το φαινόμενο.

2) Αντιθέτως οι πρώτες ύλες στον πίνακα 2.2.1 για τα έτη 1974 και 1975 παρουσιάζουν σημαντική αύξηση, ενώ οι εξαγωγές φυσιολογική αύξηση. Τι σημαίνει αυτό; Δικαιολογήστε το φαινόμενο.

3) Στον πίνακα 2.2.1 προσδιορίστε τη διαφορά στο σύνολο εισαγωγών μεταξύ των ετών 1972 και 1973 και των ετών 1974 και 1975. Τι παρατηρείτε; Το φαινόμενο αυτό είναι ευχάριστο ή δυσάρεστο και γιατί;

4) Στον πίνακα 2.2.2 προσδιορίστε τη διαφορά στο σύνολο των εξαγωγών μεταξύ των ετών 1972 και 1973 και των ετών 1974 και 1975. Τι παρατηρείτε; το φαινόμενο τούτο είναι ευχάριστο ή δυσάρεστο και γιατί; 'Επειτα συγκρίνετε τα υπόλοιπα μεταξύ εισαγωγών και εξαγωγών για τα έτη αυτά και προσδιορίστε την πορεία της Ελληνικής Οικονομίας σε σχέση με τις εξαγωγές και εισαγωγές των εμπορευμάτων. Τι παρατηρείτε;

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.3.
Εξωτερικό εμπόριο της Ελλάδας κατόπιν περιοχής σε χιλιόδες δολάρια σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.

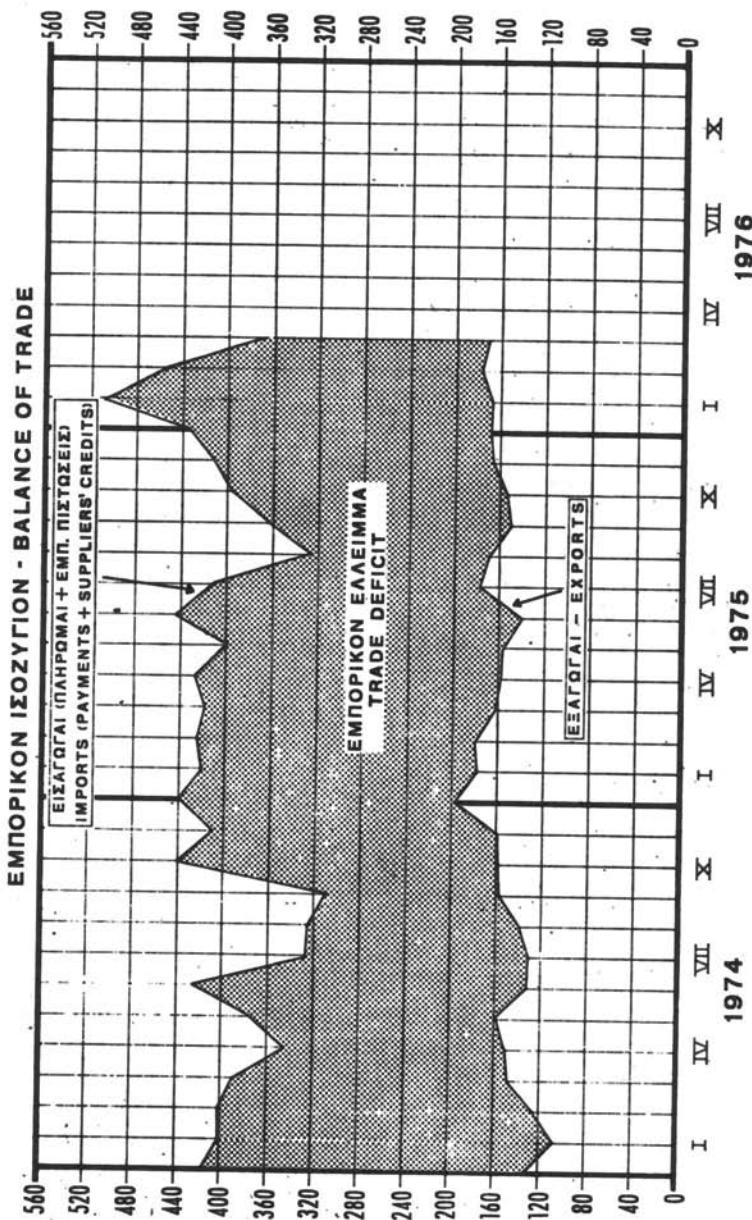
ΠΕΡΙΟΧΕΣ	1973			1974			1975					
	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Διαφορά	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Διαφορά	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Διαφορά			
B. Αμερική	719.292	214.567	—	504.725	773.548	323.204	—	450.344	844.139	302.729	—	541.410
N. Αμερική	62.637	1.848	—	60.789	55.488	3.272	—	52.216	45.443	1.987	—	43.446
E.O.K.	2.011.517	550.943	—	1.460.574	2.115.070	678.753	—	1.436.317	2.223.872	731.161	—	1.492.711
Av. Ευρώπη	254.358	189.875	—	64.501	257.277	208.601	—	65.676	367.205	256.397	—	110.808
Λαϊκή Ευρώπη	407.863	121.272	—	286.391	424.760	169.091	—	255.669	418.208	144.924	—	273.284
Λαϊκός Κόσμος	575.348	151.978	—	423.370	991.073	390.147	—	600.926	976.836	522.348	—	454.488
Σύνολο	4.030.815	1.230.465	—	2.800.350	4.635.216	1.774.088	—	2.861.148	4.875.703	1.959.556	—	2.916.147

Παρατηρήσεις: 1) **Η Βόρειος Αμερική** περιλαμβάνει: Τις Η.Π.Α. και τον Καναδά. 2) **Η Νότιας Αμερική:** Την Αργεντινή, τη Βραζιλία και την Ουρουγουάνη. 3) **Η Ε.Ο.Κ.:** Τη Δυτική Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Αγγλία, Ιρλανδία και Λανία. 4) **Η Ανατολική Ευρώπη:** Τη Ρωσία, Ανατολική Γερμανία, Πολωνία, Ρουμανία, Ουγγαρία, Τσεχοσλοβακία, Βουλγαρία και Αλβανία. 5) **Η Λαϊκή Ευρώπη** περιλαμβάνει: Τη Γιουγκοσλαβία, Πορτογαλία, Ισπανία, Αυστρία, Ελβετία, Νορβηγία, Σουηδία, Φινλανδία και Ισλανδία. 6) **Ο Λαϊκός Κόσμος:** Την Αίγυπτο, Ιαρακή, Λιβανό, Ιαπωνία, Λαϊκή Κίνα, Ν. Ζηλανδία, Αυστραλία κ.λ.τ.

Β. Μελετήστε τον πίνακα 2.2.3 και επελέγετε τη πόρια κάτω απόήστε:

- Που είναι η πορεία των εισαγωγών και που των εξαγωγών για τα έτη 1973, 1974 και 1975 και που η μορφή της διαφοράς αυτών;
- Σε ποια περιοχή κάνουε τις περισσότερες εξαγωγές και σε ποια τις περισσότερες εισαγωγές; Με ποια δηλαδή περιοχή έχουμε το ζωηρότερο εξωτερικό εμπόριο;
- Κατατάξτε τις περιοχές ανάλογα με τη ζωηρότητα του εξωτερικού μας εμπορίου προς αυτές.

Γ. Μελετήστε το παρόν διάγραμμα 2.2.α του εσωτερικού εμπορίου και διατυπώστε τις παραπομπές σας:

Διάγραμμα 2.2.α.
Διάγραμμα εσωτερικού εμπορίου.

*2.3 Η σημασία του εμπορίου.

Η σημασία του εμπορίου για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη μιας χώρας είναι τεράστια, γιατί με το εμπόριο επιτυγχάνεται:

1) Η θεραπεία των αναγκών όλων των ανθρώπων. Με το εμπόριο μεταφέρονται τα αγαθά από τον τόπο της παραγωγής στον τόπο της καταναλώσεως και έτσι ικανοποιούνται οι ανάγκες του ανθρώπου. Αν δεν υπήρχε το εμπόριο, δεν θα υπήρχε κακά και καφές στην Ελλάδα, το λάδι και οι ελιές στις χώρες της βορείου Ευρώπης δεν θα ήταν γνωστά κ.ο.κ.

2) Η αύξηση της παραγωγής όλων των παραγωγικών κλάδων. Ο γεωργός, ο κτηνοτρόφος, ο βιοτέχνης, ο βιομήχανος κ.λ.π. προσπαθούν να αυξήσουν όσο μπορούν περισσότερο την παραγωγή τους, γιατί έρουν από πριν ότι θα έρθουν οι έμποροι να αγοράσουν μεγάλο μέρος από αυτή, για να τη μεταφέρουν στον τόπο της καταναλώσεως (καταναλωτικά κέντρα).

3) Η εξίσωση των τιμών. Ο έμπορος μεταφέροντας τα εμπορεύματα από τον τόπο της παραγωγής στον τόπο της καταναλώσεως ελαττώνει την ποσότητα στον τόπο της παραγωγής και συνεπώς αυξάνεται η τιμή τους, ενώ αυξάνει την ποσότητα στον τόπο της καταναλώσεως και έτσι ελαττώνεται η τιμή. Έτοιμη επέρχεται σχεδόν εξίσωση των δύο τιμών στον τόπο της καταναλώσεως και στον τόπο της παραγωγής. Η μικρή διαφορά των δύο αυτών τιμών οφείλεται στα έξοδα μεταφοράς και στο κέρδος, που αναλογεί στον έμπορο. Αν δεν υπήρχε ο έμπορος να μεταφέρει τον καφέ από τη Βραζιλία στην Ελλάδα, στη Βραζιλία μεν ο καφές θα ήταν πάμφθηνος, γιατί η ποσότητά του θα ήταν πολύ πιο μεγάλη από τις ανάγκες των κατοίκων του τόπου, στην Ελλάδα δε πανάκριβος, γιατί δεν θα υπήρχε.

4) Η ανάπτυξη όλων των παραγωγικών κλάδων μιας χώρας. Με το εμπόριο αναπτύσσονται ακόμα περισσότερο όλοι οι παραγωγικοί κλάδοι μιας χώρας, οι οποίοι συνδέονται με τη διεξαγωγή του εμπορίου, δηλαδή:

α) Αναπτύσσονται τα συγκοινωνιακά μέσα για τη μεταφορά των εμπορευμάτων.

β) Δημιουργούνται νέες τράπεζες και ενισχύονται οι υπάρχουσες για τη διευκόλυνση του εμπορίου και των άλλων παραγωγικών κλάδων.

γ) Ιδρύονται ασφαλιστικές επιχειρήσεις για την ασφάλιση των εμπορευμάτων, των μεταφορικών μέσων κ.λ.π.

δ) Εμφανίζονται νέα επαγγέλματα, όπως του εμπορικού αντιπροσώπου, του μεσίτη, του παραγγελιοδόχου, του περιοδεύοντος υπαλλήλου, του διαφημιστή, του λογιστή, του αλληλογράφου, του πωλητή κ.λ.π.

ε) Αναπτύσσεται ο πολιτισμός. Οι έμποροι, οι αντιπρόσωποι, οι βιομήχανοι, κ.λ.π. όταν μεταβαίνουν από τόπο σε τόπο, πληροφορούνται νέες μεθόδους και νέους τρόπους επεξεργασίας των εμπορευμάτων, τους οποίους μεταφέρουν στον τόπο της καταγωγής τους κι' έτσι αναπτύσσεται ο πολιτισμός.

στ) Ενισχύεται η οικονομία τόσο των ιδιωτών όσο και ολόκληρου του Κράτους. Όπου αναπτύσσεται το εμπόριο, εκεί επικρατεί ευημερία, γιατί δεν ενισχύονται μόνο οι έμποροι και τα πρόσωπα, που εξαρτώνται από αυτούς, αλλά και όλοι ανεξάρετα οι επαγγελματίες και οι υπάλληλοι και γενικότερα όλος ο λαός. Και το Κράτος ενισχύεται, γιατί οι φορολογούμενοι ενισχυόμενοι οικονομικά αποκτούν μεγαλύτερη φοροδοτική ικανότητα.

ζ) Το εξαγωγικό και το διαμετακομιστικό εμπόριο εκτός από τα άλλα πλεονεκτή-

ματα συντελεί ακόμα και στην εισαγωγή συναλλάγματος, που είναι τόσο απαραίτητο για μια χώρα.

Ερωτήσεις.

1. Πώς το εμπόριο συντελεί στη θεραπεία των αναγκών όλων των ανθρώπων;
2. Πώς με το εμπόριο επιτυγχάνεται η αύξηση της παραγωγής;
3. Πώς με το εμπόριο επιτυγχάνεται η εξίσωση των τιμών των αγαθών;
4. Ποιοι παραγωγικοί κλάδοι αναπτύσσονται με την ανάπτυξη του εμπορίου;
5. Πώς με την ανάπτυξη του εμπορίου αναπτύσσεται και ο πολιτισμός μιας χώρας;
6. Τι επί πλέον επιτυγχάνεται με το εξαγωγικό και διαμετακομιστικό εμπόριο;

2.4 Περιορισμοί του εμπορίου.

Αν και το εμπόριο έχει τόσο μεγάλη σημασία για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των ατόμων, του συνόλου και αυτού του (ίδιου του Κράτους, όμως τα διάφορα πολιτισμένα Κράτη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, έθεσαν για την άσκησή του ορισμένους περιορισμούς για τους εξής λόγους:

A. Περιορισμοί για την προστασία της υγείας του κοινού.

α) Απαγορεύεται η άσκηση του επαγγέλματος του φαρμακοποιού από οποιονδήποτε, εκτός από τους πτυχιούχους της Φαρμακευτικής Σχολής.

β) Απαγορεύεται το εμπόριο των ναρκωτικών. Η διάθεση αυτών στους ασθενείς γίνεται για λόγους θεραπευτικούς από τους φαρμακοποιούς και με συνταγή ιατρών.

γ) Απαγορεύεται η (δρυση σε κατοικημένους χώρους επιχειρήσεων παραγωγής εκρηκτικών υλών, σφαγείων, εργοστασίων τσιμέντων κ.λ.π.

B. Περιορισμός για την προστασία της εγχώριας παραγωγής.

Πολλά βιομηχανικά, βιοτεχνικά και γεωργικά προϊόντα, όπως το σιτάρι, τα υφάσματα, η ζάχαρη κ.λ.π. παράγονται στην Ελλάδα με τους πλέον δυσμενείς δρους και συνεπώς το κόστος παραγωγής τους αυξάνει σε σχέση με το κόστος των άλλων προηγμένων χωρών.

Για τη διατήρηση και την ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής η Ελλάδα απαγόρευσε τελείως την εισαγωγή των προϊόντων αυτών από το εξωτερικό ή έθεσε τόσο υψηλούς εισαγωγικούς δασμούς, ώστε τα προϊόντα αυτά εισαγόμενα στην Ελλάδα να στοιχίζουν τόσο στον 'Ελληνα εισαγωγέα, όσο και στον 'Ελληνα παραγωγό στην (ίδια τιμή (σως δε και περισσότερο.

Οι δασμοί αυτοί, επειδή αποβλέπουν στην προστασία της εγχώριας παραγωγής, καλούνται **προστατευτικοί δασμοί**. Στους δασμούς αυτούς οφείλεται η άνοδος της Ελληνικής υφαντουργίας, η οποία σήμερα παράγει υφάσματα εφάμιλλα των Ευρωπαϊκών.

Γ. Περιορισμοί για την προστασία των τιμών.

Η Ελλάδα περιορίζει ή και απαγορεύει εντελώς την εξαγωγή ορισμένων βασικών προϊόντων στο εξωτερικό, όπως π.χ. του λαδιού κ.λ.π. Το μέτρο αυτό λαμβάνει, για να διατηρήσει την τιμή του βασικού αυτού είδους διατροφής των πτωχοτέρων τάξεων σε χαμηλά επίπεδα.

Δ. Κρατικά μονοπώλια.

Στους περιορισμούς του εμπορίου υπάγονται και τα κρατικά λεγόμενα μονοπώλια. Αυτά είναι επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν αναλάβει την πώληση ή την παραγωγή ορισμένων προϊόντων ή την εξυπηρέτηση του κοινού κατ' αποκλειστικό δικαίωμα (μονοπωλιακό προνόμιο) χωρίς δηλαδή να μπορεί άλλη επιχειρηση ή άλλο πρόσωπο να ασχολείται με το ίδιο αντικείμενο.

Τα μονοπώλια τα διακρίνομε σε δυο μεγάλες κατηγορίες. Σε μονοπώλια, των οποίων την εκμετάλλευση έχει αναλάβει το ίδιο το Κράτος, όπως είναι το μονοπώλιο του αλατιού, των σπίρτων, των παιγνιοχάρτων, του τσιγαρόχαρτου, του οινοπνεύματος, της ναξίας σμύριδας κ.λ.π. και σε μονοπώλια, των οποίων τη μονοπωλιακή εκμετάλλευση έχει αναθέσει το Κράτος σε άλλους οργανισμούς, όπως είναι ο Ο.Τ.Ε., η Δ.Ε.Η., ο Ο.Σ.Ε., η Δ.Ε.Π., ο Ε.Ο.Τ. κ.λ.π.

Σκοπός των μονοπωλίων αυτών είναι άλλοτε μεν η απόκτηση εσόδων υπέρ του Κράτους, όπως είναι το μονοπώλιο του αλατιού, των σπίρτων, των παιγνιοχάρτων, της ναξίας σμύριδας κλπ, άλλοτε η προστασία της υγείας του κοινού, όπως είναι η παρασκευή του κινίνου από το Κράτος, για ν' αποφεύγεται η νοθεία, και άλλοτε η ταχύτερη και η αρτιότερη εξυπηρέτηση του κοινού, όπως είναι το μονοπώλιο των Ταχυδρομείων, του Ο.Τ.Ε., της Δ.Ε.Η., του Ο.Σ.Ε., της Δ.Ε.Π. κλπ.

Ερωτήσεις.

1. Ποιοι είναι οι λόγοι, οι οποίοι επιβάλλουν τον περιορισμό του εμπορίου;
2. Αναφέρατε περιπτώσεις περιορισμού για την προστασία της υγείας του κοινού.
3. Ποιοι δασμοί καλούνται προστατευτικοί;
4. Σε ποια είδη επιβάλλονται περιορισμοί για την προστασία των τιμών και γιατί;
5. Ποιες επιχειρήσεις καλούνται κρατικά μονοπώλια;
6. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνομε τα κρατικά μονοπώλια;
7. Ποιος είναι ο τριπλός σκοπός των κρατικών μονοπωλίων;

2.5 Εμπόρευμα.

Εμπόρευμα καλείται κάθε κινητό πράγμα, υλικό ή άυλο, επιδεκτό ανταλλαγής, χωρίς να προορίζεται να το χρησιμοποιήσει ο ίδιος, που το κατέχει. Το λάδι, το σιτάρι, το κρασί, τα έπιπλα, τα ενδύματα, αλλά και η φήμη και η πελατεία, η εκμετάλλευση ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας, η εκμετάλλευση ενός σήματος κ.λ.π. είναι εμπορεύματα, εφ' όσον προορίζονται για μεταπώληση από τον κατέχοντα και όχι για την ικανοποίηση των αναγκών του ή της οικογένειάς του. Τα έπιπλα συνεπώς του επιπλοποιού, τα οποία προορίζονται για μεταπώληση, είναι εμπορεύματα, ενώ τα έπιπλα, που χρησιμοποιεί ο ίδιος στο εργαστήριό του, δεν είναι εμπορεύματα. Κατ' αυτόν τον τρόπο σκεπτόμενοι λέμε ότι τα ρολόγια του ρολογά είναι εμπορεύματα, ενώ το ρολόι της Εκκλησίας ή του Σχολείου δεν είναι εμπορεύματα, γιατί δεν προορίζονται για μεταπώληση.

Σύμφωνα με τον πιο πάνω ορισμό εμπορεύματα δεν μπορεί να είναι τα ακίνητα, γιατί λέμε μόνο για κινητά. **Ακίνητο** καλείται κάθε πράγμα, που δεν μπορεί να μεταβάλλει θέση στο χώρο, όπως είναι τα οικόπεδα, τα γήπεδα, τα οικήματα, κ.λ.π.

Για να χαρακτηρισθεί τέλος ένα αντικείμενο ως εμπόρευμα, πρέπει να είναι

επιδεκτό ανταλλαγής, να μπορεί δηλαδή κατά το νόμο να μεταπωληθεί. Συνεπώς εμπορεύματα δεν θεωρούνται τα απαγορευμένα είδη, όπως τα ναρκωτικά και τα μονοπωλιακά είδη, των οποίων η άγορά και η πώληση ενεργείται από το ίδιο το Κράτος και υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Ερωτήσεις.

1. Τι καλείται εμπόρευμα;
2. Τα ακίνητα είναι εμπορεύματα;
3. Τα έπιπλα του σπιτιού μας είναι εμπορεύματα και γιατί;
4. Τα μηχανήματα ενός εργοστασίου κατασκευής μηχανημάτων αποτελούν εμπορεύματα και γιατί;
5. Τα μηχανήματα ενός εργοστασίου υφαντουργίας αποτελούν εμπορεύματα και γιατί;
6. Έμπορος υφασμάτων αγοράζει υφάσματα για το κατάστημά του και ένα πανωφόρι για τη γυναίκα του. Ποια από αυτά είναι εμπορεύματα και γιατί;
7. Βιομήχανος αγοράζει πρώτες ύλες, για να τις μετατρέψει σε έτοιμα προϊόντα και να τα μεταπωλήσει. Οι πρώτες αυτές ύλες αποτελούν εμπόρευμα και γιατί;
8. Τι εννοούμε λέγοντας επιδεκτό ανταλλαγής;

***2.6 Εμπορική αγοραπωλησία.**

Αγοραπωλησία καλείται η σύμβαση, η οποία καταρτίζεται μεταξύ του αγοραστή και του πωλητή, κατά την οποία ο μεν **αγοραστής** υποχρεούται να παραλάβει το πράγμα και να καταβάλει το **τίμημα** (χρηματικό ποσό), ο δε **πωλητής** να παραδώσει το πράγμα και να εισπράξει το τίμημα.

Ο κ. Α. π.χ. συμφωνεί να αγοράσει από τον κ. Β. 12 κιλά λάδι προς 75 δραχμές το κιλό. Ο κ. Α. καλείται αγοραστής, ο κ. Β. πωλητής, η σύμβαση αγοραπωλησία, το λάδι είναι το αντικείμενο της αγοραπωλησίας και το χρηματικό ποσό των 900 δραχμών το τίμημα.

Το αντικείμενο της αγοραπωλησίας μπορεί να είναι κινητό πράγμα υλικό, όπως τα προϊόντα γης ή τέχνης, ή άυλο (δικαίωμα), όπως η εκμετάλλευση ενός σήματος, η εκμετάλλευση μιας επωνυμίας, η εκμετάλλευση ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας κ.λ.π., αλλά και ακίνητο, όπως οικόπεδα, οικοδομήματα, δάση, λίμνες κ.λ.π. Η μεταβίβαση της κυριότητας των μεν κινητών πραγμάτων γίνεται δι' απλής παραδόσεως, των δε ακινήτων δια συμβολαιογραφικού εγγράφου. Το πλοίο και το αυτοκίνητο, αν και είναι κινητά, γιατί μεταβάλλουν θέση στο χώρο, στο σημείο αυτό ακολουθούν τα ακίνητα και μεταβιβάζονται δια συμβολαιογραφικού εγγράφου.

Συναλλαγή καλείται κάθε πράξη, στην οποία λαμβάνει μέρος το χρήμα. Επειδή οι αγοραπωλησίες είναι πράξεις, στις οποίες μεσολαβεί το χρήμα, άρα και η αγοραπωλησία είναι συναλλαγή. Άλλα συναλλαγή είναι και το δάνειο και η μίσθωση ενός έργου και η μίσθωση ενός πράγματος κ.λ.π. Συνεπώς κάθε αγοραπωλησία είναι και συναλλαγή, κάθε συναλλαγή δύμας δεν είναι και αγοραπωλησία.

Από όλα αυτά προκύπτει ότι η συναλλαγή είναι έννοια με μεγαλύτερο πλάτος σε σχέση με την έννοια της αγοραπωλησίας, γιατί περιλαμβάνει εκτός από την αγοραπωλησία και το δάνειο και τη μίσθωση ενός έργου κ.λ.π., όπως δείχνει και το σχήμα 2.6.

Σχ. 2. 6.

Τις αγοραπωλησίες διακρίνομε σε δύο μεγάλες κατηγορίες: σε *αστικές* και σε *εμπορικές*.

Αστικές αγοραπωλησίες καλούνται: α) Όλες οι αγορές και οι πωλήσεις ακινήτου πράγματος. β) Όλες οι αγορές κινητού πράγματος, οι διενεργούμενες από εμπόρους ή μη, με σκοπό όμως όχι τη μεταπώληση αλλά την κάλυψη των ατομικών τους αναγκών και γ) όλες οι πωλήσεις, που διενεργούνται από τους παραγωγούς, γεωργούς, κτηνοτρόφους κ.λ.π. και αφορούν στα ίδια τους τα προϊόντα, γεωργικά, κτηνοτροφικά κ.λ.π.

Εμπορικές αγοραπωλησίες καλούνται: α) Οι διενεργούμενες από εμπόρους και χάριν της εμπορίας τους, όπως π.χ. η αγορά από υφασματέμπορο υφάσματος για το εμπόριο του και όχι για την κάλυψη των ιδίων του αναγκών και β) οι αναφερόμενες στις εμπορικές πράξεις ανεξάρτητα προς την ιδιότητα των προσώπων, από τα οποία διενεργούνται, εάν δηλαδή είναι έμποροι ή όχι, όπως π.χ. η έκδοση, οπισθογράφηση κ.λ.π. μιας συναλλαγματικής κ.ο.κ.

Η αγοραπωλησία μπορεί να είναι εμπορική: α) Και για τους δύο συμβαλλομένους, όπως π.χ. χονδρέμπορος πωλεί εμπορεύματα χονδρικώς σε μικρέμπορο, ως υπόίος τα αγοράζει με σκοπό να τα μεταπωλήσει. β) Μόνο για τον αγοραστή ή μόνο για τον πωλητή, όπως π.χ. η πώληση του λιανεμπόρου προς τους καταναλωτές είναι εμπορική μόνο για τον πωλητή ή η αγορά αγροτικών προϊόντων από έμπορο είναι εμπορική μόνο για τον αγοραστή και γ) για κανένα, όπως π.χ. ο υπάλληλος κ. Α. αγοράζει από τον κτηνοτρόφο κ. Β. ένα βαρέλι τυρί για την οικογένειά του ή η αγοραπωλησία ακινήτου κ.ο.κ.

Ερωτήσεις.

1. Τι καλείται αγοραπωλησία;
2. Τι μπορεί να είναι το αντικείμενο της αγοραπωλησίας;
3. Πώς γίνεται η μεταβίβαση της κυριότητας ενός πράγματος;
4. Τι καλείται συναλλαγή;
5. Ποια η σχέση μεταξύ των εννοιών «συναλλαγή» και «αγοραπωλησία»;
6. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνομε τις αγοραπωλησίες;
7. Ποιες αγοραπωλησίες καλούνται αστικές;
8. Ποιες αγοραπωλησίες καλούνται εμπορικές;
9. Αναφέρετε περιπτώσεις, κατά τις οποίες μια αγοραπωλησία είναι εμπορική: α) και για τους δύο τους συμβαλλομένους, β) μόνο για τον αγοραστή, γ) μόνο για τον πωλητή και δ) για κανένα.

2.7 Υποχρεώσεις και δικαιώματα των συμβαλλομένων.

Οι αγοραπωλησίες καταρτίζονται προφορικά ή γραπτά. Η προφορική κατάρτιση της αγοραπωλησίας μπορεί να γίνει με προφορικό λόγο ή με τηλεφωνική συνδιάλεξη ή με ασύρματο επικοινωνία ή με κινήσεις του χεριού ή και με νεύμα ακόμα (αγοραπωλησία χρηματιστηριακών πραγμάτων), ενώ η γραπτή με εμπορική επιστολή ή με ιδιωτικό ή δημόσιο συμφωνητικό (συμβολαιογραφικό έγγραφο).

Η αγοραπωλησία των ακινήτων, για να είναι έγκυρη, πρέπει να γίνεται πάντοτε γραπτώς και μάλιστα με συμβολαιογραφικό έγγραφο, γιατί διαφορετικά είναι άκυρη. Άλλα και η αγοραπωλησία των κινητών πρέπει να γίνεται γραπτώς, γιατί τα γραπτά μένουν, ενώ τα λόγια πετούν και πολλές φορές διαστρέφονται και αθετούνται από τους δύστροπους αγοραστές και πωλητές.

Για την αποφυγή μελλοντικών δικαστικών αγώνων ορθό είναι οι συμβαλλόμενοι να επιβεβαιώνουν τα προφορικά συμφωνηθέντα με την ανταλλαγή επιστολών, οι οποίες θα συνταχθούν αργότερα, πάντοτε όμως πριν αρχίσει η εκτέλεση της αγοραπωλησίας, και στις οποίες θ' αναγράφονται όλοι οι συμφωνηθέντες όροι της αγοραπωλησίας, ή με τη σύνταξη ιδιωτικού συμφωνητικού σε πολλά αντίγραφα, ώστε ο καθένας από τους συμβαλλομένους να λάβει από ένα.

Στην πράξη οι εμπορικές αγοραπωλησίες, όπως και κάθε εμπορική σύμβαση (εμπορικό δάνειο κ.λ.π.) καταρτίζονται μόνο προφορικώς, γιατί οι όροι τους αποδεικνύονται και με μάρτυρες ακόμη, ενώ οι αστικές συμβάσεις και προ παντός οι αστικές αγοραπωλησίες, επειδή οι όροι τους δεν αποδεικνύονται με μάρτυρες, καταρτίζονται μόνο γραπτώς και μάλιστα με συμβολαιογραφικό έγγραφο, διαφορετικά είναι άκυρες.

Άμα καταρτισθεί η σύμβαση της αγοραπωλησίας, ο αγοραστής δικαιούται να ζητήσει από τον πωλητή την παράδοση του συμφωνηθέντος πράγματος και να καταβάλει το τίμημα είτε αμέσως, είτε στο μέλλον και κατά το συμφωνηθέντα χρόνο.

Ο πωλητής υποχρεούται να παραδώσει το πράγμα στη συμφωνηθέσα ποιότητα και ποσότητα χωρίς ελαττώματα και κατά το συμφωνηθέντα χρόνο και να ζητήσει το τίμημα.

Τα ελαττώματα του πράγματος διακρίνομε σε νομικά και πραγματικά. Νομικό ελάττωμα υπάρχει, όταν το πράγμα είναι κατασχεμένο ή ενέχυρο και πραγματικό,

ύταν το πράγμα δεν έχει ορισμένη ιδιότητα, δεν είναι π.χ. στιλπνό, δεν είναι διατηρήσιμο, περιέχει περισσότερες ξένες ουσίες κ.λ.π.

Ευθύνη του πωλητή δεν υφίσταται, αν ο αγοραστής γνώριζε τα ελαττώματα του πράγματος ή αγνοούσε από βαριά αμέλεια κατά τη σύμβαση. Αν ο πωλητής δολώς αποσιώπησε τα ελαττώματα του πράγματος, ο αγοραστής μπορεί να ζητήσει την αντιστροφή (ακύρωση) της συμβάσεως ή τη μείωση του τιμήματος (χορήγηση εκπτώσεως) ή την αντικατάσταση του πράγματος με άλλο, που δεν θα έχει ελαττώματα ή θα φέρει τις ιδιότητες, που συμφωνήθηκαν.

Αν ένας από τους συμβαλλομένους, ο αγοραστής ή ο πωλητής, αθετήσει την υπόσχεσή του, ο άλλος συμβαλλόμενος δικαιούται να ζητήσει ή τη διάλυση της αγοραπωλησίας, εάν τούτο συμφέρει σ' αυτόν, ή αποζημίωση, η οποία πρέπει να καλύψει όλα τα έξοδα, που καταβλήθηκαν, και το κέρδος. 'Εστω π.χ. ο ελαιόμπορος Αθηγών κ. Α. αγόρασε από το χονδρέμπορο Χανίων κ. Β. 500 κιλά λάδι προς 70 δραχμές το κιλό, το οποίο οφείλει να παραδώσει στην προκυμαία του Πειραιά το μεστημέρι της Τρίτης. Για το σκοπό αυτό νοίκιασε αποθήκη και πλήρωσε 400 δραχμές και για τη μεταφορά φορτηγό αυτοκίνητο και πλήρωσε 600 δραχμές. Άν ο πωλητής αθετήσει την υπόσχεσή του, οφείλει να καταβάλει τα έξοδα μεταφοράς δρχ. 600, τα έξοδα αποθηκεύσεως δρχ. 400 και το διαφυγόν κέρδος, δηλαδή το κέρδος που θα απεκόμιζε αν γινόταν η αγοραπωλησία, έστω 1.800 δραχμές.

Από την υποχρέωση αυτή απαλλάσσεται ο πωλητής ή και αντιστρόφως ο αγοραστής, αν αποδείξει ότι η αθέτηση της υποσχέσεώς του οφείλεται σε ανώτερη βία ή σε γεγονότα εκτός της θελήσεώς του, όπως είναι π.χ. η μη αναχώρηση του πλοίου λόγω θαλασσοταραχής (οπότε οφείλει ο πωλητής να ειδοποιήσει τηλεγραφικώς τον παραλήπτη για την καθυστέρηση) ή η βύθιση του πλοίου ή η επίταξη του πλοίου ή η καταστροφή του εμπορεύματος λόγω θαλασσοταραχής κ.λ.π. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, για να απαλλαγεί ο πωλητής, οφείλει να ειδοποιήσει εγκαίρως τον αγοραστή με το ταχύτερο μέσο, διαφορετικά ευθύνεται και για τα έξοδα και για το διαφυγόν κέρδος.

Τους όρους της αγοραπωλησίας μπορούμε να διακρίνουμε σε κύριους και συμπληρωματικούς.

Οι κύριοι όροι της αγοραπωλησίας είναι: 1) Το αντικείμενο, το οποίο μπορεί να είναι υλικό ή άυλο (δικαιώματα) και 2) το τίμημα, το οποίο μπορεί να ορισθεί για τις εσωτερικές συναλλαγές μόνο σε εγχώριο νόμισμα και όχι σε άλλοδαπό βάσει του νόμου «περί προστασίας του εθνικού νομίσματος».

Οι συμπληρωματικοί όροι της αγοραπωλησίας είναι: 1) η ποσότητα, 2) η ποιότητα, 3) η συσκευασία, 4) ο χρόνος παραδόσεως, 5) ο τρόπος φορτώσεως, 6) ο τόπος παραδόσεως και 7) ο τρόπος πληρωμής.

Ερωτήσεις.

- Πώς καταρτίζονται οι αγοραπωλησίες;
- Πώς γίνεται η προφορική αγοραπωλησία;
- Γιατί πρέπει να επιβεβαιώνονται οι προφορικές αγοραπωλησίες με ανταλλαγή επιστολών;
- Γιατί στην πράξη οι εμπορικές αγοραπωλησίες καταρτίζονται συνήθως μόνο προφορικά;
- Ποια είναι τα δικαιώματα και ποιες οι υποχρεώσεις του πωλητή;
- Άν ο ένας από τους συμβαλλομένους αθετήσει την υπόσχεσή του, τότε απαλλάσσεται από την καταβολή αποζημιώσεως;

8. Ποια είναι τα νομικά και ποια τα πραγματικά ελαττώματα του πράγματος;
 9. Πότε δεν ευθύνεται ο πωλητής, αν το πράγμα φέρει νομικά ή πραγματικά ελαττώματα;
 10. Τι μπορεί να ζητήσει ο αγοραστής, όταν ο πωλητής δολίως απέκριψε τα πραγματικά ή νομικά ελαττώματα του πράγματος;
 11. Ποιοί είναι οι κύριοι και ποιοι οι συμπληρωματικοί όροι της αγοραπωλησίας;
-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑΣ

*3.1 Προσδιορισμός της ποσότητας.

Η ποσότητα ενός εμπορεύματος προσδιορίζεται ανάλογα με το είδος του: α) βάσει της μονάδας βάρους (κιλό, τόννος, λίτρο κ.λ.π.), β) βάσει της μονάδας όγκου (κυβικό μέτρο, κυβικός τόννος, κόρος κ.λ.π.), γ) βάσει της μονάδας μήκους (μέτρο, χιλιόμετρο, υάρδα κ.λ.π.), δ) βάσει της αριθμητικής μονάδας (τεμάχιο, κομμάτι, ζεύγος, δωδεκάδα). Σε άλλες περιπτώσεις καθορίζεται η ποσότητα κατ' αποκοπή δηλαδή «όσα είναι» κατά το χρόνο της συμβάσεως ή κατά το χρόνο της συγκομιδής (καρπούζια, σταφύλια, ελιές κ.λ.π.).

Απόβαρο: Όταν ο προσδιορισμός της ποσότητας γίνεται βάσει της μονάδας βάρους, διακρίνομε τα εμπορεύματα σε συσκευασμένα και σε χωρίς συσκευασία. Τα συσκευασμένα εμπορεύματα βρίσκονται μέσα σε περικαλύμματα, τα οποία είναι κατασκευασμένα ανάλογα με το είδος του εμπορεύματος από χαρτί, από χαρτόνι, από πλαστική ύλη, από τσίγκο, από γιαλί, από ξύλο κ.ο.κ. Το βάρος του περικαλύμματος καλείται **απόβαρο ή ντάρα**. Το βάρος του εμπορεύματος μαζί με το περικάλυμμα καλείται **μικτό βάρος**, ενώ το βάρος του εμπορεύματος χωρίς το περικάλυμμα καλείται **καθαρό βάρος**.

Είδη αποβάρου: Στο εμπόριο διακρίνομε τα εξής τέσσερα είδη αποβάρου: α) Το πραγματικό απόβαρο, β) το συμβατικό απόβαρο, γ) το κατά μέσο όρο απόβαρο και δ) το νόμιμο απόβαρο.

α) Πραγματικό απόβαρο καλείται το απόβαρο, που βρίσκεται με τη ζύγιση όλων των περικαλυμμάτων ανεξαιρέτως, οπότε το καθαρό βάρος προσδιορίζεται μετά την αφαίρεση του πραγματικού αποβάρου από το μικτό βάρος. Αγοράζομε π.χ. 500 κιλά λάδι, το οποίο είναι μέσα σε δέκα σιδερένια βαρέλια, που έχουν διάφορο μέγεθος και πάχος. Για να βρούμε το πραγματικό απόβαρο, πρέπει να μεταγγίσουμε το λάδι σε άλλα βαρέλια ή δοχεία και να ζυγίσουμε όλα τα άδεια βαρέλια χωριστά.

Ο τρόπος αυτός προσδιορισμού του αποβάρου είναι ο δικαιότερος όχι όμως και ο πρακτικότερος, γιατί υπάρχουν εμπορεύματα, των οποίων η μεταφορά από περικάλυμμα σε περικάλυμμα δεν μπορεί να γίνει χωρίς βλάβη της ποιότητάς τους, όπως είναι όλα γενικώς τα φρούτα, τα λαχανικά, τα παστά ψάρια, ο ταραμάς κ.λ.π. Για όλα αυτά τα εμπορεύματα εφαρμόζονται οι υπόλοιποι τρόποι προσδιορισμού του αποβάρου.

β) Συμβατικό απόβαρο είναι το απόβαρο, που προσδιορίζεται έπειτα από σύμβαση ή από εμπορική συνήθεια. Από το μικτό βάρος π.χ. του ταραμά αφαιρείται 14% του βάρους του ως απόβαρο, όταν ο ταραμάς βρίσκεται σε χονδρά βαρέλια από σκληρό ξύλο, (Εμπορική συνήθεια, η οποία αναγνωρίσθηκε από το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πατρών το 1955).

Σήμερα ο ταραμάς δεν τοποθετείται σε μεγάλα ξύλινα βαρέλια, αλλά σε πολύ μικρά κιβώτια από πλαστική ύλη, που το βάρος τους είναι πολύ μικρό. Στην περίπτωση αυτή, όπως και σε άλλες περιπτώσεις, δεν εφαρμόζεται το συμβατικό απόβαρο, αλλά το κατά μέσο όρο απόβαρο.

γ) Κατά μέσο όρο απόβαρο είναι το απόβαρο, που εφαρμόζεται όταν τα περικαλύμματα είναι ομοιόμορφα, έχουν περίπου το ίδιο βάρος και δεν μπορούν να αποχωρισθούν από το εμπόρευμα, που περιέχουν, χωρίς να βλάψουν την ποιότητα ή την ικανότητα διατηρήσεώς του. Ο μανάβης λιανοπωλητής κ. Α. π.χ. αγοράζει από το χονδρέμπορο κ. Β. 3 κιβώτια ντομάτα, 2 τελάρα ροδάκινα, 5 τελάρα σταφύλια κ.ο.κ. Δεν επιτρέπεται η μεταφορά των εμπορευμάτων αυτών σε άλλα μέσα συσκευασίας για να προσδιορισθεί το πραγματικό τους απόβαρο. Το βάρος αυτών των περικαλυμμάτων είναι σχεδόν το ίδιο και από πριν γνωστό τόσο στο χονδρέμπορο πωλητή, όσο και στο λιανέμπορο, γιατί είναι κατασκευασμένα από την ίδια ύλη και έχουν το ίδιο μέγεθος. Εάν υπάρχει αμφιβολία, ζυγίζουν 2-3 άλλα κιβώτια κενά και έτσι προσδιορίζουν το απόβαρο κατά μέσο όρο. Έτσι αποφεύγουν τόσο τα έξοδα της αποσυσκευασίας και επανασυσκευασίας, όσο και τη μείωση της ποιότητας του εμπορεύματος.

Το ίδιο μπορεί να συμβεί και με το λάδι, γιατί τα δοχεία είναι κατασκευασμένα από την ίδια ύλη και έχουν το ίδιο μέγεθος και το ίδιο βάρος.

δ) Τελωνειακό απόβαρο είναι το απόβαρο, που χρησιμοποιείται κυρίως κατά την εισαγωγή ή κατά την εξαγωγή των εμπορευμάτων για την καταβολή των τελωνειακών δασμών και την αποφυγή της αποσυσκευασίας και της επανασυσκευασίας.

Το τελωνειακό απόβαρο καθορίζεται από το Ν.Δ. του 1926 «περί αποβάρου των εμπορευμάτων και ειδικής δασμολογήσεως των δοχείων». Κατά το διάταγμα αυτό για άλλα μεν εμπορεύματα, που αναφέρονται στο δασμολόγιο, δεν επιτρέπεται η έκπτωση του αποβάρου τόσο της εξωτερικής όσο και της εσωτερικής συσκευασίας και το μικτό βάρος θεωρείται ως καθαρό, για άλλα δε επιτρέπεται η αφαίρεση του αποβάρου, το ποσοστό του οποίου ορίζεται (νόμιμο απόβαρο). Αν ο έμπορος δεν συμφωνεί με το ποσοστό αυτό, μπορεί να ζητήσει να εφαρμοσθεί το πραγματικό απόβαρο.

Φύρα ή απομείωση καλείται η μείωση του βάρους ή του όγκου ενός εμπορεύματος, επειδή έχασε ένα μέρος από την υγρασία του (σαπούνι, αλάτι κ.λ.π.) ή επειδή επέδρασαν μικροαργανισμοί (δημητριακά, όσπρια, αλεύρι κ.λ.π.) ή διάφορες άλλες βιομηχανικές αιτίες (τρόφιμα φυτικής προελεύσεως).

Το ποσοστό της φύρας διαφέρει και εξαρτάται από το είδος του εμπορεύματος και από τη συσκευασία του. Το Χρηματιστήριο Εμπορευμάτων Πειραιώς με την πείρα, την οποία απέκτησε, έχει ορίσει διάφορα ποσοστά φύρας για τα κυριότερα είδη εμπορευμάτων, για το αλάτι 2%, για το καλαμπόκι 12-14%, για τα κρεμμύδια 2-3%, για το τυρί φέτα 5% και εάν δεν έχει τοποθετηθεί σε ψυγεία 15% κ.ο.κ.

Αν η μείωση του βάρους του εμπορεύματος δεν είναι φυσιολογική και οφείλεται σε διαρροή, η οποία μπορεί να προήλθε από κακή συσκευασία, ή σε σήψη ή σε υποιαδήποτε άλλη αλλοίωση του εμπορεύματος, δεν πρόκειται για φύρα.

Ερωτήσεις.

1. Πώς προσδιορίζεται η ποσότητα ενός εμπορεύματος;
2. Τι καλείται απόβαρο, τι μικτό βάρος και τι καθαρό;
3. Πόσα και ποια είδη απόβαρου έχομε;
4. Τι καλείται πραγματικό απόβαρο και πού χρησιμοποιείται;
5. Τι καλείται συμβατικό απόβαρο και πού χρησιμοποιείται;
6. Τι καλείται κατά μέσο δρό απόβαρο και πού χρησιμοποιείται;
7. Τι καλείται τελωνειακό απόβαρο και ποια η σκοπιμότητά του;
8. Τι προβλέπει το σχετικό διάταγμα για το απόβαρο των εμπορευμάτων και την ειδική δασμολόγηση των δοχείων;
9. Τι καλείται φύρα;
10. Από πού εξαρτάται το ποσοστό της φύρας;
11. Ποιος έχει καθορίσει το ποσοστό της φύρας;
12. Πότε η μείωση του βάρους ή του όγκου ενός εμπορεύματος δεν αποτελεί φύρα;

***3.2 Προσδιορισμός της ποιότητας.**

Η μεγάλη ποκυλία και ο μεγάλος αριθμός των διαφόρων εμπορευμάτων επιβάλλουν κατά το χρόνο της συμβάσεως να προσδιορίζεται επακριβώς από τους συμβαλλομένους και η ποιότητα των αγοραζομένων εμπορευμάτων, ώστε να μην προκύψουν διαφωνίες μεταξύ τους κατά την εκτέλεση της αγοραπωλησίας.

Οι κυριότεροι και οι περισσότερο συνηθισμένοι τρόποι προσδιορισμού της ποιότητας ενός εμπορεύματος είναι οι εξής:

α) Βάσει δείγματος: Δείγμα (échantillon) καλείται μικρό τεμάχιο ή μικρή ποσότητα από ένα εμπόρευμα, το οποίο χρησιμεύει για τον προσδιορισμό της ποιότητάς του. Το δείγμα σφραγίζεται από τους συμβαλλομένους και παραδίδεται στον αγοραστή ή στο Εμπορικό Επιμελητήριο ή σε τρίτο πρόσωπο και φυλάγεται μέχρι να παραδοθεί και η τελευταία ποσότητα του εμπορεύματος. Χρησιμεύει δε για να συγκρίνεται με το εμπόρευμα, που παραλαμβάνεται κάθε φορά.

Δειγματολόγιο καλείται το σύνολο των δειγμάτων. Το δειγματολόγιο αποτελείται για τα υφάσματα από μικρά τεμάχια υφασμάτων, τα οποία είναι κολλημένα σε ειδικά βιβλία, για τα όσπρια από μικρές ποσότητες τοποθετημένες σε σακουλάκια, για τα ρευστά από μικρές ποσότητες τοποθετημένες σε φιαλίδια κ.ο.κ. Για τα αυτοκίνητα και τα μηχανήματα υπάρχουν ειδικοί κατάλογοι με φωτογραφίες και διαγράμματα.

β) Βάσει σήματος: Σήμα καλείται το ιδιαίτερο διακριτικό γνώρισμα, που φέρουν τα βιομηχανικά προϊόντα, για να διακρίνονται μεταξύ τους. Πολλές βιομηχανίες, για να διακρίνουν τα προϊόντα τους από άλλα όμοια, βάζουν πάνω στη συσκευασία τους ένα ιδιαίτερο σήμερο (μια εικόνα, μια λέξη, ένα όνομα), το οποίο και επισημοποιούν με την έγκριση του Κράτους. Αυτό καλείται σήμα κατατεθέν (Trade Mark) και απαγορεύεται αυστηρά η χρησιμοποίησή του από άλλους. Τέτοια σήματα είναι: Η λέξη «Παπαστράτος» που φέρουν τα τσιγάρα της βιομηχανίας Παπαστράτου, ο

καλόγερος που φέρουν τα μακαρόνια «Μίσκο», ο πετεινός που φέρουν τα λιπάσματα της εταιρίας λιπασμάτων, ο Ηρακλής που φέρουν τα τσιμέντα Ηρακλής, τα γράμματα Α.Ε.Τ.Χ. που φέρουν τα τσιμέντα της Ανώνυμης Εταιρίας Τσιμέντων Χαλκίδας κ.ο.κ.

γ) Βάσει τύπου: Πολλά όμοια προϊόντα, που παράγονται σε διάφορους τόπους, διαφέρουν τόσο πολύ μεταξύ τους ώστε προς την ποιότητα, ώστε γίνονται γνωστά από τον τόπο της παραγωγής τους, όπως η Κορινθιακή σταφίδα, τα σύκα Καλαμών, το λάδι της Μάνης, οι ελιές Αμφίσσης, οι κουραμπιέδες Λαμίας, τα λουκούμια Σύρου, το τυρί του Παρνασσού, το σαπούνι Μασσαλίας κ.λ.π. Οι ελιές Αμφίσσης δεν σημαίνει ότι παράγονται μόνο στην Άμφισσα, αλλά ότι στην αρχή εμφανίσθηκαν εκεί και έπειτα μεταφυτεύθηκαν και σε άλλα μέρη και είναι της ίδιας ποιότητας. Το ίδιο μπορεί να λεχθεί και για το σαπούνι Μασσαλίας, το οποίο, επειδή κατασκευάσθηκε για πρώτη φορά στη Μασσαλία, πήρε το όνομα. Σήμερα όμως κατασκευάζεται και από μας ο ίδιος τύπος και εξακολουθεί να φέρει το όνομα Μασσαλίας. Λέγοντας συνεπώς τύπο ενός εμπορεύματος εννοούμε το διακριτικό γνώρισμα των διαφόρων προϊόντων για τον προσδιορισμό της ποιότητάς τους.

δ) Βάσει χημικής αναλύσεως: Σε πολλά είδη, όπως το λάδι, το βούτυρο, τα μεταλλεύματα κ.λ.π. η ποιότητα καθορίζεται βάσει χημικής αναλύσεως, γιατί διαφορετικά δεν μπορεί να προσδιορισθεί. Για το λάδι π.χ. καθορίζεται ο βαθμός οξύτητας, για τα κράμματα η περιεκτικότητά τους σε κάθε είδος μέταλλο κ.λ.π.

Στην περίπτωση αυτή κατά τη σύμβαση καθορίζεται: α) Το χημικό εργαστήριο, στο οποίο θα γίνει η ανάλυση (Χημείο του Κράτους, του Πανεπιστημίου ή άλλο ιδιωτικό), β) πώς και από πού θα γίνει η δειγματοληψία και γ) τα ποσοστά υπερβάσεως. Ορίζεται π.χ. το πολύ 10% πάνω ή κάτω από την περιεκτικότητα, που συμφωνήθηκε. Είναι τα λεγόμενα σημεία ανοχής.

Εάν κατά τη σύμβαση δεν καθορισθεί η ποιότητα, τότε ούτε ο αγοραστής έχει το δικαίωμα να ζητήσει την καλύτερη ποιότητα, αλλά ούτε και ο πωλητής να παραδώσει τη χειρότερη ποιότητα. Θα χορηγηθεί μια μέση ποιότητα.

Ερωτήσεις.

1. Γιατί κατά τη σύμβαση της αγοραπωλησίας επιβάλλεται εκτός από τα άλλα και ο προσδιορισμός της ποιότητας του αγοραζομένου εμπορεύματος;
2. Ποιοι είναι οι κυριότεροι και οι πιο συνηθισμένοι τρόποι προσδιορισμού της ποιότητας ενός εμπορεύματος; Αναφέρετε τους μόνο.
3. Τι καλείται δείγμα;
4. Πού φυλάγεται το δείγμα και σε τι χρησιμεύει;
5. Τι καλείται δειγματολόγιο; Αναφέρετε μερικά δειγματολόγια.
6. Τι καλείται σήμα; Αναφέρετε μερικά σήματα.
7. Τι καλείται τύπος ενός εμπορεύματος; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.
8. Σε ποια είδη εμπορευμάτων η ποιότητα καθορίζεται βάσει χημικής αναλύσεως;
9. Όταν η ποιότητα ενός εμπορεύματος καθορίζεται βάσει χημικής μαναύσεως, τι πρέπει κατά τη σύμβαση να προσδιορισθεί;
10. Εάν δεν έγινε καμιά συζήτηση για την ποιότητα του εμπορεύματος μεταξύ των συμβαλλομένων, ποια ποιότητα οφείλει να παραδώσει ο πωλητής και ποια δικαιούται να ζητήσει ο αγοραστής;

3.3. Συσκευασία.

Συσκευασία καλείται η εξωτερική περικάλυψη του εμπορεύματος, για να προστατεύεται κατά τη μεταφορά από τόπο σε τόπο ή κατά τη διάθεσή του στον καταναλωτή. Τα υλικά, από τα οποία αποτελείται η εξωτερική αυτή περικάλυψη, καλούνται υλικά συσκευασίας ή περικαλύμματα. Τα συνηθέστερα περικαλύμματα είναι κιβώτια, βαρέλια, δοχεία, φιάλες, σακκιά κ.λ.π. που κατασκευάσθηκαν από ξύλο, χαρτόνι, γιαλί, πλαστική ύλη, τσίγκο, ζελατίνα και άλλες ουσίες.

Τη συσκευασία διακρίνομε σε δυο μεγάλες κατηγορίες, στη συσκευασία μεταφοράς και στη συσκευασία καταναλώσεως.

Συσκευασία μεταφοράς καλείται η συσκευασία που γίνεται σε μεγάλα κιβώτια ή βαρέλια και έχει σκοπό την προστασία του εμπορεύματος κατά τη μεταφορά από τόπο σε τόπο. Τα έξοδα της συσκευασίας αυτής βαρύνουν άλλοτε τον αγοραστή, άλλοτε τον πωλητή και άλλοτε και τους δυο ανάλογα με τη συμφωνία. Εάν τα περικαλύμματα είναι μεγάλης αξίας και μπορούν να χρησιμοποιηθούν πολλές φορές, όπως τα σιδερένια ή τα ξύλινα βαρέλια λαδιού, κρασιού κ.λ.π. συμφωνείται ο αγοραστής να τα επιστρέψει, όταν διευκολυνθεί, ή προσδιορίζεται η αξία τους και αγοράζονται από τον αγοραστή. 'Όταν τα εμπορεύματα πρόκειται να μεταφερθούν σιδηροδρομικώς ή ταχυδρομικώς ή αεροπορικώς ή ατμοπλοϊκώς ειδικοί νόμοι και κανόνες επιβάλλουν ορισμένη συσκευασία.

Σημεία και αριθμοί: 'Όταν τα εμπορεύματα αποστέλλονται ταχυδρομικώς, πρέπει απαραίτητως στο δέμα να αναγράφεται ολογράφως το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του παραλήπτη. 'Όταν όμως αποστέλλονται ατμοπλοϊκώς ή σιδηροδρομικώς, αναγράφονται στα δέματα, κιβώτια, σάκους κ.λ.π., για να διακρίνονται από τα άλλα, μόνο τα αρχικά γράμματα του ονοματεπωνύμου του παραλήπτη και ολογράφως μόνο το όνομα της πόλεως και της χώρας του προορισμού. Οι περισσότεροι πωλητές (χονδρέμποροι ή εργοστασιάρχες) γράφουν στα δέματα και τον αύξοντα αριθμό, για να γνωρίζουν το περιεχόμενο του δέματος στην περίπτωση που θα χαθεί ή διαρρηχθεί. 'Όλα αυτά καλούνται σημεία και αριθμοί.

Συσκευασία καταναλώσεως ή εσωτερική συσκευασία είναι εκείνη με την οποία το εμπόρευμα θα παρουσιασθεί στον καταναλωτή. Γίνεται είτε από τον πωλητή σε χάρτινες ή νάυλον σακκούλες είτε από το εργοστάσιο ή τον παραγωγό σε ειδικά κατασκευασμένα μικρά κιβώτια ή σάκους ανάλογα με το είδος του εμπορεύματος. Τα μικρά αυτά κιβώτια ή οι σάκκοι είναι κατασκευασμένα από λεπτό χαρτί απλό ή διαφανές ή από πλαστική ύλη ή από ζελατίνα μεγάλης αντοχής και αναγράφουν το είδος, την ποιότητα και το βάρος του περιεχομένου και την επωνυμία του κατασκευαστή εργοστασιάρχη ή παραγωγού, όπως τα διάφορα ζυμαρικά σε πακέτα, οι κονσέρβες, τα σαπούνια πολυτελείας κ.λ.π.

Η ειδική αυτή συσκευασία έχει τεράστια σημασία, γιατί καθιστά το εμπόρευμα **ευκολόχρηστο** στα χέρια του καταναλωτή. Διευκολύνει επίσης αφάνταστα την οργάνωση του σύγχρονου συστήματος πωλήσεως των μεγάλων καταστημάτων, της αυτοεξυπηρετήσεως (self-servis), συντελεί πολύ στην καλή διατήρηση του προϊόντος και αποτελεί ένα διαρκές διαφημιστικό μέσο.

Τα νωπά κηπευτικά (μελιτζάνες, φασολάκια, καρότα, μπάμιες, μπιζέλια, ντομάτες κ.λ.π.) όχι μόνο διατηρούνται καλύτερα μέσα στα τσίγκινα δοχεία (κονσέρβες) ή τις σακκούλες από ζελατίνα ή νάυλον, αλλ' έχουν και καλύτερη γεύση, γιατί συγκρατούν όλα τα συστατικά τους και έτσι πωλούνται στην αγορά πάντοτε φρέσκα.

σε όλες τις εποχές του έτους. Η συσκευασία αυτή γίνεται εντελώς δωρεάν και το περικάλυμμα ή δίνεται εντελώς δωρεάν ή πωλείται στην τιμή του εμπορεύματος, μικτό βάρος ως καθαρό.

Ερωτήσεις.

1. Τι καλείται συσκευασία;
2. Ποια είναι τα συνηθέστερα περικαλύμματα;
3. Τι καλείται συσκευασία μεταφοράς;
4. Τα έξοδα της συσκευασίας αυτής ποιον βαρύνουν;
5. Πότε επιβάλλεται ειδική συσκευασία;
6. Τι καλείται συσκευασία καταναλώσεως;
7. Ποια είναι η σημασία της ειδικής συσκευασίας καταναλώσεως και τι επιτυγχάνεται με αυτή;

3.4 Χρόνος παραδόσεως.

Το εμπόρευμα, ως προς το χρόνο παραδόσεως, άλλοτε παραδίδεται αμέσως, άλλοτε αργότερα και άλλοτε τμηματικά. Και το στοιχείο αυτό της αγοραπωλησίας πρέπει να καθορισθεί κατά το χρόνο της συνάψεως της συμβάσεως. Από το Δεκέμβριο ακόμη π.χ. ο έμπορος κ. Α. αγοράζει 1.000 ψάθινα καπέλλα για τη θερινή περίοδο. Συμφωνείται να γίνει η ολική παράδοση το μήνα Μάιο ή τμηματικά σε δύο δόσεις το Μάιο και Ιούνιο κ.ο.κ.

Εάν το εμπόρευμα πρόκειται να φορτωθεί και να αποσταλεί σε άλλο μέρος, οι **συνηθέστεροι** όροι, που μπορεί να συμφωνηθούν μεταξύ του αγοραστή και του πωλητή, όσον αφορά στο χρόνο παραδόσεως, είναι οι εξής:

α) Άμεση παράδοση: Ο όρος σημαίνει ότι ο πωλητής πρέπει να παραδόσει το εμπόρευμα σε 48 ώρες από τη σύναψη της αγοραπωλησίας.

β) Φορτίο υπό φόρτωση: Ο όρος αυτός σημαίνει ότι το εμπόρευμα πρόκειται να φορτωθεί π.χ. στο πλοίο, το οποίο βρίσκεται στο λιμάνι της φορτώσεως.

γ) Φορτίο φορτωμένο: Ο όρος αυτός σημαίνει ότι το εμπόρευμα έχει φορτωθεί στο πλοίο που πρόκειται να αναχωρήσει.

δ) Φορτίο εν πλω: Ο όρος αυτός σημαίνει, ότι το εμπόρευμα έχει φορτωθεί στο πλοίο και το πλοίο πλέει προς το λιμάνι του προορισμού.

Αντί του όρου αυτού πολλές φορές συναντάται ο όρος **αναμενόμενο ή φλοτάν**, ο οποίος σημαίνει ότι το πλοίο, που φέρει τα εμπορεύματα, ξεκίνησε από το λιμάνι της φορτώσεως και κατευθύνεται στον τόπο του προορισμού και τώρα αναμένεται να φθάσει.

ε) Άμεση φόρτωση: Ο όρος αυτός σημαίνει ότι η φόρτωση πρέπει να γίνει σε 15 μέρες από τη σύναψη της αγοραπωλησίας.

στ) Ταχεία φόρτωση: Ο όρος αυτός σημαίνει, ότι η φόρτωση πρέπει να γίνει μέσα σε 21 μέρες από τη σύναψη της αγοραπωλησίας.

Εκτός από τους όρους αυτούς μπορεί να συμφωνηθεί μεταξύ του αγοραστή και του πωλητή και άλλος χρόνος παραδόσεως, όπως π.χ. στην τρέχουσα εβδομάδα ή μέσα στον τρέχοντα μήνα κ.λ.π.

Εάν δεν γίνει καμιά συμφωνία για το χρόνο παραδόσεως του εμπορεύματος, υποτίθεται ότι η παράδοση θα γίνει αμέσως.

Ερωτήσεις.

1. Όσον αφορά στο χρόνο παραδόσεως ποια συμφωνία μπορεί να γίνει μεταξύ του αγοραστή και πωλητή;
2. Όταν το εμπόρευμα πρόκειται να μεταφερθεί από τόπο σε τόπο, ποιοι είναι οι συνηθέστεροι όροι; Αναφέρετε τους μόνο.
3. Τι σημαίνει ο όρος άμεση παράδοση;
4. Τι σημαίνει ο όρος φορτίο φορτωμένο;
5. Τι σημαίνει ο όρος φορτίο υπό φόρτωση;
6. Τι σημαίνει ο όρος φορτίο εν πλω ή αναμενόμενο (φλοτάν);
7. Τι σημαίνει ο όρος άμεση φόρτωση;
8. Τι σημαίνει ο όρος ταχεία φόρτωση;
9. Εάν δεν έχει γίνει καμιά συμφωνία για το χρόνο παραδόσεως, πότε πρέπει να γίνει η παράδοση του εμπορεύματος;

3.5 Τρόπος φορτώσεως και αποστολής.

Κατά τη σύναψη της αγοραπωλησίας πρέπει να καθορισθεί και ο τρόπος της φορτώσεως και αποστολής του εμπορεύματος. Στο λιανικό και ημιχονδρικό εμπόριο η παράδοση του εμπορεύματος γίνεται στο κατάστημα του λιανοπωλητή. Πολλές επιχειρήσεις όμως, ιδίως οικιακών σκευών και ειδών διατροφής, για να προσελκύσουν πελάτες, αναλαμβάνουν την αποστολή του εμπορεύματος στο σπίτι του αγοραστή και δέχονται τηλεφωνικές παραγγελίες, τις οποίες εκτελούν με ειδικούς γι' αυτό υπαλλήλους.

Στο χονδρικό όμως εμπόριο και ιδίως στο εξωτερικό ο τρόπος φορτώσεως και ο τρόπος αποστολής του εμπορεύματος απαιτούν ορισμένες διατυπώσεις και μάλιστα όσον αφορά στην έκδοση ορισμένων εγγράφων, τα οποία πρέπει να συνοδεύουν τα εμπορεύματα. Τα έγγραφα αυτά καλούνται **φορτωτικά έγγραφα**. Για την έκδοση των φορτωτικών αυτών εγγράφων, και εάν ακόμη συμφωνήθηκε ότι η παράδοση των εμπορευμάτων θα γίνει στο κατάστημα ή το εργοστάσιο του πωλητή, οφείλει να φροντίσει όχι μόνο ο αγοραστής αλλά και ο πωλητής.

Τα **κυριότερα φορτωτικά έγγραφα**, τα οποία πρέπει απαραίτητα να συνοδεύουν τα εμπορεύματα είναι τα εξής:

1) Η φορτωτική, την οποία εκδίδει ο μεταφορέας και περιέχει τα στοιχεία του μεταφορικού μέσου, του μεταφορέα, του μεταφερομένου εμπορεύματος, του αποστολέα και του παραλήπτη.

2) Το τιμολόγιο, που εκδίδεται από τον πωλητή και περιέχει αναλυτικά τα εμπορεύματα και την αξία τους.

3) Το ασφαλιστήριο συμβόλαιο, που εκδίδεται από την ασφαλιστική εταιρεία, που ανέλαβε να καλύψει τους κινδύνους των εμπορευμάτων κατά τη μεταφορά τους.

4) Το πιστοποιητικό προελεύσεως, με το οποίο αποδεικνύεται η προέλευση των εμπορευμάτων και το οποίο εκδίδεται από το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο του τόπου της προελεύσεως.

5) Το πιστοποιητικό επιβλέψεως (surveillance), το οποίο εκδίδεται από αναγνωρισμένη εταιρία, που ανέλαβε την επίβλεψη των εμπορευμάτων κατά τη φόρτωση, δηλαδή τη μέτρηση, την εξακρίβωση της ποιότητας, τη συσκευασία και τη στοιβασία τους στο μεταφορικό μέσο.

Εκτός από τα έγγραφα αυτά ο αγοραστής μπορεί να ζητήσει την έκδοση των άλλων εγγράφων, όπως πιστοποιητικό αναλύσεως, μετρολόγιο, ζυγολόγιο κ.λ.π.

Ο πωλητής δεν μπορεί να αρνηθεί την έκδοση και των εγγράφων αυτών και εάν ακόμη η παραλαβή των εμπορευμάτων γίνει στο κατάστημά του, δικαιούται όμως να ζητήσει από τον αγοραστή τα έξοδα, που θα καταβάλει για την έκδοσή τους.

Ερωτήσεις.

1. Πώς γίνεται ο τρόπος φορτώσεως και αποστολής των εμπορευμάτων στο λιανικό ή νημαχονδρικό εμπόριο;
2. Τι κάνουν πολλές επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου ειδών διατροφής και οικιακής χρήσεως, για να προσελκύσουν πελατεία;
3. Πώς γίνεται η φόρτωση των εμπορευμάτων στο χονδρικό εμπόριο;
4. Ποια είναι τα κυριότερα φορτωτικά έγγραφα; Αναφέρετε τα μόνο.
5. Τι γνωρίζετε για τη φορτωτική;
6. Τι γνωρίζετε για το τιμολόγιο;
7. Ποιος εκδίδει το ασφαλιστήριο συμβόλαιο και ποιος είναι ο σκοπός του;
8. Τι γνωρίζετε για το πιστοποιητικό επιβλέψεως;
9. Από ποιον εκδίδεται το πιστοποιητικό προελεύσεως και ποιος είναι ο σκοπός του;
10. Ποιων άλλων εγγράφων την έκδοση μπορεί να απαιτήσει ο αγοραστής και με ποια προϋπόθεση;

3.6. Τόπος παραδόσεως.

Ο προσδιορισμός του τόπου παραδόσεως του εμπορεύματος έχει τεράστια σημασία τόσο για τον αγοραστή όσο και για τον πωλητή, γιατί από αυτόν εξαρτάται ποιος θα επιβαρυνθεί με τα έξοδα αποστολής και με τα ασφάλιστρα των εμπορευμάτων και μέχρι ποιο σημείο.

Θα εξετάσουμε τον τόπο παραδόσεως του εμπορεύματος σε δυο χωριστές περιπτώσεις: α) στην περίπτωση της θαλάσσιας μεταφοράς και β) στην περίπτωση της χερσαίας μεταφοράς.

Οι συνηθέστεροι όροι, οι οποίοι αναφέρονται στον τόπο παραδόσεως του εμπορεύματος κατά τη θαλάσσια μεταφορά, είναι οι εξής:

— **Στην προκυμαία (a quai):** Ο όρος αυτός σημαίνει ότι ο πωλητής οφείλει να παραδώσει τα εμπορεύματα στην προκυμαία του τόπου της φορτώσεως. 'Όλα τα έξοδα θα βαρύνουν τον αγοραστή.

— **Sotto pallago (σόττο παλάγκο):** Ο όρος αυτός είναι ιταλικής προελεύσεως και σημαίνει ότι ο πωλητής υποχρεούται να παραδώσει τα εμπορεύματα στη φορτηγίδα (μασούνα) και κάτω από το βαρούλκο (βίντσι) του πλοίου. Θα καταβάλει συνεπώς ο πωλητής και τα έξοδα της φορτηγίδας. Ο όρος αυτός δεν χρησιμοποιείται σήμερα γιατί παντού σε όλους τους λιμένες, υπάρχουν επαρκείς λιμενικές εγκαταστάσεις ή τα πλοία πλευρίζουν στην προκυμαία και δεν υπάρχει ανάγκη να χρησιμοποιηθούν φορτηγίδες. Σήμερα η φόρτωση και η εκφόρτωση των πλοίων γίνεται με μεγάλους ηλεκτροκίνητους γερανούς. Αντί του όρου sotto palago χρησιμοποιείται σήμερα ο όρος F.A.S., που σημαίνει «ελεύθερο παραπλεύρως του πλοίου φορτώσεων». Παράγεται από τα αρχικά γράμματα των Αγγλικών Free a long side Ship, οι οποίες σημαίνουν «ελεύθερο κατά μήκος της πλευράς του πλοίου».

— **F.O.B. (φορτ):** Ο όρος αυτός σημαίνει ότι ο πωλητής υποχρεούται να παραδώσει το εμπόρευμα στο κατάστρωμα του πλοίου, συσκευασμένο πλήρως, ελεύθερο από κάθε εξαγωγικό δασμό και εφ' όσον το πλοίο βρίσκεται στο λιμάνι της φορτώσεως. Συνήθως προστίθεται και το όνομα του λιμανιού της φορτώσεως (F.O.B. Πειραιά κ.λ.π.). Ο όρος αυτός προέρχεται από τα αρχικά γράμματα των Αγγλικών λέξεων Free on board, οι οποίες σημαίνουν «ελεύθερο πάνω στο πλοίο».

— **C.I.F. (τσιφ):** Ο όρος αυτός σημαίνει ότι ο πωλητής υποχρεούται να παραδώσει τα εμπορεύματα στο κατάστρωμα του πλοίου και εφ' όσον το πλοίο βρίσκεται στο λιμένα του προορισμού (εκφορτώσεως). Συνεπώς ο πωλητής υποχρεούται να καταβάλει και τα ναύλα και τα ασφάλιστρα των εμπορευμάτων μέχρι να φθάσει το πλοίο στο λιμένα του προορισμού. Συνήθως προστίθεται και το όνομα του λιμένα, (cif Βόλο κ.λ.π.). Ο όρος αυτός παράγεται από τα αρχικά γράμματα των Αγγλικών λέξεων Cost, Insurance, Freight (κόστος, ασφάλιση, ναύλος).

Αντί του όρου C.I.F. στη Γαλλία και αλλού χρησιμοποιείται ο όρος C.A.F. (καφ), ο οποίος παράγεται από τα αρχικά γράμματα των γαλλικών λέξεων, cost, assurance et fret, οι οποίες σημαίνουν το (διο: κόστος, ασφάλιση και ναύλος).

— **Cost and freight (κόστος και ναύλος):** Αντί του όρου C.I.F. χρησιμοποιείται ο όρος Cost and freight, που σημαίνει ότι ο πωλητής υποχρεούται να καταβάλει το κόστος και το ναύλο των εμπορευμάτων μέχρι το λιμένα του προορισμού, όχι όμως και τα ασφάλιστρα.

— **F.I.O. (φιο):** Ο όρος αυτός παράγεται από τα αρχικά γράμματα των Αγγλικών λέξεων Free in and out, οι οποίες σημαίνουν ελεύθερο εντός και εκτός (εννοείται του πλοίου). Ο πωλητής συνεπώς υποχρεούται να καταβάλει όλα τα έξοδα της φορτώσεως, το ναύλο και τα ασφάλιστρα των εμπορευμάτων.

Εκτός από τους πιο πάνω συνηθισμένους όρους της θαλάσσιας μεταφοράς των εμπορευμάτων είναι δυνατό οι συμβαλλόμενοι να καθορίσουν και άλλους όρους, οι οποίοι εφαρμόζονται όχι μόνο στη θαλάσσια αλλά και στη χερσαία μεταφορά, δηλαδή:

— **Franco fabrique (ελεύθερο στο εργοστάσιο):** Ο όρος αυτός σημαίνει ότι ο αγοραστής υποχρεούται να παραλάβει τα εμπορεύματα στο εργοστάσιο του πωλητή. 'Όλα συνεπώς τα έξοδα μεταφοράς, δηλαδή οι ναύλοι ή τα κόμιστρα και τα ασφάλιστρα βαρύνουν τον αγοραστή.

— **En transit (τράνζιτο):** Ο αγοραστής θα παραλάβει τα εμπορεύματα από τις αποθήκες του τελωνείου του τόπου του προορισμού, καταβάλλοντας μόνο τους τελωνειακούς δασμούς. 'Όλα τα άλλα έξοδα βαρύνουν τον πωλητή.

— **Franco magasin (ελεύθερο στο κατάστημα του αγοραστή):** Ο αγοραστής θα παραλάβει τα εμπορεύματα στο κατάστημά του. 'Όλα συνεπώς τα έξοδα και τα ασφάλιστρα, μέχρις τα εμπορεύματα να φθάσουν στο κατάστημα του αγοραστή, βαρύνουν τον πωλητή.

B) Οι συνηθέστεροι όροι, οι οποίοι αναφέρονται στον τόπο παραδόσεως του εμπορεύματος κατά τη χερσαία μεταφορά είναι οι εξής:

— **F.O.R. (ελεύθερο στη σιδηροδρομική γραμμή):** Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται στη μεταφορά με σιδηροδρόμους. Παράγεται από τα αρχικά γράμματα των Αγγλικών λέξεων Free on rail, οι οποίες σημαίνουν «ελεύθερο στη σιδηροδρομική γραμμή». Κατά τον όρο συνεπώς αυτό ο πωλητής υποχρεούται να παραδώσει τα εμπορεύματα στη σιδηροδρομική γραμμή του τόπου της φορτώσεως. Προστίθεται

συνήθως και το όνομα της πόλεως της σιδηροδρομικής γραμμής π.χ. F.O.R. Λαμία κ.λ.π. Ο αντίστοιχος όρος στη θαλάσσια μεταφορά είναι ο όρος F.O.B., γι' αυτό οι Αμερικανοί χρησιμοποιούν και στην περίπτωση αυτή, της μεταφοράς δηλαδή με σιδηρόδρομο, τον όρο F.O.B.

— **Μεταφορικά πληρωμένα:** Ο όρος αυτός σημαίνει ότι όλα τα έξοδα μεταφοράς, ασφάλιστρα κ.λ.π. των εμπορευμάτων, τα οποία θα μεταφερθούν είτε με σιδηρόδρομο, είτε με αυτοκίνητο, είτε με ποταμόπολο, είτε με αεροπλάνο είναι πληρωμένα από τον πωλητή. Δίπλα στον όρο αυτό τίθεται συνήθως και ο τόπος, μέχρι τον οποίο είναι πληρωμένα τα μεταφορικά.

— Εάν τα εμπορεύματα μεταφέρονται **σιδηροδρομικώς**, είναι δυνατό να γίνουν και οι εξής συμφωνίες: «Στο βαγόνι και στο σταθμό της φορτώσεως», «Στο βαγόνι και στο σταθμό του προορισμού», «Στο σταθμό της εκφορτώσεως» κ.λ.π.

— Εάν τα εμπορεύματα μεταφέρονται με **αυτοκίνητο**, οι συνηθέστερες συμφωνίες είναι: «Στο εργοστάσιο ή στις αποθήκες του πωλητή», «Στο κατάστημα του αγοραστή» κ.λ.π.

— Εάν τα εμπορεύματα μεταφέρονται με **αεροπλάνο**, οι συνηθέστερες συμφωνίες είναι: «Στο αεροπλάνο και στον αερολιμένα της φορτώσεως», «Στο αεροπλάνο και στον αερολιμένα της εκφορτώσεως», «Στις αποθήκες του αερολιμένα της φορτώσεως ή της εκφορτώσεως» κ.ο.κ.

Ερωτήσεις.

1. Γιατί έχει μεγάλη σημασία ο προσδιορισμός του τόπου παραδόσεως του εμπορεύματος;
2. Ποιοι είναι οι συνηθέστεροι όροι, οι οποίοι αναφέρονται στον τόπο παραδόσεως του εμπορεύματος κατά τη θαλάσσια μεταφορά; Αναφέρετε τους μόνο.
3. Τι σημαίνει ο όρος στην προκυμαία;
4. Τι σημαίνει ο όρος *sotto palago* και από ποιον όρο αντικαταστάθηκε;
5. Τι σημαίνει ο όρος F.O.B. και από ποιες λέξεις προήλθε;
6. Τι σημαίνει ο όρος C.I.F., από ποιες λέξεις προήλθε και από ποιον όρο αντικαταστάθηκε στη Γαλλία;
7. Ποια η διαφορά μεταξύ του όρου *cif* και του όρου *kόστος και ναύλος*;
8. Τι σημαίνει ο όρος F.I.O. και από ποιες λέξεις παράγεται;
9. Τι σημαίνει ο όρος *franco fabrique* και τι ο όρος *franco magasin*;
10. Τι σημαίνει ο όρος *en transit*;
11. Τι σημαίνει ο όρος F.O.R. και από ποιον όρο αντικαθίσταται στη θαλάσσια μεταφορά;
12. Τι σημαίνει ο όρος «μεταφορικά πληρωμένα» και σε ποιες μεταφορές χρησιμοποιείται;
13. Ποιοι άλλοι όροι προσδιορισμού του τόπου παραδόσεως του εμπορεύματος είναι δυνατό να συμφωνηθούν, όταν τα εμπορεύματα μεταφέρονται σιδηροδρομικώς, ποιοι όταν τα εμπορεύματα μεταφέρονται με αυτοκίνητο και ποιοι όταν μεταφέρονται αεροπορικώς;

3.7. Χρόνος και τρόπος πληρωμής.

Κατά τη σύμβαση πρέπει να καθορίζεται επίσης και ο χρόνος και ο τρόπος πληρωμής.

‘Οσον αφορά στο χρόνο της πληρωμής τις πωλήσεις διακρίνομε σε **πωλήσεις τοις μετρητοίς** και σε **πωλήσεις επί ποστώσεις**.

— **Πώληση τοις μετρητοίς** καλείται εκείνη, της οποίας το τίμημα καταβάλλεται μέσα το πολύ σε οκτώ μέρες από τη μέρα που παραδόθηκε και η τελευταία ποσότητα του εμπορεύματος.

— **Πώληση επί πιστώσει** καλείται εκείνη, της οποίας το τίμημα καταβάλλεται μετά από οκτώ τουλάχιστο μέρες από την παράδοση και της τελευταίας ποσότητας του εμπορεύματος. Η πώληση επί πιστώσει γίνεται είτε με εγγραφή στο λογαριασμό, είτε με υπογραφή γραμματίου ή συναλλαγματικής.

Ερωτήσεις.

1. Όσον αφορά στο χρόνο πληρωμής σε τι διακρίνομε τις πωλήσεις;
2. Ποια πώληση καλείται μετρητοίς;
3. Ποια πώληση καλείται επί πιστώσει;
4. Με ποιο τρόπο γίνεται ο διακανονισμός κατά την πώληση επί πιστώσει;

***3.8. Προσδιορισμός της τιμής πωλήσεως.**

Για να προσδιορίσουμε την τιμή πωλήσεως ενός εμπορεύματος, πρέπει να λάβομε υπόψη μας τους διάφορους παράγοντες, που επιδρούν σ' αυτή.

Οι παράγοντες αυτοί είναι: Η τιμή αγοράς τα ειδικά έξοδα, το μέρος των γενικών εξόδων, το οποίο αντιστοιχεί σε κάθε αγορά, και το κέρδος του πωλητή.

— **Τιμή αγοράς** καλείται η αξία, την οποία καταβάλλει ο αγοραστής στον πωλητή για την απόκτηση του εμπορεύματος.

— **Ειδικά έξοδα** καλούνται τα έξοδα, τα οποία καταβάλλονται ειδικά για κάθε εμπόρευμα, δηλαδή οι δασμοί, τα μεταφορικά, τα αχθοφορικά, τα ασφάλιστρα κ.λ.π. Εάν στην τιμή αγοράς ενός εμπορεύματος προσθέσουμε και τα ειδικά έξοδά του, θα λάβομε την **τιμή κτήσεως** του εμπορεύματος.

— **Γενικά έξοδα** καλούνται τα έξοδα, τα οποία καταβάλλονται γενικά για όλα τα εμπορεύματα της επιχειρήσεως, όπως είναι τα ενοίκια, ο φωτισμός, η θέρμανση, η καθαριότητα, οι μισθοί, τα ημερομίσθια κ.λ.π.

Επειδή τα έξοδα αυτά είναι γνωστά ως σύνολο στο τέλος μόνο κάθε χρήσεως (ενός έτους), η τιμή κτήσεως κάθε εμπορεύματος επιβαρύνεται και με το ανάλογο μέρος των γενικών αυτών εξόδων βάσει συντελεστή, ο οποίος καλείται **συντελεστής γενικών εξόδων** και είναι ο (ίδιος για ολόκληρη τη χρήση).

Για να βρούμε το συντελεστή γενικών εξόδων σκεπτόμαστε ως εξής: Οι ετήσιες αγορές και τα ετήσια γενικά έξοδα για κάθε έτος είναι σχεδόν τα (ίδια για μια και την ίδια εμπορική επιχείρηση). Ανατρέχομε συνεπώς στο προηγούμενο έτος και βρίσκομε ότι το σύνολο των αγορών ανήλθε έστω σε 4.800.000 δραχμές και ότι τα γενικά έξοδα κατά την (ίδια περίοδο ανήλθαν σε 384.000 δραχμές. Για να βρούμε το συντελεστή γενικών εξόδων του έτους αυτού εργαζόμαστε με την απλή μέθοδο των τριών:

Όταν οι αγορές είναι 4.800.000 δραχμές, τα γενικά έξοδα είναι 384.000 δραχμές. Εάν οι αγορές ήταν 100 δρχ. τα γενικά έξοδα θα ήσαν πόσο; (x;)

$$\text{Τότε λαμβάνομε } x = 384.000 - \frac{100}{4.800.000} = 8 \text{ ή } 8\%$$

Εάν τώρα στην τιμή κτήσεως (τιμή αγοράς συν ειδικά έξοδα) προσθέσουμε και το ανάλογο μέρος των γενικών εξόδων βάσει του συντελεστή βρίσκομε την **τιμή κόστους**.

Εάν τέλος στην τιμή κόστους προσθέσομε και το ανάλογο κέρδος του εμπόρου, το οποίο πρόσδιορίζεται επίσης με συντελεστή επί τοις εκατό και στην τιμή αγοράς, θα λάβουμε την **τιμή πωλήσεως**.

Για την πλήρη κατανόηση σλοκλήρου του θέματος της διακρίσεως των τιμών παραθέτομε το εξής παράδειγμα:

Ο υφασματέμπορος Λαμίας κ. Π. αγόρασε από την Αθήνα 500 μέτρα ανδρικό ύφασμα προς 600 δραχμές το μέτρο μετρήτοις. Κατέβαλε για αχθοφορικά 380 δρ., για μεταφορικά 1150 δρ., και για ασφάλιστρα 470 δρ. Οι αγορές του προτηγουμένου έτους ανήλθαν σε 3.700.000 δρ., και τα γενικά έξοδα σε 222.000 δρ. Ο συντελεστής καθαρού κέρδους επί της τιμής αγοράς είναι 12%. Ζητείται να προσδιορισθεί η τιμή κτήσεως, κόστους και πωλήσεως.

Τιμή αγοράς 500 × 600	= 300.000
Αχθοφορικά	380
Μεταφορικά	1150
Ασφάλιστρά	470
	2000
Συνολική τιμή κτήσεως	302.000
Τιμή κτήσεως 302.000 : 500 = 604	
Συντελεστής γενικών εξόδων 6% × 300.000 =	18.000
Συνολική τιμή κόστους	320.000
Τιμή κόστους 320.000 : 500 = 640.	
Αναλογεί κέρδος 12% × 300.000	36.000
Συνολική τιμή πωλήσεως	356.000
Τιμή πωλήσεως 356.000 : 500 = 712 δρ.	

Εύρεση συντελεστού γενικών εξόδων:

$$\begin{array}{ll} \text{Αγορές} & \text{Γεν. έξοδα} \\ 3.700.000 & 222.000 \\ 100 & X; \\ X = 222.000 & \frac{100}{3.700.000} = 6 \text{ ή } 6\% \end{array}$$

— **Ορισμένες τιμές:** Πολλές μεγάλες επιχειρήσεις και ιδίως οι βιομηχανικές, για να αποφεύγουν τα ενοχλητικά παζαρέματα των πελατών και να αποκτήσουν την εμπιστοσύνη τους, πωλούν σε ορισμένες τιμές (priix fix), τις οποίες και αναγράφουν στα εμπορεύματα.

Και όμως πολλοί έμποροι δεν πωλούν τα εμπορεύματά τους σε ορισμένες τιμές, αλλά αρέσκονται στα παζαρέματα. Λένε στους πελάτες τους μια ψηλή τιμή και σε συνέχεια κατέρχονται ανάλογα με τις αντιρρήσεις του καθενός πελάτη. Έτσι επιτυγχάνουν πολλές φορές μεγαλύτερη τιμή από την ορισμένη και παρουσιάζονται στους πελάτες, οι οποίοι βέβαια βρίσκονται σε άγνοια, ότι ιδιαίτερα σ' αυτούς και στον καθένα χωριστά έκαναν καλύτερη τιμή.

Γιαυτό τις τιμές δεν τις αναγράφουν στα εμπορεύματα φανερά με αριθμούς, αλλά χρησιμοποιούν τη συμβολική λεγόμενη γραφή, την οποία γνωρίζουν μόνον οι ίδιοι και οι υπάλληλοί τους. Όταν ο πελάτης ζητήσει να πληροφορηθεί την τιμή του

εμπορεύματος, διαβάζουν τη συμβολική γραφή, και του λένε μια τιμή πολύ μεγαλύτερη, ανάλογα με τον πελάτη, και ύστερα κατεβαίνουν, όχι όμως κάτω από αυτήν που αναγράφεται συμβολικά. Πολλοί πωλητές αναγράφουν μια τιμή γραμμένη συμβολικά και μια άλλη φανερή με αριθμούς. Στον πελάτη λένε την φανερή και είναι πρόθυμοι να κατέβουν μέχρι την αναγραφόμενη συμβολικά.

Για την αναγραφή της τιμής με συμβολική γραφή χρησιμοποιούν μια λέξη με δέκα γράμματα διάφορα μεταξύ τους και κάθε γράμμα αντιστοιχεί σ' ένα μονοψήφιο αριθμό, όπως η λέξη:

ι	ε	ρ	ο	υ	σ	α	λ	η	μ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

'Οταν θέλει να γράψει τον αριθμό π.χ. 375 γράφει: rau, ομοίως τον αριθμό 48,60 γράφει: ol, σμ κ.ο.κ.

'Άλλος έμπορος μπορεί να χρησιμοποιήσει άλλη λέξη, όπως τηλέγραφος, ευχάριστον, τηλεόρασις κ.λ.π.

Ο τρόπος αυτός της πωλήσεως σήμερα θεωρείται πολύ απαρχαιωμένος και επιζήμιος. 'Όλες οι εξελιγμένες επιχειρήσεις ακολουθούν σήμερα τη μέθοδο των ορισμένων τιμών (prix fix). 'Έτσι αποφεύγουν τα ενοχλητικά παζαρέματα και την εγκληματική διάκριση των πελατών και το σπουδαιότερο αποκαλύπτουν την πραγματική ποιότητα του εμπορεύματος. Ο πελάτης κατ' αυτόν τον τρόπον ικανοποιείται από την αγορά, γιατί προμηθεύεται το είδος του εμπορεύματος και την ποιότητα, που επιθυμεί, κι έτσι δημιουργείται η πιθανότητα να γίνει μόνιμος πελάτης του καταστήματος. Η μέθοδος αυτή πρέπει να υιοθετηθεί από όλες γενικά τις επιχειρήσεις μικρές και μεγάλες και μάλιστα τώρα με την ένταξη της Ελλάδος στην Ε.Ο.Κ., προς την οποία είμαστε υποχρεωμένοι να προσαρμοσθούμε.

— **Τιμοκατάλογος** καλείται ο πίνακας που περιέχει τα είδη των εμπορευμάτων, τις τιμές τους και τους όρους πωλήσεως. Τους τιμοκαταλόγους διακρίνομε σε γενικούς, εφ' όσον περιέχουν όλα τα είδη ανεξαιρέτως της επιχειρήσεως, και σε ειδικούς, εφ' όσον περιέχουν ορισμένα μόνο είδη. 'Οταν οι τιμοκατάλογοι φέρουν και τις εικόνες των εμπορευμάτων, λέγονται εικονογραφημένοι. Οι έμποροι, και ιδίως οι χονδρέμποροι, συντάσσουν από καιρό σε καιρό τιμοκαταλόγους, τους οποίους αποστέλλουν στους πελάτες τους για ενημέρωση.

— **Έκπτωση** καλείται η μείωση, η οποία γίνεται από μια ορισμένη τιμή ή από μια οποιαδήποτε απαίτηση. Η έκπτωση χορηγείται στις εξής περιπτώσεις: α) 'Οταν η πληρωμή γίνεται τοις μετρητοίς. β) Σε παλιό πελάτη. γ) Σε νέο πελάτη, για να τον προσελκύσει. δ) 'Οταν το εμπόρευμα είναι ελαττωματικό ή παρελθούστης εποχής (démodéé) και ε) όταν είναι τέλος εποχής. Οι εκπτώσεις της τελευταίας περιπτώσεως γίνονται δυο φορές το χρόνο: από την 1η μέχρι την 20η Αυγούστου για τα θερινά είδη και από την 1η μέχρι την 20η Φεβρουαρίου για τα χειμερινά.

Ερωτήσεις.

1. Ποιοι είναι οι παράγοντες που επιδρούν στη διαμόρφωση της τιμής πωλήσεως του εμπορεύματος;
2. Τι καλείται τιμή αγοράς;
3. Ποια έξοδα καλούνται ειδικά;
4. Ποια τιμή καλείται τιμή κτήσεως;

5. Ποια έξοδα καλούνται γενικά;
6. Πώς γίνεται η επιβάρυνση κάθε αγοράς με το ανάλογο μέρος των γενικών εξόδων;
7. Πώς βρίσκεται ο συντελεστής γενικών εξόδων;
8. Ποια τιμή καλείται τιμή κόστους;
9. Ποιες τιμές καλούνται ορισμένες;
10. Ποια τα πλεονεκτήματα των ορισμένων τιμών;
11. Πώς επιτυγχάνεται η αναγραφή της συμβολικής γραφής;
12. Τι καλείται τιμοκατάλογος;
13. Σε τι διακρίνομε τους τιμοκαταλόγους;
14. Ποιοι τιμοκατάλογοι καλούνται εικονογραφημένοι;
15. Τι καλείται έκπτωση;
16. Σε ποιες περιπτώσεις χορηγούνται εκπτώσεις;

Ασκήσεις.

1. Ο λαδέμπορος Πειραιώς κ. Α. αγόρασε από τα Χανιά 4.000 κιλά λάδι προς 70 δραχμές το κιλό μετρητοίς: Κατέβαλε για φορτωτικά 800 δρχ., για ναύλα 1.800 δρχ., για ασφάλιστρα 400 δρχ. και για εκφορτωτικά 600 δρχ. Οι αγορές του προηγουμένου έτους ανήλθαν σε 4.080.000 δρχ. και τα γενικά έξοδα σε 163.200 δρχ. Ζητείται να βρεθούν κατά σειρά, η τιμή κτήσεως, κόστους και πωλήσεως με κέρδος 14% στην τιμή αγοράς.

2. Ο έμπορος δημητριακών στην Αθήνα κ. Β. αγόρασε από τη Θεσσαλία 50.000 κιλά σιτάρι προς 6 δραχμές το κιλό και κατέβαλε για φορτωτικά 1.200 δραχμές, για μεταφορικά 0,40 δρχ. κατά κιλό και για εκφορτωτικά 800 δραχμές. Οι αγορές του προηγουμένου έτους ανήλθαν σε 3.500.000 δρχ. και τα γενικά έξοδα σε 210.000 δραχμές. Ζητείται να βρεθούν κατά σειρά η τιμή κτήσεως, κόστους και πωλήσεως με κέρδος 8% στην τιμή αγοράς.

3. Να βρήτε λέξεις κατάλληλες για συμβολική γραφή.

***3.9 Αίτια που επηρεάζουν τις τιμές.**

Εκτός από τους παραπάνω παράγοντες, οι οποίοι προσδιορίζουν τις τιμές των αγαθών, δηλαδή την τιμή αγοράς, τα ειδικά έξοδα, τα γενικά έξοδα και το ανάλογο κέρδος του επιχειρηματία, δόλλα αίτια, τα οποία επηρεάζουν τις τιμές κατά γενικότερο τρόπο, είναι:

1) Ο νόμος προσφοράς και ζήτησεως: 'Όταν η προσφορά ενός αγαθού αυξάνεται και η ζήτηση παραμένει η ίδια ή ελαττώνεται, τότε η τιμή του κατέρχεται. Όταν η προσφορά ελαττώνεται και η ζήτηση παραμένει η ίδια ή αυξάνεται, τότε η τιμή του ανέρχεται. Εάν π.χ. έχουμε μεγάλη παραγωγή λαδιού και το καταναλωτικό κοινό είναι το ίδιο, η τιμή κατέρχεται, εάν όμως η παραγωγή είναι μικρή, η τιμή του ανέρχεται. Και αντιστρόφως, όταν η ζήτηση ενός αγαθού αυξάνεται και η προσφορά μένει η ίδια ή ελαττώνεται, τότε η τιμή του ανέρχεται· ενώ όταν η ζήτηση ελαττώνεται και η προσφορά παραμένει η ίδια ή αυξάνεται, τότε η τιμή του κατέρχεται.'

Αυτά δεν συμβαίνουν μόνο σήμερα, αλλά συνέβαιναν πάντοτε και θα συμβαίνουν στο μέλλον και όχι μόνο εδώ, αλλά σ' ολόκληρο τον κόσμο. Η σχέση δηλαδή της τιμής προς την προσφορά και τη ζήτηση είναι ένα οικονομικό φαινόμενο που επαναλαμβάνεται άσχετα προς τον τόπο και το χρόνο· γιαυτό καλείται νόμος. 'Έτσι,

όπως στις φυσικές επιστήμες έχομε το νόμο της βαρύτητας, το νόμο της αφθαρσίας της ύλης, κ.λ.π., κατ' αυτόν τον τρόπο και στις οικονομικές επιστήμες έχομε το νόμο προσφοράς και ζητήσεως, το νόμο της φθίνουσας αποδόσεως του εδάφους κ.λ.π.

Ο νόμος προσφοράς και ζητήσεως δεν εφαρμόζεται μόνο στις τιμές των αγαθών, αλλά και στις τιμές των ενοικίων, των εισιτηρίων θεαμάτων, των σιδηροδρόμων, των αεροπλάνων κ.λ.π. Για να έχει όμως εφαρμογή ο νόμος προσφοράς και ζητήσεως, δεν πρέπει να υπάρχουν διατιμήσεις, δεν πρέπει δηλαδή το Κράτος να επεμβαίνει και να καθορίζει τις τιμές πωλήσεως, όπως στο Ψωμί, στο κρέας και σε άλλα βασικά είδη διατροφής.

2) Ο τρόπος πληρωμής: Εάν η πληρωμή γίνει τοις μετρητοίς, ο πωλητής μπορεί να ελαττώσει την τιμή πωλήσεως, γιατί θα έχει τα εεής πλεονεκτήματα.

α) Μπορεί να χρησιμοποιήσει τα χρήματα, τα οποία λαμβάνει, και να επιτύχει καλύτερες τιμές κατά την προμήθεια νέων εμπορευμάτων.

β) Αποφεύγει τους κινδύνους να χάσει την απαίτησή του λόγω πτωχεύσεως ή εξαφανίσεως του οφειλέτη.

γ) Αποφεύγει την καταβολή εξόδων, για την είσπραξη των απαιτήσεών του, ήτοι μισθούς υπαλλήλων, έξοδα κινήσεώς τους κ.λ.π.

Επομένως οι τιμές των πωλήσεων με πίστωση πρέπει να είναι μεγαλύτερες από τις τιμές τοις μετρητοίς:

α) Κατά τον τόκο του χρησιμοποιουμένου ξένου κεφαλαίου, γιατί αγοράζει μετρητοίς και πωλεί επί πιστώσει.

β) Κατά το ποσοστό, το οποίο καθορίζεται από την πιθανότητα να χάσει την απαίτησή του και

γ) κατά το ποσοστό των εξόδων, τα οποία καταβάλλονται για την είσπραξη των απαιτήσεων.

3) Ο τόπος παραδόσεως: Εάν η παράδοση του εμπορεύματος γίνει στο κατάστημα ή το σπίτι του αγοραστή, η τιμή του θα είναι μεγαλύτερη κατά το ποσό των εξόδων και των ασφαλίστρων, τα οποία απαιτούνται, για τη μεταφορά των εμπορευμάτων από το κατάστημα του πωλητή μέχρι το κατάστημα του αγοραστή. Επομένως η επιβάρυνση της τιμής γίνεται μεγαλύτερη, όσο περισσότερα είναι τα έξοδα μεταφοράς και τα ασφάλιστρα.

4) Η ποσότητα του αγοραζομένου εμπορεύματος: Εάν η ποσότητα του αγοραζομένου εμπορεύματος είναι μεγάλη, ο πωλητής συμπιέζει το περιθώριο του κέρδους του, γιατί γνωρίζει ότι το κέρδος βρίσκεται στην κατανάλωση.

5) Το τέλος εποχής: Στο τέλος κάθε εποχής πωλούνται τα εμπορεύματα σε μικρότερη τιμή για δυο κυρίως λόγους:

α) Για τη ρευστοποίηση των εμπορευμάτων, τα οποία θα έμεναν στις αποθήκες νεκρό κεφάλαιο περιμένοντας τη νέα εποχή, και για τη χρησιμοποίηση των χρημάτων για την αγορά νέων εμπορευμάτων της εποχής. 'Έτσι επιτυγχάνεται ταχύτερη αλλαγή του κυκλώματος εμπόρευμα - χρήμα - εμπόρευμα και πραγματοποιούνται περισσότερα κέρδη και β) αποφεύγεται ο κίνδυνος να γίνουν τα εμπορεύματα περασμένης εποχής (démodée).

6) Οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις: Πολλές επιχειρήσεις που πωλούν με πίστωση, και μάλιστα με αποδοχή συναλλαγματικών, αναγκάζονται πολλές φορές να πωλήσουν εμπορεύματα σε τιμή κόστους και κάτω ακόμη του κόστους, για ν' αποκτήσουν μετρητά και να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους, που λήγουν ή

έληξαν. 'Ετοι επιτυγχάνουν ν' αποφύγουν τα έξοδα διαμαρτυρήσεως των συναλλαγματικών και να διατηρήσουν την πίστη τους στην αγορά.

7) Η ευπάθεια των προϊόντων: Πολλά προϊόντα, τα οποία δεν μπορούν να διατηρηθούν, όπως τα φρούτα, τα λαχανικά, τα ψάρια, το κρέας κ.λ.π. πωλούνται πολλές φορές σε τιμή κόστους και κάτω ακόμη του κόστους.

Ερωτήσεις.

1. Εκτός από την τιμή αγοράς, τα ειδικά έξοδα, τα γενικά έξοδα και το κέρδος του επιχειρηματία, ποια άλλα αίτια επιδρούν στη διαμόρφωση της τιμής των εμπορευμάτων; Αναφέρετε τα μόνο.
2. Πώς λειτουργεί ο νόμος προσφοράς και ζητήσεως;
3. Γιατί ονομάζεται νόμος;
4. Γιατί όταν η πώληση γίνεται τοις μετρητοίς, ο πωλητής μπορεί να ελαττώσει την τιμή;
5. Με ποια ποσά αυξάνεται η τιμή των εμπορευμάτων, όταν πωλούνται με πίστωση και όχι μετρητοίς;
6. Εάν η παράδοση του εμπορεύματος γίνεται μακριά από το κατάστημα του πωλητή, με ποιο ποσό αυξάνεται η τιμή του;
7. Ποια επίδραση ασκεί η ποσότητα του αγοραζομένου εμπορεύματος και γιατί;
8. Γιατί οι έμποροι, όταν βρίσκονται στο τέλος εποχής, πωλούν τα εμπορεύματα σε μικρότερη τιμή;
9. Γιατί οι έμποροι, όταν έχουν αναλάβει υποχρεώσεις και ιδίως συναλλαγματικές και γραμμάτια, τα οποία λήγουν, αναγκάζονται να πωλήσουν τα εμπορεύματά τους και κάτω της τιμής κόστους ακόμη;
10. Εάν τα εμπορεύματα δεν είναι διατηρήσιμα, τι οφείλει να κάνει ο έμπορος;

3.10 Διάκριση των αγοραπωλησιών.

Τις αγοραπωλησίες ανάλογα με τον τρόπο, που διενεργούνται, τις διακρίνομε σε άμεσες, έμμεσες και σε αγοραπωλησίες με δημοπρασία.

— **'Άμεση αγοραπωλησία** καλείται εκείνη, η οποία γίνεται κατ' ευθείαν μεταξύ του αγοραστή και του πωλητή ή των υπαλλήλων τους, δηλαδή των ατόμων που βρίσκονται σε υπαλληλική σχέση ή σε σχέση εξαρτήσεως από αυτούς, όπως είναι ο διευθυντής της επιχειρήσεως, ο λογιστής, ο πωλητής, ο ταμίας, ο αποθηκάριος, ο περιοδεύων υπάλληλος κ.λ.π., όχι όμως ο αντιπρόσωπος, ο παραγγελιοδόχος και ο μεσίτης.

— **'Έμμεση αγοραπωλησία** καλείται εκείνη, η οποία γίνεται όχι κατ' ευθείαν μεταξύ του αγοραστή και του πωλητή, αλλά από τρίτα πρόσωπα, τα οποία ενεργούν κατ' εντολή και για λογαριασμό τους. Τα πρόσωπα αυτά είναι οι εμπορικοί αντιπρόσωποι, οι παραγγελιοδόχοι και οι μεσίτες.

Ο έμπορος, και προ παντός ο βιομήχανος, ο οποίος επιθυμεί ν' αυξήσει τις πωλήσεις του, δεν περιορίζεται στις δικές του μόνο προσπάθειες και στις προσπάθειες των υπαλλήλων του, αλλά χρησιμοποιεί και τρίτα πρόσωπα, τους αντιπρόσωπους, τους παραγγελιοδόχους και τους μεσίτες, οι οποίοι ενεργούν πωλήσεις ή και αγορές για λογαριασμό του έναντι αμοιβής. Οι αγοραπωλησίες αυτές καλούνται έμμεσες. 'Ετοι μια βιομήχανία, για ν' αυξήσει τις πωλήσεις της σ' όλες τις μεγάλες

πόλεις της χώρας μπορεί να έχει αντιπροσώπους ή παραγγελιοδόχους ή και μεσίτες, οι οποίοι έναντι μιας αμοιβής, που καλείται **προμήθεια**, αναλαμβάνουν την πώληση των προϊόντων της για λογαριασμό της. Ούτε οι αντιπρόσωποι, ούτε οι παραγγελιοδόχοι, ούτε και οι μεσίτες είναι υπάλληλοι της εταιρίας. Συνεπώς αμείβονται, εφ' όσον πραγματοποιήσουν πωλήσεις, οπότε θα λάβουν προμήθεια.

— **Αγοραπωλησίες με δημοπρασία** καλούνται αυτές που διενεργούνται μπροστά σε πολλούς αγοραστές ή μπροστά σε πολλούς πωλητές, για να επιτύχουν την καλύτερη τιμή αγοράς ή πωλήσεως. Όταν π.χ. πρόκειται η Νομαρχία ή ο Δήμος κ.λ.π. να αγοράσουν γραφική ύλη, καλούν όλους τους βιβλιοπώλες να προσφέρουν τις καλύτερες τιμές και έτσι επιτυχάνουν την προμήθεια των ειδών στη μικρότερη τιμή. Και αντιστρόφως: Το Δημοτικό Νοσοκομείο, για να πωλήσει ένα φορτηγό αυτοκίνητο, που έλαβε από κάποιο κληροδότημα και δεν το χρειάζεται, καλεί όσους ενδιαφέρονται να το αγοράσουν να προσφέρουν τις καλύτερες τιμές και το αυτοκίνητο κατακυρώνεται σ' όποιον προσφέρει τη μεγαλύτερη τιμή.

Οι αγοραπωλησίες αυτού του είδους καλούνται και **διαγωνισμοί**, γιατί οι ενδιαφερόμενοι διαγωνίζονται ποιος θα προσφέρει την καλύτερη τιμή. Τους διαγωνισμούς αυτούς πρέπει να ξεχωρίζομε από τους **αναγκαστικούς πλειστηριασμούς**, οι οποίοι έχουν καθαρώς ιδιωτικό χαρακτήρα και γίνονται στην περίπτωση πτωχεύσεως του οφειλέτη εμπόρου, ο οποίος έπαισε τις πληρωμές του. Εάν δηλαδή ο οφειλέτης έμπορος δεν μπορέσει να εξοφλήσει τα χρέη του και δηλώσει παύση των πληρωμών, κηρύσσεται σε κατάσταση πτωχεύσεως, οπότε η κινητή και η ακίνητη περιουσία του πωλείται σε αναγκαστικό πλειστηριασμό με την εποπτεία των δικαστηρίων. Από τα εισπραττόμενα χρήματα, μετά την εξόφληση των δικαστικών εξόδων, εξοφλούνται οι δανειστές και τα υπόλοιπα, εάν υπάρχουν, επιστρέφονται στον έμπορο που πτώχευσε.

Αγοραπωλησίες με διαγωνισμό ενεργούν μόνο οι Κρατικές υπηρεσίες, οι Δήμοι, οι Κοινότητες και γενικώς τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, τα Ευαγγί Ιδρύματα, οι Τράπεζες και οι μεγάλες εταιρίες.

Τους διαγωνισμούς διακρίνουμε σε δύο μεγάλες κατηγορίες: Στους μειοδοτικούς και στούς πλειοδοτικούς.

— **Μειοδοτικοί** καλούνται οι διαγωνισμοί που διενεργούνται από τις δημόσιες υπηρεσίες ή από τους δημόσιους οργανισμούς, προκειμένου ν' αγοράσουν σε μεγάλες ποσότητες ορισμένα είδη.

'Όταν ο Ο.Σ.Ε. π.χ. επιθυμεί ν' αγοράσει σιδηροτροχιές ή άλλο υλικό, ή όταν ο Ελληνικός Στρατός επιθυμεί να προμηθευτεί παπούτσια, ή ο Ευαγγελισμός να προμηθεύεται γάλα για ορισμένο χρονικό διάστημα κ.λ.π., οφείλουν να προκηρύξουν μειοδοτικό διαγωνισμό.

Οι όροι του διαγωνισμού αναγράφονται λεπτομερώς σε έγγραφο, το οποίο καλείται **διακήρυξη**. Περίληψη της διακήρυξης του διαγωνισμού, η οποία περιέχει και το χρόνο και τον τόπο της διενεργείας, δημοσιεύεται στις καθημερινές εφημερίδες ή σε ειδικές εφημερίδες, για να λάβουν γνώση οι ενδιαφερόμενοι. Περισσότερες όμως πληροφορίες μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να ζητήσουν από την αρμόδια υπηρεσία ή τον οργανισμό, όπου βέβαια μπορούν να μελετήσουν και ολόκληρη τη διακήρυξη.

Οι ενδιαφερόμενοι ή οι αντιπρόσωποι τους μετά τη μελέτη των όρων του διαγωνισμού, και εφ' όσον διαπιστώσουν ότι μπορούν να τους εκπληρώσουν,

προσέρχονται κατά την ορισμένη ημέρα και ώρα στην επιτροπή διενεργείας του διαγωνισμού και προσφέρουν τις τιμές τους καταβάλλοντας συγχρόνως και εγγύηση.

Ο διαγωνισμός μπορεί να είναι φανερός ή κρυφός.

Εάν είναι **φανερός**, κάθε πωλητής προσφέρει τη μικρότερη δυνατή τιμή προφορικώς μπροστά σ' όλους τους ενδιαφερομένους και κατακυρώνεται υπέρ εκείνου, ο οποίος θα προσφέρει τη μικρότερη τιμή (μειοδοτικός διαγωνισμός).

Εάν είναι **κρυφός** (μυστικός), κάθε πωλητής συντάσσει την προσφορά του, την οποία σφραγίζει σε φάκελο, και την παραδίδει κατά την ορισμένη ημέρα και ώρα στην επιτροπή. Η επιτροπή, αφού περάσει ο καθορισμένος χρόνος, ανοίγει τις προσφορές μπροστά στους ενδιαφερομένους και συντάσσει σχετικό πρακτικό, με το οποίο κατακυρώνεται ο διαγωνισμός υπέρ του τελευταίου μειοδότη. Ο μειοδότης αυτός μέσα σε ορισμένη προθεσμία, η οποία ορίζεται από τη διακήρυξη, υπογράφει τη σύμβαση για την εκτέλεση της αγοραπωλησίας ή του έργου.

'Όταν η αξία του αγοραζομένου αγαθού δεν υπερβαίνει τις 5.000 δραχ. και είναι μεγαλύτερη από τις 3.000 δραχμές, ο νόμος επιτρέπει στις Δημόσιες Υπηρεσίες και στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου να προμηθεύονται με πρόχειρο μειοδοτικό διαγωνισμό.

Κατά τον **πρόχειρο μειοδοτικό διαγωνισμό** δεν απαιτείται ούτε δημοσίευση, ούτε καταβολή εγγυήσεως από τους διαγωνιζομένους, ούτε συγκρότηση επιτροπής προμηθειών, ούτε άλλη διαδικασία π.χ. ορισμένη ημερομηνία κ.λ.π. Ο οικονομικός προϊστάμενος της Δημοσίας Υπηρεσίας ή του Νομικού Προσώπου Δημ. Δικαίου καλεί τους ενδιαφερομένους, οι οποίοι με ανοικτή επιστολή ή και προφορικώς ακόμη δίνουν τις προσφορές τους και σε συνέχεια συντάσσεται πρακτικό, με το οποίο κατακυρώνεται η προμήθεια στον τελευταίο μειοδότη.

Εάν η αξία του αγοραζομένου δεν υπερβαίνει τις 3.000 δραχμές, δεν απαιτείται με τον νόμο ούτε και πρόχειρος μειοδοτικός διαγωνισμός.

Πλειοδοτικός καλούνται οι διαγωνισμοί που διενεργούνται από τις δημόσιες υπηρεσίες ή τους δημόσιους οργανισμούς, οι οποίοι επιθυμούν να πουλήσουν ορισμένα είδη μεγάλης αξίας. Ο Ελληνικός στρατός π.χ. πουλάει ορισμένα παλιά μηχανήματα, αυτοκίνητα ή και ακίνητα ακόμη ή το Υπουργείο Ναυτικών παλιό πλοίο ή οποιοδήποτε υλικό που δεν χρειάζεται.

Και στην περίπτωση αυτή θα συνταχθεί διακήρυξη, η οποία θα περιγράφει τα είδη που είναι για πώληση, θα δημοσιευθεί περίληψη αυτής και θα ζητηθούν προσφορές από τους ενδιαφερομένους σε ορισμένη ημέρα και ώρα. Τέλος θα συνταχθεί πρακτικό και θ' ανακηρυχθεί αγοραστής όποιος προσφέρει τη μεγαλύτερη τιμή.

Εάν η αξία του αντικειμένου είναι μικρή, δε συντάσσεται διακήρυξη, ούτε γίνεται δημοσίευση, αλλά πρόχειρος πλειοδοτικός διαγωνισμός και ακολουθείται η διαδικασία του μειοδοτικού διαγωνισμού που περιγράψαμε πριν.

Διεθνείς διαγωνισμοί: 'Όταν το υλικό, που πρόκειται ν' αγορασθεί, δεν παράγεται στην Ελλάδα ή είναι μεγάλης αξίας, όπως π.χ. η προμήθεια πυρηνικού αντιδραστήρα από τη Δ.Ε.Η., η προμήθεια Σταθμού Τηλεοράσεως από την Ε.Ρ.Τ., η προμήθεια τηλεφωνικών συσκευών και καλωδίων από τον Ο.Τ.Ε. κ.λ.π., οι δημόσιες υπηρεσίες και οι δημόσιοι οργανισμοί προκηρύσσουν διαγωνισμό, στον οποίο μπορούν να λάβουν μέρος και ξένα κράτη. Οι διαγωνισμοί αυτοί καλούνται διεθνείς.

Διεθνείς διαγωνισμοί προκηρύσσονται και για την εκτέλεση μεγάλων έργων, όπως είναι η κατασκευή εργοστασίων, γεφυρών κ.λ.π., καλλιτεχνικών έργων, ανδριάντων, διακοσμήσεις εκκλησιών κ.λ.π.

Για την ενίσχυση της Ελληνικής παραγωγής, εφ' όσον τα προβλεπόμενα είδη από το διεθνή διαγωνισμό παράγονται και στην Ελλάδα, επιβάλλεται με νόμο η προτίμηση των Ελληνικών προϊόντων, όταν η διαφορά της τιμής τους από την τιμή των ένων δεν υπερβαίνει το 15% μέχρι το πολύ 30% της αξίας τους. Το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση του πλειοδοτικού διαγωνισμού. Εάν όμως αλλοδαποί πλειοδότες ή μειοδότες προσφέρουν κατά περίπτωση τιμές μικρότερες ή μεγαλύτερες κατά 15-30% από τις τιμές των Ελλήνων μειοδοτών ή πλειοδοτών, κατακυρώνεται ο διαγωνισμός στους αλλοδαπούς.

Ερωτήσεις.

1. Ανάλογα με τον τρόπο της εκτελέσεως πώς διαιρούμε τις αγοραπωλησίες;
 2. Ποιες αγοραπωλησίες καλούνται άμεσες;
 3. Ποιες αγοραπωλησίες καλούνται έμμεσες;
 4. Ποιες αγοραπωλησίες καλούνται δημοπρασίες;
 5. Ποιός είναι ο σκοπός των δημοπρασιών;
 6. Ποιοι διενεργούν δημοπρασίες;
 7. Γιατί οι δημοπρασίες καλούνται και διαγωνισμοί;
 8. Ποια η διαφορά μεταξύ αγοραπωλησίας με δημοπρασία και αναγκαστικού πλειστηριασμού;
 9. Σε τι διακρίνομε τούς διαγωνισμούς;
 10. Ποιοι διαγωνισμοί καλούνται μειοδοτικοί και ποιοι πλειοδοτικοί;
 11. Ποια η διαδικασία διενεργείας μειοδοτικών διαγωνισμών;
 12. Ποιος διαγωνισμός καλείται φανερός και ποιος κρυφός (μυστικός);
 13. Όταν η αξία του αγαθού, που πρόκειται ν' αγοραστεί, δεν υπερβαίνει τις 5.000 δραχμές, τι διαγωνισμό ενεργούν οι δημόσιες υπηρεσίες και τα Ν.Π.Δ.Δ.;
 14. Τι διαφέρει ω μειοδοτικός διαγωνισμός από τον πρόχειρο;
 15. Εάν η αξία του αγαθού, που θ' αγοραστεί, δεν υπερβαίνει τις 3.000 δραχμές, πώς γίνεται η προμήθειά του;
 16. Ποιοι διαγωνισμοί καλούνται διεθνείς;
 17. Τι προβλέπει ο νόμος για τους διεθνείς διαγωνισμούς προς ενίσχυση των Ελλήνων μειοδοτών και πλειοδοτών;
-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑΣ

*4.1 Σημασία και διάκριση των εγγράφων αγοραπωλησίας.

Έγγραφα αγοραπωλησίας ή εμπορικά έγγραφα καλούνται τα έγγραφα που εκδίδονται κατά τη σύναψη, την εκτέλεση και το διακανονισμό της αγοραπωλησίας. Τέτοια έγγραφα είναι το τιμολόγιο, το δελτίο λιανικής πωλήσεως, η εμπορική επιστολή, η φορτωτική, οι αποδείξεις εισπράξεως και πληρωμής κ.λ.π.

Η έκδοση των εγγράφων αυτών έχει τεράστια σημασία, γιατί μ' αυτά αφ' ενός μεν αποδεικνύονται οι όροι της συμβάσεως της αγοραπωλησίας και κατ' αυτόν τον τρόπο αποφεύγονται οι διαφωνίες και οι προστριβές των συμβαλλομένων, αφ' ετέρου δε τα έγγραφα αυτά αποτελούν δικαιολογητικά για τις λογιστικές εγγραφές. Κατά ρητή διάταξη του νέου Κ.Φ.Σ. «κάθε εγγραφή στα λογιστικά βιβλία, η οποία αφορά συναλλαγή του υπόχρεου πρέπει να δικαιολογείται με στοιχεία που την αποδεικνύουν».

Τα εμπορικά έγγραφα μπορούμε να διακρίνομε βάσει διαφόρων κριτηρίων στις εξής κατηγορίες:

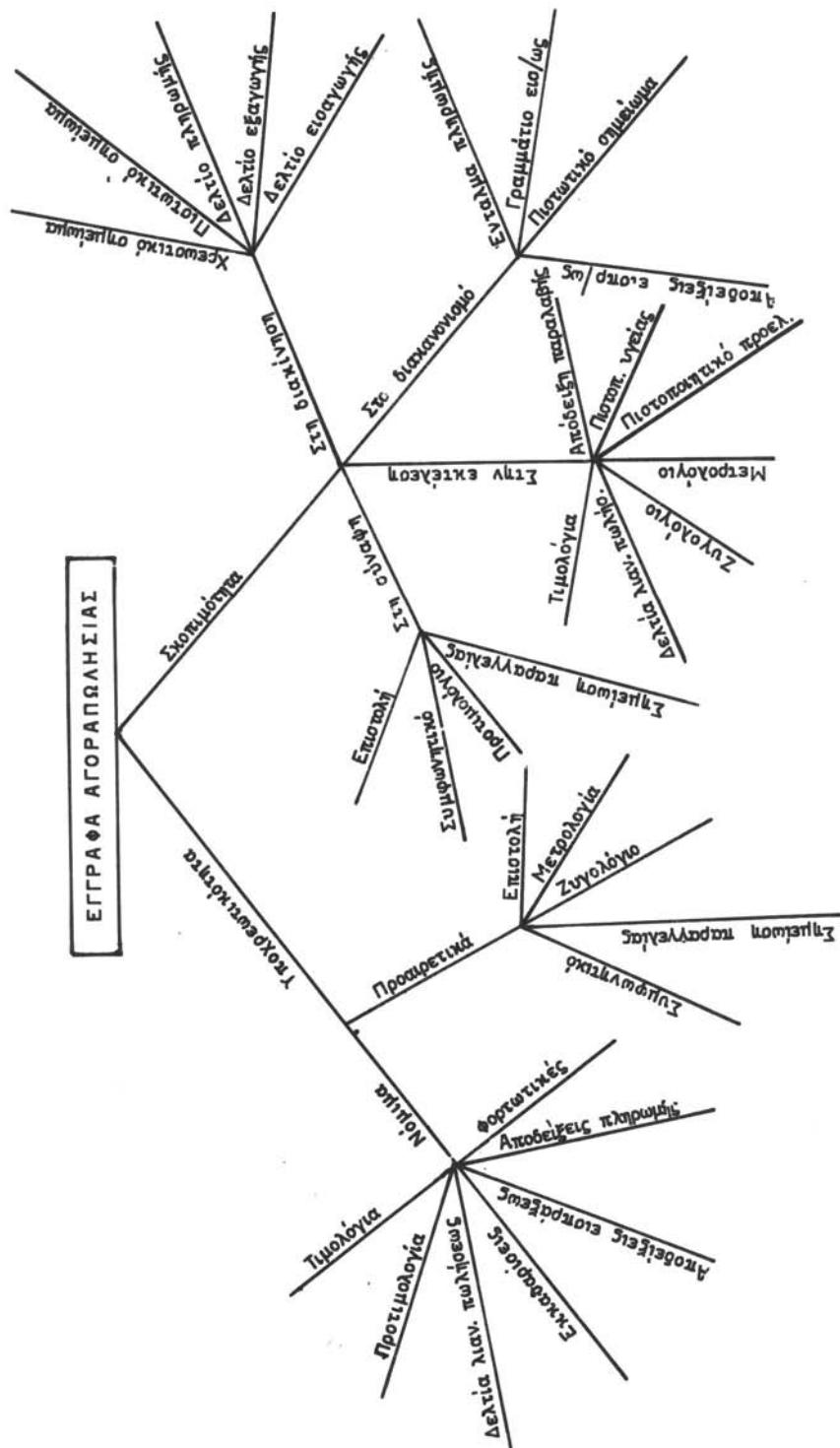
1) Ανάλογα με το αν είναι υποχρεωτικό να εκδοθούν, διαιρούνται σε νόμιμα ή υποχρεωτικά και προαιρετικά ή μη υποχρεωτικά.

Νόμιμα ή υποχρεωτικά καλούνται τα εμπορικά εκείνα έγγραφα, τα οποία προβλέπονται από τον Κ.Φ.Σ. ή από άλλους νόμους. Τέτοια υποχρεωτικά έγγραφα είναι: το τιμολόγιο, το προτιμολόγιο, τα δελτία λιανικής πωλήσεως ή παροχής υπηρεσιών, τα δελτία αποστολής αγαθών, οι εκκαθαρίσεις, τα πιστωτικά σημειώματα, οι κάθε είδους αποδείξεις εισπράξεως και πληρωμής, οι φορτωτικές, τα διορθωτικά σημειώματα, τα φύλλα φορτώσεως ή δηλωτικά, οι αποδείξεις παραλαβής μικροδεμάτων, τα δελτία μεταφοράς, το ημερολόγιο κινήσεως κ.λ.π.

Προαιρετικά καλούνται τα εμπορικά έγγραφα που δεν προβλέπονται από το νόμο και εκδίδονται από τους συμβαλλομένους για την ταχύτερη και αρτιότερη εκτέλεση της αγοραπωλησίας. Τέτοια προαιρετικά έγγραφα είναι: Η εμπορική επιστολή, η σημείωση παραγγελίας, το ζυγολόγιο, το μετρολόγιο, τα γραμμάτια εισπράξεως, τα εντάλματα πληρωμής, τα δελτία εξαγωγής από την αποθήκη κ.λ.π.

Κατά τον Κ.Φ.Σ. τα υποχρεωτικά έγγραφα αγοραπωλησίας, συνεπώς κατ' επέκταση και τα μη υποχρεωτικά, πρέπει απαραιτήτως να φέρουν τις εξής ενδείξεις:

- α) Το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα και τη διεύθυνση του εκδότη.
- β) Το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα και τη διεύθυνση του αντισυμβαλλομένου.

Σχ. 4.1α.

γ) Το είδος, την ποιότητα, την ποσότητα και την αξία του αγαθού ή της παρεχομένης υπηρεσίας ή μόνο την αξία, ανάλογα με το έγγραφο.

δ) Την ημερομηνία της εκδόσεώς του.

Όλα τα έγγραφα, υποχρεωτικά και μη, μπορούν να εκδίδονται σε περισσότερα από ένα αντίτυπα με καρμπόν ή με άλλο τρόπο. Το ένα από τα αντίτυπα παραδίδεται υποχρεωτικά στον αντισυμβαλλόμενο.

2) Ανάλογα προς το σκοπό, στον οποίο αποβλέπουν, τα έγγραφα της αγοραπωλησίας διακρίνονται σε έγγραφα, τα οποία αναφέρονται:

α) **Στη σύναψη** της αγοραπωλησίας, όπως είναι η εμπορική επιστολή, η σημείωση παραγγελίας και το συμφωνητικό αγοραπωλησίας.

β) **Στην εκτέλεση** της αγοραπωλησίας, όπως είναι το τιμολόγιο, το προτιμολόγιο, η απόδειξη παραλαβής, το δελτίο λιανικής πωλήσεως, το ζυγολόγιο, το πιστοποιητικό προελεύσεως, το πιστοποιητικό υγείας κ.λ.π.

γ) **Στο διακανονισμό** της αγοραπωλησίας, όπως είναι: οι αποδείξεις εισπράξεως, οι αποδείξεις πληρωμής ή τα γραμμάτια εισπράξεως και τα εντάλματα πληρωμής, το πιστωτικό σημείωμα στην περίπτωση εκπτώσεως κ.λ.π.

δ) **Στην εσωτερική διακίνηση** των εμπορευμάτων, όπως είναι τα δελτία εισαγωγής στην αποθήκη, τα δελτία εξαγωγής, τα δελτία εξαγωγής πρώτων υλών προς βιομηχανοποίηση στις βιομηχανικές επιχειρήσεις, το πιστωτικό σημείωμα στην περίπτωση επιστροφής εμπορευμάτων, τα δελτία αποστολής εμπορευμάτων σε τρίτους προς πώληση για λογαριασμό του αποστολέα κ.λ.π.

Για πληρέστερη κατανόηση της διακρίσεως των εγγράφων της αγοραπωλησίας παραθέτομε το σχήμα 4.1.

Ερωτήσεις.

1. Ποια έγγραφα καλούνται έγγραφα αγοραπωλησίας ή εμπορικά έγγραφα;
2. Ποια είναι η σημασία των εγγράφων αυτών;
3. Τι προβλέπει ο Κ.Φ.Σ. για τα έγγραφα αυτά;
4. Ανάλογα με το αν είναι υποχρεωτικό να εκδοθούν σε τι διακρίνομε τα εμπορικά έγγραφα;
5. Ποια έγγραφα καλούνται υποχρεωτικά ή νόμιμα;
6. Αναφέρατε μερικά υποχρεωτικά έγγραφα.
7. Ποια έγγραφα καλούνται προαιρετικά;
8. Αναφέρατε μερικά προαιρετικά έγγραφα.
9. Ποιες ενδείξεις πρέπει να φέρουν τα εμπορικά έγγραφα υποχρεωτικά και μη;
10. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνομε τα εμπορικά έγγραφα ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν;
11. Αναφέρατε μερικά έγγραφα που εκδίδονται α) κατά τη σύναψη της αγοραπωλησίας, β) κατά την εκτέλεση γ) κατά το διακανονισμό και δ) κατά την εσωτερική διακίνηση των εμπορευμάτων.

4.2 Έγγραφα που αποδεικνύουν τη σύναψη της αγοραπωλησίας.

Τα εμπορικά έγγραφα, τα οποία αποδεικνύουν τη σύναψη της αγοραπωλησίας είναι: α) Η εμπορική επιστολή, β) Το συμφωνητικό αγοραπωλησίας και γ) Η σημείωση παραγγελίας.

α) **Η εμπορική επιστολή:** Η σύναψη της αγοραπωλησίας μπορεί να γίνει είτε προφορικώς, είτε τηλεφωνικώς, είτε με επιστολή. Η σύναψη της αγοραπωλησίας με εμπορική επιστολή είναι ασφαλέστερη, γιατί τα γραπτά μένουν, ενώ τα λόγια πετούν (*scripta manent, verba volant*) και πολλές φορές διαστρέφονται από τους

δύστροπους αγοραστές ή πωλητές. Γι' αυτό το λόγο οι καλώς οργανωμένες επιχειρήσεις, και εάν ακόμη συνάψουν την αγοραπωλησία τους προφορικώς ή τηλεφωνικώς, στέλνουν και επιστολή, για να επαναλάβουν, όσα συνεφώνησαν τηλεφωνικώς ή προφορικώς. Η επιστολή αυτή καλείται επιβεβαιωτική. Ας δούμε ένα παράδειγμα.

'Εστω ότι ο υφασματέμπορος Βόλου κ. Κων/νος Δημητριάδης, Ερμού 40, την 10η Δ/μβρίου ε.ε. έδωσε τηλεφωνική εντολή στον έμπορο Αθηνών κ. Δημ. Δραγώνα, Αιόλου 52, να του αποστείλει την τρέχουσα εβδομάδα τα κάτωθι είδη:

200 μέτρα ανδρικό ύφασμα των 400 δραχμών και

100 μέτρα γυναικείο ύφασμα των 250 δραχμών.

Συμφώνησαν η αποστολή να γίνει την τρέχουσα εβδομάδα και η παραλαβή στο κατάστημα του αγοραστή, η δε πληρωμή κατά το ½ τοις μετρητοίς και κατά το ½ με συναλλαγματική τρίμηνης λήξεως.

Για να είναι εξασφαλισμένος ο κ. Δημητριάδης, ότι θα εκτελεσθούν όλοι οι όροι της αγοραπωλησίας από τον κ. Δραγώνα, μετά την τηλεφωνική συνδιάλεξη οφείλει να συντάξει την εξής επιβεβαιωτική επιστολή.

**ΚΩΝ/ΝΤΙΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
ΥΦΑΣΜΑΤΕΜΠΟΡΟΣ**

Ερμού 40
Βόλος

Βόλος 10 Δ/βρίου 19...

Κύριο
Δημήτριο Δραγώνα
Αιόλου 52
Αθήνας

Κύριε,

'Επειτα από τη σημερινή μας τηλεφωνική συνδιάλεξη παρακαλώ να μου αποστέλετε τα κάτωθι είδη:

200 μέτρα ανδρικό ύφασμα προς 400 =	80.000 δραχμές
100 μέτρα γυναικείο ύφασμα προς 250 =	25.000 »

Σύνολον δραχμές 105.000

Η αποστολή θα γίνει την τρέχουσα εβδομάδα σιδηροδρομικώς και η παραλαβή στο κατάστημά μου, η δε πληρωμή κατά το μισό μετρητοίς και κατά το υπόλοιπο με συναλλαγματική τρίμηνης λήξεως.

Περιμένοντας ειδήσεις σας για τη φόρτωση, προκειμένου να φροντίσω για την παραλαβή, διατελώ

Με υπόληψη
Κ. Δημητριάδης

'Άλλη επιβεβαιωτική επιστολή μπορούσε ν' αποστείλει και ο κ. Δραγώνας με ανάλογο περιεχόμενο. Εάν όμως είχε λάβει στο μεταξύ την επιστολή του κ. Δημητριάδη, ήταν περιττή η δική του, γιατί ο αποστολέας κατά ρητή διάταξη του Εμπορικού Νόμου οφείλει ν' αντιγράφει τις επιστολές, τις οποίες αποστέλλει, σε ιδιαίτερο βιβλίο, το βιβλίο αντιγραφής των επιστολών, ή όπως γίνεται σήμερα στην

πράξη, γράφει τις επιστολές σε δυο αντίγραφα με καρμπόν στη γραφομηχανή. Το ένα αποστέλλει στον παραλήπτη και το άλλο τηρεί σε ιδιαίτερο φάκελο, το φάκελο αντιγράφων επιστολών.

Εάν τέλος δεν είχε προηγηθεί τηλεφωνική συνδιάλεξη, το περιεχόμενο της επιστολής θα ήταν το ίδιο, με τη διαφορά ότι θα έπρεπε ν' αρχίσει από το «Παρακαλώ να κ.λ.π...».

β) Το συμφωνητικό αγοραπωλησίας συντάσσεται σε δυο αντίτυπα με καρμπόν, ένα για κάθε συμβαλλόμενο και περιέχει τα ίδια στοιχεία, τα οποία περιέχει και η εμπορική επιστολή, ήτοι το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα και τις διευθύνσεις κάθε συμβαλλομένου, τον τόπο και το χρόνο της συντάξεως, όλους τους όρους της αγοραπωλησίας λεπτομερώς και τις υπογραφές των συμβαλλομένων.

Άλλοτε το συμφωνητικό αγοραπωλησίας χρησιμοποιόταν ευρύτατα, σήμερα όμως συντάσσεται, α) μόνο για αμφιμερώς αστικές αγοραπωλησίες, όπως είναι η αγοραπωλησία ακινήτου, η αγοραπωλησία πλοίων κ.λ.π., για τις οποίες απαιτείται από το νόμο συμβολαιογραφικό (δημόσιο) και όχι απλώς ιδιωτικό συμφωνητικό, β) για τις μονομερώς αστικές πράξεις, για τις οποίες συντάσσεται συνήθως ιδιωτικό συμφωνητικό αγοραπωλησίας, όπως είναι η αγοραπωλησία προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής, ήτοι γεωργικών, κτηνοτροφικών, αλιευτικών και μεταλλευτικών προϊόντων και γ) για τις αγοραπωλησίες, που συνάπτονται στο Χρηματιστήριο Εμπορευμάτων.

Εκτός από τις αγοραπωλησίες, ιδιωτικά συμφωνητικά συντάσσονται σήμερα ευρύτατα στις ενοικιάσεις κινητού ή ακινήτου πράγματος (ποδηλάτων, αυτοκινήτων, μηχανημάτων, διαμερισμάτων, οικοπέδων κ.λ.π.) και στις **εργολαβίες**, όπως είναι ο ελαιοχωραματισμός, η κατασκευή ενός σπιτιού, ή ενός οιουδήποτε έργου.

Το συμφωνητικό αγοραπωλησίας του προηγουμένου παραδείγματος της εμπορικής επιστολής θα έχει ως εξής:

Συμφωνητικό αγοραπωλησίας

Στην Αθήνα και στο κατάστημα του κ. Δημ. Δραγώνα, οδός Αιόλου 52, σήμερα τη 10η Δεκεμβρίου 19..., ημέρα Δευτέρα και ώρα 11 π.μ. οι υπογεγραμμένοι, ο κ. Δημ. Δραγώνας, υφασματέμπορος Αθηνών, Αιόλου 52, αφ' ενός και αφ' ετέρου ο κ. Κων/νος Δημητριάδης, υφασματέμπορος Βόλου, Ερμού 40, συνεφώνησαν και συναπεδέχθηκαν τα εξής:

1ο) Ο πρώτος των συμβαλλομένων κ. Δ. Δραγώνας, καλούμενος στο εξής πωλητής, πωλεί στο δεύτερο των συμβαλλομένων κ. Κων. Δημητριάδη, καλούμενον στο εξής αγοραστή, 200 μέτρα ανδρικό ύφασμα προς 400 δραχμές και 100 μέτρα γυναικείο ύφασμα προς 250 δραχμές το μέτρο.

2ο) Ο πωλητής έχει υποχρέωση, να αποστέλλει το εμπόρευμα στο κατάστημα του αγοραστή την τρέχουσα εβδομάδα σιδηροδρομικώς.

3ο) Ο αγοραστής έχει υποχρέωση να παραλάβει το εμπόρευμα και να καταβάλει το $\frac{1}{2}$ της αξία του τοις μετρητοίς και για το υπόλοιπο να υπογράψει συναλλαγματική λήξεως τριών μηνών εις διαταγήν του πωλητή.

Το συμφωνητικό αυτό γράφτηκε σε δυο αντίτυπα και έλαβε ο κάθε συμβαλλόμενος από ένα.

Οι συμβαλλόμενοι
Δημ. Δραγώνας
Κων. Δημητριάδης.

γ) Η σημείωση παραγγελίας: Οι περισσότερες αγοραπωλησίες δίνονται στα εργοστάσια ή στους μεγαλεμπόρους με τους περιοδεύοντες υπαλλήλους ή με τους εμπορικούς αντιπροσώπους ως εξής:

Κάθε περιοδεύων υπάλληλος π.χ. περνώντας από τα καταστήματα μιας πόλεως ή μιας περιοχής έχει μαζί του ένα τριπλότυπο βιβλίο, το «Βιβλίο παραγγελιών», στο υποίο σημειώνει όλες τις παραγγελίες, που παίρνει από τους πελάτες.

Τα στοιχεία που πρέπει να περιέχει η σημείωση παραγγελίας είναι το εξής: Στο επάνω μέρος υπάρχει το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του χονδρεμπόρου ή του εργοστασίου, η λέξη «παραγγελία», το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του πελάτη εμπόρου, ο οποίος δίνει την παραγγελία, το ονοματεπώνυμο του περιοδεύοντος υπαλλήλου, για να εισπράξει την προμήθεια, και όλους τους όρους της αγοραπωλησίας, δηλαδή το χρόνο και τον τόπο παραδόσεως, τον τρόπο αποστολής και τον τρόπο πληρωμής. Στο κάτω μέρος υπάρχουν τα στοιχεία του αγοραζομένου εμπορεύματος, δηλαδή ποσότητα, είδος, τιμή και αξία. Στο τέλος υπάρχουν οι υπογραφές του αγοραστή και του περιοδεύοντος υπαλλήλου.

Κάθε παραγγελία εκδίδεται σε τρία αντίτυπα με καρμπόν. Το πρώτο δίδεται: στον έμπορο, που αναθέτει την παραγγελία, για να γνωρίζει ποια είδη παρήγγειλε, το δεύτερο αποστέλλεται στο εργοστάσιο ή το χονδρέμπορο, για να εκτελέσει στο μεταξύ την παραγγελία, γιατί ο περιοδεύων υπάλληλος θα εξακολουθήσει την περιοδεία του, και το τρίτο παραμένει στο στέλεχος του περιοδεύοντος υπαλλήλου, για να υπολογίσει βάσει αυτού και να εισπράξει την προμήθειά του.

Έστω ότι στο προηγούμενο παράδειγμά μας, της εμπορικής επιστολής, η παραγγελία δόθηκε στον κ. Δραγώνα με τον αντιπρόσωπό του κ. Γεώργιο Χρόνη. Η σημείωση παραγγελίας θα έχει ως εξής:

No 75

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΡΑΓΩΝΑΣ
ΕΜΠΟΡΟΣ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ
Αιόλου 52
Αθήνα

Αθήνα 10 Δεκεμβρίου 19...

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ
του κ. Κων/νου Δημητριάδη
Ερμού 40 - Βόλο

Προς

Τον Εμπορικό Οίκο Δημ. Δραγώνα

Αθήνα

Με τον αντιπρόσωπο κ. **Γεώργιο Χρόνη**

Χρόνος παραδόσεως: τρέχουσα εβδομάδα

Τόπος παραδόσεως: κατάστημα του αγοραστή

Τρόπος αποστολής: σιδηροδρομικώς.

Τρόπος πληρωμής: 1/2 μετρητοίς και 1/2 με συν/κή ληξ. 3/μ.

Ποσότητα	Είδος εμπορεύματος	Τιμή Μονάδας	Αξία
200 m.	Ανδρικό ύφασμα	400	80.000
100 m.	Γυναικείο ύφασμα	250	25.000
			105.000

Ο Περιοδεύων υπάλληλος
Γεώργ. Χρόνης

Ο Αγοραστής
Κων. Δημητριάδης

Ερωτήσεις

- Ποια είναι τα έγγραφα, με τα οποία αποδεικνύεται η σύναψη της αγοραπωλησίας;
- Πώς γίνεται η σύναψη της αγοραπωλησίας;
- Οι καλά οργανωμένες επιχειρήσεις με ποιο τρόπο συνάπτουν τις αγοραπωλησίες;
- Τι καλείται συμφωνητικό αγοραπωλησίας;
- Τι περιέχει το συμφωνητικό αγοραπωλησίας;
- Σε ποιες περιπτώσεις συντάσσεται σήμερα το συμφωνητικό αγοραπωλησίας;
- Εκτός από τις αγοραπωλησίες, σε ποιες άλλες περιπτώσεις συντάσσεται το ιδιωτικό συμφωνητικό;
- Τι καλείται σημείωση παραγγελίας;
- Ποια είναι τα στοιχεία της σημείωσεως παραγγελίας;
- Σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται κάθε σημείωση παραγγελίας και τι χρησιμεύει το καθένα;

Ασκήσεις

- Ο έμπορος Πατρών κ. Κων/νος Χρονόπουλος, Καλαβρύτων 60, τη 15 τρέχοντος συμφώνησε με τον έμπορο υποδημάτων κ. Δημ. Γουτάκη, Πανεπιστημίου 85 Αθήνα, να του αποστέλλει τα εξής παπούτσια:

a)	Παπούτσια	ανδρικά	ζευγάρια	120	των	440	δραχμών
β)	"	γυναικεία	"	250	"	380	"
γ)	"	παιδικά	"	320	"	250	"

Η αποστολή θα γίνει με τα φορτηγά αυτοκίνητα Πατρών ΚΤΕΦΑ, Φειδίου 20, μέχρι την 25η τρέχοντος, η παραλαβή στο κατάστημα του αγοραστή και η πληρωμή με συναλλαγματική λήξεως τριών μηνών.

Ζητείται να συνταχθεί η σχετική επιστολή αναθέσεως παραγγελίας από τον κ. Χρονόπουλο.

2. Με τα στοιχεία της προηγούμενης ασκήσεως **Ζητείται** να συνταχθεί η επιβεβαιωτική επιστολή από τον κ. Δημ. Γουτάκη.

3. Βάσει των στοιχείων της ασκήσεως 1 να θεωρηθεί ότι η παραγγελία δόθηκε την (δια) μέρα στον περιοδεύοντα υπάλληλο του κ. Δημ. Γουτάκη κ. Νικ. Καζή και να συνταχθεί η σημείωση παραγγελίας.

*4.3. Έγγραφα που εκδίδονται κατά την εκτέλεση της αγοραπωλησίας.

Τα έγγραφα, που εκδίδονται κατά την εκτέλεση της αγοραπωλησίας είναι τα

εξής: α) το τιμολόγιο β) η απόδειξη παραλαβής ή το δελτίο αποστολής γ) το δελτίο λιανικής πωλήσεως δ) το ζύγολόγιο ή μετρολόγιο ε) το προτιμολόγιο στ) το τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια ζ) το τιμολόγιο πωλήσεως ή η εκκαθάριση και η) το πιστοποιητικό προελεύσεως.

A. Το τιμολόγιο

Το τιμολόγιο εκδίδεται υποχρεωτικά από οποιοδήποτε επιτηδευματία για οποιαδήποτε πώληση αγαθών πάνω από 1000 δρχ., ή προσφορά υπηρεσιών πάνω από 500 δρχ. σε άλλον επιτηδευματία για την άσκηση του επαγγέλματός του.

Το τιμολόγιο αυτό εκδίδεται από τον πωλητή σε δύο αντίτυπα με καρμπόν. Το πρώτο δίδεται υποχρεωτικά στον αγοραστή και το δεύτερο παραμένει στο στέλεχος για τον πωλητή. Για τον αγοραστή το τιμολόγιο αυτό είναι τιμολόγιο αγοράς, ενώ για τον πωλητή τιμολόγιο πωλήσεως και καλείται γενικώς τιμολόγιο πωλήσεως.

Το τιμολόγιο πωλήσεως περιέχει τα ίδια στοιχεία, που περιέχει και κάθε στοιχείο του Κ.Φ.Σ. Επί πλέον δε την τιμή και την αξία του εμπορεύματος ή της υπηρεσίας και το χαρτόσημο, το οποίο είναι σήμερα μαζί με τον Ο.Γ.Α. 2,4% επί της αξίας του τιμολογίου και υπολογίζεται σε βάρος του αγοραστή (σχ. 4.3α). Το

Πελάτης	Εν Αθηναῖς την _____ 197_____ Athens		
ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ		- INVOICE	
Επάγγελμα			
Διεύθυνση	Πόλις		
ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ - ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΠΟΣΟΤΙΚΕ	ΤΩΡΗ ΜΟΝΑΔΟΣ	ΘΑΣΙΚΗ ΛΕΙΞΙΑ

Σχ. 4.3α.

χαρτόσημο αυτό εισπράττεται από τον πωλητή, ο οποίος το καταβάλλει κάθε τρεις μήνες και μέσα σε 40 ημέρες από το τέλος κάθε τριμήνου στο Δημόσιο Ταμείο, αφού συντάξει σχετικό σημείωμα το οποίο υποβάλλει στην Οικονομική Εφορία.

Κάθε Φεβρουάριο ο πωλητής επιτηδευματίας οφείλει να συντάξει απλές ατομικές καταστάσεις δλων των τιμολογίων πωλήσεως, τα οποία εξέδωσε κατά το προηγούμενο έτος. Για κάθε αγοραστή διατίθεται και ιδιαίτερη ατομική κατάσταση, η οποία περιέχει όλα τα τιμολόγια, τα οποία εκδόθηκαν κατά το προηγούμενο έτος στο όνομά του και γράφονται κατά χρονολογική σειρά εκδόσεως (σχ. 4.3β). Εάν μία κατάσταση για ένα αγοραστή δεν αρκεί, διατίθεται και δεύτερη για τον ίδιο αγοραστή, στην οποία μεταφέρονται τα αθροίσματα.

Φύλλο Ν.1

Εξάρχειον

197

ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΙΜΟΛΟΓΙΩΝ ΕΠΙΒΑΡΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ

<p>Στοιχεία πωλήσεων (Τίτλος και σημείωσης της τελής σταράρια και της ημέρας γεννημένου μητέρας των αγαλμάτων)</p>	<p>Στοιχεία αγοραστού</p> <p>Όνοματεπώνυμο:</p> <p>Επιθυμήσατε:</p> <p>Διοίκηση (*) Πάτηση Διδύμηση (*) Συνοικία Οικία</p> <p>Κατόπιν: Επωρία Νομός</p>																																																																																										
ΤΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;">Αρίθμος</th> <th style="width: 30%;">Χρονολόγια πιθανότητας</th> <th style="width: 10%;">Αξία</th> <th style="width: 10%;">Δραματικό</th> <th style="width: 10%;">Δ.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>5</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>6</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>7</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">Εις μεταφορά...</td> </tr> </tbody> </table>	Αρίθμος	Χρονολόγια πιθανότητας	Αξία	Δραματικό	Δ.	1					2					3					4					5					6					7					Εις μεταφορά...					ΤΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;">Αρίθμος</th> <th style="width: 30%;">Χρονολόγια πιθανότητας</th> <th style="width: 10%;">Αξία</th> <th style="width: 10%;">Δραματικό</th> <th style="width: 10%;">Δ.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>8</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>9</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>10</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>11</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>12</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>13</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>14</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">Εις μεταφορά...</td> </tr> </tbody> </table>	Αρίθμος	Χρονολόγια πιθανότητας	Αξία	Δραματικό	Δ.	8					9					10					11					12					13					14					Εις μεταφορά...				
Αρίθμος	Χρονολόγια πιθανότητας	Αξία	Δραματικό	Δ.																																																																																							
1																																																																																											
2																																																																																											
3																																																																																											
4																																																																																											
5																																																																																											
6																																																																																											
7																																																																																											
Εις μεταφορά...																																																																																											
Αρίθμος	Χρονολόγια πιθανότητας	Αξία	Δραματικό	Δ.																																																																																							
8																																																																																											
9																																																																																											
10																																																																																											
11																																																																																											
12																																																																																											
13																																																																																											
14																																																																																											
Εις μεταφορά...																																																																																											

(*) Από τον Αδήμο, Παπαϊωάννη Θεοφίλην συμπληρώνεται και η συνοικία, διοίκηση λειτουργίας της Κυνηγετικής συντάξεως της Βιασσάς και ο Νομός.

Σχ. 4.3β.

Οι ατομικές αυτές καταστάσεις τοποθετούνται κατ' απόλυτη αλφαριθμητική σειρά του επιθέτου του αγοραστή και κατά τη σειρά αυτή καταχωρούνται στις συγκεντρωτικές καταστάσεις. Οι συγκεντρωτικές καταστάσεις εκδίδονται σε δυο αντίτυπα με καρμπόν, για να έχει και το λογιστήριο μία, και περιέχουν όλα τα στοιχεία του πωλητή με σφραγίδα, το ονοματεπώνυμο του αγοραστή, τον αριθμό των εκδοθέντων τιμολογίων και τη συνολική αξία τους. (σχ. 4.3γ). Σύμφωνα με το άρθρ. 31 § 4 του νέου Κ.Φ.Σ. (1977) οι ατομικές και συγκεντρωτικές καταστάσεις μπορούν ν' αντικατασταθούν με μαγνητικές ταινίες, που υποβάλλονται κατ' ευθείαν στη Μ.Υ.Φ. (άρθρ. 31 § 4 του νέου Κ.Φ.Σ. του 1977). Βάσει των συγκεντρωτικών αυτών καταστάσεων συντάσσεται διπλό σημείωμα υποβολής χαρτοσήμου τιμολογίων, το οποίο περιέχει το συνολικό αριθμό των εκδοθέντων τιμολογίων, τη συνολική αξία αυτών και το ανάλογο χαρτόσημο για ολόκληρο το έτος (χρήση). 'Όλα αυτά υποβάλλονται στην Οικονομική Εφορία και, μετά την αφαίρεση του χαρτοσήμου που καταβλήθηκε κατά τα τρία προηγούμενα τρίμηνα, καταβάλλεται το υπόλοιπο

Διάριξ Νο 2

Εξόδημον

37

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΑΓΑΘΩΝ
Αριθ. Φοραλ. Μητρόφου

_____	Όνοματεπώνυμον _____
_____	Επάγγελμα _____
_____	Δ/νσης: Πέλλας _____ οδός _____ αριθ. _____
_____	Οικια. Εφορία _____ Αριθ. τηλεφ. _____

Αριθ. ΑΙΤΗΣ	Στοιχεία Υποχρέων δέους υποβάλλονται απ. μετωπόστοιχος Όνοματεπώνυμον ή Επωνυμία συγοραστών	Αριθμός τηματογραφίας	ΑΒΙΑ
1	_____	_____	_____
2	_____	_____	_____
3	_____	_____	_____
4	_____	_____	_____
5	_____	_____	_____
6	_____	_____	_____
7	_____	_____	_____
8	_____	_____	_____
9	_____	_____	_____
10	_____	_____	_____
11	_____	_____	_____
12	_____	_____	_____
13	_____	_____	_____
14	_____	_____	_____
15	_____	_____	_____
16	_____	_____	_____
17	_____	_____	_____
18	_____	_____	_____
19	_____	_____	_____
20	_____	_____	_____

ΣΗΜ.— Βλέπε οι θηγαίσες σημαθίες.

Σχ. 4.3γ.

του τετάρτου τριμήνου στο Δημόσιο Ταμείο. Το ένα αντίτυπο του σημειώματος και το ένα αντίτυπο της συγκεντρωτικής καταστάσεως επιστρέφονται στον έπιτηδευματία, ο οποίος τα υπέβαλε, θεωρημένα από την Οικονομική Εφορία, για να φυλαχθούν μαζί με το γραμμάτιο εισπράξεως του Δημοσίου Ταμείου επί μία 5/ετία, γιατί αποτελούν δικαιολογητικά της σχετικής πράξεως σε κάθε περίπτωση.

Εάν ο πωλητής είναι αγρότης (γεωργός, κτηνοτρόφος, σηροτρόφος, ψαράς κ.λ.π.) και δεν εκδίδει στοιχεία, ούτε τηρεί βιβλία του Κ.Φ.Σ., οφείλει ο αγοραστής επιτηδευματίας, εφ' όσον αγοράζει αγροτικά προϊόντα για το επάγγελμά του, να

εκδόσει αυτός τιμολόγιο. Το τιμολόγιο αυτό καλείται **τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων** και εκδίδεται, εφόσον η αξία του προϊόντος υπερβαίνει τις χίλιες δραχμές διαφορετικά εκδίδει απλή απόδειξη.

Το τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων περιέχει τα ίδια στοιχεία με το τιμολόγιο πωλήσεως, δηλαδή τα στοιχεία του αγοραστή, του πωλητή, την ημερομηνία εκδόσεως, το είδος, την ποιότητα και την ποσότητα του εμπορεύματος, την τιμή και την αξία αυτού και επί πλέον την Κοινότητα ή το Δήμο του πωλητή αγρότη, το Νομό, την αρμοδία Οικονομική Εφορία, το χαρτόσημο,* την κράτηση υπέρ του Ο.Γ.Α. (δημοτικός φόρος 3%) και τις υπογραφές του αγοραστή και του πωλητή. Το χαρτόσημο και η κράτηση υπέρ του Ο.Γ.Α. είναι σε βάρος του πωλητή αγρότη και η αξία τους παρακρατείται από τον αγοραστή επιτηδευματία, για να αποδοθεί στο Δημόσιο Ταμείο. Αν πρόκειται για αγορά αγροτικών νωπών προϊόντων (λαχανικών, φρούτων κλπ.) δεν καταβάλλεται χαρτόσημο.

Το τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων εκδίδεται σε τρία αντίτυπα με καρμπόν (σχ. 4.3δ).

ΑΙΔΕ' αριθ. **305**

ΤΡΙΠΛΟΤΥΠΟΝ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ ΑΓΟΡΑΣ

ΠΩΛΗΤΗΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ	ΟΔΟΣ	ΑΡΙΘ.	
Δικαιούχος Δήμος ή Κοινότης					
α/α	αγορασθέν αγαθόν	Ποσότης	Τιμή	Ολικόν Τίμημα	υγάλευτόν Δημ. ή Κοινωνικός Φόρος
Υπόδ. 106	Έν	ΤΩ	197		
Ο ΠΩΛΗΤΗΣ			Ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ		
ΑΙΑ ΤΩΝ ΠΩΛΗΤΗΝ					

Σχ. 4.3δ.

* Εάν πρόκειται για αγορά αγροτικών νωπών προϊόντων (λαχανικά, φρούτα κ.λ.π.) δεν καταβάλλεται χαρτόσημο.

Τα δύο πρώτα δίδονται στον αγρότη πωλητή και το τρίτο παραμένει στο στέλεχος του αγοραστή. Ο αγρότης το ένα δίδει στην Κοινότητα ή το Δήμο, για να ελεγχθεί, εάν ο αγοραστής απέδωσε την κράτηση υπέρ του Ο.Γ.Α. (δημοτικός φόρος 3%) και το άλλο φυλάσσει ο ίδιος ο αγρότης.

Στο τέλος κάθε τριμήνου και μέσα σε 40 μέρες από το τέλος του οφείλει ο επιτηδευματίας αγοραστής αγροτικών προϊόντων να συντάξει ατομικές καταστάσεις σε δυο αντίτυπα με καρμπόν κατά Κοινότητα ή Δήμο (σχ. 4.3ε), στις οποίες θα περιλάβει όλα τα τιμολόγια, που εξέδωσε κατά το τρίμηνο. Να τις τοποθετήσει κατ' απόλυτη αλφαριθμητική σειρά Δήμου ή Κοινότητας και να συντάξει τη συγκεντρωτική κατάσταση σε τρία αντίτυπα επίσης κατ' αλφαριθμητική σειρά (σχ. 4.3στ). Βάσει της

Φύλις N. 229	Μήν	19-
ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΓΟΡΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟ-ΙΟΝΤΩΝ		
Στοιχεία Αγοραστού (Τίθενται διά σφραγίδας τά πλήρη στοιχεία και διάφοράς φορολογικού πηγήφου του άγοραστου).		
		Στοιχεία της περιφερείας του πωλητού δημότου <input type="text"/> <input type="text"/>
		Δήμος ή Κοινότης <input type="text"/> Έπαργκα <input type="text"/> Νομός <input type="text"/> *Αριθμία Οίκου. Εφορία <input type="text"/>
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΩΛΗΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥ α/α *Όνοματεπώνυμον		ΑΓΟΡΑΙ *Αριθμός τιμολογίου Ποσόν Εισφορά N. 4169/61
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
*Επ.	Τ.Π.	19-
*Ο Τηλεβδύλλων άγοραστής		

34-A

Σχ. 4.3ε.

Φύλ. Ν. 225

Μην

19

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΓΟΡΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Αριθ. Φορ. Μητρόφου

	Όνοματεπώνυμον
	Επάγγελμα
	Δ/νσης Πόλης οδός αριθ.
	Οικικ. Έφορία Αριθ. Τηλεφ.

ΤΟΥ ΑΓΟΡΑΣΤΟΥ

Αριθμός Αγοραστού	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΔΙ' ΑΣ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΑΤΟΜΙΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ		ΑΞΙΑ	Εισφορά Ν. 4169/61
	Δήμος ή Κοινότης	Αριθμός πωλήτρων ποσογρά- ψών		
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

Α. Μ. 3466-Α.

Σχ. 4.3στ.

συγκεντρωτικής αυτής καταστάσεως οφείλει να συντάξει σημείωμα σε τρία αντίτυπα, το οποίο θα περιέχει το συνολικό αριθμό των εκδοθέντων τιμολογίων, τη συνολική αξία τους και το δημοτικό φόρο που αναλογεί, που είναι 3% επί της αξίας των αγορασθέντων προϊόντων (κράτηση υπέρ Ο.Γ.Α.). Ο φόρος αυτός καταβάλλεται στο Δημόσιο Ταμείο βάσει διπλοτύπου γραμματίου εισπράξεως, το οποίο τηρείται

από τον επιτηδευματία επί μία 5/ετία μαζί με το αντίγραφο της συγκεντρωτικής καταστάσεως, η οποία έχει θεωρηθεί από την Οικονομική Εφορία.

Τόσο τα τιμολόγια αγοράς όσο και τα τιμολόγια πωλήσεως έχουν δικό τους αύξοντα αριθμό, ο οποίος αρχίζει από την αρχή της χρήσεως και μπορεί να συνεχισθεί και την επόμενη ή μεθεπόμενη κ.λ.π. χρήση ή και να αρχίσει εντός της χρήσεως και να συνεχισθεί στις επόμενες. Είναι δυνατό να εκδοθούν και πολλές σειρές τιμολογίων, η κάθε όμως σειρά πρέπει να φέρει ευδιάκριτα την ένδειξη: σειρά Α', σειρά Β', σειρά Γ' κ.ο.κ. και δικό της αύξοντα αριθμό.

Πολλές σειρές τιμολογίων χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις εκείνες, οι οποίες έχουν πολλά τμήματα χονδρικής πωλήσεως ή υποκαταστήματα ή αποθήκες ή οι επιχειρήσεις εκείνες, οι οποίες έχουν φορτηγά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσεως και ενεργούν χονδρικές πωλήσεις και μακριά από την έδρα της επιχειρήσεως, στα χωριά κ.λ.π.

Ερωτήσεις

1. Ποια είναι τα έγγραφα, που εκδίδονται μετά την εκτέλεση της αγοραπωλησίας;
2. Πότε ο επιτηδευματίας είναι υποχρεωμένος να εκδώσει τιμολόγιο πωλήσεως;
3. Τι περιέχει το τιμολόγιο πωλήσεως και σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται;
4. Πότε εκδίδεται το τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων και τι περιέχει;
5. Σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται το τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων και τι χρησιμεύει το καθένα;
6. Πώς υποβάλλονται τα τιμολόγια πωλήσεως στην Οικονομική Εφορία και πώς καταβάλλεται το χαρτόσημο;
7. Πώς υποβάλλονται τα τιμολόγια αγοράς αγροτικών προϊόντων;

Ασκήσεις

Ο έμπορος Αθηνών κ. Δημ. Δραγώνας, Αιόλου 48, στις 12 τρέχοντος πούλησε στον έμπορο Βόλου κ. Ιωάννη Κωνσταντινίδη, Ερμού 34, μετρητοίς τα κάτωθι εμπορεύματα: 150 υποκάμισα προς 230 δραχμές και 70 ζευγάρια κάλτσες προς 60 δραχμές το ζευγάρι και εξέδωσε το υπ' αριθ. 118 τιμολόγιο.

Επίσης πούλησε στον έμπορο Λαμίας κ. Κων/νος Ευθυμιάδη, Αθ. Διάκου 12, μετρητοίς 80 υποκάμισα προς 240 δραχμές, 25 γραβάτες προς 45 δραχμές και 40 ζεύγη κάλτσες προς 70 δραχμές και εξέδωσε το υπ' αριθ. 119 τιμολόγιο.

Σητείται να συνταχθούν τα τιμολόγια.

2. Βάσει των τιμολογίων της προηγουμένης ασκήσεως να συνταχθούν οι ατομικές καταστάσεις κατά πελάτη και έπειτα η συγκεντρωτική κατάσταση και να προσδιορισθεί το χαρτόσημο.

3. Ο οπωροπώλης Βόλου κ. Κων/νος Ραζής, Αθηνάς 45, αγόρασε στις 6 τρέχοντος από τον κ. Δημ. Χρόνη, κάτοικο Αγιάς Βόλου, τα εξής εμπορεύματα.

1.200	κιλά μήλα	προς	18	δραχμές
750	» πορτοκάλια	»	14	»
840	» μανταρίνια	»	12	»

και εξέδωσε το υπ' αριθμ. 43 τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων και από τον κ. Νικ. Σίδερη κάτοικο Πορταριάς Βόλου; 800 κιλά μήλα προς 17 δραχμές, 1.400 κιλά πορτοκάλια προς 15 δραχμές και 500 κιλά μανταρίνια προς 12 δραχμές και εξέδωσε το υπ' αριθμ. 44 τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων.

Ζητείται να συνταχθούν τα τιμολόγια.

4. Βάσει των τιμολογίων της προηγουμένης ασκήσεως να συνταχθούν οι ατομικές καταστάσεις κατά κοινότητα κι έπειτα να συνταχθεί η συγκεντρωτική κατάσταση και να προσδιορισθεί η εισφορά υπέρ του Ο.Γ.Α.

B. Η απόδειξη παραλαβής ή παραδόσεως.

Όταν είναι αδύνατη ή δυσχερής η άμεση έκδοση τιμολογίου για ένα οποιοδή-ποτε λόγο, ο υπόχρεος να το εκδώσει οφείλει αντί του τιμολογίου να εκδώσει απόδειξη παραλαβής ή απόδειξη παραδόσεως ανάλογα με την περίπτωση.

H απόδειξη παραλαβής εκδίδεται όταν αγοράζονται κάθε μέρα τα ίδια προϊόντα από τον ίδιο πωλητή. Ο οπωροπάλης π.χ. κ. Α. συμφώνησε με τον αγρότη κ. Β. ν' αγοράσει τα σταφύλια από το αμπέλι του προς 10 δραχμές το κιλό. Επειδή ο κ. Α. δεν μπορεί να κόψει τα σταφύλια σε μια μέρα, συμφωνεί με τον κ. Β. να κόψει κάθε μέρα από 400 περίπου κιλά. Για κάθε ποσότητα, που παραλαμβάνει, δεν εκδίδει τιμολόγιο, αλλ' απόδειξη παραλαβής (σχ. 4.3ζ). Η απόδειξη παραλαβής εκδίδεται σε τρία αντίτυπα. Το πρώτο το παίρνει ο πωλητής το δεύτερο το κρατάει ο αγοραστής αφού το υπογράψει ο πωλητής, και το τρίτο παραμένει στο στέλεχος. Βάσει των αποδείξεων αυτών το βραδύτερο εντός του επομένου μηνός εκδίδεται από τον αγοραστή συγκεντρωτικό τιμολόγιο.

No 125

A. ΑΝΔΡΕΟΥ
Οπωροπάλης
Αθηνάς 75
Αθήνα

Θήβα 15 Σεπτεμβρίου 19...

ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ

Παραλήφθηκαν από τον κ. Β. Βασιλείου τα κάτωθι:

A/A	Είδος εμπορεύματος	Ποσά
1.	Σταφύλια κιλά	412

Ο παραδούνς
Β. Βασιλείου

Ο παραλαβών
Α. Ανδρέου

Σχ. 4.3ζ.

H απόδειξη παραδόσεως εκδίδεται όταν επαναλαμβάνονται καθημερινά πωλήσεις του ίδιου εμπορεύματος στον ίδιο επαγγελματία, όπως π.χ. λεμονάδες, πορτοκαλάδες, κόκα-κόλα, μπύρες, γάλατα κ.λ.π. Η απόδειξη παραδόσεως εκδίδεται σε δυο αντίτυπα με καρμπόν, το ένα παραδίδεται υποχρεωτικά στον αγοραστή και το άλλο παραμένει στο στέλεχος (σχ. 4.3η). Το βραδύτερο εντός του επομένου μηνός και βάσει του στελέχους εκδίδεται συγκεντρωτικό τιμολόγιο, όπως κατωτέρω:

Α.Ε. ΦΙΞ
Συγγρού 197
Αθήνα

No 145
Αθήνα 18 Αυγούστου 19...

ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ

Παραδόθηκαν στον κ. Νικ. Καψή, Παντοπώλη, Κάλβου 26 Αθήνα, τα κάτωθι:

A/A	Είδος εμπορεύματος	Ποσά
1.	Μπύρες κιβώτια	100
2.	Λεμονάδες »	200
3	Πορτοκαλάδες »	300

Ο παραδόσας
Γ. Γεωργίου

Ο παραλαβών
Ν. Καψής

Σχ. 4.3η.

Ερωτήσεις

1. Πότε εκδίδεται η απόδειξη παραλαβής;
2. Πότε εκδίδεται το συγκεντρωτικό τιμολόγιο;
3. Σε ποια περίπτωση εκδίδεται η απόδειξη παραδόσεως;

Ασκήσεις

1. Η Α.Ε. ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, Ελευσίνος 35 Αθήνα, παρέλαβε στις 4 τρέχοντος 2.500 κιλά μετάλλευμα από την Ο.Ε. Κ. Κωνσταντινίδη και Σία Μαντούδη - Ευβοίας και εξέδωσε την υπ' αριθμ. 174 απόδειξη παραλαβής.

Ζητείται να συνταχθεί η απόδειξη αυτή.

2. Ο γαλακτοπώλης Αθηνών κ. Κων/νος Βλαχόπουλος, Κάλβου 12, στις 20 τρέχοντος παρέδωσε στο Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός» 180 κιλά γάλα και 120 κιλά τυρί και εξέδωσε την υπ' αριθμ. 57 απόδειξη παραδόσεως.

Ζητείται να συνταχθεί η απόδειξη αυτή

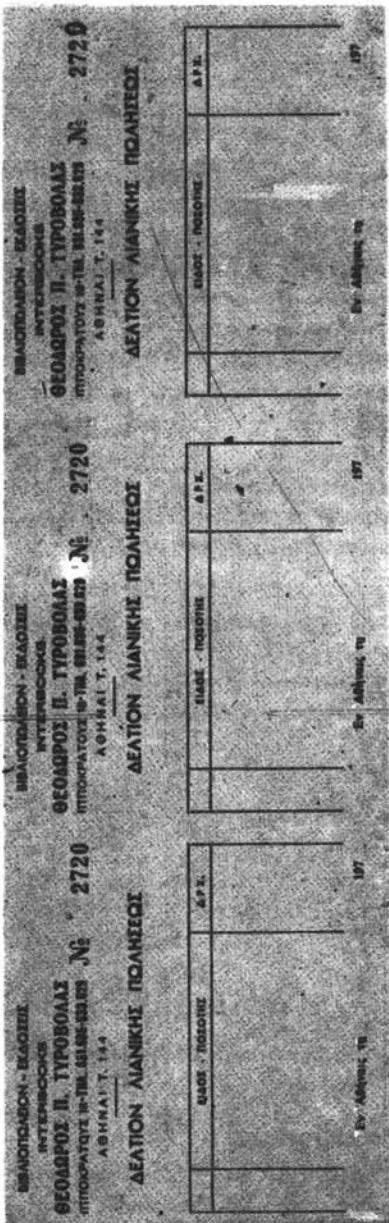
3. Ο έμπορος Βόλου κ. Γεώργιος Δημητριάδης, Ερμού 48, έστειλε με το φορτηγό αυτοκίνητό του στον κ. Νικ. Ξύδη, Αλμυρό, για μεταπώληση 200 μέτρα ανδρικό ύφασμα και εξέδωσε το υπ' αριθμ. 183 δελτίο αποστολής.

Ζητείται να συνταχθεί το δελτίο τούτο.

Γ. Δελτίο λιανικής πωλήσεως.

Το δελτίο λιανικής πωλήσεως εκδίδεται στην περίπτωση, κατά την οποία ο επιτηδευματίας της Β', Γ' και Δ' κατηγορίας του Κ.Φ.Σ. πουλάει λιανικώς εμπορεύματα στο κοινό ή παρέχει υπηρεσίες για ατομική ή οικογενειακή χρήση. Το σκοπό της αγοράς οφείλει ο ίδιος ο αγοραστής επιτηδευματίας ν' αποκαλύψει στον πωλητή, γι' αυτό και πολλές επιχειρήσεις έχουν αναρτήσει σε κεντρικό σημείο τους καταστήματός τους πινακίδα, στην οποία αναγράφουν ότι «σε περίπτωση αγοράς εμπορευμάτων με σκοπό μεταπωλήσεως οφείλουν οι αγοραστές να το δηλώσουν, για να εκδοθεί τιμολόγιο».

Το δελτίο λιανικής πωλήσεως εκδίδεται τουλάχιστο σε δύο αντίτυπα, το ένα για τον αγοραστή και το άλλο παραμένει στο στέλεχος του πωλητή. Φέρει αύξοντα αριθμό και περιέχει το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του πωλητή, την ημερομηνία και την αξία του πωλουμένου πράγματος (σχ. 4.3θ). Εάν πρόκειται για επιχειρηση, η οποία οφείλει να τηρεί και βιβλίο αποθήκης, το δελτίο λιανικής πωλήσεως πρέπει να περιέχει και το είδος και την ποσότητα του πωλουμένου εμπορεύματος.

Σχ. 4.3θ.

Απαλλάσσονται από την έκδοση δελτίου λιανικής πωλήσεως όλοι οι επιπτηδευματίες, που πραγματοποιούν ετήσια ακαθάριστα έσοδα μέχρι 7.000.000 δραχμές, δηλ. όσοι ανήκουν στην Α'. κατηγορία.

Απαλλάσσονται επίσης από την έκδοση δελτίου λιανικής πωλήσεως τα καφενεία, τα ζαχαροπλαστεία, τα εστιατόρια, τα κέντρα διασκεδάσεως κ.λ.π. Οι επιχειρήσεις αυτές, αντί να εκδίδουν δελτία, συντάσσουν αριθμημένη ημερήσια κατάσταση, στην οποία αναγράφουν την αξία των μαρκών, τις οποίες έλαβαν οι υπάλληλοι, πριν αρχίσει η εργασία, και την αξία των μαρκών τις οποίες επέστρεψαν, γιατί δεν τις χρησιμοποιήσαν. Οι καταστάσεις αυτές θεωρούνται ατελώς.

Πολλές επιχειρήσεις, αντί να εκδίδουν δελτία λιανικής πωλήσεως, χρησιμοποιούν ταμειακές μήχανές, η ταινία των οποίων αντικαθιστά το στέλεχος του δελτίου τότε μόνο, εφ' όσον φέρει όλες τις ενδείξεις του δελτίου.

Για τις «επί πιστώσει» λιανικές πωλήσεις αναγράφεται στο δελτίο το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του πελάτη και τίθεται η σφραγίδα με την ένδειξη «επί πιστώσει».

Για τις επιστροφές εκδίδεται το Δελτίο Επιστροφής, για το οποίο θα μιλήσουμε στην επόμενη παράγραφο και στο οποίο αναγράφονται τα στοιχεία του πελάτη.

Για τις επιστροφές αγαθών που πουλήθηκαν λιανικώς, για να ανταλλαγούν με άλλα αγαθά της ίδιας ή άλλης ποιότητας, ποσότητας και αξίας, εκδίδεται ιδιαίτερο δελτίο ή δελτίο λιανικής πωλήσεως. Σ' αυτό αναγράφεται η αξία του επιστρεφομένου και του παραδιδομένου εμπορεύματος και η περιγραφή τους όταν ο επιπτηδευματίας είναι υπόχρεος να τηρεί βιβλίο αποθήκης.

Όταν η διαφορά της αξίας μεταξύ του επιστρεφομένου και παραδιδομένου εμπορεύματος είναι μεγαλύτερη από 1000 δραχμές, αναγράφεται και το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του πελάτη (σχ. 4.3i).

ΑΙΤ. αριθ.	306
ΔΕΛΤΙΟΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΛΙΑΝΙΚΩΝ ΠΩΛΗΣΕΝΤΩΝ	
Ο έπιστρέφων τα αγαθά _____	
Διεύθυνσης _____	
Αριθμός δελτίου επιστρεφαμένου αγαθού _____	
Ποσότης	A/πα
Είδος παραδιδομένου αγαθού	

Ποσότης	A/πα
Στις _____ της _____ 19____	
ΤΠΟΓΓΡΑΦΗ	

Σχ. 4.3i.

Για τις επιστροφές αγαθών που πουλιόνται χονδρικά ο πωλητής ή ο αγοραστής, ανάλογα με την περίπτωση, οφείλει να εκδώσει θεωρημένο πιστωτικό σημείωμα για το οποίο γίνεται λόγος στην επόμενη παράγραφο.

Ερωτήσεις

1. Πότε εκδίδεται το δελτίο λιανικής πωλήσεως;
2. Σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται το δελτίο λιανικής πωλήσεως και ποια στοιχεία πρέπει να περιέχει;
3. Ποιοι απαλλάσσονται από την έκδοση δελτίων λιανικής πωλήσεως;
4. Πώς αντικαθίσταται το δελτίο λιανικής πωλήσεως;
5. Πότε αναγράφεται στο δελτίο λιανικής πωλήσεως το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του πελάτη και πότε το είδος και η ποσότητα του πωλουμένου εμπορεύματος;
6. Πότε συντάσσεται το δελτίο επιστροφής και πότε το δελτίο ανταλλαγής και τι περιέχει το καθένα;
7. Όταν επιστρέφονται εμπορεύματα που πουλήθηκαν χονδρικά τι εκδίδεται;

Δ. Ζυγολόγιο ή Μετρολόγιο.

Ζυγολόγιο καλείται το έγγραφο που εκδίδει ο πωλητής χονδρικής πωλήσεως και περιέχει αναλυτικά το μικτό βάρος, το απόβαρο και το καθαρό βάρος του κάθε δέματος ως και το συνολικό βάρος όλων των δεμάτων (σχ. 4.3ια).

ΤΡΙΠΛΟΤΥΠΟΝ ΖΥΓΟΛΟΓΙΟΝ ή ΜΕΤΡΟΛΟΓΙΟΝ				
Λύξ. αριθ. 307				
Ονοματεπώνυμον αγοραστού				
Επάγγελμα				
Διεύθυνσις				
Ημερομηνία εξαγωγής και αποστολής				
α/α	Είδος αποστολουμένου αγαθού,	Ποιότης	Ποσότης	Παρατηρήσεις
Υλ. 104				
Ο ΠΑΡΑΔΟΣ				
Ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ				

Σχ. 4.3ια.

Το ζυγολόγιο εκδίδεται από τριπλότυπο αριθμημένο βιβλίο, το πρώτο αντίτυπο αποστέλλεται στον αγοραστή, το δεύτερο συνοδεύει τα εμπορεύματα και το τρίτο παραμένει στο στέλεχος.

Με το ζυγολόγιο επιτυγχάνεται:

α) Ο έλεγχος του μικτού βάρους, του απόβαρου και του καθαρού βάρους κάθε δέματος ή βαρελιού ή σάκκου ή κιβωτίου κ.λ.π., το οποίο ζυγίζεται μετά την πώληση του περιεχομένου.

β) Η πώληση ορισμένων εμπορευμάτων ή και όλων μαζί χονδρικά χωρίς να γίνει αποσυσκευασία και εκ νέου συσκευασία, γιατί είναι γνωστό το μικτό βάρος, το απόβαρο και το καθαρό βάρος.

γ) Σε περίπτωση εισαγωγής των εμπορευμάτων από το εξωτερικό οι τελωνειακές αρχές ελέγχουν δυο, τρία δέματα και, εάν βρουν αυτά σύμφωνα με το ζυγολόγιο, δεν ανοίγουν άλλα δέματα.

Μετρολόγιο: Εάν το εμπόρευμα δε ζυγίζεται, αλλά μετριέται σε μέτρα ή σε ζευγάρια ή σε τεμάχια ή σε δωδεκάδες κ.λ.π. δεν εκδίδεται ζυγολόγιο, αλλά μετρολόγιο.

Το μετρολόγιο είναι το ίδιο με το ζυγολόγιο, με τη διαφορά ότι αντί ν' αναγράφει «Ζυγολόγιο», αναγράφει «Μετρολόγιο» και στις ενδείξεις μικτό βάρος, κιλά κ.λ.π., αναγράφει μέτρα, τεμάχια κ.λ.π.

Σήμερα με το νέο Κ.Φ.Σ. τα ζυγολόγια και τα μετρολόγια αντικαταστάθηκαν με τα Δελτία Αποστολής σελίδα 102 κ.ε.

Ερωτήσεις

1. Τι καλείται ζυγολόγιο;
2. Σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται το ζυγολόγιο και τι χρησιμεύει το καθένα;
3. Τι επιτυγχάνεται με το ζυγολόγιο;
4. Τι διαφέρει το μετρολόγιο από το ζυγολόγιο;
5. Γιατί σήμερα τα ζυγολόγια και τα μετρολόγια δεν χρησιμοποιούνται πολύ;

Ασκήσεις

1. Να συνταχθεί το ζυγολόγιο του οπωροπωλείου της συνοικίας σας.
2. Να συνταχθεί το μετρολόγιο του καταστήματος υφασμάτων της συνοικίας σας.

E. Προτιμολόγιο.

Το προτιμολόγιο περιέχει τα ίδια ακριβώς στοιχεία, τα οποία περιέχει και το τιμολόγιο και εκδίδεται κατά τη σύναψη της αγοραπωλησίας και πριν να εκτελεσθεί.

Ο σκοπός του προτιμολογίου(proforma) είναι διπλός. Χρησιμεύει αφ' ενός μεν, για να εγκριθεί η εισαγωγή του εμπορεύματος από το εξωτερικό, αφ' ετέρου δε για να εγκριθεί η εισαγωγή του συναλλάγματος στο εξωτερικό.

Ο 'Έλληνας εισαγωγέας, για να επιτύχει την εισαγωγή εμπορεύματος από το εξωτερικό, ζητεί κατά τη σύμβαση της αγοραπωλησίας από τον Εμπορικό Οίκο του εξωτερικού η από τον αντιπρόσωπό του στην Ελλάδα την έκδοση προτιμολογίου (proforma) σε πέντε αντίτυπα, τα οποία περιέχουν εκτός από τα άλλα στοιχεία και τη χώρα, από την οποία θα γίνει η εισαγωγή.

'Όλα τα αντίτυπα, και τα πέντε, ο 'Έλληνας εισαγωγέας τα υποβάλλει αρχικά

στην επιτροπή ελέγχου τιμολογίων εισαγωγής, η οποία εδρεύει στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο και η οποία ελέγχει την τιμή του εμπορεύματος. Μετά την έγκριση της τιμής επιστρέφονται στον εισαγωγέα εγκεκριμένα τα τρία αντίτυπα, τα οποία υποβάλλει στην Τράπεζα, που θα μεσολαβήσει για την εισαγωγή. Η τράπεζα εκτός από τις άλλες ενέργειές της υποβάλλει το ένα αντίτυπο προτιμολογίου στην Τράπεζα της Ελλάδος για την έγκριση της εξαγωγής συναλλάγματος.

Ερωτήσεις

1. Ποια στοιχεία περιέχει το προτιμολόγιο;
2. Πότε εκδίδεται και από ποιον;
3. Ποιος ο σκοπός του προτιμολογίου;
4. Πώς ενεργεί ο 'Ελληνας εισαγωγέας, για να επιτύχει την εισαγωγή εμπορεύματος από το εξωτερικό;
5. Γιατί η επιτροπή ελέγχου προτιμολογίων ελέγχει την τιμή των εμπορευμάτων προς εισαγωγή;

ΣΤ. Τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια.

'Όταν ένας έμπορος βρίσκεται μακριά από τον τόπο παραγωγής ενός είδους και δεν μπορεί ο ίδιος να πάει, για να αγοράσει, αναθέτει σ' ένα άλλο πρόσωπο, το οποίο καλείται παραγγελιοδόχος αγοράς, ν' αγοράσει κατ' εντολή και για λογαριασμό του το ζητούμενο είδος έναντι μιας αμοιβής, η οποία καλείται προμήθεια. Ο παραγγελιοδόχος αγοράς, όταν αποστέλλει στον παραγγελιοδόχη του τα εμπορεύματα που αγόρασε, συντάσσει και αποστέλλει ένα τιμολόγιο. Το τιμολόγιο αυτό καλείται «Τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια», γιατί σ' αυτό περιλαμβάνεται και η προμήθεια του παραγγελιοδόχου, ο οποίος έκανε την αγορά.

Το τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια είναι όμιο με το τιμολόγιο πωλήσεως, με τη διαφορά ότι το τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια περιέχει το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση εκείνου, κατ' εντολή και για λογαριασμό του οποίου έγινε η αγορά, δλα τα έξιδα, τα οποία κατέβαλε ο παραγγελιοδόχος αγοράς, και την προμήθεια.

'Εστω ότι ο έμπορος Λαμίας κ. Κ. Καρφής, Αθ. Διάκου 40, κατ' εντολή και για λογαριασμό της Α.Ε. Πειραιϊκή — Πατραιϊκή, Σταδίου 10 Αθήνα, στις 6 Νοεμβρίου ε.é. έλαβε 50.000 δραχμές μέσω της Ε.Τ.Ε. και προέβη στην αγορά και αποστολή 5.000 κιλών βαμβάκι προς 28 δραχμές το κιλό με προμήθεια 4%. Το σχετικό τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια θα έχει ως εξής: (σχ. 4.3ιβ).

Το τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια συνοδεύεται κατά κανόνα και με τις αποδείξεις και τα τιμολόγια, τα οποία αναφέρονται στην αξία των εμπορευμάτων που αγοράσθηκαν και τα έξιδα που πληρώθηκαν για την αποστολή τους στον εντολέα.

Ο παραγγελέας όρισε την ανωτάτη τιμή αγοράς, ήτοι 8 δραχμές κατά κιλό, ακριβότερα δεν μπορεί ν' αγοράσει ο παραγγελιοδόχος, ενώ φθηνότερα μπορεί. Μπορούσε να μην ορισθεί η τιμή, οπότε ο παραγγελιοδόχος ήταν ελεύθερος να αγοράσει σε οποιαδήποτε τιμή, την οποία κατά τη κρίση του θεωρούσε συμφερότερη για τον εντολέα του.

Κ. ΚΑΡΦΗΣ
Έμπορος
Λαμία

No 18

Λαμία 6 Νοεμβρίου 19...

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΜΕ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ

των κάτωθι εμπορευμάτων αγορασθέντων για λογαριασμό της Α.Ε. Πειραιϊκή — Πατραϊκή, Σταδίου 10 Αθήνα, με προμήθεια 4%.

A/A	Είδος εμπορεύματος	Ποσά	Τιμή	Αξία
1.	Βαμβάκι κιλά Προμήθεια 4%	5.000	28	140.000 5.600 _____
	Μείον προέμβασμα			145.600 50.000 _____
	Υπόλοιπο δρχ.			95.600 _____

Σχ. 4.3ιβ.

Ερωτήσεις

- Ποιο τιμολόγιο καλείται τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια;
- Ποια στοιχεία επί πλέον περιέχει το τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια από το τιμολόγιο πωλήσεως;
- Τι χρησιμεύει το τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια;
- Γιατί στο τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια δεν υπολογίζεται χαρτόσημο;
- Ποια τιμή ορίζει ο εντολέας για την αγορά;

Ασκήσεις

- Ο έμπορος Χανίων κ. Εμμ. Χαριτάκης, Ελ. Βενιζέλου 20, αγόρασε για λογαριασμό και κατ' εντολή του εμπόρου Αθηνών κ. Νικ. Τζοβάνη, Μομφεράτου 52, τα κάτω είδη με προμήθεια 5% και έστειλε το υπ' αριθμ. 48 τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια: 1) Λάδι κιλά 1.500 προς 64 δραχμές και ελιές 800 κιλά προς 42 δραχμές το κιλό. Κατέβαλε για έξοδα αποστολής και συσκευασίας 4.500 δραχμές.

Ζητείται να συνταχθεί το τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια.

Ζ. Τιμολόγιο πωλήσεως με προμήθεια ή εκκλαθάριση.

Πολλοί έμποροι, για ν' αυξήσουν τις πωλήσεις τους και να επιτύχουν περισσότερα κέρδη, στέλνουν εμπορεύματα σε άλλους εμπόρους άλλων περιφερειών, όπου υπάρχουν ευνοϊκότερες συνθήκες, για να τα πωλήσουν για λογαριασμό τους έναντι μιας αμοιβής, η οποία καλείται προμήθεια.

Οι έμποροι αυτοί που αναλαμβάνουν να πουλήσουν ξένα εμπορεύματα με προμήθεια, καλούνται παραγγελιοδόχοι πωλήσεως.

Οι παραγγελιοδόχοι οφείλουν κατά τον Κ.Φ.Σ. μετά την πώληση ή μια φορά το

μήνα να στέλνουν στον εντολέα (παραγγελιοδότη) εκκαθάριση ή τιμολόγιο πωλήσεως με προμήθεια.

Στην εκκαθάριση ο παραγγελιοδόχος αναγράφει κατά χρονολογική σειρά όλα τα ποσά που εισέπραξε από τις πωλήσεις που έκανε. Από το δάθροισμα των ποσών αυτών αφαιρεί όλα τα έξοδα, τα οποία κατέβαλε κατά την παραλαβή αποθήκευσης και πώληση των εμπορευμάτων του εντολέα, ως και την προμήθεια που του αναλογεί. Το υπόλοιπο ποσό το αποστέλλει στον εντολέα, ο οποίος ήταν και κύριος των εμπορευμάτων.

Έστω ότι ο κτηνοτρόφος κ. Δημ. Καρακώστας έστειλε στον έμπορο τροφίμων Λαμίας κ. Κων/νο Πλατή 500 κιλά τυρί, για να το πωλήσει για λογαριασμό του προς 64 δραχμές το κιλό.

Στις 6 τρέχοντος ο κ. Πλατής παρέλαβε το τυρί και κατέβαλε για έξοδα παραλάβης 420 δραχμές και αποθηκεύσεως 540 δραχμές.

Στις 8 τρέχοντος πούλησε 300 κιλά προς 65 δραχμές μετρητοίς και απέστειλε 12.000 δραχμές στον κ. Καρακώστα έναντι λογαριασμού.

Στις 12 τρέχοντος πούλησε το υπόλοιπο τυρί προς 68 δραχμές μετρητοίς και κατέβαλε για έξοδα πωλήσεως 260 δραχμές.

Στις 15 τρέχοντος υπολόγισε την προμήθειά του προς 6% στην τιμή πωλήσεως και απέστειλε το υπόλοιπο οφειλόμενο ποσό.

Ζητείται να συνταχθεί το τιμολόγιο πωλήσεως με προμήθεια ή η εκκαθάριση (σχ. 4.3ιγ).

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΛΑΤΗΣ
Πλατεία Πάρκου 8
Λαμία

No75
Λαμία 15 Ν/βρίου 19...

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

των κάτωθι εμπορευμάτων πωληθέντων για λογαριασμό του κ. Δημ. Καρακώστα με προμήθεια 6%.

Ημερομηνία	Είδος εμπορεύματος	Ποσά	Τιμή	Αξία
Νοέμβριος 8	Τυρί κιλά	300	65	19.500
" 12	Τυρί κιλά	200	68	13.600
				33.100
Νοέμβριος 6	'Έξοδα παραλαβής	420		
" 6	'Έξοδα αποθηκεύσεως	540		
" 12	'Έξοδα πωλήσεως	260	1.220	
" 15	Προμήθεια 6% επί 33.100		1.986	3.206
	Υπόλοιπο οφειλόμενο			29.894
" 8	Αποστολή εμβάσματος		12.000	
" 15	Αποστολή υπολοίπου		17.894	29.894

Σχ. 4.3ιγ.

Ο παραγγελέας κ. Καρακώστας καθόρισε την κατώτατη τιμή πωλήσεως, ήτοι 65 δραχμές το κιλό, κάτω από την οποία δεν μπορούσε να πουλήσει ο παραγγελιοδόχος, ενώ μπορούσε σε οποιαδήποτε μεγαλύτερη τιμή. Το επί πλέον είσπραττόμενο ποσό ανήκει ολόκληρο στον εντολέα. Ο παραγγελιοδόχος θα έχει ως κέρδος την προμήθειά του, η οποία υπολογίζεται στην τιμή πωλήσεως και το γεγονός ότι θα κερδίσει την εμπιστοσύνη του εντολέα, για να του αποστείλει και άλλα εμπορεύματα προς πώληση. Μπορούσε ο εντολέας να μην ορίσει την τιμή, οπότε ο παραγγελιοδόχος θα πωλούσε κατα την κρίση του στην καλύτερη τιμή. Η εκκαθάριση πρέπει να συνοδεύεται και με τις αποδείξεις των εξόδων που πληρώθηκαν και με τα τιμολόγια πωλήσεως.

Ερωτήσεις

1. Γιατί πολλοί έμποροι στέλνουν εμπορεύματα σε άλλους εμπόρους για να τα πουλήσουν για λογαριασμό τους;
2. Πότε ένας έμπορος στέλνει σ' έναν άλλον έμπορο εμπορεύματα, για να πουλήσει για λογαριασμό του;
3. Ποιος καλείται παραγγελέας και ποιος παραγγελιοδόχος πωλήσεως;
4. Ποια τιμή ορίζει ο εντολέας για την πώληση των εμπορευμάτων και ποια για την αγορά;
5. Ποιο συμφέρον έχει ο παραγγελιοδόχος πωλήσεως, όταν πουλήσει σε μεγαλύτερη τιμή απ' εκείνη, που έχει ορίσει ο εντολέας;
6. Η εκκαθάριση από ποιες αποδείξεις πρέπει να συνοδεύεται;

Ασκήσεις

1. Ο έμπορος Αθηνών κ. Κων/νος Λαδιάς, Αθηνάς 45, παρέλαβε στις 15 Φ/ρίου ε.έ. 1.500 κιλά λάδι από τον έμπορο Καλαμών κ. Κων/νο Παπανικολάου, για να το πουλήσει για λογαριασμό του με προμήθεια 8% στην καλύτερη δυνατή τιμή και κατέβαλε για έξοδα παραλαβής και αποθηκεύσεως 1.400 δραχμές.

Στις 18 Φ/ρίου πούλησε 400 κιλά προς 64 δραχμές μετρητοίς. Στις 24 Φ/ρίου πούλησε 300 κιλά προς 63 δραχμές μετρητοίς και έστειλε στον εντολέα 15.000 δραχμές. Έκανε έξοδα αποστολής εμβάσματος 54 δραχμές.

Στις 26 Φ/ρίου πούλησε 200 κιλά λάδι προς 65 δραχμές το κιλό μετρητοίς και έκανε έξοδα αποστολής του λαδιού 120 δραχμές.

Στις 28 Φ/ρίου συνέταξε την εκκαθάριση και, αφού υπολόγισε την προμήθειά του και τα έξοδά του, απέστειλε το οφειλόμενο ποσό στον εντολέα.

Ζητείται να συνταχθεί η εκκαθάριση.

H. Πιστοποιητικό προελεύσεως.

Πιστοποιητικό προελεύσεως ή καταγωγής καλείται το πιστοποιητικό εκείνο, με το οποίο αποδεικνύεται η καταγωγή ή η προέλευση του εμπορεύματος.

Για να ενισχυθούν π.χ. οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της Ελλάδος και της Αγγλίας, η Ελληνική Κυβέρνηση συνάπτει εμπορική σύμβαση με την Κυβέρνηση της Αγγλίας, στην οποία μεταξύ των άλλων καθορίζονται και τα εξής: Τα εμπορεύματα, τα οποία προέρχονται από την Αγγλία και εισάγονται στην Ελλάδα θα έχουν έκπτωση 40% στους τελωνειακούς τους δασμούς. Το ίδιο προβλέπεται με την ίδια σύμβαση και για τα εμπορεύματα, τα οποία προέρχονται από την Ελλάδα και εισάγονται στην Αγγλία (όρος αμοιβαιότητας).

Οι τελωνειακές όμως αρχές τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Αγγλία, για να

χορηγήσουν την έκπτωση αυτή, πρέπει να βεβαιωθούν για την προέλευση. Αυτό επιτυγχάνεται με το πιστοποιητικό προελεύσεως, το οποίο εκδίδεται από το Βιομηχανικό και Εμπορικό Επιμελητήριο της χώρας, από την οποία προέρχεται το εμπόρευμα, ή από τα κατά τόπους Τελωνεία ή από τα Προξενεία ή από μεγάλους Εμπορικούς Οίκους.

Το πιστοποιητικό προελεύσεως εκδίδεται στη γλώσσα του προορισμού του εμπορεύματος ή σε μια διεθνή γλώσσα και περιέχει: α) Τον τόπο από τον οποίο προέρχονται τα εμπορεύματα β) το είδος, την ποιότητα και την ποσότητα του εμπορεύματος γ) τα σημεία και τους αριθμούς των δεμάτων δ) το ονοματεπώνυμο του αποστολέα και του παραλήπτη και ε) το συγκοινωνιακό μέσο, με το οποίο γίνεται η μεταφορά.

Ερωτήσεις

1. Τι καλείται πιστοποιητικό προελεύσεως ή καταγωγής;
2. Ποιος είναι ο σκοπός του πιστοποιητικού προελεύσεως;
3. Από ποιον εκδίδεται το πιστοποιητικό προελεύσεως;
4. Σε ποια γλώσσα εκδίδεται και τι περιέχει το πιστοποιητικό προελεύσεως;

4.4 Έγγραφα εκδιδόμενα κατά το διακανονισμό της αγοραπωλησίας.

Μετά την εκτέλεση της αγοραπωλησίας και κατά το διακανονισμό της αξίας των εμπορευμάτων, ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η εξόφληση, εκδίδονται διάφορα έγγραφα, με τα οποία αποδεικνύεται η εξόφληση της αξίας τους. Τα έγγραφα αυτά είναι: α) Η απόδειξη εισπράξεως — απόδειξη πληρωμής και β) Το γραμμάτιο εισπράξεως — το ένταλμα πληρωμής.

a) Απόδειξη εισπράξεως - Απόδειξη πληρωμής.

Απόδειξη εισπράξεως καλείται το έγγραφο, με το οποίο αποδεικνύεται η είσπραξη ορισμένου ποσού από ορισμένο πρόσωπο για ορισμένη αιτία.

Η απόδειξη εισπράξεως εκδίδεται απ' αυτόν που εισπράττει τα χρήματα από διπλότυπο βιβλίο με ενιαία αρίθμηση. Το πρώτο αντίτυπο δίδεται σ' αυτόν που πλήρωσε και το δεύτερο, παραμένει στο στέλεχος.

Η απόδειξη εισπράξεως γι' αυτόν που πλήρωσε είναι απόδειξη πληρωμής.

Για να είναι έγκυρη η απόδειξη εισπράξεως πρέπει να φέρει τα εξής στοιχεία: 1) Τη χρονολογία εκδόσεως και τον αύξοντα αριθμό. 2) Το ποσό ολογράφως και αριθμητικώς. 3) Την αιτία της εισπράξεως. 4) Το όνομα του πληρώνοντος και 5) την υπογραφή του εισπράττοντος.

Ο κ. Α. Ανδρέου π.χ. για την εξόφληση του υπ' αριθ. 145 τιμολογίου του κ. Βασιλείου αξίας 5.000 δραχμών καταβάλλει το ποσό αυτό στις 15 Ν/βρίου ε.ε. και λαμβάνει την υπ. αριθμ. 48 απόδειξη, η οποία έχει ως εξής (σχ. 4.4a):

Εάν για οποιοδήποτε λόγο δεν μπορεί να εκδόσει απόδειξη εισπράξεως ο κ. Βασιλείου, εκδίδει απόδειξη πληρωμής ο κ. Ανδρέου και καλεί τον κ. Βασιλείου να υπογράψει.

Η απόδειξη πληρωμής, για να είναι έγκυρη, πρέπει να περιέχει τα ίδια στοιχεία, που περιέχει και η απόδειξη εισπράξεως εκτός από την επικεφαλίδα, που γράφει «απόδειξη πληρωμής».

ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΓΙΑ ΔΡΧ. 5.000

Ο υπογεγραμμένος Β. Βασιλείου κάτοικος... έλαβα από τον κ. Α. Ανδρέου κάτοικο... το ως άνω ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) δραχμών για την εξόφληση του υπ' αριθμ. 145 τιμολογίου.

Αθήνα 15 Ν/βρίου 19...

Ο λαβών

Β. Βασιλείου

Σχ. 4.4α.

Η απόδειξη πληρωμής γι' αυτόν που πλήρωσε είναι απόδειξη πληρωμής, ενώ γι' αυτόν που εισπράττει απόδειξη εισπράξεως.

Στο παραπάνω παράδειγμα η απόδειξη πληρωμής θα έχει ως εξής (σχ. 4.4β):

ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΓΙΑ ΔΡΧ. 5.000

Ο υπογεγραμμένος Β. Βασιλείου κάτοικος... έλαβα από τον κ. Α. Ανδρέου κάτοικο... το ως άνω ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) δραχμών για την εξόφληση του υπ' αριθμ. 145 τιμολογίου.

Αθήνα 15 Ν/βρίου 19...

Ο λαβών

Β. Βασιλείου

Σχ. 4.4β.

Η απόδειξη πληρωμής, όπως και η απόδειξη εισπράξεως, εκδίδεται από διπλότυπο βιβλίο αποδείξεως σε δυο αντίτυπα με καρμπόν. Το ένα αντίτυπο δίδεται σ' αυτόν που εισέπραξε και αποτελεί απόδειξη εισπράξεως και το άλλο μένει στο στέλεχος αυτού που πλήρωσε και αποτελεί απόδειξη πληρωμής.

Μεταξύ των δυο αυτών εγγράφων καμία ουσιαστική διαφορά δεν υπάρχει· διαφέρουν μόνο ως προς την επικεφαλίδα και το πρόσωπο, που την εκδίδει. Το ένα αναγράφει «απόδειξη εισπράξεως» και εκδίδεται από αυτόν που εισπράττει, το άλλο αναγράφει «απόδειξη πληρωμής» και εκδίδεται από αυτόν που πληρώνει.

Ο Κ.Φ.Σ. αναφέρει γενικά για αποδείξεις και εννοεί τόσο τις αποδείξεις εισπράξεως, όσο και τις αποδείξεις πληρωμής. Έτσι κατά το νέο Κ.Φ.Σ. «ο επιτηδευματίας για κάθε πληρωμή εξόδων του, για την οποία δεν προβλέπεται από τον παρόντα Κώδικα η έκδοση άλλου αποδεικτικού εγγράφου, οφείλει να εκδίδει απόδειξη, που ν' αναγράφει εκτός από τα άλλα στοιχεία και το ποσό της δαπάνης του».

Για την καταβολή μισθών, ημερομισθίων, συντάξεων, επιδομάτων κ.λ.π. ο Κ.Φ.Σ. επιτρέπει αντί να εκδίδεται απόδειξη, να καταρτίζεται μισθοδοτική κατάσταση, που θα υπογράφουν οι λαμβάνοντες τα ποσά.

Ερωτήσεις

1. Ποια έγγραφα εκδίδονται κατά το διακανονισμό της αγοραπωλησίας;
2. Τι καλείται απόδειξη εισπράξεως;
3. Σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται η απόδειξη εισπράξεως και τι χρησιμεύει το καθένα;
4. Ποια στοιχεία περιέχει η απόδειξη εισπράξεως;
5. Τι διαφέρει η απόδειξη εισπράξεως από την απόδειξη πληρωμής;
6. Τι προβλέπει ο Κ.Φ.Σ. για τις αποδείξεις;
7. Στην καταβολή μισθών, ημερομισθίων κ.λ.π. τι προβλέπει ο Κ.Φ.Σ. αντί να εκδίδεται απόδειξη;

Ασκήσεις

1. Ο κ. Δ. Χρηστίδης πλήρωσε στον κ. Κ. Δημόπουλο δραχμές 4.000 για την εξόφληση του λογαριασμού του και έλαβε την υπ' αριθμ. 125 απόδειξη εισπράξεως ή εξέδωση την υπ' αριθμ. 34 απόδειξη πληρωμής.

Ζητείται να συνταχθεί: α) Η απόδειξη πληρωμής και β) Η απόδειξη εισπράξεως.

2. Ο κ. Χρ. Δήμου πλήρωσε το ενοίκιο του καταστήματός του στην οδό Ραγκαβή 45 του Ιανουαρίου ε.ξ. στον ιδιοκτήτη κ. Ι. Ρηγόπουλο δραχμές 2.400 και έλαβε την υπ' αριθμ. 75 απόδειξη ή εξέδωση την υπ' αριθμ. 47 απόδειξη.

Ζητείται να συνταχθεί η απόδειξη εισπράξεως και η απόδειξη πληρωμής.

β) Γραμμάτιο εισπράξεως - 'Ένταλμα πληρωμής.

Οι καλώς οργανωμένες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν για κάθε είσπραξη τα γραμμάτια εισπράξεως και για κάθε πληρωμή τα εντάλματα πληρωμής.

Γραμμάτιο εισπράξεως καλείται το έγγραφο, με το οποίο δίδεται εντολή στον Ταμία να εισπράξει ορισμένο ποσό από ορισμένο πρόσωπο και για ορισμένη αιτία (σχ. 4.4γ).

Το γραμμάτιο εισπράξεως εκδίδεται από το λογιστή σε τρία αντίτυπα και υπογράφεται από το διευθυντή της επιχειρήσεως. Τα δυο αντίτυπα παραδίδονται στον ταμία, ο οποίος μετά την είσπραξη υπογράφει και τα δύο και το ένα παραδίδει σ' αυτόν που πλήρωσε, ενώ το άλλο το επιστρέφει στο λογιστήριο. Το τρίτο παραμένει στο στέλεχος.

Το γραμμάτιο εισπράξεως περιέχει: Τον αύξοντα αριθμό, τον τόπο και το χρόνο της εκδόσεως, το γενικό και ειδικό λογαριασμό προς πίστωση, την αιτιολογία εισπράξεως, το ποσό ολογράφως και αριθμητικώς και τις υπογραφές του λογιστή, του διευθυντή και του ταμία.

'Ένταλμα πληρωμής καλείται το έγγραφο, με το οποίο δίδεται εντολή στον ταμία να πληρώσει ορισμένο χρηματικό ποσό σε ορισμένο πρόσωπο και για ωρισμένη αιτία. (σχ. 4.4δ)

'Όπως το γραμμάτιο εισπράξεως, έτσι και το ένταλμα πληρωμής εκδίδεται από το λογιστή σε τρία αντίτυπα και υπογράφεται από το διευθυντή της επιχειρήσεως ή από τον οικονομικό ελεγκτή. Πριν υπογραφεί γίνεται προσεκτικός έλεγχος των δικαιολογητικών, που συνάπτονται στο ένταλμα, και των ποσών, που αναγράφει. Τα δύο αντίτυπα παραδίδονται στον ταμία, που τα υπογράφει και ενεργεί την πληρωμή. Το ένα δίδει σ' αυτόν που εισπάττει το άλλο επιστρέφει στο λογιστήριο προς έλεγχο. Το τρίτο παραμένει στο στέλεχος.

Το ένταλμα πληρωμής περιέχει τα ίδια στοιχεία, που περιέχει και το γραμμάτιο εισπράξεως, ήτοι: Τον αύξοντα αριθμό, τον τόπο και το χρόνο της εκδόσεως, το

γενικό και ειδικό λογαριασμό προς χρέωση, την αιτιολογία πληρωμής, το ποσό ολογράφως και αριθμητικώς και τις υπογραφές του λογιστή του διευθυντή και του ταμία.

Στο ένταλμα πληρωμής επισυνάπτεται η απόδειξη υπογραμμένη από τον εισπράξαντα το χρηματικό ποσό ή, εάν δεν υπάρχει απόδειξη, υπογράφει ο εισπράξας στο ίδιο το ένταλμα κάτω από την ένδειξη «ο λαβών».

№ 311

ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΝ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ

ΧΡΕΩΣΕΙ ΤΑΜΕΙΟΥ

ΠΙΣΤΩΣΗΣ	Γεν. Λογ/σμού
	Βιδ. Λογ/σμού
ΔΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	
ΠΟΣΩΝ	
ΔΡΧ.	

Εν.....

τη.....

197.....

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ

Ο ΤΑΜΙΑΣ

Σχ. 4.4γ.

No. 310

ΕΝΤΑΛΜΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

ΠΙΣΤΟΣΕΣΙ ΤΑΜΕΙΟΥ

ΧΡΕΩΣΗΙ	Γεν. Λογ/ομός _____
	Βιδ. Λογ/ομός _____

ΔΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΣΟΝ
ΑΡΧ. _____	

Εν _____ τη _____ 197_____

Ο λογιστής

Ο ΛΑΒΩΝ

Ο ΤΑΜΙΑΣ

Σχ. 4.45.

Ερωτήσεις

- Ποιες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν γραμμάτια εισπράξεως και εντάλματα πληρωμής;
- Τι καλείται γραμμάτιο εισπράξεως;
- Σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται τό γραμμάτιο εισπράξεως και τι χρησιμεύει το καθένα;
- Ποια στοιχεία πρέπει να περιέχει το γραμμάτιο εισπράξεως;
- Τι καλείται ένταλμα πληρωμής;

6. Σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται το ένταλμα πληρωμής και τι χρησιμεύει το καθένα;
7. Από ποιον εκδίδεται και από ποιον υπογράφεται το ένταλμα πληρωμής;
8. Ποιος έλεγχος πρέπει να γίνεται στο ένταλμα πληρωμής;
9. Ποια δικαιολογητικά επισυνάπτονται στο ένταλμα πληρωμής;

4.5 Έγγραφα εκδιδόμενα κατά τη διακίνηση των εμπορευμάτων.

Είδαμε μέχρι τώρα τα έγγραφα, που εκδίδονται κατά τα τρία στάδια της αγοραπωλησίας, ήτοι κατά την κατάρτιση, την εκτέλεση και το διακανονισμό αυτής. Υπάρχουν όμως και άλλα εμπορικά έγγραφα, που εκδίδονται κατά τη διακίνηση των εμπορευμάτων ή των πρώτων υλών κ.λ.π. από την επιχείρηση στους τρίτους ή μεταξύ των διαφόρων τμημάτων της (διας της επιχειρήσεως, εάν πρόκειται για μεγάλη επιχείρηση. Τα κυριότερα απ' αυτά είναι: α) Το Πιστωτικό σημείωμα και το Δελτίο επιστροφής. β) Το Δελτίο αποστολής. γ) Το Δελτίο εισαγωγής και το Δελτίο εξαγωγής.

a) Πιστωτικό σημείωμα και Δελτίο επιστροφής.

Πιστωτικό σημείωμα, καλείται το εμπορικό έγγραφο, που εκδίδεται από τον πωλητή όταν επιστρέφονται εμπορεύματα ή περικαλύμματα που πωλήθηκαν χοντρικώς για τα οποία είχε εκδοθεί τιμολόγιο, ή όταν χορηγείται έκπτωση στον αγοραστή (σχ. 4.5a).

Το πιστωτικό σημείωμα εκδίδεται από διπλότυπο αριθμημένο βιβλίο, ένα για τον αγοραστή και ένα για το στέλεχος του πωλητή και περιέχει: α) Το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του πωλητή και του αγοραστή. β) Τη χρονολογία της εκδόσεως, γ) το είδος και την αξία του επιστραφέντος εμπορεύματος ή περικαλύμματος ή την αξίαν της εκπτώσεως, που χορηγήθηκε και δ) τον αριθμό και την ημερομηνία του τιμολογίου, το οποίο είχε εκδοθεί γι' αυτά τα εμπορεύματα.

To πιστωτικό σημείωμα εκδίδεται στις εξής περιπτώσεις:

- α') Για επιστροφή εμπορευμάτων.
- β') Για επιστροφή περικαλυμμάτων.
- γ') Για χορήγηση εκπτώσεων.
- δ') Για διόρθωση σφάλματος λόγω εσφαλμένου υπολογισμού.
- ε') Για αναγνώριση φύρας κ.λ.π.

Κατά το νέο Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων (Κ.Φ.Σ.) στη χορήγηση εκπτώσεως το πιστωτικό σημείωμα μπορεί ν' αντικατασταθεί με μεταγενέστερο τιμολόγιο ή δελτίο λιανικής πωλήσεως του (διού του πελάτη από την αξία του οποίου αφαιρείται η χορηγηθείσα έκπτωση. Στην περίπτωση αυτή αναγράφεται υποχρεωτικά στο δελτίο λιανικής πωλήσεως και το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του πελάτη.

Το πιστωτικό σημείωμα μπορεί να εκδόσει και ο αγοραστής ή εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται η έκπτωση. Στην περίπτωση αυτή το πιστωτικό σημείωμα ονομάζεται χρεωστικό σημείωμα και συμπληρώνεται η στήλη του χρεουμένου λογαριασμού. Ο νέος Κ.Φ.Σ. δεν κάνει διάκριση μεταξύ πιστωτικού και χρεωστικού σημειώματος, αλλά ομιλεί γενικά περί πιστωτικού σημειώματος και εννοεί τόσο το εκδιδόμενο από τον αγοραστή όσο και από τον πωλητή.

Δελτίο επιστροφής καλείται το εμπορικό εκείνο έγγραφο, που εκδίδεται στις περιπτώσεις επιστροφής εμπορευμάτων, που πουλήθηκαν λιανικώς.

Το δελτίο επιστροφής εμπορευμάτων, που πουλήθηκαν λιανικώς, εκδίδεται από

		ΔΙΑ ΤΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΝ		Αριθ.	309
		Bv.	τη	197	
ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ					
Δήμος ΕΚΠΟΣΙΩΝ		Αριθμός Τιμολογίου			
ΔΗΜΟΣ ΕΚΠΟΣΙΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ _____ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ _____ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ _____				
	ΕΠΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ				ΕΦΗ ΕΚΠΟΣΙΩΝ
	ΕΙΔΟΣ	ΙΔΙΟΤΗΣ	ΙΔΙΟΤΗΣ	ΤΙΜΗ	ΑΝΤΙΤΙΜΟΝ

Σχ. 4.5α.

τον πωλητή σε δύο αντίτυπα, το πρώτο παραδίδεται στον πελάτη και το άλλο παραμένει στο στέλεχος.

Το δελτίο αυτό περιέχει μόνο την αξία του επιστρεφομένου εμπορεύματος, εάν όμως ο πωλητής υποχρεούται κατά το νέο Κ.Φ.Σ. να τηρεί και βιβλίο αποθήκης,

πρέπει να αναγράφει και το είδος και την ποσότητα του επιστρεφομένου εμπορεύματος. Εάν δέ η αξία του υπερβαίνει τις πεντακόσιες δραχμές, και το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του πελάτη (σχ. 4.5β).

ΑΙΓΑ. αριθ. 308		
ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ		
ΠΑΡΑΛΛΙΤΗΣ		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ	
Ε Ι Δ Ο Σ	ΠΟΙΟΤΗΣ	ΠΟΣΟΤΗΣ
Υλος 100	Εν	Τη
ΠΕΛΑΤΟΣ	Ο ΠΑΡΑΔΟΣ	Ο ΠΑΡΑΛΛΑΒΩΝ

Σχ. 4.5β.

Ερωτήσεις

- Ποια όλα εμπορικά έγγραφα συντάσσονται εκτός απ' εκείνα, που συντάσσονται κατά την κατάρτιση, εκτέλεση και διακανονισμό της αγοραπωλησίας;
- Τι καλείται πιστωτικό σημείωμα;
- Σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται και τι χρησιμεύει το καθένα;
- Ποια στοιχεία περιέχει;
- Σε ποιες περιπτώσεις εκδίδεται το πιστωτικό σημείωμα;
- Πότε το πιστωτικό σημείωμα καλείται χρεωστικό;
- Τι καλείται δελτίο επιστροφής εμπορευμάτων, τα οποία πουλήθηκαν λιανικώς;
- Το δελτίο επιστροφής σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται και τι χρησιμεύει το καθένα;
- Το δελτίο επιστροφής εμπορευμάτων, τά οποία πουλήθηκαν λιανικώς, πότε πρέπει να περιέχει το είδος και την ποσότητα του αγαθού, που επιστρέφεται και πότε το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του πελάτη;

Ασκήσεις

1. Ο παντοπώλης Βόλου κ. Δημ. Χρόνης επέστρεψε στον έμπορο Λαμίας κ. Χρ. Δήμου 300 κιλά τυρί, τα οποία είχε αγοράσει με το υπ' αρ. 35/24-2-19... τιμολόγιο, ως ακατάλληλο.

Σητείται να συνταχθεί το πιστωτικό σημείωμα.

2. Ο ίδιος παντοπώλης αγόρασε το τυρί για την δική του χρήση με το υπ' αριθ. 117/24-2-19... δελτίο λιανικής πωλήσεως.

Σητείται να συνταχθεί το Δελτίο επιστροφής εμπορευμάτων που πουλήθηκαν λιανικώς.

3. Αγοράσατε από τους Α/φούς Λαμπρόπουλοι δυο ζευγάρια κάλτσες προς 130 δραχμές το καθένα και επιστρέψατε το ένα. Ποια στοιχεία πρέπει να περιέχει το δελτίο επιστροφής;

B) Δελτίο αποστολής.

Το **δελτίο αποστολής** εκδίδεται στην περίπτωση, που είναι δύσκολη η άμεση έκδοση τιμολογίου και τα εμπορεύματα πρόκειται ν' αποσταλούν στον παραλήπτη. Το δελτίο αποστολής εκδίδεται σε κάθε περίπτωση αποστολής αγαθού σε οποιοδή-ποτε τρίτο πρόσωπο και για οποιοδήποτε σκοπό, που πρέπει ν' αναγράφεται στο δελτίο, όπως είναι η πώληση εμπορευμάτων, η αποστολή εμπορευμάτων σε τρίτους για μεταπώληση, για φύλαξη, η αποστολή εμπορευμάτων του κεντρικού προς τα υποκαταστήματα και αντιστρόφως ή και μεταξύ των υποκαταστημάτων. (σχ. 4.5γ).

ΔΙΑ ΤΟΝ ΗΕΔΑΠΗΝ
No 312
Εντ. το 197
ΔΕΛΤΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ
Παρολλητής: _____

Επόγγελμα: _____ **Διεύθυνσος:** _____

ΠΟΣΟΤΗΣ	Ε Ι Δ Ο Σ	Τ Ι Μ Η Μ Β Ο Λ Β Ο Φ	Ο ΑΙΚΗ ΑΞΙΑ
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ο Παραδός
Ο Παρολλεύων
Σχ. 4.5γ.

Το δελτίο αποστολής ή και παραδόσεως, όπως λέγεται, χρησιμοποιείται ευρύτατα σε περιπτώσεις αποστολής των εμπορευμάτων με αυτοκίνητη ιδιωτικής

χρήσεως, του οποίου ο αριθμός αναγράφεται στο ημερολόγιο κινήσεως και διανομής των εμπορευμάτων στους παραλήπτες.

Ερωτήσεις

- 1 Πότε εκδίδεται το δελτίο αποστολής;
2. Σε ποιες περιπτώσεις χρησιμοποιείται ευρύτατα το δελτίο αποστολής;

Ασκήσεις

1. Ο έμπορος Βόλου κ. Γεώργιος Δημητριάδης, Ερμού 48, έστειλε με το φορτηγό αυτοκίνητο στον Παναγιώτη Ξύδη, Αλμυρό, για μεταπώληση 200 μέτρα ανδρικό ύφασμα και εξέδωσε το υπ' αριθμ. 183 δελτίο αποστολής.

Ζητείται να συνταχθεί το δελτίο αυτό.

Γ) Δελτίο εισαγωγής - Δελτίο εξαγωγής

Μετά την παραλαβή των εμπορευμάτων ο αγοραστής ή τα εισάγει όλα στην αποθήκη του και κατόπιν στο κατάστημά του προς πώληση, όσα βέβαια έχει ανάγκη, ή άλλα μεν τα μεταφέρει στο κατάστημά του κατ' ευθείαν και άλλα παραδίδει στον αποθηκάριο για αποθήκευση.

Ο αποθηκάριος, που είναι υπεύθυνος για τα εισαγόμενα και εξαγόμενα στην αποθήκη του εμπορεύματα, παρακολουθεί τις μεν εισαγωγές με το δελτίο εισαγωγής, τις δε εξαγωγές με το δελτίο εξαγωγής.

Το δελτίο εισαγωγής στις μικρές επιχειρήσεις εκδίδεται από τον αποθηκάριο σε δύο αντίτυπα και περιέχει το είδος, την ποιότητα, την ποσότητα, τη χρονολογία και την υπογραφή του αποθηκαρίου. Το ένα αντίτυπο παραδίδεται στο Λογιστήριο για σύγκριση με το τιμολόγιο και το άλλο παραμένει στο στέλεχος, για να ενημερωθεί η σχετική καρτέλλα του αποθηκαρίου (σχ. 4.5δ).

ΑΙΓΑΛΟΥΠΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	N. 302			
Παρελθόνταν παρά _____				
τα κάτωθι:				
Αριθ. Δ. Α.	Αιτιολογία	Είθες	Ποιότης	Ποσότης
Εν _____ το _____ 19____				
Ο ΠΑΡΑΔΟΥΣ		Ο ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ		
Σχ. 4.5δ.				

Στις μεγάλες επιχειρήσεις, τις καλύτερα οργανωμένες, το δελτίο εισαγωγής εκδίδεται από το λογιστήριο σε τρία αντίτυπα. Τα δύο υπογραμμένα από το λογιστή αποστέλλονται στον αποθηκάριο και το τρίτο απομένει στο στέλεχος. Ο αποθηκάριος παραλαμβάνοντας τα εμπορεύματα ελέγχει τα δελτία εισαγωγής με τα εμπορεύματα, που παραλαμβάνει, και εάν μεν τα βρει σύμφωνα, υπογράφει τα δελτία, εάν όχι σημειώνει στα δελτία τη διαφορά. Από τα υπογραμμένα δελτία το ένα στέλνεται στο λογιστήριο, για να καταχωρηθεί στο βιβλίο αποθήκης και το άλλο παραμένει στον αποθηκάριο, για να ενημερωθεί η καρτέλλα του αποθηκαρίου ή το βιβλίο αποθήκης, το οποίο τηρείται από τον αποθηκάριο.

Το δελτίο εξαγωγής σε όλες τις επιχειρήσεις μικρές και μεγάλες εκδίδεται από το Λογιστήριο σε τρία αντίτυπα. Τα δύο υπογραμμένα από το λογιστή ή το διευθυντή της επιχειρήσεως στέλνονται στον αποθηκάριο και αποτελούν εντολή εξαγωγής από την αποθήκη ορισμένων εμπορευμάτων και το τρίτο παραμένει στο στέλεχος. Ο αποθηκάριος βάσει των δελτίων αυτών παραδίδει την αναγραφομένη ποσότητα στο εντεταλμένο πρόσωπο, που υπογράφει τα αντίτυπα κάτω από την ένδειξη «ο παραλαβών». Το ένα αντίτυπο ο αποθηκάριος, υπογραμμένο και από τον ίδιο, το επιστρέφει στο Λογιστήριο, για να ενημερωθεί το βιβλίο αποθήκης, το δε άλλο φυλάττει ο ίδιος για δικαιολογητικό εξαγωγής και για την ενημέρωση της καρτέλλας ή του βιβλίου αποθήκης του αποθηκαρίου (σχ. 4.5ε).

ΔΙΠΛΟΤΥΠΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΞΑΓΩΓΗΣ Ή ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 303

Παρεδόθησαν εις
τα κάτωθι:

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	Είδος	Ποιότης	Ποσότης

Ἐγ.
Ο ΠΑΡΑΔΟΥΣ
ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ

Τη.
Ο ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ

197

Σχ. 4.5ε.

Τα δελτία εισαγωγής και εξαγωγής δεν εκδίδονται μόνο στην περίπτωση αγοράς ή πωλήσεως αλλά για κάθε εισαγωγή και εξαγωγή εμπορευμάτων ή πρώτων υλών ή ετοιμών προϊόντων είτε προς τους τρίτους με σκοπό μεταπωλήσεως για λογαριασμό του αποστολέα κ.λ.π., είτε προς τα τμήματα της (διας της επιχειρήσεως για περισσότερη επεξεργασία ή για πώληση ή για βιομηχανοποίηση κ.λ.π.. (σχ. 4.5ε).

Στην πράξη πολλές επιχειρήσεις ενεργούν εξαγωγές βάσει τηλεφωνικών εντολών ή προχείρων σημειωμάτων του Λογιστηρίου. Στο τέλος κάθε ημέρας ο αποθηκάριος συντάσσει συγκεντρωτική κατάσταση όλων των τηλεφωνικών εντολών και προχείρων σημειωμάτων και εκδίδει ένα συγκεντρωτικό δελτίο εξαγωγής, που παραδίδει στο Λογιστήριο μαζί με τη συγκεντρωτική κατάσταση.

Ο νέος Κ.Φ.Σ. υποχρεώνει να εκδίδουν δελτίο εισαγωγής και εξαγωγής μόνο τους επιτηδευματίες εκείνους, που είναι υποχρεωμένοι να τηρούν βιβλίο αποθήκης.

Εξαιρετικά για τις επιχειρήσεις εκείνες, που είναι αδύνατη η έκδοση δελτίου εισαγωγής και εξαγωγής, ο Κ.Φ.Σ. επιτρέπει την έκδοση συγκεντρωτικού ημερήσιου δελτίου εισαγωγής και εξαγωγής.

Ερωτήσεις

1. Τι χρησιμεύουν τα δελτία εισαγωγής και εξαγωγής;
2. Τι περιέχει το δελτίο εισαγωγής;
3. Στις μικρές επιχειρήσεις από ποιον εκδίδεται το δελτίο εισαγωγής, σε πόσα αντίτυπα και τι χρησιμεύει το καθένα;
4. Στις μεγάλες επιχειρήσεις από ποιον εκδίδεται το δελτίο εισαγωγής, σε πόσα αντίτυπα και τι χρησιμεύει το καθένα;
5. Το δελτίο εξαγωγής σ' όλες γενικώς τις επιχειρήσεις από ποιον εκδίδεται, σε πόσα αντίτυπα και τι χρησιμεύει το καθένα;
6. Στην πράξη πώς παρακολουθούνται οι εισαγωγές και οι εξαγωγές των εμπορευμάτων από την αποθήκη;
7. Ποιοι από τους επιτηδευματίες υποχρεούνται κατά τον Κ.Φ.Σ. στην έκδοση δελτίων εισαγωγής και εξαγωγής;
8. Εάν είναι αδύνατη η έκδοση δελτίων εισαγωγής και εξαγωγής τι προβλέπει ο Κ.Φ.Σ.:

Ασκήσεις

1. Ο αποθηκάριος της Α.Ε. Κλωστοϋφαντήρια Χαλκίδος την 4η τρέχοντος εισάγει βάσει του υπ' αριθμ. 470 τιμολογίου του κ. Θεοδοσιάδη 5.000 κιλά βαμβάκι και εκδίδει το υπ' αρ. 148 Δελτίο εισαγωγής.

Ζητείται να συνταχθεί το δελτίο εισαγωγής.

2. Η Α.Ε. Πειραιϊκή - Πατραϊκή πώλησε την 5η τρέχοντος στον έμπορο Βόλου κ. κ. Αθανασιάδη 500 μέτρα λινό ύφασμα και 400 μέτρα βαμβακερό και εξέδωσε το υπ' αρ. 475 Δελτίο εξαγωγής.

Ζητείται να συνταχθεί το δελτίο εξαγωγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

*5.1 Η έννοια και τα αποτελέσματα του ανταγωνισμού.

Ανταγωνισμός καλείται η άμιλλα, που αναπτύσσεται μεταξύ των ατόμων του αυτού επαγγέλματος και προ παντός μεταξύ των εμπόρων του αυτού είδους.

Ο γεωργός π.χ. προσπαθεί να παρουσιάσει μεγαλύτερη και καλύτερη παραγωγή, ο βιομήχανος τελειότερα και φθηνότερα προϊόντα, ο μεταφορέας καλύτερα και ταχύτερα μέσα μεταφοράς, ο τραπεζίτης μεγαλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση από τους ανταγωνιστές του κ.ο.κ.

Από όλα τα επαγγέλματα αυτά ο ανταγωνισμός παρουσιάζεται ισχυρότερος και με μεγαλύτερη ένταση μεταξύ των εμπόρων του αυτού είδους και μάλιστα σ' όλες τις μορφές της εμπορικής τους δραστηριότητας. Ο ένας έμπορος π.χ. προσπαθεί ν' αποκτήσει καλύτερο και περισσότερο ειδικευμένο προσωπικό, ο άλλος ενοικιάζει κεντρικότερο κατάστημα, ο τρίτος επιτυγχάνει μεγαλύτερη προμήθεια, ο τέταρτος διαθέτει τα προϊόντα του με ευνοϊκότερους όρους κ.ο.κ.

Η επιτυχία των πλεονεκτημάτων αυτών θα εξαρτηθεί από τις ιδιαίτερες ικανότητες κάθε εμπόρου την ευστροφία του και προ παντός από την εμπορική και τεχνική μόρφωση, την οποία διαθέτει.

Σήμερα η έννοια του ανταγωνισμού περιορίζεται μεταξύ των εμπόρων του αυτού είδους και αφορά στην κατάκτηση της αγοράς (Marketing). Λέγοντας κατάκτηση της αγοράς εννοούμε την ικανότητα του εμπόρου να διαθέτει όσο το δυνατό περισσότερα εμπορεύματα στην αγορά και με τους πλέον ευνοϊκούς όρους.

Τα κυριότερα από τα πιο συνηθισμένα μέσα, που διαθέτει σήμερα ο έμπορος για την κατάκτηση της αγοράς, είναι: Η διαφήμιση, η βελτίωση της ποιότητας, η μείωση της τιμής με τον περιορισμό του κέρδους, η καλή συσκευασία, η πρόθυμη εξυπηρέτηση, οι ευκολίες πληρωμής, η παράδοση των εμπορευμάτων στο κατάστημα ή το σπίτι του αγοραστή κ.λ.π.

Ο ανταγωνισμός στηρίζεται στην ελευθερία των συναλλαγών και παρουσιάζεται όχι μόνο μεταξύ των ατόμων του αυτού επαγγέλματος και μεταξύ των εμπόρων του αυτού είδους, αλλά και μεταξύ των Κρατών, που πάραγουν τα αυτά προϊόντα, και μεταξύ ομάδων ατόμων, που επιδιώκουν κοινό οικονομικό ή μη σκοπό, όπως είναι οι συνεταιρισμοί κ.λ.π.

Τα αποτελέσματα του ανταγωνισμού μπορούμε να διακρίνουμε σ' ευμενή και δυσμενή.

Τα ευνοϊκά αποτελέσματα του ανταγωνισμού είναι τα εξής:

α) Η μείωση της τιμής πωλήσεως των εμπορευμάτων σε βάρος του κέρδους των εμπόρων.

β) Η βελτίωση της ποιότητας.

γ) Η πρόθυμη εξυπηρέτηση του κοινού και

δ) Η αυτόματη διάδοση των εμπορευμάτων σ' όλα τα σημεία της γης, κατά τρόπο ώστε να ικανοποιούνται όλες οι ανάγκες των ανθρώπων και με τους πιο ευνοϊκούς όρους.

Τα δυσμενή αποτελέσματα του ανταγωνισμού είναι τα εξής:

α) Η νοθεία. Ο λαδέμπορος π.χ., για ν' ανταγωνισθεί το συνάδελφό του, νοθεύει το ελαιόλαδο με σπορέλαιο και μειώνει την τιμή του. Αυτό αποτελεί ζημία για το κοινό, γιατί δεν αγοράζει την ποιότητα, που έπιθυμει και στην ανάλογη τιμή και γιατί το νοθευμένο είδος μπορεί να βλάψει την υγεία του αγοραστή.

β) Η χειροτέρευση της ποιότητας. Ο καλτσοβιομήχανος π.χ., για να μειώσει την τιμή των καλτσών και ν' ανταγωνισθεί το συνάδελφό του, χειροτερεύει την ποιότητα και μάλιστα κατά τρόπο, ώστε να μη γίνεται αυτό αντιληπτό από το κοινό, που αγοράζει κατώτερη ποιότητα στην ίδια τιμή.

γ) Η καταστροφή των ασθενεστέρων επιχειρήσεων ή ο εξαναγκασμός τους να εξαγορασθούν από τους ισχυρότερους. Οι οικονομικά ισχυρότεροι έμποροι, οι μεταφορείς και ιδίως οι βιομήχανοι, για να εκτοπίσουν τους οικονομικά αδύνατους αντιπάλους τους, οι περισσότεροι από τους οποίους εργάζονται με πίστωση, διαθέτουν τα εμπορεύματά τους και κάτω ακόμη από την τιμή κόστους.

Παροιμώδης έγινε η ενέργεια ενδός εφοπλιστή πριν από λίγα χρόνια, που για να εξοντώσει τους αντιπάλους του και ν' αναλάβει μονοπωλιακά την εκμετάλλευση της ακτοπλοΐας του Σαρωνικού, όχι μόνο ανέλαβε τη δωρεάν μεταφορά των επιβατών, αλλά και τη δωρεάν χορήγηση τροφής κατά το ταξίδι. 'Έβαλε μάλιστα ντελάλη (κήρυκα) στην παραλία του Πειραιά να φωνάζει «Όλοι με την Πύλαρο κι' ένα πιάτο μακαρόνια». 'Επειτ' από λίγο οι οικονομικά ασθενείς αντίπαλοί του παραδόθηκαν και αναγκάστηκαν να ζητήσουν άλλη ακτοπλοϊκή γραμμή.

Ερωτήσεις

1. Τι καλείται ανταγωνισμός;
2. Σε ποιο επάγγελμα ο ανταγωνισμός παρουσιάζεται ισχυρότερος;
3. Στον ανταγωνισμό μεταξύ των εμπόρων ποιος έμπορος επικρατεί;
4. Κατά τον ανταγωνισμό μεταξύ των εμπόρων τι επιδιώκεται κυρίως;
5. Τι εννοούμε λέγοντας επικράτηση στην αγορά;
6. Ποια είναι τα κυριότερα και τα πιο συνηθισμένα μέσα, τα οποία διαθέτει σήμερα ο έμπορος για την κατάκτηση της αγοράς;
7. Που στηρίζεται ο ανταγωνισμός και που εμφανίζεται;
8. Ποια είναι τα ευνοϊκά αποτελέσματα του ανταγωνισμού;
9. Ποια είναι τα δυσμενή αποτελέσματα του ανταγωνισμού;

***5.2 Θεμιτός και αθέμιτος ανταγωνισμός - νομοθετικά μέτρα κατά του αθέμιτου ανταγωνισμού.**

Θεμιτός ανταγωνισμός καλείται ο ανταγωνισμός, που γίνεται με θεμιτά μέσα, ήτοι με μέσα που επιτρέπονται από το νόμο και από τη γενική αντίληψη για τη δίκαιη και

ορθή διεξαγωγή του εμπορίου. Τέτοια μέσα είναι: η ελάττωση των τιμών με τον περιορισμό του κέρδους, η καλή συσκευασία, η βελτίωση της ποιότητας, η διαφήμιση, η πρόθυμη εξυπηρέτηση, οι ευκολίες πληρωμής, οι ευκολίες παραδόσεως του εμπορεύματος κ.λ.π.

Ο ανταγωνισμός αυτός όχι μόνον επιτρέπεται αλλά και ενδείκνυται και επιβάλλεται για το συμφέρον του κοινού και την οικονομική άνοδο ολόκληρου του λαού. Είναι η ευγενής λεγομένη άμιλλα, που αναπτύσσεται όχι μόνο μεταξύ των εμπόρων και των επαγγελματιών του αυτού είδους, αλλά και μεταξύ των επιστημόνων, των φοιτητών, των εργατών και των μαθητών ακόμη και γενικά μεταξύ όλων εκείνων, που καταβάλλουν μια οποιαδήποτε προσπάθεια για τη βελτίωση των συνθηκών της ζωής τους, αρκεί τα μέσα, που χρησιμοποιούν, να είναι θεμιτά και νόμιμα και να μην παρεμποδίζουν την προσπάθεια των αντιπάλων τους με οποιοδήποτε τρόπο.

Στην υποδαύλιση της ευγενούς αυτής άμιλλας εξ άλλου αποβλέπουν τα υλικά και ηθικά βραβεία πάσης φύσεως, που χορηγούνται στους γεωργούς, κτηνοτρόφους, βιομηχάνους κ.λ.π., οι οποίοι πρώτευσαν στις γεωργικές, βιομηχανικές κ.λ.π. εκθέσεις, τα βραβεία Νόμπελ και οι τιμητικές διακρίσεις στους διαιρέψαντες επιστήμονες, οι υποτροφίες και οι έπαινοι στους άριστους φοιτητές και μαθητές και τα υλικά και ηθικά βραβεία στους καλύτερους εργάτες.

Αθέμιτος ανταγωνισμός καλείται ο ανταγωνισμός, που διεξάγεται με παράνομα και δόλια μέσα και αποβλέπει στην παραπλάνηση του κοινού. Τα συνηθισμένα μέσα, που χρησιμοποιούν οι έμποροι για την παραπλάνηση του κοινού είναι:

1) Η νοθεία. Αναμειγνύεται π.χ. βούτυρο με λίπος και πωλείται στην τιμή του βουτύρου ή αναμειγνύεται ελαιόλαδο με σπορέλαιο και πωλείται το μίγμα ως ελαιόλαδο ή νοθεύεται το γάλα με νερό, κ.ο.κ.

Αυτό απαγορεύεται από το νόμο «περί νοθείας» και προβλέπονται για τους παραβάτες αυστηρές ποινές, γι' αυτό από καιρό σε καιρό τα αστυνομικά όργανα ενεργούν αιφνιδιαστικές δειγματοληψίες των υγρών και προβαίνουν σε χημικές αναλύσεις.

2) Η παραποίηση ξένου σήματος ή ξένης επωνυμίας. Η μπύρα π.χ. Βήτα, κατώτερη ποιοτικά από την μπύρα Ζήτα, χρησιμοποιεί για παραπλάνηση του κοινού μπουκάλια της μπύρας Ζήτα. Αυτό ζημιώνει και το κοινό, που παραπλανιέται και δεν προμηθεύεται την ποιότητα που θέλει, και την μπύρα Ζήτα, της ωποίας η ποιότητα δυσφημείται.

Στην περίπτωση αυτή η μπύρα Ζήτα έχει το δικαίωμα να ζητήσει από την μπύρα Βήτα όχι μόνο να παύσει να χρησιμοποιεί τα μπουκάλια της, αλλά και αποζημίωση για τη ζημιά, που υπέστη λόγω της δυσφημίσεως, αλλά και τα διαφυγόντα κέρδη, που απέκτησε παράνομα η μπύρα Βήτα.

3) Οι αναληθείς ισχυρισμοί για κατεδάφιση του καταστήματος ή για πτώχευση. Στην πρώτη περίπτωση, εάν αληθεύει, ο έμπορος, για ν' αποφύγει τα έξοδα μεταφοράς των εμπορευμάτων του, συμπιέζει το κέρδος του και πουλάει φθηνότερα και κάτω πολλές φορές από το κόστος. Εάν αντίθετα δεν αληθεύει ο ισχυρισμός, ο έμπορος συγκεντρώνει με τον τρόπο αυτό μεγάλη πελατεία και πουλάει στις ίδιες τιμές όπως και πρώτα. Στη δεύτερη περίπτωση, εάν μεν η πτώχευση είναι αληθινή, η πώληση των εμπορευμάτων με πλειστηριασμό γίνεται πολλές φορές και κάτω από το κόστος, εάν όμως δεν είναι αληθινή αλλά εικονική, η

πώληση γίνεται στην τιμή, που γινόταν και προηγουμένως.

Για να μην παραπλανέται το κοινό και στις δυο περιπτώσεις ο νόμος επιβάλλει τη χορήγηση αδείας από τον Πρόεδρο των Πρωτοδικών του τόπου της επιχειρήσεως έπειτ' από ορισμένες προϋποθέσεις και ακολουθεί ορισμένη διαδικασία.

4) Η διαφήμιση των προϊόντων του αντιπάλου. Η διαφήμιση των προϊόντων επιτρέπεται και πολλές φορές επιβάλλεται, η διαφήμιση δύναται των προϊόντων του αντιπάλου απαγορεύεται κατά ρητή διάταξη του νόμου «περί αθέμιτου ανταγωνισμού». Οι παραβάσεις του νόμου αυτού υποχρεώνονται σε αποζημίωση και τιμωρούνται με προσωπική κράτηση.

5) Η κοινοποίηση επαγγελματικών μυστικών. Τα μυστικά αυτά είναι δυνατό ν' αφορούν τον τρόπο της κατεργασίας ή συσκευασίας των εμπορευμάτων ή τον τρόπο με τον οποίο συναλλάσσεται ο έμπορος. Όποιος κοινοποιεί τέτοια μυστικά υποχρεούται στην καταβολή αποζημίωσεως και τιμωρείται με προσωπική κράτηση..

6) Η φεύγικη ζύγιση του εμπορεύματος. Τα αστυνομικά όργανα ελέγχουν αιφνιδιαστικά τη ζύγιση των εμπορευμάτων και κυρίως των τροφίμων στα χέρια των αγοραστών και τιμωρούν τους παραβάτες με πρόστιμο και φυλάκιση.

Ερωτήσεις

1. Ποιος ανταγωνισμός καλείται θεμιτός;
2. Ποια είναι τα μέσα, τα οποία χρησιμοποιούν οι έμποροι κατά το θεμιτό ανταγωνισμό;
3. Ο θεμιτός ανταγωνισμός γιατί επιβάλλεται;
4. Πότε μπάρχει ευγενής άμιλλα;
5. Πότε η άμιλλα μεταξύ των συμμαθητών σας ωφελεί;
6. Πώς υποδαυλίζεται η ευγενής άμιλλα;
7. Ποιος ανταγωνισμός καλείται αθέμιτος;
8. Ποια είναι τα μέσα, τα οποία χρησιμοποιούν οι έμποροι για την παραπλάνηση του κοινού;
- Αναφέρατε αυτά απλώς.
9. Πότε μπάρχει νοθεία και ποιες είναι οι ενέργειες της Πολιτείας για την πάταξη της;
10. Ποιες συνέπειες έχει η χρησιμοποίηση ξένου σήματος ή ξένης επωνυμίας και ποιες ποινές προβλέπει ο νόμος γι' αυτούς, που χρησιμοποιούν ξένα σήματα και ξένες επωνυμίες;
11. Τι απαιτεί ο νόμος, για να περιορίσει τους ισχυρισμούς πολλών ότι πρόκειται να κατεδαφισθεί το κατάστημα ή ότι επιτώχευσαν;
12. Ποιος νόμος απαγορεύει τη διαφήμιση των προϊόντων του αντιπάλου και ποιες κυρώσεις προβλέπει για τους παραβάτες;
13. Τι είναι δυνατό να αφορούν τα επαγγελματικά μυστικά και ποιες ποινές προβλέπει ο νόμος;
14. Πώς συλλαμβάνεται και με ποιες ποινές τιμωρείται ο έμπορος, ο οποίος δε ζυγίζει καλά τα εμπορεύματα, που πωλεί;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

6.1 Κύρια πρόσωπα του εμπορίου.

Κύρια πρόσωπα του εμπορίου καλούνται τα πρόσωπα, που εργάζονται για δικό τους λογαριασμό και ασχολούνται με την αγορά και την πώληση ετοίμων προϊόντων χωρίς επεξεργασία ή με την αγορά πρώτων υλων, την επεξεργασία τους και την πώληση ημικατεργασμένων ή ετοίμων προϊόντων ή με την παροχή γενικά υπηρεσιών. Τέτοια πρόσωπα είναι: 1) Ο κυρίως έμπορος, 2) ο βιομήχανος, 3) ο τραπεζίτης, 4) ο εφοπλιστής, 5) ο ασφαλιστής, και 6) ο μεταφορέας.

1) **Κυρίως έμπορος** καλείται ο ασχολούμενος με την αγορά και την πώληση εμπορευμάτων ωρισμένου είδους χωρίς μεταποίηση η εξευγενισμό. Ο κυρίως έμπορος δεν επιφέρει καμιά μεταβολή στην ποιότητα και την ποσότητα του εμπορεύματος, αλλά τα μεταπωλεί, όπως ακριβώς τα αγοράζει. Τέτοιοι έμποροι είναι οι υφασματέμποροι, οι έμποροι γυαλικών, οι έμποροι ειδών νεωτερισμού, οι έμποροι σιδηρικών κ.λ.π. Τους κυρίως εμπόρους διακρίνουμε στους Μεγαλεμπόρους (Négociants), στους Μικρεμπόρους (Marchands ή Commerçants) και στους πλανόδιους ή γυρολόγους (Colporteurs).

2) **Βιομήχανος** (Fabricant) καλείται ο μετατρέπων με μηχανικά μέσα τις πρώτες ή τις ημικατεργασμένες ύλες σ' έτοιμα προϊόντα, όπως είναι ο υφαντουργός, ο σαπωνοποιός κ.λ.π.

3) **Τραπεζίτης** (Banquier) καλείται ο έμπορος του χρήματος, ήτοι το πρόσωπο εκείνο, που δανείζεται με μικρό τόκο και δανείζει με μεγάλο τόκο, οπότε κερδίζει τη διαφορά των τόκων. Ακόμη ο Τραπεζίτης προεξοφλεί ή δέχεται προς είσπραξη συναλλαγματικές και γραμμάτια τρίτων, εξοφλεί επιταγές, αγοράζει χρεόγραφα και διάφορες άλλες για λογαριασμό τρίτων ή ανοίγει πιστώσεις υπέρ αυτών για την αγορά εμπορευμάτων ιδίως από το εξωτερικό κ.λ.π.

4) **Εφοπλιστής** (Armateur) καλείται ο εκμεταλλευτής ενός ή περισσοτέρων φορτηγών ή επιβατηγών πλοίων. Ο εφοπλιστής διορίζει τον πλοίαρχο (Capitaine), τον κυβερνήτη του πλοίου και μαζί μ' αυτόν φροντίζει για την καλή συντήρηση του πλοίου, για τη διατροφή του πληρώματος, για τις ναυλώσεις του πλοίου κ.λ.π.

Ο εφοπλιστής μπορεί να είναι και ιδιοκτήτης του πλοίου, οπότε καλείται και πλοιοκτήτης. Οι εφοπλιστές σιγά-σιγά αντικαθίστανται από μεγάλες ατμοπλοϊκές εταιρίες.

5) **Ασφαλιστής** (Assureur) καλείται αυτός που αναλαμβάνει έναντι ασφαλιστρου να αποζημιώσει κάποιον για ζημιές που έπαθε ο ίδιος ή η περιουσία του από ένα τυχαίο γεγονός. Ο κίνδυνος (φωτιάς, θάλασσας, ατυχήματος κ.λ.π.) πρέπει να

είναι καθορισμένος από πριν και η ζημιά να προέλθει από ένα τυχαίο και απρόοπτο γεγονός και όχι από προμελέτη. Ο έμπορος π.χ. κ. Α. ασφαλίζει τα εμπορεύματα του καταστήματός του για 1.800.000 δραχμές από πυρκαϊά και καταβάλλει 8.000 δραχμές ως ετήσιο ασφάλιστρο. Η αποζημίωση θα καταβληθεί, όταν η πυρκαϊά προέλθει από ένα τυχαίο γεγονός. Εάν όμως προέλθει από τον ίδιο τον ασφαλιζόμενο, για να εισπράξει την αποζημίωση, όχι μόνο δεν δίδεται αποζημίωση αλλά και ποινική δίωξη θα ασκηθεί εναντίον του για εμπρησμό.

6) Μεταφορέας (*Société des transports*) καλείται αυτός που αναλαμβάνει τη μεταφορά προσώπων και πραγμάτων από τόπο σε τόπο με ίδια μέσα, όπως είναι ο αυτοκινητιστής, ο ιδιοκτήτης δηλ. φορτηγών αυτοκινήτων δημοσίας χρήσεως, ο ιδιοκτήτης επιχειρήσεων μεταφοράς με πλοία ή αεροπλάνα ή σιδηροδρόμους κ.λ.π.

Ερωτήσεις

1. Ποια πρόσωπα καλούνται κύρια πρόσωπα του εμπορίου;
2. Ποια είναι τα κύρια πρόσωπα του εμπορίου;
3. Ποιος καλείται κυρίως έμπορος;
4. Ποιος καλείται βιομήχανος;
5. Ποιος καλείται τραπεζίτης;
6. Ποιος καλείται εφοπλιστής;
7. Ποιος καλείται ασφαλιστής;
8. Πότε οφείλεται αποζημίωση στον ασφαλιζόμενο;
9. Πότε ο εφοπλιστής είναι και πλοιοκτήτης;
10. Ποια είναι τα καθήκοντα του εφοπλιστή;
11. Ποιος καλείται μεταφορέας;

6.2 Βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου εξαρτημένα.

Τα κύρια πρόσωπα του εμπορίου, επειδή δεν μπορούν και δεν επαρκούν να εκτελέσουν όλες τις εργασίες, τις οποίες αναλαμβάνουν, βοηθούνται και από άλλα πρόσωπα, τα οποία καλούνται βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου.

Τα βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου διακρίνονται σε δυο μεγάλες κατηγορίες, σε εξαρτημένα βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου και σε ανεξάρτητα.

Εξαρτημένα βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου καλούνται εκείνα, που συνδέονται με τα κύρια πρόσωπα του εμπορίου με υπαλληλική σχέση και παρέχουν τις υπηρεσίες τους σ' αυτά έναντι αμοιβής, που καλείται μισθός. Διορίζονται συνεπώς και παύονται από τα κύρια πρόσωπα του εμπορίου, υπό την επίβλεψη και την εποπτεία των οποίων εργάζονται. Τα πρόσωπα αυτά καλούνται ιδιωτικοί υπάλληλοι του εμπορίου και είναι: 1) Ο διευθυντής της επιχειρήσεως, 2) Ο λογιστής 3) οι υπάλληλοι λογιστές, 4) οι περιοδεύοντες υπάλληλοι, 5) ο αλληλογράφος, 6) ο ταμίας, 7) ο πλασιέ και 8) ο αποθηκάριος.

1) Ο Διευθυντής της επιχειρήσεως συνήθως είναι ο ίδιος ο επιχειρηματίας. Δεν αποκλείεται όμως τη διεύθυνση της επιχειρήσεως να έχει αναλάβει ο ικανότερος των υπαλλήλων, ιδίως στις εταιρικές επιχειρήσεις.

Ο διευθυντής της επιχειρήσεως, και όταν είναι ο ίδιος ο ιδιοκτήτης και όταν είναι ξένο προς τον ιδιοκτήτη πρόσωπο, αντιπροσωπεύει την επιχείρηση και διευθύνει όλες τις εργασίες της, για τις οποίες είναι υπεύθυνος.

2) Ο λογιστής αναλαμβάνει τη λογιστική εργασία της επιχειρήσεως και είναι ιεραρχικά μετά το διευθυντή. Ο λογιστής εκτός από τη λογιστική και εμπορική μόρφωση, που πρέπει να έχει, οφείλει ακόμη να διακρίνεται για την τιμολόγητα και την εχεμύθεια, γιατί από την εργασία, που εκτελεί, γνωρίζει κατ' ανάγκη όλα τα μυστικά και την οικονομική κατάσταση της επιχειρήσεως, που δεν πρέπει να γίνεται γνωστή στους τρίτους και ιδίως στους ανταγωνιστές της.

3) Οι υπάλληλοι πωλητές ασχολούνται με την πώληση των εμπορευμάτων. Γι' αυτό πρέπει να γνωρίζουν καλά τα είδη, την ποιότητα, τις τιμές και την προέλευση των διαφόρων εμπορευμάτων. Να είναι μορφωμένοι, εργατικοί, ευγενείς, ευπροσήγοροι, να έχουν προσωπικότητα και να εμπνέουν εμπιστοσύνη, γιατί έτσι θα πετύχουν να προσελκύσουν νέα πελατεία και να διατηρήσουν την παλιά.

4) Οι περιοδεύοντες υπάλληλοι επισκέπτονται για λογαριασμό της επιχειρήσεως σε ορισμένα χρονικά διαστήματα όλα τα καταστήματα του εσωτερικού και του εξωτερικού, με τα οποία συναλλάσσεται η επιχείρηση, και αναλαμβάνουν τη διάθεση των προϊόντων της.

Οι περιοδεύοντες υπάλληλοι ευρίσκονται σε υπαλληλική σχέση με την επιχείρηση, που αντιπροσωπεύουν, και αναλαμβάνουν όχι μόνο τη διάθεση των προϊόντων της αλλά και την επίλυση των διαφορών μεταξύ της επιχειρήσεως και των πελατών της, την παρακολούθηση αυτών, τη συγκέντρωση πληροφοριών για την οικονομική τους κατάσταση, για τον τρόπο που εμπορεύονται, για τις προτιμήσεις του καταναλωτικού κοινού κ.λ.π.

Το έργο συνεπώς του περιοδεύοντος υπαλλήλου είναι πολύ πιο δύσκολο από το έργο του πωλητή υπαλλήλου και για να επιτύχει, πρέπει ο υπάλληλος να είναι εφοδιασμένος με υπομονή και επιμονή, να έχει μόρφωση, πείρα και να γνωρίζει όλα τα μυστικά της επιχειρήσεως, για λογαριασμό της υποίας εργάζεται. Γι' αυτό έρχεται συνεχώς σ' επαφή με την επιχείρηση, που αντιπροσωπεύει, είτε τηλεφωνικώς είτε με επιστολές, για να διαβιβάσει τις παραγγελίες, τις οποίες λαμβάνει, και να λάβει νέες οδηγίες και νέες κατευθύνσεις για τη μετέπειτα δράση του.

Εάν επισκέπτεται και αγορές του εξωτερικού, πρέπει να γνωρίζει καλά τη γλώσσα και να είναι σωματικά υγιής, γιατί συνεχώς ταξιδεύει.

5) Ο αλληλογράφος αναλαμβάνει τη διεκπεραίωση της αλληλογραφίας με το εσωτερικό και το εξωτερικό, από την οποία εξαρτώνται πολλά συμφέροντα της επιχειρήσεως. Οι αλληλογράφοι πρέπει να χειρίζονται καλά τη γλώσσα, που γράφουν, και να γνωρίζουν καλά εκτός από τη γραμματική και το συντακτικό, για ν' αποφεύγουν τα σφάλματα, και τους εμπορικούς όρους και τις εμπορικές συνήθειες κάθε περιοχής.

6) Ο ταμίας ασχολείται με τις εισπράξεις και τις πληρωμές της επιχειρήσεως. Πρέπει συνεπώς να είναι τίμιος και να έχει μεγάλη τάξη. Πριν αναλάβει την εργασία του σε πολλές επιχειρήσεις, ιδίως μεγάλες, ο ταμίας οφείλει να καταβάλει εγγύηση σε χρήμα ή σε άλλες αξίες (χρεόγραφα κ.λ.π.).

7) Ο πλαστέ αναλαμβάνει τη διάθεση των νέων κυρίων προϊόντων του εμπόρου ή βιομηχάνου βάση δειγμάτων. Ευρίσκεται σε υπαλληλική σχέση με τη επιχείρηση, που αντιπροσωπεύει και από την οποία λαμβάνει μισθό αλλά και προμήθεια βάσει των πωλήσεων, που πραγματοποιεί.

Το έργο των πλαστών μοιάζει με το έργο των περιοδεύοντων υπαλλήλων, με τη διαφορά ότι οι πλαστέ αναλαμβάνουν μόνο τη διάθεση των προϊόντων, ενώ οι

περιοδεύοντες υπάλληλοι και την επίλυση των διαφορών της επιχειρήσεως με τους πελάτες, την παρακολούθησή τους, τη συγκέντρωση διαφόρων πληροφοριών κ.λ.π.

8) Ο αποθηκάριος αναλαμβάνει την παραλαβή, την παράδοση και τη διαφύλαξη των εμπορευμάτων στις αποθήκες της επιχειρήσεως.

Ερωτήσεις

- Ποια πρόσωπα καλούνται βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου και σε ποιες κατηγορίες διακρίνονται;
- Ποια πρόσωπα καλουνται εξαρτημένα βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου;
- Αναφέρατε τα κυριότερα εξαρτημένα πρόσωπα του εμπορίου.
- Ποιος είναι ο διευθυντής της επιχειρήσεως και ποια τα καθήκοντά του;
- Ποιος καλείται λογιστής της επιχειρήσεως, ποια η θέση του στην ιεραρχία των υπαλλήλων της επιχειρήσεως και ποια προσόντα πρέπει να συγκεντρώνει;
- Ποιες αρετές πρέπει να συγκεντρώνει ένας καλός πωλητής;
- Ποια είναι τα καθήκοντα των περιοδεύοντων υπαλλήλων;
- Ποια προσόντα πρέπει να συγκεντρώνει ο περιοδεύων υπάλληλος, για ν' ανταποκρίνεται στο δύσκολο έργο του και πώς πρέπει να εργάζεται;
- Ο αλληλογράφος ποια εργασία αναλαμβάνει και ποιά προσόντα πρέπει να συγκεντρώνει;
- Ποια η εργασία του ταμία και ποια προσόντα πρέπει να συγκεντρώνει;
- Ποιος καλείται πλασιέ και ποια η διαφορά του έργου του από το έργο του περιοδεύοντος υπαλλήλου;
- Ποιος καλείται αποθηκάριος;

6.3 Βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου ανεξάρτητα.

Ανεξάρτητα βοηθητικά πρόσωπα του Εμπορίου καλούνται εκείνα, που ασκούν μεν αυτοτελές και ανεξάρτητο επάγγελμα, το έργο τους όμως είναι παράλληλο και υποβοηθητικό των κυρίων προσώπων του εμπορίου.

Τα ανεξάρτητα βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου διευκολύνουν πολύ τον έμπορο στη διεξαγωγή των εργασιών του. Δεν εξαρτώνται από τα κύρια πρόσωπα του εμπορίου, όπως οι υπάλληλοι, αλλά διατηρούν την ανεξαρτησία τους, ιδρύουν ιδιαίτερα γραφεία και ασκούν ιδιαίτερο επάγγελμα. Η εργασία τους όμως αυτή δε γίνεται για δικό τους λογαριασμό, αλλά για λογαριασμό τρίτων, των κυρίων προσώπων του εμπορίου. Τέτοια πρόσωπα είναι: α) Ο παραγγελιοδόχος, β) ο εμπορικός αντιπρόσωπος και γ) ο μεσίτης.

A. Παραγγελιοδόχος.

Παραγγελιοδόχος καλείται εκείνος, που ενεργεί εμπορικές πράξεις με το όνομά του αλλά για λογαριασμό άλλων προσώπων αντί μιας αμοιβής, που καλείται προμήθεια.

Ο βιομήχανος π.χ. Αθηνών κ. Αλεξόπουλος έδωσε εντολή στον παραγγελιοδόχο Λαμίας κ. Καρφή να του αγοράσει 5.000 κιλά ξέσπορο (εκκοκκισμένο) βαμβάκι με ανώτατη τιμή 40 δραχμές το κιλό και με προμήθεια 4%. Ο κ. Αλεξόπουλος, που δίδει την εντολή, καλείται εντολέας ή παραγγελέας και ο κ. Καρφής, που λαμβάνει την εντολή ν' αγοράσει, καλείται παραγγελιοδόχος αγοράς.

Ο παραγγελιοδόχος αγοράς υποχρεούται να προβεί στη αγορά 5.000 κιλών βαμβάκι, όταν το βρει στην τιμή μέχρι 40 το πολύ δραχμές το κιλό, εάν όχι, οφείλει

να ζητήσει νέα εντολή.

Κατά την αγορά ό παραγγελιοδόχος δεν υποχρεούται ν' ανακοινώσει το όνομα εκείνου, υπέρ του οποίου γίνεται η αγορά. Το τιμολόγιο συνεπώς θα εκδοθεί στο όνομα του παραγγελιοδόχου, αλλά για λογαριασμό του παραγγελέα. Εάν συνεπώς υπερτιμηθεί αργότερα ή υποτιμηθεί το εμπόρευμα, η διαφορά θα ανήκει στον παραγγελέα και όχι στον παραγγελιοδόχο. Μετά την αγορά ο παραγγελιοδόχος οφείλει να φροντίσει για την καλή συσκευασία και την αποστολή του εμπορεύματος στον εντολέα. 'Όλα τα έξοδα θα βαρύνουν τον εντολέα. Μετά την αποστολή των εμπορευμάτων ο παραγγελιοδόχος αγοράς υποχρεούται να εκδώσει από διπλότυπο βιβλίο «το τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια», που περιέχει εκτός από το είδος, την ποσότητα, την τιμή και τη συνολική αξία του αγορασθέντος εμπορεύματος και τα καταβληθέντα έξοδα και την προμήθεια του παραγγελιοδόχου (σχ. 4.3γ).

Ο παραγγελέας μπορούσε αντί να ζητήσει την αγορά ορισμένου εμπορεύματος από τον παραγγελιοδόχο, να ζητήσει την πώληση ορισμένου εμπορεύματος σε ορισμένη τιμή. Ο παραγωγός Λαμίας π.χ. κ. Π. αναθέτει στον ίδιο τον παραγγελιοδόχο κ. Καρφή να πωλήσει για λογαριασμό του 5.000 κιλά βαμβάκι με κατώτερη τιμή 38 δραχμές κατά κιλό και με προμήθεια 3%. Στην περίπτωση αυτή ο κ. Καρφής καλείται παραγγελιοδόχος πωλήσεως.

Ο παραγγελιοδόχος πωλήσεως αναλαμβάνει να πωλήσει ορισμένο εμπόρευμα στο όνομά του και για λογαριασμό άλλου σε ορισμένη τιμή, κάτω από την οποία δεν μπορεί να γίνει η πώληση. Ο εντολέας συνεπώς στήν παραγγελία πωλήσεως καθορίζει την κατωτάτη τιμή. Η ανάθεση της παραγγελίας αγοράς ή πωλήσεως γίνεται εγγράφως. Εάν ανατεθεί τηλεγραφικώς ή τηλεφωνικώς, πρέπει να επακολουθήσει επιστολή, στην οποία να διευκρινίζονται οι όροι, βάσει των οποίων ο παραγγελιοδόχος θα ενεργήσει την αγορά ή την πώληση.

Εάν ο ίδιος ο παραγγελιοδόχος αναλάβει από ένα πρόσωπο την αγορά ορισμένου είδους και από ένα άλλο πρόσωπο την πώληση του ίδιου είδους και πραγματοποιήσει την αγοραπωλησία, δικαιούται να λάβει διπλή προμήθεια και από τον παραγγελέα αγοράς και από τόν παραγγελέα πωλήσεως.

Μετά την πώληση των εμπορευμάτων ο παραγγελιοδόχος πωλήσεως υποχρεούται ν' αποστείλει στον εντολέα «εκκαθάριση». Η εκκαθάριση αυτή καλείται και «τιμολόγιο πωλήσεως με προμήθεια» και περιέχει εκτός από το είδος, την ποσότητα, την τιμή και τη συνολική αξία του πωληθέντος εμπορεύματος και τα έξοδα, που δαπάνησε για την παραλαβή, αποθήκευση και μεταφορά των εμπορευμάτων ο παραγγελιοδόχος, ως και τα ταχυδρομικά και τηλεγραφικά έξοδα, που κατέβαλε (σχ. 4.4α).

Εάν ο παραγγελιοδόχος πωλήσεως πωλήσει τα εμπορεύματα με πίστωση και αναλάβει ο ίδιος την εξόφληση του παραγγελέα, όταν ο αγοραστής για οποιοδήποτε λόγο δεν μπορεί να εξοφλήσει, δικαιούται να λάβει και επί πλέον προμήθεια. Η επί πλέον αυτή προμήθεια καλείται **ασφαλιστήρια προμήθεια**.

Για να οφείλεται όμως ασφαλιστήρια προμήθεια πρέπει να συμφωνηθεί προηγουμένως μεταξύ του παραγγελέα και του παραγγελιοδόχου. Ο παραγγελιοδόχος αναλαμβάνει και τον κίνδυνο της εξόφλησεως από τον άγοραστή με την προϋπόθεση ότι θα έχει μεγαλύτερη προμήθεια. Κατ' αυτόν τον τρόπο μένει αδέσμευτος από τον πωλητή, κάνει περισσότερες πωλήσεις με ευνοϊκότερους όρους σε πελάτες, για τους οποίους είναι βέβαιος ότι θα εξοφλήσουν τα χρέη τους και πάρνει μεγαλύτερη προμήθεια.

Εκτός από τον παραγγελιοδόχο αγοράς και τον παραγγελιοδόχο πωλήσεως έχουμε και τον **παραγγελιοδόχο μεταφοράς**, που αναλαμβάνει τη μεταφορά των εμπορευμάτων από τόπο σε τόπο με το όνομά του και για λογαριασμό άλλου αντί αμοιβής, που καλείται προμήθεια.

Ο παραγγελιοδόχος μεταφοράς υποχρεούται να βρει τα καταλληλότερα και τα φθηνότερα μέσα μεταφοράς, να φροντίσει για την καλή συσκευασία και τοποθέτηση των εμπορευμάτων, για την ασφάλισή τους κ.λ.π. Η βοήθεια συνεπώς, που προσφέρει ο παραγγελιοδόχος μεταφοράς στο εμπόριο, είναι τεράστια, γιατί απαλλάσσει τον έμπορο από πολλές φροντίδες και οι μεταφορές γίνονται με τους πλέον ευνοϊκούς όρους.

Κατά τον Κ.Φ.Σ. ο παραγγελιοδόχος υποχρεούται να τηρεί βιβλίο παραγγελιών θεωρημένο από την Οικονομική Εφορία, στο οποίο να καταχωρούνται ο αύξων αριθμός και η χρονολογία της παραγγελίας, το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση και το επάγγελμα του παραγγέλοντος, το είδος, η ποσότητα και η ποιότητα του παραγγελθέντος εμπορεύματος, οι όροι παραδόσεως και πληρωμής, η χρονολογία μερικής ή ολικής εκτελέσεως της παραγγελίας και ο αριθμός και το ποσό του εκδοθέντος τιμολογίου.

Ερωτήσεις

1. Ποιοι καλούνται ανεξάρτητα βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου;
2. Πώς εργάζονται τα ανεξάρτητα βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου;
3. Ποια είναι τα ανεξάρτητα βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου;
4. Ποιος καλείται παραγγελιοδόχος;
5. Ποιος καλείται εντόλεας;
6. Ποιος καλείται παραγγελιοδόχος αγοράς και ποιες υποχρεώσεις έχει;
7. Ποιος καλείται παραγγελιοδόχος πωλήσεως;
8. Ο παραγγέλεας ποια τιμή καθορίζει κατά την παραγγελία αγοράς και ποια κατά την παραγγελία πωλήσεως;
9. Πώς γίνεται η ανάθεση της παραγγελίας;
10. Από ποιον λαμβάνει την προμήθεια ο παραγγελιοδόχος και πότε λαμβάνει διπλή προμήθεια;
11. Ποιες υποχρεώσεις έχει ο παραγγελιοδόχος πωλήσεως;
12. Ποια προμήθεια καλείται ασφαλιστήρια προμήθεια και πότε εισπράττεται;
13. Ποιος καλείται παραγγελιοδόχος μεταφοράς και ποιες υποχρεώσεις έχει;
14. Ποιο βιβλίο υποχρεούται να τηρεί επί πλέον ο παραγγελιοδόχος και ποιες στήλες πρέπει να περιέχει αυτό;

B. Εμπορικός αντιπρόσωπος.

Εμπορικός αντιπρόσωπος καλείται το πρόσωπο που αναλαμβάνει να αγοράζει ή να πωλεί κατ' επάγγελμα ορισμένο είδος σε όρισμένη περιφέρεια ή σε ορισμένη αγορά με το όνομα και για λογαριασμό της επιχειρήσεως, που αντιπροσωπεύει, έπειτα από έγγραφη συμφωνία μαζί της.

Η έγγραφη συμφωνία καλείται **σύμβαση αντιπροσωπείας** και περιέχει: α) Την περιφέρεια, που θα αντιπροσωπεύει ή την αγορά β) την προμήθεια του αντιπροσώπου στην αξία των 100 δραχμών (%) και γ) κάθε άλλο στοιχείο, που κρίνεται αναγκαίο για την καλή ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ του αντιπροσώπου και του

αντιπροσωπευομένου.

Ο εμπορικός αντιπρόσωπος συνεπώς διαφέρει από τον παραγγελιοδόχο ως προς τα εξής:

α) Ο παραγγελιοδόχος ενεργεί την πράξη με το όνομά του και για λογαριασμό άλλου, ενώ ο αντιπρόσωπος ενεργεί την πράξη με το όνομα και για λογαριασμό του αντιπροσωπευομένου. Στην παραγγελία συνεπώς τις ευθύνες απέναντι στον αγοραστή φέρει ο παραγγελιοδόχος και όχι ο εντολέας, το όνομα του οποίου πουθενά δε φαίνεται, ενώ στην αντιπροσωπεία ο αντιπροσωπευόμενος. Και εάν ακόμη στην παραγγελία γίνει η παράδοση του εμπορεύματος κατ' ευθείαν από τον πραγματικό πωλητή (τον παραγγελέα) στον αγοραστή, θεωρείται ότι έγινε με τη μεσολάβηση του παραγγελιοδόχου. Ο παραγγελιοδόχος θα εκδώσει το τιμολόγιο αγοράς με προμήθεια στο όνομα του παραγγελέα και ο ίδιος θα εκδώσει άλλο τιμολόγιο στο όνομα του αγοραστή κατά την αγορά.

Τα δύο αυτά τιμολόγια, ενώ θα περιλαμβάνουν τα ίδια ποσά, θα διαφέρουν ως προς την αξία τους κατά την προμήθεια. Από το πρώτο θα έχει αφαιρεθεί η προμήθεια του παραγγελιοδόχου, εκτός εάν έχει εκδοθεί για την προμήθεια πιστωτικό σημείωμα. Εάν η αξία των δύο αυτών τιμολογίων διαφέρει περισσότερο από την προβλεπομένη προμήθεια, δεν πρόκειται για παραγγελία, αλλά για κανονική αγορά από τον παραγγελιοδόχο και μεταπώληση στον αγοραστή.

Στην αντιπροσωπεία όμως τα τιμολόγια εκδίδονται στο όνομα του εντολέα (αντιπροσωπευομένου) και του αγοραστή. Κατά τον Κ.Φ.Σ. ο αντιπροσωπευόμενος υποχρεούται να δώσει στελέχη (διπλότυπα βιβλία) τιμολογίων του (Β' σειρά, Γ' σειρά κ.λ.π.) στον αντιπρόσωπό του, για να εκδίδει τιμολόγια στο όνομά του και για λογαριασμό του, στα οποία πρέπει να αναγράφεται και το όνομα του αντιπροσώπου.

β) Η σύμβαση της παραγγελίας αφορά την εκτέλεση μιας μόνο πράξεως, ενώ η σύμβαση της αντιπροσωπείας σειράς πράξεων, που εκτελούνται εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος, όσο και η διάρκεια της αντιπροσωπείας.

Τους εμπορικούς αντιπροσώπους διακρίνουμε: α) Σε εμπορικούς αντιπροσώπους εισαγωγής ειδών από το εξωτερικό και σε εμπορικούς αντιπροσώπους εισαγωγής ειδών από την Ελλάδα στο εξωτερικό και β) σε εμπορικούς αντιπροσώπους αγοράς, εφ' όσον έχουν αναλάβει την αγορά ειδών για λογαριασμό του αντιπροσωπευομένου, αγορά π.χ. βαμβακιού για λογαριασμό κλωστοϋφαντουργείου και σε εμπορικούς αντιπροσώπους πωλήσεως, εφ' όσον έχουν αναλάβει την πώληση ορισμένων ειδών.

Από όλους τους αντιπροσώπους την κυριότερη κατηγορία αποτελούν οι αντιπρόσωποι εισαγωγείς, οι οποίοι συμβάλλονται με ξένες εμπορικές ή βιομηχανικές επιχειρήσεις και αναλαμβάνουν την εισαγωγή εμπορευμάτων από το εξωτερικό και τη διάθεσή τους στο εξωτερικό. Είναι συνεπώς και αντιπρόσωποι πωλήσεως. Για να γίνει ένας εμπορικός αντιπρόσωπος, πρέπει να έχει εμπορική και οικονομική μόρφωση και να είναι εφοδιασμένος με άδεια ασκήσεως του επαγγέλματος του εμπορικού αντιπροσώπου από το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο.

Η δικαιοδοσία του εμπορικού αντιπροσώπου εισαγωγής καθορίζεται από το συμβόλαιο αναλήψεως αντιπροσωπείας και μπορεί να περιλαμβάνει ολόκληρη τη χώρα ή ένα τμήμα αυτής, Πελοπόννησο κ.λ.π. ή μια περιφέρεια, την περιφέρεια τέως Διοικήσεως Αθηνών η μια πόλη ή να επεκτείνεται και πέρα της Ελλάδος, στην Κύπρο, στην Αίγυπτο κ.λ.π.

Εάν η περιφέρεια είναι μεγάλη, ο αντιπρόσωπος εισαγωγής διορίζει με ιδιαίτερα συμβόλαια υποαντιπροσώπους πωλήσεων στις κυριότερες πόλεις της περιφέρειας του, στους οποίους και δίδει ένα μέρος από την προμήθειά του. Στην περίπτωση αυτή ο αντιπρόσωπος εισαγωγής καλείται και γενικός αντιπρόσωπος της Ελλάδος ή της Πελοποννήσου κ.λ.π. της επιχειρήσεως του εξωτερικού.

Η εταιρεία π.χ. Ford αναθέτει στον κ. Σ. την αντιπροσωπεία των αυτοκινήτων της για ολόκληρη την Ελλάδα με προμήθεια 15% στην τιμή πωλήσεως. Ο κ. Σ. για να αυξήσει τις πωλήσεις του, διορίζει στις κυριότερες πόλεις της Ελλάδος υποαντιπροσώπους, στους οποίους δίδει ένα μέρος από την προμήθειά του, έστω 10%. Οι υποαντιπρόσωποι καθορίζουν στη σύμβαση της αναλήψεως αντιπροσωπείας εκτός από τα άλλα και την έκταση της γεωγραφικής περιφέρειας, την οποία αντιπροσωπεύουν. Εάν γίνει πώληση αυτοκινήτου σε κάτοικο της περιφέρειας του υποαντιπροσώπου είτε από τον ίδιο τον κ. Σ. κατ' ευθείαν, είτε από άλλο αντιπρόσωπο άλλης περιφέρειας, ο αντιπρόσωπος στη γεωγραφική περιφέρεια, που ανήκει ο αγοραστής, δικαιούται να λάβει προμήθεια, αλλά μειωμένη.

Η πώληση των εμπορευμάτων από τον αντιπρόσωπο μπορεί να γίνει κατά δύο τρόπους: α) Χωρίς παρακαταθήκη και β) Με παρακαταθήκη.

Η χωρίς παρακαταθήκη πώληση του εμπορεύματος από τον αντιπρόσωπο γίνεται ως εξής: Ο αντιπρόσωπος δεν έχει εμπορεύματα στά χέρια του, ευρίσκει τον πελάτη και έρχεται σε διαπραγματεύσεις μέχρις ότου κλείσει συμφωνία κατά τις εντολές και υποδειξεις της επιχειρήσεως, που αντιπροσωπεύει. Μετά το κλείσιμο της συμφωνίας ο αντιπρόσωπος εκδίδει τη σημείωση παραγγελίας, που υπογράφει και ο ίδιος και ο πελάτης (σχ. 4.3a). Η σημείωση παραγγελίας εκδίδεται σε τρία αντίτυπα. Το ένα αποστέλλεται στήν αντιπροσωπευόμενη επιχείρηση για εκτέλεση, το δεύτερο δίδεται στον αγοραστή και το τρίτο παραμένει στο στέλεχος του αντιπροσώπου, για να υπολογίσει βάσει αυτού την προμήθειά του. Σήμερα ο τρόπος αυτός πωλήσεως των εμπορευμάτων σπανίζει και χρησιμοποιείται η πώληση με παρακαταθήκη.

Η πώληση με παρακαταθήκη των εμπορευμάτων από τον αντιπρόσωπο γίνεται ως εξής: Η αντιπροσωπευόμενη επιχείρηση στέλνει ορισμένη ποσότητα εμπορεύματος στον αντιπρόσωπο ως παρακαταθήκη. Την ποσότητα αυτή εκθέτει ο αντιπρόσωπος σε κατάστημα (έκθεση). Το ενοίκιο της εκθέσεως και τα λοιπά έξοδα, θέρμανση, καθαριότητα κ.λ.π. αναλαμβάνει η ίδια η εταιρεία ή υπολογίζονται κατά το ίμισυ μεταξύ του αντιπροσώπου και του αντιπροσωπευόμενου, ανάλογα με τη σύμβαση αναλήψεως αντιπροσωπείας. Η κυριότητα των εμπορευμάτων ανήκει στην αντιπροσωπευόμενη επιχείρηση και ο αντιπρόσωπος τα χρησιμοποιεί, για να τα επιδεικνύει στους αγοραστές, οι οποίοι μπορούν να αγοράζουν τα ίδια ή βάσει αυτών να παραγγείλουν άλλα στην επιχείρηση.

Η πώληση των εμπορευμάτων με παρακαταθήκη παρουσιάζει τα εξής πλεονεκτήματα:

1) Διδεται η ευχέρεια στον αντιπρόσωπο να εκθέσει τα εμπορεύματα στην έκθεσή του και να εξάρει τα πλεονεκτήματά τους ίδιως όταν πρόκειται για ηλεκτρικά ψυγεία, ηλεκτρικά πλυντήρια, ραδιόφωνα, τρακτέρ κ.λ.π.

2) Μπορεί ο αντιπρόσωπος να παραδώσει αμέσως το εμπόρευμα στον αγοραστή, χωρίς άλλες διατυπώσεις, αλληλογραφίες κ.λ.π.

3) Οι αγοραστές έμποροι των ειδών της αντιπροσωπείας αγοράζουν σε μικρές

ποσότητες τα εμπορεύματά τους, γιατί γνωρίζουν ότι μπορούν να τα προμηθευτούν, όποτε θέλουν από την αντιπροσωπεία.

4) Σε νέα είδη αβεβαιίας ζητήσεως ή σε είδη με υψηλό κόστος ή σε είδη, τα οποία υπόκεινται σε σύντομη απαρχαίωση, οι έμποροι είναι πολύ διστακτικοί στις αγορές τους φοβούμενοι μήπως ένα μέρος των κεφαλαίων τους δεσμευθεί σε νεκρά είδη και δεν τα προμηθεύονται. Με το σύστημα όμως της παρακαταθήκης οι αντιπρόσωποι και οι υποαντιπρόσωποι διαθέτουν τα νέα αυτά εμπορεύματα άφοβα, αφού δεν ανήκουν κατά κυριότητα σ' αυτούς και αυξάνουν κατ' αυτόν τον τρόπο τις πωλήσεις και

5) Οι αντιπροσωπευόμενες επιχειρήσεις διατηρούν τον έλεγχο των τιμών των εμπορευμάτων τους, αφού και τα εμπορεύματα τα ευρισκόμενα στα χέρια των αντιπροσώπων ανήκουν σ' αυτές κατά κυριότητα και έτσι στην περίπτωση αυξήσεως της τιμής τους το κέρδος ανήκει σ' αυτές, όπως και η ζημία στην περίπτωση μειώσεως της τιμής.

Ο αντιπρόσωπος οφείλει:

1) Να διαφυλάττει τα εμπορεύματα σε κατάλληλους χώρους και να φροντίζει για την καλή συντήρησή τους. Πολλές επιχειρήσεις δίδουν έγγραφες οδηγίες για την καλή συντήρηση των εμπορευμάτων με παρακαταθήκη. Ο αντιπρόσωπος τις έγγραφες αυτές οδηγίες οφείλει να τηρεί απολύτως.

2) Να παρέχει κάθε πληροφορία στον αντιπροσωπευόμενο για την τιμή των εμπορευμάτων, για τις προτιμήσεις του καταναλωτικού κοινού, για τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των προϊόντων των ανταγωνιστών του κ.λ.π.

3) Να διαχωρίζει τα εμπορεύματα σε παρακαταθήκη από τα δικά του εμπορεύματα τόσο στις αποθήκες του, εφ' όσον είναι δυνατό, όσο και λογιστικώς.

4) Να αποστέλλει μια φορά το μήνα ή τουλάχιστο το τρίμηνο από τριπλότυπο αριθμημένο βιβλίο *εκκαθάριση* στον αντιπροσωπευόμενο, που θα αναγράφει τις πωλήσεις, που έκανε στο χρονικό αυτό διάστημα, τα έξοδά του μαζί με τις σχετικές αποδείξεις και τα τιμολόγια και την προμήθειά του (σχ. 4.4a)

5) Να επιστρέφει στον αντιπροσωπευόμενο τα εμπορεύματα, που έχει σε παρακαταθήκη, όταν ζητηθούν απ' αυτόν και

6) Να χορηγεί πιστώσεις με σύνεση και προσοχή, γιατί οι κίνδυνοι των επισφαλών απαιτήσεων βαρύνουν μόνο τον αντιπροσωπευόμενο, εκτός εάν έχει συμφωνήθει η ρήτρα *del credere* (ασφαλιστήρια ρήτρα) οπότε ο αντιπρόσωπος λαμβάνει ασφαλιστήρια προμήθεια, όπως ο παραγγελιοδόχος.

Η αντιπροσωπευόμενη επιχειρηση για κάθε αποστολή εμπορευμάτων προς τον αντιπρόσωπο με παρακαταθήκη οφείλει να εκδίδει από διπλότυπο αριθμημένο βιβλίο *Δελτίο αποστολής* (σχ. 4.5γ). Βάσει του δελτίου αυτού ενεργούνται οι εγγραφές παρακολουθήσεως τόσο στά βιβλία του αντιπροσωπευόμενου, όσο και στα βιβλία του αντιπροσώπου. 'Ότιως ο παραγγελιοδόχος, έτσι και ο αντιπρόσωπος εσωτερικού ή εξωτερικού υποχρεούται να τηρεί βιβλίο παραγγελιών, το οποίο έχει τις ίδιες στήλες με το βιβλίο του παραγγελιοδόχου.

Η σημασία και η σπουδαιότητα του εμπορικού αντιπροσώπου είναι τεράστια, ιδίως για το διεθνές εμπόριο. Ο εμπορικός αντιπρόσωπος είναι το πρόσωπο, που επιτυγχάνει τη διάδοση των προϊόντων πάσης φύσεως και ιδίως των βιομηχανικών και ικανοποιεί τις ανάγκες της καταναλώσεως κατά τον ταχύτερο τρόπο. Εάν π.χ.

βρεθεί σήμερα το φάρμακο του καρκίνου, μπορεί μέσα σε λίγες ημέρες, με το σύστημα των εμπορικών αντιπροσώπων, να καλυφθούν όλες οι ανάγκες της ανθρωπότητας.

Οι αντιπρόσωποι γνωρίζουν τις συνθήκες της αγοράς κάθε τόπου και με το σύστημα του διορισμού υποαντιπροσώπων επιτυγχάνουν τη διάθεση των προϊόντων και στις πιο απομακρυσμένες πόλεις και κωμοπόλεις της χώρας.

Είναι το τελειότερο και το αποτελεσματικότερο σύστημα διαδόσεως των εμπορευμάτων. Σήμερα με την εμφάνιση των μηχανών έπαισε πλέον το πρόβλημα της παραγωγής να αποτελεί το σπουδαιότερο πρόβλημα της επιχειρήσεως, γιατί κάθε επιχειρηση μπορεί με τη βοήθεια των μηχανών και αύριο του αυτοματισμού να παράγει όσα προϊόντα επιθυμεί. Το σημαντικότερο σήμερα πρόβλημα κάθε επιχειρήσεως είναι όχι της παραγωγής αλλά της διαθέσεως των ετοίμων προϊόντων, η ανεύρεση δηλ. αγορών για τη διάθεσή τους. Επειδή στο πρόβλημα αυτό οι εμπορικοί αντιπρόσωποι βοηθούν πάρα πολύ, γι' αυτό και ο θεσμός τους έχει τεράστια σημασία και σπουδαιότητα για την όλη οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας και είναι το επάγγελμα του μέλλοντος.

Ερωτήσεις

1. Ποιος καλείται εμπορικός αντιπρόσωπος;
2. Τι καλείται σύμβαση αντιπροσωπείας και τι περιέχει;
3. Τι διαφέρει ο εμπορικός αντιπρόσωπος από τον παραγγελιοδόχο;
4. Σε τι διακρίνομε τους εμπορικούς αντιπροσώπους;
5. Απ' όλους τους εμπορικούς αντιπροσώπους ποιοι αποτελουν την κυριότερη κατηγορία και γιατί;
6. Ποια προσόντα πρέπει να έχει ο εμπορικός αντιπρόσωπος;
7. Από ποιον καθορίζονται οι όροι αναλήψεως της αντιπροσωπείας;
8. Ποιος καλείται γενικός αντιπρόσωπος και ποιοι υποαντιπρόσωποι;
9. Με ποιους τρόπους γίνεται η πώληση των εμπορευμάτων από τον αντιπρόσωπο;
10. Ποια πώληση λέγεται χωρίς παρακαταθήκη;
11. Ποια πώληση λέγεται με παρακαταθήκη;
12. Ποια τα πλεονεκτήματα της πωλήσεως με παρακαταθήκη;
13. Ποιες υποχρεώσεις έχει ο αντιπρόσωπος εμπορευμάτων με παρακαταθήκη;
14. Από ποιον εκδίδεται το δελτίο αποστολής και ποια η χρησιμότητά του;
15. Ποιες υποχρεώσεις έχει ο αντιπρόσωπος κατά τον Κ.Φ.Σ.:
16. Ποια η σημασία και η σπουδαιότητα του εμπορικού αντιπροσώπου για τη διάθεση των εμπορευμάτων;
17. Γιατί ο θεσμός του εμπορικού αντιπροσώπου αποτελεί το επάγγελμα του μέλλοντος;

Γ. Μεσίτης.

Μεσίτης καλείται το πρόσωπο, που φέρει σ' επαφή τους δύο συμβαλλομένους για τη σύναψη οποιασδήποτε συμβάσεως, ήτοι αγοραπωλησίας, μισθώσεως ακινήτων, ναυλώσεως πλοίου, συνάψεως δανείου κ.λ.π. έναντι μιας αμοιβής, που καλείται **μεσίτεια**. Άλλα μεσίτεια καλείται και αυτή η (δια) η πράξη του μεσίτη δηλ. η μεσολάβηση αυτού μεταξύ των συμβαλλομένων.

Ο κλωστοϋφαντουργός π.χ. Πειραιώς κ. Σκουφάς πήγε στη Λαμία, για ν' αγοράσει 8.000 κιλά βαμβάκι. Επειδή δε γνωρίζει τους παραγωγούς, ανέθεσε σε κάποιον μεσίτη να τον φέρει σ' επαφή με τους παραγωγούς, που ασφαλώς γνωρίζει.

Συμφωνεί για κάθε πραγματοποιουμένη αγορά να του δίδει προμήθεια 5% στην αξία του αγοραζόμενου βαμβακιού.

Το έργο του μεσίτη είναι να φέρει απλώς σ' επαφή τους δύο συμβαλλομένους, τον αγοραστή, εδώ, έμπορο και τον πωλητή παραγωγό. Δεν παίρνει μέρος στην αγοραπωλησία. Εάν πραγματοποιηθεί η πράξη, λαμβάνει αμοιβή, εάν όχι καμιά αμοιβή δε λαμβάνει.

Τους μεσίτες διακρίνουμε σε τέσσερες μεγάλες κατηγορίες: α) Στους μεσίτες αστικών συμβάσεων β) Στους μεσίτες εγχωρίων προϊόντων, γ) Στους μεσίτες χρηματιστηρίων εμπορευμάτων και δ) Στους μεσίτες ναυλώσεως πλοίων ή ναυλομεσίτες.

α) Μεσίτες αστικών συμβάσεων καλούνται οι μεσολαβούντες μεταξύ των συμβαλλομένων, οι οποίοι επιδιώκουν τη σύναψη αστικής συμβάσεως. Αστική σύμβαση καλείται αυτή που ρυθμίζεται από τον Αστικό Κώδικα. Τέτοιες αστικές συμβάσεις είναι η αγοραπωλησία ή η μίσθωση ακινήτων ήτοι οικοπέδων, οικιών, αποθηκών κ.λ.π., η σύναψη δανείου για ανέγερση οικιών κ.λ.π.

Ο αριθμός των μεσιτών αστικών συμβάσεων είναι ορισμένος κατά περιφέρεια Πρωτοδικείου. Η περιφέρεια Αθηνών-Πειραιώς λαμβάνεται ως μια περιφέρεια. Για να γίνει ένας μεσίτης αστικών συμβάσεων πρέπει: 1) Να έχει επαρκείς γραμματικές γνώσεις, 2) να έχει συμπληρώσει το 250 έτος της ηλικίας του, 3) να είναι Έλληνας υπήκοος, 4) να μπορεί ν' ασκεί τα πολιτικά του δικαιώματα και 5) να μην έχει καταδικαστεί για κλοπή, υπεξαίρεση, πλαστογραφία ή πλαστοπροσωπεία.

Οι μεσίτες αστικών συμβάσεων έχουν, για την αρτιότερη εξυπηρέτησή τους, ιδιαίτερα γραφεία, τα λεγόμενα **μεσοτικά γραφεία**, στα οποία δέχονται τους πελάτες τους. Για λόγους διαφημιστικούς μέσα στα γραφεία και έξω απ' αυτά τοιχοκολλούν τις προτάσεις οικοπέδων και οικιών.

Η ανάθεση της μεσιτείας γίνεται συνήθως προφορικώς, εάν όμως πρόκειται για μεσιτεία, που η αμοιβή της υπερβαίνει τις 1500 δραχμές, η ανάθεσή της πρέπει να γίνεται εγγράφως. Συνήθως οι μεσίτες αστικών συμβάσεων έχουν έντυπα, που συμπληρώνουν οι ίδιοι και κατόπιν τα υπογράφουν οι πελάτες τους.

Οι μεσίτες δικαιούνται να εισπράξουν αμοιβή, όταν αναλάβουν τη μεσιτεία και πραγματοποιηθεί η πράξη. Και απλή ακόμη υπόδειξη του μεσίτη θεωρείται ως μεσολάβηση.

Για τους μεσίτες αστικών συμβάσεων η προμήθεια έχει καθορισθεί με νόμο ως εξής: Για αγοραπωλησίες και μισθώσεις 2% εφ' όσον η αξία δεν υπερβαίνει τις 500.000 δραχμές και 1% όταν υπερβαίνει το ποσό αυτό. Για δάνεια πάσης φύσεως 1% δάχετα προς το ποσό. Επιτρέπεται όμως ιδιαίτερη συμφωνία μεταξύ του μεσίτη και των συμβαλλομένων. Μπορεί π.χ. να συμφωνηθεί ότι θα λάβει μεσιτεία πολύ μεγαλύτερη ή και ελάχιστη. Ο νόμος την αναγνωρίζει, αρκεί η συμφωνία να γίνει κατά την ανάθεση της μεσιτείας και εγγράφως.

Οι ιδιοκτήτες γραφείων συνοικεσίων είναι και αυτοί μεσίτες αστικών συμβάσεων και δικαιούνται να λάβουν μεσιτεία για τις συνάψεις γάμων ανάλογα με τη συμφωνία ή τις συνήθειες.

Οι μεσίτες κατά την είσπραξη της προμήθειας υποχρεούνται, σύμφωνα με τον Κ.Φ.Σ., να εκδίδουν από διπλότυπο βιβλίο απόδειξη εισπράξεως, στην οποία θ' αναγράφουν το ποσό που εισέπραξαν, την αιτία και τα στοιχεία του πληρωτή σε δύο αντίτυπα από τα οποία το ένα δίδεται στον πληρωτή και το άλλο παραμένει στο στέλεχος.

β) Μεσίτες εγχωρίων προϊόντων καλούνται οι μεσολαβούντες μεταξύ παραγωγού και εμπόρου για τη διάθεση των προϊόντων του πρώτου. Τα εγχώρια προϊόντα, που μπορούν να πωλούνται με τη μεσολάβηση του μεσίτη είναι μόνο τα εθνικά λεγόμενα προϊόντα, όπως οι ελιές, το λάδι, η σταφίδα κ.λ.π. Η ανάθεση της μεσιτείας μπορεί να γίνει είτε από τον παραγωγό, είτε από τον έμπορο, είτε και από τους δυο, οπότε εισπράττει προμήθεια και από τους δύο.

Σήμερα οι μεσίτες εγχωρίων προϊόντων διορίζονται από το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο κάθε Περιφέρειας και υποχρεούνται, πριν ασκήσουν το επάγγελμά τους, να καταθέσουν εγγύηση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Η ανάθεση της μεσιτείας γίνεται γραπτώς ή προφορικώς και τα μεσιτικά δικαιώματα καθορίζονται είτε από τα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια κάθε Περιφέρειας, είτε από τις εμπορικές συνήθειες, είτε τέλος έπειτα από συμφωνία μεταξύ των συμβαλλομένων.

γ) Μεσίτες Χρηματιστηρίων Εμπορευμάτων καλούνται οι μεσολαβούντες για την πώληση των εμπορευμάτων στο Χρηματιστήριο Εμπορευμάτων. Δύο Χρηματιστήρια Εμπορευμάτων υπάρχουν στην Ελλάδα, το ένα στον Πειραιά και το άλλο στη Θεσσαλονίκη. Τα εμπορεύματα, τα οποία έχουν εισαχθεί στα Χρηματιστήρια Εμπορευμάτων είναι ορισμένα, κυρίως τυποποιημένα, διακρίνεται δε η ποιότητά τους με μία ονομασία ή με ένα ποσοστό επί τοις εκατό (%) και ονομάζονται χρηματιστηριακά πράγματα.

δ) Μεσίτες ναυλώσεως πλοίων ή ναυλομεσίτες καλούνται οι μεσολαβούντες μεταξύ του εφοπλιστή και του φορτωτή για τη μεταφορά των εμπορευμάτων. Τα δικαιώματα της μεσιτείας καθορίζονται επί τοις % και βάσει της αξίας του ναύλου:

Ερωτήσεις

1. Ποιος καλείται μεσίτης;
2. Τι καλείται μεσιτεία;
3. Ποιο είναι το έργο του μεσίτη;
4. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνουμε τους μεσίτες;
5. Ποιοι μεσίτες καλούνται αστικών συμβάσεων;
6. Ποια προσόντα πρέπει να έχει ο μεσίτης αστικών συμβάσεων;
7. Πώς γίνεται η ανάθεση της μεσιτείας στους μεσίτες αστικών συμβάσεων;
8. Πότε δικαιούνται αμοιβής οι μεσίτες αστικών συμβάσεων και πόση;
9. Ποιες υποχρεώσεις έχουν οι μεσίτες αστικών συμβάσεων κατά τον Κ.Φ.Σ.:
10. Ποιοι μεσίτες καλούνται μεσίτες εγχωρίων προϊόντων;
11. Από ποιον διορίζονται οι μεσίτες εγχωρίων προϊόντων και ποια υποχρέωση έχουν πριν αρχίσουν την δάσκηση του επαγγέλματός τους;
12. Πώς καθορίζεται η μεσιτεία στους μεσίτες εγχωρίων προϊόντων;
13. Ποιοι μεσίτες καλούνται μεσίτες χρηματιστηρίου Εμπορευμάτων;
14. Πόσα και ποια Χρηματιστήρια Εμπορευμάτων υπάρχουν στην Ελλάδα;
15. Ποιοι μεσίτες καλούνται ναυλομεσίτες;
16. Πώς καθορίζονται τα δικαιώματα της ναυλομεσιτείας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΠΙΣΤΗ - ΠΙΣΤΩΣΗ - ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

*7 . 1 ΠΙΣΤΗ - ΠΙΣΤΩΣΗ - ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ

Πίστη καλείται η ικανότητα, που έχει ένα πρόσωπο ή μια επιχείρηση να παίρνει εμπορεύματα ή χρήματα, με την υπόσχεση ότι θα τα επιστρέψει στο μέλλον.

Εκείνος, που παίρνει τα χρήματα ή τα εμπορεύματα, καλείται **πιστολήπτης ή χρεώστης ή οφειλέτης ή δανειζόμενος** και εκείνος, που δίδει τα χρήματα ή τα εμπορεύματα, καλείται **πιστοδότης ή πιστωτής ή προμηθευτής ή δανειστής**.

Ο χρεώστης, για να πάρει χρήματα ή εμπορεύματα με την υπόσχεση ότι θα τα επιστρέψει στο μέλλον, πρέπει να έχει προσωπική ή εμπράγματη φερεγγυότητα.

Προσωπική φερεγγυότητα καλείται η φερεγγυότητα εκείνη, που στηρίζεται στις αρετές του προσώπου, στο ότι δηλ. ο χρεώστης είναι τίμιος, ειλικρινής, συνεπής στις συναλλαγές του, φίλεργος και δεν είναι σπάταλος, μέθυσος, χαρτοπαίκτης κ.λ.π.

Εμπράγματη φερεγγυότητα καλείται η φερεγγυότητα, που δε στηρίζεται στις προσωπικές αρετές του οφειλέτη, αλλά στην κινητή ή ακίνητη περιουσία του. Εάν δηλ. ο πιστωτής δεν έχει εμπιστοσύνη στο χρεώστη, ότι θα εξοφλήσει το χρέος του και μάλιστα εμπροθέσμως, τον υποχρέωνε να τού γράψει υποθήκη ένα ακίνητό του ή να του δώσει ως ενέχυρο ένα κινητό πράγμα. Η **υποθήκη** αποδεικνύεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, ενώ το **ενέχυρο** με την παράδοση του κινητού πράγματος από τον οφειλέτη στον ενεχυρούχο δανειστή. Η εξασφάλιση του δανείου γίνεται, γιατί ο ενεχυρούχος ή ενυπόθηκος δανειστής έχει το δικαίωμα, εάν δεν εξοφλήθει το δάνειο κατά τη λήξη του, να προκαλέσει την αναγκαστική πώληση (πλειστηριασμό) της κινητής ή ακίνητης περιουσίας, που έχει ως ενέχυρο ή υποθήκη και από τα χρήματα, που θα εισπράξει, να κρατήσει το δάνειο, τα έξοδα του πλειστηριασμού και τους τόκους υπερμερίας, εάν υπάρχουν.

Πιστωση καλείται το ποσό χρημάτων ή εμπορευμάτων, που παίρνει κάποιος με την υπόσχεση ότι θα τα επιστρέψει στο μέλλον. Το ύψος της λαμβανομένης πιστώσεως κάθε ατόμου εξαρτάται από το μέγεθος της προσωπικής ή εμπράγματης φερεγγυότητάς του.

Πιστώσεις δίνουν οι Τράπεζες στους εμπόρους, βιομηχάνους, βιοτέχνες, επαγγελματίες, γεωργούς, κτηνοτρόφους κ.λ.π. Ομοίως οι χονδρέμποροι στους μικρέμπορους και οι μικρέμποροι στους πελάτες τους.

Τις πιστώσεις διακρίνουμε βάσει διαφόρων κριτηρίων στις εξής κατηγορίες:

1) Αναλόγως του σκοπού στον οποίον αποβλέπουν, σε παραγωγικές και καταναλωτικές.

Παραγωγική καλείται η πίστωση που προορίζεται για παραγωγικούς σκοπούς, όπως είναι η λήψη δανείου για αγορά γεωργικών μηχανημάτων από το γεωργό, εμπορευμάτων από τον έμπορο, πρώτων υλών από το βιομήχανο κ.λ.π.

Καταναλωτική καλείται η πίστωση που προορίζεται για καταναλωτικούς σκοπούς, όπως είναι η λήψη δανείου από τον Κ. Α. για τη θεραπεία του γυιου του, που είναι άρρωστος ή για την αγορά ειδών ενδύσεως ή για την αγορά τροφίμων κ.λ.π.

Ο σκοπός της πιστώσεως έχει τεράστια σημασία για τον πιστώτη, γιατί, εάν είναι καταναλωτικός, η πιθανότητα να επιστραφεί το δάνειο, είναι μικρότερη.

2) Αναλόγως της ασφαλείας επιστροφής σ' εμπράγματες και προσωπικές.

Εμπράγματη καλείται η πίστωση εκείνη, που στηρίζεται στην κινητή ή ακίνητη περιουσία του πιστολήπτη (οφειλέτη), όπως είναι η υποθήκη οικιών, οικοπέδων κ.λ.π. και το ενέχυρο εμπορευμάτων, χρεογράφων, τιμαλφών κ.λ.π.

Προσωπική καλείται η πίστωση εκείνη, που στηρίζεται στις αρετές του πιστολήπτη.

3) Αναλόγως της ιδιότητας του πιστολήπτη σε δημόσιες και ιδιωτικές.

Δημόσια καλείται η πίστωση εκείνη, της οποίας δανειζόμενος είναι το Κράτος.

Ιδιωτική καλείται η πίστωση εκείνη, της οποίας ο δανειζόμενος είναι ιδιώτης.

4) Αναλόγως της χρονικής διάρκειας σε μακροπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες πιστώσεις.

Μακροπρόθεσμη καλείται η πίστωση εκείνη, της οποίας η χρονική διάρκεια είναι μεγαλύτερη από ένα έτος. Μακροπρόθεσμες πιστώσεις είναι κυρίως τα ενηπόθηκα δάνεια.

Μεσοπρόθεσμη καλείται η πίστωση εκείνη, της οποίας η χρονική διάρκεια μέχρι την εξόφλησή της είναι μεγαλύτερη από τρεις μήνες και μικρότερη από ένα έτος. Μεσοπρόθεσμες πιστώσεις είναι κυρίως τα δάνεια επ' ενέχυρω.

Βραχυπρόθεσμη καλείται η πίστωση εκείνη, της οποίας η χρονική διάρκεια μέχρι την εξόφλησή της είναι μικρότερη από τρεις μήνες. Τέτοιες πιστώσεις είναι κυρίως οι τρεχούμενοι λογαριασμοί και τα χορηγούμενα δάνεια με συναλλαγματικές και γραμμάτια εισπρακτέα.

Ερωτήσεις

1. Τι καλείται πίστη;
2. Ποιος καλείται πιστολήπτης και ποιος πιστοδότης; Πώς αλλιώς καλούνται αυτοί;
3. Ποια φερεγγυότητα καλείται προσωπική;
4. Ποια φερεγγυότητα καλείται εμπράγματη;
5. Σε ποια πράγματα γίνεται η υποθήκη και σε ποια το ενέχυρο;
6. Πώς εξασφαλίζεται ο ενυπόθηκος ή ο ενεχυρούχος δανειστής;
7. Τι καλείται πίστωση;
8. Αναλόγως του σκοπού σε τι διακρίνουμε τις πιστώσεις;
9. Ποια πίστωση καλείται παραγωγική και ποια καταναλωτική;
10. Ποια η σημασία της διακρίσεως αυτής από την άποψη του πιστοδότη;
11. Αναλόγως της ασφαλείας σε τι διακρίνουμε τις πιστώσεις;
12. Ποια καλείται δημοσία και ποια ιδιωτική πίστωση;
13. Ποια πίστωση καλείται μακροπρόθεσμη, ποια μεσοπρόθεσμη και ποια βραχυπρόθεσμη;

*7.2 Η Πίστη στο Εμπόριο.

Η πίστη στο εμπόριο έχει τεράστια σημασία, γιατί αποτελεί το κυριότερο κίνητρο της αναπτύξεώς του. Με τις παρεχόμενες πιστώσεις κάθε επιχείρηση επιδιώκει τη διεύρυνση της πελατείας της και την αύξηση των πωλήσεών της. Έτσι επιτυγχάνεται η ικανοποίηση των αναγκών και των ατόμων εκείνων, που δεν έχουν προς στιγμή χρήματα.

Εάν δεν υπήρχε η πίστη, ούτε το εμπόριο θα είχε αναπτυχθεί, ούτε και οι υπόλοιποι παραγωγικοί κλάδοι, όπως η βιομηχανία, η γεωργία, η συγκοινωνία κ.λ.π. και συνεπώς ο άνθρωπος δε θα βρισκόταν στο επίπεδο πολιτισμού, στο οποίο βρίσκεται σήμερα. 'Όταν περιορίζονται οι πιστώσεις, επέρχεται μαρασμός σ' όλους τους παραγωγικούς κλάδους, οι περισσότερες ανάγκες μένουν ανικανοποίητες και παύει η ανάπτυξη του πολιτισμού.

Με την πίστη επιτυγχάνονται τα εξής:

1) Ο κεφαλαιούχος, που έχει περίσσευμα χρημάτων και δεν θέλει ή δεν μπορεί να τα χρησιμοποιήσει, γιατί δεν έχει επιχειρηματικό πνεύμα, τα καταθέτει στις Τράπεζες ή στους μεγάλους οικονομικούς οργανισμούς (Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια - Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων κ.λ.π.) και παίρνει ως αμοιβή τον τόκο.

2) Ο επιχειρηματίας, που έχει επιχειρηματικό πνεύμα, αλλ' όχι όμως και αρκετά χρήματα, με το σύστημα της πίστεως βρίσκει από τις Τράπεζες είτε από τους χονδρεμπόρους κεφάλαια και ιδρύει νέες επιχειρήσεις η επεκτείνει τις παλιές.

3) Με την ίδρυση νέων επιχειρήσεων ή την επέκταση των παλιών επιτυγχάνεται:

α) Η αύξηση της παραγωγής και συνεπώς η μείωση της τιμής πωλήσεως των ετοίμων προϊόντων. Αυτό συντελεί στην αύξηση της αξίας του χαρτονομίσματος, που κυκλοφορεί.

β) Ο περιορισμός της ανεργίας και υποαπασχολήσεως, γιατί χρειάζονται περισσότεροι εργάτες και υπάλληλοι.

γ) Η διανομή του εισοδήματος σε πολλά πρόσωπα, εργάτες και υπαλλήλους.

δ) Η αύξηση της αγοραστικής δυνάμεως του κοινού.

ε) Η αύξηση της καταναλώσεως.

στ) Με την αύξηση της καταναλώσεως αυξάνεται ακόμη περισσότερο η παραγωγή και έτσι επέρχεται μια οικονομική άνθιση, μια ανάπτυξη όλων των παραγωγικών κλάδων, που οφείλεται εξ ολοκλήρου στη μεγάλη δύναμη της πίστεως.

4) Με την πίστη ιδρύονται μεγάλες εταιρίες, συγκεντρώνονται τεράστια κεφάλαια και πραγματοποιούνται έργα μεγάλης πνοής και υψηλής οικονομικής σπουδαιότητας για την ανάπτυξη μιας χώρας, όπως είναι η κατασκευή σιδηροδρόμων, η αποξήρανση ελών, η δημιουργία μεγάλων εργοστασίων κ.λ.π.

5) Οι Τράπεζες κερδίζουν τη διαφορά των τόκων, γιατί δανείζονται με μικρό τόκο και δανείζουν με μεγαλύτερο τόκο και

6) Με την πίστη παραμένει μεγάλη ποσότητα χρήματος αχρησιμοποίητη και έτσι μικραίνει ο τόκος, που αποτελεί προσθετικό στοιχείο του κόστους του εμπορεύματος, γιατί υπάρχουν πάντοτε χρήματα στην αγορά προς διάθεση. Τούτο επιτυγχάνεται κυρίως με τους πιστωτικούς λεγομένους τίτλους, ή τα πιστωτικά όργανα.

Ερωτήσεις

1. Γιατί έχει μεγάλη σημασία η πίστη στο εμπόριο;
2. Γιατί οι έμποροι χωρηγούν πιστώσεις;
3. Εάν δεν υπήρχε η πίστη, ποια εικόνα θα παρουσίαζε σήμερα ο άνθρωπος;
4. Τι επιτυγχάνεται με την πίστη;
5. Η ίδρυση νέων επιχειρήσεων ή η επέκταση παλαιών ποια επίδραση ασκούν;

*7.3 Πιστωτικοί Τίτλοι.

Πιστωτικά όργανα ή πιστωτικοί τίτλοι καλούνται τα έγγραφα εκείνα, με τα οποία αποδεικνύεται τόσο η ύπαρξη της απαιτήσεως του δανειστή έναντι του δανειζομένου, όσο και το ποσό αυτής. Επειδή περικλείουν (ενσωματώνουν) κάποια αξία καλούνται και **αξιόγραφα**.

Τα κυριότερα πιστωτικά όργανα είναι: Η συναλλαγματική, το γραμμάτιο εις διαταγή, η επιταγή, η φορτωτική, τό ένεχυρόγραφο, το αποθετήριο, η μετοχή, η ομολογία και η απλή απόδειξη.

Απ' αυτά άλλα μεν αποβλέπουν στην καταβολή χρημάτων, όπως είναι η συναλλαγματική, το γραμμάτιο εις διαταγή, η επιταγή κ.λ.π. και άλλα στην παράδοση εμπορευμάτων, όπως είναι η φορτωτική, το αποθετήριο κ.λ.π.

'Άλλα μεταβιβάζονται με οπισθογράφηση, όπως η συναλλαγματική, το γραμμάτιο εις διαταγή κ.λ.π. και άλλα με απλή παράδοση, όπως η φορτωτική κ.λ.π. Τέλος η μετοχή και η ομολογία καλούνται με μια λέξη **χρεόγραφα**.

Από όλα τα πιστωτικά όργανα θα εξετάσουμε εδώ τη συναλλαγματική, το γραμμάτιο εις διαταγή και την επιταγή.

7.4 Συναλλαγματική.

A. Ορισμός και τα τυπικά στοιχεία της.

Συναλλαγματική καλείται το πιστωτικό εκείνο έγγραφο, που στο ίδιο το κείμενο αναγράφει τη λέξη «Συναλλαγματική» και με το οποίο ένα πρόσωπο, που καλείται δανειστής, δίνει την εντολή σ' ένα άλλο πρόσωπο, που καλείται πληρωτής, να πληρώσει σ' αυτόν τον ίδιο ή σε άλλο πρόσωπο ορισμένο χρηματικό ποσό σε ορισμένο τόπο και χρόνο.

Κατά τον ορισμό αυτό για να είναι έγκυρη μια συναλλαγματική, πρέπει να περιέχει τα εξής στοιχεία:

1) Τη λέξη «Συναλλαγματική» στο ίδιο το κείμενο και στην ίδια γλώσσα που γράφεται η συναλλαγματική.

2) Την εντολή για πληρωμή ορισμένου ποσού, που πρέπει να είναι απλή και καθαρή, να μην εξαρτάται δηλαδή από κάποιο όρο ή προϋπόθεση: Να μην αναγράφει π.χ. «πληρώσατε, όταν φθάσει το πλοίο, ή όταν βρέξει κ.λ.π.». Να αναφέρεται δε στην πληρωμή ορισμένου ποσού, να μην αναγράφει π.χ. «πληρώσατε το ποσό, που μου οφείλετε».

3) Το όνομα του πληρωτή, εκείνου δηλαδή που οφείλει να πληρώσει τη συναλλαγματική. Αυτό αναγράφεται κάτω και αριστερά στο κείμενο, όπως γράφεται η διεύθυνση. «Προς τον....». Όταν ο πληρωτής υπογράψει κάτω από τη λέξη δεκτή

(σχ. 7.4) καλείται και **αποδέκτης**, οπότε έχει υποχρέωση εκ συναλλαγματικής. Εάν δεν υπογράψει, καλείται απλώς πληρωτής και δεν έχει υποχρέωση εκ συναλλαγματικής.

Σχ. 7.4.

4) Την ημερομηνία της λήξεως, που μπορεί ν' αναφέρεται: α) Σε ορισμένη ημέρα, πληρώσατε π.χ. την 25η Ιανουαρίου 19.., β) Μετά πάροδο ορισμένου χρόνου από την έκδοση. γ) Μετά πάροδο ορισμένου χρόνου από τη λήξη και δ) Άμα τη όψει (συγχρόνως με την εμφάνιση), όταν δηλαδή εμφανισθεί για πληρωμή ο τίτλος πρέπει να πληρωθεί.

5) Τον τόπο πληρωμής: Στο υποκατάστημα π.χ. της Εθνικής Τραπέζης ή στο κατάστημα του κ. Δημητρίου κ.ο.κ.

6) Το όνομα του κομιστή, εκείνου δηλαδή στη διαταγή, του οποίου θα γίνει η πληρωμή.

7) Τον τόπο και το χρόνο της εκδόσεως της συναλλαγματικής, ο οποίος τίθεται κάτω και δεξιά του κειμένου της συναλλαγματικής και άνω της υπογραφής του εκδότη και

8) Την υπογραφή του εκδότη, που τίθεται κάτω και δεξιά του κειμένου.

Ερωτήσεις

1. Ποια καλούνται πιστωτικά όργανα;
2. Γιατί τα πιστωτικά όργανα καλούνται και αξιόγραφα;
3. Ποια είναι τα κυριότερα πιστωτικά όργανα;
4. Ποια καλούνται χρεόγραφα;
5. Τι καλείται συναλλαγματική;
6. Ποια είναι τα τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής; Αναφέρατε αυτά απλώς.
7. Πώς πρέπει να είναι η εντολή για την πληρωμή ορισμένου ποσού;
8. Ποια η διαφορά μεταξύ πληρωτή και αποδέκτη;
9. Πώς είναι δυνατό να αναφέρεται η ημερομηνία λήξεως;
10. Πού τίθεται ο τόπος και ο χρόνος της εκδόσεως και πού η υπογραφή του εκδότη;

B. Χαρτοσήμανση της συναλλαγματικής.

Από την 1η Μαΐου 1975 είναι υποχρεωτική η χρησιμοποίηση νέων εντύπων συναλλαγματικών, στα οποία είναι ενσωματωμένο το χαρτόσημο (σε σφραγισμένο χαρτί).

Κατά το νέο νομοθετικό διάταγμα (Ν.Δ. 251/73) το χαρτόσημο των συναλλαγματικών καθορίζεται σε 5% και καθιερώνονται οκτώ κλάσεις ενσήμων εντύπων συναλλαγματικών (σε σφραγισμένο χαρτί) τίτοι των 5,10,15 κ.λ.π. δραχμών, που αντιστοιχούν στις απέναντι αυτών αναγραφόμενες ονομαστικές αξίες, όπως ο κατωτέρω πίνακας.

Ον.	αξία	συν/κής	1 - 1.000	δρχ.	έντυπο	δρχ.	5
»	»	»	1.001 - 2.000	»	»	»	10
»	»	»	2.001 - 3.000	»	»	»	15
»	»	»	3.001 - 5.000	»	»	»	25
»	»	»	5.001 - 7.000	»	»	»	35
»	»	»	7.001 - 10.000	»	»	»	50
»	»	»	10.001 - 15.000	»	»	»	75
»	»	»	15.001 - 20.000	»	»	»	100

Εάν το ποσό του χαρτοσήμου υπερβαίνει τις 100 δραχμές, ήτοι εάν η συναλλαγματική είναι ονομαστική αξίας πέρα των 20.000 δραχμών, χρησιμοποιεί-

ται συναλλαγματική με ενσωματωμένο χαρτόσημο 100 δραχμές, και για την υπόλοιπη ονομαστική αξία πέραν των 20.000 δραχμών υπολογίζεται χαρτόσημο προς 5% που επικολλάται στη συναλλαγματική ως κινητό ένσημο ή καταβάλλεται στο Δημόσιο Ταμείο έναντι διπλοτύπου αποδείξεως εισπράξεως, η οποία παρακολουθεί τη συναλλαγματική μέχρι να εξοφληθεί και μετά την εξόφληση ακόμη στο αρχείο, όπου τίθεται μαζί με τη συναλλαγματική.

Εάν η συναλλαγματική δεν έχει συνταχθεί στο ειδικό έντυπο των συναλλαγματικών με το αντίστοιχο χαρτόσημο ανάλογα με το ονομαστικό της ποσό, δεν ισχύει ως συναλλαγματική αλλά ως απλή απόδειξη, οπότε δεν μπορεί να διαμαρτυρηθεί, όπως αναφέρεται πιο κάτω,

Γ. Τριτεγγύηση, Μεταβίβαση, Προεξόφληση, Διαμαρτύρηση.

Τριτεγγύηση: Εάν ο κομιστής δεν έχει εμπιστοσύνη στον εκδότη ή στον αποδέκτη ότι θα εξοφλήσουν τη συγαλλαγματική κατά τη λήξη της, ζητούν ένα άλλο πρόσωπο να εγγυηθεί την εξόφληση της συναλλαγματικής. Το πρόσωπο αυτό καλείται εγγυητής ή τριτεγγυητής. Η τριτεγγύηση γίνεται με το να θέσει ο τριτεγγυητής την υπογραφή του στο έμπροσθεν μέρος της συναλλαγματικής και κάτω από τη φράση «Τριτεγγυώμαι υπέρ του κ.....».

Εάν ο αποδέκτης δεν εξοφλήσει τη συν/κή, υποχρεούται να την εξοφλήσει ο τριτεγγυητής, ο οποίος όταν πληρώσει, αποκτά όλα τα δικαιώματα, που προέρχονται απ' αυτή και μπορεί να στραφεί εναντίον κάθε υπόχρεου, ήτοι του εκδότη, του αποδέκτη και των οπισθογράφων.

Μεταβίβαση: Η συναλλαγματική μπορεί να μεταβιβαστεί από πρόσωπο σε πρόσωπο με οπισθογράφηση, με πράξη δηλαδή που γίνεται στην οπισθία πλευρά του τίτλου.

Έχουμε τριών ειδών οπισθογραφήσεις:

1) Την τακτική, κατά την οποία αναγράφεται η φράση «αντί εμού πληρώσατε εις διαταγή του κ...», η ημερομηνία και η υπογραφή του οπισθογράφου, δηλαδή εκείνου που μεταβιβάζει τον τίτλο.

2) Την διατακτη, κατά την οποία αναγράφεται μόνο η φράση «αντί εμού πληρώσατε εις διαταγή του κ....», και η υπογραφή του οπισθογράφου, ήτοι εκείνου που μεταβιβάζει τον τίτλο, ή μόνο η ημερομηνία και η υπογραφή του οπισθογράφου, και

3) Τη λευκή, κατά την οποία αναγράφεται μόνο η υπογραφή.

Μεταξύ των οπισθογραφήσεων αυτών δεν υπάρχει διαφορά. Και τα τρία είδη έχουν τα ίδια αποτελέσματα.

Με την οπισθογράφηση μεταβιβάζεται όχι μόνο ο τίτλος της συναλλαγματικής ως χαρτί, αλλά και όλα τα από τον τίτλο αυτό απορρέοντα δικαιώματα, εκτός εάν η μεταβίβαση γίνεται προς είσπραξη ή προς φύλαξη του τίτλου κ.λ.π. οπότε μετά τη φράση «αντί εμού πληρώσατε στον κ.....» αναγράφεται: « Αξία προς είσπραξη ή αξία προς φύλαξη κ.λ.π.».

Προεξόφληση καλείται η εξόφληση της συναλλαγματικής προ της λήξεώς της. Έστω ότι ο έμπορος κ. Δραγώνας πούλησε εμπορεύματα αξίας 20.000 δραχμών στον κ. Ανδρέου και έλαβε συναλλαγματική λήξεως τριών μηνών ονομαστικής αξίας 20.600 δρχ. Ο κ. Δραγώνας, επειδή έχει ανάγκη χρημάτων για την αγορά νέων εμπορευμάτων, δίνει τη συναλλαγματική στην Τράπεζα προς προεξόφληση. Η

Τράπεζα, αφού κρατήσει τον αναλογούντα τόκο, την προμήθειά της, τα έξοδα της αποστολής της συναλλαγματικής, εάν είναι πληρωτέα σε άλλο τόπο, και το χαρτόσημο, δίνει το υπόλοιπο πληρωτέο ποσό στον κομιστή κ. Δραγώνα. Ο κ. Δραγώνας μεταβιβάζει τη συναλλαγματική στην Τράπεζα με οπισθογράφηση.

Εάν λήξει η συναλλαγματική, ο οφειλέτης οφείλει να την εξοφλήσει στην Τράπεζα. Εάν όμως αρνηθεί την εξόφλησή της, η Τράπεζα θα ζητήσει να την εξοφλήσει από τον τελευταίο οπισθογράφο με τη σύνταξη διαμαρτυρικού ή χωρίς διαμαρτυρικό.

Οι έμποροι, όταν έχουν ανάγκη χρημάτων, συγκεντρώνουν τις συναλλαγματικές των πελατών τους, των οποίων οι λήξεις δεν υπερβαίνουν τις 90 ημέρες από την ημέρα της εκδόσεώς τους, τις καταχωρούν στα Πινάκια Προεξοφλήσεως και τις δίδουν στην Τράπεζα για προεξόφληση.

Διαμαρτύρηση: Η συναλλαγματική πρέπει να εξοφληθεί ή την ημέρα της λήξεως ή το πολύ εντός δύο εργασίμων ημερών από την ημέρα της λήξεως. Εάν συνεπώς μια από τις ημέρες αυτές δεν είναι εργάσιμη, υπολογίζεται η τρίτη ημέρα κ.ο.κ. Εάν παρέλθει το χρονικό αυτό διάστημα και δεν εξοφληθεί η συναλλαγματική, ο κομιστής για να κατοχυρώσει τα δικαιώματά του έναντι των άλλων, που έχουν υπογράψει τή συναλλαγματική, ήτοι του εκδότη, του τριτεγγυητή και των οπισθογράφων, έχει το δικαίωμα να τη διαμαρτυρήσει.

Η διαμαρτύρηση συντάσσεται ενώπιον του συμβολαιογράφου και περιέχει όλα τα στοιχεία της συναλλαγματικής, την αιτία για την οποία δεν εξοφλήθηκε, ότι π.χ. δεν παρουσιάστηκε ο οφειλέτης, ότι αρνήθηκε την εξόφληση κ.ο.κ., τα έξοδα, που καταβλήθηκαν από τον κομιστή και την υπογραφή του συμβολαιογράφου.

Κατ' αυτόν τον τρόπο το ιδιωτικό έγγραφο μετατρέπεται σε δημόσιο και βάσει αυτού ο δικαιούχος μπορεί να προκαλέσει την αναγκαστική εκποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας όλων ή μερικών ή και ενός μόνον εκ των οφειλετών και να ικανοποιηθεί.

Εκτός από τη διαμαρτύρηση ο κομιστής της συναλλαγματικής έχει το δικαίωμα να κάνει αγωγή εναντίον του πληρωτή ή οποιουδήποτε από τους υποχρέους (τριτεγγυητή - οπισθογράφο) και να λάβει δικαστική απόφαση για την πληρωμή ωρισμένου ποσού. Η αγωγή αυτή του κομιστή εναντίον μεν του αποδέκτη και του τριτεγγυητή παραγράφεται έπειτ' από τρία έτη από τη λήξη της συναλλαγματικής, εναντίον δε των οπισθογράφων και του εκδότη έπειτ' από ένα έτος από τη λήξη.

Ερωτήσεις

- Ποιο είναι το ποσοστό της χαρτοσημάνσεως της συναλλαγματικής κατά το Ν.Δ. 251/73;
- Πόσες κλάσεις ενσήμων εντύπων καθιερώνονται;
- Ποια έντυπα συναλλαγματικών χρησιμοποιούνται και σε ποια ονομαστική αξία αντιστοιχεί το καθένα;
- 'Όταν το ποσό του χαρτοσήμου υπερβαίνει τις 100 δραχμές ή όταν η ονομαστική αξία της συναλλαγματικής ξεπερνά τις 20.000 δραχμές, πώς γίνεται η χαρτοσήμανση;
- 'Όταν η συναλλαγματική δεν έχει συνταχθεί στο ειδικό έντυπο με το ενσωματωμένο χαρτόσημο, ή όταν δεν υπάρχει το αντίστοιχο χαρτόσημο, ισχύει ως συναλλαγματική;
- Πώς γίνεται η τριτεγγύηση και για ποιο λόγο;
- Ποιες οι υποχρεώσεις και ποια τα δικαιώματα του τριτεγγυητή;
- Πώς γίνεται η μεταβιβάση της συναλλαγματικής;

9. Τι καλείται οπισθογράφηση και πόσα είδη οπισθογραφήσεων έχουμε;
10. Ποια οπισθογράφηση καλείται τακτική, ποια άτακτη και ποια λευκή;
11. Ποια η διαφορά μεταξύ τους;
12. Τι επιτυγχάνεται με την οπισθογράφηση;
13. Τι καλείται προεξόφληση;
14. Η Τράπεζα τι κρατεί κατά την προεξόφληση;
15. Εάν η συν/κή, την οποία έχει προεξόφλησε η Τράπεζα, δεν εξοφληθεί κατά τη λήξη της, ποια δικαιώματα έχει η Τράπεζα;
16. Εάν έχουν ανάγκη χρημάτων οι έμποροι πώς ενεργούν;
17. Πώς συντάσσεται η διαμαρτύρηση και ποια στοιχεία περιέχει;
18. Τι επιτυγχάνει με τη διαμαρτύρηση ο κομιστής της συν/κής;
19. Εκτός από τη διαμαρτύρηση ποια άλλα δικαιώματα έχει ο κομιστής της συναλλαγματικής, η οποία έληξε και δεν εξοφλήθηκε;

7.5 Γραμμάτιο εις διαταγή.

Γραμμάτιο εις διαταγή καλείται το πιστωτικό εκείνο έγγραφο, αναγράφεται η φράση «Γραμμάτιο εις διαταγή» και με το οποίο ο οφειλέτης υπόσχεται να πληρώσει σε ορισμένο πρόσωπο ή στη διαταγή αυτού ορισμένο χρηματικό ποσό σε ορισμένο χρόνο και τόπο.

Η συναλλαγματική και το γραμμάτιο εις διαταγή ρυθμίζονται από τον ίδιο βασικό νόμο 5325 του 1932. Με το νόμο αυτό εισήχθη ως εσωτερικός νόμος του Κράτους η διεθνής σύμβαση, που έγινε στη Γενεύη το 1930 με την πρωτοβουλία της Κοινωνίας τότε των Εθνών (Κ.Τ.Ε.) για να καθορίσει τα τυπικά και ουσιαστικά στοιχεία στα δυο αυτά βασικά πιστωτικά έγγραφα κατά τον ίδιο τρόπο σε όλα τα Κράτη, και να διευκολύνονται οι διεθνείς συναλλαγές. Σχεδόν όλα τα προηγμένα κράτη αποδέχθηκαν το νόμο αυτό και το εισήγαγαν ως εσωτερικό νόμο τους, πλην του θέματος του χαρτοσήμου, που κάθε κράτος καθόριζε όπως ήθελε. Έτσι για να είναι μια συναλλαγματική έγκυρη πρέπει να περιέχει τα ίδια ουσιαστικά και τυπικά στοιχεία και στην Ελλάδα και στη Γαλλία και στη Γερμανία κ.ο.κ.

Το χαρτόσημο όπως στις συναλλαγματικές έτσι και στα γραμμάτια εις διαταγή, η Ελλάδα με το Ν.Δ. 251/73 καθώρισε 5% επί της ονομαστικής αυτών και καθιέρωσε οκτώ κλάσεις ενσήμων εντύπων συναλλαγματικών και γραμματίων εις διαταγή (παράγρ. 7.4).

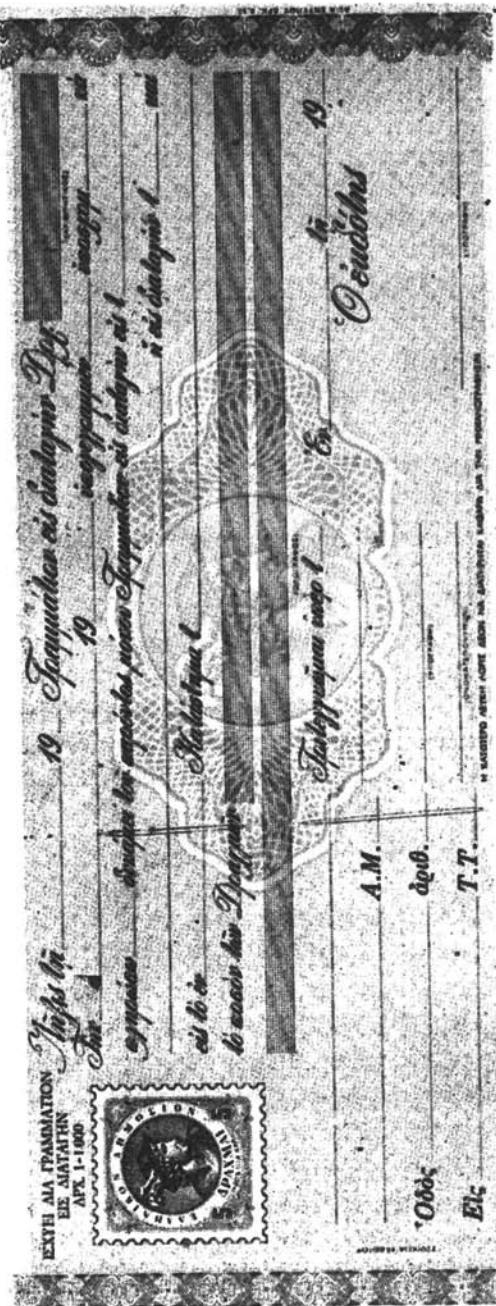
Όπως ο βασικός νόμος 5325/32 «περί συναλλαγματικών και γραμματίων εις διαταγή» δεν κάνει καμιά διάκριση, έτσι και το Ν.Δ. 251/73 «περί χαρτοσήμου των συναλλαγματικών και γραμματίων εις διαταγή» δεν κάνει καμιά διάκριση μεταξύ των δύο αυτών πιστωτικών τίτλων και επιβάλλει τη χρησιμοποίηση τόσο για τη συναλλαγματική όσο και για το γραμμάτιο εις διαταγή ειδικών ενσήμων εντύπων συναλλαγματικών και γραμματίων εις διαταγή, αναλόγως της ονομαστικής αυτών αξίας, που πωλούνται στα Δημόσια Ταμεία και τα περίπτερα (σχ. 7.5).

Τα τυπικά στοιχεία του γραμματίου εις διαταγή είναι τα ίδια με τα τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής. Ομοίως η χαρτοσήμανση, η τριτεγγύηση, η μεταβίβαση, η προεξόφληση, η διαμαρτύρηση κ.λ.π. των γραμματίων εις διαταγή γίνεται, όπως ακριβώς και στη συν/κή. Ότι συνεπώς έχουμε πει για τη συν/κή, ισχύει κατ' για το γραμμάτιο εις διαταγή.

* Γι' αυτό οι έμποροι, όταν δεν έχουν αντίκρυσμα, εκδίδουν επιταγές μεταχρονολογημένες, με χρόνο δηλ. εκδόσεως έπειτα από τόσες ημέρες, ώστε θα μπορέσουν να καταθέσουν.

Οι διαφορές μεταξύ του γραμματίου εις διαταγή και της συναλλαγματικής είναι οι εξής:

10) Στη συν/κή αναγράφεται λέξη «Συναλλαγματική», ενώ στο γρ/τιο εις διαταγή τη φράση «Γραμμάτιο εις διαταγή».

Σχ. 7.5.

2ο) Η συν/κή αποτελεί εντολή του πιστωτή προς τον οφειλέτη να πληρώσει ορισμένο χρηματικό ποσό, ενώ το γραμμάτιο εις διαταγή υπόσχεση του οφειλέτη προς το δανειστή.

3ο) Στη συν/κή λαμβάνουν μέρος από την αρχή (από την έκδοσή της) τρία πρόσωπα, ο εκδότης, ο κομιστής και ο αποδέκτης, ενώ στο γραμμάτιο εις διαταγή δυο πρόσωπα, ο εκδότης και ο κομιστής.

4ο) Στη συν/κή εκδότης είναι ο πιστωτής, ενώ στο γραμμάτιο εις διαταγή ο οφειλέτης.

Ο Κ.Φ.Σ. δεν κάνει διάκριση μεταξύ των συναλλαγματικών και των γραμματίων εις διαταγή και υποχρεώνει τους επιπτηδευματίες της τετάρτης κατηγορίας, οι οποίοι εκδίδουν συναλλαγματικές ή λαμβάνουν γραμμάτια εις διαταγή τους ή δέχονται τέτοια έγγραφα οπισθογραφημένα, να καταχωρούν αυτά σε ιδιαίτερο βιβλίο, *το βιβλίο λήξεως γραμματίων εισπρακτέων*. Το βιβλίο αυτό περιέχει τις εξής στήλες: α) τον αύξοντα αριθμό β) τη χρονολογία εκδόσεως γ) το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του πληρωτή και του τελευταίου οπισθογράφου, δ) τη χρονολογία λήξεως, ε) το ποσό της συν/κης ή του γραμματίου εις διαταγή, στ) την Τράπεζα, που μεταβιβάστηκε και ζ) τη χρονολογία της εισπράξεως.

Ο (διος επιπτηδευματίας της τετάρτης κατηγορίας, που αποδέχεται συναλλαγματικές ή εκδίδει γραμμάτια εις διαταγή τρίτων, οφειλει να καταχωρεί αυτά σε ιδιαίτερο βιβλίο, *το βιβλίο λήξεως γραμματίων πληρωμών*. Το βιβλίο αυτό περιέχει τις εξής στήλες: α) τον αύξοντα αριθμό, β) τη χρονολογία της εκδόσεως ή αποδοχής, γ) το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση εκείνου, στη διαταγή του οποίου εκδόθηκε, δ) τη χρονολογία λήξεως, ε) το πληρωτέο ποσό και στ) τη χρονολογία, κατά την οποία έγινε η πληρωμή.

Ερωτήσεις

1. Τι καλείται γραμμάτιο εις διαταγή;
2. Με ποιο νόμο ρυθμίζεται το γραμμάτιο εις διαταγή;
3. Τι σκοπό είχε η διεθνής σύμβαση της Γενεύης του 1930 για τη συν/κή και το γρ/τιο εις διαταγή;
4. Πώς καθορίστηκε το χαρτόσημο για τις συν/κές και τα γρ/τια εις διαταγή στην Ελλάδα;
5. Ποιες είναι οι οκτώ κλάσεις ενσήμων εντύπων συναλλαγματικών και γραμματίων εις διαταγή;
6. Υπάρχουν ειδικά ένσημα εντύπων γραμματίων εις διαταγή και πού διατίθενται;
7. Η χαρτοσήμανση, η τριτεγγύηση, η μεταβίβαση, η προεξόφληση, η διαμαρτύρηση κ.λ.π. του γραμματίου εις διαταγή πώς γίνονται;
8. Ποιες οι διαφορές μεταξύ γραμματίου εις διαταγή και συν/κης;
9. Ποιες υποχρεώσεις έχουν οι επιπτηδευματίες της Δ' κατηγορίας του Κ.Φ.Σ. ως προς τις συναλλαγματικές και τα γρ/τια εις διαταγή;

Ασκήσεις

1. Ο έμπορος Βόλου κ. Κ. Αναγνώστου, Ερμού 40, αγόρασε σήμερα εμπ/τα από τον έμπορο Αθηνών κ. Δ. Δημόπουλο, Σταδίου 75, αξίας 22.000 δραχμών και υπέγραψε συν/κή λήξεως 3 μ. και συν. αξίας 23.400 δραχμών..

Ζητείται να συνταχθεί η συν/κή και να προσδιορισθεί η αξία του ενσήμου εντύπου αυτής.

2. Ο κ. Δημόπουλος μεταβιβάσει τη συν/κή με οπισθογράφηση στον κ. Κ. Βρεττό.

Ζητείται να συνταχθεί η υποθογράφηση κατά τις τρεις μορφές της.

3. Για την προηγούμενη δακτηση να συνταχθεί το γραμμάτιο εις διαταγή και να προσδιορισθεί η αξία του ενσήμου εντύπου του γραμματίου εις διαταγή και νά γίνει η τριτεγγύηση αυτου από τον κ. Γ. Γεωργίου.

7.6 Επιταγή.

Επιταγή καλείται το πιστωτικό έγγραφο, με το οποίο εκείνος, που έχει καταθέσει σε μιά Τράπεζα χρήματα, τη διατάσσει να πληρώσει στον (διο ή σε άλλο πρόσωπο ορισμένο χρηματικό ποσό.

Για να είναι έγκυρη μια επιταγή, πρέπει να περιέχει τα εξής τυπικά στοιχεία:

- 1) Τη λέξη «επιταγή».
- 2) Την εντολή για πληρωμή ορισμένου ποσού ολογράφως και αριθμητικώς.
- 3) Τον τόπο και το χρόνο τής εκδόσεως.
- 4) Το όνομα και τη διεύθυνση της Τράπεζας, η οποία θα πληρώσει.
- 5) Το όνομα του δικαιούχου
- 6) Την υπογραφή του εκδότη.

Η επιταγή αποκόπτεται από το στέλεχος του βιβλιαρίου επιταγών, στο οποίο παραμένει το απόκομμα. Πριν αποκοπεί η επιταγή, συμπληρώνεται στο απόκομμα η χρονολογία της εκδόσεως, το ποσό και τό όνομα στη διαταγή του οποίου εκδόθηκε η επιταγή. Βάσει του αποκόμματος γίνεται η καταχώρηση στα λογιστικά βιβλία και η παρακολούθηση της καταθέσεως στην Τράπεζα (σχ. 7.6).

Για να εκδόσει κάποιος επιταγή σε βάρος μιας Τράπεζας, πρέπει να έχει κατάθεση στην Τράπεζα.

Η κατάθεση αυτή καλείται **κάλυμμα ή αντίκρυσμα**.

Εάν ένας εκδόσει επιταγή σε βάρος μιας Τράπεζας και δεν έχει αντίκρυσμα, τιμωρείται με φυλάκιση και πρόστιμο και υποχρεώνεται να πληρώσει και την αξία της επιταγής.

Η επιταγή εκδίδεται κατά τρεις τρόπους:

1) Στη διαταγή τρίτου προσώπου, οπότε η επιταγή αναγράφει: «πληρώσατε στη διαταγή του κ.....» 2) Στη διαταγή του (διο ή σε άλλο) εκδότη, οπότε αναγράφει: «Πληρώσατε στη διαταγή εμού του ιδίου» και 3) Στη διαταγή του κομιστή, οπότε αναγράφει: «Πληρώσατε στη διαταγή του κομιστή».

Στην Ελλάδα η έκδοση επιταγών στον κομιστή απαγορεύεται. Επιτρέπεται μόνο, όταν η επιταγή εκδίδεται στο εξωτερικό και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα ή και αντιστρόφως, εάν έχει εκδοθεί στην Ελλάδα και είναι πληρωτέα στο εξωτερικό.

Η επιταγή δεν έχει λήξη. Εάν επιταγή φέρει λήξη είναι άκυρη*. Είναι συνεπώς πληρωτέα «άμα τη όψει». Άλλα μέσα σε πόσο χρονικό διάστημα από την ημέρα της εκδόσεώς της πρέπει να εμφανισθεί η επιταγή στην Τράπεζα για να πληρωθεί;

Ο νόμος ορίζει τρεις περιπτώσεις:

1) Εάν η επιταγή έχει εκδοθεί και είναι πληρωτέα στην (δια χώρα, εντός 8 ημερών από την έκδοσή της.

* Γ' αύτό οι έμποροι, όταν δέν έχουν άντίκρυσμα, έκδίδουν έπιταγές μεταχρονολογημένες, μέ χρόνο δηλ. έκδόσεως έπειτ' άπό τόσες ήμέρες, ώστε θά μπορέσουν νά καταθέσουν.

2) Εάν έχει εκδοθεί σε μια χώρα και είναι πληρωτέα σε άλλη χώρα της ίδιας Ηπείρου, εντός 20 ημερών και

3) Εάν έχει εκδοθεί σε μια χώρα και είναι πληρωτέα σε άλλη χώρα άλλης Ηπείρου, εντός 70 ημερών.

ΑΡ. ΕΙΝΑΤ. ΑΙ	793341	ΕΝ	TH	19	ΔΡΧ.
ΕΘΝΙΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ Α.Γ.					
ΖΩΛΕΙΟΝ Ι					
εδ. 20ΛΕΙΟΝ Ι -ε. 75					
ΠΛΗΡΩΤΕΑ ΔΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ ΕΙΣ ΑΙΑΤΑΓΗΝ					
ΤΟ ΠΟΣΟΝ ΤΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ					
ΜΕ ΧΡΕΩΣΙΝ ΤΟΥ ΠΑΡΥΜΙΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΜΑΣ					
ΥΙΤ ΑΡΙΘΜΟΝ					
40114222					
ΥΠΟΔΟΧΟΝ					
ΙΔΟΥΝ ΕΠΙΤ.					
ΝΕΩΝ ΥΠΟΛ.					
S.A. 61016707492000710					
(Επιστροφή)					

ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ:
ΔΡΑΧΜΑΙ:
ΔΙΑΤΑΓΗ:
ΥΠΟΛ. ΛΟΓ. ΔΡΧ.
ΚΑΤΑΣΒΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΧΟΝ
ΙΔΟΥΝ ΕΠΙΤ.
ΝΕΩΝ ΥΠΟΛ.
S.A. 61016707492000710

Σ.η. 7.6.

Και μετά την πάροδο των πιο πάνω προθεσμιών η επιταγή δεν είναι άκυρη. Εξακολουθεί να ισχύει ως μια απλή υπόσχεση και πρέπει να εξοφληθεί από τον οφειλέτη. Έχει όμως το δικαίωμα ο οφειλέτης μετά την παρέλευση των προθεσμιών που αναφέραμε να αποσύρει το αντίκρυσμα, συνεπώς και η Τράπεζα, σε βάρος της οποίας εκδόθηκε η επιταγή, να μην πληρώσει.

Εάν υπάρχει αντίκρυσμα και μετά την παρέλευση των πιο πάνω προθεσμιών, η Τράπεζα μπορεί να εξοφλήσει την επιταγή, διαφορετικά ο κομιστής έχει το δικαίωμα να συντάξει διαμαρτυρικό για τη μη πληρωμή.

Εάν δεν υπάρχει αντίκρυσμα, σημειώνει αυτό η Τράπεζα στην επιταγή και βάσει αυτής κάνει αγωγή ο κομιστής κατά του εκδότη.

Η επιταγή δεν χαρτοσημαίνεται, όπως η συναλλαγματική και το γραμμάτιο εις διαταγή, ούτε επιδέχεται τριτεγγύηση, γιατί πληρωτής είναι πάντοτε Τράπεζα, ούτε προεξοφλείται, γιατί είναι πληρωτέα πάντοτε «εν όψει». Μόνο μεταβιβάζεται και διαμαρτύρεται.

Η μεταβίβαση της επιταγής γίνεται με οπισθογράφηση μέσα στο χρονικό διάστημα των 8 των 20 και 70 ημερών. Μόνο οι επιταγές στον κομιστή μεταβιβάζονται με απλή παράδοση. Η οπισθογράφηση γίνεται κατά τρεις τρόπους, όπως και στη συν/κή και στο γρ/τιο εις διαταγή.

Η διαμαρτύρηση της επιταγής γίνεται στην περίπτωση, που δεν εξοφλήθηκε ολόκληρη ή ένα μέρος αυτής. Το διαμαρτυρικό περιέχει τα ίδια στοιχεία που περιέχει και το διαμαρτυρικό στις συναλλαγματικές και στα γραμμάτια εις διαταγή.

Η επιταγή συνεπώς μοιάζει με τη συν/κή, διαφέρει όμως απ' αυτή ως προς τα εξής:

1ο) Στην επιταγή πληρωτής είναι πάντοτε Τράπεζα, ή Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, ενώ στη συν/κή οποιοδήποτε πρόσωπο.

2ο) Στην επιταγή πρέπει να υπάρχει αντίκρυσμα, ενώ στη συν/κή όχι.

3ο) Η επιταγή δε φέρει λήξη, γιατί είναι πάντοτε πληρωτέα εν όψει, (όταν εμφανισθεί), ενώ η συν/κή σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις είναι πληρωτέα όταν εμφανισθεί, όταν δεν έχει λήξη και όταν αναγράφει ότι είναι πληρωτέα εν όψει.

4ο) Η επιταγή δεν έχει αποδέκτη, ενώ η συν/κή έχει ανάγκη αποδοχής, εκτός εάν είναι πληρωτέα εν όψει.

Όταν ο κομιστής χάσει την επιταγή ή κλαπεί ή καταστραφεί, οφείλει να ζητήσει από τον πρόεδρο των πρωτοδικών του τόπου, όπου είναι πληρωτέα, την ακύρωση της.

Εκτός από τις τραπεζιτικές επιταγές έχουμε και τις ταχυδρομικές και τις δίγραμμες.

Η ταχυδρομική επιταγή έχει σκοπό να μεταφέρει χρήματα από τόπο σε τόπο, ενώ η τραπεζιτική έχει τον ίδιο μεν σκοπό, αλλά κυρίως είναι ένα όργανο πληρωμής.

Η δίγραμμη επιταγή σκοπό έχει να κατοχυρώσει το νόμιμο κομιστή από την κλοπή ή την απώλειά της.

Έστω ότι ο κ. Α. είναι νόμιμος κομιστής μιας επιταγής 30.000 δρχ. σε βάρος της Εθνικής Τράπεζας. Επειδή ο κ. Α. είναι άγνωστος στην Εθνική Τράπεζα, γιατί συναλλάσσεται μόνο με την Εμπορική, θέτει δυο παράλληλες γραμμές διαγωνίων στην επιταγή και μεταξύ αυτών γράφει το όνομα της Εμπορικής Τράπεζας. Αυτό σημαίνει ότι η πληρωμή της επιταγής στον τελευταίο κομιστή δε θα γίνει από την Εθνική Τράπεζα αλλά από την Εμπορική και η Εθνική μετά θα πληρώσει την Εμπορική.

Κατ' αυτόν τον τρόπο εάν χαθεί ή κλαπεί η επιταγή από κάποιον τρίτο, ο κλέπτης ή εκείνος που τη βρήκε δεν μπορεί να παρουσιαστεί στην Εμπορική Τράπεζα ως ο κ. Α. γιατί ο κ. Α. είναι γνωστός στην Εμπορική Τράπεζα και θα γίνει αντιληπτή η πλαστοπρόσωπεία του.

Τις παράλληλες γραμμές μπορούν να θέσουν ο εκδότης ή ο κομιστής ή ένας από τους οπισθογράφους. Μεταξύ των παραλλήλων γραμμών μπορούν να μην αναγράψουν το όνομα καμίας Τράπεζας. Αυτό σημαίνει ότι η πληρωμή της επιταγής από την πληρώτρια Τράπεζα δε θα γίνει στον κομιστή της αλλά σε Τράπεζα.

Η δίγραμμη επιταγή καλείται και περιορισμένη, γιατί η κυκλοφορία της περιορίζεται μεταξύ του εκδότη, του κομιστή και της Τράπεζας.

Η δίγραμμη επιταγή έχει πολύ διαδοθεί στα μεγάλα και πολιτισμένα κράτη. Σ' εμάς είναι σχεδόν άγνωστη, γιατί πρόκειται για μικρό Κράτος και οι υπάλληλοι των Τραπεζών και οι συναλλασσόμενοι μ' επιταγές έμποροι είναι γνωστοί μεταξύ τους. Παρ' όλα αυτά έχουν γίνει πολλά κρούσματα πλαστών κ.λ.π. επιταγών σε βάρος Ελληνικών Τραπεζών.

Ο νέος Κ.Φ.Σ. έχει απαλλάξει όλους τους επιτηδευματίες από την υποχρέωση να τηρούν βιβλίο επιταγών.

Ερωτήσεις

1. Τι καλείται επιταγή;
2. Ποια τυπικά στοιχεία πρέπει να περιέχει η επιταγή, για να είναι έγκυρη;
3. Τι χρειάζεται το απόκομμα, το οποίο παραμένει στο στέλεχος των επιταγών;
4. Τι καλείται κάλυμμα ή αντίκρυσμα;
5. Εάν ένας εκδόσει επιταγή χωρίς αντίκρυσμα, ποιες συνέπειες έχει;
6. Κατά πόσους και ποιους τρόπους εκδίδεται η επιταγή;
7. Επιτρέπεται σ' εμάς η έκδοση επιταγής στον κομιστή;
8. Η επιταγή φέρει λήξη;
9. Μέσα σε πόσο χρονικό διάστημα από την έκδοσή της πρέπει να εμφανισθεί η επιταγή στην Τράπεζα, για να πληρωθεί;
10. Μετά την πάροδο των προθεσμιών αυτών η επιταγή είναι άκυρη;
11. Η επιταγή χαρτοσημαίνεται; επιδέχεται τριτεγγύηση; προεξοφλείται; Γιατί;
12. Πώς γίνεται η μεταβίβαση της επιταγής;
13. Πότε γίνεται η διαμαρτύρηση της επιταγής;
14. Τι διαφέρει η επιταγή από τη συναλλαγματική;
15. Εάν η επιταγή χαθεί ή κλαπεί ή καταστραφεί, τι οφείλει να κάνει ο κομιστής;
16. Ποιο σκοπό έχει η ταχυδρομική επιταγή;
17. Ποια επιταγή καλείται δίγραμμη και ποιος είναι ο σκοπός της;
18. Κατά το νέο Κ.Φ.Σ. οι επιτηδευματίες υποχρεούνται να τηρούν βιβλίο επιταγών;

7.7. Σημασία των πιστωτικών τίτλων.

Οι πιστωτικοί τίτλοι και ειδικότερα η συν/κή, το γρ/τιο εις διαταγή και η επιταγή έχουν τεράστια σημασία για την όλη οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας, γιατί οι πιστωτικοί τίτλοι:

1) Αποτελούν δραγανα μεταφοράς χρημάτων από τόπο σε τόπο κατά το ασφαλέστερο και ταχύτερο τρόπο. Ο έμπορος π.χ. Αλεξανδρουπόλεως για την εξόφληση υποχρεώσεώς του προς έμπορο Αθηνών υπογράφει συν/κή και την

στέλνει ταχυδρομικώς στον έμπορο Αθηνών ή του στέλνει ταχυδρομική ή τραπεζική επιταγή.

2) Αποτελούν όργανα πίστεως. Ο έμπορος Α. π.χ. αγοράζει εμπορεύματα από τον κ. Β. και επειδή δεν έχει μετρητά, υπογράφει συν/κή ή γρ/τιο εις διαταγή ορισμένης προθεσμίας. Τη συν/κή αυτή ή το γραμ/τιο εις διαταγή ο κομιστής κ. Β., επειδή έχει ανάγκη χρημάτων για να προμηθευτεί νέα εμπορεύματα, δίδει στην Τράπεζα, που τα προεξοφλεί και έτσι εξοικονομεί χρήματα. 'Όταν λήξει η συν/κή ή το γραμ/τιο εις διαταγή, ο κ. Α. εξοφλει αυτά στην Τράπεζα, γιατί στο μεταξύ σύμφωνα με τους υπολογισμούς του θα έχει πουλήσει τα εμπ/τα και θα έχει συγκεντρώσει χρήματα.

Κατ' αυτόν τον τρόπο με τις συν/κές και τα γραμ/τια εις διαταγή ωφελήθηκε ο κ. Α., ο οποίος, αν και δεν είχε χρήματα, αγόρασε τα εμπορεύματα, που είχε ανάγκη και πέτυχε το ανάλογο κέρδος. Ωφελήθηκε ο κ. Β., γιατί αλλιώς δε θα πραγματοποιούσε πωλήσεις. Με την προεξοφληση των τίτλων αυτών πέτυχε να εισπράξει τα χρήματα σχεδόν την ίδια ημέρα, που τα πούλησε. Τέλος ωφελήθηκε και η Τράπεζα, γιατί έλαβε την προμήθειά της και τον τόκο της ακίνδυνα, αφού κατείχε τον τίτλο, τον οποίο εάν δεν εξοφλούσε κατά τη λήξη του ο κ. Α., θα εξοφλούσε ο κ. Β. ως οπισθογράφος του.

Στην περίπτωση αυτή κέρδισε τη διαφορά μεταξύ του κέρδους, που πέτυχε από την πώληση και του τόκου, που πρόσθεσε στην πραγματική αξία της συν/κής ο κ. Β., γιατί πήρε αμέσως τα χρήματά του και η Τράπεζα τον τόκο και την προμήθεια, που είχε προϋπολογίσει ο κ. Β. στην ονομαστική αξία του γρ/τίου εις διαταγή και της συν/κής.

3) Αποτελούν όργανα πληρωμής, γιατί αντικαθιστούν το χρήμα, ιδίως η επιταγή, πού δεν έχει λήξη και η συν/κή και το γραμ/τιο εις διαταγή, σε σπάνιες περιπτώσεις μόνο, όταν δε φέρουν λήξη.

Οι μεγάλες επιχειρήσεις κάθε βράδυ καταθέτουν τις εισπράξεις τους στην Τράπεζα και, όταν θέλουν να ενεργήσουν σοβαρές πληρωμές κυρίως στους προμηθευτές τους, εκδίδουν επιταγές, σε βάρος της Τράπεζας και έτσι επιτυγχάνουν:

α) Αποφεύγουν τη μέτρηση των χρημάτων και μάλιστα, όταν πρόκειται για μεγάλα ποσά.

β) Φυλάγονται τα χρήματα σε ασφάλεια στις Τράπεζες και δε διατρέχουν κανένα κίνδυνο άπό κλοπή, διάρρηξη, ληστεία ή πυρκαϊά.

γ) Μεταξύ της παραλαβής των εμπορευμάτων και της εξοφλήσεως της επιταγής από την Τράπεζα παρέρχεται συνήθως χρονικό διάστημα μερικών ημερών, τους τόκους των οποίων κερδίζει η επιχειρηση, που πληρώνει με επιταγές.

δ) Ο κομιστής των επιταγών συνήθως δεν τις καταθέτει στην Τράπεζα, για να εισπράξει το αντίτιμο, αλλά τις μεταβιβάζει σε άλλα πρόσωπα και αυτά σε άλλα κ.ο.κ. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι επιταγές αντικαθιστούν πλήρως το χρήμα. Οι επιταγές κυκλοφορούν ευρύτατα και το χρήμα παραμένει στα χρηματοκιβώτια των Τραπεζών, για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες της αγοράς.

Ερωτήσεις

1. Γιατί οι πιστωτικοί τίτλοι έχουν μεγάλη σημασία για την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας;

2. Ποια η σημασία των πιστωτικών τίτλων σαν όργανα μεταφοράς χρημάτων από τόπο σε τόπο;
 3. Ποια σαν όργανα πίστεως;
 4. Ποια σαν όργανα πληρωμής;
 5. Με την έκδοση τραπεζιτικών επιταγών τι επιτυγχάνεται;
-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

*8.1. Μέσα συγκοινωνίας - σημασία συγκοινωνίας.

Συγκοινωνία καλείται το σύνολο των μέσων, με τα οποία μεταφέρονται από τόπο σε τόπο πρόσωπα, πράγματα και ειδήσεις. Τα μέσα αυτά είναι τα διάφορα υποζύγια, τα αμάξια, τα αυτοκίνητα, οι σιδηρόδρομοι, τα ιστιοφόρα, τα ατμόπλοια, τα αεροπλάνα και τα αερόπλοια. Ο τηλέγραφος, το ταχυδρομείο, το τηλέφωνο, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση και τελευταία οι πύραυλοι και οι δορυφόροι καλούνται μέσα επικοινωνίας, γιατί μεταφέρουν μόνο ειδήσεις και εικόνες.

Η συγκοινωνία ανάλογα με το δρόμο, που ακολουθεί, διακρίνεται στη χερσαία, στη θαλάσσια και στην εναέρια.

Χερσαία καλείται η συγκοινωνία που χρησιμοποιεί μέσα μεταφοράς, που κινούνται μόνο στην έρημα. Τέτοια είναι τα άλογα, τα μουλάρια, τα γαιδούρια, οι ελέφαντες, οι καμήλες, τα κάρρα, οι άμαξες, τα αυτοκίνητα και οι σιδηρόδρομοι.

Θαλάσσια καλείται η συγκοινωνία εκείνη, που χρησιμοποιεί μέσα μεταφοράς, που κινούνται μόνο στη θάλασσα. Τέτοια μέσα είναι οι βάρκες, οι μαούνες, τα ιστιοφόρα, τα ατμόπλοια παντός είδους και τα ποταμόπλοια.

Εναέρια καλείται η συγκοινωνία εκείνη, που χρησιμοποιεί μέσα μεταφοράς, που κινούνται μόνο στον αέρα. Τέτοια μέσα είναι το αεροπλάνο, και οι πύραυλοι. Κατ' επέκταση δε θεωρούνται εναέρια μέσα συγκοινωνίας και ο τηλέγραφος (ενσύρματος και ασύρματος), τα τηλέφωνα, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση και οι δορυφόροι.

Η σημασία της συγκοινωνίας είναι τεράστια, γιατί αποτελεί τη βάση της οικονομικής και κοινωνικής αναπτύξεως μιας χώρας.

Με τη συγκοινωνία μεταφέρονται τα εμπορεύματα από τον τόπο της παραγωγής στον τόπο της καταναλώσεως. Κατ' αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η παραγωγή, γιατί οι παραγωγοί γνωρίζουν ότι με τα συγκοινωνιακά μέσα, που υπάρχουν, θα μεταφερθούν εύκολα τα προϊόντα τους στον τόπο της καταναλώσεως και φροντίζουν να παράγουν, όσο μπορούν περισσότερα.

Οι άνθρωποι, που βρίσκονται μακριά από τον τόπο της παραγωγής, ικανοποιούν όλες τους τις ανάγκες, γιατί με τα πλούσια μεταφορικά μέσα μεταφέρονται τα αγαθά στον τόπο της ελλείψεως. Επέρχεται κατ' αυτόν τον τρόπο εξίσωση των τιμών των αγαθών μεταξύ του τόπου της παραγωγής και του τόπου της καταναλώ-

σεως. Η διαφορά της τιμής ενός προϊόντος μεταξύ του τόπου της παραγωγής και του τόπου της καταναλώσεως αντιπροσωπεύει τα έξοδα μεταφοράς του προϊόντος από τον τόπο της παραγωγής στον τόπο της καταναλώσεως.

Με τη συγκοινωνία δεν ενισχύεται μόνο η παραγωγή, αλλά ικανοποιούνται και όλες οι ανάγκες των ανθρώπων. Εάν δεν υπήρχε η συγκοινωνία, δεν θα μεταφέροταν ο καφές από τη Βραζιλία στην Ελλάδα, για να ικανοποιούνται και οι ανάγκες των Ελλήνων, ούτε ο καπνός από την Ελλάδα στη Γερμανία, για να ικανοποιηθούν και οι ανάγκες των Γερμανών κ.λ.π.

Με την ενίσχυση εξ άλλου της γεωργικής π.χ. παραγωγής ενισχύονται και οι υπόλοιποι παραγωγικοί κλάδοι, ήτοι η βιοτεχνία, η βιομηχανία, το εμπόριο, η συγκοινωνία κ.λ.π. Κατ' αυτόν τον τρόπο παρουσιάζεται μια μεγάλη οικονομική άνθιση σ' έναν τόπο ή σε μια χώρα, που οφείλεται εξ ολοκλήρου στην ανάπτυξη της συγκοινωνίας.

Με την ανάπτυξη της συγκοινωνίας δεν επιτυγχάνεται μόνο η ταχύτερη μεταφορά των προϊόντων αλλά και των προσώπων. Τα άτομα μεταφερόμενα ταχύτερα και ευκολότερα από πόλη σε πόλη και από χώρα σε χώρα πληροφορούνται νέες μεθόδους παραγωγής και επεξεργασίας των προϊόντων, τις οποίες μεταφέρουν στους τόπους της καταγωγής τους κι' έτσι αναπτύσσεται ο πολιτισμός και η πρόοδος.

Στην πυκνή συγκοινωνία οφείλεται και η μεγαλύτερη ανάπτυξη του πολιτισμού των παραθαλασσών διαμερισμάτων μιας χώρας σε σχέση προς τα μεσόγεια της ίδιας χώρας. (Παραθαλάσσια και μεσόγεια διαμερίσματα της Τουρκίας, νησιώτικοι λαοί της Ελλάδος και ηπειρωτικοί κ.λ.π.).

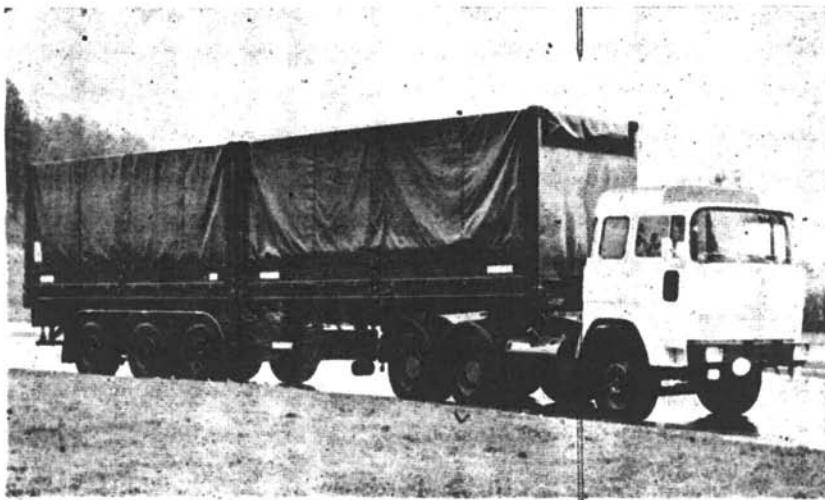
Η συγκοινωνία συνεπώς δεν ενισχύει μόνο δύο τους παραγωγικούς κλάδους μιας χώρας, αλλά συντελεί ακόμη και στην πρόοδο και την ανάπτυξη του πολιτισμού. Εκεί όπου υπάρχουν πλούσια τα μέσα της συγκοινωνίας, εκεί αναπτύσσεται ο πολιτισμός και η πρόοδος. Πέραν αυτού η σύγχρονη και η καλώς διεξαγομένη συγκοινωνία συντελεί πάρα πολύ στην ανάπτυξη του τουρισμού, που έχει τεράστια σημασία για την εισροή συναλλάγματος σε μια χώρα.

Ερωτήσεις

1. Τι καλείται συγκοινωνία;
2. Σε τι διακρίνομε τη συγκοινωνία;
3. Ποια καλείται χερσαία, ποια θαλάσσια και ποια εναέρια συγκοινωνία;
4. Ποια είναι τα μέσα της χερσαίας, ποια της θαλάσσιας και ποια της εναέριας συγκοινωνίας;
5. Τι επιτυγχάνεται με την ανάπτυξη της συγκοινωνίας;
6. Ποια η διαφορά της τιμής ενός προϊόντος μεταξύ του τόπου της παραγωγής και του τόπου της διαθέσεως αυτού;
7. Πώς επιτυγχάνεται η ανάπτυξη του πολιτισμού με την ανάπτυξη των συγκοινωνιακών μέσων;
8. Γιατί οι παραθαλάσσιοι λαοί μιας χώρας είναι περισσότερο πολιτισμένοι από τους μεσογειακούς;

8.2 Μεταφορά με αυτοκίνητα.

Τα αυτοκίνητα διακρίνουμε σε φορτηγά και επιβατηγά. Και τα φορτηγά και τα επιβατηγά διακρίνονται σε Ιδιωτικής Χρήσεως (Ι.Χ.) και σε Δημοσίας Χρήσεως (Δ.Χ.) (σχ. 8.2α.).

Σχ. 8.2α.

Τα φορτηγά αυτοκίνητα Ι.Χ. μεταφέρουν εμπορεύματα της επιχειρήσεως, που ανήκουν. Απαγορεύεται να μεταφέρουν εμπορεύματα άλλης επιχειρήσεως.

Για κάθε μεταφορά οφείλουν κατά τον Κ.Φ.Σ. να φέρουν μαζί τους το τιμολόγιο ή το δελτίο αποστολής των εμπορευμάτων, που μεταφέρουν και να καταχωρούν τα στοιχεία αυτά στο ημερολόγιο κινήσεως. Το ημερολόγιο κινήσεως εκδίδεται από διπλότυπο βιβλίο, που πριν χρησιμοποιηθεί θεωρείται από την Οικονομική Εφορία ατελώς. Το ένα αντίτυπο υποβάλλεται στην Οικονομική Εφορία κάθε τρίμηνο και το άλλο παραμένει στο στέλεχος (σχ. 8.2β.).

Απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή τα φορτηγά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσεως, που μεταφέρουν μεταλλεύματα στις αποθήκες ή τα εργοστάσια και απορριπτόμενα υλικά (μπάζα) στους χώρους ρίψεως αυτών.

Τα φορτηγά αυτοκίνητα Δ.Χ. μεταφέρουν εμπορεύματα, που ανήκουν σ' άλλους (τρίτους) έναντι αμοιβής, η οποία καλείται κόμιστρο.

Ο μεταφορέας κατά τον Κ.Φ.Σ. υποχρεούται για κάθε μεταφορά αγαθού, βάσει των στοιχείων του τιμολογίου ή του δελτίου αποστολής ή της αποδείξεως παραλαβής ή της υπευθύνου δηλώσεως μεταφοράς (σχ. 8.2γ) να εκδίδει φορτωτική σε τέσσερα αντίτυπα και να ελέγχει τα δέματα και το βάρος των εμπορευμάτων, που παραλαμβάνει για μεταφορά.

Το πρώτο αντίτυπο παραδίδεται στο φορτωτή και εξοφλείται είτε από τον (ίδιο είτε από τον παραλήπτη κατά την παραλαβή των εμπορευμάτων. Το δεύτερο υποβάλλεται στη φορολογική Αρχή, το τρίτο συνοδεύει τα εμπορεύματα και

301

МАПРОДОМ **СИММОС**

ΑΥΓΗΣ/ΤΟΥ ΣΠΙΡΟΥΛΑΝΤΙΚΗΣ ΑΠΟ.

Σχ. 8.2β.

παραδίεται στον παραλήπτη, ο οποίος το εξοφλεί, εάν δεν το έχει εξοφλήσει ο φορτωτής: και το τέταρτο παραμένει στο στέλεχος του μεταφορέα, στο οποίο βεβαίωνεται η παραλαβή από τον παραλήπτη.

Κάθε φορτωτική κατά τον Κ.Φ.Σ. περιέχει:

- a) Τον αύξοντα αριθμό και τη χρονολογία της φορτώσεως

β) Το ονοματεπώνυμο και τις διευθύνσεις του αποστολέα, του παραλήπτη και του μεταφορέα. δ) Το είδος, την ποιότητα και την ποσότητα των μεταφερομένων αγαθών. ε) Τα σημεία και τους αριθμούς των δεμάτων. στ) Τον τόπο φορτώσεως και προορισμού. ζ) Τον αριθμό του τιμολογίου ή του δελτίου αποστολής ή της αποδείξεως παραλαβής και η) το ακριβές κόμιστρο ολογράφως και αριθμητικώς και το χαρτόσημο (σχ. 8.2δ).

Εάν στον τόπο της φορτώσεως του εμπορεύματος ήταν αδύνατος, ο ακριβής προσδιορισμός του βάρους του, όπως τα σταφύλια στο αμπέλι, τα καρπούζια και τα πεπόνια στο μποστάνι κ.ο.κ., ο μεταφορέας οφείλει να εκδώσει φορτωτική, γιατί χωρίς αυτή είναι αδύνατος η μεταφορά εμπορευμάτων, να σημειώσει δε περίπου το βάρος και, όταν φθάσει στον τόπο του προορισμού, να τα ζυγίσει και να εκδώσει διορθωτικό σημείωμα, στο οποίο θα σημειώσει το περισσότερο ή ολιγότερο φορτίο, που θα βρεθεί και τα στοιχεία βέβαια της φορτωτικής.

Το διορθωτικό σημείωμα εκδίδεται σε τέσσερα αντίτυπα. Το πρώτο αποστέλλεται στο φορτωτή, το δεύτερο υποβάλλεται στη φορολογική αρχή, το τρίτο παραδίδεται στον παραλήπτη και το τέταρτο παραμένει στο στέλεχος.

Εάν τέλος πρόκειται για μικροδέματα και αποσκευές, ο μεταφορέας συντάσσει

52

Αριθ.

Προς
Το Γραφείον Μεταφορών

Εντάυδο

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΗΛΩΣΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΕΥΣ

Διεύθυνσις

ΠΑΡΑΛΗΠΤΗΣ

Διεύθυνσις

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

Αριθ. Τιμολογίου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΣ

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ			ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ	ΒΑΡΟΣ ΜΙΚΤΟΝ ΚΙΛΑ
ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΝ ΔΕΘΑΝ.	ΕΙΔΟΣ ΔΕΘΑΝΩΝ		

Δηλώ αυτογεγραμμένος υπευθύνως εν γνώσει των συντειών του-Νόμου περί φορολογικών στοιχείων την ακρίβειαν της συντέρω περγραφής του εμπορεύματος.

Εν Αθήναις την 197

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΗΛΩΝ

Σ. 8.2γ.

404

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ	ΦΟΡΤΩΤΙΚΗ			ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ		
		3 Αριθμ. 39 Κ.Φ.Σ. 1 ΔΙΑ ΤОН ΕΛΕΓΧΟΝ				
Βασικοί πατέρες Όνομα Όνομα μετρός Βασική πατέρας Δίνεται πάλια		Βασικοί πατέρες Όνομα Όνομα μετρός Βασική πατέρας Δίνεται πάλια				
Άριθ. Αδειοκινήσου Όνομαίου ή θεωρητικού ονόματος Διεύθυνση ή Πόλης Όνομαρχον ή θέσης Διεύθυνσης ή θέσης πολιτικής				ΚΩΔΙΚΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΕΠΡΟΣΙΕΜΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΕΩΣ ΠΑΡΑΛΗΠΤΟΥ		
Κωδικοί Αριθμοί	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ			Καθηρών Βάρος κιλών	Μικρόν Βάρος κιλών	ΚΟΜΙΣΤΡΑ
	Αριθμ. πρωτογ. η διάλεκ. ελλ.	Σηματ. Αριθμ. η διάλεκ. ελλ.	Πολόπος δερμάτων κ.λ.κ.			

ΟΑΙΟΓΡΑΦΩΣ ΑΡΧ.

Έρ.
Πατοπτηρίων

τῇ
Ο ΣΚΔΟΤΗΣ

197

ΔΗΛΩΣΙΣ ΠΑΡΑΛΗΠΤΟΥ

Σ. 8.25.

διπλή ονομαστική κάτασταση. Το ένα αντίτυπο συνοδεύει τα εμπορεύματα μαζί με τη φορτωτική και το άλλο παραμένει στο στέλεχος των φορτωτικών. Βάσει της καταστάσεως αυτής συντάσσεται μια συγκεντρωτική φορτωτική.

Οι ιδιοκτήτες των φορτηγών αυτοκινήτων Δ.Χ. για ν' αποφεύγουν τον μεταξύ τους ανταγωνισμό σε πολλές πόλεις της Ελλάδος έχουν συστήσει Κοινά Ταμεία Εκμεταλλεύσεως Αυτοκινήτων (Κ.Τ.Ε.Φ.Α.) και εκτελούν έτσι τις μεταφορές κατά τον καλύτερο οργανωμένο τρόπο. Σε άλλες πόλεις τήν εργασία αυτή έχουν αναλάβει επιχειρηματίες, οι οποίοι έχουν ιδρύσει Μεταφορικά Γραφεία.

Τα επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ. έχουν σκοπό να μεταφέρουν πρόσωπα της ίδιας οικογένειας ή φιλικών οικογενειών. Απαγορεύεται η μεταφορά ξένων προσώπων με αμοιβή (κόμιστρα).

Τα επιβατικά αυτοκίνητα Δ.Χ. είναι τα αγοραία (Taxi) και τα λεωφορεία. Κάθε αγοραίο (Taxi) πρέπει να έχει ορισμένη έδρα. Δεν μπορεί το αγοραίο να πάιρνει επιβάτες από άλλη έδρα. Δεν μπορεί π.χ. αγοραίο του Βόλου να μεταφέρει επιβάτες από τη Λάρισα προς το Βόλο ή προς άλλη πόλη, εκτός εάν ναυλωθεί στην έδρα του για τη διαδρομή Βόλο- Λάρισα και επιστροφή Λάρισα - Βόλο.

Τα λεωφορεία έχουν οργανωθεί από το Κράτος κατά περιφέρειες σε Κοινά Ταμεία Εισπράξεως Λεωφορείων (Κ.Τ.Ε.Λ.) για την αρτιότερη εξυπηρέτηση του κοινού και την αποφυγή του ανταγωνισμού. Τα κόμιστρά τους ορίζονται από το Κράτος.

Ερωτήσεις

1. Σε τι διακρίνομε τα αυτοκίνητα;
2. Τι χρησιμεύουν τα φορτηγά αυτοκίνητα Ι.Χ.;
3. Ποιες υποχρεώσεις έχουν κατά τον Κ.Φ.Σ.:
4. Ποια απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή;
5. Τι χρησιμεύουν τα φορτηγά αυτοκίνητα Δ.Χ.;
6. Ποιες υποχρεώσεις έχει ο μεταφορέας φορτηγών αυτοκινήτων Δ.Χ.;
7. Σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται η φορτωτική και τι χρησιμεύει το καθένα;
8. Τι πρέπει να περιέχει κάθε φορτωτική κατά τον Κ.Φ.Σ.:
9. Εάν ο ακριβής προσδιορισμός του βάρους των μεταφερομένων εμπορευμάτων είναι αδύνατος στον τόπο της φορτώσεως, ποιες υποχρεώσεις έχει ο μεταφορέας;
10. Σε πόσα αντίτυπα εκδίδεται το διορθωτικό σημείωμα και τι χρησιμεύει το καθένα;
11. Για τη μεταφορά μικροδεμάτων και αποσκευών πώς ενεργεί ο μεταφορέας;
12. Τι είναι τα μεταφορικά γραφεία και ποιο σκοπό επιδιώκουν;
13. Ποιος ο σκοπός των επιβατικών αυτοκινήτων Ι.Χ.;
14. Ποια είναι τα επιβατικά αυτοκίνητα Δ.Χ.;
15. Τι είναι τα Κ.Τ.Ε.Λ. και σε ποιο σκοπό αποβλέπουν;

8.3 Μεταφορά με σιδηροδρόμους.

Οι σιδηρόδρομοι αποτελούν το κυριότερο μέσο της χερσαίας μεταφοράς για ογκώδη και βαριά εμπορεύματα, όπως είναι το βαμβάκι, τα τσιμέντα, ο σίδηρος, τα αυτοκίνητα, το σιτάρι κ.λ.π.

Σήμερα οι σιδηρόδρομοι στην Ελλάδα ανήκουν όλοι στο Κράτος, που έχει δημιουργήσει ιδιαίτερο οργανισμό, τον Οργανισμό Σιδηροδρόμων Ελλάδος (Ο.Σ.Ε.). Το Κράτος εξαγόρασε και τον Ηλεκτρικό Σιδηρόδρομο Αθηνών - Πειραιώς - Κηφισιάς, ο οποίος μεταφέρει μόνο επιβάτες.

Το Κράτος ανέλαβε όλους τους σιδηροδρόμους, για να ορίσει χαμηλά κόμιστρα και να ενισχύσει τους παραγωγικούς κλάδους (γεωργία, κτηνοτροφία κ.λ.π.) των άγονων περιοχών, από τις οποίες διέρχεται ο σιδηρόδρομος.

Εάν ανήκαν οι σιδηρόδρομοι σε ιδώτες και όχι στο Κράτος, επειδή τα έξοδα συντηρήσεως και λειτουργίας των είναι πολύ μεγάλα, τα κόμιστρα των εμπορευμάτων θα ήταν υψηλά. Τούτο θα είχε δυσμενή επίδραση στην ανάπτυξη της γεωργίας,

κτηνοτροφίας και σε άλλους παραγωγικούς κλάδους, γιατί τα έξοδα μεταφοράς αποτελούν προσθετικό στοιχείο του κόστους του εμπορεύματος. Απόδειξη αυτού αποτελεί και το γεγονός ότι ο Ο.Σ.Ε. σήμερα παρουσιάζει παγίως ετήσιο έλλειμμα δύο και πλέον εκατομμυρίων δραχμών κατά μέσο όρο, το οποίο καλύπτεται από τον προϋπολογισμό του Κράτους.

Οι σιδηρόδρομοι συγκρινόμενοι με τα αυτοκίνητα παρουσιάζουν το πλεονέκτημα, ότι δέχονται ογκώδη και βαριά εμπορεύματα, και δύο μεγάλα μειονεκτήματα: α) Δεν μπορούν να παραλάβουν τα εμπορεύματα από το κατάστημα του πωλητή και να τα παραδόσουν στο κατάστημα του αγοραστή, όπως τα φορτηγά αυτοκίνητα, ούτε και τους επιβάτες από την πόλη τους, γιατί οι σιδηροδρομικοί σταθμοί είναι μακριά από την πόλη. Για την κάλυψη του μειονεκτήματος αυτού διαθέτουν στις μεγάλες ιδίως πόλεις φορτηγά αυτοκίνητα για την παραλαβή και παράδοση των εμπορευμάτων και αποσκευών και λεωφορεία για την παραλαβή επιβατών και β) Δεν παρουσιάζουν ταχύτητα στις μεταφορές και ιδίως των επιβατών όση τα λεωφορεία. Για την κάλυψη και του μειονεκτήματος αυτού έχουν προμηθευθεί λεωφορεία, που εκτελούν μακρυνές αποστάσεις, όπως Αθηνών - Θεσσαλονίκης, Αθηνών - Πελοποννήσου κ.λ.π. Είναι τα λεγόμενα «λεωφορεία του Ο.Σ.Ε.».

Τα εισιτήρια των επιβατών καθορίζονται από το Κράτος και διακρίνονται σε εισιτήρια Α' θέσεως και εισιτήρια Β' θέσεως. Η αξία τους εξαρτάται κυρίως από τη θέση και τη χιλιομετρική απόσταση του ταξιδιού.

Τα κόμιστρα των εμπορευμάτων καθορίζονται επίσης από το κράτος και εξαρτώνται από το βάρος τους, τη χιλιομετρική απόσταση και την κλάση, στην οποία ανήκουν.

Υπάρχουν τρεις κλάσεις. Στην πρώτη (Α') κλάση ανήκουν τα υφάσματα, τα αρώματα και άλλα, στη δεύτερη (Β') κλάση το σιτάρι, το κρασί κ.λ.π. και στην τρίτη (Γ') κλάση οι γιανάνθρακες, τα μάρμαρα, ο σίδηρος, τα τοιμέντα κ.λ.π. Εκτός από αυτά το ύψος των κομίστρων εξαρτάται ακόμη και από την ταχύτητα, η οποία θα χρησιμοποιηθεί, μικρή ή μεγάλη ταχύτητα.

Μεταφορά με μικρή ταχύτητα καλείται η μεταφορά, η οποία γίνεται με εμπορικές αμαξοστοιχίες και μεταφορά με μεγάλη ταχύτητα καλείται η μεταφορά, που γίνεται με επιβατικές αμαξοστοιχίες. Τα κόμιστρα της μεγάλης ταχύτητας επιβαρύνονται με 30% επί πλέον από τη μικρή ταχύτητα.

Για να γίνουν τα εμπορεύματα δεκτά από τον Ο.Σ.Ε. πρέπει: α) Να είναι καλά συσκευασμένα ανάλογα με το είδος του εμπορεύματος κατά τρόπο ώστε να καθίσταται εύκολη και ασφαλής η φόρτωση και η εκφόρτωσή τους. β) Να συμφωνούν απόλυτα με τη δήλωση και γ) Να μην περιέχουν εκρηκτικές ή εύφλεκτες ύλες.

Ορισμένα εμπορεύματα έχουν ανάγκη από ειδική συσκευασία, όπως είναι η βενζίνη, το νέφτι, η ποτάσσα, οι ζώντες οργανισμοί ή ζώα, οι νεκροί κ.λ.π. Όλα αυτά γίνονται δεκτά με ορισμένους όρους, που αναγράφονται στη φορτωτική.

Όταν τα εμπορεύματα φθάσουν στο σιδηροδρομικό σταθμό του προορισμού, ειδοποιείται ο παραλήπτης από τον Ο.Σ.Ε. να τα παραλάβει. Εάν ο παραλήπτης αδιαφορήσει, ειδοποιείται και ο αποστολέας. Εάν και οι δύο δεν φροντίσουν για την παραλαβή και περάσουν δέκα ημέρες από την άφιξή τους, τα εμπορεύματα μεταφέρονται στις αποθήκες των σιδηροδρόμων, οπότε επιβαρύνονται και με έξοδα αποθηκεύσεως. Εάν περάσουν έξι μήνες και δεν παραληφθούν ούτε από τον παραλήπτη ούτε από τον αποστολέα ούτε από άλλο πρόσωπο κατ' εντολή τους, τα

εμπορεύματα κηρύσσονται αζήτητα και πωλούνται σε πλειστηριασμό. Από τα χρήματα, που θα εισπράξουν από τον πλειστηριασμό (πλειστηρίασμα) αφαιρούνται τα δικαιώματα του Ο.Σ.Ε. και το υπόλοιπο δίδεται στον παραλήπτη ή τον φορτωτή.

Εάν τα εμπορεύματα υπόκεινται σε φθορά ή σήψη, η πώλησή τους με πλειστηριασμό γίνεται σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα από την παραλαβή τους.

Ερωτήσεις

1. Οι σιδηρόδρομοι για τη μεταφορά ποιων κυρίως εμπορευμάτων ενδέικνυνται;
2. Γιατί όλοι οι σιδηρόδρομοι ανήκουν στο κράτος;
3. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα της μεταφοράς με σιδηροδρόμους σε σχέση προς τη μεταφορά με αυτοκίνητα;
4. Ποιες οι ενέργειες των σιδηροδρόμων για την κάλυψη των μειονεκτημάτων αυτών;
5. Πώς καθορίζονται οι τιμές των εισιτηρίων των επιβατών και από πού εξαρτάται το ύψος τους;
6. Πώς καθορίζονται τα κόμιστρα των εμπορευμάτων και από πού εξαρτάται το ύψος τους;
7. Τι εννοούμε λέγοντας μεταφορά με μικρή ταχύτητα και τι μεγάλη ταχύτητα;
8. Πότε γίνονται δεκτά τα εμπορεύματα από τους σιδηροδρόμους;
9. Ποια εμπορεύματα γίνονται δεκτά υπό ορισμένους όρους;
10. Πότε τα εμπορεύματα μεταφέρονται στις αποθήκες του Ο.Σ.Ε. και πότε κηρύσσονται αζήτητα;
11. Σε ποια εμπορεύματα ο πλειστηριασμός γίνεται πολύ σύντομα;

8.4. Μεταφορά με πλοία.

Όπως τα αυτοκίνητα έτσι και τα πλοία τα διακρίνομε σε φορτηγά και επιβατηγά.

Μεταξύ των φορτηγών πλοίων την πρώτη θέση κατέχουν τα πετρελαιοφόρα, που έχουν ειδική κατασκευή και μεταφέρουν πετρέλαιο.

Τα επιβατηγά πλοία διακρίνονται σε **ακτοπλοϊκά**, τα οποία έχουν δρομολογηθεί από το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας σε ορισμένες γραμμές του εσωτερικού, και σε **ποντοπόρα**, που έχουν δρομολογηθεί σε ορισμένες γραμμές του εξωτερικού.

Όλα τα πλοία σήμερα είναι μηχανοκίνητα. Έχουν σχεδόν εκλείψει τα ιστιοφόρα, όλα κινούνται με μηχανές εσωτερικής καύσεως και ελάχιστα με ατμό.

Η Ελλάδα κατέχει σήμερα την τρίτη θέση στην παγκόσμια ναυτιλία από άποψη πλοιοκτησίας. Προηγείται η Αγγλία και ακολουθεί η Αμερική. Από άποψη όμως σημαίας κατέχει την έκτη θέση, γιατί ορισμένοι Έλληνες πλοιοκτήτες για λόγους οικονομικούς έχουν υψώσει στα πλοία τους ξένη σημαία, όπως του Παναμά, της Λιβερίας κ.λ.π. Το Ελληνικό Κράτος με πολλές προσπάθειες πέτυχε τον επαναπατρισμό πολλών πλοίων, που ύψωσαν Ελληνική σημαία.

Η μεταφορά των επιβατών γίνεται με την έκδοση εισιτηρίου από τα πρακτορεία ή τα γραφεία της ναυτιλιακής επιχειρήσεως του πλοίου.

Ο επιβάτης οφείλει να είναι μέσα στο πλοίο προ της αναχωρήσεώς του, αλλιώς χάνει ολόκληρη την αξία του εισιτηρίου του. Εάν αναβάλει για οποιοδήποτε λόγο το ταξίδι του, οφείλει να το ανακοινώσει στο γραφείο ή στο πρακτορείο προ της αναχωρήσεως του πλοίου, για να γίνει ανανέωση του εισιτηρίου, ή για να του επιστραφεί μέρος της αξίας του εισιτηρίου, εάν ματαιώσει το ταξίδι του για

οποιοδήποτε λόγο.

Η μεταφορά των εμπορευμάτων γίνεται με φορτηγά και επιβατηγά έπειτα από συνεννόηση του φορτωτή με το γραφείο της ναυτιλιακής επιχειρήσεως ή του πρακτορείου. Ο φορτωτής, ο οποίος καλείται και **ναυλωτής**, οφείλει να παραδώσει τα εμπορεύματα μαζί με το δηλωτικό ή το τιμολόγιο στο συμφωνηθέντα τόπο και χρόνο κατάλληλα συσκευασμένα για φόρτωση και να καταβάλει το ναύλο, εάν δεν έχει συμφωνηθεί να καταβληθεί από τον παραλήπτη.

Ο μεταφορέας, ο οποίος καλείται και **εκναυλωτής** οφείλει βάσει του δηλωτικού ή του τιμολογίου και των παραληφθέντων εμπορευμάτων να εκδώσει τη φορτωτική σε τέσσερα τουλάχιστον αντίτυπα. Το κάθε αντίτυπο χρησιμεύει, όπως και στη μεταφορά με αυτοκίνητα.

Τα φορτηγά πλοία μεταφέρουν μόνο εμπορεύματα από λιμάνι σε λιμάνι του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Τα πλοία αυτά δεν έχουν ορισμένα δρομολόγια, όπως τα επιβατηγά που μεταφέρουν και επιβάτες και εμπορεύματα, και δέχονται εμπορεύματα με τη μεσολάβηση ναυλομεσιτών ή με σύμβαση απ' ευθείας μεταξύ του ναυλωτή και του εκναυλωτή.

Η σύμβαση αυτή αποδεικνύεται πολλές φορές με ιδιαίτερο έγγραφο, το οποίο καλείται ναυλοσυμφωνητικό.

To ναυλοσυμφωνητικό περιέχει:

- Τα στοιχεία του πλοίου, του εφοπλιστή, του πλοιάρχου και του φορτωτή ή ναυλωτή.
- Τον τόπο, το χρόνο και τον τρόπο της φορτώσεως
- Τον τόπο του προορισμού.
- Το είδος, την ποιότητα και την ποσότητα των εμπορευμάτων.
- Το ναύλο και τον τρόπο καταβολής αυτού και
- Τις σταλίες και κοντροσταλίες.

Σταλίες καλούνται οι ημέρες της υποχρεωτικής παραμονής του πλοίου στο λιμάνι της φορτώσεως και στο λιμάνι της εκφορτώσεως. Οι ημέρες αυτές γράφονται στο ναυλοσυμφωνητικό και καμιά άλλη ιδιαίτερη απαίτηση δεν μπορεί να ζητήσει ο εκναυλωτής. Η αμοιβή για την αποζημίωση των ημερών αυτών έχει περιληφθεί στο ναύλο.

Κοντροσταλίες καλούνται οι ημέρες μετά την υποχρεωτική παραμονή, κατά τις οποίες το πλοίο παραμένει στους λιμένες φορτώσεως και εκφορτώσεως. Για τις ημέρες αυτές ο εκναυλωτής δικαιούται να λάβει επί πλέον αμοιβή, όταν η καθυστέρηση οφείλεται στην υπαιτιότητα του φορτωτή κατά τη φόρτωση, ή του παραλήπτη κατά την εκφόρτωση. Εάν όμως σε ανωτέρα βίᾳ, θαλασσοταραχή κ.λ.π., καμιά αποζημίωση δεν οφείλεται.

Στο ναυλοσυμφωνητικό μπορεί ν' αναγράφεται και το ποσό της αποζημιώσεως κάθε ώρας ή κάθε ημέρας καθυστερήσεως.

Ερωτήσεις

- Ποιες είναι οι διακρίσεις των πλοίων;
- Τα επιβατικά πλοία σε τι διακρίνονται;
- Ποια είναι η θέση της Ελλάδος στην παγκόσμια ναυτιλία από άποψη πλοιοκτησίας και από άποψη σημαίας;
- Πώς γίνεται η μεταφορά των επιβατών του πλοίου και ποια υποχρέωση έχουν;

5. Μπορεί να γίνει ανανέωση του εισιτηρίου ή επιστροφή;
6. Πώς γίνεται η μεταφορά των εμπορευμάτων;
7. Ποιες υποχρεώσεις έχει ο ναυλωτής;
8. Ποιες υποχρεώσεις έχει ο εκναυλωτής;
9. Πότε συντάσσεται συνήθως το ναυλοσυμφωνητικό;
10. Τι περιέχει το ναυλοσυμφωνητικό;
11. Ποιες ημέρες καλούνται σταλίες;
12. Ποιες ημέρες καλούνται κοντροσταλίες;
13. Γιατί δε δημιουργείται δικαίωμα ιδιαίτερης αμοιβής του εκναυλωτή για τις σταλίες;
14. Πότε ο εκναυλωτής δικαιούται να λάβει ιδιαίτερη αμοιβή για τις κοντροσταλίες και πότε όχι;

8.5. Μεταφορά με αεροπλάνα.

Η συγκοινωνία με αεροπλάνα είναι ταχύτερη, αναπαυτικότερη και σχεδόν άκοπη. Με τα αεροπλάνα μεταφέρονται άνθρωποι και εμπορεύματα μικρού όγκου αλλά μεγάλης αξίας, όπως είναι ωρολόγια, τιμαλφή, πολύτιμοι λίθοι, φάρμακα, επιστημονικά βιβλία, επιστολές κ.λ.π. ως και ασθενείς.

Η αποστολή των εμπορευμάτων γίνεται με την παράδοσή του στον αερολιμένα και τη σύνταξη σχετικού δηλωτικού για την έκδοση φορτωτικής.

Κάθε επιβάτης δικαιούται να φέρει μαζί του ορισμένο βάρος αποσκευών, για το επί πλέον υποχρεούται να καταβάλει τα ανάλογα κόμιστρα.

Επειδή ο χώρος του αεροπλάνου είναι μικρός, τα κόμιστρα είναι υψηλά και το βάρος των αποσκευών, τις οποίες δικαιούται να φέρει κάθε επιβάτης, μικρό.

Η αεροπορική συγκοινωνία, ίδιας μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις σε όλα τα πολιτισμένα κράτη, γιατί το αεροπλάνο με τη μεγάλη ταχύτητα, που αναπτύσσει, έχει εκμηδενίσει τις αποστάσεις.

Η Ελλάδα λόγω της γεωγραφικής της θέσεως, γιατί βρίσκεται μεταξύ τριών ηπείρων και δύο θαλασσών, έχει γίνει αξιόλογος κόμβος αεροπορικών συγκοινωνιών με σύγχρονα αεροδρόμια, το σπουδαιότερο των οποίων είναι το αεροδρόμιο του Ελληνικού πλησίον των Αθηνών.

Σε πολλές χώρες οι αεροπορικές επιχειρήσεις είναι κρατικές. Στα περισσότερα όμως κράτη η ανάπτυξη του σπουδαιοτάτου αυτού μέσου συγκοινωνίας έχει ανατεθεί στην ατομική πρωτοβουλία και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Στην Ελλάδα μέχρι του 1976 η εναέρια συγκοινωνία είχε ανατεθεί κατόπιν συμβάσεως με το Ελληνικό Δημόσιο στην «Ολυμπιακή Αεροπορία» η οποία διαθέτει σύγχρονα και πολυτελή αεροσκάφη, με τα οποία εξυπηρετούνται οι εσωτερικές και οι εξωτερικές εναέριες μεταφορές.

Σήμερα η Ολυμπιακή αεροπορία εξαγοράστηκε από το Ελληνικό Δημόσιο και έγινε Κρατική.

Ερωτήσεις

1. Ποια πλεονεκτήματα παρουσιάζει η αεροπορική συγκοινωνία;
2. Τι μεταφέρονται με τα αεροπλάνα;
3. Πώς γίνεται η αποστολή εμπορευμάτων με τα αεροπλάνα

4. Γιατί το βάρος των αποσκευών, το οποίο δικαιούνται να φέρουν οι επιβάτες των αεροπλάνων είναι μικρό;
 5. Γιατί η αεροπορική συγκοινωνία τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί πολύ;
 6. Γιατί σ' εμάς αναπτύχθηκε πάρα πολύ η αεροπορική συγκοινωνία;
 7. Πότε στην Ελλάδα η αεροπορική συγκοινωνία έγινε κρατική;
-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΤΕΛΩΝΕΙΑ

*9.1 Σκοπός και Σημασία των Τελωνείων.

Τελωνεία ονομάζονται οι χώροι και τα δημόσια καταστήματα, μέσα στα οποία γίνεται υποχρεωτικός έλεγχος στα εμπορεύματα, που εισάγονται και εξάγονται από μία χώρα, καθώς και οι δημόσιες υπηρεσίες που κάνουν αυτόν τον έλεγχο, επιβάλλουν τους φόρους (τελωνειακούς δασμούς) και τους εισπράττουν.

Τα τελωνεία βρίσκονται στις παραμεθόριες περιοχές και στις ακτές μιας χώρας από τις οποίες διέρχονται τα εμπορεύματα, καθώς και στους σιδηροδρομικούς κόμβους, τους αερολιμένες και τις βιομηχανικές περιοχές για την ταχύτερη εξυπηρέτηση των φορολογουμένων και τη διάχειρη του λαθρεμπορίου. Ανάλογα με την κίνηση των εμπορευμάτων τα τελωνεία διακρίνονται σε τελωνεία Α τάξεως ή τελωνεία Διευθύνσεως, σε τελωνεία Β τάξεως, Γ τάξεως, σε υποτελωνεία, σε τελωνοσταθμεία και σε τελωνοφυλάκια.

Σκοπός των τελωνείων δεν είναι μόνο η βεβαίωση και η είσπραξη των τελωνειακών δασμών, ο καθορισμός δηλ. του εισαγωγικού δασμού ή του εξαγωγικού (ο τελευταίος αυτός ισχύει για ελάχιστα είδη και κοντεύει να εξαφανισθεί), και η είσπραξη του, αλλά και η βεβαίωση και η είσπραξη άλλων φόρων, είτε υπέρ του Κράτους, όπως είναι ο φόρος κύκλου εργασιών (Φ.Κ.Ε.) για ορισμένα είδη, ο φόρος πολυτελείας κ.λπ. είτε υπέρ διαφόρων Οργανισμών και Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, όπως η εισφορά υπέρ Ο.Γ.Α. για ορισμένα είδη κλπ.

Με την επιβολή των τελωνειακών δασμών, ιδίως στα προϊόντα που εισάγονται από το εξωτερικό, δεν αυξάνονται μόνο τα έσοδα του Κράτους, αφού τα έσοδα αυτά καλύπτουν το 1/3 περίπου των εσόδων του προϋπολογισμού του Κράτους, αλλά προστατεύεται και η εγχώρια παραγωγή, όπως η βιομηχανία, η γεωργία και γενικά όλοι οι παραγωγικοί κλάδοι.

Η επιβολή μεγάλων δασμών στα προϊόντα, που εισάγονται, προκαλεί την αύξηση της τιμής τους και τα κάνει σκοπίμως ακριβότερα από τα εγχώρια, προς τα οποία στρέφεται η κατανάλωση.

Οι δασμοί, που αποβλέπουν στην επαύξηση των εσόδων του Κράτους, ονομάζονται **αποταμιευτικοί** ενώ όσοι αποβλέπουν στην προστασία της εγχώριας παραγωγής ονομάζονται **προστατευτικοί**. Ένας δασμός μπορεί να είναι συγχρόνως και αποταμιευτικός και προστατευτικός.

Οι προστατευτικοί δασμοί έχουν τεράστια σημασία για την οικονομική ανάπτυ-

Εη μιας χώρας. Εάν η Ελλάς δεν έβαζε προστατευτικούς δασμούς στην εισαγωγή υφασμάτων, δε θα αναπτυσσόταν η ελληνική υφαντουργία, που διεξαγόταν με τις πιο δυσμενείς συνθήκες από άποψη μηχανικού εξοπλισμού, ειδικευμένου εργατοτεχνικού προσωπικού, ορθολογικής οργανώσεως κ.λπ. και συνεπώς παρουσίαζε κόστος παραγωγής υψηλότερο των ευρωπαϊκών και γενικώς των προηγμένων χωρών. Σήμερα η ελληνική υφαντουργία χάρη στους προστατευτικούς δασμούς παράγει υφάσματα εφάμιλλα των ευρωπαϊκών σε ποιότητα και τιμές, γιατί παράγονται με τους ίδιους ευνοϊκούς όρους και μάλιστα με φθηνότερα ημερομίσθια, ικανά να ανταγωνισθούν και αυτά ακόμη τα αγγλικά. Σήμερα σ' όλες σχεδόν τις πόλεις της Ευρώπης μπορεί να βρεθούν ελληνικά υφάσματα, που ανταγωνίζονται τα ευρωπαϊκά.

Το ίδιο μπορεί να λεχθεί και για τη γεωργία, η οποία ενισχύεται όχι μόνο με την επιβολή μεγάλων δασμών στα γεωργικά προϊόντα, που παράγει η χώρα μας, όπως το σιτάρι, ο καπνός, το λάδι κλπ. αλλά και με την εισαγωγή προϊόντων, που είναι απαραίτητα για τη γεωργία, χωρίς δασμούς (τράνζιτο), όπως λιπάσματα, σπόροι, καλλιεργητικές μηχανές κ.λπ. Το ίδιο εφαρμόζεται και για την ενίσχυση της βιομηχανίας, γι' αυτό εισάγονται χωρίς δασμούς πρώτες ύλες, μηχανήματα κ.λπ. ομοίως για την αλιεία, ναυπηγήσιμη ξηλεία κ.ο.κ.

'Ενας άλλος τρόπος επίσης ενισχύσεως της εγχώριας παραγωγής είναι η χορήγηση βραβείων, πριμοδότηση (PRIMES) στα προϊόντα, που πλεονάζουν στο εσωτερικό και εξάγονται στο εξωτερικό (καπνός, σταφίδα, φρούτα κ.λπ.). Η πριμοδότηση γίνεται σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού και έχει σκοπό να βοηθήσει τον 'Ελληνα εξαγωγέα να αντιμετωπίσει τις πιθανές δυσμενείς συνθήκες της διεθνούς αγοράς. Η τιμή π.χ. της σταφίδας στη διεθνή αγορά, Γερμανία π.χ. Αγγλία κ.λπ. είναι 50 δρχ. κατά κιλό. 'Όταν στον 'Ελληνα εξαγωγέα στοιχίζει 55 δρχ., το Κράτος του δίνει ως δώρο και 10 π.χ. δρχ. κατά κιλό, οπότε δημιουργεί ευνοϊκότερες συνθήκες για τον 'Ελληνα εξαγωγέα από το Γάλλο, Ιταλό κ.λπ. και έτσι επιτυγχάνεται και η διάθεση της σταφίδας και η εισαγωγή συναλλάγματος.

Επίσης στα Τελωνεία, επειδή διαθέτουν άρτια οργάνωση, έχουν ανατεθεί από το Κράτος και τα εξής καθήκοντα.

1. Η προστασία του συναλλάγματος από τη λαθραία εξαγωγή και συνεπώς η προστασία του εθνικού θησαυρού.

2. Η δίωξη του λαθρεμπορίου των μονοπωλιακών ειδών, όπως του καπνού, του τσιγαρόχαρτου κ.λπ.

3. Η εφαρμογή των καταλλήλων μέτρων, που επιβάλλονται για την προστασία της γεωργίας (πρόληψη φυλλοεξήρας), της κτηνοτροφίας (αφθώδης πυρετός), κ.λπ.

Από τις αρμοδιότητες αυτές των τελωνείων φαίνεται η σημασία και η σπουδαιότητά τους για την όλη οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας, γιατί με τα τελωνεία επιτυγχάνεται:

1. Η επίτευξη των εσόδων του Κράτους, αφού το 1/3 περίπου των εσόδων του προϋπολογισμού του προέρχεται από τους τελωνειακούς δασμούς.

2. Η προστασία της εγχώριας παραγωγής σε όλους τους τομείς της.

3. Η προστασία του εθνικού νομίσματος.

4. Η δίωξη του λαθρεμπορίου.

5. Η προστασία της υγείας των ζώων και των φυτών και

6. Η επαύξηση των εσόδων των διαφόρων οικονομικών οργανισμών και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Ερωτήσεις.

1. Τι ονομάζονται τελωνεία;
2. Πού βρίσκονται τα τελωνεία;
3. Ποια είναι η διάκριση των τελωνείων;
4. Ποιος είναι ο σκοπός των τελωνείων;
5. Γιατί επιβάλλονται δασμοί, ιδίως στα προϊόντα που εισάγονται από το εξωτερικό;
6. Ποιοι δασμοί ονομάζονται αποταμευτικοί και ποιοι προστατευτικοί;
7. Ποια είναι η σημασία των προστατευτικών δασμών για την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας;
8. Πώς προστατεύεται σήμερα η γεωργία από το Κράτος;
9. Ποια εμπορεύματα λέγονται τράνζιτο;
10. Γιατί γίνεται η πριμοδότηση και πώς;
11. Ποια όλα καθήκοντα έχουν ανατεθεί στα τελωνεία;
12. Τι επιτυγχάνεται με τα τελωνεία;

***9.2 Τελωνειακοί δασμοί - Δασμολόγιο.**

Τελωνειακοί δασμοί ονομάζονται, όπως ελέχθη ανωτέρω, οι φόροι που καταβάλλονται στα Τελωνεία κατά την εισαγωγή και εξαγωγή των εμπορευμάτων.

Διακρίνονται συνεπώς οι δασμοί σε **εισαγωγικούς**, όταν επιβάλλονται στα εμπορεύματα, που εισάγονται και **εξαγωγικούς**, όταν επιβάλλονται στα εμπορεύματα, που εξάγονται. Οι εισαγωγικοί δασμοί διακρίνονται σε **γενικούς**, οι οποίοι επιβάλλονται στα εμπορεύματα, που προέρχονται από Κράτη, με τα οποία η χώρα μας δεν έχει καμιά εμπορική συμφωνία, και σε **συμβατικούς** οι οποίοι επιβάλλονται στα εμπορεύματα, που προέρχονται από Κράτη με τα οποία η Ελλάς έχει εμπορική συμφωνία όπως με τα Κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ. με όλα Κράτη με τα οποία έχει ιδιαίτερη εμπορική συμφωνία, καθώς και με τις χώρες με τις οποίες έχει παραχωρηθεί η ρήτρα του μάλλον ευνοούμενου Κράτους.

Οι τελωνειακοί δασμοί επιβάλλονται με νόμο και αναγράφονται σε ειδικό βιβλίο, το **δασμολόγιο**. Υπάρχουν δύο ειδών δασμολόγια, το δασμολόγιο εξαγωγής και το δασμολόγιο εισαγωγής.

Το **δασμολόγιο εξαγωγής** περιέχει τους δασμούς, που επιβάλλονται στα είδη τα οποία εξάγονται από την Ελλάδα στο εξωτερικό. Τα είδη, που επιβαρύνονται με εξαγωγικούς δασμούς, είναι ελάχιστα και οι δασμοί πολύ χαμηλοί. Έτσι ενισχύονται οι εξαγωγές και εισάγεται συνάλλαγμα. Σε πολλά προϊόντα, τα ονομαζόμενα εθνικά, όχι μόνο δεν επιβάλλουν δασμούς, αλλά και τα πριμοδοτούν. Όταν όμως τα είδη δεν επαρκούν για την εγχώρια κατανάλωση, το Κράτος επιβάλλει σ' αυτά υψηλούς δασμούς και πολλές φορές απαγορεύει την εξαγωγή τους.

Το **δασμολόγιο εισαγωγής** περιέχει τους δασμούς, που επιβάλλονται στα είδη τα οποία εισάγονται από το εξωτερικό στη χώρα μας, για να καταναλωθούν και όχι να εξαχθούν πάλι. Τα είδη των εμπορευμάτων, που εισάγονται για να εξαχθούν πάλι, δεν επιβαρύνονται με κανένα δασμό.

Σήμερα η επιβολή των δασμών στα αγαθά, που εισάγονται από το εξωτερικό, καθορίζεται βάσει του Δασμολογίου του 1966, το οποίο έχει συναχθεί σύμφωνα με τα ξένα δασμολόγια των Κρατών-μελών της Ε.Ο.Κ. για την ευκολότερη προσαρμογή

των δασμών με τις αρχές της Ε.Ο.Κ. Το δασμολόγιο αυτό κατατάσσει σε 21 τμήματα τα διάφορα είδη, που εισάγονται. Κάθε τμήμα διαιρείται σε 99 κεφάλαια και κάθε κεφάλαιο υποδιαιρείται σε δασμολογικές κλάσεις και εδάφια.

Το τμήμα π.χ. Ι περιλαμβάνει τα ζώντα ζώα και τα προϊόντα του ζωικού βασιλείου, το τμήμα ΙΙ τα προϊόντα του φυτικού βασιλείου, το τμήμα ΙΙΙ τα έλαια, και λίπη, το τμήμα ΙV τα προϊόντα των βιομηχανικών ειδών διατροφής, το τμήμα V τα ορυκτά προϊόντα κ.ο.κ.

Το κεφάλαιο 1 του τμήματος Ι περιλαμβάνει τα ζώντα ζώα, ενώ το κεφάλαιο 2 του (διου τμήματος το κρέας, το κεφάλαιο 3 τα ψάρια, το κεφάλαιο 4 το γάλα και τα προϊόντα γαλακτοκομίας κ.ο.κ.

Η δασμολογική κλάση 01.01 εδάφιο Α περιλαμβάνει τους ίππους και καθορίζει δασμό για τους δρόμους 30% επί της αξίας τους, για τους υπόλοιπους 10%, ενώ η δασμολογική κλάση Q1.01 Β τους όνους, για τους οποίους προβλέπει 10% δασμό, η 01.01 Δ τους πώλους, που θηλάζουν (ίπποι, όνοι ημίονοι), που εισάγονται ατελώς κ.ο.κ. Η δασμολογική κλάση 01.02 Α περιλαμβάνει τα βόδια και τους ταύρους και καθορίζει δασμό 15% επί της αξίας τους, η δασμολογική κλάση 01.03 τους χοίρους και καθορίζει δασμό 20% κ.ο.κ.

Για να καταταγεί ένας είδος σε μια κλάση, εξετάζεται πρώτα η ύλη, από την οποία αποτελείται, και κατόπιν η χρησιμότητά του. Τα νήματα π.χ. από μπαμπάκι υπάγονται στη δασμολογική κλάση 5505 Α, γιατί το κεφάλαιο 55 περιλαμβάνει το μπαμπάκι και τα προϊόντα του, ενώ τα νήματα από φυτικό μετάξι υπάγονται στην 5004, γιατί το κεφάλαιο 50 περιλαμβάνει το μετάξι. Αν και τα δύο είναι νήματα, υπάγονται όμως σε διαφορετική κλάση.

Εάν ένα είδος αποτελείται από διάφορες ύλες, λαμβάνεται υπόψη η ύλη, που του προσδίδει τον ουσιώδη χαρακτήρα. Εάν τέλος ένα είδος είναι δυνατό να καταταγεί σε δύο ή και περισσότερες κλάσεις κατατάσσεται σ' εκείνη την κλάση, που προβλέπει τον υψηλότερο δασμό.

Όσα εμπορεύματα δεν μπορούν να καταταγούν σε καμιά κλάση, κατατάσσονται στα είδη, που μοιάζουν κάπως με αυτά.

Οι δασμοί υπολογίζονται σ' άλλα μεν είδη βάσει της αξίας τους με συντελεστή επί τοις εκατό, σε μεταλλικές* δραχμές και σ' άλλα είδη βάσει του βάρους των και κατά κιλό ή κατά 100 κιλά, όπως είναι στο κακάο σε βαλάνους (ακατέργαστοι) ανά 100 χιλγ. 50 μεταλλ. δραχμές.

Οι μικρές αποστολές, που στερούνται τελείως εμπορικού χαρακτήρα, καταβάλλουν κατ' αποκοπή τελωνειακό δασμό 10% επί της αξίας τους.

Εκτός από τους γενικούς αυτούς δασμούς υπάρχουν και οι συμβατικοί δασμοί, που είναι μικρότεροι από τους γενικούς και εφαρμόζονται στα εμπορεύματα που προέρχονται από τις χώρες με τις οποίες η Ελλάς, κατόπιν συμβάσεως, έχει παραχωρήσει τους δασμούς αυτούς, καθώς και από τις χώρες εκείνες, στις οποίες έχει παραχωρηθεί η ρήτρα του μάλλον ευνοούμενου Κράτους.

Από την 1η Νοεμβρίου 1962, όπως είναι γνωστό, εφαρμόζεται η συμφωνία Συνδέσεως της Ελλάδος με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) που επικυρώθηκε με το Νόμο 4226/1962, μέλη της οποίας ήταν η Γαλλία, η Ιταλία, το

* Για να μετατραπούν οι μεταλλικές δραχμές σε χάρτινες, πρέπει να πολλαπλασιασθούν επί 12 σύμφωνα με την υπ' αριθ. 12 γενική οδηγία χρήσεως του δασμολογίου του 1966.

Βέλγιο, η Ολλανδία, η Δυτική Γερμανία και το Λουξεμβούργο. Με τη σύνδεση αυτή προβλέπεται η σταδιακή ελάττωση των τελωνειακών δασμών εισαγωγής και από τα δύο μέρη, τόσο για τα εμπορεύματα, που εισάγονται στην Ελλάδα και προέρχονται από την E.O.K. όσο και για τα εμπορεύματα, που προέρχονται από την Ελλάδα και εισάγονται στην E.O.K.

Υπάρχουν πολλές ελπίδες ότι σύντομα η Ελλάς θα είναι το δέκατο μέλος της E.O.K.

Ερωτήσεις.

1. Τι ονομάζονται δασμοί;
2. Σε τι διακρίνονται οι δασμοί;
3. Ποιοι δασμοί λέγονται γενικοί και ποιοι συμβατικοί;
4. Τι περιέχει το δασμολόγιο εισαγωγής;
5. Σε ποια είδη δεν επιβάλλονται δασμοί κατά την εξαγωγή, σε ποια χορηγείται πριμοδότηση, σε ποια επιβάλλονται υψηλοί δασμοί και σε ποια απαγορεύεται η εξαγωγή;
6. Τι περιέχει το δασμολόγιο εισαγωγής;
7. Σε ποια εμπορεύματα δεν επιβάλλεται εισαγωγικός δασμός;
8. Τι λέγεται δασμολόγιο;
9. Πώς έχει συνταχθεί το δασμολόγιο εισαγωγής, που ισχύει σήμερα και από πότε άρχισε να ισχύει;
10. Πώς κατατάσσει το σημερινό δασμολόγιο εισαγωγής τα διάφορα είδη, που εισάγονται;
11. Τι εξετάζεται κατά σειρά, για να καταταγεί ένα είδος σε μία κλάση;
12. Πώς κατατάσσεται ένα είδος, που αποτελείται από διάφορες ύλες;
13. Σε ποια κλάση κατατάσσεται ένα είδος, όταν μπορεί να καταταγεί σε δυο ή περισσότερες κλάσεις;
14. Πώς κατατάσσεται ένα είδος που δεν μπορεί να καταταγεί σε καμιά κλάση;
15. Πώς υπολογίζονται οι δασμοί;
16. Ποιο δασμό καταβάλλουν οι μικρές αποστολές, που δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα;

9.3 Διάκριση των εμπορευμάτων από τελωνειακής απόψεως - Εκτελωνισμός.

Τα εμπορεύματα από τελωνειακής απόψεως διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

a) Σε υποκείμενα, β) Σε ατελή και γ) Σε απαγορευμένα.

Υποκείμενα λέγονται τα εμπορεύματα, που υπόκεινται στην καταβολή δασμού, όπως είναι το λάδι, το βαμβάκι, το μετάξι κ.λπ.

Ατελή λέγονται τα εμπορεύματα, που δεν υπόκεινται στην καταβολή δασμού, όπως είναι το πετρέλαιο τράνζιτο, η ναυπηγήσιμη ξυλεία, οι αποσκευές επιβατών κ.λπ.

Απαγορευμένα λέγονται τα εμπορεύματα, των οποίων απαγορεύεται η εισαγωγή και η εξαγωγή, όπως είναι τα ναρκωτικά, το συνάλλαγμα (χρυσά νομίσματα) κ.λπ. Απαγορευμένα είναι επίσης και τα διάφορα μονοπωλιακά είδη, όπως το αλάτι, το πετρέλαιο, τα σπίρτα κ.λπ. των οποίων η εισαγωγή και η εξαγωγή γίνεται μόνο από το Κράτος.

Εκτελωνισμός λέγεται το σύνολο των διατυπώσεων και ενεργειών, που οφείλει να κάνει ο κύριος των εμπορευμάτων, τα οποία εισάγονται ή εξάγονται ή ο αντιπρόσωπός του, για τον προσδιορισμό και την καταβολή των τελωνειακών δασμών. Ο εισαγωγέας ή ο εξαγωγέας ενός εμπορεύματος συντάσσει έγγραφη δήλωση, είτε ο (ίδιος αυτοπροσώπως είτε με τον εκτελωνιστή του σε ειδικό έντυπο, που λέγεται διασάφηση και την καταθέτει στην Τελωνειακή Αρχή.

Η **διασάφηση** περιέχει όλα τα εμπορεύματα κατά τις διακρίσεις του δασμολογίου λεπτομερώς κατ' είδος, ποιότητα, ποσότητα, βάρος και αξία. Με την περιγραφή του εμπορεύματος που γίνεται στη διασάφηση, διευκολύνεται όχι μόνο η Τελωνειακή Αρχή αλλά και ο κύριος του εμπορεύματος, γιατί εξυπηρετείται γρηγορότερα και χωρίς πολλές διατυπώσεις. Αυτή η διασάφηση, που κατατίθεται στην Τελωνειακή Αρχή, αποτελεί δημόσιο έγγραφο. Η Τελωνειακή Αρχή προβαίνει στον εκτελωνισμό του εμπορεύματος βάσει της διασαφήσεως, δηλ. επαληθεύει αν πράγματι μπάρχουν τα εμπορεύματα, που δηλώθηκαν στη διασάφηση, τα βεβαιώνει και εισπράττει τους δασμούς πριν από τον εκτελωνισμό. Επιτρέπεται η αντικατάσταση της διασαφήσεως, που έχει κατατεθεί, με άλλη λόγω πλάνης ή γιατί έχει παραληφθεί κάτι.

Η Τελωνειακή Αρχή μπορεί κατά τον εκτελωνισμό να κατατάξει τα εμπορεύματα στην (ίδια κλάση, που τα κατέταξε ο κύριος των εμπορευμάτων στη διασάφηση, μπορεί όμως και σε κατώτερη ή ανώτερη. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο κύριος των εμπορευμάτων μπορεί να κάνει ενστάσεις και να αμφισβήτησει την ανώτερη κλάση, είναι η περίπτωση των τελωνειακών αμφισβήτησεων.

Το εμπόρευμα, που έχει εκτελωνισθεί, μετά την καταβολή των δασμών παραδίδεται στον κάτοχό του και θεωρείται ότι ο εκτελωνισμός τελείωσε, μόλις βγει το εμπόρευμα από τον τελωνειακό χωρό.

Οι διασαφήσεις, ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν, διακρίνονται: α) Σε διασαφήσεις, εισαγωγής ειδών για κατανάλωση. β) Σε διασαφήσεις εισαγωγής ειδών για αποταμίευση. γ) Σε διασαφήσεις εισαγωγής ειδών για διαμετακόμιση. δ) Σε διασαφήσεις μεταφοράς και ε) Σε διασαφήσεις εξαγωγής.

Ερωτήσεις.

- Σε ποιες κατηγορίες διακρίνονται τα εμπορεύματα από τελωνειακής απόψεως;
- Ποια εμπορεύματα ονομάζονται υποκείμενα;
- Ποια εμπορεύματα ονομάζονται ατελή;
- Ποια εμπορεύματα ονομάζονται απαγορευμένα;
- Τι λέγεται εκτελωνισμός;
- Τι λέγεται διασάφηση;
- Τι περιέχει η διασάφηση;
- Τι μπορεί να κάνει ο κάτοχος εμπορευμάτων, εάν η Τελωνειακή Αρχή του τα κατατάξει σε ανώτερη κλάση;
- Ποιες είναι οι διακρίσεις των διασαφήσεων;

9.4 Διασαφήσεις Εισαγωγής - Εξαγωγής - Μεταφοράς.

Οι διασαφήσεις εισαγωγής, ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο εισάγονται τα εμπορεύματα, διακρίνονται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες: 1) Σε διασαφήσεις

εισαγωγής εμπορευμάτων για κατανάλωση. 2) Σε διασαφήσεις εισαγωγής εμπορευμάτων για αποταμίευση και 3) Σε διασαφήσεις εισαγωγής εμπορευμάτων για διαμετακόμιση.

1) Η διασάφηση εισαγωγής εμπορευμάτων προς κατανάλωση συντάσσεται από τον εισαγωγέα ή τον αντιπρόσωπό του κατά την εισαγωγή των εμπορευμάτων από το εξωτερικό, τα οποία προορίζονται για κατανάλωση στο εσωτερικό, και περιέχει:

α) Το όνομα του δικαιούχου των εμπορευμάτων, το όνομα του πλοιάρχου και του πλοιοκτήτου και το όνομα και την εθνικότητα του πλοίου ή το μεταφορικό μέσο, με το οποίο μεταφέρθηκαν τα εμπορεύματα.

β) Το είδος των εμπορευμάτων, την ποιότητα, την ποσότητα και την αξία τους ή τον αριθμό των τεμαχίων ή τον όγκο, την προέλευσή τους, το είδος των δεμάτων, βαρέλια, κιβώτια κ.λπ. και τα σημεία και τους αριθμούς κάθε δέματος.

γ) Τη δασμολογική κλάση, στην οποία υπάγεται το εμπόρευμα.

δ) Τον τρόπο του προσδιορισμού του απόβαρου. Αν δηλαδή θα εφαρμοσθεί το νόμιμο απόβαρο ή το πραγματικό, οπότε θα ζυγισθούν όλα τα περικαλύμματα κ.λπ. (όρα Παράρτημα Πινάκων*).

Τα ίδια στοιχεία περιέχουν και οι λοιπές διασαφήσεις εισαγωγής.

Με τη διασάφηση εισαγωγής εμπορευμάτων προς κατανάλωση επισυνάπτονται και τα εξής έγγραφα, που υποβάλλονται στην Τελωνειακή Αρχή:

α) Η φορτωτική ή η άδεια του πρακτορείου, που μετέφερε τα εμπορεύματα και με την οποία αποδεικνύεται η κυριότητα των εμπορευμάτων.

β) Το πιστοποιητικό κυκλοφορίας, με το οποίο αποδεικνύεται ο τόπος της προελεύσεως και βάσει του οποίου πραγματοποιείται η μείωση του δασμού, αν τα εμπορεύματα προέρχονται από τις χώρες μέλη της Ε.Ο.Κ. ή από κάποια άλλη χώρα, με την οποία η Ελλάς έχει συνάψει εμπορική σύμβαση.

γ) Το τιμολόγιο, για να προσδιορισθεί η αξία των εμπορευμάτων, όταν ο δασμός υπολογίζεται επί της αξίας τους ή οι υπόλοιποι φόροι, όπως ο Φ.Κ.Ε., ο φόρος πολυτελείας κ.λπ.

δ) Το ζυγολόγιο, για να προσδιορισθεί το βάρος τους, όταν ο δασμός υπολογίζεται επί του βάρους.

Βάσει αυτών των εγγράφων και της διασαφήσεως θα γίνει ο εκτελωνισμός των εμπορευμάτων, δηλ. θα προσδιορισθεί ο εισαγωγικός δασμός και οι άλλοι φόροι και θα γίνει η είσπραξή τους και η παραλαβή των εμπορευμάτων.

Εάν η διασάφηση εισαγωγής δε συμφωνεί με την ποσότητα ή την ποιότητα ή το είδος ή την αξία των εισαγομένων εμπορευμάτων και προσδιορισθεί φόρος μεγαλύτερος, υπολογίζεται στη διαφορά αυτή και πρόσθετο τέλος 15%, εάν προσδιορισθεί μικρότερος, υπολογίζεται πάλι στη διαφορά πρόσθετο τέλος 15%. Εκτός από αυτά ο εισαγωγέας των εμπορευμάτων έχει και ποινικές ευθύνες.

Πάνω στη διασάφηση το Τελωνείο, μετά την επαλήθευση των εμπορευμάτων (Τελωνισμό), βεβιάνει σύμφωνα με τις δασμολογικές κλάσεις του δασμολογίου του 1966 τους τελωνειακούς δασμούς και τους παρεπομένους φόρους.

2) Η διασάφηση εισαγωγής εμπορευμάτων προς αποταμίευση συντάσσεται

* Τους αναφερόμενους Πίνακες της παραγράφου 9.4 θα βρει ο μαθητής στο Παράρτημα Πινάκων, στο τέλος του βιβλίου.

στην περίπτωση, που ο εισαγωγέας θέλει να αποθηκέψει προσωρινά τα εμπορεύματα στις αποθήκες, χωρίς να καταβληθούν οι δασμοί και οι παρεπόμενοι φόροι. Η διασάφηση αποταμιεύσεως περιέχει τα (δια στοιχεία, που περιέχει και η διασάφηση καταναλώσεως και ακόμη τη ρήτρα «Προς αποταμίευση» (άρθρ. 7 του Τελωνειακού Κώδικα.)

Η διάρκεια αποταμιεύσεως μπορεί να φθάσει για μεν τα τρόφιμα τους 6 μήνες, για τα λοιπά δε είδη το έτος, χωρίς να αποκλείεται και η παράταση των προθεσμιών αυτών ύστερα από αίτηση του δικαιούχου.

Όταν περάσει η προθεσμία και μέσα σε οκτώ ημέρες ειδοποιείται ο κάτοχος των εμπορευμάτων να τα παραλάβει σε είκοσι ημέρες από την ειδοποίηση, αλλιώς τα εμπορεύματα εκποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις περί εκποιήσεως αζητήτων εμπορευμάτων.

Ο κάτοχος των εμπορευμάτων, τα οποία είναι σε αποταμίευση, μπορεί: α) Να τα παραλάβει όποτε θέλει με αίτησή του, η οποία λέγεται «**αίτηση αναλώσεως**» για εσωτερική κατανάλωση, αλλά είναι υποχρεωμένος να καταβάλει τους τελωνειακούς δασμούς και όλους τους υπόλοιπους φόρους. β) Να ζητήσει την αποστολή τους στο εξωτερικό ύστερα από «**αίτηση εξωτερικής αποστολής**» και τότε δεν καταβάλλει τελωνειακούς δασμούς και φόρους. γ) Να ζητήσει την αποστολή τους σε άλλο λιμάνι του εσωτερικού ύστερα από «**αίτηση εσωτερικής αποστολής**». Σ' αυτή την περίπτωση οι τελωνειακοί δασμοί και οι υπόλοιποι φόροι θα καταβληθούν στο λιμάνι του προορισμού και δ) Να τα πω λήσει σε άλλο πρόσωπο χωρίς να καταβάλει τους δασμούς και τους υπόλοιπους φόρους. Ο αγοραστής τότε καταθέτει στο Τελωνείο «**αίτηση αναγνωρίσεως**» για να αναγνωρισθεί η κυριότητα των εμπορευμάτων. Η πώληση αυτή πριν από την καταβολή των δασμών λέγεται «**Τράνζιτο**».

3) **Η διασάφηση εισαγωγής εμπορευμάτων προς διαμετακόμιση** συντάσσεται στην περίπτωση που τα εμπορεύματα πρόκειται να ξαναεξαχθούν στο εξωτερικό ή να αποσταλούν σ' άλλο λιμάνι του εσωτερικού και δεν καταβάλλονται οι τελωνειακοί δασμοί και οι φόροι.

Η διασάφηση διαμετακομίσεως περιέχει τα (δια στοιχεία, τα οποία περιέχουν και οι δύο διασαφήσεις εισαγωγής και ακόμη τη ρήτρα «**Προς διαμετακόμιση**» και συντάσσεται στο (διο έντυπο.

Οι τελωνειακοί δασμοί και οι υπόλοιποι φόροι, αν τα εμπορεύματα εξαχθούν πάλι στο εξωτερικό, δεν καταβάλλονται, αν όμως μεταφερθούν σ' άλλο λιμάνι του εσωτερικού, καταβάλλονται σ' αυτό το λιμάνι, δηλ. του τελικού τους προορισμού.

Η διασάφηση εξαγωγής συντάσσεται από τον εξαγωγέα των εμπορευμάτων ή από τον αντιπρόσωπό του σε έντυπο χαρτόσημο και κατατίθεται στο τελωνείο κατά την εξαγωγή τους. Περιέχει το ονοματεπώνυμο του αποστολέα, το όνομα του πλοίου, στο οποίο θα γίνει η φόρτωση, ή το είδος του μεταφορικού μέσου και λεπτομερώς τα εμπορεύματα, που προορίζονται για το εξωτερικό, καθώς και το λιμάνι του προορισμού τους.

Τα εμπορεύματα ελέγχονται πριν από τη φόρτωση από την Τελωνειακή αρχή και δίνεται στο φορτωτή η άδεια φορτώσεως μετά από την πληρωμή του εξαγωγικού δασμού και των λοιπών φόρων. Για πολύ λίγα εμπορεύματα, από όσα εξάγονται, πληρώνονται τελωνειακοί δασμοί και λοιποί φόροι.

Τα περισσότερα δεν υπόκεινται σε κανένα δασμό.

Η διασάφηση μεταφοράς συντάσσεται από το μεταφορέα κατά τη μεταφορά των εμπορευμάτων από λιμάνι σε λιμάνι του εσωτερικού.

Το τελωνείο δίνει την άδεια της μεταφοράς των εμπορευμάτων στο λιμάνι του εσωτερικού μετά τον έλεγχο. Αν πρόκειται για εμπορεύματα, η εξαγωγή των οποίων απαγορεύεται στο εξωτερικό, ο αποστολέας είναι υποχρεωμένος να καταθέσει και εγγύηση ίση προς την αξία των εμπορευμάτων, η οποία επιστρέφεται ύστερα από πιστοποιητικό του Τελωνείου, που βρίσκεται στο λιμάνι της εκφορτώσεως.

Κατά τη μεταφορά των εμπορευμάτων από λιμάνι σε λιμάνι του εσωτερικού δεν καταβάλλονται τελωνειακοί δασμοί, παρά μόνον ορισμένα μικρά τέλη για τη συντήρηση των λιμένων.

Ερωτήσεις.

1. Βάσει ποιου κριτηρίου και σε ποιες κατηγορίες διακρίνονται οι διασαφήσεις εισαγωγής;
2. Πότε συντάσσεται η διασάφηση εισαγωγής εμπορευμάτων προς κατανάλωση;
3. Ποια στοιχεία πρέπει να περιέχει η διασάφηση εισαγωγής;
4. Μαζί με τη διασάφηση εισαγωγής εμπορευμάτων για κατανάλωση ποια άλλα έγγραφα πρέπει να κατατίθενται στην Τελωνειακή Αρχή και τι χρησιμεύει το καθένα;
5. Ποιες ευθύνες έχει ο εισαγωγέας αν η διασάφηση εισαγωγής δε συμφωνεί με τα εμπορεύματα, που εισάγονται;
6. Πότε συντάσσεται η διασάφηση εισαγωγής εμπορευμάτων προς αποταμίευση;
7. Τι πρέπει να περιέχει;
8. Πόσο χρόνο μπορεί να διαρκέσει η αποταμίευση των εμπορευμάτων;
9. Πότε είναι υποχρεωμένος ο κάτοχος των εμπορευμάτων σε αποταμίευση να τα παραλάβει;
10. Τι μπορεί να κάνει ο κάτοχος των εμπορευμάτων, τα υποία είναι σε αποταμίευση;
11. Πότε συντάσσεται η αίτηση αναλώσεως, πότε η αίτηση εξωτερικής αποστολής, πότε η αίτηση εσωτερικής αποστολής και πότε η αίτηση αναγνωρίσεως;
12. Ποια πώληση καλείται πώληση τράνζιτο;
13. Πότε συντάσσεται η διασάφηση εισαγωγής εμπορευμάτων προς διαμετακόμιση;
14. Ποια στοιχεία πρέπει να περιέχει η διασάφηση εισαγωγής εμπορευμάτων προς διαμετακόμιση και σε τι έντυπο συντάσσεται;
15. Πότε και από ποιον συντάσσεται η διασάφηση εξαγωγής;
16. Τι περιέχει η διασάφηση εξαγωγής;
17. Πότε χορηγείται από τις Τελωνειακές Αρχές η άδεια φορτώσεως εμπορευμάτων για εξαγωγή;
18. Καταβάλλονται τελωνειακοί δασμοί και φόροι για όλα τα εμπορεύματα, που εξάγονται;
19. Πότε συντάσσεται η διασάφηση μεταφοράς;
20. Πότε δίνει η Τελωνειακή Αρχή την άδεια μεταφοράς των εμπορευμάτων από λιμάνι σε λιμάνι του εσωτερικού;
21. Αν πρόκειται για εμπορεύματα, των οποίων απαγορεύεται η εξαγωγή, ποια επί πλέον υποχρέωση έχει ο μεταφορέας κατά τη μεταφορά τους από λιμάνι σε λιμάνι;
22. Πότε επιστρέφεται η εγγύηση, που δίνεται για τα εμπορεύματα, των οποίων απαγορεύεται η εξαγωγή;
23. Ποιοι δασμοί καταβάλλονται κατά τη μεταφορά των εμπορευμάτων από λιμάνι σε λιμάνι;

9.5 Δικαιώματα υπερημερίας. Αζήτητα εμπορεύματα.

Κατά τον εκτελωνισμό τα εμπορεύματα μπορούν να παραμείνουν στις αποθήκες του Τελωνείου επί οκτώ ημέρες από την ημέρα της εκφορτώσεώς τους.

Έστερα από τις οκτώ ημέρες ο δικαιούχος των εμπορευμάτων είναι υποχρεωμένος να καταβάλει δικαιώματα υπερημερίας υπέρ του Δημοσίου, τα οποία διπλασιάζονται στο δεύτερο δεκαπενθήμερο και τριπλασιάζονται στο τρίτο. Αυτό δε γίνεται για αποταμιευτικούς σκοπούς υπέρ του Δημοσίου, αλλά κυρίως για να αδειάζουν όσο το δυνατό γρηγορότερα οι αποθήκες των Τελωνείων και να διευκολύνεται η Τελωνειακή υπηρεσία.

Αν δεν παραληφθούν τα εμπορεύματα και περάσουν τρεις μήνες για τα Τελωνεία του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης, δύο μήνες για τα Τελωνεία Α' τάξεως, όπως είναι του Βόλου, της Χαλκίδας κ.ά. και ένας μήνας για τα υπόλοιπα κηρύσσονται αζήτητα, οπότε συντάσσεται πρωτόκολλο, στο οποίο αναγράφονται το είδος, η ποιότητα, η ποσότητα και η συσκευασία των εμπορευμάτων και κατόπιν πωλούνται με δημόσιο πλειστηριασμό. Από το πλειστηρίασμα παρακρατούνται όλα τα δικαιώματα του δημοσίου και του μεταφορέα και τα υπόλοιπα κατατίθενται όλα στό Δημόσιο Ταμείο υπέρ του δικαιούχου των εμπορευμάτων. Αν περάσει ένας χρόνος από της καταθέσεως και δεν εμφανισθεί ο δικαιούχος, παραγράφονται υπέρ του Δημοσίου.

Είναι δυνατό τα εμπορεύματα, που βρίσκονται στις αποθήκες των Τελωνείων, να εισαχθούν πριν περάσουν οι οκτώ ημέρες — σ' αυτές ή στις Γενικές Αποθήκες για αποταμίευση, ύστερα βεβαίως από σύνταξη της σχετικής διασαφήσεως εμπορευμάτων προς αποταμίευση. Στην περίπτωση αυτή δεν καταβάλλονται δικαιώματα υπερημερίας, παρά μόνο αποθήκευτρα και κηρύσσονται αζήτητα ύστερα από δύο χρόνια, οπότε ειδοποιείται ο δικαιούχος, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να παρουσιασθεί μέσα σε δύο μήνες, για να τα παραλάβει ή να ανανεώσει τη σύμβαση της αποταμιεύσεως, αλλιώς εκποιούνται σε δημόσιο πλειστηριασμό, όπως και ανωτέρω.

Ερωτήσεις.

1. Πόσο χρόνο μπορούν να παραμείνουν τα εμπορεύματα στις αποθήκες του Τελωνείου χωρίς επιβάρυνση;
2. Τα δικαιώματα υπερημερίας είναι τα (δια για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα;
3. Για ποιο σκοπό εισπράττονται τα δικαιώματα υπερημερίας;
4. Μέσα σε πόσο χρονικό διάστημα κηρύσσονται τα εμπορεύματα αζήτητα;
5. Ποια είναι η διαδικασία της πλειστηριάσεως των αζητήτων εμπορευμάτων, που βρίσκονται στα Τελωνεία;
6. Τι γίνεται το πλειστηρίασμα, που εισπράττεται;
7. Τα εμπορεύματα, που βρίσκονται στα Τελωνεία, μπορούν να εισαχθούν προς αποταμίευση και με ποιο τρόπο;
8. Σ' αυτή την περίπτωση καταβάλλονται δικαιώματα υπερημερίας και κηρύσσονται αζήτητα;

9.6 Τελωνειακές αμφισβητήσεις. Τελωνειακή στατιστική.

Τελωνειακές αμφισβητήσεις λέγονται οι αντιρρήσεις, που εγείρει ο εισαγωγέας των εμπορευμάτων κατά τον εκτελωνισμό τους. Οι τελωνειακές αμφισβητήσεις αναφέρονται άλλοτε μεν στην κλάση, στην οποία έχει καταταγεί το εμπόρευμα, και άλλοτε στην αξία, στην οποία αποτιμήθηκε.

Στην πρώτη περίπτωση, ο εισαγωγέας οφείλει να εγείρει τις αντιρρήσεις του, όταν ακόμη εξακολουθεί ο εκτελωνισμός των εμπορευμάτων και πριν να καταβάλει

τους δασμούς και τους υπόλοιπους φόρους, αλλιώς χάνει αυτό το δικαίωμα. Στην περίπτωση αυτή εκφράζει τη γνώμη του ο «Προϊστάμενος του Παραρτήματος του Γενικού Χημείου του Κράτους» στο Τελωνείο, ο οποίος προσδιορίζει με χημική ανάλυση την ύλη, από την οποία κατασκευάσθηκε το εμπόρευμα σε εκτελωνισμό, και καθορίζει έτσι την κλάση, στην οποία ανήκει. Ο εισαγωγέας, εάν δεν ικανοποιείται απ' αυτή την απόφαση, καταφεύγει στην πρωτοβάθμια Επιτροπή Τελωνειακών Αμφισβητήσεων, που αποτελείται από το Διευθυντή του Τελωνείου, έναν Επιθεωρητή του Υπουργείου Οικονομικών και από έναν αντιπρόσωπο του Εμπορικού Επιμελητηρίου. Αν δεν ικανοποιηθεί και από αυτή την απόφαση ο εισαγωγέας μπορεί να καταφύγει στην Ανώτατη Επιτροπή Τελωνειακών Αμφισβητήσεων, η απόφαση της οποίας είναι υποχρεωτική και για τον Τελώνη και για τον παραλήπτη.

Στη δεύτερη περίπτωση, αν ο εισαγωγέας αμφισβητεί την αξία, στην οποία αποτιμήθηκαν τα εμπορεύματα, μπορεί να ζητήσει νέα εκτίμηση από δύο πραγματογνώμονες, εκ των οποίων ο ένας ορίζεται από τον τελώνη και ο άλλος από τον εισαγωγέα. Αν διαφωνήσουν και αυτοί, ορίζεται από τον ειρηνοδίκη της περιφερείας επιδιαιτητής, η απόφαση του οποίου είναι υποχρεωτική και για τον τελώνη και για τον παραλήπτη.

Ο σκοπός της Τελωνειακής Στατιστικής είναι διπλός:

1. Η συγκέντρωση με μεγάλη λεπτομέρεια και ακρίβεια όλων των στοιχείων, τα οποία αφορούν το είδος, την ποιότητα, την αξία, την ποσότητα των εμπορευμάτων, που εισάγονται και εξάγονται, τις χώρες από τις οποίες εισάγονται ή προς τις οποίες εξάγονται, τα μέσα διακινήσεώς τους, τα τελωνειακά τέλη, που εισπράχθηκαν και οι λοιποί φόροι κλπ. και

2. Η επεξεργασία των στοιχείων αυτών και η εξαγωγή συμπερασμάτων που είναι χρήσιμα όχι μόνο για το Κράτος, το οποίο θα κατευθύνει τη μετέπειτα τελωνειακή του πολιτική και γενικά το εξωτερικό του εμπόριο, τις εμπορικές συμβάσεις με τα άλλα κράτη κλπ., αλλά και για τους εξαγωγείς και εισαγωγείς των διαφόρων προϊόντων και τους παραγωγούς τους, οι οποίοι πρέπει ν' ασχολούνται με την παραγωγή των προϊόντων, που είναι εξαγώγιμα.

Ειδικότερα η Τελωνειακή Στατιστική ασχολείται με την κατάρτιση ειδικών πινάκων, που περιέχουν για ορισμένα χρονικά διαστήματα:

1. Τα εμπορεύματα, που έχουν εισαχθεί από το εξωτερικό, κατ' είδος, αξία και ποσότητα, τις χώρες από τις οποίες προέρχονται, το σκοπό για τον οποίο έχουν εισαχθεί, για εσωτερική κατανάλωση ή για διαμετακόμιση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.6.1.

Εισαγωγές

A/A Κατηγορίες	1975	1976	1977
1. Τρόφιμα	410.670	389.800	440.684
2. Πρώτες ύλες	621.502	595.994	730.750
3. Καύσιμα - λιπαντικά	577.979	710.489	729.358
4. Κεφαλαιούχικά	1.015.499	989.610	1.214.805
5. Βιομ/κά-είδη καταν/σεως	789.929	894.151	1.121.619
6. Ναύλοι	24.036	20.107	24.279
Σύνολο	3.439.615	3.600.151	4.261.495

Εξαγωγές

A/A Κατηγορίες	1975	1976	1977
1. Τρόφιμα και ποτά	337.552	322.779	430.407
2. Καπνός	134.937	95.156	126.819
3. Πρώτες ύλες	78.134	91.992	97.569
4. Ορυκτά	96.267	80.653	93.334
5. Βιομηχανικά προϊόντα	714.838	781.580	951.662
6. Λοιπά είδη	21.488	19.749	23.638
Σύνολο	1.383.216	1.391.909	1.723.429

2. Τα εμπορεύματα που έχουν εξαχθεί στο εξωτερικό, κατ' είδος, ποσότητα και αξία, καθώς και τις χώρες προς τις οποίες κατευθύνθηκαν.

Παραθέτομε ενδεικτικώς πίνακες εισαγωγών και εξαγωγών Ιανουαρίου - Σε-πτεμβρίου κάθε έτους σε εκατομμύρια δολλάρια.

Ερωτήσεις.

- Τι λέγονται τελωνειακές αμφισβητήσεις;
- Πού αναφέρονται οι τελωνειακές αμφισβητήσεις;
- Πότε οφείλει ο εισαγωγέας να εγείρει τις αντιρρήσεις του;
- Ποιος εκφράζει πρώτα τη γνώμη του και με ποιο τρόπο, όταν οι αντιρρήσεις του εισαγωγέα αφορούν την κλάση, στην οποία έχει καταταγεί το εμπόρευμα;
- Ποιος εξετάζει την υπόθεση, αν ο εισαγωγέας δεν ικανοποιηθεί από την απόφαση αυτή;
- Οι Επιτρόπες αυτές πού έχουν έδρα;
- Πού μπορεί να καταφύγει ο εισαγωγέας, αν δεν ικανοποιηθεί και από αυτή την απόφαση;
- Τι μπορεί να ζητήσει ο εισαγωγέας, αν αμφισβητεί την αξία των εμπορευμάτων, που έχουν εισαχθεί βάσει της οποίας έγινε και η δασμολόγηση;
- Ποιος είναι ο σκοπός της Τελωνειακής Στατιστικής;
- Ποια είναι η σημασία και η σημαδιότητα της συγκεντρώσεως και επεξεργασίας των στοιχείων της Τελωνειακής Στατιστικής;
- Με τι ασχολείται ειδικότερα η Τελωνειακή Στατιστική;

9.7 Λαθρεμπόριο - Ελεύθερη ζώνη - Ελεύθερος λιμένας.

Λαθρεμπόριο λέγεται η εισαγωγή ή η εξαγωγή εμπορευμάτων χωρίς την άδεια της Τελωνειακής Αρχής, καθώς και κάθε απόπειρα για τέτοια εισαγωγή ή εξαγωγή.

Ειδικότερα ως λαθρεμπόριο χαρακτηρίζονται οι εξής ενέργειες:

- Η εισαγωγή ή η εξαγωγή εμπορευμάτων, που υπόκεινται σε δασμό ή άλλους φόρους, χωρίς την άδεια της Τελωνειακής Αρχής.
- Κάθε προσπάθεια αποκρύψεως εμπορευμάτων, που υπόκεινται σε μεγάλο δασμό, μέσα σε άλλα εμπορεύματα μικρού δασμού, όπως π.χ. η απόκρυψη ειδών πολυτελείας, πολυτίμων λίθων, ρολογιών κλπ. μέσα σε σιτάρι, ρύζι κλπ. ή μέσα σε αποσκευές, ρούχα, αυτοκίνητα κλπ.
- Κάθε αντικατάσταση των εμπορευμάτων, που είναι σε αποταμίευση στις

Γενικές Αποθήκες, ιδιωτικές ή δημόσιες, για να μη πληρωθεί ο προβλεπόμενος δασμός και φοροί

4. Κάθε άλλη ενέργεια, που αποβλέπει στην απόκρυψη της φορολογητέας ύλης και την αποφυγή πληρωμής οποιουδήποτε φόρου, όπως είναι ο φόρος του καπνού, ο φόρος υλοτομίας δια μέσου των Δασαρχείων κλπ.

Όσοι κάνουν λαθρεμπόριο και όσοι τους βοηθούν λέγονται λαθρέμποροι και τιμωρούνται με βαρύτατες ποινές φυλακίσεως, προστίμων, στερήσεως των πολιτικών τους δικαιωμάτων και εκτοπίσεως. Τα μέσα, που χρησιμοποίησαν για τη μεταφορά, αυτοκίνητα, πλοία, ζώα κλπ. κατάσχονται υπέρ του Δημοσίου.

Ελεύθερη ζώνη λέγεται ορισμένη περιοχή ενός λιμανιού, μέσα στην οποία μπορεί να γίνεται η αποβίβαση και η αποθήκευση των εμπορευμάτων, που προέρχονται από το εξωτερικό, για πολλούς μήνες χωρίς να καταβληθούν τελωνειακοί δασμοί και λοιποί φόροι. Σκοπός της ελεύθερης ζώνης είναι η ενίσχυση του διαμετακομιστικού εμπορίου, γιατί τα εμπορεύματα, που προέρχονται από το εξωτερικό και προορίζονται για άλλη χώρα, αποβιβάζονται στην ελεύθερη ζώνη χωρίς να καταβληθεί κανένας δασμός ή άλλος φόρος, παρά μόνο ελάχιστα δικαιώματα αποθηκεύσεως υπέρ της ελεύθερης ζώνης. Δεν αποκλείεται βέβαια η διάθεση των εμπορευμάτων ή μέρους αυτών για εσωτερική κατανάλωση, οπότε καταβάλλονται όλοι οι τελωνειακοί δασμοί και οι λοιποί φόροι. Από τη σκοπιά αυτή η ελεύθερη ζώνη έχει τεράστια σημασία, γιατί δεν αναπτύσσεται μόνο το διαμετακομιστικό εμπόριο, αλλά ενισχύεται και η εσωτερική κατανάλωση, οι ανάγκες της οποίας καλύπτονται πολλές φορές από τη διάθεση μέρους των εμπορευμάτων, που διέρχονται μέσα από την ελεύθερη ζώνη και τα οποία δεν ήταν δυνατό να εισαχθούν, γιατί η απαιτούμενη ποσότητα προς κατανάλωση είναι ελάχιστη.

Τα εμπορεύματα, που βρίσκονται στην ελεύθερη ζώνη, όχι μόνο δεν υπόκεινται σε κανένα δασμό, αλλά είναι δυνατό να υποστούν και ορισμένες μεταβολές, να γίνει π.χ. η διαλογή και ο χωρισμός κατά ποιότητα, να γίνει αποσυσκευασία και εκ νέου συσκευασία, αποσύνθεση και εκ νέου σύνθεση κλπ. πάντοτε όμως με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην αλλάζει η φύση του εμπορεύματος. Είναι δυνατό π.χ. από τα αιθέρια έλαια να κατασκευασθούν αρώματα, όχι όμως και σαπούνι πολυτελείας, γιατί τότε αλλάζει η φύση του εμπορεύματος.

Όποιος τοποθετεί εμπορεύματα στην ελεύθερη ζώνη, παίρνει από την Προϊσταμένη της Αρχής ένα έγγραφο, το **Δελτίο Ελεύθερης ζώνης**, όπου αναγράφονται το είδος, η ποιότητα και η ποσότητα των εμπορευμάτων με λεπτομέρειες και το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου. Βάσει του δελτίου αυτού ο κάτοχός του μπορεί να πωλήσει όλα τα εμπορεύματα ή μέρος αυτών ή να τα βάλει ενέχυρο μεταβιβάζοντας τον τίτλο με οπισθογράφηση. Οφείλει όμως να ειδοποιήσει συγχρόνως με δήλωσή του την Ελεύθερη ζώνη για την ολική ή μερική πώληση των εμπορευμάτων ή για την ενεχυρίασή τους.

Τα εμπορεύματα, που είναι στην ελεύθερη ζώνη, μπορεί να **κηρυχθούν αχήτητα**, δταν περάσει ένα τρίμηνο από την εισαγωγή τους και δεν εμφανισθεί κανένας δικαιούχος.

Σ' αυτή την περίπτωση η ελεύθερη ζώνη προβαίνει στην εκποίησή τους με πλειστηριασμό. Από το πλειστηρίασμα, που εισπράττεται, παρακρατούνται τα δικαιώματα της ελεύθερης ζώνης και τα υπόλοιπα κατατίθενται στο ταμείο της επί ένα χρόνο για λογαριασμό του δικαιούχου. Αν περάσει ο χρόνος και δεν παρουσια-

σθεί κανένας δικαιούχος, τα χρήματα παραγράφονται υπέρ της ελεύθερης ζώνης.

Αν και ο θεσμός της ελεύθερης ζώνης ενισχύει πάρα πολύ το εξωτερικό και ιδίως το διαμετακομιστικό εμπόριο και συντελεί στην ανάπτυξη της εμπορικής ναυτιλίας κάθε Κράτους, εν τούτοις δεν έχει γενικευθεί και ελάχιστα λιμάνια διαθέτουν ελεύθερες ζώνες, όπως είναι η Τεργέστη, το Αμβούργο και η Κοπεγχάγη. Στην Ελλάδα υπάρχουν ελεύθερες ζώνες στον Πειραιά και τη Θεσσαλονίκη.

Ελεύθερος λιμένας λέγεται το λιμάνι, που δεν ελέγχεται από το Τελωνείο και του οποίου ολόκληρη η περιοχή είναι ελεύθερη για τη διακίνηση των εμπορευμάτων εκτός από τα απαγορευμένα. Η εισαγωγή και η εξαγωγή των εμπορευμάτων σ' αυτά τα λιμάνια είναι ελεύθερη και γίνεται χωρίς να καταβάλλονται δασμοί.

Ο αρχαιότερος ελεύθερος λιμένας υπήρξε το Λιβόρνο και κατόπιν η Γένουα, η Νεάπολη, η Βενετία, η Τεργέστη, η Μασσαλία, το Αμβούργο κ.ά. Με την πάροδο όμως του χρόνου και κυρίως λόγω του προστατευτικού συστήματος, που επικρατούσε σ' όλα τα κράτη, καταργήθηκαν οι ελεύθεροι λιμένες και σήμερα δε λειτουργούν παρά μόνο της Σιγκαπούρης και του Χογκ-Κογκ.

Ερωτήσεις.

1. Τι λέγεται λαθρεμπόριο;
2. Ποιες πράξεις χαρακτηρίζονται σαν λαθρεμπόριο;
3. Πως τιμωρούνται όσοι ασχολούνται με το λαθρεμπόριο;
4. Τι λέγεται ελεύθερη ζώνη;
5. Ποιος είναι ο σκοπός της ελεύθερης ζώνης;
6. Τι μεταβολές μπορεί να επιφέρει κάποιος στα εμπορεύματα, που βρίσκονται στην ελεύθερη ζώνη;
7. Τι λέγεται δελτίο ελεύθερης ζώνης και σε τι χρησιμεύει;
8. Πότε κηρύσσονται αζήτητα τα εμπορεύματα, που είναι στην ελεύθερη ζώνη;
9. Όταν κηρυχθούν αζήτητα τα εμπορεύματα, ποια δικαιώματα έχει η ελεύθερη ζώνη;
10. Ποια λιμάνια του εξωτερικού και ποια του εσωτερικού διαθέτουν ελεύθερες ζώνες;
11. Ποιοι λιμένες λέγονται ελεύθεροι;
12. Γιατί δεν υπάρχουν σήμερα ελεύθεροι λιμένες;

9.8 Ε.Ο.Κ. και δασμολόγια.

Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου πολέμου ολόκληρη η Ευρώπη ήταν ένα σωρό από ερείπια και η Ευρωπαϊκή οικονομία βρισκόταν σε πολύ άθλια κατάσταση.

Πολλά βέβαια κράτη της Ευρώπης και κυρίως τα προηγμένα με τη γενναία βοήθεια των Η.Π.Α. και προ παντός με τη δική τους δύναμη και προσπάθεια κατόρθωσαν να γίνουν στο ελάχιστο χρονικό διάστημα των πέντε ετών αυτοδύναμα και οικονομικώς ανεξάρτητα, εκτός από τις υπανάπτυκτες και υπό ανάπτυξη χώρες της Ισπανίας, της Πορτογαλίας, της Ελλάδος, της Τουρκίας κλπ. Παρά ταύτα και των προηγμένων αυτών χωρών η οικονομία δεν αποκαταστάθηκε πλήρως μπροστά στην τεράστια οικονομική ανάπτυξη, που έλαβαν οι Η.Π.Α. και η Ε.Σ.Σ.Δ. Οι οικονομίες των χωρών αυτών αναπτύχθηκαν τόσο πολύ ώστε άρχισαν να εισέρχονται και να επεκτείνονται όχι μόνο στις οικονομίες των υπαναπτύκτων και υπό ανάπτυξη χωρών αλλά και σ' αυτές ακόμη τις προηγμένες χώρες.

Για ν' αποφευχθεί η διείσδυση αυτή, για να σταματήσουν οι ανταγωνισμοί

μεταξύ των χωρών της Ευρώπης και οι πόλεμοι, για να εξασφαλισθεί η ειρήνη και για να δημιουργηθεί μια τρίτη μεγάλη δύναμη, που θα μπορεί να σταθεί ιστόιμα και δυναμικά μπροστά στις δύο αυτές υπερδυνάμεις, η Γαλλία, η Δυτική Γερμανία, η Ολλανδία, η Ιταλία, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο με τη συμφωνία των Παρισίων το 1951 και προ παντός με τη συμφωνία της Ρώμης το 1957 (δρυσαν την Ε.Ο.Κ. στην οποία το 1972 εντάχθηκαν και τρία άλλα κράτη, η Βρετανία, η Δανία και η Ιρλανδία).

Οι συμφωνίες των Παρισίων και της Ρώμης προέβλεπαν την **τελωνειακή ένωση** των κρατών μελών της Ε.Ο.Κ. με τη σταδιακή κατάργηση των τελωνειακών δασμών, οι οποίοι εμπόδιζαν όχι μόνο την ελεύθερη διακίνηση των εμπορευμάτων αλλά και των εργατών και των κεφαλαίων από Κράτος σε κράτος και τον **καθορισμό ενιαίας δασμολογικής πολιτικής** έναντι των άλλων χωρών εκτός της Ε.Ο.Κ. το λεγόμενο κοινό εξωτερικό Δασμολόγιο (Κ.Ε.Δ.).

Η Ελλάδα υπήρξε η πρώτη χώρα, η οποία δεν εντάχθηκε στην Ε.Ο.Κ. γιατί η ανάπτυξη της οικονομίας της τότε ήταν ανεπαρκής, αλλ' απλώς συνδέθηκε με αυτή από την 1η Νοεμβρίου του 1962 με μια προοπτική να ενταχθεί πλήρως το 1984.

Με τη σύνδεση αυτή προβλέπεται η σταδιακή (βαθμιαία) ελάττωση των τελωνειακών δασμών εισαγωγής τόσο για τα από την Ε.Ο.Κ. προς την Ελλάδα κατευθυνόμενα εμπορεύματα, όσο και για τα από την Ελλάδα εις την Ε.Ο.Κ. εισαγόμενα.

Η σταδιακή αυτή μείωση για τα βιομηχανικά μεν προϊόντα, τα οποία δεν παράγονται στην Ελλάδα, όπως αυτοκίνητα, μαγνητόφωνα κλπ. ανέρχεται σε 10%. Κάθε 18/μηνο και για τις εξ πρώτες μειώσεις και σε 10% κάθε χρόνο για τις τρεις επόμενες μειώσεις, κατά τρόπο ώστε στο τέλος των 12 ετών να έχουν εξαλειφθεί εντελώς οι δασμοί για τα είδη αυτά.

Για τα βιομηχανικά προϊόντα, τα οποία παράγονται στην Ελλάδα, όπως υφάσματα, οικιακά σκεύη κλπ. η σταδιακή μείωση θα διαρκέσει 22 έτη, ήτοι από 1/11/62 - 1/11/84, θα γίνεται ανά 18μηνο και για τα πέντε πρώτα 18/μηνα προς 5%, για δε τα υπόλοιπα δέκα προς 8%, κατά τρόπο ώστε το υπόλοιπο του δασμού και για τις δύο περιπτώσεις να παρουσιάζεται ως εξής:

Περίοδος 12 ετών		Περίοδος 22 ετών	
Χρονολογία μειώσεως	Υπόλοιπο δασμών	Χρονολογία μειώσεως	Υπόλοιπο δασμών
1-11-1962	90%	1-11-1962	95%
1- 5-1964	80%	1- 5-1965	90%
1-11-1965	70%	1-11-1967	85%
1- 5-1967	60%	1- 5-1970	80%
1-11-1968	50%	1-11-1972	72%
1- 5-1970	40%	1- 5-1974	64%
1-11-1971	30%	1-11-1975	56%
1-11-1972	20%	1- 5-1977	48%
1-11-1973	10%	1-11-1978	40%
1-11-1974	0%	1- 5-1980	32%
		1-11-1981	24%
		1-11-1982	16%
		1-11-1983	8%
		1-11-1984	0%

Η μείωση υπολογίζεται στην αξία των δασμών, όπως είχαν κατά την 1η Νοεμβρίου 1962.

Έπειτα συνεπώς από 12 έτη για την πρώτη και 22 έτη για τη δεύτερη περίπτωση τα βιομηχανικά προϊόντα θα έπρεπε να διακινούνται ελεύθερα μέσα στο χώρο της Ε.Ο.Κ. και δε θα υπήρχε κανένας δασμός μεταξύ τους. Το δασμολόγιο τότε εισαγωγής θα χρησιμεύει μόνο για τα εμπορεύματα, που προέρχονται από τα κράτη εκτός της Ε.Ο.Κ. Για τα εμπορεύματα αυτά η συμφωνία της Ρώμης προβλέπει την καθιέρωση κοινού εξωτερικού δασμολογίου (Κ.Ε.Δ.) μετά βέβαια την παρέλευση των ανωτέρω προθεσμιών και την άρση όλων των δασμών.

Για να εφαρμοσθούν οι ανωτέρω μειώσεις, πρέπει τα εμπορεύματα να παράγονται εν όλω ή εν μέρει στην Ελλάδα ή στα κράτη - μέλη της Ε.Ο.Κ. ή να προέρχονται από τρίτες χώρες, αλλά να ευρίσκονται σ' ελεύθερη κυκλοφορία στην Ελλάδα ή στα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ. Δεν εφαρμόζονται συνεπώς οι μειώσεις για τα εμπορεύματα εκείνα, τα οποία κατασκευάστηκαν από πρώτες ύλες που εισήχθησαν από τρίτες χώρες εκτός της Ε.Ο.Κ. εν όλω ή εν μέρει χωρίς δασμούς (ατελώς), γιατί τα εμπορεύματα αυτά θεωρούνται ότι δε βρίσκονται σ' ελεύθερη κυκλοφορία.

Για την πιστοποίηση της καταγωγής του εμπορεύματος εκδίδεται από τις τελωνειακές αρχές ιδιαίτερος τίτλος, κατόπιν αιτήσεως του εξαγωγέα, ο οποίος καλείται πιστοποιητικό κυκλοφορίας ή προελεύσεως.

Για τα αγροτικά προϊόντα και ιδίως για τα εθνικά αγροτικά προϊόντα, όπως τη σταφίδα, τον καπνό κλπ. κατά τη συμφωνία των Αθηνών η Ελλάδα μπορεί να εναρμονίσει την αγροτική της πολιτική με την πολιτική των άλλων χωρών της Ε.Ο.Κ. να ζητήσει δηλαδή την εφαρμογή των ιδίων όρων ή να εφαρμόσει τη ρήτρα του μάλλον ευνοούμενου κράτους.

Σήμερα η Ελλάδα, παρά το πάγωμα της συμφωνίας που αποφασίσθηκε από την Κοινότητα έπειτα από την επιβολή του στρατιωτικού καθεστώτος από το 1967-1974, με βάση τη συμφωνία της συνδέσεως έχει προχωρήσει ουσιαστικά στην πραγματοποίηση της τελωνειακής ενώσεως με την κοινότητα, αφού η μεν κοινότητα έχει καταργήσει τελείως τους τελωνειακούς δασμούς στα Ελληνικά βιομηχανικά προϊόντα, η δε Ελλάδα σε ορισμένα μόνο προϊόντα, τα αναγόμενα στην περίοδο των 12 ετών, ενώ στα υπόλοιπα έχει προχωρήσει στη μείωση κατά 60%. Η ολοκλήρωση δύμως της συμφωνίας θα πραγματοποιηθεί το 1984 όταν θα αρθούν όλοι οι τελωνειακοί δασμοί.

Η Ελλάδα, μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας, τον Ιούλιο του 1975 υπέβαλε στην Ε.Ο.Κ. αίτηση για την πλήρη ένταξη της, γιατί θεώρησε ότι η οικονομική εξέλιξη της χώρας χαρακτηρίζεται από έντονο δυναμισμό, σημαντικά μεγαλύτερο από εκείνον που είχε προβλεφθεί όταν έγινε η σύνδεση και έτοι είναι καλύτερο τα προβλήματα, που πρέπει να επιλυθούν, ν' αντιμετωπισθούν με καθεστώς πλήρους εντάξεως στην Ε.Ο.Κ. ως ισότιμο μέλος, παρά να συνεχίσει το καθεστώς της συνδέσεως.

Το αίτημα της χώρας μας για πλήρη ένταξη έγινε κατ' αρχή δεκτό από το Συμβούλιο Υπουργών και άρχισαν ήδη οι διαπραγματεύσεις για τη συζήτηση των όρων της εντάξεως. Οι συζητήσεις αυτές θα τελειώσουν μέχρι τέλος του 1979 ώστε από την 1η Ιανουαρίου του 1980 η πατρίδα μας ν' αποτελεί το δέκατο μέλος της Ε.Ο.Κ.

Η Ελλάδα συνδέοντας το μέλλον της με την Ε.Ο.Κ. επιθυμεί και πιστεύει ότι θα

συμμετάσχει και θα βοηθήσει ενεργώς σ' αυτή την ενοποίηση, που έχει σαν στόχο την ειρηνική διαβίωση και την ευημερία των λαών της Ενωμένης Ευρώπης μέσα στα πλαίσια των ελευθέρων δημοκρατικών θεσμών.

Έρωτήσεις.

1. Ποια ήταν η οικονομική κατάσταση των Κρατών της Ευρώπης μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο και πώς εξήλθαν απ' αυτή;
 2. Ποια είναι τα αίτια και οι σκοποί της δημιουργίας της Ε.Ο.Κ.;
 3. Ποια κράτη αποτέλεσαν την Ε.Ο.Κ. στην αρχή και με ποιες συμφωνίες;
 4. Τι προέβλεπαν οι συμφωνίες αυτές;
 5. Πότε άρχισε η σύνδεση της Ελλάδος με την Ε.Ο.Κ. και γιατί τότε δεν έγινε η ένταξη;
 6. Τι προέβλεπε η σύνδεση της Ελλάδος με την Ε.Ο.Κ.;
 7. Η μείωση των δασμών σε ποια αξία υπολογίζεται;
 8. Για να εφαρμοσθούν οι μειώσεις, που πρέπει να παράγονται τα εμπορεύματα;
 9. Σε ποια εμπορεύματα δεν εφαρμόζονται οι μειώσεις;
 10. Πώς αποδεικνύεται η προέλευση των εμπορευμάτων;
 11. Για τα αγροτικά προϊόντα και ιδίως τα εθνικά τι μπορεί να ζητήσει η Ελλάδα;
 12. Σήμερα σε ποιο σημείο βρίσκεται η κατάργηση των τελωνειακών δασμών μεταξύ Ελλάδος και Ε.Ο.Κ.;
 13. Γιατί η Ελλάδα τον Ιούλιο του 1975 ζήτησε από την Ε.Ο.Κ. την πλήρη ένταξή της;
 14. Ποια απήχηση βρήκε το αίτημα αυτό της Ελλάδος;
 15. Τι επιθυμεί και τι πιστεύει η Ελλάδα με την ένταξή της στην Ε.Ο.Κ.;
-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΣ

*10.1 Σκοπός και σημασία των γενικών αποθηκών.

Όπως είναι γνωστό η κυριότερη φροντίδα του εμπόρου είναι η πρόβλεψη των αναγκών της καταναλώσεως, η παρακολούθηση των τιμών, η έγκαιρη προμήθεια καταλλήλων εμπορευμάτων και η διάθεσή τους στην κατανάλωση κατά τον κατάλληλο χρόνο.

Η μέριμνα συνεπώς και η φροντίδα για την αποθήκευση, διαφύλαξη και συντήρηση των εμπορευμάτων αποτελεί σοβαρό εμπόδιο στη διεξαγωγή των εμπορικών του εργασιών και μάλιστα του εισαγωγικού, εξαγωγικού και προ παντός του διαμετακομιστικού εμπορίου με τη μορφή *Τράνζιτο*. Από τη φροντίδα αυτή έχει απαλλαγεί ο έμπορος με το θεσμό των Γενικών Αποθηκών, ο οποίος παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στην Αγγλία και στη συνέχεια σ' όλα σχεδόν τα υπόλοιπα κράτη.

Οι Γενικές Αποθήκες είναι οικονομικοί οργανισμοί, που διαθέτουν μεγάλες αποθήκες στα σπουδαιότερα εμπορικά κέντρα και δέχονται παντός είδους εμπορεύματα για αποθήκευση, εκτός από τα απαγορευμένα και τις εύφλεκτες ύλες με αμοιβή και εκδίουν τίτλους εις διαταγή. Οι Γενικές Αποθήκες ιδρύονται και λειτουργούν ύστερα από άδεια του Κράτους, το οποίο τις παρακολουθεί και τις ελέγχει, έχουν μονοπωλιακό δικαίωμα εκμεταλλεύσεως και έτσι αποκτούν την εμπιστοσύνη του κοινού.

Σκοπός των Γενικών Αποθηκών είναι:

1. Η αποθήκευση, διαφύλαξη και συντήρηση των αποθηκευμένων εμπορευμάτων.
2. Η έκδοση ειδικών εγγράφων σε διαταγή του κομιστή, τα οποία λέγονται τίτλοι Γενικών Αποθηκών, βάσει των οποίων μπορούν να πωληθούν όλα τα εμπορεύματα ή μέρος αυτών ή να ενεχυριασθούν και
3. Η είσπραξη μικρής αμοιβής, που λέγεται αποθήκευτρο, το ύψος της οποίας καθορίζεται από το Κράτος.

Η σημασία και η σπουδαιότητα των Γενικών Αποθηκών είναι τεράστια για την ανάπτυξη του εμπορίου και την ενίσχυση επομένων των λοιπών οικονομικών κλάδων.

Η ανάπτυξη του εμπορίου δια των Γενικών Αποθηκών γίνεται με διάφορους τρόπους, ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν σε κάθε χώρα, οι σπουδαιότεροι των οποίων είναι οι εξής:

1. Ο έμπορος ή ο βιομήχανος ή ο αντιπρόσωπος κ.λπ. δεν είναι υποχρεωμένος να διαθέτει κεφάλαια για την ίδρυση ιδιοκτήτων αποθηκών προς αποθήκευση των εμπορευμάτων του ή των πρώτων υλών κ.λπ., γιατί τα αποθηκεύει στις Γενικές Αποθήκες με μικρή αμοιβή, που είναι ανάλογα προς την ποσότητα του εμπορεύματος και το χρόνο της αποθηκεύσεως και μπορεί να τα πάρνει σ' οποιαδήποτε ποσότητα και όποτε επιθυμεί.

2. Αν ο εισαγωγέας εμπορευμάτων από το εξωτερικό δεν μπορεί να καταβάλει τους τελωνειακούς δασμούς, αποθηκεύει τα εμπορεύματα, που εισάγει, στις Γενικές Αποθήκες με τη μορφή τράνζιτο, χωρίς δηλ. να καταβάλει δασμούς και τους λοιπούς φόρους.

3. Μπορεί με τους τίτλους, που πάρνει ο αποθέτης των εμπορευμάτων, επειδή αυτά εισάγονται ύστερα από έλεγχο της ποιότητας, της ποσότητας και της καταστάσεως, στην οποία βρίσκονται, να τα πουλήσει όλα η μέρος αυτών ή να τα βάλει ενέχυρο με απλή οπισθογράφηση των τίτλων όπως θα δούμε κατωτέρω, και έτσι ν' αποφύγει τα έξοδα παραλαβής και παραδόσεως.

4. Με τη μερική εκποίηση των εμπορευμάτων τράνζιτο, που βρίσκονται στις Γενικές Αποθήκες, μπορεί να εξοικονομήσει χρήματα ο αποθέτης, να καταβάλει τους τελωνειακούς δασμούς και λοιπούς φόρους και να παραλάβει τα υπόλοιπα εμπορεύματα.

5. Με την ενεχυρίαση των εμπορευμάτων, που είναι στις Γενικές Αποθήκες, μπορεί ο αποθέτης, επειδή προβλέπει ύψωση των τιμών, να εξοικονομήσει χρήματα και να αγοράσει και άλλες ποσότητες εμπορευμάτων και

6. Οι Γενικές Αποθήκες πολλών κρατών χορηγούν πολλές φορές για την ενίσχυση του εμπορίου τίτλους και για εμπορεύματα, που είναι αποθηκευμένα σε ιδιωτικές αποθήκες των εμπόρων, για να μπορούν βάσει αυτών των τίτλων να προβαίνουν στη μερική ή ολική εκποίηση των εμπορευμάτων, χωρίς να καταβληθούν τα έξοδα παραλαβής και παραδόσεως, ή την ενεχυρίασή τους, για να εξοικονομήσουν χρήματα. Σ' αυτή την περίπτωση οι πόρτες των ιδιωτικών αποθηκών ασφαλίζονται με κλειδιά και από την υπηρεσία των Γενικών Αποθηκών.

Ερωτήσεις.

1. Ποια είναι η κυριότερη φροντίδα κάθε εμπόρου;
2. Τι αποτελεί σοβαρό εμπόδιο για τη διεξαγωγή των εμπορικών εργασιών;
3. Πώς ξεπέρασε ο έμπορος τη δυσκολία της αποθηκεύσεως των εμπορευμάτων;
4. Τι είναι οι Γενικές Αποθήκες;
5. Πώς ιδρύονται και πώς λειτουργούν οι Γενικές Αποθήκες;
6. Ποιος είναι ο σκοπός των Γενικών Αποθηκών;
7. Πώς ενισχύεται το εμπόριο με τις Γενικές Αποθήκες;

10.2 Η προνομιούχος Εταιρεία Γενικών Αποθηκών της Ελλάδος.

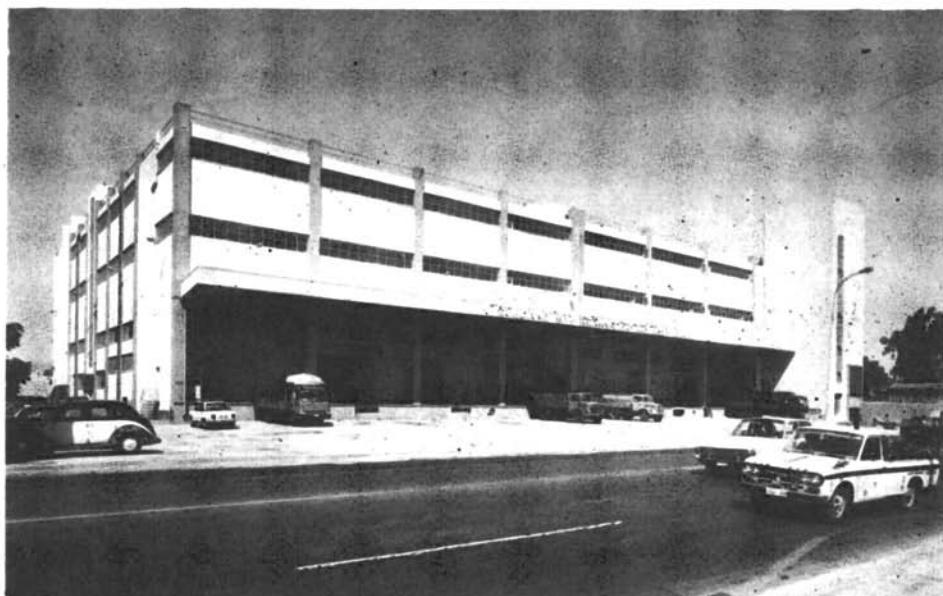
Η προνομιούχος Εταιρεία Γενικών Αποθηκών (Π.Ε.Γ.Α.) ιδρύθηκε στην Ελλάδα με το νόμο ΒΥΗ του 1896. Άρχισε όμως να λειτουργεί από το 1908 και μόνον αυτή έχει το δικαίωμα, ύστερα από ειδική σύμβαση με το κράτος, της εγκαταστάσεως και εκμεταλλεύσεως Γενικών Αποθηκών σ' όλη τη χώρα καθώς και της εκδόσεως

τίτλων Αποθηκεύσεως προνομιακώς, γι' αυτό ονομάσθηκε και προνομιούχος.

Οι Γενικές Αποθήκες δέχονται στις αποθήκες τους εμπορεύματα παντός είδους και προϊόντα προς εναποθήκευση, εκτός από τα κάτωθι είδη:

1. Τις εύφλεκτες και εκρηκτικές ύλες (μπαρούτι, βενζίνη κ.λπ.).
2. Τα προϊόντα εκείνα που μπορούν να προκαλέσουν βλάβες στα υπόλοιπα εμπορεύματα ή προϊόντα, όπως είναι ορισμένα χημικά προϊόντα κ.λπ.
3. Τα προϊόντα, που είναι ακατάλληλα προς αποθήκευση, όπως οι ζωντανοί οργανισμοί, τα σάπια είδη κ.λπ. και
4. Τα προϊόντα που υπόκεινται σε φθορά, όπως είναι τα θηράματα, τα άνθη, τα δένδρα κ.λπ.

Η Προνομιούχος Α.Ε. Γενικών Αποθηκών έχει έδρα την Αθήνα (σχ. 10.2α) και διαθέτει για την εκπλήρωση του σκοπού της 24 Υποκαταστήματα, 10 Πρακτορεία και 18 Υπηρεσίες στις μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδος, όπως δείχνει ο χάρτης που παραθέτομε.

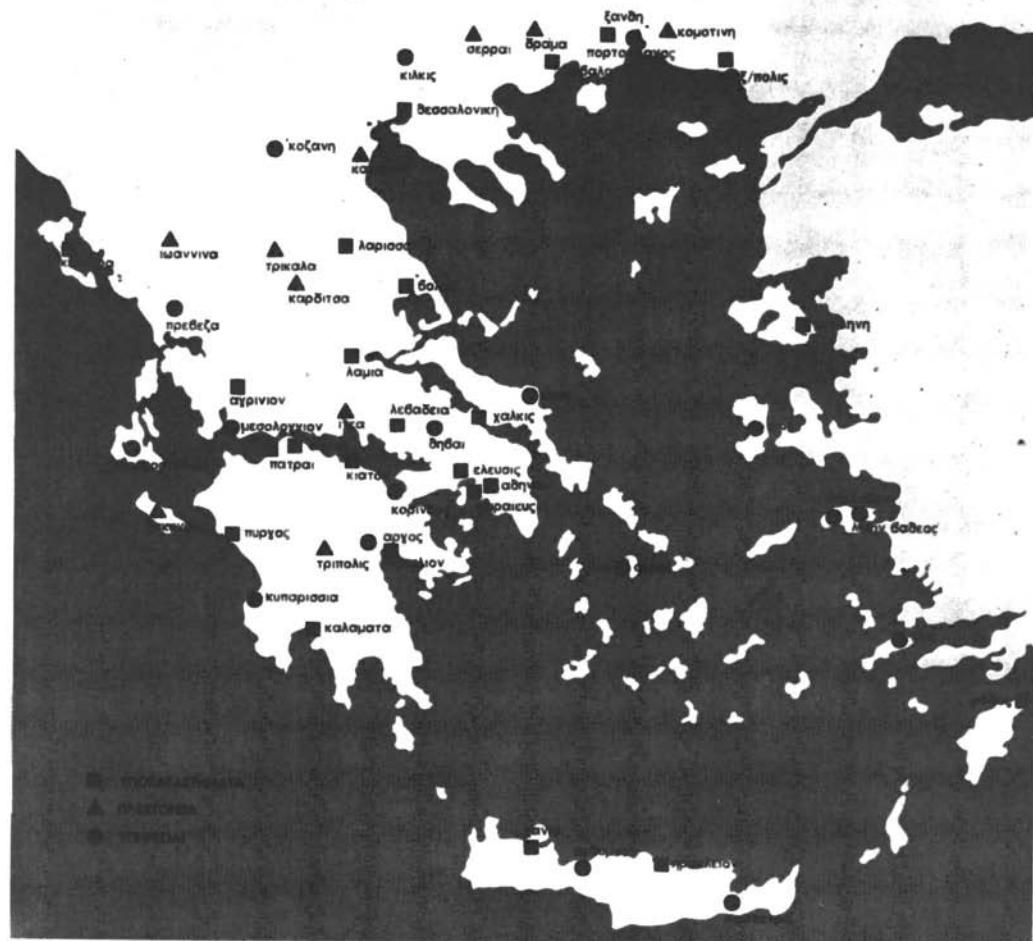
Σχ. 10.2α.
Γενικές αποθήκες Αθηνών.

Υποκαταστήματα, Πρακτορεία και Υπηρεσίες της Προνομιούχου Α.Ε. Γενικών Αποθηκών Ελλάδος (σχ. 10.2β).

Εκτός από τις ιδιωτικές αποθήκες που διαθέτει η Π.Ε.Γ.Α. έχει δικαίωμα από το νόμο να αναγνωρίσει σαν παραρτήματά της και ιδιωτικές αποθήκες, που ανήκουν σε εμπορικές ή βιομηχανικές επιχειρήσεις. Οι αποθήκες αυτές λέγονται **ιδιωτικά Παραρτήματα των Γενικών Αποθηκών** και δέχονται εμπορεύματα, που ανήκουν στις επιχειρήσεις εκείνες στις οποίες ανήκουν και οι αποθήκες.

Οι ιδιωτικές αποθήκες, για να γίνουν ιδιωτικά παραρτήματα των Γενικών Αποθηκών, πρέπει να εκπληρώνουν ορισμένους όρους κατασκευής και να αναγνωρισθούν εκ των προτέρων από την Τελωνειακή Αρχή. Τέτοια ιδιωτικά Παραρτήματα

διαθέτουν σήμερα οι μεγαλύτερες βιομηχανικές Επιχειρήσεις, όπως είναι η Α.Ε. ΜΗΝΑΪΔΗ - ΦΩΤΙΑΔΗ, η Α.Ε. ΙΖΟΛΑ, η Α.Ε. ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ, Η ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΦΙΞ κλπ. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις παίρνουν τους σχετικούς

Σχ. 10.2β.
Χάρτης Ελλάδος Γενικών αποθηκών.

τίτλους των Γενικών Αποθηκών μέσω των Ιδιωτικών αυτών παραρτημάτων, με τους οποίους μπορούν να κάνουν και τμηματικές πωλήσεις των εμπορευμάτων, χωρίς να υποβάλλονται σε έξοδα παραδόσεως και παραλαβής και να δανείζονται εύκολα χρήματα από τις Τράπεζες με ελαττωμένο επιτόκιο.

Οι ιδιόκτητες αποθήκες (Πειραιώς (σχ. 10.2γ), Θεσσαλονίκης, Πατρών κ.λπ.) είναι κατασκευασμένες από μπετόν - αρμέ μεγάλης αντοχής και εξοπλισμένες με σύγχρονα μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων. Διαθέτουν ηλεκτρικούς αναβατήρες,

για τις κατακόρυφες μεταφορές, και ειδικούς χειροκίνητους μεταφορείς για τις οριζόντιες (TRANSPORTEURS MECANIQUES) με τους οποίους κάθε εργάτης μπορεί να μεταφέρει άκοπα και γρήγορα βάρος μισού τόννου.

Τα διαμερίσματα των αποθηκών δεν επικοινωνούν μεταξύ τους με πόρτες, αλλά με εξωτερικούς διαδρόμους, ώστε όταν πάσει φωτιά ένα από αυτά να μη μπορεί να

Σχ. 10.2γ.
Γενικές αποθηκες Πειραιως.

μεταδοθεί και σε άλλο. Σε κάθε όροφο υπάρχει δεξαμενή γεμάτη με νερό, η οποία επικοινωνεί δια σωλήνων με πυροσβεστικά στόμια κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί ένας φύλακας μόνος του να εκτοξεύσει σε διάστημα δευτερολέπτων άφθονο νερό στο διαμέρισμα όπου άρχισε η πυρκαϊά. Λόγω των εγκαταστάσεων αυτών τα ασφάλιστρα πυρός των αποθηκευμένων εμπορευμάτων είναι ελάχιστα.

Στις περιοχές παραγωγής λαδιού, κρασιού κλπ. η Π.Ε.Γ.Α. διαθέτει και μεγάλες δεξαμενές για εναποθήκευση λαδιού και κρασιού, ενώ στις περιοχές παραγωγής σταφίδας, καπνού κ.λπ. κατάλληλες αποθήκες για την εναποθήκευση των προϊόντων αυτών.

Επειδή η Π.Ε.Γ.Α. δε διαθέτει αποθήκες - ψυγεία για την εναποθήκευση εμπορευμάτων, που έχουν ανάγκη από ειδική συντήρηση με ψύξη, ενοικιάζει ιδιωτικές αποθήκες — ψυγεία.

Τα πλεονεκτήματα, που παρουσιάζει η Προνομιούχος Εταιρεία Γενικών Αποθηκών για το συναλλασσόμενο έμπορο, είναι τα εξής:

1. Η οικονομία σε αποθήκευτρα. Ο έμπορος ενοικιάζει κατά 15/θήμερο, γιατί έτσι ενοικιάζονται οι χώροι στις Γενικές Αποθήκες, το χώρο που του χρειάζεται για την αποθήκευση των εμπορευμάτων και αποφεύγει έτσι τη μακροχρόνια μίσθωση ιδιωτικής αποθήκης, τη μίσθωση υπαλλήλων κ.λπ. Τα αποθήκευτρα των Γενικών Αποθηκών είναι ελάχιστα.

2. Η μείωση των εξόδων εσωτερικής διακινήσεως των εμπορευμάτων για αχθοφορικά, μεταφορικά κ.λπ., γιατί γίνεται με σύγχρονα μηχανικά μέσα, ανελκυστήρες, οριζόντιους μεταφορείς κ.λπ.

3. Η ευκολία στις συναλλαγές. Το εμπόρευμα μπορεί να πωληθεί διαδοχικά, χωρίς να γίνει καμία μετατόπιση και επομένως φθορά και χωρίς να καταβληθούν έξοδα παραλαβής και παραδόσεως.

4. Η τμηματική πληρωμή των τελωνειακών δασμών και των λοιπών φόρων.

5. Η λήψη πιστώσεως δι' οπισθογραφήσεως του ενεχυρογράφου και

6. Η συντήρηση και διαφύλαξη των εμπορευμάτων, γιατί υπάρχει μεγάλη τάξη στις Γενικές Αποθήκες.

Η Π.Ε.Γ.Α. Ελλάδος εκτός από τις κύριες εργασίες της είχε αναλάβει εκ μέρους του Κράτους κατά χρονολογική σειρά τις διαχειρίσεις των κάτωθι προϊόντων:

1. 1921-1923. Τον επισιτισμό της χώρας, δηλ. την παραλαβή, την αποθήκευση και τη διάθεση των σιτοφορτίων του Κράτους.

2. 1925-1938 Τη συγκέντρωση, διαχείριση και διάθεση της Κορινθιακής σταφίδας για λογαριασμό του Α.Σ.Ο. (Ανώνυμος Σταφιδικός Οργανισμός).

3. 1927-1940 Τη συγκέντρωση, διαχείριση και διάθεση των εγχωρίων σιτηρών.

4. 1931-1938 Την παραλαβή και διάθεση λιπασμάτων και γεωργικών φαρμάκων για λογαριασμό της Α.Τ.Ε.

5. 1949-1960 Τη διαχείριση των Κρατικών δημητριακών στους κυλινδρόμυλους της χώρας.

6. 1961-1966 Τη διαχείριση της σουλτανίνας προς εξαγωγή.

7. 1963-1969 Τη διαχείριση των ρητινικών προς εξαγωγή.

8. 1967-1969 Τη διαχείριση των εγχωρίων σιτηρών.

9. 1966-1969 Τη σύσταση ειδικών προσωρινών τελωνειακών αποθηκών εκτάσεως 30.000 μ² για την τοποθέτηση αυτοκινήτων και λοιπών τροχοφόρων, που προέρχονται από το εξωτερικό.

Ερωτήσεις.

- Πότε ιδρύθηκε η Προνομιούχος Εταιρεία Γενικών Αποθηκών Ελλάδος και πότε άρχισε να λειτουργεί;
- Ποιο προνόμιο έχει από το Κράτος;
- Ποια προϊόντα δε γίνονται δεκτά προς αποθήκευση στις Γενικές Αποθήκες;
- Πού έχει την έδρα της η Α.Ε. Γενικών Αποθηκών και πόσα Υποκαταστήματα, Πρακτορεία και Υπηρεσίες διαθέτει;
- Ποιες αποθήκες λέγονται ιδιωτικά Παραρτήματα Γενικών Αποθηκών και ποια εμπορεύματα δέχονται;
- Ποιες επιχειρήσεις διαθέτουν ιδιωτικά Παραρτήματα και τι επιτυγχάνουν με αυτά;
- Πώς είναι κατασκευασμένες οι ιδιόκτητες αποθήκες και ποιον εξοπλισμό διαθέτουν;
- Ποια είναι η εσωτερική διαρρύθμιση των αποθηκών και για ποιο σκοπό;
- Γιατί τα ασφάλιστρα πυρός των αποθηκευμένων εμπορευμάτων στις Γενικές Αποθήκες είναι ελάχιστα;
- Ποιες ειδικές αποθήκες διαθέτουν οι Γενικές Αποθήκες;
- Ποια πλεονεκτήματα παρουσιάζει η Προνομιούχος Ανώνυμος Εταιρεία Γενικών Αποθηκών Ελλάδος;

12. Ποιες διαχειριστικές εργασίες ανέλαβε μέχρι τώρα ή Π.Ε.Γ.Α. Ελλάδος εκ μέρους του Κράτους κατά χρονολογική σειρά;

10.3 Διατυπώσεις αποθηκεύσεως.

Η αποθήκευση των εμπορευμάτων γίνεται ύστερα από υποβολή «αιτήσεως αποθηκεύσεως εμπορευμάτων» από τον αποθέτη στις Γενικές Αποθήκες. Στην αίτηση αναγράφονται το είδος, η ποιότητα, η ποσότητα και η προέλευση των εμπορευμάτων, τα σημεία και οι αριθμοί των δεμάτων ή των κιβωτίων, ο τρόπος της στιβασίας τους, ο χρόνος της αποθηκεύσεως, ο τρόπος της παραλαβής τους, με γενική ζύγιση ή δοκιμαστική, αυτοπροσώπως ή δια των αντιπροσώπων του κ.λπ.

Στο πίσω μέρος της αιτήσεως αναγράφονται εντύπιας μερικές διατάξεις του Ν.Δ. 3077/1954 «περί Γενικών Αποθηκών», οι οποίες αναφέρονται στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του αποθέτου και των Γεν. Αποθηκών, που οφείλει να γνωρίζει ο αποθέτης και από κάτω υπογράφει ότι έλαβε γνώση.

Βάση της αιτήσεως αυτής η διεύθυνση των Γεν. Αποθηκών εκδίδει την εντολή αποθηκεύσεως και καθορίζει την αποθήκη ή το διαμέρισμα, όπου θα γίνει η αποθήκευση, καθώς και την ημέρα και την ώρα της προσκομίσεως τους από τον αποθέτη.

Κατά την παραλαβή οι αρμόδιοι υπάλληλοι των Γενικών Αποθηκών, οι οποίοι έχουν τεράστια πείρα, ελέγχουν το είδος, την ποσότητα και την ποιότητα των εμπορευμάτων, τους αριθμούς και τα σημεία των δεμάτων κ.λπ. Βάσει των στοιχείων αυτών εκδίδονται τα δύο βασικά έγγραφα των Γενικών Αποθηκών, το Αποθετήριο και το Ενεχυρόγραφο, για τα οποία θα μιλήσουμε πιο κάτω, και ο αποθέτης, μν επιθυμεί, ασφαλίζει τα αποθηκευμένα εμπορεύματα από πυρκαϊά σ' οποιαδήποτε ασφαλιστική εταιρία.

Ερωτήσεις.

- Πώς γίνεται η αποθήκευση των εμπορευμάτων στις Γενικές Αποθήκες;
- Τι πρέπει να περιέχει η αίτηση αποθηκεύσεως εμπορευμάτων;
- Τι αναγράφεται στο πίσω μέρος της αιτήσεως αποθηκεύσεως;
- Πώς εκδίδεται η εντολή αποθηκεύσεως και τι περιέχει;
- Κατά την παραλαβή των εμπορευμάτων προς αποθήκευση ποια στοιχεία ελέγχουν οι αρμόδιοι υπάλληλοι και γιατί;

10.4 Τίτλοι αποθηκεύσεως - αποθήκευτρα.

Οι Γενικές Αποθήκες, σ' οποιαδήποτε αποθήκη κι' αν αποθηκευθούν τα εμπορεύματα, είτε στη δική τους, είτε στο ιδιωτικό παράρτημα, είτε στα ιδιωτικά ψυγεία, χορηγούν υπέρ του αποθέτη δίδυμο τίτλο, που αποτελείται από το Αποθετήριο και το ενεχυρόγραφο.

Το αποθετήριο είναι έγγραφο, με το οποίο οι Γεν. Αποθήκες βεβαιώνουν την παραλαβή των εμπορευμάτων και υπόσχονται την απόδοσή τους σε κάθε νόμιμο κάτοχό του. Στο έμπροσθεν μέρος αναγράφονται, [σχ. 10.4a (α)]εκτός από τον τίτλο του εγγράφου «Αποθετήριο», τα στοιχεία του αποθέτη και όλα τα στοιχεία των

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ

ΕΠΑΡΤΙΤΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΚΩΔΙΚΟΣ 3077/1984

ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΟΝ

Απειρικούσαν παρά την ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ ΑΕ (ΥΠΟΚ/ΜΑ ΑΝΤΙΣ/ΣΕΩΣ)
 κατόπιν ΠΕΙΡΑΙΩΣ το διάτυπόλιμα ΤΡΑΠΕΖΑ της οποίας παραγγέλμενα
 διμορφέματα είς διαταγή ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ
 κατόπιν το διάτυπόλιμα
 Απειρικούσαν κατά παρά την ΕΠΑΛΛΗΣΤΗΡΙΟΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΝ ΔΕΝ ΠΡΟΛΟΓΙΣΘΗ
 Τελωνεατική κατόπιν: ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ Αριθ. Τελ.: 1375/77
 ΑΠΟΘΗΚΗ ΕΝ Η. ΑΠΕΤΕΘΗΣΑΝ: ΚΤΙΡΙΟΝ ΙΑΙΚΟΤΗΣΙΑΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ή ΕΠΙ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΑΓΓΟΥΣΙΟΥ ΚΑΣΤΟΡΟΣ ΚΑΙ ΛΕΚΑΝΗΣΟΥ Ή ΛΙΠΑΙΔΑΣ

ΕΙΔΟΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΣ	ΠΟΙΟΤΗΣ είδ. X ή μη	
ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΗΑΡΕΙΝ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΑΞΕΙΝ ΤΗΣ ΤΕΑΩΝ/ΚΗΣ ΑΙΓΑΙΟΥ/ΣΕΩΣ ΚΡΕΑΤΟΝ	I3986	
Έπειτα σούβη, συγύρη (ΜΟ Ι3,5) χιλιάρια	I036	
Έπειτα συγύρη έλλειψη (μέ. Β. κιτρίνη) χιλιάρια	2	
"Σύμπολον"	I038 (χιλιάρια τριθεκόντα άκτια). Χιλιόβρυσμα μεγάλα ως έγγυτα δέντρα/τρεμές κχλαδίσες έννοεσκεδάσα όγδοηκοντα άκτιδα. Έχει σημεία SILVA. Εξαρκεύσαστο έγένετο στο ΙΟ Χ/νεβρών και οικειοτερούσα θάλασσα έπειτα από τον παρόντα περιόδου κατέβα.. Διεύ ηγήν μεταξύ τελων/κής άποτ/σεως καθε συγύρης άποθήκης υφεσταμένην διασφοράν έδρους της έδασταν έπι Χ/ναν μεταξύ 25 εύθυνταν ή κομποτής τού παρόντος τέτλων. Η "Επαλληλια Γενικήν". Αποθήκην δεν εύθυνταν δε πικρήν. Έκαρεξεν. διωγκώ- νεύσαν και πλλούσιεύσαν κατέβα ώς και δεδ σερπετάνη ή άλλοσισέν. τοιούτων σύσκοψης της άποθηκεύσεως τού έμπορευμάτος. Εν περιτάσσεις κατεβολής τουν τελωνεατικών δασμών οι κομποτού την τέτλων άκοδηκεύσαν ύποχρεωύντα να παταρέωσε τά έμπορευμάτος. είς άποθηκην έλευθερών ή μη ύποχρεωύντα έν περιτάσσεις αμέσως δασμών είς προσθέτουν κληρωμάτικούτων.	I3987

"Η Επαρχία δεν εδόνεται: ότι την πρόληψη, κατέσταση, ποιότητα και τεχνική συντήρηση των άμυντρων, δε πάντα έχει-ρυπάνω λογική, ή την ίδια
έτοιμη την πρόληψη ή της κακής είδους συνεκπαίδευσης προρρούμενης δασμάσισης, άφοραν ή βλάφη, διάλλισης, σφράζη, ή βλάφης διατηρήσεων αίς δαντέλων
έτοιμη, παρατάν ή διατηρητό, δε και δεδ ζητίας προρρούμενης δεδ τραπεζικής, σάρκας, έντονη ή άλλα παράστατα, δε δε δημόρο 25 την Ν.Δ. 3037/94 δημόρο.

ΕΧΑΡΤΟΣΗΜΑΝΩΝ
ΤΟ ΣΤΕΑΓΙΟΝ
ΗΜΕΡΟΜ. ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
Ο ΔΙΑΒΟΛΗΣ
72191

Αριθ. Αποθ.

ΕΦ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΘΗΚΗ
ΠΕΙΡΑΙΩΝ
Γ.Ε.Π. ΑΠΟΘΗΚΗ
ΕΠΙ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Σχ. 10.4a(a). Αποθετήριο (εμπρόσθια όψη).

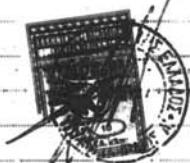
ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΤΙΚΑΙ ΚΥΡΙΟΤΗΤΟΣ

Παραβάσατε εἰς τὴν διαταγὴν *μη* *μη*

Εγώ χ. βι. παραβάσατος

Ἐν *Πειραιώς* τῷ *16/1/77*

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΑΙΡΕΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ Α.Ε.
ΤΙΜΟΤΑΞΙΔΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ ΔΑΠΕΔΟΥ ΣΥΝΑΙΝΕΣΕΩΣ

ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΕΝΕΚΥΡΙΑΣΕΩΣ (α)

Μεταβιβάσθεται εἰς τὴν διαταγὴν

τῆς Εθνικής Τοπικής της 'Ελλάδος Α.Ε. πρὸς δαφνέ^ν λαζαρίου πιστωσεως ἐπ' ὄντας καὶ λογίανθ

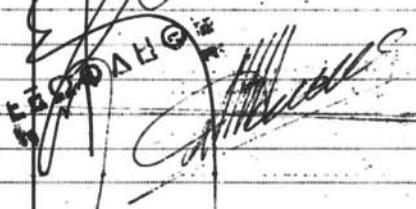
πόθε διαφέλεστρον δανειστον ἐκ Δαρ.

Χορηγηθετο ευνόμει *τελ. 51013/2 1/1/77*

'Αριθ. *83.000.000* λαζαρων τῆς συμβάσεως καὶ τῶν μεταπεντετρίων πότι προνθέτων προτέξων, ἐντόκως ἀπό την θεσμή της τελικής τάξης τριπλετικού συναλλαγῆς σε αναγνωρισμένη δημόσια τιμή προσαρτώνται μὲ τη δικαιοσύνη της εμπορίας να καλητεν πάσῃ στιγμῇ τοῦ δανειστού την πιστωσεως

Διαμούστη την πιστωσεως

Ἐν *Πειραιώς* τῷ *10/1/77*

ΜΕΡΙΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΓΕΝΟΜΕΝΑΙ ΣΥΝΑΙΝΕΣΕΙ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΣΤΟΥ

Δανειστής α.θ. δ.θ. 27245
16/1/77 διαδοτάθενται ποδιαίοι επειστρόφοι τοῦ περιοχής τοῦ τοπίου της Εγώ χ. βι. παραβάσατος την διαταγὴν
τοῦ Εθνικού Προγράμματος για την ανάπτυξη της οικονομίας
προσάρτονται σε ποδιαίοι επειστρόφοι τοῦ περιοχής τοῦ τοπίου της Εγώ χ. βι. παραβάσατος την διαταγὴν
Ἐν *Πειραιώς* τῷ *29/1/77* 1977.

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΑΙΡΕΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ
ΤΙΜΟΤΑΞΙΔΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ ΔΑΠΕΔΟΥ ΣΥΝΑΙΝΕΣΕΩΣ

Το 'Επειστρόφορον διαπορίσθαι τοῦ 'Αποδετήρων μόνον μετά τὴν διατύπωση τῆς παρούσης πρόθετης διαπορίας καὶ προτίτην παρό τοῦ δανειστοῦ, τὸ δὲ 'Αποδετήρων διαπορίσθαι εἰς τὸν δημόσιον. Σημαίνεται τὸ έργο τοῦ Ν.Δ. 3077/54 ἀνεκδυτική δι-τὸν δὲ διαπορίας τοῦ 'Επειστρόφορου γεννήσαντον παραστήνει ἡ διαπορία εἰδίτη εἰς τὸν περιοχήν τοῦ 'Επειστρόφορου Βιβλίου Μεταγραφών.

Σχ. 10.4a(β). Αποθετήριο (οπίσθια σύψη).

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΙΓΑΙΟΝ

ΑΥΓ.
ΑΡΙΘ.

ΣΕΙΡΑ

ΑΙΓΑΙΟΣ
ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΙΚΟΣ

ΠΡΩΤΟΜΟΥΧΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΑΤΑΣ ΒΙΒΛΙΟ ΤΙΤΛΟΥ ΜΥΚΡΑΙΝΩΝ 12/10/37
ΔΙΕΥΚΩΝ ΑΠΟΘΗΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ

ΕΝΕΧΥΡΟΓΡΑΦΟΝ

ΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ ΑΕ (ΥΠΟΚ/ΜΑ·ΑΝΤΙΣ/ΣΕΩΣ)
καροκός ΠΕΙΡΑΙΩΣ το διάτηγμα ΤΡΑΠΕΖΑ την κάθετη επιχειρήσεων
διπλορείματα είς διαταγήν ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ το διάτηγμα
κατοίκου αυτού το διάτηγμα
Αυστηλίστης Εμπορευμάτων κατά πόρος: ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΑΞΦΑΛΙΣΤΗΡΙΟΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΝ ΔΕΝ ΠΡΟΕΚΟΜΙΖΕΙΝ
Τελωνειακή κατόπτωσης: Αριθ. Τελ. Ανατολικής: 1375/77
ΑΠΟΘΗΚΗ ΕΝ Η. ΑΙΓΑΙΟΝ ΚΤΙΡΙΟΝ ΙΑΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΜΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΔΩΝ
ΑΓΙΟΥ ΣΤΟΝΥΧΙΟΥ ΛΙΤΟΡΟΣ ΚΑΙ ΑΕΚΑΝΗΙΟΥ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΩΙ

Ι ΕΙΔΟΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΣ

.ΠΟΣΟΤΗΣ
με X/με μέτρο

ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΗΛΩΣΕΙΝ ΤΟΥ ΑΠΟΒΕΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΔΕΙΣΙΝ ΤΗΣ ΤΕΛΩΝ/ΚΤΗΣ
ΑΠΟΤ/ΣΕΩΣ ΚΡΑΤΗΤΩΝ

'Εργασίαι ή ημέρα (ΜΟ Ι3,5) Χ/κβ8	ΙΟ36	13986
'Εργα σύγκρουση (ή ή ημέρα) Χ/κβ8	2	I

Σύνολον " ΙΟ36 (χελώ, τρεισκόντα όγκο): 13987-
Χελλεύγραμμα - ιεπτό ως έγγυητα δέκα τοβες χλεύδες έννυσανσά σύδοποντα
έπειτα. Έχει σημειωθεί οι ίδιες θερμοκρασίες σύντονες στο ΙΟ Χ/κβωτών καθώς
οι επεξετούνται ότι έποτον τοπικά περύκες περιέχουν 60 λευκωσερό ποτό, άλλα την
μεταξειδία τελών/κής άποτ/σεων που συγχωνεύεται στο ημερησίου ποτό σταμένη πολυφοράς βρέρους
έχει, έλαττον έχει Χ/κυριακή μετατόπισης σε αρχή περισσότερη σύγκρουση στην περιοχή της Τάλαν.
Η Εταιρεία Γενναίων Αγροτών δέν επιδύνεται ότι κανείς ποτό στοχεύει στην παραβρέτην διωγκώνο-
μένων καθώς ήλλοι πρώτων κυττάρων οι οποίοι δεν διατίθενται ή άλλωστοι ποτούς ή
διαρκούστηκες της αποθηκευτικής του έγκριψης. Ένα περιττότερο παταβολής του
τελυμελοκόν δασμού στα χορταρά χώρα τετλών οικοδομείσεως υποχρεούνται, να
μεταφέρωσε τα έπικροεύματα είς στο ίδιον έλευθερων άλλων υπόκεινται ένα
περιττότερο αύξησης δασμού στα τελετον. πληρωμή, τελεύτων.

"Η Εταιρία δεν εδίνεται: ότι την πρόβλεψε, κατέβασε, ποιέρη και γεγονότα συντρέπει την διατομή της, δε πάρει, δε παραβρέτησε, δε την ίδια
την πρότασης ή της κατέστησε συναντήσεις προερχόμενες διάφοροι, διάδικτοι, διάλλειοι, Σύριοι, διάδικτοι-διαλλειοί είς διανομή
διαν, παρεντή ή διαρροπόν, δε και δεν ζητάει προερχόμενος δια προτεριά, σύμφωνα, έργων ή άλλα περισσότερα, σε αν φύση 25 ή 50 Ν.Δ. 3077/56 δοκίμων.

Αριθ. Αποθ. 72191

Σχ. 10.4β(α). Ενεχυρόγραφο (εμπρόσθια όψη).

ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΤΙΚΑΙ ΚΥΡΙΟΤΗΤΟΣ

Παραδόσεις εἰς τὴν διαταγὴν
Mr. X. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

Εν Διεύρυνσι την 1/1/19

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ ΒΑΡΑΛΟΣ ΣΩΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΟΣ

Σ. Η. Ο. Ο. Ο.

ΜΕΡΙΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΓΕΝΟΜΕΝΑΙ ΣΥΝΑΙΝΕΣΙ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΣΤΟΥ

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΠΡΩΤΗΣ ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΕΩΣ ΕΝΕΧΥΡΙΑΣΕΩΣ

Μεταβιβάζεται εἰς τὴν διαταγὴν

της 'Εθνικής Τράπεζης της 'Ελλάδος Α.Ε. πρὸς δαφνέ^{λίεν} πιστώσεως ἐπ' ὄνοικῷ λογ/σιφ^ό
πρὸς δαφνέλειαν δανείου ἐκ Δρ.

χορηγήθεια δυνάμει της τοῦ Δ. Κ. Ζ. Κ. Ζ. Ζ. Ζ.
Λ. Λ. Λ. πληρωτέου της

ηρ. 183 αρρ. 992 συμβάσεως καὶ τῶν
μετανενεστῶν οὐτῶν προσβάτων ποιέσιν, ἔντόκος
τοιχίῳ ἐκανονισμῷ μονοτελεῖ τιμᾶς συναρτήσεων
λαγύνης οντικού της δανείου ισχύος καθίσιος, με τὸ
δικαιωμα της τημιτῆς νὰ κλείῃ ἐν πάσῃ στιγμῇ τοῦ
χρήματος της πιστώσεως

Ἐν Διεύρυνσι την 1/1/19

*Ακοιβής άντιγραφον

Ἐν Διεύρυνσι αθημερόν

Ο ΚΟΜΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΕΝΕΧΥΡΟΓΡΑΦΟΥ
ΕΠΙΦΥΛ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ ΛΥΡΑ
ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ ΒΑΡΑΛΟΣ ΣΩΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΟΣ

Σχ. 10.4β(β). Ενεχυρόγραφο (οπίσθια σψη).

εμπορευμάτων. Στο πίσω μέρος [σχ. 10.4α (β)] υπάρχει χώρος, όπου αναγράφονται οι μεταγγραφές, που γίνονται, και μερικές αποδόσεις των εμπορευμάτων, όπως δείχνει το υπόδειγμα.

Το ενεχυρόγραφο είναι το έγγραφο εκείνο με την οπισθογράφηση του οποίου ο αποθέτης μπορεί να ενεχυρίασει τα εμπορεύματα, που έχουν εναποτεθεί στις Γενικές Αποθήκες και να δανεισθεί χρήματα.

Το ενεχυρόγραφο περιέχει στο έμπροσθεν μέρος [σχ. 10.4β (α)]τα (δια στοιχεία που περιέχει και το Αποθετήριο, εκτός από τον τίτλο που αναγράφει «ενεχυρόγραφο», στο πίσω δε μέρος [σχ. 10.4β (β)] υπάρχει χώρος για τις οπισθογραφήσεις, όπως δείχνει το υπόδειγμα.

Και τα δύο έγγραφα εκδίδονται από διπλότυπο αριθμημένο βιβλίο, το πρώτο μέρος παραμένει στο στέλεχος και το δεύτερο, διάτρητο, περιέχει το αποθετήριο και το ενεχυρόγραφο. Τόσο το ενεχυρόγραφο, όσο και το αποθετήριο είναι έγγραφα, που εκδίδονται σε διαταγή του κομιστή (δικαιόγραφα) και γι' αυτό μεταβιβάζονται με οπισθογράφηση.

Ο αποθέτης μπορεί να ζητήσει για τά (δια εμπορεύματα την έκδοση περισσοτέρων διδύμων τίτλων, αφού τα διαχωρίσει σε μικρότερες ποσότητες. Μπορεί π.χ. να αποθηκεύσει 100 τόννους βαμβάκι και να ζητήσει την έκδοση τεσσάρων διδύμων τίτλων των 25 τόννων το καθένα ή και αντιστρόφως να αποθηκεύσει περισσότερα είδη, καφέ, ρύζι, ζάχαρη και να ζητήσει την έκδοση ενός μόνον τίτλου.

Αποθήκευτρα λέγονται τα δικαιώματα αποθηκεύσεως, δηλ. η αμοιβή που παίρνουν οι Γενικές Αποθήκες από τον αποθέτη για τις υπηρεσίες, που του παρέχουν. Τα αποθήκευτρα καθορίζονται από τις Γενικές Αποθήκες και εγκρίνονται από το Υπουργείο Εμπορίου. Το ύψος τους εξαρτάται από το είδος των εμπορευμάτων και τον όγκο, που καταλαμβάνουν.

Για την είσπραξη των αποθηκεύτρων οι Γενικές Αποθήκες έχουν νόμιμο ενέχυρο επί των εμπορευμάτων, έχουν δηλαδή το δικαίωμα να μη τα αποδώσουν, αν δεν εισπράξουν τα δικαιώματά τους.

Ερωτήσεις.

- Ποιους τίτλους χορηγούν οι Γενικές Αποθήκες και πότε;
- Τι είναι το αποθετήριο και τι περιέχει;
- Τι είναι το ενεχυρόγραφο και τι περιέχει;
- Πώς εκδίδονται το αποθετήριο και το ενεχυρόγραφο;
- Τι λέγονται αποθήκευτρα και πώς καθορίζονται;
- Από πού εξαρτάται το ύψος των αποθηκεύτρων;
- Για την είσπραξη των αποθηκεύτρων ποιο δικαίωμα έχουν οι Γενικές Αποθήκες;

10.5 Ενεχυρίαση εμπορευμάτων.

Ο αποθέτης των εμπορευμάτων μπορεί να συνάψει δάνειο με κάποιο τρίτο πρόσωπο, κυρίως με τράπεζα, μεταβιβάζοντας μόνο το ενεχυρόγραφο σε διαταγή του. Η μεταβίβαση αυτή γίνεται με οπισθογράφηση, που σημειώνεται στο πίσω

μέρος του τίτλου και περιέχει: α) Το ονοματεπώνυμο του δανειστή, β) το ποσό του δανείου αριθμητικώς και ολογράφως, γ) τη λήξη του, δ) το συμφωνημένο τόκο, ε) τη χρονολογία της μεταβιβάσεως και στ) την υπογραφή του δανειζόμενου αποθέτη. Τα ίδια στοιχεία αναγράφονται συγχρόνως και στο αποθετήριο, που παραμένει στα χέρια του δανειζόμενου αποθέτη και στο οποίο υπογράφει ο δανειστής.

Η οπισθογράφηση του ενεχυρογράφου, για να είναι έγκυρη και για να αποκτήσει ο δανειστής όλα τα δικαιώματα πάνω στα αποθηκευμένα εμπορεύματα, πρέπει να καταχωρηθεί την (δια) ημέρα στο «Βιβλίο Μεταγραφών Οπισθογραφήσεως Τίτλων», το οποίο τηρείται από τις Γενικές Αποθήκες. Το βιβλίο αυτό μοιάζει με το βιβλίο μεταγραφών των Υποθηκοφυλακίων και μονογράφεται κατά σελίδα και θεωρείται από τον Πρόεδρο των Πρωτοδικών της περιφερείας της Αποθήκης πριν από τη χρησιμοποίησή του. Σ' αυτό αναγράφονται ο αύξων αριθμός της οπισθογραφήσεως, που συνεχίζεται και στο δεύτερο και τρίτο κ.λπ. βιβλίο, η χρονολογία της οπισθογραφήσεως, το ονοματεπώνυμο του οπισθογράφου και του δανειστή, το ύψος του δανείου, η λήξη του και το επιτόκιο που έχει συμφωνηθεί.

Το ποσό του δανείου αντιπροσωπεύει συνήθως τα 60 - 80% της αξίας των ενεχυριαζομένων εμπορευμάτων, για να εξασφαλίζεται ο δανειστής από κάθε υποτίμησή τους και για να καλυφθούν και τα λοιπά έξοδα, που προηγούνται κατά την εξόφληση. Εκτός από αυτά ο ενεχυρούχος δανειστής δέν μπορεί να προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση άλλης περιουσίας του οφειλέτη, ούτε να κάνει αγωγή κατά του οπισθογράφου, εφ' όσον τα εμπορεύματα βρίσκονται ακόμη στις Γενικές Αποθήκες και δεν εκποιήθηκαν με πλειστηριασμό, ακόμη κι αν δεν καλύπτεται η απαίτηση με την αξία τους.

Αν ο οφειλέτης αποθέτης δεν μπορεί να εξοφλήσει το δάνειο κατά τη λήξη του, ο δανειστής κομιστής του ενεχυρογράφου οφείλει την επομένη να συντάξει διαμαρτυρικό και να ενεργήσει μέσα σε 15 ημέρες αναγκαστική εκποίηση των ενεχυριασθέντων εμπορευμάτων με δημόσιο πλειστηριασμό, του οποίου δεν μπορεί να γίνει καμιά αναβολή ή αναστολή εκτέλεσεως.

Από το πλειστηρίασμα αφαιρούνται κατά σειρά: α) Τα αποθήκευτρα μέχρι της ημέρας του πλειστηριασμού. β) Οι παντός είδους δαπάνες των Γενικών Αποθηκών. γ) Το κεφάλαιο και οι τόκοι του ενεχυρούχου δανειστή και δ) το υπόλοιπο δίδεται στον κομιστή του αποθετήριου (στον οφειλέτη - αποθέτη). Οι τυχόν οφειλόμενοι δασμοί και φόροι καταβάλλονται από τον τελευταίο πλειοδότη.

Ερωτήσεις.

1. Πώς γίνεται η ενεχυρίαση των εμπορευμάτων, που βρίσκονται στις Γενικές Αποθήκες, έναντι δανείου;
2. Ποια στοιχεία περιέχει η οπισθογράφηση και πού πρέπει να αναγράφονται αυτά;
3. Πού πρέπει να καταχωρηθεί η οπισθογράφηση του ενεχυρογράφου, για να είναι έγκυρη και για να αποκτήσει ο δανειστής όλα τα δικαιώματα πάνω στα αποθηκευμένα εμπορεύματα;
4. Το βιβλίο μεταγραφών οπισθογραφήσεως τίτλων με ποιο βιβλίο μοιάζει και ποια στοιχεία καταχωρύννεται σ' αυτό;
5. Ποιο ποσό αντιπροσωπεύει το ύψος του δανείου και γιατί;
6. Αν ο δανειζόμενος δεν εξοφλήσει το οφειλόμενο ποσό κατά τη λήξη του, τι οφείλει να κάνει ο δανειστής για τη διατήρηση των δικαιωμάτων του;
7. Πώς διατίθεται κατά σειρά το ποσό του πλειστηριάσματος;

10.6 Πώληση και παραλαβή εμπορευμάτων.

Η **πώληση** των εναποθηκευμένων εμπορευμάτων στις Γενικές Αποθήκες γίνεται με απλή οπισθογράφηση και των δύο τίτλων, του αποθετηρίου και του ενεχυρογράφου. Η οπισθογράφηση γίνεται στο πίσω μέρος των τίτλων, όπως στις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια εις διαταγή, και στο χώρο των οπισθογραφήσεων μεταβιβαστικών κυριότητας. Η μεταβίβαση αυτή φέρει την εντολή: Παραδώσατε σε διαταγή του κ..... ή άλλη ισοδύναμη φράση, την ημερομηνία της μεταβιβάσεως και την υπογραφή του μεταβιβάζοντος.

Για να είναι έγκυρη η πώληση των εμπορευμάτων με οπισθογράφηση του αποθετηρίου και του ενεχυρογράφου, πρέπει να καταχωρηθεί η μεταβίβαση και στο βιβλίο Μεταγραφών οπισθογραφήσεως τίτλων, όπως και στην περίπτωση της ενεχυριάσεως. Αν το ενεχυρόγραφο δε βρίσκεται στα χέρια του αποθέτη, δεν μπορεί να γίνει η πώληση των εμπορευμάτων, εκτός αν ο αγοραστής παρακρατήσει την αξία του δανείου.

Η οπισθογράφηση, τόσο του ενεχυρογράφου κατά τη σύναψη του δανείου, όσο και του αποθετηρίου και του ενεχυρογράφου κατά την πώληση των εμπορευμάτων, χαρτοσημάνεται βάσει της εμπορικής κλίμακας. Δεν είναι δυνατή η καταχώρησή τους στο βιβλίο μεταγραφών χωρίς τη νόμιμη χαρτοσήμανση. Στην περίπτωση αυτή ο νέος κομιστής οφείλει να προσκομίσει τους τίτλους στην αρμόδια Οικονομική Εφορία της Περιφερείας της Αποθήκης, για να καθορίσει το αρχικό χαρτόσημο προσαυξημένο με το πρόστιμο.

Μπορούν να πωληθούν τα εμπορεύματα εκείνα, που έχουν εισαχθεί από το εξωτερικό και για τα οποία δεν έχουν καταβληθεί ακόμη οι τελωνειακοί δασμοί και τα λοιπά δικαιώματα. Η πώληση αυτή λέγεται τράνζιτ και ο αγοραστής οφείλει να καταβάλει τους τελωνειακούς δασμούς και τα λοιπά δικαιώματα, για να παραλάβει τα εμπορεύματα.

Η **παραλαβή** των εναποθηκευμένων εμπορευμάτων στις Γενικές Αποθήκες γίνεται οποτεδήποτε και σε οποιαδήποτε ποσότητα επιθυμεί ο κομιστής των δικαιογράφων, αρκεί να παραδώσει και τα δύο έγγραφα, το αποθετήριο και το ενεχυρόγραφο, να καταβάλει τα αποθήκευτρα και να υποβάλει «αίτηση αποδόσεως», η οποία είναι όμοια με την αίτηση αποθηκεύσεως. Ο χρόνος αποθηκεύσεως δεν μπορεί να ορισθεί μεγαλύτερος από ένα χρόνο, μπορεί όμως να παραταθεί ύστερα από κοινή συμφωνία του αποθέτη και των Γενικών Αποθηκών και εφ' όσον το επιτρέπει το είδος του εμπορεύματος. Σε περίπτωση μερικής αποδόσεως αναγράφεται αυτή στο πίσω μέρος και των δύο τίτλων και στη στήλη «μερικές αποδόσεις». Εάν τα εμπορεύματα βρίσκονται στις Γενικές Αποθήκες σε αποταμίευση, ο αποθέτης ή οποιοσδήποτε κομιστής του αποθετηρίου και του ενεχυρογράφου οφείλει να καταβάλει και τους τελωνειακούς δασμούς και τα λοιπά δικαιώματα, για να πάρει τα εμπορεύματα.

Εάν τέλος το ενεχυρόγραφο βρίσκεται στα χέρια του δανειστή για το δάνειο, που έχει συναφθεί, ο αποθέτης ή οποιοσδήποτε κομιστής του αποθετηρίου μπορεί να καταβάλει το οφειλόμενο δάνειο με τους τόκους του στις Γενικές Αποθήκες και να παραλάβει τα εμπορεύματα.

Ερωτήσεις.

1. Πώς γίνεται η πώληση των εναποθηκευμένων εμπορευμάτων στις Γενικές Αποθήκες;
2. Πού γίνεται η οπισθογράφηση και τι πρέπει να αναγράφει αυτή;
3. Σε ποιο βιβλίο πρέπει να καταχωρηθεί η μεταβίβαση του ενεχυρογράφου και του αποθετηρίου, για να είναι έγκυρη η εκποίηση των εμπορευμάτων;
4. Αν το ενεχυρόγραφο δε βρίσκεται στα χέρια του πωλητή, πώς είναι δυνατό να γίνει η μεταβίβαση των εμπορευμάτων;
5. Αν η οπισθογράφηση του αποθετηρίου και του ενεχυρογράφου δε χαρτοσημανθεί νομίμως, ποια υποχρέωση έχει ο νέος κομιστής;
6. Πότε η πώληση των αποταμιευμένων εμπορευμάτων στις Γενικές Αποθήκες λέγεται τράνζιτο;
7. Πότε γίνεται η παραλαβή των εναποθηκευμένων εμπορευμάτων στις Γενικές Αποθήκες και σε ποιες ποσότητες;
8. Πόσο μπορούν να παραμένουν τα εμπορεύματα εναποθηκευμένα στις Γενικές Αποθήκες;
9. Τι απαιτείται για τη μερική ή ωλική απόδοση των εμπορευμάτων;
10. Πού αναγράφονται οι μερικές αποδόσεις;
11. Αν τα εμπορεύματα βρίσκονται στις Γενικές Αποθήκες σε αποταμίευση, ποιες επί πλέον υποχρεώσεις έχει ο αποθέτης ή οποιοσδήποτε κομιστής τίτλων;
12. Αν το ενεχυρόγραφο βρίσκεται στα χέρια του δανειστή, ποια επί πλέον υποχρέωση έχει ο αποθέτης, για να λάβει τα εμπορεύματα;

10.7 Υποχρεώσεις και δικαιώματα των Γενικών Αποθηκών.

Οι Γενικές Αποθήκες είναι υποχρεωμένες να διαφυλάξουν και να διατηρήσουν καλά τα εμπορεύματα και τα προϊόντα, που τους έχουν εμπιστευθεί και φέρουν ευθύνη για κάθε ζημία, που μπορεί να προξενηθεί σ' αυτά είτε από εσφαλμένη ενέργεια ή αμέλεια των υπαλλήλων και των υπηρετών είτε από ελάττωμα της οικοδομής και των μηχανημάτων των Αποθηκών.

Απαλλάσσονται από κάθε ευθύνη, εάν η ζημία προήλθε από ανωτέρα βίᾳ ή από ελάττωμα του ίδιου του εμπορεύματος ή από κακή συσκευασία ή από παράσιτα εντόμων και τρωκτικών (Άρθρ. 25 Ν.Α. 3077/54). Εξ άλλου οι Γενικές Αποθήκες είναι υποχρεωμένες να μη δέχονται προς αποθήκευση τα κάτωθι είδη: 1) Τα γεωργικά προϊόντα, που είναι νοθευμένα και δεν έχουν καθαρισθεί ή επεξεργασθεί καλά. 2) Τα εκρηκτικά, όπως το μπαρούτι, η δυναμίτιδα, η νιτρογλυκερίνη κλπ. 3) Τα εύφλεκτα, όπως το οινόπνευμα, η βενζίνη, η νάφθα κλπ. 4) Όσα μπορούν να επιφέρουν βλάβες σ' άλλα αποθηκευμένα εμπορεύματα λόγω δυσοσιμίας ή άλλων φυσικών ιδιοτήτων. 5) Τα απαγορευμένα εμπορεύματα, όπως τα ναρκωτικά κλπ. 6) Τους ζώντες οργανισμούς. 7) Τα νωπά κρέατα και τα ψάρια. 8) Τα δοχεία, που έχουν διαρροή. 9) Τα ογκώδη και βαριά εμπορεύματα και 10) όσα είναι κακώς συσκευασμένα.

Για όλες αυτές τις υποχρεώσεις οι Γενικές Αποθήκες έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν την είσπραξη των αποθηκεύτρων. Αν ο αποθέτης δυστροπεί να πληρώσει, οι Γενικές Αποθήκες μπορούν ν' αρνηθούν την παράδοση των εμπορευμάτων ή δε ζητήσει ανανέωση της αποθηκεύσεως, οι Γενικές Αποθήκες μπορούν να προβούν στην αναγκαστική εκποίηση των εμπορευμάτων σε δημόσιο

πλειστηριασμό, αφού ειδοποιήσουν και τον αποθέτη 10 ημέρες πριν από την εκποίηση.

Σε περίπτωση πτωχεύσεως του αποθέτη οι Γενικές Αποθήκες έχουν το δικαίωμα να πωλήσουν μέρος των εναποθηκευμένων εμπορευμάτων σε δημόσιο πλειστηριασμό, για να εισπράξουν τα αποθήκευτρα και λοιπά δικαιώματά τους, τα υπόλοιπα, εάν υπάρχουν, δίνουν στους υπόλοιπους δανειστές.

Οι Γενικές Αποθήκες επίσης μπορούν να αναλάβουν και πρόσθετες ακόμα υποχρεώσεις, επειτα από ειδική σύμβαση, οπότε παίρνουν μεγαλύτερη αμοιβή, τις εξής:

1. Να παραλάβουν, να ξεφορτώσουν, να εκτελωνίσουν και να μεταφέρουν τα εμπορεύματα είτε στις δικές τους αποθήκες είτε στις αποθήκες του αγοραστή. Ο αποστολέας σ' αυτή την περίπτωση αποστέλλει τα φορτωτικά έγγραφα και προκαταβολή για τα σχετικά έξοδα. Η εταιρεία μετά την εκτέλεση των εντολών αποστέλλει λεπτομερή λογαριασμό των εξόδων, που έχουν καταβληθεί, και το υπόλοιπο, που τυχόν απέμεινε, μετά την αφαίρεση των δικαιωμάτων της.

2. Να ασφαλίσουν τα εμπορεύματα σε οποιαδήποτε εταιρεία της αρεσκείας του δικαιούχου των εμπορευμάτων.

3. Να αποστέλλουν τα εναποθηκευμένα εμπορεύματα στις αποθήκες του σ' οποιοδήποτε μέρος της Ελλάδος ή του εξωτερικού. Σ' αυτή την περίπτωση παραδίδεται έγγραφη εντολή του αποθέτη, που περιέχει σαφείς και λεπτομερείς οδηγίες καθώς και προκαταβολή των απαιτουμένων εξόδων κατ' εκτίμηση.

Η Εταιρεία των Γενικών Αποθηκών ενεργεί σ' όλες τις περιπτώσεις με σωφροσύνη και σύνεση και καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για τη περιφρούρηση των δικαιωμάτων των πελατών της. Δε δίνει καμάτη πληροφορία στους τρίτους για τις ενέργειες των πελατών της, τα συμφέροντα των οποίων ευθυγραμμίζονται προς τα δικά της συμφέροντα.

Ερωτήσεις.

- Ποια ευθύνη φέρουν οι Γενικές Αποθήκες για τα εναποθηκευμένα εμπορεύματα σ' αυτές;
- Πότε απαλλάσσονται από την ευθύνη;
- Ποια εμπορεύματα ή προϊόντα δε γίνονται δεκτά από τις Γενικές Αποθήκες;
- Ποια είναι τα δικαιώματα των Γενικών Αποθηκών;
- Ποια δικαιώματα έχουν οι Γενικές Αποθήκες, αν ο αποθέτης δυστροφεί να πληρώσει τα αποθήκευτρα;
- Αν λήξει η προθεσμία αποθηκεύσεως και ο αποθέτης αρνείται την παραλαβή των εμπορευμάτων ή δεν κάνει ανανέωση της αποθηκεύσεως, ποια δικαιώματα έχουν οι Γενικές Αποθήκες;
- Σε περίπτωση πτωχεύσεως του αποθέτη, πώς μπορούν να ενεργήσουν οι Γενικές Αποθήκες;
- Ποιες πρόσθετες υποχρεώσεις μπορούν να αναλάβουν οι Γενικές Αποθήκες ύστερα από ειδική σύμβαση;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝДЕΚΑΤΟ

ΑΓΟΡΕΣ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

11.1 Αγορές και εμποροπανηγύρεις.

Αγορές δεν καλούνται μόνον οι πράξεις της αγοραπωλησίας εξεταζόμενες από την άποψη του αγοραστή, δηλαδή η παραλαβή του πράγματος και η καταβολή του τιμήματος, αλλά και οι τόποι συγκεντρώσεως των αγοραστών και πωλητών για την πραγματοποίηση των αγοραπωλησιών.

Από αρχαιοτάτων χρόνων είχαν ορισθεί ορισμένοι κεντρικοί χώροι των πόλεων και κωμοπόλεων, όπου οι πωλητές εξέθεταν προς πώληση τα προϊόντα τους, γεωργικά, κτηνοτροφικά και βιοτεχνικά είδη. Στους χώρους αυτούς συγκεντρώνονταν και οι αγοραστές, για να αγοράσουν τα είδη αυτά και να ικανοποιήσουν τις διάφορες ανάγκες τους. Έτσι δημιουργήθηκε η αγορά των Αθηνών, της Σπάρτης, των Θηβών, της Ρώμης κλπ. Με το πέρασμα του χρόνου και την ανάπτυξη της συγκοινωνίας οι αγορές αυτές άρχισαν να διαχωρίζονται κατά προϊόντα και δημιουργήθηκαν οι τοπικές αγορές, όπως η λαχαναγορά, η κρεαταγορά, η ιχθυαγορά κλπ.

Το κράτος για την εξυπηρέτηση των παραγωγών και των καταναλωτών ίδρυσε στην Αθήνα και στον Πειραιά τις λαϊκές αγορές, στις υπόλοιπες δε πόλεις τις εβδομαδιαίες αγορές.

Οι **λαϊκές αγορές** των Αθηνών και Πειραιά γίνονται μια φορά την εβδομάδα σε κάθε συνοικία ορισμένη ημέρα και σε ορισμένο μέρος.

Αρχικός σκοπός των λαϊκών αγορών ήταν η πώληση των γεωργικών κυρίως προϊόντων και μάλιστα των εποχιακών κατ' ευθείαν από τους παραγωγούς στους καταναλωτές χωρίς τη μεσολάβηση μεταπωλητών για το συμφέρον και των δύο. Σήμερα όμως ύστερα από την τεράστια ανάπτυξη των συγκοινωνιακών μέσων δεν πραγματοποιείται αυτός ο σκοπός και όλοι, δύσι προσφέρουν εμπορεύματα στις λαϊκές αγορές, είναι μεταπωλητές και κανένας παραγωγός. Οι παραγωγοί δεν έχουν συμφέρον να εγκαταλείψουν τις εργασίες τους και να πάνε πολλά χιλιόμετρα μακριά στις λαϊκές αγορές, όπου αν δε διαθέσουν όλα τα προϊόντα τους, θα αναγκαστούν να πωλήσουν τα υπόλοιπα σ' εξευτελιστικές τιμές, για να μη τα ξαναμεταφέρουν πάλι πίσω. Προτιμούν να τα διαθέσουν σε μικρότερες τιμές και στον τόπο της εργασίας τους, για να εξοικονομούν έτσι πολύτιμο χρόνο για την παραγωγή.

Παρ' όλα αυτά οι λαϊκές αγορές εξακολουθούν και θα εξακολουθούν να λειτουργούν σ' όλες τις συνοικίες της πρώην Διοικήσεως πρωτευούσης, γιατί χωρίς

αμφιβολία τα προϊόντα, που πωλούνται σ' αυτές, είναι φθηνότερα, αφού δεν έχουν επιβαρυνθεί με ενοίκια, φωτισμό, θέρμανση, καθαριότητα κλπ. των καταστημάτων των ειδών αυτών και γιατί οι τιμές των αγαθών συμπιέζονται λόγω αυξήσεως των συναλλαγών και έτσι ικανοποιούνται οι αγοραστές.

Οι εβδομαδιαίες αγορές λειτουργούν στις μεγάλες επαρχιακές πόλεις κάθε εβδομάδα και μάλιστα ορισμένη ημέρα σε κοινόχρηστους χώρους. Ο σκοπός τους είναι να μπορέσουν οι παραγωγοί να διαθέσουν τα προϊόντα τους κατ' ευθείαν στους καταναλωτές χωρίς τη μεσολάβηση ενδιαμέσων για το συμφέρον και των δύο.

Με το πέρασμα του χρόνου και την ανάπτυξη των συγκοινωνιακών μέσων η έννοια της αγοράς διευρύνθηκε ακόμη περισσότερο και δεν περιλαμβάνει το χώρο μιας πόλεως μόνο αλλ' ολόκληρης περιφέρειας, όπως είναι η αγορά της Πελοποννήσου, η αγορά της Μακεδονίας και ολοκλήρων κρατών, όπως είναι η αγορά της Ιταλίας, η αγορά των Ινδιών, αλλά και σύνολο κρατών ακόμη, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.), που λέγεται και Ευρωπαϊκή Αγορά και περιλαμβάνει το σύνολο των συναλλαγών εννέα εν όλω κρατών, της Γαλλίας, Δυτ. Γερμανίας, Ιταλίας, Βελγίου, Ολλανδίας, Λουξεμβούργου, Αγγλίας, Δανίας και Ιρλανδίας και έχει σαν σκοπό την ενίσχυση των συναλλαγών μεταξύ των χωρών αυτών, σαν πρόγραμμα δε την επέκτασή της σ' ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο και πέρα απ' αυτόν. Με την Ε.Ο.Κ. έχει συνδεθεί και η Ελλάδα από τον 1962 και σήμερα ελπίζεται η ένταξή της σ' αυτή, ώστε να γίνει το δέκατο μέλος της.

Είδος αγοράς αποτελούν επίσης και τα χρηματιστήρια, στα οποία διαπραγματεύονται ορισμένα είδη εμπορευμάτων (χρηματιστήρια εμπορευμάτων) ή ορισμένα είδη αξιών (χρηματιστήρια αξιών) και λειτουργούν στις πρωτεύουσες των Κρατών και στις μεγαλύτερες πόλεις τους.

Εμποροπανηγύρεις λέγονται οι αγορές, που γίνονται στις κεντρικότερες πόλεις κυρίως, μία ή δύο φορές το έτος και συνδυάζονται συνήθως με θρησκευτικές εορτές. Διαρκούν 2 έως 10 το πολύ ημέρες και ιδίως το καλοκαίρι, όπου διακόπτεται η γεωργική παραγωγή και οι άνθρωποι μπορούν να παραμείνουν στο ύπαιθρο. Πολλές φορές οι εμποροπανηγύρεις συνδυάζονται και με αγώνες και εκθέσεις.

Στην αρχή οι εμποροπανηγύρεις είχαν τοπικό χαρακτήρα και απέβλεπαν στην κάλυψη των αναγκών ενός τόπου, όπως είναι της Χαλκίδας, του Βόλου, της Λαμίας κλπ. Αργότερα όμως απέκτησαν διεθνή χαρακτήρα και συγκεντρώνονταν άτομα από διάφορα κράτη, όπως είναι πολλών πόλεων της Γαλλίας, Ιταλίας, Αγγλίας, Γερμανίας, Αμερικής κλπ. και στην Ελλάδα της Θεσσαλονίκης, διαρκούν δε πολλές ημέρες. Από τις διεθνείς αυτές εμποροπανηγύρεις προήλθαν και οι διεθνείς εκθέσεις.

Η δημιουργία των εμποροπανηγύρεων οφείλεται στην έλλειψη συγκοινωνιών μέσων επικοινωνίας του κοινού με τους εμπόρους και κυρίως στην προσπάθεια διαθέσεως των νέων ειδών και των νέων επιτεύξεων τις τεχνικής.

Σήμερα, όταν τα μέσα συγκοινωνίας και τηλεπικοινωνίας του ανθρώπου αναπτύχθηκαν τόσο πολύ και ο εισαγωγέας και ο εξαγωγέας κάθε χώρας γνωρίζει τις τιμές και τα νέα προϊόντα όλων των άλλων χωρών με τον τηλέγραφο και το τηλέφωνο, έπαισαν να παρουσιάζουν το ενδιαφέρον, ιδίως οι διεθνείς εμποροπανηγύρεις, που είχαν άλλοτε, και παραχώρησαν τη θέση τους στις εμπορικές

εκθέσεις. Παρ' όλα αυτά οι τοπικές εμποροπανηγύρεις των πόλεων και κωμοπόλεων της Ελλάδας εξακολουθούν να λειτουργούν και να παρουσιάζουν μεγάλη κίνηση σ' εμπορικές πράξεις. Όλες λειτουργούν ύστερα από άδεια του Κράτους και σε ορισμένες ημέρες του έτους. Αποτελούν σταθμό και αφετηρία των εμπορικών συναλλαγών του τόπου όπου γίνονται.

Ερωτήσεις.

1. Τι λέγονται αγορές;
2. Πότε δημιουργήθηκαν οι αγορές και πού λειτουργούν;
3. Σήμερα οι αγορές των μεγάλων πόλεων ποια μορφή παρουσιάζουν;
4. Πού λειτουργούν οι λαϊκές αγορές και ποιος ήταν ο αρχικός τους σκοπός;
5. Γιατί δεν πραγματοποιείται σήμερα ο αρχικός τους σκοπός;
6. Γιατί εξακολουθούν να λειτουργούν οι λαϊκές αγορές;
7. Πού λειτουργούν οι εβδομαδιαίες αγορές και ποιος ο σκοπός τους;
8. Ποιο χώρο περιλαμβάνει σήμερα η έννοια της αγοράς;
9. Τι είναι η Ε.Ο.Κ. και ποιο χώρο σήμερα καταλαμβάνει;
10. Ποιος ο σκοπός και ποιο το μελλοντικό πρόγραμμα της Ε.Ο.Κ;
11. Τι είναι τα χρηματιστήρια και πού λειτουργούν;
12. Τι είναι οι εμποροπανηγύρεις;
13. Ποιος ο αρχικός χαρακτήρας των εμποροπανηγύρεων και ποιος ο μετέπειτα;
14. Πού οφείλεται η δημιουργία των εμποροπανηγύρεων;
15. Γιατί δεν παρουσιάζουν σήμερα ενδιαφέρον οι διεθνείς εμποροπανηγύρεις;
16. Πώς λειτουργούν σήμερα οι τοπικές εμποροπανηγύρεις και ποια η σημασία τους;

•11.2 Οι εμπορικές εκθέσεις και οι διακρίσεις τους.

Η Δ.Ε.Θ.

Εμπορική έκθεση καλείται ο χώρος, όπου εκτίθενται τα ίδια τα προϊόντα γης ή τέχνης ή επιστήμης μιας ή περισσοτέρων χωρών με σκοπό τη διάδοσή τους.

Το σπουδαιότερο και κεντρικότερο πρόβλημα των επιχειρήσεων από την εποχή της μηχανοποίησεως της παραγωγής είναι η διάθεση των ετοίμων προϊόντων, από την οποία εξαρτάται και η κατοπινή παραγωγή αλλά και η μετέπειτα λειτουργία τους.

Σήμερα υπάρχουν πολλά μέσα για τη διάδοση των προϊόντων των διαφόρων επιχειρήσεων, τα σπουδαιότερα των οποίων είναι κυρίως οι παντός είδους διαφημίσεις με τα έντυπα, το ραδιόφωνο, την τηλεόραση κλπ., και τα δειγματολόγια, βάσει των οποίων διαθέτουν τα προϊόντα των επιχειρήσεων οι αντιπρόσωποι, οι παραγγελιοδόχοι και οι περιοδεύοντες υπάλληλοί τους.

Τα δειγματολόγια μπορούν να εφαρμοσθούν για προϊόντα, που κόβονται από το κύριο προϊόν, όπως είναι τα υφάσματα, η για προϊόντα που είναι μικρά σε δύκο και ελαφρά σε βάρος, όπως τα μανδήλια, οι κάλτσες, τα κοσμήματα, τα κουμπιά κλπ. Για τα ογκώδη όμως και βαριά αντικείμενα, όπως είναι τα παντός είδους μηχανήματα, τα αυτοκίνητα, τα έπιπλα κλπ., οι επιχειρήσεις διαθέτουν ειδικούς χώρους σε κεντρικά σημεία των πόλεων, όπου εκθέτουν τα προϊόντα τους, ενώ το εργοστάσιο παραγωγής βρίσκεται συνήθως εκτός της πόλεως, στη βιομηχανική ζώνη. Οι χώροι

αυτοί λέγονται **εκθέσεις** και χρησιμεύουν και για καταστήματα πωλήσεων των επιχειρήσεων, στις οποίες ανήκουν.

Τα προϊόντα που εκτίθενται στις εκθέσεις, σπάνια πωλούνται τα ίδια, χρησιμεύουν σαν δειγματολόγια, για να αναθέτουν βάσει αυτών, τις παραγγελίες τους οι ενδιαφερόμενοι, οι οποίες διαβιβάζονται στα εργοστάσια προς εκτέλεση.

Οι μεγάλες επιχειρήσεις δεν ιδρύουν εκθέσεις στις πόλεις μόνο, που έχουν τα εργοστάσιά τους, αλλά και στις άλλες πόλεις του εσωτερικού από τις οποίες είναι δυνατό να λάβουν παραγγελίες και στις μεγαλύτερες πόλεις του εξωτερικού, όπως είναι οι βιομηχανίες αυτοκινήτων, γεωργικών μηχανημάτων κλπ. Οι εκθέσεις αυτές μοιάζουν προς τα υποκαταστήματα των μεγάλων εμπορικών επιχειρήσεων.

Διακρίσεις των εκθέσεων. Αν η έκθεση ανήκει σε μια επιχείρηση ή σ' ένα μόνο άτομο, καλλιτέχνη κλπ. λέγεται **ατομική**, αν δε σε περισσότερα άτομα, που ανήκουν στο ίδιο έθνος, **εθνική**. Η εθνική έκθεση έχει σκοπό να επιδείξει την προαγωγή της παραγωγής των προϊόντων γης ή τέχνης η επιστήμης της χώρας, στην οποία ανήκει. Τέτοιες εκθέσεις συνήθως γίνονται στο Ζάππειο Μέγαρο των Αθηνών και έχουν σκοπό την προβολή όλης της Ελλάδος. **Διεθνής** λέγεται η έκθεση εκείνη στην οποία μπορούν να λάβουν μέρος εκθέματα πολλών Κρατών, όπως είναι στην Ελλάδα η Διεθνής 'Έκθεση Θεσσαλονίκης, (σχ. 11.2) η οποία ονομάσθηκε έτσι από το 1927 ενώ πρώτα είχε τον τίτλο της εμποροπανηγύρεως. Διαρκεί ένα μήνα, το Σεπτέμβριο κάθε έτους. Έχει μόνιμες εγκαταστάσεις και συγκεντρώνει κάθε χρόνο εκθέματα 35 και πλέον χωρών των πέντε ηπείρων. Η Δ.Ε.Θ. έχει τεράστια σημασία για την Εθνική Οικονομία της Ελλάδος, γιατί ο Έλληνας παραγωγός μπορεί εύκολα να προμηθευθεί τα πλέον τέλεια και σύγχρονα μηχανήματα για την επαύξηση της παραγωγής του.

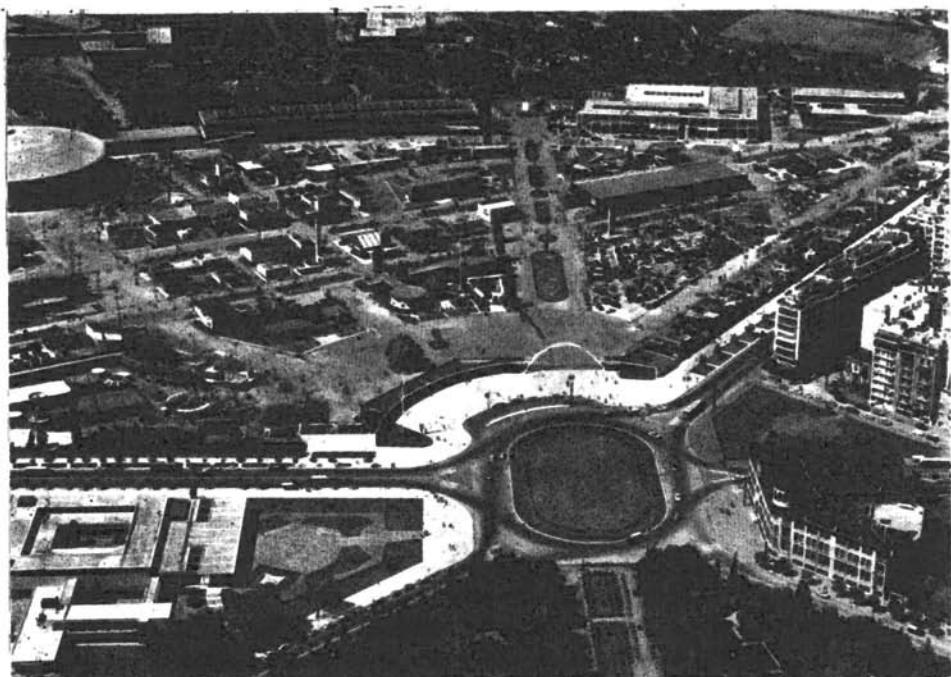
Οι διεθνείς εκθέσεις έχουν τεράστια σημασία και συγκεντρώνουν πλήθος κόσμου, που έρχεται για να αποθαυμάσει την προαγωγή της τέχνης και της επιστήμης των χωρών, που συμμετέχουν σ' αυτές και να προμηθευθεί παραγγέλοντας τα είδη, που έχει ανάγκη.

Εκτός από τις διεθνείς αυτές εκθέσεις υπάρχουν και οι **τοπικές εκθέσεις**, γεωργικές, κτηνοτροφικές κλπ. οι οποίες έχουν σκοπό την προαγωγή της γεωργίας, κτηνοτροφίας κλπ. ενός νομού ή μιας επαρχίας ή μιας περιφερείας, όπως είναι η γεωργική έκθεση Ευβοίας, η Κτηνοτροφική 'Έκθεση Τρικάλων κλπ. Οι εκθέσεις αυτές διοργανώνονται από το Κράτος σε άνισα χρονικά διαστήματα και έχουν σκοπό την ανάπτυξη του ζήλου για την καλλιέρευση των μεθόδων παραγωγής και τη δημιουργία άμιλλας μεταξύ τους, που ενισχύεται και με τη χορήγηση διαφόρων βραβείων και επαίνων.

Τέλος πολλές σοβαρές επιχειρήσεις διοργανώνουν προς διάδοση των προϊόντων τους **πλωτές διαρκείς εκθέσεις**, που παραμένουν συνεχώς σε πλοίο ειδικώς διαρρυθμισμένο. Το πλοίο επισκέπτεται διαφόρους λιμένες του εσωτερικού και του εξωτερικού προς επίδειξη των προϊόντων, που φέρει και βάσει αυτών παίρνει παραγγελίες, τις οποίες αποστέλλει στο εργοστάσιο προς εκτέλεση. Είναι ένας άριστος τρόπος διαφημίσεως και προσελκύσεως πελατείας.

Ερωτήσεις.

- Τι λέγεται εμπορική έκθεση;
- Ποιο είναι σήμερα το σπουδαιότερο και κεντρικότερο πρόβλημα των επιχειρήσεων;

©

β)

Σχ. 11.2.

Η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης: α) Γενική άποψη. β) Μερική άποψη.

3. Πώς ενεργούν οι επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού;
4. Πώς ιδρύονται οι εκθέσεις;
5. Ποια έκθεση καλείται απομική, ποια εθνική και ποια διεθνής;
6. Τι γνωρίζετε για τη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης και ποια είναι η σημασία της;
7. Ποιες εκθέσεις λέγονται τοπικές και ποιος είναι ο σκοπός τους;
8. Ποιες εκθέσεις λέγονται πλωτές και ποιος είναι ο σκοπός τους;

11.3 Αίθουσες Πλειστηριασμού.

Αίθουσες πλειστηριασμού καλούνται οι καλώς οργανωμένες αίθουσες, που αναλαμβάνουν να πωλούν σε πλειοδοτικό διαγωνισμό μεταχειρισμένα κινητά αντικείμενα, όπως έπιπλα, κοσμήματα, ενδύματα, έργα τέχνης, κλπ., τα οποία ανήκουν σε τρίτους για λογαριασμό τους.

Όσοι έχουν ανάγκη από χρήματα ή όσοι επιθυμούν ν' αλλάξουν την επίπλωσή τους δίνουν στις υπηρεσίες των αιθουσών τα μεταχειρισμένα είδη τους με την εντολή να τα πωλήσουν στην καλύτερη δυνατή τιμή ή σε ορισμένη τιμή ή στην πρώτη τιμή κλπ. Η εντολή, που περιέχει και την προμήθεια, καταχωρείται σε διπλότυπο βιβλίο και υπογράφεται από τον εντολέα και τον εντολοδόχο. Το ένα αντίτυπο δίδεται στον εντολέα και το άλλο παραμένει στο στέλεχος.

Σε ορισμένη ώρα και ημέρα συγκεντρώνονται οι αγοραστές στην αίθουσα πλειστηριασμού, όπου ο κήρυκας εκφωνεί τις τιμές, που προσφέρονται. Τελικά το αντικείμενο κατακυρώνεται σ' εκείνον τον αγοραστή, που θα προσφέρει τη μεγαλύτερη τιμή (πλειοδότης) και εφ' όσον η τιμή αυτή βρίσκεται μέσα στα όρια της εντολής, αλλιώς δεν πραγματοποιείται η πώληση και ο πλειστηριασμός επαναλαμβάνεται άλλη ημέρα.

Από το ποσό της πωλήσεως παρακρατείται η προμήθεια της αίθουσας, η οποία είναι ανάλογη προς την αξία του αντικειμένου που πουλήθηκε και τα υπόλοιπα παραδίδονται στο δικαιούχο του πράγματος. Τον πλειστηριασμό μπορεί να παρακολουθεί και ο ίδιος ο ιδιοκτήτης χωρίς όμως να μπορεί να υπερθεματίσει.

Εκείνος που έχει την επιχειρήση αιθουσών πλειστηριασμών είναι έμπορος και έχει όλες τις υποχρεώσεις του εμπόρου. Είναι ακόμη υποχρεωμένος να τηρεί απόλυτη εχεμύθεια του ονόματος του ιδιοκτήτη και των όρων της πωλήσεως.

Τέτοιες επιχειρήσεις δεν υπάρχουν σήμερα στην Ελλάδα. Παλιότερα λειτουργόύσαν αρκετές, αλλά δεν προόδευσαν, γιατί η Ελλάδα είναι μικρό και υπανάπτυκτο κράτος. Στην Αγγλία, Γαλλία και τα λοιπά ευρωπαϊκά κράτη λειτουργούν πολλές επιχειρήσεις αυτού του είδους και εξυπηρετούν όχι μόνο τους πωλητές, από τους οποίους άλλοι μεν υποφέρουν οικονομικά και δεν μπορούν να βρουν αλλιώς χρήματα, άλλοι δεν επιθυμούν να γίνουν γνωστοί, όταν μάλιστα πρόκειται για κοσμήματα ή έργα τέχνης μεγάλης αξίας, άλλοι τέλος επειδή επιθυμούν να συγχρονίσουν π.χ. τα έπιπλά τους κλπ. αλλά και τους αγοραστές, οι οποίοι μπορούν να προμηθευθούν πράγματα λίγο μεταχειρισμένα σε τιμή ευκαιρίας, γι' αυτό οι αίθουσες αυτές καλούνται και «αίθουσες ευκαιρίας».

Ερωτήσεις.

1. Ποιες λέγονται αίθουσες πλειστηριασμού;

2. Ποιοι καταφεύγουν στις αίθουσες πλειστηριασμού, για να πωλήσουν;
 3. Ποια τιμή καθορίζεται κατά την ανάθεση της πωλήσεως;
 4. Πού καταχωρείται η εντολή πωλήσεως και τι πρέπει να περιέχει;
 5. Πώς γίνεται η εκποίηση;
 6. Μπορεί να παρακολουθεί την εκποίηση ο ιδιοκτήτης του πράγματος και να λαμβάνει μέρος σ' αυτή;
 7. Ποιες είναι οι υποχρεώσεις εκείνου που έχει την επιχείρηση αίθουσας πλειστηριασμού;
 8. Γιατί δεν υπάρχουν σήμερα αίθουσες πλειστηριασμού στην Ελλάδα;
 9. Ποιους εξυπηρετούν σήμερα οι αίθουσες πλειστηριασμού και με ποιο τρόπο;
-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

*12.1 Τα χρηματιστήρια και οι διακρίσεις τους.

Χρηματιστήρια λέγονται οι οργανισμοί και τα καταστήματα, μέσα στα οποία διεξάγονται αγοραπωλησίες εμπορευμάτων και κινητών αξιών σε ορισμένη ώρα των εργασίμων ημερών και κατά τον πιο τέλειο, γρήγορο και αδιάβλητο τρόπο.

Τα Χρηματιστήρια ανάλογα με τον τρόπο της συστάσεως και λειτουργίας τους διακρίνονται σε επίσημα και ανεπίσημα.

Επίσημα λέγονται τα Χρηματιστήρια, που ιδρύονται και ελέγχονται από το Κράτος, το οποίο εγκρίνει το καταστατικό και τους κανονισμούς τους και διορίζει τους Χρηματιστές και τους Μεσίτες. Τα περισσότερα Χρηματιστήρια, που λειτουργούν σήμερον στην Ευρώπη, είναι επίσημα, όπως των Παρισίων, της Βιέννης, του Αμβούργου, των Αθηνών, του Πειραιά, της Θεσσαλονίκης κ.λπ.

Ελεύθερα λέγονται τα Χρηματιστήρια που ιδρύονται και λειτουργούν με ιδιωτική πρωτοβουλία και ιδίως των εταιρειών. Τέτοια χρηματιστήρια είναι του Λονδίνου, της N. Υόρκης κ.λπ.

Ανάλογα με το αντικείμενο, με το οποίο ασχολούνται διακρίνονται σε Χρηματιστήρια εμπορευμάτων και Χρηματιστήρια αξιών.

Χρηματιστήρια εμπορευμάτων λέγονται τα Χρηματιστήρια, που ασχολούνται με αγοραπωλησίες εμπορευμάτων, σιτηρών, καφέ, ζάχαρης, βάμβακα, σταφίδας, μεταλλευμάτων κ.λπ.

Στην Ελλάδα λειτουργούν δυο Χρηματιστήρια Εμπορευμάτων, του Πειραιά από το 1924 και της Θεσσαλονίκης από το 1925.

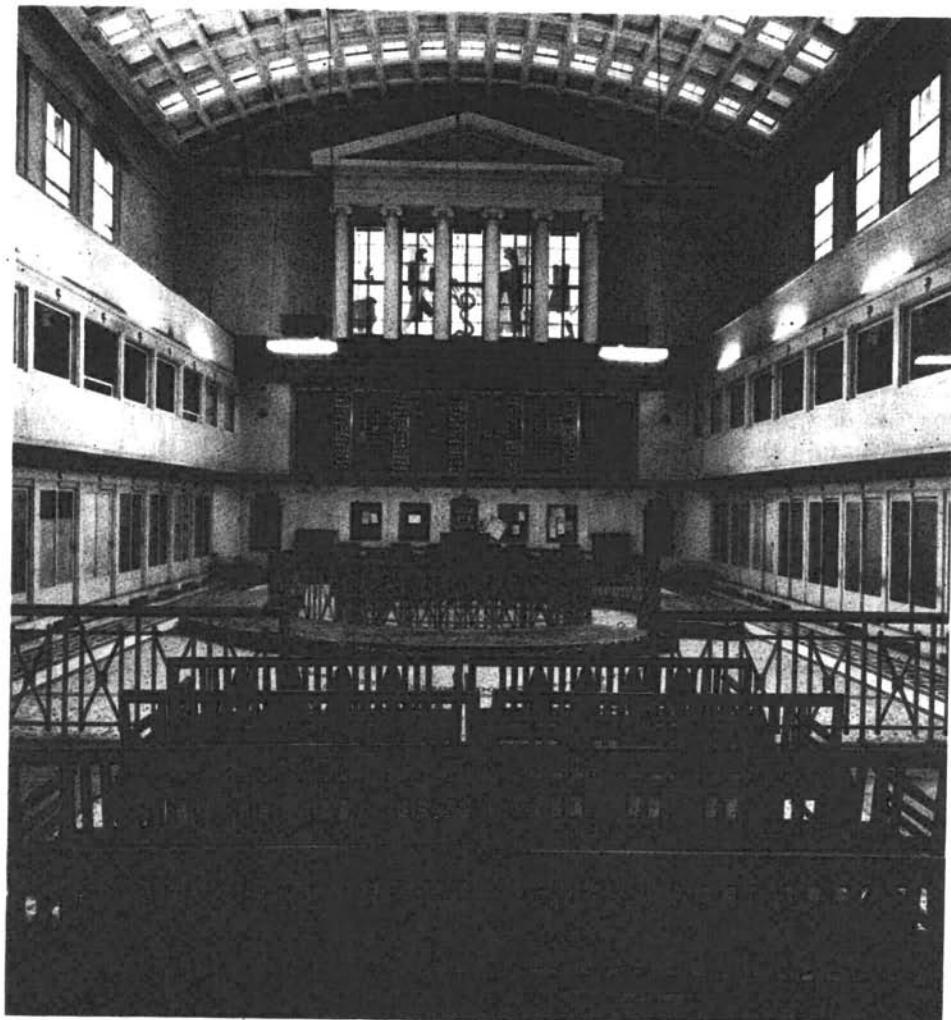
Χρηματιστήρια αξιών λέγονται τα Χρηματιστήρια, που ασχολούνται με αγοραπωλησίες ξένων νομισμάτων (συναλλάγματος) και τίτλων δηλαδή ομολογιών Κρατικών δανείων ή διαφόρων άλλων οργανισμών και μετοχών Ανωνύμων Εταιρειών.

Στην Ελλάδα υπάρχει ένα Χρηματιστήριο αξιών των Αθηνών (σχ. 12.1) το οποίο λειτουργεί από το 1876. Σ' αυτό γίνονται σήμερα αγοραπωλησίες τίτλων (ομολογιών και μετοχών) και όχι ξένων νομισμάτων (συναλλάγματος) με την αγοραπωλησία των οποίων ασχολείται μόνον η Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με το νόμο «Περί προστασίας του Εθνικού Νομίσματος».

Ερωτήσεις

1. Ι: καλούνται χρηματιστήρια;
2. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνονται τα χρηματιστήρια;

3. Ποια χρηματιστήρια λέγονται επίσημα και ποια ελεύθερα;
4. Τα χρηματιστήρια, που λειτουργούν στην Ελλάδα, είναι επίσημα ή ελεύθερα;
5. Ποια χρηματιστήρια λέγονται εμπορευμάτων και ποια αξιών;
6. Ποια χρηματιστήρια λειτουργούν στην Ελλάδα και από ποιο έτος;
7. Γιατί στο χρηματιστήριο Αθηνών δε γίνονται αγοραπωλησίες συναλλάγματος;

Σχ. 12.1.
Εσωτερική άποψη του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών.

12.2 Χρηματιστήρια εμπορευμάτων.

Αντικείμενο των αγοραπωλησιών, που γίνονται στα χρηματιστήρια εμπορευμάτων, δεν είναι όλα τα εμπορεύματα, αλλ' εκείνα των οποίων μπορούμε εύκολα να

καθορίσουμε την ποιότητα και τα τυποποιημένα. Τα εμπορεύματα αυτά καθορίζονται από το Υπουργείο Εμπορίου ύστερα από πρόταση του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου και λέγονται **Χρηματιστηριακά πράγματα**.

Σκοπός των Χρηματιστηρίων εμπορευμάτων είναι: 1) Ο προσδιορισμός της πραγματικής αξίας των χρηματιστηριακών πραγμάτων με τη συγκέντρωση της προσφοράς και της ζητήσεως. 2) Η γρήγορη και εύκολη διεξαγωγή των αγοραπωλησιών εμπορευμάτων χονδρικώς και 3) Η δίκαιη και σύντομη εκδίκαση των διαφορών, που παρουσιάζονται κάθε φορά μεταξύ των συμβαλλομένων.

Μέλη του χρηματιστηρίου είναι: 1) Οι έμποροι και οι βιομήχανοι που είναι γραμμένοι στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο της περιφερείας του χρηματιστηρίου. 2) Οι εμπορικές και βιομηχανικές εταιρείες της ίδιας περιφέρειας και 3) οι μεσίτες του χρηματιστηρίου εμπορευμάτων.

Μεσίτες στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων μπορούν να διορισθούν οι 'Ελληνες πολίτες, που έχουν συμπληρώσει το 25ο έτος της ηλικίας τους, ασκούν όλα τα αστικά και πολιτικά τους δικαιώματα, έχουν διατελέσει επί δύο χρόνια τουλάχιστον μεσίτες Αθηνών, Πειραιά ή Θεσσαλονίκης, είναι απόφοιτοι Λυκείου και έχουν καταβάλει ορισμένη χρηματική εγγύηση.

Οι μεσίτες δεν μπορούν να εκτελούν πράξεις για δικό τους λογαριασμό, αλλά μεσολαβούν μεταξύ αγοραστή και πωλητή για τη σύμβαση της αγοραπωλησίας, ύστερα από την πραγματοποίηση της οποίας παίρνουν αμοιβή και από τους δύο, που λέγεται μεσιτεία.

Η Διοίκηση του χρηματιστηρίου εμπορευμάτων ασκείται από τρία συλλογικά όργανα: α) από τη Γενική Συνέλευση των μελών του, β) τη Χρηματιστηριακή Επιτροπεία και γ) τη Γνωμοδοτική Επιτροπή.

α) **Η Γενική Συνέλευση** των μελών αποτελεί το ανώτατο διοικητικό όργανο του χρηματιστηρίου και ασχολείται με τα κυριότερα ζητήματα. Βρίσκεται εν απαρτίᾳ, όταν συγκεντρώνεται το 1/4 τουλάχιστον των μελών του.

β) **Η Χρηματιστηριακή Επιτροπεία** εκλέγεται κάθε δύο χρόνια και αποτελείται από 10 μέλη, εκ των οποίων ο πρόεδρος και 4 μέλη εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μελών, τα υπόλοιπα 4 ορίζονται από το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο και το πέμπτο είναι ο εκάστοτε Διευθυντής της Τραπέζης της Ελλάδος.

Η **γνωμοδοτική επιτροπή** αποτελείται από 12 μέλη και επιλύει φιλικώς τις διαφορές, που προκύπτουν μεταξύ των συμβαλλομένων. Οι αποφάσεις της δεν είναι υποχρεωτικές για τους συμβαλλομένους. Αν λοιπόν ένας από αυτούς ή και οι δύο δεν ικανοποιηθούν, καταφεύγουν στο Πρωτοβάθμιο **Διαιτητικό Δικαστήριο**, που αποτελείται από έναν πρόεδρο και δύο μέλη του χρηματιστηρίου. Ο πρόεδρος εκλέγεται για ένα μήνα, ένας από δώδεκα υποψήφιους και τα μέλη με κλήρωση κατά την πρώτη εβδομάδα κάθε μήνα από 40 υποψήφια μέλη του χρηματιστηρίου.

Η απόφαση του πρωτοβάθμιου Διαιτητικού Δικαστηρίου είναι υποχρεωτική και τελεσίδικη και για τους δύο διαδίκους, εκτός αν η διαφορά ξεπερνάει τις 2.500 μεταλλικές δραχμές ή η αξία του επιδίκου εμπορεύματος ξεπερνάει τις 50.000 μεταλλικές δραχμές, οπότε οι διάδικοι ή ο ένας από αυτούς μπορεί να καταφύγει στο **Δευτεροβάθμιο Διαιτητικό Δικαστήριο του χρηματιστηρίου**.

Πρόεδρος αυτού του δικαστηρίου είναι εφέτης και μέλη δύο από τους 12 υποψήφιους προέδρους, που εκλέγονται με κλήρωση και εξαιρείται εκείνος, που

εκδίκασε την υπόθεση. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου αυτού είναι υποχρεωτικές και τελεσίδικες και για τους δύο διαδίκους.

Ερωτήσεις.

1. Ποια λέγονται Χρηματιστηριακά πράγματα;
2. Ποιος είναι ο σκοπός των χρηματιστηρίων εμπορευμάτων;
3. Ποια είναι τα μέλη του χρηματιστηρίου εμπορευμάτων;
4. Ποιος μπορεί να διορισθεί μεσίτης του χρηματιστηρίου εμπορευμάτων;
5. Ποιο είναι το έργο των μεσιτών και ποια τα δικαιώματά τους;
6. Ποια είναι τα όργανα Διοικήσεως του χρηματιστηρίου εμπορευμάτων;
7. Τι γνωρίζετε για τη Γενική Συνέλευση των μελών του χρηματιστηρίου εμπορευμάτων;
8. Τι γνωρίζετε για τη χρηματιστηριακή Επιτροπή;
9. Τι γνωρίζετε για τη Γνωμοδοτική Επιτροπή;
10. Τι γνωρίζετε για το Πρωτοβάθμιο και τι για το Δευτεροβάθμιο Διαιτητικό Δικαστήριο;

12.3 Σύμβαση αγοραπωλησίας στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων.

Η σύμβαση αγοραπωλησίας εμπορευμάτων στο χρηματιστήριο μπορεί να γίνει είτε με μεσίτη, στον οποίο δίδεται η εντολή αγοράς ή πωλήσεως είτε χωρίς αυτόν κατ' ευθείαν μεταξύ των συμβαλλομένων, οι οποίοι μπορεί να είναι μέλη αυτού ή όχι.

Όταν η αγοραπωλησία γίνεται με μεσίτη και βρεθεί ο αντισυμβαλλόμενος, ο μεσίτης συντάσσει το συμφωνητικό (υπόδειγμα του οποίου παραθέτομε κατωτέρω) και στο οποίο αναγράφονται τα στοιχεία του αγοραστή και του πωλητή και όλοι οι όροι της αγοραπωλησίας δηλαδή το είδος, η ποιότητα, η συσκευασία, η τιμή, ο χρόνος της φορτώσεως, οι όροι της παραδόσεως, η πληρωμή και οι λοιποί όροι και οι ειδικές τυχόν συμφωνίες.

Το συμφωνητικό συντάσσεται σε τέσσερα αντίτυπα, από ένα δίδεται στον αγοραστή και πωλητή, ένα παραδίδεται στο Διευθυντή του χρηματιστηρίου και το τέταρτο παραμένει στο μεσίτη (σχ. 12.3). Αν η αγοραπωλησία γίνει χωρίς τη μεσολάβηση του μεσίτη, το συμφωνητικό συντάσσεται σε τρία αντίτυπα. Και στην περίπτωση όμως αυτή η προμήθεια καταβάλλεται στο Χρηματιστήριο και μοιράζεται μεταξύ όλων των μεσιτών.

Στην πρώτη περίπτωση το συμφωνητικό υπογράφεται από τον αγοραστή, τον πωλητή και το μεσίτη, ενώ στη δεύτερη περίπτωση μόνο από τον αγοραστή και τον πωλητή.

Η αγοραπωλησία μπορεί να γίνει είτε μέ δείγμα, που σφραγίζεται και παραδίδεται στο διευθυντή του Χρηματιστηρίου ή χωρίς δείγμα, όταν πρόκειται για τυποποιημένο εμπόρευμα.

Οι χρηματιστηριακές πράξεις διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες κατά την προθεσμία της εκτελέσεως:

α) Σε πράξεις χωρίς χρηματιστηριακή προθεσμία και β) σε πράξεις με χρηματιστηριακή προθεσμία.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ

A

Μεσίτης

ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟΝ
ΓΕΝΙΚΟΝ
(Άνευ Χρηματοπριακής προθιμίας)

Πωλητής _____

Αγοραστής _____

ΕΙδος _____

Προέλευσις - Ποιότης _____

Συσκευασία _____

Ποσότης _____

Τιμή _____

Χρόνος φορτώσεως _____

Όροι παραδόσεως _____

Πληρωμή _____

Ασφάλεια _____

Λοιποί όροι _____

ΕΙΔΙΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ

ΕΙΔΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΣΣΕΙ

Οι συμβέλλομενοι ομαλογούσιν, ότι δέχονται την διαιτητικήν λύσιν πάσης, τυχόν, προκυψόντος διαφοράς επί της εκτελέσεως του παρόντος κατά τας οικείας διατάξεις του Νόμο Απερί Χρηματιστηρίων Εμπορευμάτων

Το παρόν Συμφωνητικόν συνομολογείται υπό τους όρους και τις διατάξεις των σχετικών «περί Χρηματιστηρίων Γενικού Νομοθετήματων και των Κανονισμών του Χ.Ε.Π» εκτός ειδικών συμφωνητικών εντός πάντες των ορίων των νομίμων διατάξεων, αναγραφομένων εν τη οικείᾳ στήλῃ.

Εν Ημεραι τη
Ο ΗΜΑΝΗΣ Ο ΜΕΣΙΤΗΣ Ι96 Ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ

Της ημέρας Συμφωνητικού

**Σ. 12.3.
Υπόδειγμα Συμφωνητικού.**

α) Πράξεις χωρίς χρηματιστηριακή προθεσμία λέγονται οι πράξεις εκείνες, τις οποίες έχουν σκοπό να εκτελέσουν οι συμβαλλόμενοι χωρίς να αποβλέπουν σε κέρδος. Επειδή το χρονικό διάστημα μεταξύ της συμβάσεως της πράξεως και της παραδόσεως του εμπορεύματος είναι ελάχιστο, δεν υπάρχει περιθώριο κερδοσκοπίας και οι δύο συμβαλλόμενοι καταρτίζουν την πράξη, για να την εκτελέσουν και όχι να κερδοσκοπήσουν. Αυτό αναγράφεται και στο πίσω μέρος του συμφωνητικού.

«Το παρόν συμφωνητικό επιβάλλει πάντοτε παραλαβή και παράδοση εμπορεύματος μη επιτρεπομένου του διακανονισμού της συναλλαγής δια καταβολής διαφοράς».

Στη συνέχεια αναγράφονται οι όροι, που μπορούν να συνομολογηθούν με το παρόν συμφωνητικό για το χρόνο παραδόσεως του εμπορεύματος και είναι οι εξής:

1. Άμεση παράδοση: Με τον όρο αυτό οι συμβαλλόμενοι είναι υποχρεωμένοι να παραδώσουν και να παραλάβουν το εμπόρευμα μέσα σε 48 εργάσιμες ώρες από τη συνομολόγηση της συναλλαγής.

2. Φορτίο εν πλω: Με τον όρο αυτό εννοείται ότι το φορτίο βρίσκεται πάνω στο πλοίο, που αναχώρησε από το λιμάνι της φορτώσεως και ταξιδεύει.

3. Φορτίο φορτωμένο: Η φόρτωση έχει γίνει σε ορισμένο πλοίο, ανεξάρτητα αν αναχώρησε ή όχι από το λιμάνι της φορτώσεως και

4. Μελλοντική άμεση ή ταχεία φόρτωση: Η φόρτωση θα γίνει μέσα σε 15 ημέρες στην πρώτη περίπτωση και μέσα σε 21 ημέρες στη δεύτερη περίπτωση.

β) Πράξεις με χρηματιστηριακή προθεσμία. Λέγονται οι πράξεις, τις οποίες οι συμβαλλόμενοι έχουν σκοπό να μην εκτελέσουν αλλά να καταβάλλουν τη διαφορά, που μπορεί να προκύψει μεταξύ της τιμής, που έχει συμφωνηθεί και της τιμής κατά την ημέρα της παραδόσεως. Συνεπώς μπορεί να αφορούν και εμπόρευμα, που δεν έχει παραχθεί ακόμη ή βρίσκεται στο στάδιο της παραγωγής. Η προθεσμία αυτή μπορεί να φτάσει τους 13 μήνες.

Συμφωνεί π.χ. ο κ. Ανδρέου να πωλήσει στον κ. Βασιλείου 100 κιλά λάδι οξύτητας $0^{\circ} - 1^{\circ}$ προς 80 δραχμές το κιλό. Αν κατά το χρόνο της παραλαβής η επίσημη τιμή του λαδιού είναι 78 δρχ. κατά κιλό, ο αγοραστής θά αγοράσει προς 78 δρχ. και θα πωλήσει προς 80 δρχ. άρα κερδίζει 2 δρχ. κατά κιλό, ενώ ο πωλητής θα αγοράσει προς 80 δρχ. και θα πωλήσει προς 78 δρχ. άρα θα ζημιώθει 2 δρχ. κατά κιλό. Αντί τούτων ο πωλητής δίνει 2 δρχ. κατά κιλό δηλαδή $2 \times 100 = 200$ δρχ. στον αγοραστή και η πράξη δεν εκτελείται.

Εάν αντίθετα κατά το χρόνο της παραλαβής η επίσημη τιμή του Χρηματιστηρίου ήταν 87 δραχμές, ο αγοραστής θα αγοράσει προς 87 δρχ. και θα πωλήσει προς 80, οπότε θα ζημιώθει 7 δρχ. κατά κιλό, ενώ ο πωλητής θα αγοράσει προς 80 και θα πωλήσει προς 87, οπότε θα κερδίσει 7 δρχ. κατά κιλό. Αντί τούτων ο αγοραστής δίνει στον πωλητή 7 δρχ. κατά κιλό δηλαδή $100 \times 7 = 700$ και δεν εκτελείται η πράξη.

Πράξεις με δώρο. Επειδή υπάρχει κίνδυνος η διαφορά να είναι μεγάλη και η ζημία τεράστια, συμφωνείται πολλές φορές παράλληλα προς την τιμή και δώρο. Στο ανωτέρω παράδειγμα συμφωνείται έστω η τιμή 80 δρχ. αλλά με δώρο 5 δρχ. Αυτό σημαίνει ότι ή ο αγοραστής ή ο πωλητής έχουν δικαίωμα εκλογής ή να καταβάλλουν τη διαφορά μεταξύ της τιμής, που συμφωνήθηκε και της τρέχουσας τιμής του χρηματιστηρίου και να εγκαταλείψουν την πράξη ή να καταβάλλουν το πολύ-πολύ 5 δραχμές κατά κιλό και να εγκαταλείψουν πάλι την πράξη.

Έστω στην μεν πρώτη περίπτωση του ανωτέρω παραδείγματος των 28 δρχ. ο αγοραστής έχει συμφέρον να καταβάλει 2 δρχ. κατά κιλό, τη διαφορά των τιμών και να εγκαταλείψει την πράξη, στη δεύτερη δε περίπτωση των 37 δρχ. ο πωλητής έχει συμφέρον να καταβάλει το δώρο των 5 δρχ. δηλ. 500 δρχ. εν όλω και όχι τη διαφορά των τιμών δηλ. $7 \times 100 = 700$ δρχ. και να εγκαταλείψει την πράξη. Σ' όλες τις περιπτώσεις η πράξη δεν εκτελείται.

Τέτοιες πράξεις δεν έχουν διενεργηθεί ποτέ στα ελληνικά χρηματιστήρια.

Ημερήσιο δελτίο τιμών: Το χρηματιστήριο συνεδριάζει κάθε εργάσιμη ημέρα και για ορισμένη ώρα. Στο τέλος κάθε συνεδριάσεως βάσει των συμφωνητικών, που έχουν συνταχθεί και των τιμών που έχουν εκφωνηθεί κατά τη συνεδρίαση, καταρτίζεται από 5μελή επιτροπή το λεγόμενο «Ημερήσιο δελτίο τιμών» που περιλαμβάνει το μέσο όρο των τιμών για κάθε εμπόρευμα. Τοιχοκολλούντο δελτίο αυτό στην αίθουσα του χρηματιστηρίου και το δημοσιεύονται στις περισσότερες ημερήσιες οικονομικές εφημερίδες ή στην οικονομική στήλη των ημερησίων εφημερίδων.

Σήμερα επειδή το χρηματιστήριο εμπορευμάτων Πειραιώς έπαιπε να συνεδριάζει λόγω ελλείψεως συναλλασσομένων, το δελτίο τιμών εξακολουθεί να συντάσσεται βάσει των τιμών, στις οποίες πραγματοποιούνται οι αγοραπωλησίες εκτός του χρηματιστηρίου, στην αγορά του Πειραιώς. Και από την πλευρά αυτή η σημασία του Χρηματιστηρίου Πειραιώς είναι τεράστια για τον εμπορικό κόσμο.

Το Ημερήσιο Δελτίο του Χρηματιστηρίου Εμπορευμάτων Πειραιώς περιέχει τις τιμές των κάτωθι ειδών:

- α) Δημητριακά: Σιτάρι, καλαμπόκι, κριθάρι, βρώμη, αλεύρι, ζυμαρικά.
- β) Όσπρια: Φασόλια, ρεβύθια, φακές, κουκιά.
- γ) Αποικιακά: Ζάχαρη, καφές, ρύζι, εγχώριο, τσάι, πιπέρι, μπαχαρικά, κανέλλα, γόμμα.
- δ) Ελαιώδεις και λιπαρές ουσίες: ελαιόλαδο, σαπούνι, λίπη, βούτυρο, γάλα, τυρί.
- ε) Ελαιώδεις καρποί: Ελιές, βαμβακόσποροι, σουσάμι, καναθούρι, κεχρί.
- στ) Δέρματα: Ακατέργαστα, σολοδέρματα, αδιάβροχα.
- ζ) Ξηροί καρποί: Καρύδια, φουντούκια, σταφίδες, αμύγδαλα, φυστίκια, σύκα.
- η) Ρητινώδη: ρετσίνα, κολοφώνιο, τερεβινθόλαιο.
- θ) Ξυλεία: Σουηδίας, Αυστρίας, Ρουμανίας κ.λπ. εγχώρια και
- ι) Διάφορα: Πατάτες, βαμβάκι, αλίπαστα, μαστίχα Χίου.

Εκκαθάριση: Στην τελευταία εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα γίνεται η εκκαθάριση όλων των πράξεων, που διενεργήθηκαν βάσει των συμφωνητικών που έχουν κατατεθεί. Η εκκαθάριση αυτή λέγεται **τακτική**.

Εκτός από την τακτική υπάρχει και η **έκτακτη ή αναγκαστική εκκαθάριση**, κατά την οποία τα εμπορεύματα πωλούνται με μειοδοτικό πλειστηριασμό από το μεσίτη μέσα στο χρηματιστήριο, γιατί ο παραλήπτης αρνείται να τα παραλάβει ή δυστροφεί. 'Όλα τα έξοδα και η ζημία βαρύνουν όποιον αθετεί.

Ερωτήσεις

1. Πώς γίνεται η σύμβαση της αγοραπωλησίας στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων;
2. Μετά την κατάρτιση της συμβάσεως ποια υποχρέωση έχουν οι συμβαλλόμενοι;
3. Τι περιέχει το συμφωνητικό, σε πόσα αντίτυπα συντάσσεται και τι χρησιμεύει το καθένα;
4. Πώς προσδιορίζεται η ποιότητα του εμπορεύματος;
5. Ποιες πράξεις λέγονται χωρίς χρηματιστηριακή προθεσμία;
6. Ποιοι όροι μπορεί να συναρμολογηθούν στις αγοραπωλησίες χωρίς χρηματιστηριακή

- προθεσμία και τι σημαίνει ο καθένας;
7. Ποιες πράξεις λέγονται με χρηματιστηριακή προθεσμία και μέχρι ποιο σημείο μπορεί να φθάσει η διαφορά;
 8. Ποιες πράξεις λέγονται με δώρο;
 9. Πότε συντάσσεται το Ημερήσιο Δελτίο τιμών και πού δημοσιεύεται;
 10. Εφ' όσον δε συνεδριάζει το χρηματιστήριο Πειραιώς, πώς συντάσσει το Ημερήσιο Δελτίο Τιμών;
 11. Τις τιμές ποιων είδων περιέχει το Ημερήσιο Δελτίο Τιμών του χρηματιστηρίου Πειραιώς;
 12. Πότε γίνεται η τακτική εκκαθάριση και πότε η αναγκαστική;

12.4 Σημασία των χρηματιστηρίων εμπορευμάτων.

Η σημασία και η σπουδαιότητα των χρηματιστηρίων εμπορευμάτων είναι τεράστια, γιατί με αυτά επιτυγχάνονται τα εξής:

1. Προσδιορίζονται οι πραγματικές τιμές των εμπορευμάτων, γιατί συγκεντρώνονται σ' αυτά η προσφορά και η ζήτηση.

2. Αυξάνεται η εμπορική πίστη, γιατί οι έμποροι υπογράφουν τη χρηματιστηριακή σύμβαση, οι όροι της οποίας είναι σαφείς και λεπτομερείς, δεσμεύονται και εκπληρώνουν οπωσδήποτε τις υποχρεώσεις τους είτε εκούσια είτε αναγκαστικά με την αναγκαστική εκκαθάριση.

3. Οι διαφωνίες, που παρουσιάζονται κάθε φορά μεταξύ των συμβαλλομένων, επιλύονται φιλικά από τη Γνωμοδοτική Επιτροπή, που αποτελείται από εμπόρους και μεσίτες με μεγάλη πείρα στους διαφόρους κλάδους του εμπορίου.

4. Οι αποφάσεις της Γνωμοδοτικής Επιτροπής, επειδή στηρίζονται στη ζωντανή εμπορική πραγματικότητα και εκδίδονται με αντικειμενικότητα και αμεροληψία, έγιναν σεβαστές απόλυτα και από τους δύο συναλλασσομένους, παρά το συμβουλευτικό και μη υποχρεωτικό του χαρακτήρα και συνετέλεσαν στην παγίωση των εθίμων και συνηθειών της αγοράς.

5. Αν οι συμβαλλόμενοι δεν ικανοποιηθούν από την απόφαση της Γνωμοδοτικής Επιτροπής, καταφεύγουν στα Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαιτητικά Δικαστήρια, τα οποία συγκροτούνται επίσης από εκπροσώπους του Εμπορικού και Βιομηχανικού κόσμου με μεγάλη εξειδικευμένη ικανότητα και πείρα και εκδίδουν αποφάσεις αμερόληπτες και ακριβοδίκαιες. Οι αποφάσεις αυτές συνέβαλον πάρα πολύ στη συστηματοποίηση των εμπορικών εθίμων και με την πάγια και ομοιόμορφη εφαρμογή της εξασφαλίζουν τη σταθερότητα στις συναλλαγές. Έτσι αποφεύγονται οι ταλαιπωρίες των τακτικών δικαστηρίων και εξυπηρετείται το εμπόριο.

Παρ' όλ' αυτά τα χρηματιστήρια εμπορευμάτων, που λειτουργούν στην Ελλάδα, εμείωσαν τις εμπορικές τους πράξεις, γιατί έπαισαν σχεδόν να συνεδριάζουν από έλλειψη συναλλασσομένων. Αυτό οφείλεται σε πάρα πολλούς παράγοντες, οι σπουδαιότεροι των οποίων είναι οι εξής:

1. Η ανάπτυξη των συγκοινωνιακών μέσων και προ παντός των τηλεπικοινωνιών έδωσε το προβάδισμα και την πρωτοβουλία στα μεγάλα χρηματιστήρια του Λονδίνου, της Ν. Υόρκης, των Παρισίων κ.λπ. και μείωσε ή εκμηδένισε τη δραστηριότητα των μικρών.

2. Στην Ελλάδα οι κρατικές προμήθειες, που θα έδιδαν μεγάλη κίνηση στα χρηματιστήρια, δε γίνονται μέσω των χρηματιστηρίων εμπορευμάτων, αλλά κατ' ευθείαν από το Υπουργείο Εμπορίου, με μειωδοτικό διαγωνισμό. Ιδιαίτερη υπηρεσία του Υπουργείου, η Διεύθυνση Κρατικών Προμηθειών, αναλαμβάνει τη διεξαγωγή των προμηθειών.

Εκτός απ' αυτούς άλλοι λόγοι, μικρότερης όμως σημασίας, που συντέλεσαν στη μείωση της συναλλακτικής δραστηριότητας των Ελληνικών Χρηματιστηρίων Εμπορευμάτων, που δεν έχουν ακόμη εκλείψει είναι:

1) Ο εμπλουτισμός του εμπορευματολογικού Μουσείου με πρόσφατα δείγματα.

2) Η βελτίωση του Ημερήσιου Δελτίου Τιμών και

3) Η υποχρεωτική αποδοχή των αποφάσεων των Διαιτητικών Δικαστηρίων και από τους αλλοδαπούς διαδίκους και μάλιστα τους νικημένους. Προς την κατεύθυνση αυτή καταβάλλεται προσπάθεια υπό την αιγίδα του Ο.Η.Ε. υπογραφής διεθνούς συμβάσεως «περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως των αποφάσεων των Διαιτητικών Δικαστηρίων και στην αλλοδαπή».

Το 1958 συνήλθε στη Ν. Ύρκη διεθνής σύσκεψη, στην οποία έλαβε μέρος και η Ελλάδα και στην οποία υπογράφηκε σχετική σύμβαση από μεγάλο αριθμό εθνών. Για να γίνει όμως η σύμβαση αυτή εσωτερικός νόμος του Κράτους, πρέπει να επικυρωθεί από τα νομοθετικά σώματα των Κρατών, που υπέγραψαν τη σύμβαση. Έτσι πολύ σύντομα οι αποφάσεις των Διαιτητικών Δικαστηρίων των Ελληνικών Χρηματιστηρίων θα αναγνωρίζονται και θα εκτελούνται και στην αλλοδαπή.

Ερωτήσεις

1. Πώς επιτυγχάνεται ο προσδιορισμός των πραγματικών τιμών των εμπορευμάτων μέσω των χρηματιστηρίων;
2. Πώς επαιξάνεται η χρηματιστηριακή πίστη;
3. Ποια η σημασία των αποφάσεων της Γνωμοδοτικής Επιτροπής;
4. Ποια η σπουδαιότητα και η σημασία των αποφάσεων των Διαιτητικών Δικαστηρίων;
5. Πού οφείλεται η μείωση των εμπορικών πράξεων των Ελληνικών Χρηματιστηρίων Εμπορευμάτων;
6. Πώς είναι δυνατόν να ενισχυθούν οι εμπορικές συναλλαγές των Χρηματιστηρίων Εμπορευμάτων, που λειτουργούν στην Ελλάδα;

12.5 Χρηματιστήριο αξιών Αθηνών.

Αντικείμενο των αγοραπωλησιών, που γίνονται στο Χρηματιστήριο Αξιών, είναι:

- a) Οι ομολογίες των δανείων του Ελληνικού Κράτους και των ξένων Κρατών.
- β) Οι ομολογίες των δανείων των Δήμων και Κοινοτήτων, καθώς και γενικά των Ν.Π.Δ.Δ.

γ) Οι μετοχές και οι ομολογίες ελληνικών ανωνύμων εταιρειών, οι οποίες έχουν μετοχικό κεφάλαιο — τουλάχιστον 10 εκατομμυρίων δραχμών — καταβλημένο εξ ολοκλήρου.

δ) Οι μετοχές και οι ομολογίες αλλοδαπών ανωνύμων εταιρειών με την προϋπόθεση να έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο της Πολιτείας της οποίας έχουν την ιθαγένεια και

ε) Το συνάλλαγμα, τα χρυσά νομίσματα και ο χρυσός. Στην Ελλάδα η συναλλαγή επί του συναλλάγματος ανατέθηκε μονοπωλιακά στην Τράπεζα της Ελλάδος για λόγους προστασίας του Εθνικού νομίσματος.

Οι ομολογίες και οι μετοχές, που έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο Αξιών, λέγονται και **Χρηματιστηριακές αξίες**.

Σκοπός του Χρηματιστηρίου Αξιών είναι:

α) Ο προσδιορισμός της πραγματικής αξίας των χρηματιστηριακών πραγμάτων δια της συγκεντρώσεως της προσφοράς και της ζητήσεως.

β) Η εύκολη, γρήγορη και ασφαλής εκτέλεση των χρηματιστηριακών συναλλαγών και

γ) Η διάδοση των κινητών αξιών στη μεγάλη μάζα των αποταμιευτών για τη γρήγορη ανάπτυξη της Οικονομίας της χώρας και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου του λαού.

Χρηματιστές: Στο Χρηματιστήριο Αξιών των Αθηνών δεν υπάρχουν σήμερα μεσίτες, όπως στο Χρηματιστήριο Εμπορευμάτων. Την εργασία των μεσιτών εκτελούν οι χρηματιστές, η μεσολάβηση των οποίων είναι απαραίτητη για κάθε χρηματιστηριακή πράξη. Οι συμβαλλόμενοι συνεπώς δεν μπορούν μόνοι τους να εκτελέσουν την πράξη, όπως στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων, αλλά με τη μεσολάβηση χρηματιστή, ο οποίος παίρνει αμοιβή 5%, επί της αξίας της συναλλαγής για την υπηρεσία αυτή. Οι χρηματιστές συνεπώς έχουν χρηματιστηριακό μονοπώλιο, γιατί μόνο αυτοί μπορούν να συντάξουν έγκυρες αγοραπωλησίες επί χρηματιστηριακών αξιών και μάλιστα γύρω από το κυκλικό κιγκλίδωμα του χρηματιστηρίου με εκφώνηση και αντιφώνηση (σχ. 12.5). Εξαίρεση υπάρχει προκειμένου περί αγοραπωλησιών τοις μετρητοίς, οι οποίες θεωρούνται έγκυρες και συνάπτονται κατευθείαν μεταξύ αγοραστή και πωλητή, αλλ' εφόσον εκτελούνται έξω από την περιφέρεια Αθηνών-Πειραιώς, όπου δεν υπάρχει χρηματιστήριο.

Εκτός από την περίπτωση αυτή, οι εντολείς που διαμένουν στις επαρχίες και το εξωτερικό μπορούν να αγοράσουν ή να πωλήσουν χρηματιστηριακές αξίες μέσω των Τραπεζών, οι οποίες συγκεντρώνουν τις εντολές και τις διαβιβάζουν προς εκτέλεση σε κάποιο χρηματιστή. Οι πελάτες, εφόσον το επιθυμούν, διατηρούν την ανωνυμία τους στο χρηματιστή.

Μετά την εκτέλεση η Τράπεζα παίρνει προμήθεια από τον πελάτη και τα 33% της προμήθειας του χρηματιστή.

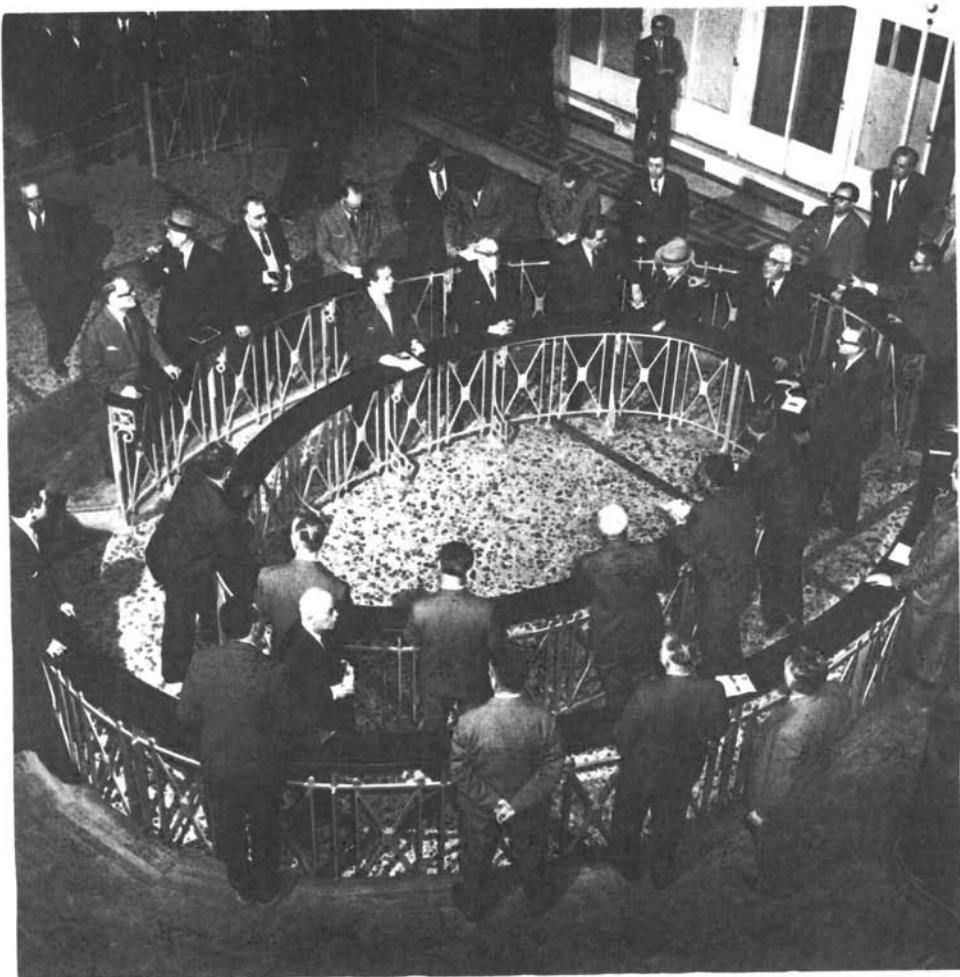
Ο χρηματιστής διορίζεται και παύεται με Προεδρικό Διάταγμα ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εμπορίου. Για να διορισθεί κάποιος χρηματιστής πρέπει:

α) Να είναι 'Έλληνας πολίτης και να έχει πλήρη δικαιοκτητική και δικαιοπρακτική ικανότητα.

β) Να έχει πτυχίο Πανεπιστημίου και πρακτική εξάσκηση ενός έτους ή απολυτήριο Λυκείου και πρακτική εξάσκηση κοντά σε Χρηματιστή τριών τουλάχιστον ετών.

γ) Να έχει συμπληρώσει το 250 έτος της ηλικίας του και να έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις.

δ) Να εγκριθεί η υποψηφιότητά του από την επιτροπή του χρηματιστηρίου και

Σχ. 12.5.

Το κυκλικό κιγκλίδωμα του Χρηματιστηρίου Αξιών, γύρω από το οποίο εκφωνούνται και αντιφωνούνται οι τιμές.

ε) Να καταβάλει τέτοια σοβαρή εγγύηση, ώστε να μπορεί να καλύψει ενδεχόμενη ζημία, που θα προέλθει από ασυνέπεια πελάτη του.

Ο αριθμός των χρηματιστών του Χρηματιστηρίου Αθηνών κατά νόμο (Ν.Δ. 3078/1954) είναι 35. Ο χρηματιστής είναι έμπορος, υπόκειται σε κατάσταση πτωχεύσεως και είναι υποχρεωμένος να τηρεί τα εξής βιβλία, τα οποία θεωρούνται από τον Κυβερνητικό Επόππη πριν τη χρησιμοποίησή τους.

α) *To σημειωματάριο*, στο οποίο καταχωρεί τις συναλλαγές που γίνονται απ' αυτόν κατά τη διάρκεια της συνεδριάσεως.

β) *To βιβλιάριο τριπλοτύπων πινακιδών*, στο οποίο μεταφέρονται από το σημειωματάριο οι πράξεις που έχουν διενεργηθεί, χωριστά για κάθε πελάτη. Το ένα

αντίτυπο παραδίδεται αυθημερόν στον Κυβέρνητικό Επόπτη, το άλλο στον πελάτη και το τρίτο παραμένει στο στέλεχος του χρηματιστή.

γ) Το βιβλίο καταθέσεως εγγυήσεων πελατών και

δ) Το βιβλίο ταμείο.

Ο χρηματιστής είναι υποχρεωμένος να μην ανακοινώσει το όνομα του πελάτη*, εκτός αν ο πελάτης ρητώς το επέτρεψε. Απαγορεύεται επίσης στο χρηματιστή να διενεργεί για δικό του λογαριασμό αμέσως ή εμμέσως χρηματιστηριακές συναλλαγές, ή να αντιπροσωπεύει Ανώνυμες Εταιρείες, οι μετοχές των οποίων έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο.

Αντικρυστές: Κάθε χρηματιστής μπορεί να προσλάβει ως βοηθό ένα ή το πολύ δύο** αντικρυστές, ο δεύτερος όμως πρέπει να προέρχεται από εκείνους, που έχουν εξέλθει από το επάγγελμα κατ' εφαρμογή του Νόμου 2275/52 περί εθελουσίας εξόδου.

Για να διορισθεί κάποιος αντικρυστής πρέπει να είναι Έλληνας πολίτης, να έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του, να έχει απολυτήριο Λυκείου και πλήρη δικαιοπρακτική και δικαιοκτητική ικανότητα. Ο διορισμός του αντικρυστή υπόκειται στην έγκριση της Χρηματιστηριακής επιτροπής.

Ο αντικρυστής, για να έχει το δικαίωμα της εκφωνήσεως και αντιφωνήσεως, πρέπει να του δοθεί αυτό από το χρηματιστή με συμβολαιογραφική πράξη και να εγκριθεί από τη Χρηματιστηριακή επιτροπή. Αυτός ο αντικρυστής λέγεται **εκφωνητής**. Για κάθε πράξη ή παράλειψη υπεύθυνος είναι ο χρηματιστής, για λογαριασμό και εντολή του οποίου ενεργεί ο αντικρυστής.

Η Διοίκηση του Χρηματιστηρίου Αθηνών, το οποίο αποτελεί Ν.Π.Δ.Δ. έχει ανατεθεί στη **Διοίκουσα επιτροπή**, η οποία σήμερα αποτελείται από πέντε χρηματιστές διορισμένους με απόφαση των Υπουργών Συντονισμού και Εμπορίου, κατ' εφαρμογή των Α.Ν. 4/1967 και 19/1967. Η Διοίκουσα επιτροπή εκλέγει τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τον Ταμία.

Ο Διευθυντής του Χρηματιστηρίου εκτελεί χρέη γραμματέα της Διοικούσας επιτροπής και τηρεί το βιβλίο πρακτικών των συνεδριάσεων, στις οποίες μετέχει χωρίς ψήφο και ο Κυβερνητικός Επόπτης.

Η επιτροπή διαχειρίζεται την περιουσία του χρηματιστηρίου και συντάσσει τον προϋπολογισμό και τον απολογισμό αυτού, οι οποίοι υποβάλλονται στο Υπουργείο Εμπορίου προς έγκριση.

Η αρμοδιότητα της Διοικούσας επιτροπής είναι πολύ μεγάλη. Ειδικότερα η επιτροπή:

1. Ασκεί πειθαρχική εξουσία στους χρηματιστές και αντικρυστές· οι πειθαρχικές δε αποφάσεις της είναι ανέκκλητες.

2. Κρίνει, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων, τις διαφορές που παρουσιάζονται και έχει το δικαίωμα να ζητήσει από οποιονδήποτε χρηματιστή να προσκομίσει τα βιβλία του για την εξακρίβωση της αμφισβητήσεως.

3. Φροντίζει για την έκδοση και κυκλοφορία του Ημερήσιου Δελτίου των τιμών του χρηματιστηρίου.

4. Μπορεί να ζητήσει τη διαγραφή χρεογράφων από το χρηματιστήριο.

* Άρθρο 19 νόμου 632/1928

** Ν.Δ. 3078/1954

5. Καθορίζει τις τιμές συμψηφισμού, βάσει των οποίων εκκαθαρίζονται οι συναλλαγές επί προθεσμία.

6. Μπορεί να αποφασίσει την αναστολή της λειτουργίας του χρηματιστηρίου μέχρι πέντε ημέρες, με την υποχρέωση όμως να αναγγελεί την απόφασή της αυτή με τον Κυβερνητικό Επόπτη στο Υπουργείο Εμπορίου, το οποίο και την εγκρίνει ή την ακυρώνει.

7. Αποφασίζει για το διορισμό αντικρυστών.

8. Έχει το δικαίωμα να παραπέμψει στο Συμβούλιο Τιμής χρηματιστή για πράξη ή παράλειψη που αντίκειται στην καλή πίστη.

9. Μπορεί να ζητήσει από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών ή Εφετών τον έλεγχο εταιρείας, της οποίας οι μετοχές έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο.

10. Ο Πρόεδρος της εκπροσωπεί το χρηματιστήριο εξωδίκως και δικαστικώς.

Ο Κυβερνητικός Επόπτης είναι δημόσιος υπάλληλος του Υπουργείου Συντονισμού και ασκεί την Κρατική Εποπτεία στο Χρηματιστήριο. Παρακολουθεί τη λειτουργία του Χρηματιστηρίου, εξετάζει αν τηρούνται οι σχετικές διατάξεις προς αυτό, εποπτεύει για την τήρηση της τάξεως στο χρηματιστήριο με δικαίωμα να ζητήσει τη συνδρομή της δημοσίας τάξεως. Μπορεί να διαλύσει τη συνεδρίαση του χρηματιστηρίου και ασκεί ανασταλτική εξουσία «*vetō*» σε ορισμένες αποφάσεις της Επιτροπής. Προεδρεύει της Γενικής Συνελεύσεως των Χρηματιστών για την εκλογή των μελών της Διοικούσας Επιτροπής και αποτελεί μέλος του Συμβουλίου Τιμής.

To Συμβούλιο Τιμής αποτελείται από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εμπορίου, ως πρόεδρο, από τον πρόεδρο του Χρηματιστηρίου, τον Κυβερνητικό Επόπτη, από έναν εν ενεργείᾳ χρηματιστή και ένα συνταξιούχο χρηματιστή, από εκείνους που έχουν 25ετή τουλάχιστον ανεπίληπτη υπηρεσία.

Στο Συμβούλιο Τιμής παραπέμπονται όλες ανεξαιρέτως οι πειθαρχικές υποθέσεις των χρηματιστών, «δια πάσαν πράξιν ή παράλειψιν, ήτις ήθελε κριθή ότι αντιβαίνει εις την καλήν πίστιν κατά την εν τω χρηματιστηρίω κρατούσαν αντίληψιν». Οι αποφάσεις του Συμβουλίου Τιμής είναι ανέκκλητες.

H Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς προβλέπεται από τον Α.Ν. 148/1967 και αποτελείται:

α) Από έναν ανώτερο υπάλληλο του Υπουργείου Συντονισμού.

β) Από έναν εκπρόσωπο της Τράπεζας της Ελλάδος.

γ) Από έναν εκπρόσωπο του Χρηματιστηρίου.

δ) Από έναν εκπρόσωπο του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών.

Η Επιτροπή αυτή, εκτός από τις άλλες αρμοδιότητές της, που αναφέρονται στην ανάπτυξη της κεφαλαιαγοράς, είναι αρμόδια και για τα εξής θέματα, που ενδιαφέρουν το χρηματιστήριο:

α) Αποφασίζει για τη διαγραφή χρεογράφων από το χρηματιστήριο.

β) Γνωματεύει για θέματα που συνδέονται με την οργάνωση και λειτουργία του χρηματιστηρίου και

γ) Έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τις Ανώνυμες Εταιρείες, των οποίων τα χρεογράφα έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο, οποιαδήποτε πληροφορία σχετική με την οικονομική θέση της εταιρείας, τη διαχείριση και την κατανομή των μετοχών της.

Κάθε χρηματιστηριακή διαφορά άλλοτε εκδικαζόταν από δύο χρηματιστηριακά

δικαστήρια, ένα πρωτοβάθμιο και ένα δευτεροβάθμιο, όπως και στα χρηματιστήρια εμπορευμάτων. Σήμερα όμως, με το νέο Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, οι χρηματιστηριακές διαφορές εκδικάζονται από τα τακτικά Πολιτικά Δικαστήρια.

Κατά το Προεδρικό Διάταγμα 509/9.6.1977 *ο οργανισμός Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών* αποτελείται από τις εξής τέσσερις Διευθύνσεις; α) Τη Διεύθυνση Διοικητικού, β) τη Διεύθυνση Οικονομικού, γ) τη Διεύθυνση Μελετών και Στατιστικής και δ) το Γραφείο Δικαστικού.

α) Η Διεύθυνση Διοικητικού αποτελείται από το τμήμα προσωπικού, το οποίο παρακολουθεί την κατάσταση του προσωπικού, το τμήμα Γραμματείας, το οποίο παρακολουθεί την εισερχόμενη και εξερχόμενη αλληλογραφία, τηρεί το αρχείο και παρακολουθεί τις κληρούμενες ομολογίες, κλπ., και από το τμήμα Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων, το οποίο παρακολουθεί τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο για κάθε δημοσίευμα, που αφορά το Χρηματιστήριο και τηρεί ημερολόγιο χρηματιστηριακών γεγονότων.

β) Η Διεύθυνση Οικονομικού αποτελείται από το τμήμα Λογιστηρίου, το οποίο καταρτίζει τον Προϋπολογισμό, Ισολογισμό και Απολογισμό του Χρηματιστηρίου, τους οποίους υποβάλλει στη Διοικούσα Επιτροπή προς έγκριση, παρακολουθεί τα έσοδα και έξοδα του Χρηματιστηρίου και εκδίδει τα Γραμμάτια Εισπράξεως και τα Εντάλματα Πληρωμής, το τμήμα συναλλαγών, το οποίο διεκπεραιώνει και εκκαθαρίζει τις χρηματιστηριακές συναλλαγές τοις μετρητοίς και με προθεσμία και το τμήμα ταμιακής διαχείρισεως, το οποίο ενεργεί τις εισπράξεις και τις πληρωμές βάσει των γραμματίων και των ενταλμάτων.

γ) Η Διεύθυνση Μελετών και Στατιστικής αποτελείται από το τμήμα μελετών, το οποίο συντάσσει κάθε μελέτη, που αφορά το χρηματιστήριο και τις αξίες που διαπραγματεύονται σ' αυτό, το τμήμα Στατιστικής, το οποίο ασχολείται με τη στατιστική εργασία του χρηματιστηρίου, και το Τμήμα Εκδόσεως Δελτίων, το οποίο παρακολουθεί τις καθημερινές συνεδριάσεις και εκδίδει το επίσημο Ημερήσιο, Μηνιαίο και Ετήσιο Δελτίο Τιμών.

δ) Το Γραφείο Δικαστικού ασχολείται με κάθε εργασία νομικής ή δικαστικής φύσεως, η οποία ανατίθεται από την επιτροπή στο Χρηματιστήριο.

Οι θέσεις των μονίμων υπαλλήλων του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών διακρίνονται κατά κλάδους ως εξής:

α) Κλάδος AT₁, Διοικητικός-Λογιστικός: Θέσεις 17 κατανεμόμενες από τον 80 μέχρι τον 1ο βαθμό. Προσόντα διορισμού: Πτυχίο Α.Σ.Ο. και Ε.Ε., Νομικής, Παντείου, Βιομηχανικής ή άλλης ισότιμης Σχολής του Εξωτερικού.

β) Κλάδος AT₂, Μελετών και Στατιστικής: Θέσεις 11 κατανεμόμενες από τον 80 μέχρι το 2ο βαθμό. Προσόντα διορισμού, όπως πιο πάνω.

γ) Κλάδος ME₁, Διοικητικός-Λογίστικός: Θέσεις 28 κατανεμόμενες από τον 100 μέχρι τον 4ο βαθμό. Προσόντα διορισμού: Απολυτήριο Λυκείου Οικονομίας και Διοικήσεως.

Πέρα αυτών προβλέπεται μια θέση νομικού Συμβούλου, η οποία μπορεί να καταληφθεί από δικηγόρο παρ' Αρείω Πάγω και δύο θέσεις ειδικών επιστημόνων επί θεμάτων Κεφαλαιαγοράς, οι οποίες μπορεί να καταληφθούν από πτυχιούχους Ανώτατης Οικονομικής Σχολής με δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών και άρτια γνώση μιας γλώσσας (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά ή ιταλικά).

Ερωτήσεις.

1. Ποιο είναι το αντικείμενο αγοραπωλησιών του Χρηματιστηρίου Αθηνών;
2. Ποιος ο σκοπός του Χρηματιστηρίου Αξιών;
3. Ποιοι λέγονται χρηματιστές;
4. Πώς διορίζεται και παύεται ο χρηματιστής;
5. Ποια προσόντα πρέπει να έχει κάποιος για να διορισθεί χρηματιστής;
6. Ποιες υποχρεώσεις έχει ο χρηματιστής;
7. Ποιοι λέγονται αντικρυστές;
8. Πόσους αντικρυστές μπορεί να έχει κάθε χρηματιστής;
9. Πότε ο αντικρυστής λέγεται εκφωνητής;
10. Ποιος διοικεί το χρηματιστήριο αξιών;
11. Από πόσα μέλη αποτελείται η Διοικούσα Επιτροπή και ποιες είναι οι υποχρεώσεις της;
12. Ποιες είναι οι αρμοδιότητες της Διοικούσας Επιτροπής;
13. Τι είναι ο Κυβερνητικός Επόπτης και ποιες οι αρμοδιότητές του;
14. Από ποιους αποτελείται το Συμβούλιο Τιμής και ποιες είναι οι αρμοδιότητές του;
15. Από ποιο νόμο προβλέπεται η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και από ποιους αποτελείται;
16. Ποιες είναι οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σχετικά με το Χρηματιστήριο;
17. Πώς εκδικαζόνταν άλλοτε οι χρηματιστηριακές διαφορές και πώς εκδικάζονται σήμερα;
18. Ο Οργανισμός του Χρηματιστηρίου Αξιών κατά το Π.Δ. 509/9.6.77 από ποιες διευθύνσεις αποτελείται;
19. Από ποια τρήματα αποτελείται ή κάθε διεύθυνση και ποιες οι αρμοδιότητες του κάθε τρήματος;
20. Οι θέσεις των μονίμων υπαλλήλων του Χρηματιστηρίου Αθηνών σε ποιους κλάδους διακρίνονται και ποια τα προσόντα διορισμού σε κάθε κλάδο;
21. Για τις θέσεις ειδικών επιστημόνων επί θεμάτων κεφαλαιαγοράς ποια προσόντα απαιτούνται;

12.6 Χρηματιστηριακές πράξεις.

Οι χρηματιστηριακές πράξεις, που επιτρέπονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών, είναι:

- A. Οι πράξεις τοις μετρητοίς
- B. Οι πράξεις επί προθεσμία
- Γ. Οι πράξεις επί δώρω
- Δ. Οι πράξεις μεταφοράς και
- E. Οι πράξεις Stellage

A. *Οι πράξεις τοις μετρητοίς* εκκαθαρίζονται την επόμενη εργάσιμη ημέρα και πριν από την επίσημη συνεδρίαση. Προσδιορίζονται με απλή κίνηση των δακτύλων των εκφωνητών, όταν εκφωνούν τις τιμές γύρω από το κυκλικό κιγκλίδωμα.

B. *Οι πράξεις επί προθεσμία* εκκαθαρίζονται στο τέλος του τρέχοντος δεκαπενθημέρου δηλαδή την 1η και 16η κάθε μήνα.

Οι πράξεις επί προθεσμία* συνάπτονται στις εξής περιπτώσεις:

α) Όταν ο αγοραστής δεν μπορεί να καταβάλει αμέσως τα χρήματα ή ο πωλητής να παραδώσει τους τίτλους.

* Στους εν ενεργεία στρατιωτικούς όλων των όπλων, τους εν ενεργεία έμμισθους υπαλλήλους και τους κληρικούς επιτρέπονται μόνο πράξεις μετρητοίς.

β) Όταν ο πωλητής δεν μπορεί να πωλήσει τοις μετρητοίς και γ) όταν ο πωλητής ή ο αγοραστής θέλουν να κερδοσκοπήσουν.

Ο κερδοσκόπος, επειδή προβλέπει άνοδο των τιμών, στο τέλος του 15θημέρου αποφασίζει την αγορά χρεογράφων, οπότε δίνει εντολή αγοράς στο χρηματιστή καταβάλλοντας συγχρόνως και εγγύηση (περιθώριο), που κυμαίνεται μεταξύ του 20-30% της αξίας της συναλλαγής. Αν η πρόβλεψή του επαληθεύσει, υψωθούν δηλαδή οι τιμές, θα κερδίσει τη διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής του κλεισίματος. Αντίθετα σκέπτεται ο πωλητής. Αυτός πιστεύει ότι η τιμή θα κατέλθει.

Ο αγοραστής Α' π.χ. στις 4 Δεκεμβρίου αγοράζει από τον πωλητή Β' 100 ομολογίες Δ.Ε.Η. του 1962 προς 260 δραχμές επί προθεσμία. Στις 16 Δεκεμβρίου, ημέρα εκκαθαρίσεως, έστω ότι η τιμή έκλεισε στα 300, οπότε ο αγοραστής αγοράζοντας στα 260 και πωλώντας στα 300 κερδίζει 40 δρχ. κατά τίτλο, δηλαδή $40 \times 100 = 4000$ δρχ. Το ποσό αυτό καταβάλλει ο κερδοσκόπος πωλητής στον κερδοσκόπο αγοραστή και δεν εκτελείται η πράξη. Αν αντίθετα η τιμή έκλεινε στα 210, ο πωλητής θα αγόραζε στα 210 και θα πωλούσε στα 260, οπότε θα κέρδιζε 50 δραχμές κατά τίτλο, δηλαδή συνολικά $50 \times 100 = 5000$ δρχ. τις οποίες θα κατέβαλε ο αγοραστής στον πωλητή και θα ματαιωνόταν η πράξη.

Γ. Οι πράξεις επί δώρων εκκαθαρίζονται στο τέλος του τρέχοντος 15ημέρου, γιατί είναι και αυτές πράξεις επί προθεσμία, στις οποίες όμως συμφωνείται εκτός από την τιμή και δώρο. Συμφωνείται π.χ. στο ως άνω παράδειγμα η τιμή 260 με δώρο 10 δρχ. (260/10).

Ο αγοραστής Α' π.χ. αγοράζει στις 4 Δεκεμβρίου από τον πωλητή Β' 100 ομολογίες ΔΕΗ προς 260/10, δηλαδή προς 260 δραχμές με δώρο 10 δρχ.

Έστω ότι το δώρο συμφωνείται για να αποκτήσει ο Α' το δικαίωμα «εάν θέλει» να αγοράσει από το Β' μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου τις 100 ομολογίες στην τιμή των 260 δρχ. Ο Α' θα καταβάλει στον Β' αμέσως ή την επομένη το ποσό του δώρου, που αντιστοιχεί στις 100 μετοχές δηλαδή $10 \times 100 = 1000$ δρχ. και θα περιμένει την εξέλιξη της αγοράς*.

Αν κατά τη χρηματιστηριακή λήξη (15 Δεκεμβρίου) η τιμή της μετοχής έχει ανέλθει στα 300, ο Α' έχει συμφέρον να παραλάβει από το Β' τις ομολογίες στην τιμή, που συμφωνήθηκε, των 260 δρχ. οπότε θα πραγματοποιήσει κέρδος 40 — 10, το δώρο που προκαταβλήθηκε $30 \times 100 = 3000$ δρχ. Αν αντίθετα η τιμή ήταν στις 15 Δεκεμβρίου 210 δρχ. θα δηλώσει αρνητικά «δε θα τα πάρω», οπότε περιορίζει τη ζημία του στο ποσό του δώρου των 10 δρχ. κατά μετοχή. Αν τέλος η τιμή ήταν 270 δραχμές, ο Α' είτε εγκαταλείψει είτε εκτελέσει την πράξη, θα έχει ζημία 10 δρχ. κατά τίτλο. Θα εγκαταλείψει το δώρο, για να αποφύγει τα έξοδα, που απαιτεί η παραλαβή των τίτλων. Συμφέρον συνεπώς του αγοραστή είναι να υψωθεί η τιμή άνω των 270 δραχμών. Αντίθετα του πωλητή να παραμείνουν οι τιμές σταθερές, οι οποίες θα του επιτρέψουν να παρακρατήσει το δώρο, που έχει προεισπράξει. Συνήθως ο πωλητής είναι κάτοχος των τίτλων.

Οι πράξεις επί δώρων, αν και είναι πολύ χρήσιμες, γιατί υποβοηθούν την ανάπτυξη μιας συντηρητικής κερδοσκοπίας, έχουν απαγορευθεί από το 1934**στο χρηματιστήριο Αθηνών.

* Αν γινόταν για τον πωλητή, θα κατέβαλε αυτός στον αγοραστή το δώρο.

**Νόμος 6410/1934.

Δ. Οι πράξεις μεταφοράς. Αν όσοι αγοράζουν ή πωλούν επί προθεσμία δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους κατά τη λήξη της προθεσμίας, ήταν υποχρεωμένοι ή να καταφύγουν στον ελεύθερο δανεισμό με επαχθείς όρους για την εξεύρεση μετρητών ή χρεογράφων, αν ήσαν αγοραστές ή πωλητές αντιστοίχως, ή να αγοράζουν ή να πωλήσουν βεβιασμένα σε οποιαδήποτε τιμή διαταράσσοντας την ισορροπία της Αγοράς και υφιστάμενοι ζημίες.

Με τη σύμβαση της μεταφοράς, report, επιτρέπεται στους συναλλασσομένους να αναβάλουν την πράξη για το επόμενο δεκαπενθήμερο, αφού γίνουν συγχρόνως αγοραστές μετρητοίς και πωλητές επί προθεσμία για τους ίδιους τίτλους και αντιστρόφως. Έτσι ο αγοραστής πωλεί τοις μετρητοίς και αγοράζει τους ίδιους τίτλους επί προθεσμία, ενώ ο πωλητής αγοράζει τοις μετρητοίς και πωλεί τους ίδιους τίτλους επί προθεσμία.

Report καλείται επίσης και η διαφορά μεταξύ της τιμής τοις μετρητοίς και της τιμής επί προθεσμία. Η τιμή επί προθεσμία είναι συνήθως μεγαλύτερη από την τιμή τοις μετρητοίς τουλάχιστον κατά τον τόκο των 15 ημερών. Δεν αποκλείεται όμως, όταν υπάρχει μεγάλη προσφορά επί προθεσμία, η τιμή αυτής να είναι μικρότερη από την τιμή τοις μετρητοίς. Τότε η διαφορά λέγεται Deport.

E. Stellage λέγεται η αγοραπωλησία, κατά την οποία συμφωνείται να αποκτήσει κάποιος το δικαίωμα, αφού προκαταβάλει ένα χρηματικό ποσό, να αγοράσει ή να πωλήσει τους συμφωνημένους τίτλους κατά τη λήξη της χρηματιστηριακής περιόδου (15/νθημερίας).

Στις συμβάσεις επί δώρων η πρόβλεψη μεταβολής της τιμής έχει μιαν ορισμένη κατεύθυνση προς τα άνω ή προς τα κάτω. Στις συμβάσεις Stellage προβλέπεται μεταβολή της τιμής, δεν μπορεί όμως να καθορισθεί από το αίτιο, που προκαλεί τη μεταβολή, αν θα είναι προς τα πάνω ή προς τα κάτω. Τότε εκείνος, που έχει τέτοια πρόβλεψη, συμβάλλεται με Stellage, ο αντισυμβαλλόμενος του δε, επειδή έχει αντίθετη πρόβλεψη, ότι δεν θα μεταβληθεί η τιμή, δέχεται τέτοια σύμβαση.

Έστω π.χ. ότι ο Α' προβαίνει στην αγορά ή πώληση 100 ομολογιών της Δ.Ε.Η. 1962 στην τιμή των 300 δρχ. με 20 δρχ. και προκαταβάλλει στον αντισυμβαλλόμενό του Β' το Stellage ήτοι $20 \times 100 = 2000$ δρχ.

Αν η τιμή κατά τη λήξη είναι 285 δρχ. ο δικαιούχος, ο Α', θα δηλώσει πώληση στην τιμή των 300 δρχ. οπότε θα κερδίσει $300 - 285 = 15$ δρχ. κατά τίτλο, μείον 20 δρχ. η προκαταβολή, θα ζημιώθει δηλαδή τελικά 5 δρχ. κατά τίτλο.

Για να κερδίσει στο εν λόγω παράδειγμα ο δικαιούχος, του Stellage, πρέπει η άνοδος ή η κάθοδος της τιμής να υπερβεί το Stellage, δηλαδή να είναι 320 και άνω ή 280 και κάτω.

Στην πραγματικότητα η πράξη Stellage είναι μια πράξη διπλού δώρου με τη διαφορά ότι ο δικαιούχος δεν μπορεί να εγκαταλείψει το δώρο, αλλ' οφείλει να ενεργήσει οπωδήποτε τη σύμβαση, να αγοράσει ή να πωλήσει. Όπως οι πράξεις του δώρου έτσι και οι πράξεις Stellage δεν γίνονται στην Ελλάδα.

Ερωτήσεις.

1. Ποιες πράξεις επιτρέπονται στο χρηματιστήριο Αθηνών:
2. Ποιες πράξεις λέγονται μετρητοίς;
3. Ποιες πράξεις λέγονται επί προθεσμία;

4. Σε ποιες περιπτώσεις συνάπτονται πράξεις επί προθεσμία;
5. Πώς κερδοσκοπεί κάποιος στις πράξεις επί προθεσμία;
6. Ποιες πράξεις λέγονται επί δώρω;
7. Ποιος καταβάλλει το δώρο και γιατί;
8. Πότε γίνονται οι πράξεις μεταφοράς;
9. Τι επιτυγχάνεται με τις πράξεις μεταφοράς;
10. Τι λέγεται Report και τι Deport;
11. Ποια χρηματιστηριακή πράξη λέγεται Stellage;
12. Τι διαφέρει η πράξη Stellage από την πράξη του δώρου;
13. Πότε ο δικαιούχος του Stellage πραγματοποιεί κέρδος;

12.7 Εντολή και εκκαθάριση των χρηματιστηριακών πράξεων.

Όλες οι πράξεις που διενεργούνται στο χρηματιστήριο, είτε είναι τοις μετρητοίς, είτε επί προθεσμία, είτε επί δώρω, είτε μεταφοράς, είτε Stellage συνάπτονται μόνο κατά τη συνεδρίαση του χρηματιστηρίου στο κυκλικό κιγκλίδωμα της αίθουσας συνεδριάσεων του και με εκφώνηση και αντιφώνηση των χρηματιστών και εκφωνητών, που εκτελούν εντολές πελατών τους.

Οι εντολές των πελατών δίνονται στους χρηματιστές την προηγούμενη ή την ίδια ημέρα, αλλά πριν από τη συνεδρίαση του χρηματιστηρίου, εγγράφως ή προφορικώς, τηλεφωνικώς ή τηλεγραφικώς.

Κάθε εντολή πρέπει να περιέχει:

a) **To είδος** των τίτλων για αγορά ή πώληση: μετοχές, ποιας εταιρείας, ομολογίες, ποιου νομικού προσώπου και ποιας χρονολογίας, γιατί η Δ.Ε.Η. π.χ. έχει εκδώσει πολλές σειρές ομολογιών από το 1957 μέχρι το 1968 ανά μία σειρά περίπου κάθε έτος, όπως αναγράφεται και στον παρατιθέμενο πίνακα.

Ο πίνακας αυτός (σχ. 12.7) βρίσκεται μέσα στην αίθουσα της συνεδριάσεως των Χρηματιστηρίων σε υψηλό σημείο και απέναντι από τα καθίσματα του κοινού. Ειδικοί υπάλληλοι, που διαθέτουν τεράστια πείρα επί των συναλλαγών, αναγράφουν τις τιμές για κάθε τίτλο, που κλείονται κατά τη διάρκεια της συνεδριάσεως και τις μεταβάλλουν, αν στο μεταξύ μεταβληθούν, έτσι που και ο ανίδεος μπορεί να παρακολουθεί τις μεταβολές, που σημειώνονται, γιατί ελάχιστοι κατορθώνουν να παρακολουθήσουν όσες γίνονται κατά τις εκφωνήσεις και αντιφωνήσεις, επειδή οι χρηματιστές έχουν δικό τους τρόπο συνεννοήσεως μεταξύ τους.

b) **To ποσό** των τίτλων προς αγορά και πώληση.

γ) **Tην τιμή**, στην οποία θα γίνει η αγορά ή η πώληση.

Η τιμή μπορεί να δοθεί:

1) **Σε ορισμένη τιμή**, η οποία αποτελεί ένα ανώτατο όριο, όταν πρόκειται για αγορά, και ένα κατώτατο, όταν πρόκειται για πώληση.

2) **Στο καλύτερο**, οπότε αφήνεται ελεύθερος ο χρηματιστής να εκτελέσει την εντολή αγοράς ή πωλήσεως στην καλύτερη τιμή, που θα βρει.

3) **Στο όνοιγμα**, οπότε ο χρηματιστής οφείλει να εκτελέσει την πράξη στην πρώτη τιμή, που σημειώνεται. Ο όρος «εις το όνοιγμα» δεν αφορά το χρόνο, αλλά την τιμή εκτελέσεως της εντολής.

Σχ. 12.7.
Πίνακας τιμών του Χρηματιστηρίου Αειών.

4) Στο κλείσιμο, οπότε ο χρηματιστής θα προσπαθήσει να κλείσει την πράξη στην τιμή την οποία θα έχουν οι τίτλοι την τελευταία στιγμή του κλεισμάτος της συνεδρίασεως.

Οι εντολές στο κλείσιμο και στο άνοιγμα ισχύουν μόνο για την πρώτη συνεδρίαση, ενώ οι εντολές σε ορισμένη τιμή και στο καλύτερο ισχύουν για ολόκληρο το δεκαπενθήμερο.

'Οποιος αναθέτει εντολή αγοράς, οφείλει να καταθέσει και εγγύηση ή περιθώριο στο χρηματιστή έναντι αποδείξεως θεωρημένης από τον Κυβερνητικό Επόπτη, ενώ όποιος αναθέτει εντολή πωλήσεως οφείλει ομοίως έναντι αποδείξεως να καταθέσει τον τίτλο προς πώληση, εφόσον πρόκειται περί πωλήσεως μετρητοίς, αλλιώς εγγύηση, που αποτελείται από χρήματα ή τίτλους.'

Η **εκκαθάριση** των πωληθέντων τίτλων, δηλαδή η παράδοση αυτών στους αγοραστές και η πληρωμή της αξίας τους γίνεται των μεν πράξεων τοις μετρητοίς την επομένη εργάσιμη ημέρα από τη σύναψη της αγοραπωλησίας των δε επί προθεσμία τη δεύτερη εργάσιμη ημέρα από τη λήξη του δεκαπενθημέρου, κατά το οποίο έχουν συναφθεί.

Η εκκαθάριση τόσο των πράξεων τοις μετρητοίς όσο και των πράξεων επί πιστώσει γίνεται μέσω ειδικής υπηρεσίας του χρηματιστηρίου η οποία ονομάζεται Γραφείο Εκκαθαρίσεως του τμήματος Συναλλαγών της Διευθύνσεως Οικονομικού.

Για τις πράξεις τοις μετρητοίς οι χρηματιστές παραδίδουν καθημερινώς στο Γραφείο Εκκαθαρίσεως τα χρεόγραφα, που πώλησαν και στην τιμή πωλήσεως και παραλαμβάνουν τα χρεόγραφα, που αγόρασαν και στην τιμή αγοράς. Κατόπιν γίνεται η εκκαθάριση στο γραφείο τους μεταξύ αυτών και των πελατών τους, αφού κρατηθεί η προμήθεια και το χαρτόσημο.

Για τις πράξεις όμως επί προθεσμία οι χρηματιστές οφείλουν να υποβάλλουν κατάσταση των χρεογράφων πρός παραλαβή και παράδοση και να αναγράφουν τα υπόλοιπα χρεόγραφα, που πρέπει να παραδοθούν ή παραλάβουν.

Αν π.χ. οι πελάτες Α, Β, Γ ενός χρηματιστή πρόκειται να παραλάβουν 1000 μετοχές μιας εταιρείας και άλλοι πελάτες Δ, Ε, Ζ του ίδιου χρηματιστή πρόκειται να παραδώσουν 800 μετοχές της ίδιας εταιρείας, ο χρηματιστής θα αναγράψει στην κατάσταση, που θα υποβάλει, 200 μετοχές προς παραλαβή. Κατόπιν για να εκκαθαρίσει τους λογαριασμούς των πελατών του ο χρηματιστής θα παραλάβει τις 800 μετοχές από τους πωλητές Δ, Ε, Ζ, τις οποίες θα παραδώσει στους αγοραστές Α, Β, Γ μαζί με τις 200 μετοχές, που θα παραλάβει από το Γραφείο Εκκαθαρίσεως.

Μαζί με τις καταστάσεις των χρεογράφων, που πρέπει να παραληφθούν και να παραδοθούν, υποβάλλονται από τους χρηματιστές και καταστάσεις διαφορών, που προκύπτουν μεταξύ των τιμών συνάψεως των συναλλαγών και των τιμών συμψηφισμού, βάσει των οποίων ενεργείται η εκκαθάριση.

Αν κάποιος χρηματιστής δεν εκπληρώσει εμπροθέσμως την υποχρέωσή του, δεν εμφανισθεί δηλαδή στο γραφείο εκκαθαρίσεως για να παραλάβει τους τίτλους που είχε αγοράσει ή για να παραδώσει όσους αγόρασε, ο αντισυμβαλλόμενός τους έχει δικαίωμα να ζητήσει από τον Κυβερνητικό Επόπτη την πώληση των τίτλων, που δεν έχουν παραληφθεί ή την αγορά των τίτλων, που καθυστερούν, για να μπορεί να φανεί συνεπής προς τις δικές του υποχρεώσεις απέναντι στους πελάτες του. Αυτή η εκποίηση διενεργείται από χρηματιστή, που διορίζεται από τον Κυβερνητικό Επόπτη και η όλη διαδικασία λέγεται **έκτακτη ή αναγκαστική εκκαθάριση**.

Το γραφείο εκκαθαρίσεως λόγω της άρτιας οργανώσεώς του ανάλαβε από την Πολιτεία και το έργο της μεταβιβάσεως των ονομαστικών μετοχών, που διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο. Για τη μεταβιβαση των ανωνύμων μετοχών δεν γεννάται θέμα, γιατί η μεταβιβασή τους γίνεται με απλή παράδοση.

Η μεταβιβαση των ονομαστικών μετοχών, που έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο Αθηνών, γίνεται ως εξής:

'Οποιος επιθυμεί να πωλήσει ονομαστικές μετοχές οφείλει να καταφύγει σ' ένα χρηματιστή και υπογράφει μπροστά του στην πίσω πλευρά των τίτλων και στην ειδική θέση, που υπάρχει. Ο χρηματιστής υπογράφει πλάι στην υπογραφή του πελάτη του, για να βεβαιώσει το γνήσιο της υπογραφής του.'

Στη συνέχεια οι τίτλοι υπό μεταβιβαση παραδίδονται στο Γραφείο Εκκαθαρίσεως, το οποίο αναγράφει σ' αυτούς το όνομα του αγοραστή, που δόθηκε από τον αντισυμβαλλόμενο χρηματιστή. Ακολούθως οι τίτλοι υπογράφονται από τον Προϊστάμενο του Γραφείου Εκκαθαρίσεως, χρονολογούνται, καταχωρούνται σε ειδικό βιβλίο και παραδίδονται στο νέο κύριο. Το Γραφείο γνωρίζει μέσα σε δέκα ημέρες στην εταιρεία όλα τα σχετικά στοιχεία με τη μεταβιβαση, δηλαδή τον αύξοντα αριθμό των τίτλων, το ονοματεπώνυμο των νέων κατόχων, τη χρονολογία μεταβιβάσεως κλπ. Βάσει των στοιχείων αυτών η εταιρεία καταχωρεί στο βιβλίο των μετοχών της τη μεταβολή, που επήλθε.

Η μεταβίβαση των ονομαστικών μετοχών εκτός της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Ονομαστικές μετοχές έχουν υποχρέωση να εκδίδουν οι τραπεζιτικές, ασφαλιστικές, σιδηροδρομικές, αεροπορικές, ανώνυμες εταιρείες, οι εταιρείες παραγωγής φωταερίου, ηλεκτρικού ρεύματος, υδρεύσεως, αποχετεύσεως, τηλεπικοινωνιών, ραδιοφωνίας, καθώς και οι ανώνυμες εταιρείες* κατασκευής παντός είδους πολεμικού υλικού, αλλά και κάθε άλλη ανώνυμη εταιρεία, αρκεί να προβλέπεται από το καταστατικό της. Τέτοια εταιρεία υπήρξε η «Α.Ε. Αλλατίνη», η οποία όμως έκανε και πάλι τις μετοχές της ανώνυμες από το Φεβρουάριο του 1969.

Ερωτήσεις.

1. Πότε συνάπτονται οι χρηματιστηριακές πράξεις;
2. Πότε και πώς δίνονται οι εντολές των πελατών στους χρηματιστές;
3. Τι πρέπει να περιέχει κάθε εντολή;
4. Ποιος είναι ο σκοπός του πίνακα των τιμών;
5. Πώς μπορεί να δοθεί η τιμή και τι σημαίνει ο καθένας απ' αυτούς τους όρους;
6. Πότε γίνεται η εκκαθάριση των τίτλων που πωλήθηκαν και η είσπραξη της αξίας τους και μέσω ποιου Γραφείου;
7. Πώς γίνεται η εκκαθάριση των πράξεων τοις μετρητοίς;
8. Πώς γίνεται η εκκαθάριση των πράξεων επί προθεσμία;
9. Πότε γίνεται η έκτακτη ή αναγκαστική εκκαθάριση;
10. Πώς γίνεται η μεταβίβαση των ανωνύμων μετοχών και πώς των ονομαστικών μέσω του Γραφείου Εκκαθαρίσεως;
11. Ποιες ανώνυμες εταιρείες έχουν υποχρέωση να εκδίδουν ονομαστικές μετοχές και γιατί;
12. Ποιες εταιρείες μπορούν να εκδίδουν ονομαστικές μετοχές και ποιες απ' αυτές το έχουν κάνει;

***12.8 Σημασία των χρηματιστηρίων αξιών.**

Η αξία των χρηματιστηρίων αξιών είναι τεράστια, γιατί με αυτά επιτυγχάνεται:

1. Η συνάντηση της προσφοράς και ζητήσεως των χρηματιστηριακών πραγμάτων και η διαμόρφωση της πραγματικής τιμής τους. Αν επιχειρηθεί τεχνητή προσφορά ή ζήτηση, για να νοθευθεί η πραγματική τιμή τους, αυτή θα εξουδετερώθει αμέσως ή την επομένη από τους έμπειρους και εισυνείδητους χρηματιστές, που θα προσπαθήσουν να προφυλάξουν τους πελάτες τους.

2. Το κράτος και οι Μεγάλοι Οικονομικοί Οργανισμοί, όπως είναι η Δ.Ε.Η., ο Ο.Τ.Ε. κλπ. όταν εκδίδουν ομολογιακά δάνεια, αναθέτουν στους χρηματιστές την πώληση των ομολογιών τους στο κοινό.

3. Οι νεοϊδρυμένες ανώνυμες εταιρείες όταν εκδίδουν μετοχές, καθώς και οι παλιές κατά την επαύξηση του κεφαλαίου τους ή όταν εκδίδουν ομολογίες για τη συγκέντρωση μεγάλου κεφαλαίου από το ανώνυμο πλήθος μέσω της αποταμιεύσεως για τη δημιουργία μεγάλων έργων, αναθέτουν στους χρηματιστές τη διάθεση των τίτλων τους.

* 'Αρθ. 3 Ν.Δ. 3330/1955

4. Το χρηματιστήριο Αθηνών χάρη στην άρτια οργάνωση που διαθέτει και στον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται κάθε συναλλαγή, πανηγυρικώς και μεγαλοφώνως γύρω από το κυκλικό κιγκλίδωμα με εκφώνηση και αντιφώνηση έχει αποκτήσει την εμπιστοσύνη του κοινού, το οποίο προκειμένου να προβεί στην αντεθνική πράξη της αγοράς ξένων χρυσών νομισμάτων δια μέσου του χρηματιστηρίου, αγοράζει ομολογίες εθνικών δανείων και μετοχές ελληνικών εταιρειών και έτσι δεν κάνει μόνο τα χρήματά του παραγωγικά, αλλά και συμβάλλει θετικά στην άνοδο της Εθνικής μας Οικονομίας.

5. Στο χρηματιστήριο Αθηνών, και δι' αυτού στη λαϊκή αποταμίευση, κατέφυγαν πολλές φορές το Κράτος, οι Δήμοι και πολλοί Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου, για να αντλήσουν κεφάλαια, είτε προς κάλυψη εκτάκτων δαπανών τους, είτε προς εκτέλεση έργων βασικής σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική πρόοδο της χώρας.

6. Το χρηματιστήριο Αθηνών με την άρτια οργάνωση, την οποία διαθέτει και τους έντιμους και ευσυνείδητους κατά παράδοση χρηματιστές του δεν εγγυάται μόνο την εύκολη, γρήγορη και ασφαλή εκτέλεση των χρηματιστηριακών συναλλαγών, αλλά συμβάλλει πάρα πολύ στη διατήρηση της αγοραστικής δυνάμεως της δραχμής, στην οποία πάντοτε πίστευε και την πίστη του αυτή συνεχώς διαδίδει και

7. Δια του Χρηματιστηρίου Αξιών αποδεικνύεται η εμπιστοσύνη του κοινού πρός το εθνικό νόμισμα και το μέλλον των Ελληνικών επιχειρήσεων. Έτσι κατά την τελευταία τριετία παρουσιάζεται μεγάλο ενδιαφέρον του Ελληνικού κοινού προς τα χρεόγραφα, που έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο, καθ' ότι ενώ το 1967 το σύνολο των χρηματιστηριακών συναλλαγών ανήλθε σε 1 δισ. δρχ., το 1968 σε 1,9 και το 1969 σε 2,8 δισ. δρχ. οι τιμές των μετοχών, που έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο αξιών τριπλασιάσθηκαν μέσα στην ανωτέρω τριετία.

Ερωτήσεις.

1. Πώς επιτυγχάνεται η διαμόρφωση της πραγματικής αξίας των χρηματιστηριακών αξιών;
2. Ποια είναι η σημασία του χρηματιστηρίου για το Κράτος, τους Οικονομικούς Οργανισμούς και τις εταιρείες;
3. Γιατί το χρηματιστήριο Αθηνών απέκτησε την εμπιστοσύνη του κοινού;
4. Ποια η συμβολή του Χρηματιστηρίου Αθηνών για την εξυγίανση του εθνικού νομίσματος;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

BIMHANIA

*13.1 Έννοια και σημασία της βιομηχανίας και βιοτεχνίας.

Βιομηχανία λέγεται η μετατροπή της πρώτης ύλης με κάθε μέσο και τρόπο, μηχανικό ή χημικό που έχει ο άνθρωπος στη διάθεσή του, σε έτοιμο προϊόν για την ικανοποίηση των αναγκών του.

Η πρώτη ύλη μπορεί να είναι γεωργικό προϊόν (σιτάρι, φρούτα, ελιές, κλπ.) ή κτηνοτρόφικό (γάλα, μαλλί, κρέας) ή αλιευτικό (ψάρια, όστρακα) ή μετάλλευμα (σίδηρος, βωξίτης κλπ.). Η βιομηχανία αποτελεί κλάδο της δευτερογενούς παραγωγής και χαρακτηρίζεται από τη μετατροπή της πρώτης ύλης σε έτοιμο προϊόν με τη βοήθεια ορισμένου τεχνικού εξοπλισμού.

Η βιομηχανία για να φθάσει στη μορφή, στην οποία βρίσκεται σήμερα, πέρασε από τα εξής στάδια: α) την οικοτεχνία, β) τη βιοτεχνία και γ) την εργοστασιακή βιομηχανία.

α) Η **οικοτεχνία** αποτελεί την πρώτη μορφή της βιομηχανίας, η οποία παρουσιάζεται στον πρωτόγονο άνθρωπο και κατά την οποία αυτός κατεργάζεται την πρώτη ύλη (πηλό, λίθο, ξύλο, δέρματα και αργότερα το μέταλλο) για την κατασκευή σκευών και εργαλείων προς ικανοποίηση των αναγκών των μελών της (ίδιας οικογένειας, χωρίς να επιδιώκεται η ανταλλαγή αυτών με άλλα προϊόντα άλλης οικογένειας).

Τη μορφή της οικοτεχνίας συναντάμε και σήμερα ακόμη στις γεωργικές και απομακρυσμένες κυρίως περιοχές, στις οποίες τα μέλη κάθε οικογένειας κατασκεύαζουν με δικά τους μέσα τα ενδύματά τους, τα σκεύη τους και τα γεωργικά τους εργαλεία.

β) Η **βιοτεχνία** (σχ. 13.1α) αρχίζει από την εποχή, κατά την οποία ένα μέλος της οικογένειας ή ολόκληρη η οικογένεια ασχολείται με την παραγωγή ενός μόνο προϊόντος (υποδήματα, ενδύματα, όπλα κλπ.) με την ανταλλαγή του οποίου παίρνει όλα τα υπόλοιπα αγαθά, που έχει ανάγκη. Έτσι παρουσιάζεται ο πρώτος καταμερισμός των έργων και κάθε άτομο ασχολείται με δικό του έργο και δικό του επάγγελμα. Παράγονται ή κατασκευάζονται αγαθά καλύτερα σε ποιότητα, που απαιτούν επιδεξιότητα.

Η βιοτεχνία παρουσιάζει δύο μορφές, εκείνη κατά την οποία ο βιοτέχνης επεξεργάζεται ξένη πρώτη ύλη αντί αμοιβής και εκείνη κατά την οποία ο βιοτέχνης επεξεργάζεται δική του πρώτη ύλη για την παραγωγή προϊόντων προς ικανοποίηση των αναγκών της πελατείας του. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση ο βιοτέχνης για την

παραγωγή περισσοτέρων και καλύτερης ποιότητας προϊόντων χρησιμοποιεί συνεχώς τελειότερα εργαλεία και εφαρμόζει νέες μεθόδους παραγωγής.

γ) **Η εργοστασιακή βιομηχανία** αρχίζει από την εποχή, κατά την οποία ο άνθρωπος άρχισε να χρησιμοποιεί τις μηχανές και τη δύναμη του ατμού στην αρχή, έπειτα την ηλεκτρική και τελευταία την ατομική ενέργεια για επιτάχυνση και τελειοποίηση της παραγωγής αλλά και μείωση του κόστους.

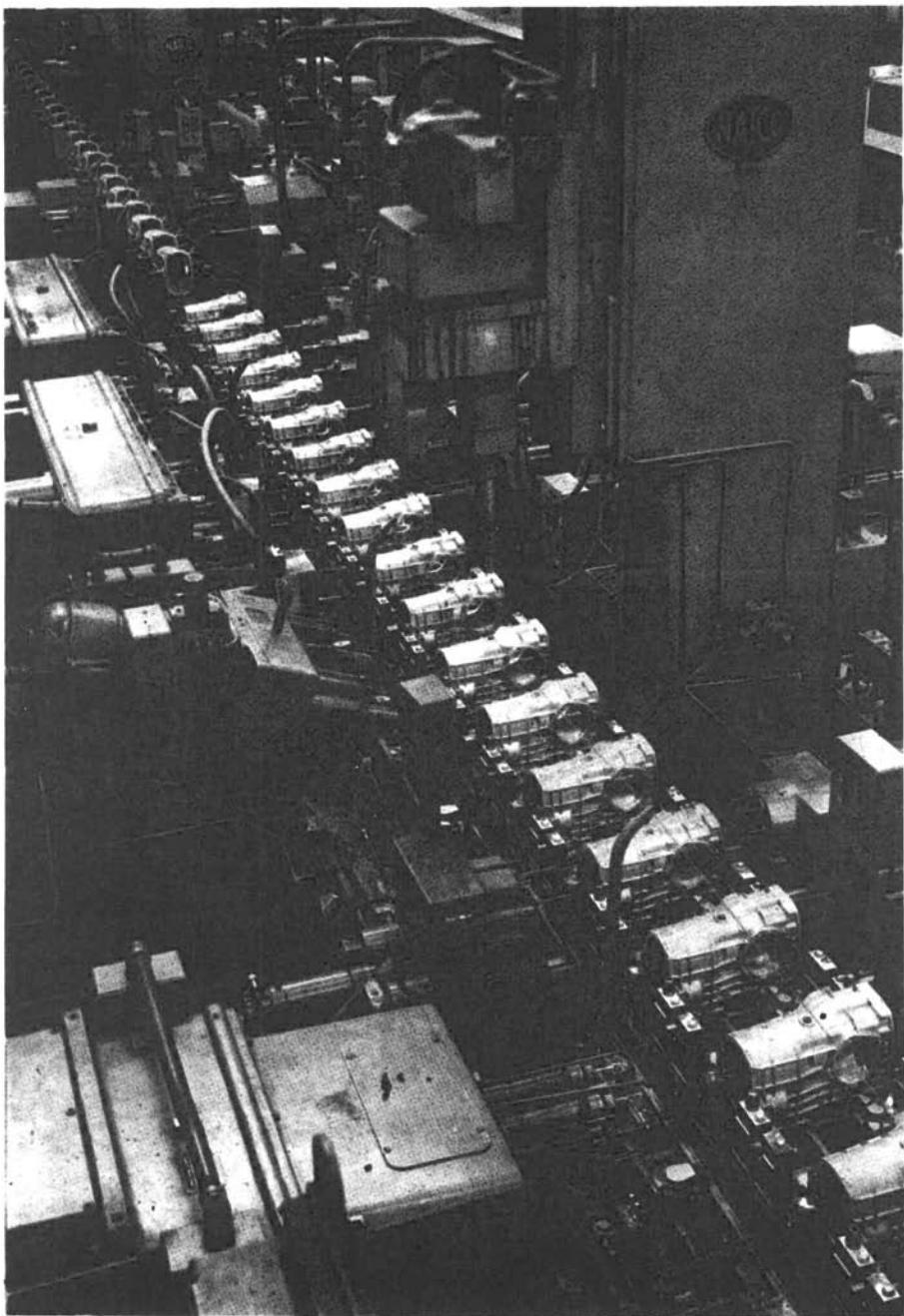
Κύριο χαρακτηριστικό της εργοστασιακής βιομηχανίας είναι ο μεγάλος αριθμός των εργατών, η τοποθέτηση μεγάλων κεφαλαίων, η επιστημονική οργάνωση, η πληθωραγωγή, η παραγωγή δηλαδή του ίδιου προϊόντος σε μεγάλες ποσότητες, η μείωση του κόστους και η καλυτέρευση της ποιότητας.

Σχ. 13.1α.
Εργαστήριο βιοτεχνίας.

Δεν υπάρχουν σαφή όρια μεταξύ της βιοτεχνίας και της εργοστασιακής βιομηχανίας και μάλιστα από την εποχή κατά την οποία στη βιοτεχνία επιτρέπεται η χρησιμοποίηση μηχανημάτων. Ούτε μόνο ο μεγάλος αριθμός των εργατών, ούτε μόνο η χρησιμοποίηση μηχανημάτων, ούτε μόνο η χρησιμοποίηση μεγάλων κεφαλαίων μπορεί να προσδώσουν το χαρακτηρισμό της εργοστασιακής βιομηχανίας, αλλά πρέπει όλα αυτά να υπάρχουν συγχρόνως.

Η πρόδος της τεχνικής και η ανάπτυξη της εργοστασιακής βιομηχανίας, (σχ. 13.1β) η οποία μπορεί να παραγάγει βιοτεχνικά προϊόντα σε μεγάλες ποσότητες και να τα διαθέτει σε χαμηλές τιμές (μηχανοποίητα υποδήματα) συνετέλεσαν όχι μόνο στη μείωση του αριθμού των βιοτεχνιών αλλά και στην εξαφάνισή τους, εκτός ελαχίστων, οι οποίες φέρουν την προσωπική σφραγίδα του βιοτέχνη (πολύτιμα

ΣΧ. 13.1β.
Εργοστασιακή βιομηχανία - αλυσωπτή αυτόματη παραγωγή.

κοσμήματα, ρολόγια κλπ.). Αποτέλεσμα αυτού είναι το ελάχιστο ποσοστό 1,1% βιοτεχνίας στις προηγμένες χώρες (Η.Π.Α., Σουηδία) και το μεγάλο ποσοστό της στις υπανάπτυκτες χώρες (Ινδία κλπ.).

Ερωτήσεις.

1. Τι λέγεται βιομηχανία;
2. Ποια είναι η πρώτη ύλη της βιομηχανίας;
3. Από ποια στάδια πέρασε η βιομηχανία;
4. Πότε υπάρχει οικοτεχνία;
5. Από πότε αρχίζει η βιοτεχνία;
6. Σε ποιο κλάδο παραγωγής ανήκει η βιομηχανία;
7. Ποιες μορφές παρουσιάζει η βιοτεχνία;
8. Από πότε αρχίζει η εργοστασιακή βιομηχανία;
9. Ποιο είναι το κύριο χαρακτηριστικό της εργοστασιακής βιομηχανίας;
10. Ποια είναι τα όρια μεταξύ της βιοτεχνίας και της εργοστασιακής βιομηχανίας;
11. Ποια είναι τα αποτελέσματα της αναπτύξεως της εργοστασιακής βιομηχανίας ως προς την ανάπτυξη της βιοτεχνίας;
12. Ποια είναι η σχέση μεταξύ εργοστασιακής βιομηχανίας και βιοτεχνίας στις προηγμένες χώρες και ποια στις υπανάπτυκτες;

***13.2 Διακρίσεις βιομηχανιών.**

Η βιομηχανία διακρίνεται:

Α) από απόψεως χρησιμότητας του αγαθού που παράγεται σε δύο βασικές κατηγορίες. Στη **βιομηχανία κεφαλαιουχικών αγαθών** ή μέσων παραγωγής και στη **βιομηχανία αγαθών καταναλώσεως**. Η βιομηχανία χάλυβα, αυτοκινήτων, μηχανημάτων, τα ναυπηγεία κλπ. αποτελούν βιομηχανία κεφαλαιουχικών αγαθών, ή τη **βαριά βιομηχανία**, ενώ η βιομηχανία παραγωγής ζυμαρικών, ζυθοποιίας, ειδών ιματισμού, υποδήσεως κλπ. αποτελούν τη βιομηχανία ειδών καταναλώσεως ή την **ελαφρά βιομηχανία**. Μεταξύ της βαριάς και ελαφράς βιομηχανίας υπάρχει και η **μεσαία βιομηχανία**, που ασχολείται με την παραγωγή προϊόντων, τα οποία άλλοτε μεν χρησιμοποιούνται σαν κεφαλαιουχικά και άλλοτε σαν καταναλωτικά αγαθά, όπως είναι η βιομηχανία οικοδομησίμων υλών (τσιμέντων, ασβέστη, γύψου κλπ.), η βιομηχανία κλωστοϋφαντουργίας, (βάμβακα, ερίσι, καννάβεως, μέταξας κλπ.) κ.ο.κ.

Επειδή η βιομηχανία κεφαλαιουχικών αγαθών αποτελεί τη βάση για την περαιτέρω ανάπτυξη της όλης βιομηχανίας, όλα τα κράτη και ιδίως τα υπό ανάπτυξη, όπως η Ελλάδα, έριξαν όλο το βάρος της προσπάθειάς τους στη δημιουργία βιομηχανιών κεφαλαιουχικών αγαθών.

Β) Από απόψεως αντικειμένου παραγωγής η βιομηχανία διακρίνεται σε πολλούς κλάδους, οι οποίοι πρόσφατα τυποποιήθηκαν διεθνώς σε 21 κλάσεις, τις εξής:

Βιομηχανίες: 1) διατροφής, 2) ποτών, 3) καπνού, 4) υφαντικές, 5) ειδών υποδήσεως, 6) ειδών ενδύσεως, 7) ξύλου και φελλού, 8) επίπλων, 9) χαρτιού, 10) εκτυπώσεως και εκδόσεως, 11) δέρματος, 12) ελαστικού, 13) χημικές, 14) παραγώγων πετρελαίου και άνθρακα, 15) μη μεταλλικών ορυκτών, 16) βασικές μεταλλουργικές, 17) κατασκευής μεταλλουργικών προϊόντων, 18) κατασκευής μηχανών, 19)

κατασκευής ηλεκτρικών συσκευών, 20) κατασκευής μεταφορικών μέσων, 21) διάφορες βιομηχανίες.

Γ) Από απόψεως μεγέθους σε μεγάλη, μεσαία και μικρή.

Μεγάλη λέγεται η βιομηχανία, που έχει μεγάλες εγκαταστάσεις, όπως τα ναυπηγεία, χαλυβουργεία κλπ.

Μεσαία λέγεται η βιομηχανία, που χρησιμοποιεί εγκαταστάσεις μεσαίου μεγέθους και ένα σοβαρό αριθμό εργατών, όχι όμως πολύ μεγάλο. Τέτοιες βιομηχανίες είναι τα υφαντουργεία, τα μηχανουργεία, τα χρωματουργεία κλπ.

Μικρή λέγεται η βιομηχανία, που χρησιμοποιεί μικρές βιομηχανικές εγκαταστάσεις και μικρό αριθμό εργατών, όπως είναι οι βιομηχανίες δέρματος, παγωτών κλπ. Το είδος αυτό της βιομηχανίας αποτελεί το όριο μεταξύ βιομηχανίας και βιοτεχνίας.

Από όλες αυτές τις διακρίσεις η σπουδαιότερη διάκριση, που χρησιμοποιείται και διεθνώς, είναι η διάκριση των κεφαλαιουχικών και των καταναλωτικών αγαθών, γιατί: 1) Από την ανάπτυξη κεφαλαιουχικών αγαθών εξαρτάται και η ανάπτυξη της βιομηχανίας των καταναλωτικών αγαθών μιας χώρας και 2) Η ανάπτυξη της βιομηχανίας κεφαλαιουχικών αγαθών προϋποθέτει υψηλό τεχνικό επίπεδο, διάθεση μεγαλύτερης ποσότητας κεφαλαίου σε επενδύσεις και μικρότερο χρόνο αναμονής αποδόσεως.

Ερωτήσεις.

1. Ποια βιομηχανία λέγεται κεφαλαιουχικών αγαθών;
2. Ποια βιομηχανία λέγεται ειδών καταναλώσεως;
3. Ποια η σημασία της ιδρύσεως βιομηχανιών κεφαλαιουχικών αγαθών;
4. Σε πόσους κλάδους διακρίνεται η βιομηχανία από απόψεως αντικειμένου;
5. Αναφέρετε μερικούς.
6. Από απόψεως μεγέθους σε ποιες κατηγορίες διακρίνεται η βιομηχανία;
7. Από όλες τις διακρίσεις ποια είναι η σπουδαιότερη, διεθνώς και γιατί;

13.3 Προϋποθέσεις ιδρύσεως βιομηχανικών επιχειρήσεων.

Για την ίδρυση μιας βιομηχανικής επιχειρήσεως πρέπει να συνυπάρχουν οι εξής προϋποθέσεις:

1) Οι πρώτες ύλες. 2) Η κινητήρια δύναμη. 3) Τα εργατικά χέρια. 4) Η συγκοινωνία και 5) το κεφάλαιο.

1. *Οι πρώτες ύλες* μπορούν να προέρχονται είτε από το φυτικό βασίλειο, όπως είναι το βαμβάκι, το ξύλο, το ελαστικό (οι οποίες συνεχώς αντικαθίστανται από τις συνθετικές ύλες χημικής προελεύσεως), το λινάρι, η ρετσίνα, το κακάο κλπ. είτε από το ζωικό βασίλειο, όπως είναι το έριο, το γάλα, τα δέρματα κλπ. είτε τέλος από τον ορυκτό πλούτο, όπως είναι ο σίδηρος κλπ.

Η Ελλάδα από απόψεως πρώτων υλών, ιδίως γεωργικών και ορυκτών προϊόντων, βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση, γιατί καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος των βιομηχανικών της αναγκών. Παρ' όλα αυτά δεν γίνεται τέλεια και συστηματική εκμετάλλευση ούτε των γεωργικών της προϊόντων ούτε του ορυκτού της πλούτου. Μεγάλο μέρος αυτών εξάγεται στο εξωτερικό, για να επανεισαχθεί σαν ημικατεργασμένο ή σαν έτοιμο προϊόν (βιωξίτης, έριο, βαμβάκι, δέρματα κλπ.). Με τη δημιουρ-

γία όμως του Οργανισμού Βιομηχανικής Αναπτύξεως άρχισε να μελετάται η συστηματική εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου της Ελλάδος και η ίδρυση νέων μεγάλων βιομηχανιών.

2. Η κινητήρια δύναμη έχει τεράστια σημασία για την ανάπτυξη της βιομηχανίας και γενικότερα της οικονομίας μιας χώρας. Ο Ο.Η.Ε. για να προσδιορίσει την οικονομική ανάπτυξη ενός Κράτους, λαμβάνει υπόψη, εκτός άλλων, και το μέγεθος καταναλώσεως ήλεκτρικής ενέργειας. Λόγω της σημασίας αυτής ο άνθρωπος προσπάθησε και πέτυχε ν' ανεύρει νέες πηγές ηλεκτρικής ενέργειας, εκτός των στερεών και υγρών καισίμων και των υδατοπτώσεων, την ατομική ενέργεια και την ηλιακή (θερμοσίφωνες).

Στην Ελλάδα αν και υπήρχαν πολλές υδατοπτώσεις και άφθονος λιγνίτης, δεν έγινε μέχρι το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο παρά πενιχρή εκμετάλλευση αυτών και η ηλεκτρική ενέργεια βρισκόταν στα χέρια 350 ιδιωτικών επιχειρήσεων, οι οποίες ενδιαφέρονταν μόνο για τον ηλεκτροφωτισμό των μεγάλων πόλεων και της πρωτεύουσας, χωρίς να μπορούν να χορηγήσουν ηλεκτρική ενέργεια σαν κινητήρια δύναμη σε καμιά βιομηχανία ούτε και βιοτεχνία ακόμη.

Από το τέλος του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου όλα τα προγράμματα οικονομικής αναπτύξεως προέβλεπαν την απόκτηση άφθονης και φθηνής ηλεκτρικής ενέργειας προς εξυπηρέτηση της βιομηχανίας, γεωργίας, οικιακής οικονομίας κλπ. δια της εκμεταλλεύσεως των υδατοπτώσεων (λευκού άνθρακα). Έτσι το 1950 ιδρύεται η Δ.Ε.Η. ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και παίρνει από το κράτος το αποκλειστικό δικαίωμα της κατασκευής, λειτουργίας και εκμεταλλεύσεως των υδροηλεκτρικών και θερμοηλεκτρικών εργοστασίων καθώς και του δικτύου διανομής.

Η Δ.Ε.Η., που χρηματοδοτήθηκε από την Αμερικανική βοήθεια, τις Ιταλικές επανορθώσεις, τις επενδύσεις του Κρατικού προϋπολογισμού και τα εσωτερικά ομολογιακά δάνεια, με ρήτρα δολαρίου, πέτυχε να ιδρύσει πέντε θερμοηλεκτρικούς και επτά υδροηλεκτρικούς σταθμούς, να εξαγοράσει τις τριακόσιες πενήντα ιδιωτικές επιχειρήσεις και να δεκαπλασιάσει την παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας κατά τρόπο ώστε, ενώ προπολεμικά αντιστοιχούσαν 88 ΚΒΩ σε κάθε άτομο επησίως, σήμερα ν' αντιστοιχούν 850 κατ' άτομο.

Σήμερα χάρη στις μεγάλες αυτές επιτεύξεις της Δ.Ε.Η. όχι μόνο ηλεκτροφωτίστηκαν όλα τα χωριά της Ελλάδος μέχρι και την τελευταία καλύβα, αλλά χορηγείται άφθονο και φθηνό ρεύμα στη γεωργία για το πότισμα, στην οικιακή οικονομία και πριν παντός στη βιομηχανία. Οι νεοϊδρυμένες πλέον βιομηχανικές επιχειρήσεις δεν έχουν κανένα πρόβλημα κινητήριας δυνάμεως, γιατί, σ' οποιοδήποτε σημείο της Ελλάδος κι αν εγκατασταθούν, μπορούν ν' αποκτήσουν άφθονη και φθηνή ηλεκτρική ενέργεια με τη Δ.Ε.Η. χρησιμοποιώντας βιομηχανικό τιμολόγιο.

3. Τα εργατικά χέρια: για να αναπτυχθεί μία βιομηχανία και να μπορέσει να συναγωνίζεται τους ανταγωνιστές της, πρέπει να διαθέτει φθηνό εργατικό δυναμικό. Αυτό είναι δυνατό, όταν υπάρχουν πολλά εργατικά χέρια σε σχέση προς τη ζήτηση. Έτσι βλέπομε να ιδρύονται βιομηχανικές επιχειρήσεις σε μεγάλα αστικά κέντρα, όπου υπάρχουν φθηνά εργατικά χέρια. Άλλες πάλι ιδρύονται κοντά σε σιδηροδρομικούς σταθμούς, για να μπορούν να μετακινούνται εύκολα και άλλες διαθέτουν ειδικά αυτοκίνητα μεταφοράς εργατών.

Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλά εργατικά χέρια, αφού ένα μεγάλο μέρος του

ενεργού πληθυσμού (20-45 ετών) αναγκάζεται να μεταναστεύει στο εξωτερικό και οι περισσότεροι υποαπασχολούνται. Ειδικευμένο όμως προσωπικό δεν υπάρχει και αυτό αποτελεί σοβαρό εμπόδιο ιδρύσεως και αναπτύξεως βιομηχανιών στην Ελλάδα. Για την υπερπήδηση αυτού του εμποδίου καταστρώθηκε με επιμέλεια από το Υπουργείο Παιδείας και άρχισε εφαρμοζόμενο ένα ευρύτερο πρόγραμμα επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, το οποίο θα καλύψει σύντομα και την έλλειψη αυτή.

4. Η συγκοινωνία αποτελεί σπουδαίο παράγοντα για την ανάπτυξη της βιομηχανίας. Με αυτή μεταφέρονται όχι μόνο το εργατικό δυναμικό, όπως είδαμε προηγουμένως, αλλά και τα έτοιμα προϊόντα στα κέντρα καταναλώσεως και οι πρώτες ύλες από τους χώρους της υπάρξεως στις βιομηχανίες. Απόδειξη αυτού αποτελεί και το γεγονός ότι οι πόλεις της Ελλάδος, που βρέθηκαν στα κέντρα συγκοινωνιακών κόμβων, ιδίως θαλασσινών, ανέπτυξαν τη βιομηχανία, όπως είναι ο Πειραιάς, η Πάτρα, η Θεσσαλονίκη, ο Βόλος, η Σύρος, η Χαλκίδα και η Λάρισα με χερσαία μεταφορά. Σήμερα πολλές βιομηχανίες ιδρύονται κατά μήκος της εθνικής οδού Αθηνών-Θεσσαλονίκης.

5. Το κεφάλαιο αποτελεί το σπουδαιότερο συντελεστή ιδρύσεως των βιομηχανικών επιχειρήσεων και ιδίως των κεφαλαιουχικών αγαθών, που απαιτούν μεγάλες εγκαταστάσεις, ανανεωμένα και τελειοποιημένα μηχανήματα, προμήθεια μεγάλης ποσότητας πρώτων υλών κλπ.

Από τη σύσταση του Ελληνικού Κράτους το μόνιμο και το βασικότερο εμπόδιο της αναπτύξεως της Ελληνικής βιομηχανίας υπήρξε η έλλειψη κεφαλαίου. Το πρόγραμμα π.χ. του εξηλεκτρισμού της χώρας χρηματοδότησαν, όπως αναφέρθηκε, όχι μόνο το Ελληνικό δημόσιο, αλλά και η Αμερικανική βοήθεια, οι Ιταλικές επανορθώσεις και τα εσωτερικά ομολογιακά δάνεια.

Την έλλειψη χρηματοδοτήσεως της Ελληνικής βιομηχανίας προσπαθούν να εξουδετερώσουν ο Οργανισμός Βιομηχανικής Αναπτύξεως (Ο.Β.Α.), ο οποίος τελευταία απορροφήθηκε από τη Βιομηχανική Τράπεζα και ο Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Οικονομικής Αναπτύξεως (Ο.Χ.Ο.Α.).

Ερωτήσεις.

- Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να συνυπάρχουν για την ίδρυση βιομηχανικών επιχειρήσεων;
Να τις αναφέρετε απλώς.
- Από πού μπορεί να προέρχονται οι πρώτες ύλες;
- Υπάρχουν στην Ελλάδα πρώτες ύλες;
- Ποια η σημασία της κινητήριας δυνάμεως για την ίδρυση και ανάπτυξη της βιομηχανίας;
- Τι έκανε η Ελλάδα για ν' αποκτήσει φθηνή και άφθονη κινητήρια δύναμη;
- Ποια η σημασία των εργατικών χεριών για την ίδρυση και ανάπτυξη της βιομηχανίας;
- Ποια κατάσταση επικρατεί σήμερα στην Ελλάδα, όσον αφορά την έλλειψη εργατικών χεριών;
- Ποια είναι η σημασία της συγκοινωνίας για την ανάπτυξη της βιομηχανίας και γιατί;
- Σε ποιες πόλεις παρατηρήθηκε η ανάπτυξη της βιομηχανίας στην Ελλάδα και γιατί;
- Γιατί το κεφάλαιο αποτελεί βασική προϋπόθεση ιδρύσεως βιομηχανιών και ιδίως κεφαλαιουχικών αγαθών;
- Ποια είναι η αδυναμία ιδρύσεως και αναπτύξεως της βιομηχανίας στην Ελλάδα και ποια η προσπάθεια καλύψεως της;

13.4 Η βιομηχανία στην Ελλάδα.

Η ανάπτυξη της βιομηχανίας στην Ελλάδα αρχίζει από το τέλος του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Αυτό οφείλεται: α) Στην εγκατάσταση μεγάλου προσφυγικού πληθυσμού με κατάρτιση και τάση για την ιδρυση βιομηχανιών. β) Στη διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς λόγω προσαρτήσεως νέων εδαφών και πυκνώσεως του πληθυσμού με την άφιξη των προσφύγων. γ) Στην επιβολή προστατευτικού δασμολογίου για την ανάπτυξη της εγχώριας βιομηχανίας (μεγάλοι δασμοί στα υφάσματα που εισάγονται από το εξωτερικό κλπ) και δ) Στη θέσπιση νόμων, που ευνοούν τη βιομηχανική ανάπτυξη, όπως η αναγκαστική απαλλοτρίωση για ανέγερση βιομηχανιών κλπ.

Η βιομηχανική όμως αυτή ανάπτυξη, που χρονολογείται από το 1923 έως το 1939, όταν άρχισε ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος (περίοδος μεσοπολέμου) παρουσίασε τις εξής δύο αδυναμίες:

α) **Σημειώθηκε στροφή προς την ελαφρά βιομηχανία**, και ιδίως των ειδών καταναλώσεως, (όπως κλωστοϋφαντήρια), ειδών διατροφής και ελαφρά χημική βιομηχανία. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η βαριά βιομηχανία απαιτεί πολλά κεφάλαια, ειδικευμένο προσωπικό και το σπουδαιότερο μακρύ χρόνο υναμονής αποδόσεως και

β) **Συγκεντρώθηκε στην περιφέρεια της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης**. Σ' αυτό συνετέλεσαν όχι μόνο η ύπαρξη καταναλωτικού κοινού και μάλιστα με υψηλό εισόδημα, για να μπορεί να απορροφά τα νεοεμφανιζόμενα βιομηχανικά προϊόντα, αλλά και το συγκεντρωτικό διοικητικό σύστημα, που απαιτούσε συνεχή επαφή της βιομηχανίας με τις κρατικές υπηρεσίες, καθώς και το φθηνότερο ηλεκτρικό ρεύμα σε σχέση προς την επαρχία.

Κατά την περίοδο του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου (1940-1944) η ελληνική βιομηχανία έπαθε μεγάλες καταστροφές τόσο από τους βομβαρδισμούς, όσο και από τον εμφύλιο πόλεμο, που επακολούθησε.

Μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο η ανάπτυξη της Ελληνικής βιομηχανίας στηρίζεται σε νέες βάσεις. Οι ζημιές, που προκλήθηκαν κατά τον πόλεμο, αποκαθίστανται γρήγορα και η Ελληνική βιομηχανία με τη βοήθεια των Ιταλικών επανορθώσεων και προ παντός με τη συμπαράσταση των Η.Π.Α. (σχέδιο Μάρσαλ) εξοπλίζεται με νέες και σύγχρονες μηχανικές εγκαταστάσεις. Τα σφάλματα του παρελθόντος δεν επαναλαμβάνονται.

Ενισχύεται κυρίως η βαριά βιομηχανία (διυλιστήρια πετρελαίου, ναυπηγεία, εργοστάσια ζαχάρεως, νικελίου, — Λάρυμνα — αζωτούχων λιπασμάτων — Πτολεμαΐδα, — υψηλάμινοι χαλυβουργικής κλπ.)

Ειδικοί προστατευτικοί νόμοι προστατεύουν και ενισχύουν την επαρχιακή βιομηχανία και καταβάλλεται προσπάθεια διασποράς της στις επαρχιακές πόλεις. Καθιερώνεται ενιαίο τιμολόγιο ηλεκτρικού ρεύματος, τόσο για τις βιομηχανίες του κέντρου, όσο και των επαρχιών. Αναπτύσσονται οι συγκοινωνίες με νέες συγκοινωνιακές αρτηρίες και επέρχεται διοικητική αποκέντρωση, κατά τρόπο ώστε να παρουσιάζουν σοβαρή βιομηχανική ανάπτυξη και πολλά άλλα αστικά κέντρα εκτός από την περιφέρεια Αθηνών.

Αποτέλεσμα των προσπαθειών αυτών υπήρξε η αύξηση της παραγωγικότητας της Ελληνικής βιομηχανικής παραγωγής με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας

των προϊόντων. Σήμερα τα Ελληνικά βιομηχανικά προϊόντα είναι εφάμιλλα των έξινων προηγμένων χωρών. Σήμερα ο 'Ελληνας καταναλωτής έπαψε να αναζητά ξένα προϊόντα, αλλά μόνο ελληνικά, γιατί γνωρίζει ότι τα βιομηχανικά προϊόντα της πατρίδας του, αν δεν είναι καλύτερα των έξινων, τουλάχιστον δεν είναι κατώτερα απ' αυτά και έτσι δε γίνεται εξαγωγή συναλλάγματος. Πολλά από τα ελληνικά βιομηχανικά προϊόντα εξάγονται στο εξωτερικό, όπως τσιμέντα, υφάσματα και μηχανολογικά είδη και έτσι εισάγεται συνάλλαγμα.

Είναι ανάγκη όμως να καλυφθούν και πολλές άλλες αδυναμίες ακόμη, όπως:

1. Η έλλειψη κεφαλαίου, η μόνιμη αδυναμία της Ελληνικής οικονομίας, συνεπώς και της αναπτύξεως της βιομηχανίας και ιδίως της βαριάς. Καταβάλλεται προσπάθεια να αντιμετωπισθεί δια της προσελκύσεως έξινων κεφαλαίων με ευνοϊκούς όρους και της χρηματοδότησεως της βιομηχανίας με σκοπό την ίδρυση νέων εγκαταστάσεων ή την επέκταση παλαιών μέσω της Ελληνικής Τραπέζης Βιομηχανικής Αναπτύξεως, που ιδρύθηκε τελευταία, στην οποία συγχωνεύθηκε και ο Ο.Β.Α.

2. Η εκπαίδευση του εργατοτεχνικού προσωπικού, θα επιτευχθεί με την εφαρμογή του προγράμματος τεχνικής εκπαίδευσεως, που καταρτίστηκε από το Υπουργείο Παιδείας, με το οποίο θα εκπαιδεύονται εργάτες ικανοί για τις βαριές βιομηχανίες.

3. Η συγχώνευση των μικρών βιομηχανικών επιχειρήσεων και η συγκρότηση μεγάλων ικανών να ανταγωνίζονται τις ομοειδείς των Κρατών-μελών της Ε.Ο.Κ. με τη σύνδεση της Ελλάδος με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και

4. Οι δασμοβίωτοι κλάδοι βιομηχανικής παραγωγής πρέπει να εκλείψουν, γιατί και η κατανάλωση επιβαρύνεται με τιμές δυσπρόσιτες για τη μεγάλη μάζα του λαού και δυσκολεύουν τη συνεργασία μας με την Ε.Ο.Κ.

Ερωτήσεις.

1. Από πότε αρχίζει η βιομηχανική ανάπτυξη της Ελλάδος και πού οφείλεται;
2. Ποιες αδυναμίες παρουσιάσεις η ανάπτυξη της βιομηχανίας στην Ελλάδα κατά την περίοδο του μεσοπολέμου;
3. Πού οφείλεται η στροφή προς την ελαφρά βιομηχανία και ποια είναι τα είδη των βιομηχανιών αυτών;
4. Ποια είναι τα αίτια της συγκεντρώσεως της βιομηχανίας στην περιφέρεια της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης κατά την εποχή του μεσοπολέμου;
5. Μετά το Β' Παγκόσμιο πόλεμο η ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας πάνω σε ποιες βάσεις στηρίχθηκε;
6. Ποια μέτρα λαμβάνονται για να αποφευχθούν τα σφάλματα της προηγούμενης περιόδου στην ανάπτυξη της βιομηχανίας;
7. Σήμερα ποια εικόνα παρουσιάζει η ελληνική βιομηχανία;
8. Ποιες είναι σήμερα οι αδυναμίες της αναπτύξεως της ελληνικής βιομηχανίας;
9. Πώς αντιμετωπίζεται η έλλειψη κεφαλαίου;
10. Πώς η τεχνική εκπαίδευση;
11. Μετά τη σύνδεση της Ελλάδος με την Ε.Ο.Κ. πώς είναι δυνατό η ελληνική βιομηχανία να μπορέσει να ανταγωνιστεί τη βιομηχανία των Κρατών-μελών της Ε.Ο.Κ.;
12. Γιατί πρέπει να εκλείψουν οι δασμοβίωτοι κλάδοι της βιομηχανικής παραγωγής;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

*14.1 Έννοια και σημασία των τραπεζών.

Τράπεζα λέγεται ο οικονομικός οργανισμός, ο οποίος κατά κύριο επάγγελμα δέχεται καταθέσεις από το κοινό με μικρό επιτόκιο, για να τις χορηγήσει με μεγαλύτερο. Κάνει επίσης και άλλες εργασίες, όπως μεταφορά χρημάτων από τόπο σε τόπο, προεξοφλήσεις και εισπράξεις αξών, πωλήσεις χρεογράφων κλπ.

Η λέξη Τράπεζα προέρχεται από το έπιπλο τράπεζα (banco ή banque) πίσω από το οποίο κάθονταν οι αργυραμοιβοί και ασκούσαν το επάγγελμά τους.

Οι πρώτες τραπεζικές εργασίες παρουσιάστηκαν από την εποχή των Ασσυρίων περί τον 8ο αιώνα π.Χ. κοντά στις όχθες του Ευφράτη, όπου βρέθηκαν μικροί μεταλλικοί δίσκοι, πάνω στους οποίους είχαν χαραχθεί δάνεια με υποθήκη και ενέχυρα.

Οι Φοίνικες διεξάγοντας το διεθνές εμπόριο της εποχής εκείνης ασχολούνταν με την ανταλλαγή νομισμάτων των χωρών, με τις οποίες συναλλάσσονταν, και χορηγούσαν ναυτικά δάνεια.

Οι Αρχαίοι Έλληνες τοποθετούσαν για ασφάλεια τα χρήματά τους στους ναούς, όπως στο ναό του Απόλλωνα στη Δήλο και Δελφούς, της Αρτέμιδας στην Έφεσσο κ.α., δέχονταν καταθέσεις, χορηγούσαν δάνεια και αντήλλασσαν νομίσματα. Δε θεωρούσαν όμως τιμητικό το επάγγελμα του τραπεζίτη.

Οι Ρωμαίοι ασχολούνταν με το εμπόριο των δούλων, το ναυτοδάνειο και την τοκογλυφία, η οποία επέφερε πολλά κέρδη, γιατί δάνειζαν προς 100% ακόμη και 300%, πράγμα που κατάντησε σκάνδαλο στη Ρωμαϊκή κοινωνία.

Οι βαρβαρικές φυλές, που κατέκλυσαν την Ευρώπη και οι πόλεμοι, που επακολούθησαν, δεν επέτρεψαν την ανάπτυξη των τραπεζιτικών εργασιών, οι οποίες ανθίζουν μόνο κατά την ειρήνη και στηρίζονται στην πίστη.

Από την εποχή της αναγεννήσεως στις μεγάλες πόλεις των Κρατών της Δυτικής Ευρώπης αρχίζει η εμφάνιση ιδιωτικών και δημοσίων Τραπεζών, όπως η Τράπεζα της Βενετίας (1157), του Αμβούργου (1619), της Ρώμης, της Αγγλίας (1694), της Γαλλίας κλπ.

Κατά τον ΙH' αιώνα ιδρύονται πολυάριθμες ιδιωτικές Τράπεζες σ' όλες τις χώρες της Ευρώπης, οι οποίες δεν αποβλέπουν μόνο στην πραγματοποίηση κερδών, αλλά κυρίως στη συγκέντρωση του διασκορπισμένου χρήματος και τη διοχέτευσή του στο εμπόριο και τη βιομηχανία. Από την εποχή αυτή αρχίζει η κρατική επέμβαση και ο κρατικός έλεγχος στις Τράπεζες.

Η πρώτη τράπεζα, που ιδρύθηκε στην Ελλάδα, ήταν η Ιονική (1839) με έδρα το

Σχ. 14.1.

Το κεντρικό κατάστημα της Εθνικής Τραπέζης όπως ήταν το 1901.

Λονδίνο. Δύο έτη αργότερα ιδρύθηκε η Εθνική (σχ. 14.1) και κατόπιν η Εμπορική, η Κτηματική, η Τράπεζα της Ελλάδος, η Αγροτική και άλλες μικρότερες τράπεζες, μερικές από τις οποίες εξακολουθούν και σήμερα να λειτουργούν. Απ' αυτές άλλες μεν είναι Κρατικές με την έννοια ότι τα κεφάλαιά τους ανήκουν εξ ολοκλήρου στο Κράτος, όπως η Τράπεζα της Ελλάδος και η Αγροτική, άλλες ημικρατικές, με την έννοια ότι μέτοχος είναι και το Κράτος, όπως η Εθνική και άλλες ιδιωτικές.

'Ολες οι Ελληνικές Τράπεζες πρέπει να φέρουν τον τύπο της Ανώνυμης Εταιρίας και να έχουν κεφάλαιο τουλάχιστον 15 εκατομμυρίων δραχμών. Δεν μπορούν ν' ασκούν κατ' επάγγελμα αγοραπωλησία εμπορευμάτων ή πρώτων υλών για λογαριασμό τους, ούτε να χορηγούν σ' ένα μόνο άτομο δάνεια ή πιστώσεις άνω του 1/5 του κεφαλαίου τους (μετοχικού και αποθεματικών).

Η σημασία των Τραπέζων για την όλη οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου είναι πολύμορφη και ανυπολόγιστη.

1) Οι Τράπεζες συγκεντρώνουν τα μικρά κεφάλαια τα διασκορπισμένα σε πολλά άτομα, τα οποία δεν μπορούν να γίνουν παραγωγικά λόγω της μικρότητάς τους, και καταβάλλουν μία αμοιβή, τον τόκο. Κατόπιν χορηγούν τα κεφάλαια αυτά συγκεντρωτικώς στούς επιχειρηματίες για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων ή την επέκταση παλαιών με μεγαλύτερο τόκο. Κατ' αυτό τον τρόπο κερδίζουν οι μικροί κεφαλαιούχοι τον τόκο, που λαμβάνουν, οι Τράπεζες τη διαφορά των τόκων και οι επιχειρηματίες τη διαφορά μεταξύ του κέρδους, που πραγματοποιούν και του τόκου που δίνουν στην Τράπεζα. Άλλα και όλος ο λαός κερδίζει, γιατί με την ίδρυση νέων επιχειρήσεων ή την επέκταση παλαιών αυξάνεται η παραγωγή και μειώνεται η τιμή των ετοίμων προϊόντων, οι εργάτες βρίσκουν εργασία και αφ' ενός μεν μειώνεται η υποαπασχόληση και η ανεργία, αφ' ετέρου δε το εισόδημα μοιράζεται σε πολλά πρόσωπα, τα οποία αποκτούν αγοραστική δύναμη. Κατ' αυτό τον τρόπο αυξάνεται η κατανάλωση, επομένως και η παραγωγή και δημιουργείται μια οικονομική άνθιση, η οποία οφείλεται εξ ολοκλήρου στο μεγάλο ρόλο, που παίζουν οι Τράπεζες. Πολύ δίκαια παρατηρήθηκε ότι εκεί όπου υπάρχουν Τράπεζες με καλή λειτουργία, εκεί

δημιουργούνται και αναπτύσσονται το εμπόριο, η βιομηχανία, η γεωργία και όλοι γενικά οι υπόλοιποι οικονομικοί κλάδοι μιας χώρας.

2) Οι Τράπεζες ενισχύουν το πνεύμα της αποταμιεύσεως και της οικονομίας, γιατί όποιος αποταμιεύει, αισθάνεται ασφάλεια, όταν καταθέτει τις οικονομίες του στην Τράπεζα, και έτσι αποφεύγει να δανείσει αφερέγγυο οφειλέτη.

3) Με τις τραπεζιτικές επιταγές δεν επιτυγχάνεται μόνο η γρήγορη και ακίνδυνη μεταφορά των χρημάτων από τόπο σε τόπο, αλλά ενισχύεται και η αγοραστική δύναμή του. Οι τραπεζιτικές επιταγές, επειδή χρησιμοποιούνται σαν μέσα πληρωμής, αντικαθιστούν το χρήμα, το οποίο έτσι υπάρχει άφθονο στην αγορά και μειώνεται ο τόκος του. Το περίσσευμα αυτών των χρημάτων διαθέτουμε για την πραγματοποίηση και άλλων σκοπών, κυρίως παραγωγικών, και έτσι έχουμε την ικανοποίηση περισσοτέρων αναγκών με την ίδια ποσότητα χρήματος.

4) Οι Τράπεζες συνεπείς πάντοτε στις συναλλαγές τους ενισχύουν την καλή πίστη μεταξύ των εμπόρων, οι οποίοι προσπαθούν να τις μιμηθούν και έτσι μετριάζονται οι οικονομικές καταστροφές των επιχειρήσεων.

5) Στη σύγχρονη οικονομία, οι Τράπεζες αναλαμβάνουν πολλές φορές και τη διενέργεια οικονομικών πράξεων για λογαριασμό των πελατών τους, δηλαδή αγορά, παραλαβή, πώληση, αποστολή κλπ. εμπορευμάτων, μετοχών, ομολογών κλπ., την είσπραξη αξιών κ.ά. με προμήθεια. Οι πελάτες καταφέύγουν στις Τράπεζες, για να αποφύγουν δαπάνες μεταβάσεως, κόπους, περιττές απασχολήσεις και να εξοικονομήσουν χρόνο.

6) Μπορούν να δίνουν οποιεσδήποτε συμβουλές στους πελάτες τους για τη διεξαγωγή του εμπορίου τους και οποιαδήποτε θετική πληροφορία για τρίτα άτομα.

7) Αναλαμβάνουν την έκδοση και διάθεση ή μόνον τη διάθεση των μετοχών και ομολογών των ανωνύμων εταιριών και των ομολογών του Κράτους και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου με τους πιο ευνοϊκούς όρους και

8) Σε δύσκολες περιστάσεις μπορούν να έλθουν αρωγοί και του ίδιου του Κράτους τόσο σε καιρό πολέμου, όσο και σε καιρό ειρήνης.

Ερωτήσεις.

1. Τι λέγεται Τράπεζα;
2. Από πού προέρχεται η λέξη Τράπεζα;
3. Πού παρουσιάστηκαν οι πρώτες Τραπεζικές εργασίες;
4. Με ποιες τραπεζικές εργασίες ασχολούνταν οι Φοίνικες, με ποιες οι Αρχαίοι Έλληνες και με ποιες οι Ρωμαίοι και γιατί;
5. Γιατί κατά την εποχή της Τουρκοκρατίας εξαφανίστηκαν οι Τραπεζικές εργασίες;
6. Κατά την εποχή της αναγεννήσεως πώς εμφανίζονται οι Τράπεζες και πώς κατά τον ΙΗ' αιώνα;
7. Ποια υπήρξε η πρώτη Τράπεζα στην Ελλάδα και πότε ιδρύθηκε;
8. Εκ των Ελληνικών Τραπεζών ποιες είναι κρατικές, ποιες ημικρατικές και ποιες ιδιωτικές;
9. Ποιοι περιορισμοί υπάρχουν για την ίδρυση και λειτουργία των Τραπεζών;
10. Ποια η σημασία των Τραπεζών όσον αφορά τη συγκέντρωση του διασκορπισμένου χρήματος και τη διάθεσή του στους επιχειρηματίες και γιατί;
11. Πώς ενισχύεται το πνεύμα της αποταμιεύσεως και της οικονομίας με τις Τράπεζες;
12. Τι επιτυγχάνεται με τις Τραπεζικές επιταγές;
13. Πώς ενισχύεται η καλή πίστη με τις Τράπεζες;
14. Ποιες άλλες εργασίες μπορούν ν' αναλάβουν οι Τράπεζες και ποιες ευκολίες παρέχουν στους πελάτες τους;

15. Ποιες άλλες εξυπηρετήσεις παρέχουν οι Τράπεζες στους πελάτες τους, ποιες στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ποιες στο (διο το κράτος;

14.2 Εργασίες των Τραπεζών.

Οι κυριότερες εργασίες των Τραπεζών είναι:

α) Οι καταθέσεις, β) οι προεξοφλήσεις, γ) οι προκαταβολές σε φορτωτικά έγγραφα, δ) τα δάνεια με προσωπική ασφάλεια και ενέχυρο εμπορευμάτων ή χρεογράφων, ε) Η ενέγγυος πίστωση, στ) οι εγγυητικές και πιστωτικές επιστολές, ζ) η έκδοση επιταγών και εντολών, η) Η είσπραξη αξιών τρίτων, θ) η αγορά χρεογράφων για λογαριασμό τρίτων, ι) Οι ενοικιάσεις χρηματοκιβωτίων και ια) η παροχή πληροφοριών.

Θα εξετάσουμε κατωτέρω χωριστά και σε ιδιαίτερο κεφάλαιο κάθε μία από τις εργασίες αυτές.

α) Οι καταθέσεις.

Οι καταθέσεις αποτελούν τη σπουδαιότερη εργασία των Τραπεζών και σ' αυτές οφείλεται η σημερινή καταπληκτική ανάπτυξή τους.

Οι καταθέσεις από την αρχή δεν είχαν τη μορφή, που έχουν σήμερα. Στην αρχή ήσαν απλές παρακαταθήκες σε αξιόπιστα πρόσωπα, τους Τράπεζίτες ή τους ναούς και όχι μόνο οι καταθέτες δεν έπαιρναν τόκο, αλλά κατέβαλαν και φύλακτρα. Οι τραπεζίτες φύλαγαν ιδιαίτερη παρακαταθήκη για κάθε πελάτη. Αν συνέβαινε να ήθελε κάποιος καταθέτης να καταβάλει χρήματα σ' άλλον καταθέτη της Ιδιας Τράπεζας, πήγαινε μαζί του στην Τράπεζα και έδινε εντολή να μεταφέρει ορισμένα χρήματα από την παρακαταθήκη του στην παρακαταθήκη του άλλου και έτσι έκανε την εμφάνισή της η πρώτη υποτυπώδης μορφή της μεταφοράς. Με την πάροδο του χρόνου οι Τράπεζες έπαιρναν να διατηρούν ιδιαίτερες παρακαταθήκες για κάθε πελάτη, αλλά πίστωναν τους λογαριασμούς τους με το ποσό της παρακαταθήκης τους και τις έβαζαν όλες μαζί. 'Όταν παρουσιαζόταν περίπτωση πληρωμής, δε γινόταν πραγματική μεταφορά της παρακαταθήκης, αλλ' απλώς χρεοπίστωση των λογαριασμών των ενδιαφερομένων. Σήμερα οι Τράπεζες δεν αφήνουν τις καταθέσεις τους ανεκμετάλλευτες, αλλά τις δίνουν σ' άλλα άτομα, γι' αυτό όχι μόνο δεν παίρνουν φύλακτρα, αλλά δίνουν και μικρό τόκο.

Οι καταθέσεις **διακρίνονται**:

- 1) Από απόψεως παραγωγής εισοδήματος σε έντοκες και άτοκες.
- 2) Από απόψεως αντικειμένου σε καταθέσεις σε δραχμές, σε συνάλλαγμα και σε χρυσά νομίσματα και
- 3) από απόψεως όρων και χρονικής διάρκειας σε καταθέσεις ταμιευτηρίου, όψεως, προθεσμίας, δεσμευμένες σε κοινό λογαριασμό, ταμιευτηρίου νεότητας και με ασφάλεια ζωής.

'Όλες οι καταθέσεις στις ελληνικές Τράπεζες είναι έντοκες εκτός από τις αξίες προς φύλαξη και τις ενοικιάσεις χρηματοκιβωτίων, για τις οποίες όχι μόνο δεν καταβάλλεται τόκος από την Τράπεζα, αλλά καταβάλλονται από τον καταθέτη φύλακτρα και ενοίκια.

'Όλες οι καταθέσεις στις ελληνικές Τράπεζες είναι σε δραχμές και οι καταθέσεις σε συνάλλαγμα μετατρέπονται σε καταθέσεις σε δραχμές. Οι καταθέσεις σε

συνάλλαγμα πραγματοποιούνται, όταν πρόκειται για επιταγή ή συναλλαγματική κλπ., που έχει εκδοθεί στην αλλοδαπή και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα και αντίστροφα ή όταν ο καταθέτης καταθέτει ξένα τραπεζογραμμάτια (δολάρια, λίρες Αγγλίας, Γαλλικά φράγκα κλπ) και δεν επιθυμεί τη μετατροπή τους σε δραχμές. Αυτό όμως δεν επιτρέπεται σήμερα στην Ελλάδα, γιατί η Τράπεζα δε συναλλάσσεται σε ξένα τραπεζογραμμάτια σύμφωνα με το νόμο περί προστασίας του Εθνικού νομίσματος.

Οι καταθέσεις σε χρυσά νομίσματα μετατρέπονται σε δραχμές βάσει της τρέχουσας τιμής και δεν επιστρέφονται ποτέ από την Τράπεζα χρυσά νομίσματα ή αυτούσιος χρυσός βάσει του ανωτέρω νόμου.

Οι **καταθέσεις Ταμιευτηρίου** έχουν σκοπό την προσέλκυση των πτωχών εργατικών τάξεων, για να κάνουν τις οικονομίες τους προσσοδοφόρες και να τους αποτρέψουν από την άσκοπη πολλές φορές κατανάλωση ολόκληρου του εισοδήματός τους. Δέχονται και τις πιο ασήμαντες οικονομίες τους και χορηγούν συνήθως μεγαλύτερο επιτόκιο. Οι τόκοι υπολογίζονται ανά εξάμηνο (31 Δεκεμβρίου - 30 Ιουνίου) και προστίθενται στο κεφάλαιο. Σε κάθε καταθέτη χορηγείται από την Τράπεζα βιβλιάριο Ταμιευτηρίου, στο οποίο καταχωρούνται οι καταθέσεις και οι αναλήψεις, που μπορούν να γίνονται σ' όλες τις εργάσιμες ώρες.

Οι καταθέσεις όψεως μοιάζουν προς τις καταθέσεις Ταμιευτηρίου, γιατί μπορούν να γίνουν οποτεδήποτε είτε καταθέσεις είτε αναλήψεις και σ' ελάχιστα ποσά. Οι τόκοι υπολογίζονται ανά εξάμηνο και προστίθενται στο κεφάλαιο, χορηγείται δε σε κάθε καταθέτη βιβλιάριο καταθέσεων. Διαφέρουν όμως από τις καταθέσεις ταμιευτηρίου, γιατί στις καταθέσεις όψεως δίνεται και βιβλιάριο επιταγών με έντυπες επιταγές, τις οποίες συμπληρώνει ο καταθέτης είτε επ' ονόματι τρίτων και αποσύρει μετρητά ή δίνει σε τρίτους έναντι μετρητών.

Τέτοιου είδους καταθέσεις έχουν οι έμποροι, οι οποίοι ενεργούν κάθε είσπραξη αξιών κλπ. και κάθε πληρωμή μέσω του λογαριασμού της στην Τράπεζα, ο οποίος λέγεται και τρεχούμενος λογαριασμός (Compte Courant) ή πιο σωστά αλληλόχρεος τοκοφόρος λογαριασμός, που τηρείται κατά την Αμβούργική μέθοδο με επιτόκιο μη αμοιβαίο κατά τη συμφωνία.

Καταθέσεις με προθεσμία λέγονται εκείνες, τις οποίες δεν μπορεί ο καταθέτης να αποσύρει εν μέρει ή εν όλω πριν περάσει ορισμένη προθεσμία, η οποία έχει ορισθεί εκ των προτέρων. Λόγω αυτής της δεσμεύσεως χορηγείται μεγαλύτερος τόκος σ' αυτού του είδους τις καταθέσεις.

Καταθέσεις δεσμευμένες λέγονται εκείνες, τις οποίες ο καταθέτης δεν μπορεί να αποσύρει παρά μόνο με ορισμένες προϋποθέσεις. Η δέσμευση αυτή μπορεί να είναι εκούσια ή ακούσια.

Εκουσία δέσμευση υπάρχει στην περίπτωση π.χ. κατά την οποία ο καταθέτης είναι εργολάβος και επειδή ανέλαβε την εκτέλεση Δημοσίου έργου ή έργου Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, ζητεί από την Τράπεζα τη χορήγηση εγγυητικής επιστολής προς το Δημόσιο ή το Ν.Π.Δ.Δ. Η Τράπεζα προς εξασφάλισή της δεσμεύει την κατάθεση, που έχει κάνει σ' αυτήν ο εργολάβος, η οποία μπορεί να είναι ταμιευτηρίου ή όψεως ή προθεσμίας. Ο εργολάβος δεν μπορεί να αποσύρει χρήματα από την κατάθεσή του, παρά μόνο όταν το Δημόσιο ή το Ν.Π.Δ.Δ. επιστρέψει την εγγυητική επιστολή. Η δέσμευση μπορεί να αφορά και μέρος μόνο της καταθέσεως ανάλογα με το ποσό της εγγυητικής επιστολής ή και κατάθεση τρίτου προσώπου υπέρ του εργολάβου.

Άκουσια δέσμευση υπάρχει όταν πτωχεύσει ο καταθέτης ή όταν πεθάνει. Αυτό επιβάλλεται, για να αποδοθούν οι καταθέσεις, όπως ορίζει ο νόμος.

Καταθέσεις σε κοινό λογαριασμό λέγονται οι καταθέσεις, οι οποίες γίνονται επ' ονόματι δύο ή και περισσότερων προσώπων, και των δύο π.χ. συζύγων ή των συζύγων και του υιού και μπορεί να συμφωνηθεί ότι απαιτείται, για οποιαδήποτε ανάληψη, η υπογραφή και των τριών ή αρκεί η υπογραφή του ενός.

Οι καταθέσεις τέτοιου είδους εμφανίζουν τα εξής πλεονεκτήματα: 1) Σε περίπτωση θανάτου του ενός εκ των συζύγων μπορεί ο άλλος να αποσύρει τα χρήματα χωρίς άλλη διαδικασία, κληρονομητήρια, δηλώσεις σε οικονομική εφορία κληρονομιών κλπ. 2) Σε περίπτωση κατασχέσεων αυτή φθάνει μέχρι του 1/2 η του 1/3 της καταθέσεως, γιατί τα υπόλοιπα θεωρούνται κατ' αμάχητο τεκμήριο ότι ανήκουν στους λοιπούς.

Οι καταθέσεις ταμιευτηρίου Νεότητας σκοπό έχουν να ωθήσουν τους νέους στην οικονομία και την αποταμίευση. Αφορούν νέους ηλικίας κάτω των 25 ετών, οι οποίοι οφείλουν να καταθέτουν από 100-1000 δραχμές μηνιαίως ή κάθε δύμηνο ή εξάμηνο ανάλογα προς τη συμφωνία. Η διάρκεια των καταθέσεων αυτών μπορεί να είναι 3-10 έτη και το συνολικό ποσό των καταθέσεων αυτών μπορεί να υπερβεί τις 100.000 δραχμές. Το επιτόκιο είναι το ίδιο με τις καταθέσεις Ταμιευτηρίου, αλλά στο τέλος των 3 ή των 10 ετών δίνεται σα δωρο 25% επί του συνόλου των τόκων, που προήλθαν από την κατάθεση.

Οι καταθέσεις με ασφάλεια ζωής έχουν σκοπό να προσελκύσουν άτομα ηλικίας από 16 έως 59 ετών και για ποσό μέχρι 100.000 δραχμών και παρέχουν συγχρόνως και ασφάλεια ζωής ή ατυχήματος ή και τα δύο.

Σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου οι κληρονόμοι του έχουν δικαίωμα να λάβουν εκτός από τις καταθέσεις με τους τόκους τους μέχρι την ημέρα της αναλήψεως και ασφάλεια, η οποία δεν μπορεί να ξεπεράσει τις 100.000 δραχμές.

Οι καταθέσεις με ασφάλεια ζωής μπορεί να είναι και καταθέσεις σε κοινό λογαριασμό, οπότε σε περίπτωση θανάτου την ασφάλεια εισπράττουν τα πρόσωπα, που επιζούν, τα ονόματα των οποίων είναι γραμμένα στον κοινό λογαριασμό, άσχετα αν είναι συγγενείς ή όχι.

Ερωτήσεις.

- Ποια ήταν στην αρχή η μορφή των καταθέσεων και ποια η πρώτη μορφή μεταφοράς χρημάτων;
- Γιατί έπαιρναν άλλοτε οι Τράπεζες χρήματα από τους καταθέτες τους και γιατί σήμερα δίνουν τόκο;
- Σε τι διακρίνονται οι καταθέσεις από απόψεως παραγωγής τόκου, αντικειμένου και σε τι από απόψεως είδους συμβάσεων και χρονικής διάρκειας;
- Γιατί δεν επιτρέπονται στην Ελλάδα καταθέσεις σε συνάλλαγμα ή καταθέσεις σε χρυσά νομίσματα;
- Τι γνωρίζετε για τις καταθέσεις ταμιευτηρίου;
- Ποιες οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές μεταξύ καταθέσεων δύσεως και καταθέσεων ταμιευτηρίου;
- Ποιες καταθέσεις λέγονται με προθεσμία;
- Ποιες καταθέσεις λέγονται δεσμευμένες και πόσων ειδών δεσμεύσεις υπάρχουν;
- Πότε υπάρχει εκούσια και πότε ακούσια δέσμευση;
- Ποιες καταθέσεις λέγονται σε κοινό λογαριασμό;

11. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα των καταθέσεων αυτών;
12. Ποιος είναι ο σκοπός των καταθέσεων Ταμιευτηρίων Νεότητας;
13. Ποιες είναι οι προϋποθέσεις των καταθέσεων αυτών και ποιο το πλεονέκτημα;
14. Ποιος είναι ο σκοπός των καταθέσεων με ασφάλεια ζωής και ποια τα πλεονεκτήματα;

β) Προεξοφλήσεις.

Προεξόφληση λέγεται η πληρωμή τίτλου πριν από τη λήξη του. Τέτοιοι τίτλοι είναι κυρίως το γραμμάτιο εις διαταγή και προ παντός η συναλλαγματική, αλλά και το ενεχυρόγραφο κ.ά.

Ο έμπορος που έχει ανάγκη από χρήματα για την αντικατάσταση των εμπορευμάτων του, τα οποία έχουν πωληθεί με συναλλαγματικές, τις μεταβιβάζει εις διαταγή της Τράπεζας με οπισθογράφηση και σύνταξη πινακίου προεξοφλήσεως. Η Τράπεζα, αφού αφαιρέσει το προεξόφλημα, την προμήθεια και τα εισπρακτικά από το άθροισμα των ονομαστικών αξιών των συναλλαγματικών, που μεταβιβάστηκαν, καταβάλει το υπόλοιπο στον κομιστή.

Τα γραμμάτια αυτά ή οι συναλλαγματικές καταχωρούνται αμέσως από την Τράπεζα σε ειδικό βιβλίο «Βιβλίο Εισαγωγής» και παίρνουν αύξοντα αριθμό. Από αυτά τα πληρωτέα στον τόπο της έδρας του υποκαταστήματος της Τράπεζας καταχωρούνται σε ειδικό βιβλίο το «Λήψεως γραμματίων εισπρακτέων» κατά χρονολογική σειρά λήψεως, ενώ τα υπόλοιπα αποστέλλονται στα Υποκαταστήματα, όπου είναι πληρωτέα.

Για να γίνει μία συναλλαγματική ή ένα γραμμάτιο εις διαταγή δεκτό προς προεξόφληση από την Τράπεζα, πρέπει να φέρει δύο τουλάχιστον υπογραφές, εκ των οποίων η μία ν' ανήκει σε πελάτη της, και να μην έχει λήξη μεγαλύτερη των τριών μηνών, δηλαδή η ημερομηνία της λήξεως να μην απέχει από την ημερομηνία της εκδόσεως περισσότερο των 90 ημερών και η προεξόφληση να γίνει τουλάχιστο 15 ημέρες προ της λήξεώς της.

Αν η συναλλαγματική, που προεξοφλήθηκε, δεν εξοφληθεί κατά τη λήξη της από τον πρωτοφειλέτη, η Τράπεζα προβαίνει στη διαμαρτύρησή της, για να διατηρήσει τα δικαιώματά της προς τους οπισθογράφους και κυρίως προς τον τελευταίο, ο οποίος την προσκόμισε στην Τράπεζα και από τον οποίο προ παντός ζητεί την εξόφληση. Όποιος εξοφλήσει στην Τράπεζα τη συναλλαγματική, που διαμαρτυρήθηκε, οφείλει να καταβάλει εκτός από την ονομαστική της αξία και τα έξοδα διαμαρτυρήσεως και τους τόκους υπερημερίας από τη λήξη μέχρι την ημέρα της εξοφλήσεως.

Η Τράπεζα είναι δυνατό να προβεί στην ανανέωση του γραμματίου ή της συναλλαγματικής, που λήγει ή έληξε με άλλο μεταγενέστερης λήξεως, αφού περιλάβει και τον τόκο της παρατάσεως.

Οι μικρότερες τράπεζες, όταν έχουν ανάγκη από χρήματα, παραδίνουν στην Εκδότρια Τράπεζα τις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια, που προεξοφλήθηκαν και παίρνουν απ' αυτή την ανάλογη αξία. Η πράξη αυτή λέγεται **αναπροεξόφληση**.

Ερωτήσεις.

1. Τι λέγεται προεξόφληση;
2. Πώς γίνεται η προεξόφληση;
3. Τα γραμμάτια, που προεξοφλούνται από την Τράπεζα, σε ποια βιβλία καταχωρούνται;

4. Ποια γραμμάτια παραμένουν στο Υποκατάστημα, που τα προεξόφλησε, και ποια αποστέλλονται σ' άλλα Υποκαταστήματα;
5. Στο βιβλίο λήξεως γραμμάτων εισπρακτέων ποια γραμμάτια καταχωρούνται και κατά ποιον τρόπο;
6. Ποια γραμμάτια γίνονται δεκτά από την Τράπεζα προς προεξόφληση;
7. Αν το γραμμάτιο δεν εξοφληθεί κατά τη λήξη του, πώς ενεργεί η Τράπεζα και γιατί;
8. 'Όποιος εξοφλεί γραμμάτιο, που έχει διαμαρτυρηθεί, τι οφείλει να καταβάλει;
9. Πώς γίνεται η ανανέωση συναλλαγματικής;
10. Πότε παρουσιάζεται η περίπτωση της αναπροεξοφλήσεως;

γ) Προκαταβολές επί φορτωτικών εγγράφων.

Οι Τράπεζες, για να ενισχύσουν τη διεξαγωγή του εμπορίου, χορηγούν πολλές φορές προκαταβολές βάσει φορτωτικών εγγράφων εμπορευμάτων, τα οποία απεστάλησαν είτε από το εξωτερικό, είτε από το εσωτερικό δια θαλάσσης ή δια ξηράς.

Ο πωλητής όταν λάβει εντολή ν' αποστείλει τα πωληθέντα εμπορεύματα στον αγοραστή, προβαίνει στη φόρτωσή τους και συγκεντρώνει όλα τα φορτωτικά έγγραφά τους, δηλαδή τη φορτωτική, το ασφαλιστήριο συμβόλαιο, το πιστοποιητικό επιβλέψεως (Surveillance), το τιμολόγιο και το πιστοποιητικό προελεύσεως αν χρειάζεται, και τα μεταβιβάζει με οπισθογράφηση ή με απλή παράδοση εις διαταγή της Τράπεζας. Η Τράπεζα δίνει στον πωλητή μια προκαταβολή απέναντι αυτών, η οποία ανέρχεται στο 60-80% της αξίας των εμπορευμάτων και αποστέλλει τα φορτωτικά έγγραφα στον ανταποκριτή της ή στο υποκατάστημα του τόπου του προορισμού των εμπορευμάτων, όπου βρίσκεται ο παραλήπτης αγοραστής.

Ο ανταποκριτής, όταν λάβει τα φορτωτικά έγγραφα, ειδοποιεί τον παραλήπτη ότι, για να παραλάβει αυτά και στη συνέχεια τα εμπορεύματα που έφθασαν ή θα φθάσουν, πρέπει να καταβάλει όχι μόνο την αξία των φορτωτικών εγγράφων στο ακέραιο, αλλά και την προμήθεια που αναλογεί, στην Τράπεζα και τα έξοδά της αν υπάρχουν. Κατόπιν η Τράπεζα, αφού κρατήσει την προκαταβολή της, την προμήθεια και τα έξοδά της, που αναλογούν στο φορτωτή, του επιστρέφει το υπόλοιπο ποσό, που οφείλεται από την εκκαθάριση.

Αν ο παραλήπτης αρνηθεί την εξόφληση των φορτωτικών εγγράφων, δεν μπορεί να παραλάβει τα εμπορεύματα, οπότε η Τράπεζα προβαίνει μέσω του ανταποκριτή της στην αναγκαστική εκποίηση των εμπορευμάτων και από το πλειστηρίασμα εισπράττει την προκαταβολή της, τα έξοδά της και την προμήθειά της και αποστέλλει τα υπόλοιπα στο φορτωτή. Εάν εκ των εισπραχθέντων χρημάτων δεν καλυφθεί εξ ολοκλήρου η Τράπεζα, στρέφεται για το υπόλοιπο ποσό κατά του πωλητή, που έλαβε την προκαταβολή.

Εάν η παραλαβή των φορτωτικών εγγράφων από τον αγοραστή δε γίνεται μετρητοίς κατ' εντολή του πωλητή, αλλά με αποδοχή συναλλαγματικών, τις οποίες ο πωλητής έχει επισυνάψει στα φορτωτικά έγγραφα, οι συναλλαγματικές αυτές θα παραμείνουν στην Τράπεζα μέχρι της εισπράξεώς τους. Στην περίπτωση αυτή η χορήγηση της προκαταβολής επί φορτωτικών εγγράφων δε στηρίζεται στην εμπράγματη αλλά στην προσωπική φερεγγυότητα τόσο του φορτωτή όσο και του παραλήπτη. Η Τράπεζα συγκεντρώνει πληροφορίες για τη φερεγγυότητα και των δύο συμβαλλομένων για την εξόφληση των συναλλαγματικών, πριν να χορηγήσει τέτοια προκαταβολή επί φορτωτικών εγγράφων.

Ερωτήσεις.

- Σε ποια εμπορεύματα χορηγούν οι Τράπεζες προκαταβολές επί φορτωτικών εγγράφων;
- Ποια είναι τα φορτωτικά έγγραφα, βάσει των οποίων η Τράπεζα χορηγεί την προκαταβολή;
- Σε ποιο ποσοστό επί της αξίας των εμπορευμάτων ανέρχεται η προκαταβολή;
- Ο παραλήπτης για να παραλάβει τα φορτωτικά έγγραφα, ποια αξία πρέπει να καταβάλει;
- Άν ο παραλήπτης αρνηθεί να εξοφλήσει και να παραλάβει τα φορτωτικά έγγραφα πώς ενεργεί η Τράπεζα;
- Αν η Τράπεζα δεν ικανοποιηθεί πλήρως από την αξία του πλειστηριάσματος, από πού θα εισπράξει το υπόλοιπο, το οποίο θα απομείνει;
- Αν η πώληση γίνει έναντι συναλλαγματικών, πώς καλύπτεται η Τράπεζα για την προκαταβολή, που κατέβαλε;

δ) Δάνεια με προσωπική ασφάλεια και με ενέχυρο εμπορευμάτων ή χρεογράφων.

Κάθε δάνειο που χορηγείται από την Τράπεζα προς τους τρίτους, πρέπει να στηρίζεται είτε στην προσωπική είτε στην εμπράγματη ασφάλεια.

Προσωπική ασφάλεια υπάρχει, όταν η επιστροφή του δανείου στηρίζεται στις αρετές του δανειζομένου και τη συνέπειά του. Η προσωπική συνεπώς ασφάλεια εξαρτάται από το χαρακτήρα του δανειζομένου προσώπου και τον τρόπο, με τον οποίο συναλλάσσεται. Αν είναι εργατικός, τίμιος, ειλικρινής, ολιγοδάπανος, συνεπής στις συναλλαγές του κλπ., η Τράπεζα δίνει εμπιστοσύνη και του ανοίγει πίστωση.

Τα δάνεια αυτού του είδους φέρονται εις χρέωση του τρεχούμενου λογαριασμού (Compte courant) του οφειλέτη και μπορούν να φθάσουν μέχρις ενός ορισμένου ποσού, το οποίο έχει καθορισθεί εκ των προτέρων από την ειδική υπηρεσία της Τράπεζας.

Εμπράγματη ασφάλεια υπάρχει, όταν η επιστροφή του δανείου στηρίζεται στα περιουσιακά στοιχεία του δανειζομένου, πάνω στα οποία ο δανειστής αποκτά εμπράγματα δικαιώματα μέχρι την εξόφληση του δανείου.

Τα εμπράγματα δικαιώματα επί αλλοτρίου πράγματος είναι κατά το Αστικό Δίκαιο το ενέχυρο και η υποθήκη. Και το μεν ενέχυρο αφορά τα κινητά πράγματα, όπως είναι τα εμπορεύματα, τα χρεόγραφα, τα πολύτιμα μέταλλα και οι πολύτιμοι λίθοι, τα κοσμήματα κλπ., η υποθήκη δε, τα ακίνητα, όπως σπίτια, οικόπεδα κλπ.

Τα δάνεια με ενέχυρο εμπορευμάτων αφορούν ορισμένα είδη εμπορευμάτων, τα οποία δεν υπόκεινται εύκολα σε φθορά, μπορούν να εκποιηθούν εύκολα σε πλειστηριασμό και αναγράφονται στον κανονισμό της Τράπεζας. Το ποσό του δανείου δεν μπορεί να υπερβεί τα 70% της τρέχουσας αξίας των εμπορευμάτων.

Ως προς τον τρόπο παραδόσεως των ενεχυριαζομένων εμπορευμάτων διακρίνονται οι εξής περιπτώσεις:

- Όταν τα εμπορεύματα παραδίδονται στις αποθήκες της Τράπεζας.
- Όταν τα εμπορεύματα παραδίδονται στις αποθήκες τρίτου προσώπου της εμπιστοσύνης της Τράπεζας. Το πρόσωπο αυτό λέγεται **θεματοφύλακας ή μεσεγγυούχος**.
- Όταν τα εμπορεύματα βρίσκονται μεν στις αποθήκες του δανειζομένου, αλλά τα κλειδιά των αποθηκών παραδίδονται στην Τράπεζα. Το δάνειο αυτό λέγεται «δάνειο υπό κλείδας».
- Όταν τα εμπορεύματα βρίσκονται στις Γενικές Αποθήκες, οπότε μεταβιβάζεται εις διαταγή της Τράπεζας το ενεχυρόγραφο κατά τα γνωστά και

5. όταν τα εμπορεύματα βρίσκονται στις αποθήκες του Τελωνείου, οπότε υποβάλλεται αίτηση αναγνωρίσεως υπέρ της Τράπεζας.

Το δάνειο με ενέχυρο είναι συνήθως τριμήνου λήξεως, μπορεί όμως να παραταθεί σιωπηρά, όταν καταβληθούν οι τόκοι και μέρος αυτού.

Αν περάσει η προθεσμία εξοφλήσεως του δανείου και δεν επιστραφεί ή δε γίνει ανανέωση, η Τράπεζα προβαίνει στην αναγκαστική εκποίηση των εμπορευμάτων με ενέχυρο και παρακρατεί από το εκπλειστηρίασμα το ποσό του δανείου, τους τόκους και τα έξοδα του πλειστηριασμού. Αν δεν καλυφθεί εξ ολοκλήρου η Τράπεζα από την αξία του πλειστηριάσματος, δεν μπορεί να στραφεί εναντίον του πελάτη για το υπόλοιπο. Τα δικαιώματά της περιορίζονται στην αξία των εμπορευμάτων, γι' αυτό και η αξία τους είναι πολύ μεγαλύτερη από το χορηγούμενο δάνειο.

Τα δάνεια με ενέχυρο χρεογράφων αφορούν ωρισμένα είδη χρεογράφων ή μετοχών ανωνύμων εταιριών, οι οποίες έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο Αξιών και Ομολογιών κρατικών δανείων ή δανείων άλλων οργανισμών. Συνήθως οι Τράπεζες καταρτίζουν πίνακες εγκεκριμένων χρεογράφων, τα οποία θα δέχονται προς ενεχυρίαση.

Η αξία του δανείου δεν μπορεί να υπερβεί τα 60-70% της τρέχουσας αξίας των χρεογράφων και η λήξη του το τρίμηνο. Έχει όμως τη δυνατότητα να παραταθεί, εφ' όσον καταβληθούν οι τόκοι και μέρος του δανείου.

Η σύναψη του δανείου με ενέχυρο χρεογράφων καταρτίζεται ως εξής: Μεταξύ της Τράπεζας και του δανειζόμενου υπογράφεται ιδιωτικό συμβόλαιο, που περιλαμβάνει όλους τους όρους του δανείου. Τα χρεόγραφα, που ενεχυρίζονται, φυλάσσονται στα θησαυροφυλάκια της Τράπεζας μέσα σε ξεχωριστό φάκελλο για κάθε πελάτη, στο εξωτερικό μέρος του οποίου αναγράφεται το όνομα του οφειλέτη, ο αριθμός και το ποσό του δανείου, το είδος των χρεογράφων κλπ. Μετά την εξόφληση του δανείου επιστρέφονται τα χρεόγραφα στον οφειλέτη και υπογράφεται σχετική απόδειξη.

Αν κατά τη λήξη του δανείου δε γίνει ανανέωση αυτού, ούτε εξόφληση, η Τράπεζα μπορεί αν μεν πρόκειται για χρεόγραφα διαπραγματευόμενα στο χρηματιστήριο, να προβεί στην εκποίησή τους δια του χρηματιστηρίου, αν όχι, να προκαλέσει την αναγκαστική εκποίησή τους και να ικανοποιηθεί.

Αν η Τράπεζα δεν καλυφθεί εξ ολοκλήρου από το πλειστηρίασμα ή από την αξία, που εισέπραξε από την πώληση στο χρηματιστήριο, δεν μπορεί να στραφεί προσωπικώς κατά του οφειλέτη για το υπόλοιπο ποσό. Τα δικαιώματα της Τράπεζας περιορίζονται στην αξία των ενεχυριασθέντων χρεογράφων. Η Τράπεζα όμως έχει δικαιώμα, σε περίπτωση υποτιμήσεως των χρεογράφων κάτω της αξίας του δανείου, να καλέσει τον οφειλέτη να καταβάλει ποσό ανάλογο προς την υποτίμηση, που σημειώθηκε. Αν αρνηθεί ο οφειλέτης, η Τράπεζα μπορεί να προβεί στην εκποίηση των χρεογράφων προ της λήξεως του δανείου.

Ερωτήσεις.

- Πότε λέγεται ότι το δάνειο χορηγήθηκε με προσωπική ασφάλεια;
- Από πού εξαρτάται η προσωπική ασφάλεια και το δάνειο, που χορηγείται, σε χρέωση ποιου λογαριασμού φέρεται από την Τράπεζα;

3. Πότε υπάρχει εμπράγματη ασφάλεια;
4. Ποια είναι τα εμπράγματα δικαιώματα επί αλλοτρίου πράγματος κατά το Αστικό Δίκαιο;
5. Με ενέχυρο εμπορευμάτων χορηγεί η Τράπεζα δάνεια;
6. Το ποσό του δανείου με ενέχυρο εμπορευμάτων ποια αξία αντιπροσωπεύει;
7. Ποιες περιπτώσεις παραδόσεως των ενεχυριαζομένων εμπορευμάτων διακρίνομε; Ποια του με ενέχυρο χρεογράφων;
8. Ποια είναι η χρονική διάρκεια του δανείου με ενέχυρο εμπορευμάτων;
9. Αν περάσει η προθεσμία εξοφλήσεως του δανείου με ενέχυρο εμπορευμάτων και δεν εξοφληθεί ή δεν ανανεωθεί, ποια δικαιώματα έχει η Τράπεζα και ποια, αν πρόκειται για δάνειο με ενέχυρο χρεογράφων;
10. Αν η αξία που εισπράχθηκε από το εκπλειστηρίασμα ή από την πώληση στο χρηματιστήριο των χρεογράφων, δεν καλύπτει το δάνειο, που χορηγήθηκε, τους τόκους και τα έξοδα της Τράπεζας, ποιο δικαιώματα έχει η Τράπεζα για το υπόλοιπο ποσό;
11. Με ενέχυρο ποιων χρεογράφων η Τράπεζα χορηγεί δάνεια;
12. Πώς καταρτίζεται η σύμβαση του δανείου με ενέχυρο χρεογράφων;
13. Πού φυλάσσονται τα ενεχυριαζόμενα χρέογραφα;

ε) Ενέγγυος πίστωση (*Crédit Confirmé*).

Οι Τράπεζες προς διευκόλυνση των εμπόρων καθιέρωσαν μεταξύ του αγοραστή και του πωλητή, οι οποίοι βρίσκονται σε διάφορο τόπο, κυρίως του εξωτερικού, την ενέγγυο πίστωση, δια της οποίας εξασφαλίζονται οι συναλλασσόμενοι από κάθε έλλειψη εμπιστοσύνης και από κάθε βραδύτητα εκτελέσεως.

Ενέγγυος πίστωση λέγεται η Τραπεζιτική πίστωση, την οποία ανοίγει η Τράπεζα του τόπου του αγοραστή κατ' εντολή αυτού υπέρ τρίτου προσώπου, του πωλητή, με την εντολή να καταβάλει το ποσό της πιστώσεως στο δικαιούχο εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος, αφού παραλάβει τα φορτωτικά έγγραφα ή εκείνα τα φορτωτικά έγγραφα που αναγράφονται ρητώς στη σύμβαση της ενεγγύου πιστώσεως.

Για να ανοίξει μια τράπεζα ενέγγυο πίστωση υπέρ κάποιου προσώπου, οφείλει ο αγοραστής, που δίνει την εντολή: α) να υπογράψει ιδιωτικό συμφωνητικό με την Τράπεζα, στο οποίο θα αναγράφονται όλοι οι όροι της εκτελέσεως της αγοραπωλησίας, ήτοι ο χρόνος μέσα στον οποίο πρέπει να εκτελεσθεί, τα φορτωτικά έγγραφα, έναντι των οποίων η Τράπεζα θα χορηγήσει την πίστωση κλπ. και β) να καταβάλει κάποιο χρηματικό ποσό, που λέγεται **περιθώριο**. Το μέγεθος του περιθωρίου εξαρτάται από τη φερεγγυότητα του αγοραστή και σκοπό έχει να καλυφθεί η Τράπεζα σε περίπτωση αρνήσεως του να παραλάβει τα εμπορεύματα, οπότε θα αναγκασθεί η Τράπεζα να προβεί στην εκποίηση αυτών.

Η Τράπεζα αφού λάβει το περιθώριο και το σχετικό συμβόλαιο της ενεγγύου πιστώσεως υπογραμμένο, ειδοποιεί την Τράπεζα του πωλητή, με την οποία συναλλάσσεται, και της γνωρίζει ότι έχει ανοίχθει ενέγγυος πίστωση υπέρ του πωλητή π.χ. του κ. Α και αναφέρει τους όρους αυτής, οι οποίοι ενδιαφέρουν την Τράπεζα του πωλητή, ήτοι το μέγεθος, την προθεσμία μέχρι την οποία πρέπει να εκτελεσθεί, τα φορτωτικά έγγραφα τα οποία οφείλει να προσκομίσει ο πωλητής κ.ά.

Η Τράπεζα του πωλητή, η οποία λέγεται και **ανταποκρίτρια ή εντολοδόχος Τράπεζα**, γιατί δέχεται να εκτελέσει την πίστωση, που ανοίγει η Τράπεζα του αγοραστή, ειδοποιεί τον πωλητή για την ενέγγυο πίστωση, που ανοίχθηκε και του

γνωρίζει όλους τους όρους αυτής. Με την ειδοποίηση η πίστωση λέγεται **βεβαιωμένη = confirmé**, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι η Τράπεζα του πωλητή δεσμεύεται απέναντι του, γιατί αυτός θ' αρχίσει να εκτελεί την αγοραπωλησία, με σκοπό να συγκεντρώσει τα σχετικά φορτωτικά έγγραφα.

Αλλά και η Τράπεζα του αγοραστή και ο ίδιος ο αγοραστής δεσμεύονται με την ειδοποίηση αυτή και δεν μπορούν ν' ανακαλέσουν την ενέγγυο πίστωση, η οποία λέγεται γι' αυτό και **ανέκλητη**.

Ο πωλητής θα συσκευάσει καλά τα εμπορεύματα και θα τα φορτώσει εμπροθέσμιως συγκεντρώνοντας επιμελώς όλα τα φορτωτικά έγγραφα, που αναγράφονται στη σύμβαση, τα οποία θα παραδώσει εν συνεχείᾳ εμπροθέσμως στην ανταποκρίτρια Τράπεζα, από την οποία και θα εισπράξει την αξία αυτών. Αν παρουσιασθεί κάποια αμφιβολία, ο πωλητής οφείλει να απευθύνει επιστολή προς την ανταποκρίτρια Τράπεζα, αντίγραφο ή φωτοτυπία της οποίας θ' αποστείλει η ίδια στην Τράπεζα του αγοραστή ζητώντας οδηγίες.

Τα φορτωτικά έγγραφα με το λογαριασμό εκκαθαρίσεως θ' αποστείλει η ανταποκρίτρια Τράπεζα στην Τράπεζα του αγοραστή. Ο λογαριασμός εκκαθαρίσεως θα περιέχει: α) Το ποσό που καταβλήθηκε στο δικαιούχο της ενεγγύου πιστώσεως, β) τον τόκο του ποσού αυτού από την ημέρα της πληρωμής μέχρι την ημέρα της εκκαθαρίσεως, γ) την προμήθεια και δ) τα Ταχυδρομικά και τα άλλα έξοδα της Τράπεζας.

Η Τράπεζα του αγοραστή, αφού λάβει τα φορτωτικά έγγραφα και το λογαριασμό εκκαθαρίσεως, αποστέλλει το οφειλόμενο ποσό στην ανταποκρίτρια Τράπεζα, η οποία καλεί τον αγοραστή να τα παραλάβει, αφού καταβάλει το ποσό του λογαριασμού εκκαθαρίσεως της ανταποκρίτριας Τράπεζας, τα έξοδα παντός είδους της Τράπεζας από την ημέρα της εντολής μέχρι την ημέρα της εκκαθαρίσεως και την προμήθειά της.

Αν ο αγοραστής αρνηθεί να παραλάβει τα φορτωτικά, δεν μπορεί να παραλάβει και τα εμπορεύματα, τα οποία παραμένουν στην Τράπεζα. Στην περίπτωση αυτή η Τράπεζα θα προβεί στην αναγκαστική εκποίήση των εμπορευμάτων και θα προσπαθήσει να καλυφθεί από το πλειστηρίασμα και το περιθώριο, που έχει εισπραχθεί. Αν δεν επαρκέσουν αυτά, θα ζητήσει το υπόλοιπο οφειλόμενο ποσό από τον αγοραστή, αν όμως περισσεύουν, το επί πλέον υπόλοιπο θ' αποσταλεί στον αγοραστή.

Ερωτήσεις.

- Ποιος είναι ο σκοπός της ενεγγύου πιστώσεως;
- Τι λέγεται ενέγγυος πίστωση;
- Ποια η διαδικασία ανοίξεως της ενεγγύου πιστώσεως;
- Από που εξαρτάται το μέγεθος του περιθώριου και ποια η σκοπιμότητά του;
- Πώς ενεργεί η Τράπεζα του αγοραστή, όταν λάβει την εντολή;
- Πώς λέγεται η Τράπεζα του πωλητή;
- Πότε η πίστωση λέγεται βεβαιωμένη (confirmé);
- Πότε η ενέγγυος πίστωση λέγεται ανέκλητη;
- Ποιες υποχρεώσεις έχει ο πωλητής, όταν ειδοποιηθεί ότι ανοίχθηκε η πίστωση;
- Αν παρουσιασθεί κάποια αμφιβολία μεταξύ του πωλητή και της ανταποκρίτριας Τράπεζας, πώς διευθετείται;

11. Ο λογαριασμός εκκαθαρίσεως της ανταποκρίτριας Τράπεζας ποια στοιχεία πρέπει να περιέχει;
12. Ποια ποσά πρέπει να καταβάλει ο αγοραστής, για να παραλάβει τα φορτωτικά έγγραφα;
13. Αν ο αγοραστής αρνηθεί να παραλάβει τα φορτωτικά έγγραφα, συνεπώς και τα εμπορεύματα, πώς ενεργεί η Τράπεζα;

στ) Εγγυητικές και πιστωτικές επιστολές.

Εγγυητική επιστολή (σχ. 14.2) λέγεται η επιστολή, την οποία χορηγούν οι Τράπεζες προς τους τρίτους υπέρ ορισμένου πελάτη τους ύστερα από αίτησή του έναντι προμήθειας και με την οποία υπόσχονται να καταβάλουν ορισμένο χρηματικό ποσό σε περίπτωση κατά την οποία ο πελάτης αθετήσει την υπόσχεσή του. Προκηρύσσει π.χ. η Σχολική Εφορεία του Λυκείου μειοδοτικό διαγωνισμό για την κατασκευή μιας αίθουσας. Οι μειοδότες εργολάβοι, για να λάβουν μέρος στο διαγωνισμό, οφείλουν να καταθέσουν, εκτός των άλλων, στη Σχολική Εφορεία εγγυητική επιστολή μιας τράπεζας, με την οποία θα εγγυάται αυτή την καταβολή ποσού 5% στην προσφορά του πελάτη της, αν ο διαγωνισμός κατακυρωθεί επ' ονόματί του και αρνηθεί αυτός να προσέλθει για την υπογραφή της σχετικής συμβάσεως.

Επειδή υπάρχει κίνδυνος ο μειοδότης εργολάβος να μην εκτελέσει καλά ή και εμπροθέσμως το έργο, που ανέλαβε, η Σχολική Εφορεία πριν από την υπογραφή της σχετικής συμβάσεως απαιτεί από τον εργολάβο την κατάθεση άλλης εγγυητικής επιστολής, με την οποία η Τράπεζα εγγυάται την καταβολή ποσού 10% (διπλάσιο της προηγούμενης) επί της αξίας της κατακυρώσεως του έργου. Αν συνεπώς ο εργολάβος μειοδότης δεν εκτελέσει καλώς και σύμφωνα προς τους όρους της συμβάσεως την εργασία, που ανέλαβε, η Σχολική Εφορεία μπορεί να παρακρατήσει την εγγύηση.

Η Τράπεζα χορηγεί την εγγύηση αυτή σε πελάτες της γνωστής φερεγγυότητας, αλλιώς τους υποχρεώνει στην καταβολή αντεγγυήσεως. Η **αντεγγύηση** αποτελείται από την κατάθεση ίσου χρηματικού ποσού ή τη δέσμευση αυτού από άλλη κατάθεσή του ή τη χορήγηση υποθήκης ή ενεχύρου ή την αποδοχή συναλλαγματικής ή την κατάθεση άλλης εγγυητικής επιστολής φερέγγυου προσώπου.

Η εγγυητική επιστολή εκ μέρους της Τράπεζας χορηγείται όχι μόνο στην περίπτωση συμμετοχής εργολάβου σε μειοδοτικούς διαγωνισμούς έργων του Δημοσίου και των Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου ή καλής εκτελέσεως αυτών αλλά και σε κάθε άλλη περίπτωση όπου υπάρχει αμφιβολία του δανειστή προς τον οφειλέτη για την εκτέλεση της υποσχέσεώς του ήτοι:

1. Στην περίπτωση απώλειας αποθετηρίου ή ενεχυρόγραφου ή συναλλαγματικής ή επιταγής κ.λπ. μέχρις ότου ανευρεθούν ή αντικατασταθούν αυτά με αντίγραφα, οπότε η επιστολή επιστρέφεται στην Τράπεζα για ακύρωση.
2. Στην περίπτωση απώλειας φορτωτικών εγγράφων ή μη έγκαιρης αφίξεώς τους και ο παραλήπτης βιάζεται να παραλάβει τα εμπορεύματα, είτε γιατί εν τω μεταξύ τα πούλησε, είτε γιατί δεν μπορούν να διατηρηθούν περισσότερο και
3. Στην περίπτωση μειοδοτικού διαγωνισμού για την προμήθεια διαφόρων ειδών στο Δημόσιο και τα Νομικά πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.

Η τραπεζιτική εγγυητική επιστολή εκδίδεται έναντι προμήθειας για ορισμένο χρονικό διάστημα, μετά την παρέλευση του οποίου επιστρέφεται στην Τράπεζα προς ακύρωση.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

ΚΑΤ/ΜΑ .

ΕΝΔ ΔΡ.

Εν

τη

ΠΡΟΣ

Κόρι .

ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΡΙΘ..... ΔΙΑ ΔΡΧ.

Έχουμεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν δια της παρούσης, ότι εγγυώμεθα ανεπιφυλάκτως προς υμάς, παραιτούμενοι του ευργετήματος της διζήσεως, υπέρ

και μέχρι του ποσού των :

.....
.....B.T. 150/42
VIT. 4144 (88748) 46/25

Το ανωτέρω ποσόν τηρούμεν εις την διάθεσιν υμάν και θέλομεν καταβάλει υμίν άνευ αντιρρήσεως, εν δλφ ή εν μέρει, εντός τριών ημερών από της εγγράφου προς ημάς δηλωσεώς σας περί της εν δλφ ή εν μέρει καταπέδωσεως της παρούσης μας και επι τη επιστροφή ημίν ταύτης.

Σημειώσατε, παρακαλούμεν, ότι η παραδοχή εγγυητικών επιστολών, εκδόσεως της ημέτερας Τραπέζης, εις ουδένα περιορισμόν ποσοτικού ορίου υπήχθη δια των σχετικών Υπουργικών αποφάσεων.

Μετά τιμής
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

№ 591578

1/4

Σχ. 14.2.
Υπόδειγμα εγγυητικής επιστολής.

Πιστωτική επιστολή λέγεται η επιστολή με την οποία η Τράπεζα, που την εκδίδει, συνιστά τον κομιστή της σ' ένα ή περισσότερα υποκαταστήματα ή ανταποκριτές της και τα εξουσιοδοτεί συγχρόνως να του καταβάλλουν χρηματικά ποσά συνολικής αξίας μέχρις ενός ορισμένου ορίου, που αναγράφεται στην πιστωτική αυτή επιστολή.

Οι πιστωτικές επιστολές εκδίδονται όχι μόνο για ορισμένο ποσό, αλλά και για ορισμένο χρονικό διάστημα και είναι δύο ειδών, απλές και εγκύκλιες.

Απλές λέγονται οι πιστωτικές επιστολές, που απευθύνονται σ' ορισμένο ή ορισμένα υποκαταστήματα, τα οποία ειδοποιούνται για την έκδοση και πάρουν δείγμα υπογραφής προς πιστοποίησή της ταυτότητας του δικαιούχου.

Εγκύκλιες λέγονται οι πιστωτικές επιστολές, που απευθύνονται σε πολλά υποκαταστήματα και γι' αυτό δε χρειάζεται ειδοποίηση. Οι επιστολές αυτού του είδους εκδίδονται, όταν ο πελάτης δεν έχει ορισμένο δρομολόγιο και δε γνωρίζει τα υποκαταστήματα, από τα οποία θα περάσει. Για να εξασφαλίσει τα υποκαταστήματα η εκδότρια Τράπεζα εφοδιάζει τους κομιστές αυτών των πιστωτικών επιστολών με ειδική ταυτότητα, που φέρει τη φωτογραφία και την υπογραφή τους.

Τα ποσά που πληρώνονται από τα υποκαταστήματα, καταχωρούνται σε διπλότυπη απόδειξη, που υπογράφεται από τον πελάτη, ο οποίος εισέπραξε τα χρήματα και η μία απόδειξη αποστέλλεται στην Τράπεζα, που εξέδωκε την επιστολή, ενώ η άλλη παραμένει στο στέλεχος. Η ανάληψη αυτή καταχωρείται εν συνεχείᾳ στο πίσω μέρος της εγκύκλιας πιστωτικής επιστολής, για να γνωρίζει αφ' ενός μεν ο ίδιος ο κομιστής κάθε στιγμή το συνολικό ύψος των αναλήψεών του, αφ' ετέρου δε και τα υπόλοιπα υποκαταστήματα, για να μην υπερβούν το αναγραφόμενο όριο στην επιστολή.

Το υποκατάστημα ή ο ανταποκριτής, που θα καταβάλει το τελευταίο ποσό, παρακρατεί την πιστωτική επιστολή, την οποία επιστρέφει στην εκδότρια Τράπεζα.

Με τις εγκύκλιες πιστωτικές επιστολές, οι οποίες εκδίδονται από την Τράπεζα, ομοιάζουν οι **ταξιδιωτικές επιταγές** (*travellers cheques*), που συνηθίζονται στις Η.Π.Α. να εκδίδονται σε στρογγυλά ποσά των 100, 500, 1000 κ.λπ. και μπορούν να πληρωθούν σ' όλες τις χώρες του κόσμου, αφού μετατραπούν βάσει της τρέχουσας τιμής συναλλάγματος. Ομοιάζουν προς τα χαρτονομίσματα και καταβάλλεται μεγάλη επιμέλεια για την εκτύπωσή τους, για να μην είναι δυνατή έκδοση πλαστών.

Στις Η.Π.Α. και τον Καναδά συνηθίζονται ακόμη και τα **πιστωτικά δελτία** (*credit cards*) με τα οποία ο κομιστής μπορεί να αγοράζει παντός είδους αντικείμενα ή υπηρεσίες από ορισμένες επιχειρήσεις ανά τον κόσμο. Τα δελτία αυτά εκδίδονται από μεγάλους οικονομικούς οργανισμούς, όπως της American Express Company, των Ξενοδοχειακών επιχειρήσεων κ.λπ. σε πρόσωπα αναμφισβήτητης φερεγγυότητας.

Ερωτήσεις.

1. Ποια επιστολή λέγεται εγγυητική;
2. Σε ποιους πελάτες η Τράπεζα εκδίδει εγγυητικές επιστολές;
3. Από τι αποτελείται η αντεγγύηση;
4. Σε ποιες περιπτώσεις εκδίδεται εγγυητική επιστολή από την Τράπεζα;
5. Ποια επιστολή λέγεται πιστωτική;
6. Ποια η διάκριση των πιστωτικών επιστολών;
7. Ποιες από τις πιστωτικές επιστολές λέγονται απλές και ποιες εγκύκλιες;
8. Πότε εκδίδονται οι εγκύκλιες πιστωτικές επιστολές και με τι εφοδιάζονται οι κομιστές αυτών των επιστολών;
9. Ποια η διαδικασία τηματικής πληρωμής των εγκυκλίων πιστωτικών επιστολών;
10. Ποιες καλούνται ταξιδιωτικές επιστολές;

11. Ποια λέγονται πιστωτικά δελτία;
12. Από ποιους εκδίδονται τα πιστωτικά δελτία και σε ποιούς;

ζ) Έκδοση επιταγών και εντολών.

Για την αποστολή χρημάτων από τόπο σε τόπο τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού, ο ασφαλέστερος και ο καλύτερος τρόπος είναι να ανατεθεί σε μία Τράπεζα η αποστολή, αφού κατατεθεί σ' αυτή το ποσό. Η Τράπεζα με τα υποκαταστήματά της και τους ανταποκριτές της διενεργεί την αποστολή του ποσού αυτού είτε με την έκδοση επιταγών είτε με την έκδοση εντολών.

Έκδοση επιταγών: Η Τράπεζα, όταν θα λάβει το ποσό, εκδίδει μια επιταγή σε βάρος του υποκαταστήματος ή του αντιπροσώπου της, που βρίσκεται στον τόπο της πληρωμής, με την εντολή να πληρώσει ορισμένο χρηματικό ποσό σ' ορισμένο πρόσωπο ή εις διαταγή του, όταν μεταβιβάζεται αυτή σ' άλλο πρόσωπο. Την επιταγή αυτή παραδίδει σ' αυτόν που κατέθεσε τα χρήματα, ο οποίος και την αποστέλλει ταχυδρομικώς ή με άλλο τρόπο σ' εκείνον, που πρόκειται να την εισπράξει. Εν τω μεταξύ η Τράπεζα η οποία εξέδωκε την επιταγή, ειδοποιεί το Υποκατάστημα ή τον αντιπρόσωπό της για την έγκυρη εξόφλησή της.

Έκδοση εντολών: Η επιταγή, όταν αποστέλλεται από τόπο σε τόπο είτε ταχυδρομικώς είτε με άλλο τρόπο, είναι δυνατό να χαθεί ή να κλαπεί, όποιος δε τη βρει ή την κλέψει να πλαστογραφήσει την υπογραφή του δικαιούχου και να εισπράξει το ποσό.

Προς αποφυγή των κινδύνων αυτών η Τράπεζα, όταν λάβει το ποσό, δεν εκδίδει επιταγή, αλλ' ειδοποιεί απλώς το Υποκατάστημα ή τον ανταποκριτή της του τόπου της πληρωμής να πληρώσει ορισμένο χρηματικό ποσό σε ορισμένο πρόσωπο. Η ειδοποίηση αυτή είναι δυνατό να αποστέλλεται ταχυδρομικώς, οπότε λέγεται **ταχυδρομική** ή **τηλεγραφική**.

Για τις τηλεγραφικές εντολές η Τράπεζα εισπράττει και τα έξοδα του τηλεγραφήματος. Εξυπρετείται όμως ταχύτερα ο παραλήπτης, ο οποίος μπορεί να παραλάβει τα χρήματα αυθημερόν. Η τηλεγραφική εντολή επιβεβαιώνεται με επιστολή. Το υποκατάστημα ελέγχει το περιεχόμενο του τηλεγραφήματος με τον κλειδάριθμο, ο οποίος είναι συνθηματικός αριθμός συνήθως πενταψήφιος.

Η περίπτωση εκδόσεως επιταγής ή εντολής επί του εξωτερικού υπάγεται στην πώληση συναλλάγματος.

Ερωτήσεις.

1. Ποιος είναι ο ασφαλέστερος και ο καλύτερος τρόπος αποστολής χρημάτων από τόπο σε τόπο;
2. Πώς διενεργεί η Τράπεζα την αποστολή των χρημάτων από τόπο σε τόπο;
3. Πώς αποστέλλει η Τράπεζα χρήματα πελατών της με έκδοση επιταγών;
4. Ποιος ο κίνδυνος της εκδόσεως επιταγών για την αποστολή χρημάτων;
5. Πώς αποφεύγεται ο κίνδυνος αυτός;
6. Ποια λέγεται ταχυδρομική και ποια τηλεγραφική εντολή;
7. Ποια τα πλεονεκτήματα της τηλεγραφικής εντολής;
8. Πώς επιβεβαιώνεται και πώς ελέγχεται το περιεχόμενο της τηλεγραφικής εντολής;
9. Είναι δυνατή η έκδοση επιταγής ή εντολής επί του εξωτερικού;

η) Είσπραξη αξιών τρίτων.

Όλοι οι έμποροι γενικά δεν έχουν τέτοια κατάλληλη οργάνωση ώστε να μπορούν να διενεργούν την είσπραξη των τίτλων, οι οποίοι εκδόθηκαν εις διαταγή τους δηλαδή των γραμματίων εισπρακτέων, συναλλαγματικών, φορτωτικών, τοκομεριδίων, ομολογιών που κληρώθηκαν, λαχείων κ.λπ. ούτε να παρακολουθούν τις λήξεις τους, πολύ δε περισσότερο όταν οι τίτλοι αυτοί πρέπει να πληρωθούν σ' άλλη πόλη απ' εκείνη της έδρας της επιχειρήσεως.

Την εργασία αυτή αναλαμβάνει η Τράπεζα έναντι μικρής αμοιβής, που λέγεται προμήθεια. Γι' αυτό, αν μεν πρόκειται για **γραμμάτια** και **συναλλαγματικές**, ο κομιστής έμπορος συντάσσει σχετικό πινάκιο σε δύο αντίτυπα, το οποίο είναι όμοιο με το πινάκιο προεξόφλησεως, και καταχωρεί όλες τις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια, τα οποία σκοπεύει να δώσει στην Τράπεζα προς είσπραξη. Στο πινάκιο σημειώνει ακόμη την ένδειξη με ή χωρίς διαμαρτύρηση, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι σε περίπτωση μη εξοφλήσεως της συναλλαγματικής ή του γραμματίου κατά τη λήξη τους επιθυμεί ο έμπορος τη διαμαρτύρηση και επιστροφή αυτών ή απλώς την επιστροφή. Κατά την προεξόφληση το εκλογικό αυτό δικαίωμα είχε μόνο η Τράπεζα, η οποία και κατέβαλε την αξία της συναλλαγματικής ή του γραμματίου προ της λήξεώς του. Το ένα αντίγραφο πινακίου μαζί με τις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια οπισθογραφημένα, όπως πρέπει, από τον μεταβιβάζοντα παραδίδονται στην Τράπεζα. Η οπισθογράφηση αυτή διαφέρει από την οπισθογράφηση κατά την προεξόφληση, γιατί αυτή αναγράφει «αξία προς είσπραξη». Το δεύτερο αντίγραφο υπογραμμένο από την Τράπεζα παραμένει στα χέρια του κομιστή, για να ενεργήσει τις σχετικές εγγραφές στα λογιστικά του βιβλία.

Αν πρόκειται για συναλλαγματικές και γραμμάτια πληρωτέα σ' άλλη πόλη, η Τράπεζα τις αποστέλλει στο υποκατάστημα ή στον ανταποκριτή της και επιβαρύνει τον κομιστή εκτός από την προμήθεια και με ταχυδρομικά έξοδα.

Για κάθε συναλλαγματική ή γραμμάτιο η Τράπεζα ή το υποκατάστημά της αποστέλλει επιστολή στον οφειλέτη, με την οποία του γνωρίζει ότι βρίσκεται στα χέρια της συναλλαγματική ή γραμμάτιο αποδοχής του, και αναγράφει εν συνεχείᾳ όλα τα στοιχεία, δηλαδή την ημερομηνία εκδόσεως, την ημερομηνία λήξεως, την ονομαστική αξία της και το ονοματεπώνυμο του εκδότη και του εκχωρητή.

Αν κατά τη λήξη της εξοφληθεί η συναλλαγματική, η Τράπεζα αποστέλλει, αφού κρατήσει την προμήθειά της και τα έξοδα, το υπόλοιπο ποσό στο δικαιούχο ή φέρει σε πίστωση του λογαριασμού του, που τηρείται απ' αυτή, αν όχι, επιστρέφεται ανείσπρακτη η συναλλαγματική ή το γραμμάτιο και ανάλογα με ή χωρίς διαμαρτύρηση.

Η είσπραξη φορτωτικών ανατίθεται στην Τράπεζα σε περίπτωση, κατά την οποία ο φορτωτής δεν έχει εμπιστοσύνη στον παραλήπτη ότι θα αποστέλλει την αξία των εμπορευμάτων, γι' αυτό αποστέλλει μεν τα εμπορεύματα με το μέσο, που συμφωνήθηκε ή με οποιοδήποτε άλλο, με την εντολή όμως να παραδοθούν αυτά στον παραλήπτη, εφ' όσον προσκομίσει τα φορτωτικά έγγραφα, αλλιώς να μη γίνει η παράδοση. Στο μεταξύ ο φορτωτής αποστέλλει τα φορτωτικά έγγραφα στον παραλήπτη μέσω Τράπεζας με την εντολή να μην παραδοθούν αυτά, αν δεν εξοφληθούν προηγουμένως.

Ακόμη οι Τράπεζες αναλαμβάνουν την είσπραξη τοκομεριδίων ομολογιών

διαφόρων δανείων ή την εξόφληση των ιδίων των ομολογιών, εφ' όσον κληρώθηκαν και των λαχείων ακόμη, εφ' όσον κέρδισαν και μάλιστα στην περίπτωση κατά την οποία ο δικαιούχος βρίσκεται σ' επαρχιακή πόλη.

Ερωτήσεις.

1. Γιατί οι έμποροι δίδουν τις αξίες τους προς είσπραξη στην Τράπεζα;
2. Ποιες είναι οι αξίες αυτές;
3. Γιατί η Τράπεζα αναλαμβάνει την εργασία αυτή;
4. Πώς γίνεται η παράδοση των γραμματίων και συναλλαγματικών από τον κομιστή στην Τράπεζα προς είσπραξη;
5. Ποια η διαφορά της οπισθογραφήσεως των γραμματίων και συναλλαγματικών προς είσπραξη και προς προεόφληση;
6. Αν πρόκειται για γραμμάτια και συναλλαγματικές πληρωτέες σ' άλλη πόλη, πώς ενεργεί η Τράπεζα;
7. Πώς ο οφειλέτης της συναλλαγματικής πληροφορείται ότι αυτή βρίσκεται στην Τράπεζα, για να σπεύσει κατά τη λήξη να την εξοφλήσει;
8. Αν εξοφληθεί η συναλλαγματική, πώς ενεργεί η Τράπεζα και πώς αν δεν εξοφληθεί κατά τη λήξη του;
9. Πότε η είσπραξη φορτωτικών ανατίθεται στην Τράπεζα και ποια είναι η διαδικασία;
10. Ποιων άλλων τίτλων την είσπραξη οι Τράπεζες μπορούν να αναλάβουν;

θ) Αγορά χρεογράφων για λογαριασμό τρίτων.

Οι Τράπεζες αναλαμβάνουν την αγορά από το Χρηματιστήριο Αξιών διαφόρων χρεογράφων για λογαριασμό των πελατών τους με προμήθεια.

Αυτό αφορά κυρίως τους αγοραστές, που διαμένουν στην επαρχία, οι οποίοι προς αποφυγήν των εξόδων μεταβάσεως στην πόλη, όπου υπάρχει Χρηματιστήριο Αξιών, όπως στην Αθήνα, Λονδίνο, Παρίσι, κ.λπ. δίδουν έγγραφη εντολή στην Τράπεζα ν' αγοράσει ορισμένο αριθμό ομολογιών ή μετοχών ορισμένης εταιρίας και ορίζουν την ανώτατη τιμή ή στο καλύτερο.

Η αγορά μπορεί να είναι τοις μετρητοίς ή με προθεσμία και η Τράπεζα είναι δυνατό να ζητήσει ή μη εγγύηση, αν πρόκειται για ενέγγυο ή μη πελάτη.

Την εντολή αυτή κατόπιν η Τράπεζα μεταβιβάζει σε κάποιο χρηματιστή, ο οποίος ενεργεί σύμφωνα με τις εντολές της.

Αν εκτελεσθεί η πράξη, η Τράπεζα εκτός από την προμήθεια, την οποία παίρνει από τον πελάτη της, παρακρατεί και μέρος από την προμήθεια του Χρηματιστή.

Ερωτήσεις.

1. Γιατί οι Τράπεζες αναλαμβάνουν την αγορά χρεογράφων για λογαριασμό τρίτων;
2. Πώς δίδεται η εντολή αγοράς;
3. Πώς δίδεται η τιμή αγοράς;
4. Πώς μπορεί να είναι η εντολή αγοράς;
5. Μετά τη λήξη της εντολής πώς ενεργεί η Τράπεζα;
6. Πώς αμοιβεται η Τράπεζα;

Ι) Ενοικιάσεις χρηματοκιβωτίων.

Οι Τράπεζες για μεγαλύτερη ασφάλεια από κλοπή, πυρκαϊά ή άλλους κινδύνους αναλαμβάνουν τη φύλαξη πολυτίμων αντικειμένων, χρεογράφων, νομισμάτων, τιμαλφών κ.λπ. των πελατών τους έναντι ελαχίστων δικαιωμάτων, τα οποία λέγονται **φύλακτρα**. Τα μεγάλης αξίας αυτά αντικείμενα τοποθετούνται σε ειδικές σιδερένιες θυρίδες (χρηματοκιβώτια), που βρίσκονται σε ασφάλεια στα θησαυροφυλάκια των Τραπεζών και φυλάσσονται υπ' ευθύνη τους. Για το άνοιγμα της θυρίδας (χρηματοκιβωτίου) απαιτούνται δύο κλειδιά, από τα οποία το μεν ένα παραμένει στην Τράπεζα, το δε άλλο παραδίδεται στον καταθέτη.

Η ενοικίαση χρηματοκιβωτίων αποτελεί σύμβαση μεταξύ της Τράπεζας και του πελάτη, κατά την οποία θέτει στην απόκλειστική διάθεση του δευτέρου ένα χρηματοκιβώτιο ή ένα διαμέρισμα αυτού με ελάχιστη αμοιβή, η οποία απλώς καλύπτει τα έξοδα εκμεταλλεύσεως και αποσβέσεως των σχετικών εξόδων εγκαταστάσεως. Αυτό όμως προσελκύει καταθέσεις, ή άλλες τραπεζιτικές εργασίες του ενοικιαστή της θυρίδας.

Η Τράπεζα ως εκμισθωτής υποχρεώνεται να θέσει το χρηματοκιβώτιο στη διάθεση του πελάτη και να εξασφαλίσει την άνετη χρησιμοποίηση αυτού, δηλαδή να μπορεί ελεύθερα να καταθέτει και να αναλαμβάνει τα αντικείμενα της εκλογής του. Ευθύνεται για την εξαφάνιση ή την καταστροφή των αντικειμένων, που φυλάγονται σ' αυτά, εφ' όσον αποδειχθεί σφάλμα ή παράλειψη εκ μέρους τους, ελαττωματικό π.χ. χρηματοκιβώτιο, ανεπαρκής επιβλεψη κ.λπ. Αντίθετα η Τράπεζα δεν ευθύνεται, αν η απώλεια ή η κλοπή οφείλεται σε λόγους ανώτερης βίας, όπως σεισμός, πολεμικά γεγονότα, εχθρική κατοχή κ.λπ. Πάντως ο πελάτης οφείλει ν' αποδειξεί το πταίσμα της Τράπεζας και τη ζημιά, που έχει προκληθεί.

Σε περίπτωση θανάτου του ενοικιαστή του χρηματοκιβωτίου ή του συνενοικιαστή το χρηματοκιβώτιο δεν επιτρέπεται ν' ανοιχθεί παρά ενώπιον συμβολαιογράφου.

Ερωτήσεις.

- Ποιος ο σκοπός της ενοικιάσεως χρηματοκιβωτίων εκ μέρους της Τράπεζας;
- Πώς ανοίγουν οι θυρίδες των Τραπεζών;
- Τι αποτελεί η ενοικίαση θυρίδας της Τράπεζας;
- Πώς λέγονται τα δικαιώματα της Τράπεζας από την ενοικίαση θυρίδων και ποιος ο σκοπός τους;
- Ποιες υποχρεώσεις έχει η Τράπεζα από την ενοικίαση χρηματοκιβωτίων;
- Ποια η ευθύνη της Τράπεζας;
- Πότε απαλλάσσεται η Τράπεζα από την ευθύνη της;
- Για να επιτύχει ο ενοικιαστής αποζημίωση εκ μέρους της Τράπεζας ποια υποχρέωση έχει;
- Σε περίπτωση θανάτου του ενοικιαστή χρηματοκιβωτίου ή του συνενοικιαστή πώς ανοίγεται το χρηματοκιβώτιο;

ια) Παροχή πληροφοριών.

Οι πιστώσεις, που χορηγούνται από τις Τράπεζες, πρέπει να βασίζονται στην εμπιστοσύνη, την οποία εμπνέουν σ' αυτές οι πιστοδοτούμενες επιχειρήσεις. Δεδομένου ότι η κατανομή των πιστώσεων απότελει το κυριότερο έργο των

Τραπεζών, δεν είναι δυνατό να ενεργούν βάσει υποκειμενικών κριτηρίων και ανεξέλεγκτα, γιατί η χορήγηση πιστώσεων σε αφερέγγυους πελάτες μπορεί να έχει βαριές συνέπειες τόσο για τις Τράπεζες, όσο και για τις καταθέσεις τους. Είναι γνωστό ότι το μεγαλύτερο μέρος των τραπεζιτικών χορηγήσεων προέρχεται από καταθέσεις τρίτων. Οι Τράπεζες συνεπώς δεν μπορούν να χορηγούν τις καταθέσεις των πελατών τους σε άτομα αμφίβολης φερεγγυότητας, γι' αυτό ειδική υπηρεσία των Τραπεζών, που αποτελείται από έμπειρους, προσεκτικούς, μεγάλης μορφώσεως και εχεμύθειας υπαλλήλους, ασχολείται με τη συγκέντρωση πληροφοριών για την οικονομική κατάσταση και τον τρόπο που εμπορεύονται όλες ανεξαιρέτως οι επιχειρήσεις, οι οποίες υπάγονται στην περιοχή του υποκαταστήματος κάθε Τράπεζας.

Η συγκέντρωση των πληροφοριών αυτών πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια και να γίνεται με πολύ μεγάλη προσοχή και εχεμύθεια. Ο επιφορτισμένος με την εργασία αυτή υπάλληλος επισκέπτεται την επιχείρηση και το εργαστήριό της σε ώρες ως επί το πλείστον μη εργάσιμες για την Τράπεζα. Παρακολουθεί τους εργάτες και τους υπαλλήλους, ερωτά τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η επεξεργασία του προϊόντος και χωρίς να γίνεται αντιληπτός εισέρχεται στη διαδικασία της διαθέσεως αυτού, το ενδιαφέρον των πελατών, την τυχόν επαύξηση της ζητήσεως κ.λπ.

Ο ιδιοκτήτης ή ο διευθυντής της επιχειρήσεως στο γραφείο του μιλάει με μεγαλύτερη άνεση για τον τρόπο διεξαγωγής των εργασιών του. Από την επίσκεψη αυτή ο υπάλληλος της Τράπεζας συγκεντρώνει πολλές χρήσιμες πληροφορίες για την οικονομική θέση και τον τρόπο διεξαγωγής των εργασιών της επιχειρήσεως, για την προσπτική αναπτύξεως αυτής κ.λπ. Τις πληροφορίες αυτές διασταύρωνει και από άλλες πηγές και τις καταγράφει στην ατομική καρτέλλα του επιχειρηματία.

Αν παραστεί ανάγκη να χορηγηθεί πίστωση σ' αυτόν τον επιχειρηματία, ο διευθυντής του υποκαταστήματος δεν αποφασίζει πριν να ενημερωθεί από την καρτέλλα για την οικονομική θέση του κ.λπ.

Η καρτέλλα πρέπει όχι μόνο να περιέχει θετικές, αληθινές, συγκεκριμένες και αντικειμενικές πληροφορίες, αλλά να ενημερώνεται συνεχώς μια φορά τουλάχιστον κάθε χρόνο, γιατί αλλιώς δεν παρέχει την πραγματική εικόνα της επιχειρήσεως.

Τις πληροφορίες αυτές οι Τράπεζες παρέχουν και σε τρίτους με αμοιβή. Οι πληροφορίες, που παρέχονται από την Τράπεζα, δίδονται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου και με μεγάλη διάκριση, για να μην παραβιασθεί το «Τραπεζιτικό απόρρητο», το οποίο είναι η χορήγηση πληροφοριών στους τρίτους για τη σχέση της Τράπεζας με την επιχείρηση, δηλαδή το ύψος της πιστώσεως, που χορηγείται, το υπόλοιπο των τρεχούμενων λογαριασμών κ.λπ.

Οι πληροφορίες παρέχονται ή προφορικώς ή γραπτώς ή τηλεφωνικώς και αναφέρονται κυρίως στην οικονομική κατάσταση της επιχειρήσεως, τον τρόπο με τον οποίο συναλλάσσεται, την πιστοληπτική ικανότητά της, την προσπτική αναπτύξεώς της κ.λπ.

Αν πρόκειται για δυσμενείς πληροφορίες, η Τράπεζα δεν αναγράφει στην ίδια επιστολή το όνομα της επιχειρήσεως αλλά το αναφέρει σε ιδιαίτερο δελτίο, το οποίο συναποστέλλει. Κατ' αυτό τον τρόπο κι' αν παραπέσει η επιστολή ή κι' αν ακόμη ο λήπτης θελήσει να τη χρησιμοποιήσει, αν κι αυτό για κανένα λόγο δεν επιτρέπεται, δε θα μπορέσει να την παρουσιάσει σαν αποδεικτικό στοιχείο.

Στο τέλος κάθε επιστολής πληροφοριών για πελάτη της, δυσμενών ή ευμενών, η Τράπεζα αναγράφει: «Τις πληροφορίες αυτές παρέχουμε απολύτως εμπιστευτικώς, με κάθε επιφύλαξη και χωρίς ευθύνη».

Ερωτήσεις.

1. Οι πιστώσεις που χορηγούνται από τις Τράπεζες, πάνω σε ποια στοιχεία πρέπει να στηρίζονται;
2. Γιατί οι Τράπεζες δεν πρέπει ανεξέλεγκτα και βάσει υποκειμενικών κριτηρίων να χορηγούν τις πιστώσεις;
3. Οι πληροφορίες των Τραπεζών ποιες επιχειρήσεις πρέπει να περιλαμβάνουν και σε ποια στοιχεία πρέπει να αναφέρονται;
4. Πώς επιτυγχάνεται η συγκέντρωση των πληροφοριών αυτών και πού πρέπει να στηρίζεται;
5. Πώς ενεργεί ένας υπάλληλος για τη συγκέντρωση των πληροφοριών;
6. Πού τις καταχωρεί και για ποιο σκοπό;
7. Ποιες αρετές πρέπει να έχουν οι πληροφορίες, που περιέχουν οι καρτέλλες;
8. Μπορεί η Τράπεζα να διαβιβάσει τις πληροφορίες αυτές σ' άλλο πρόσωπο και με ποιο τρόπο;
9. Ποιες πληροφορίες δεν μπορεί η Τράπεζα να διαβιβάσει σ' άλλο πρόσωπο;
10. Αν πρόκειται για δυσμενείς πληροφορίες, πώς ενεργεί η Τράπεζα;
11. Στο τέλος κάθε επιστολής πληροφοριών τι γράφει η Τράπεζα;

14.3 Διακρίσεις των Τραπεζών ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν.

Οι Τράπεζες ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν, διακρίνονται σε εκδοτικές, εμπορικές, αγροτικές, υποθηκικές και βιομηχανικής πίστεως.

A. Εκδοτικές καλούνται οι Τράπεζες, που έχουν το κρατικό προνόμιο της εκδόσεως των τραπεζογραμματίων. Η ποσότητα του χαρτονομίσματος, που κυκλοφορεί, στηρίζεται στο μεταλλικό νόμισμα, στις ράβδους χρυσού και στο συνάλλαγμα έναντι χωρών, το οποίο βρίσκεται στο θησαυροφυλάκιο της Εκδοτικής Τράπεζας και αποτελεί το **κάλλυμμα** της κυκλοφορίας τους.

Από το 1928 και εντεύθεν το προνόμιο της εκδόσεως των τραπεζογραμματίων έχει η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία είναι η μικρασιατική Τράπεζα. Προηγουμένως το δικαίωμα αυτό είχε η Εθνική Τράπεζα, η οποία ήταν και παραμένει ιδιωτική Τράπεζα.

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει ακόμη και το μονοπώλιο της αγοραπωλησίας του συναλλάγματος και ασκεί έλεγχο στις άλλες Τράπεζες σύμφωνα με το νόμο «περί προστασίας του εθνικού νομίσματος».

B. Εμπορικές καλούνται οι Τράπεζες, που ασχολούνται με όλες τις τραπεζιτικές εργασίες, δηλαδή με τις καταθέσεις παντός είδους και χορηγήσεις επ' ανοικτώ λογαριασμών, επί υποθήκη, επί ενεχύρω, προεξοφλήσεις, εισπράξεις αξιών, μεταφορές χρημάτων, εκδόσεις εγγυητικών επιστολών, φύλαξη αξιών κλπ.

Στην Ελλάδα Εμπορικές Τράπεζες είναι: 1) Η Εθνική, η οποία ιδρύθηκε το 1841. 2) Η Εμπορική, η οποία ιδρύθηκε το 1907. 3) Η Ιονική και Λαϊκή Τράπεζα, η οποία ιδρύθηκε το 1839 ως Ιονική με έδρα το Λονδίνο. Ήταν η πιο παλιά όλων και το 1861 συγχωνεύτηκε με τη Λαϊκή και αποτέλεσαν την Ιονική - Λαϊκή Τράπεζα. 4) Η Τράπεζα Εμπορικής Πίστεως με έδρα στην αρχή την Καλαμάτα και σήμερα την

Αθήνα. 5) Η Γενική Τράπεζα της Ελλάδος (πρώην Μετοχικού Ταμείου Στρατού) από το 1937 και 6) Η Τράπεζα Πειραιώς το 1916 με έδρα στην αρχή τον Πειραιά και σήμερα την Αθήνα.

Γ. Αγροτικές καλούνται οι Τράπεζες, που έχουν σα σκοπό την ενίσχυση της Αγροτικής οικονομίας, γι' αυτό χορηγούν βραχυπρόθεσμα κυρίως δάνεια με μικρό επιτόκιο στους γεωργούς, κτηνοτρόφους, πτηνοτρόφους, μελισσοκόμους, υλοτόμους και ψαράδες είτε απ' ευθείας σ' αυτούς είτε μέσω των συνεταιρισμών τους. Στην Ελλάδα η αγροτική πολιτική ασκείται από την Αγροτική Τράπεζα, που ιδρύθηκε το 1928 και της οποίας τα κεφάλαια είναι εξ ολοκλήρου Κρατικά.

Δ. Υποθηκικές καλούνται οι Τράπεζες, των οποίων κύριο έργο είναι η χορήγηση μακρυπρόθεσμών κυρίως δανείων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα αντί υποθηκής ακινήτου για την ανέγερση ή επέκταση κατοικιών, εργοστασίων, διδακτηρίων κλπ. Στην Ελλάδα τέτοια Τράπεζα είναι η Εθνική Κτηματική Τράπεζα, που ιδρύθηκε το 1927 από την Εθνική Τράπεζα και

Ε. Βιομηχανικές καλούνται οι Τράπεζες, των οποίων κύριο έργο είναι η ενίσχυση της βιομηχανίας. Οι Τράπεζες αυτές χορηγούν μακροπρόθεσμα υποθηκικά δάνεια για την ίδρυση νέων βιομηχανιών ή και επέκταση παλαιών. Με την προσπάθεια εκβιομηχανοποίησεως της χώρας μας ιδρύθηκε η Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως (Ε.Τ.Β.Α.) με σκοπό κυρίως την προώθηση της ιδρύσεως μεγάλων Βιομηχανιών, με την οποία έχει συγχωνευθεί ο Οργανισμός Βιομηχανικής Αναπτύξεως (1959).

Ερωτήσεις.

1. Ποιες είναι οι διακρίσεις των Τραπεζών ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν;
2. Ποιες Τράπεζες λέγονται εκδοτικές;
3. Τι λέγεται κάλυμμα;
4. Ποια είναι εκδοτική Τράπεζα στην Ελλάδα;
5. Ποια άλλη μονοπωλιακή εργασία εκτελεί η Τράπεζα της Ελλάδος;
6. Ποιες Τράπεζες λέγονται εμπορικές;
7. Ποιες εμπορικές Τράπεζες υπάρχουν στην Ελλάδα;
8. Ποιες Τράπεζες λέγονται Αγροτικές;
9. Ποιες αγροτικές Τράπεζες υπάρχουν στην Ελλάδα;
10. Ποιες Τράπεζες λέγονται Υποθηκικές;
11. Ποιες Υποθηκικές Τράπεζες υπάρχουν στην Ελλάδα;
12. Ποιες Τράπεζες λέγονται Βιομηχανικές;
13. Ποιες Βιομηχανικές Τράπεζες υπάρχουν στην Ελλάδα;

***14.4 Οι Τράπεζες στην Ελλάδα.**

Επειδή στην αρχαία Ελλάδα θεωρούσαν τους ναούς σαν τόπους ιερούς, τους οποίους σέβονται απόλυτα και αυτοί ακόμη οι εχθροί, σαν πρώτες Τράπεζες χρησίμευαν οι ναοί. Περίφημοι υπήρξαν οι ναοί της Δήλου, της Ολυμπίας, των Δελφών κ.ά. στους οποίους τοποθετούσαν τα χρήματά τους όχι μόνο οι Έλληνες αλλά και οι ξένοι, που έρχονταν στην Ελλάδα.

Οι πρώτοι τραπεζίτες των Αθηνών περιορίζονταν στην αρχή στην ανταλλαγή νομισμάτων και δεν ήταν κανείς υπερήφανος, γιατί καταγόταν από Τραπεζίτες. Αργότερα δέχονταν και καταθέσεις ιδιωτών, τις οποίες χρησιμοποιούσαν και τις έκαναν παραγωγικές και επικερδείς. Οι τραπεζίτες αυτοί είχαν αποκτήσει τέτοια εμπιστοσύνη εκ μέρους του κοινού, ώστε όταν λάβαιναν χρήματα, δεν έδιναν αποδείξεις, ήταν αρκετή η υπόσχεσή τους ότι θα επιστρέψουν το ποσό, ενώ λάβαιναν αποδείξεις όταν δάνειζαν. Τέτοιες Τράπεζες ήσαν του Πασίωνα, του Ερμαίου, του Φορμίωνα κ.α.

Οι εργασίες των Τραπεζών κατά την περίοδο αυτή είχαν λάβει τέτοια έκταση και πολυμορφία, την οποία μόνο οι σύγχρονες Τράπεζες γνώρισαν. Παρουσιάζοταν ακόμη συμμετοχή των Τραπεζών σε επιχειρήσεις, ο τραπεζίτης Πασίων εκμεταλλεύσταν εργοστάσιο κατασκευής ασπίδων, ακόμη διενεργούσαν αποστολή χρημάτων από τόπο σε τόπο με τη σημερινή μορφή της τραπεζιτικής επιταγής (Ισοκράτους «Τραπεζιτικός» § 35-36), χρηματοδότηση των αρχόντων για την πληρωμή μισθών καθώς και χρηματοδότηση του ίδιου του Κράτους. Με την πάροδο του χρόνου έπαιπε πλέον η αρχική περιφρόνηση του επαγγέλματος και οι τραπεζίτες έγιναν τα απαραίτητα πρόσωπα της οικονομικής ζωής με μεγάλη δύναμη και κοινωνική θέση. Ο Δημοσθένης αγορεύοντας υπέρ του Φορμίωνος αποδεικνύει πόσο χρήσιμος είναι στην πόλη και ο πλούτος και η πίστη του.

Κατά τη Ρωμαϊκή και κατόπιν τη Βυζαντινή εποχή οι τραπεζιτικές εργασίες περιορίσθηκαν σε προεξοφλήσεις εμπορικών γραμματίων και ναυτοδάνεια.

Κατά την τουρκική κατοχή το ωραίο οικοδόμημα των τραπεζιτικών εργασιών, που στηρίχθηκε στην πίστη, γκρεμίζεται, για να αναφανεί στους λαούς της Δυτικής Ευρώπης κατά την εποχή της Αναγεννήσεως.

1. ***Η Ιονική Λαϊκή Τράπεζα*** είναι η πρώτη ελληνική Τράπεζα, η οποία ιδρύθηκε αμέσως μετά την απελευθέρωση της Ελλάδος από τον Τουρκικό ζυγό το 1839 με έδρα το Λονδίνο και αρχική επωνυμία Ιονική Τράπεζα. Αρχικό κεφάλαιο 1.500.000 δραχμές. Το 1958 συγχωνεύθηκε με τη Λαϊκή με έδρα την Αθήνα (Πανεπιστημίου και Πεσματζόγλου). Διαθέτει 190 περίπου εκατομμ. κεφάλαιο με 60 υποκαταστήματα και 1500 περίπου υπαλλήλους.

2. Δυό χρόνια αργότερα (1841) ιδρύθηκε η ***Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος***, η οποία με την πάροδο του χρόνου έγινε ο κυριότερος και ο μεγαλύτερος τραπεζικός οργανισμός. Κατά την ίδρυσή της από τον αείμνηστο Γεώργιο Σταύρου είχε 3.402.000 δραχμές κεφάλαιο (3.402 μετοχές των 1000 δραχμών κάθε μία). Σήμερα το κεφάλαιό της με τα σχετικά αποθέματα ανέρχεται σε 2,5 δισεκατομμ. Παλιότερα στις αρμοδιότητες της Εθνικής Τράπεζας ήταν η έκδοση τραπεζογραμματίων και η δοκηση της Αγροτικής και Κτηματικής Πίστεως. Σήμερα οι αρμοδιότητες αυτές μεταβιβάστηκαν στις Τράπεζες, που ιδρύθηκαν γι' αυτό το σκοπό κατά σειρά, της Ελλάδος, της Αγροτικής και της Κτηματικής, κατά τα έτη 1927-1928.

Με το νόμο 2292/1953 η Εθνική Τράπεζα συγχωνεύθηκε με την επίσης μεγάλη Τράπεζα Αθηνών και αποτέλεσε μια Τράπεζα με την επωνυμία Εθνική Τράπεζα Ελλάδος.

3. ***Η Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος*** ιδρύθηκε το 1907. Με αυτή συγχωνεύθηκε η προϋπάρχουσα «Τράπεζα Εμπεδοκλέους». Αρχικό κεφάλαιο 5.000.000 δραχμές, σημερινό με τα αποθεματικά 700 εκατομμ. Διαθέτει 150 υποκαταστήματα στις κυριότερες πόλεις της Ελλάδος με 3.400 περίπου υπαλλήλους.

4. Η Τράπεζα Εμπορικής Πίστεως ιδρύθηκε το 1918 με αρχικό κεφάλαιο 1.000.000 δρχ. ως τράπεζα Καλαμών, γνωστή και ως Τράπεζα Κωστοπούλου. Σήμερα το κεφάλαιο της ανέρχεται σε 128 εκατομμύρια με υποκαταστήματα στον Πειραιά, Θεσσαλονίκη και άλλες πόλεις.

5. Η Τράπεζα Επαγγελματικής Πίστεως, ιδρύθηκε το 1924 και προήλθε από την «Τράπεζα Β. Καραβασίλη». Το κεφάλαιο στην αρχή ήταν 6.000.000 και σήμερα, ύστερα από αυξήσεις κλπ. με τα αποθεματικά ανέρχεται σε 25 εκατομμύρια. Τις περισσότερες μετοχές κατέχει η Εθνική Τράπεζα.

6. Η Εθνική Κτηματική Τράπεζα, ιδρύθηκε το 1927 από την Εθνική Τράπεζα. Σκοπός της είναι η χορήγηση ενυποθήκων δανείων. Αρχικό κεφάλαιο 80 εκατομμύρια, σημερινό 210 εκατομμύρια. περίπου.

7. Η Τράπεζα Πειραιώς ιδρύθηκε το 1916 με την αρχική επωνυμία «Τράπεζα Πειραιώς, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Ναυτιλίας» με έδρα τον Πειραιά. Αρχικό κεφάλαιο 3.000.000 εκατομμύρια, σημερινό με τα αποθεματικά 21 εκατομμύρια. περίπου. Σημερινή έδρα η Αθήνα με υποκαταστήματα στον Πειραιά.

8. Η Τράπεζα Αττικής ιδρύθηκε το 1924 με αρχικό κεφάλαιο 20 εκατομμύρια και σήμερα 38 εκατομμύρια. περίπου. Έδρα αρχικώς ο Πειραιάς και σήμερα η Αθήνα, Πανεπιστημίου 19.

9. Η Γενική Τράπεζα ιδρύθηκε το 1937 με την επωνυμία «Μετοχικό Ταμείο Στρατού». Αρχικό κεφάλαιο 15 εκατομμύρια και σήμερα 120 εκατομμύρια. περίπου. Έδρα η Αθήνα (Σταδίου - Βουκουρεστίου) με υποκαταστήματα στην Αθήνα, Πειραιά, Θεσσαλονίκη και Πάτρα.

10. Η Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύθηκε το 1927 και άρχισε να λειτουργεί το 1928. Αρχικό κεφάλαιο 400 εκατομμύρια. (80.000 μετοχές των 5.000 δραχμών κάθε μία), που καταβλήθηκε εξ ολοκλήρου από την Εθνική. Δεν έγινε καμία αυξομείωση εκτός από την αναπροσαρμογή. Σημερινό κεφάλαιο με τα αποθεματικά 456 εκατομμύρια. περίπου.

Όλες οι Τράπεζες, που αναφέρθηκαν ανωτέρω λειτουργούν και έχουν εισαγάγει τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Εκτός από αυτές λειτουργούν και άλλες Τράπεζες με έδρα την Αθήνα ή υποκαταστήματά τους με έδρα το εξωτερικό, όπως η Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως (Ε.Τ.Β.Α.), που ιδρύθηκε το 1959 σε αντικατάσταση του Οργανισμού Βιομηχανικής Αναπτύξεως, η Τράπεζα Επενδύσεων, η Τράπεζα Χίου, η American Express, η City Bank κ.α.

Ερωτήσεις.

- Ποιοι χώροι χρησιμεύσαν ως Τράπεζες στην αρχαία Ελλάδα και γιατί;
- Ποιες υπήρξαν οι εργασίες των ελληνικών Τραπεζών της αρχαιότητας και ποιες μετέπειτα;
- Ποια είναι η γνώμη του Δημοσθένη για τις Τράπεζες της εποχής εκείνης;
- Κατά τη Βυζαντινή εποχή σε ποιες εργασίες περιορίσθηκαν οι Τραπεζίτες;
- Κατά την Τουρκική κατοχή ποια ήταν η θέση των Τραπεζών;
- Πότε ιδρύθηκε η Ιονική - Λαϊκή Τράπεζα, με ποια έδρα και ποια η σημερινή της θέση;
- Πότε ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα και ποια η εξέλιξή της;
- Πότε ιδρύθηκε η Εμπορική Τράπεζα και ποια η σημερινή της θέση;
- Πότε ιδρύθηκε η Τράπεζα Εμπορικής Πίστεως, με ποια επωνυμία και έδρα και ποια η σημερινή της θέση;

10. Από πού προήλθε η Τράπεζα Επαγγελματικής Πίστεως και πότε ιδρύθηκε;
 11. Τι γνωρίζετε για την Εθνική Κτηματική Τράπεζα, τι για την Πειραιώς και τι για την Αττικής;
 12. Πότε ιδρύθηκε η Γενική Τράπεζα και με ποια επωνυμία;
 13. Τι γνωρίζετε για την Τράπεζα της Ελλάδος;
 14. Ποιες Τράπεζες έχουν εισαγάγει τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο Αθηνών;
 15. Ποιες άλλες Τράπεζες λειτουργούν σήμερα στην Ελλάδα και ποια υποκαταστήματα ξένων Τραπεζών;
-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΘΕΣΜΟΙ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

*15.1 Κρατικές υπηρεσίες Υπουργείου Συντονισμού, Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Το ελληνικό κράτος, όπως και όλα σχεδόν τα κράτη, επιδιώκει την ανάπτυξη της βιομηχανικής παραγωγής και της γεωργικής εκμεταλλεύσεως για να βελτιώσει το εμπορικό ισοζύγιο, να αυξήσει δηλαδή τις εξαγωγές και να ελαττώσει τις εισαγωγές.

Τούτο επιτυγχάνει με κατάλληλη διάθεση των δημοσίων πόρων, οι οποίοι προέρχονται από το εθνικό εισόδημα και την εξωτερική οικονομική βοήθεια. Γι' αυτό και ο Κρατικός Προϋπολογισμός διακρίνεται στον τακτικό και στον προϋπολογισμό των Δημοσίων Επενδύσεων. Η διάκριση αυτή έχει τεράστια σημασία, γιατί ο μεν τακτικός προϋπολογισμός τροφοδοτείται από τους ίδιους κρατικούς πόρους (φορολογικά έσοδα κλπ.) και αποβλέπει στην κάλυψη των τρεχουσών δαπανών (μισθοδοσία δημοσίων υπαλλήλων κλπ.), ο δε προϋπολογισμός δημοσίων επενδύσεων τροφοδοτείται από την (ίδια πηγή αλλά κυρίως από την εξωτερική βοήθεια και αποβλέπει στη δημιουργία νέων κεφαλαιουχικών αγαθών για την αύξηση της παραγωγής και του εθνικού εισοδήματος.

Για την κατάλληλη διάθεση των δημοσίων πόρων πρέπει να υπάρχει ένα ανώτατο επιτελικό διοικητικό όργανο, το οποίο να συντονίζει τις επιδιώξεις και τα μέτρα δράσεως της Πολιτείας. Το ανώτατο αυτό όργανο είναι το Υπουργείο Συντονισμού, το οποίο, βοηθούμενο κυρίως από τα Υπουργεία Εμπορίου και Βιομηχανίας και Ενεργείας αλλά και από όλα τα άλλα Υπουργεία, προσδιορίζει την κατάλληλη διάθεση των δημοσίων πόρων, από την οποία εξαρτάται η πρόδοσ ολόκληρης της Εθνικής Οικονομίας.

To Υπουργείο Συντονισμού ειδικότερα:

α) Καθορίζει τη γενική οικονομική και κοινωνική πολιτική του κράτους και καταρτίζει το πρόγραμμα ανασυγκροτήσεως, επιδιώκοντας τήν προσαρμογή των εθνικών πόρων και του κρατικού προϋπολογισμού σ' αυτό.

β) Ασκεί τη γενική εποπτεία στη διαχείριση των οικονομικών και δημοσιόνομικών υποθέσεων της χώρας.

γ) Εναρμονίζει τα οικονομικοκοινωνικά θέματα, όταν ανήκουν σε αρμοδιότητες πολλών υπουργείων ή άλλων υπηρεσιών.

δ) Μελετά και υποδεικνύει τα γενικά μέτρα για την προσφορότερη οργάνωση και λειτουργία των κρατικών υπηρεσιών και

ε) Συγκεντρώνει και εναρμονίζει όλα τα στατιστικά δεδομένα τα σχετικά με οικονομικά στοιχεία και φροντίζει για την οργάνωση της τεχνικής και βιομηχανικής έρευνας.

Η κυριότερη υπηρεσία του Υπουργείου Συντονισμού είναι η κατάρτιση και η παρακολούθηση της εκτελέσεως του Προγράμματος των Δημοσίων Επενδύσεων.

Οι δημόσιες επενδύσεις δεν περιλαμβάνουν τις δαπάνες μόνο του Δημοσίου, αλλά και τις δαπάνες των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, των Δημοσίων Οργανισμών και Επιχειρήσεων και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως.

Ενώ το Υπουργείο Συντονισμού καθορίζει τα προγράμματα της οικονομικής πολιτικής, το Υπουργείο Οικονομικών εξευρίσκει τους πόρους για την εκτέλεση τούτων. Επιβάλλει δηλαδή τα δημόσια έσοδα (φόρους κλπ.), με τη σύνταξη του προϋπολογισμού.

Οι αρμοδιότητες του Υπουργείου Οικονομικών είναι:

α) Η μελέτη και η προπαρασκευή των νόμων με τους οποίους επιβάλλονται και εισπράττονται οι φόροι.

β) Η σύνταξη του δημοσίου προϋπολογισμού.

γ) Η διάθεση των κρατικών εσόδων στους διαφόρους τομείς των δαπανών και

δ) Η διαφύλαξη και η διαχείριση της δημοσίας περιουσίας.

Οι υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών κατανέμονται σε δύο Γενικές Διευθύνσεις, στη γενική Διεύθυνση της Φορολογίας, η οποία ασχολείται με τα έσοδα του κράτους και στη Γενική Διεύθυνση Δημοσίου Λογιστικού, η οποία ελέγχει τις δημόσιες δαπάνες.

Εκτός από τις δύο αυτές Γενικές Διευθύνσεις στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Οικονομικών υπάγονται και οι εξής υπηρεσίες:

α) **Το Εθνικό Τυπογραφείο**, στο οποίο εκτυπώνονται η Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και όλα τα έντυπα του Κράτους.

β) **Η Διεύθυνση Κρατικών Λαχείων**, η οποία ασχολείται με την εκμετάλλευση των κρατικών ή εθνικών λαχείων προς όφελος του Κράτους ή διαφόρων φιλανθρωπικών ιδρυμάτων.

γ) **Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων**, το οποίο ασχολείται με τη φύλαξη και τη διαχείριση των χρηματικών εκείνων ποσών, τα οποία δίνονται ως εγγύηση για συμμετοχή σε δημοπρασίες κλπ. και

δ) **Το Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων, το Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων και το Ταμείο Αρωγής και Υγείας των οικονομικών υπαλλήλων.**

Το Υπουργείο Εμπορίου έχει κυρίως διπλό σκοπό. Οργανώνει το εσωτερικό και εξωτερικό εμπόριο και ελέγχει και ρυθμίζει τις τιμές των αγαθών.

Για την πραγματοποίηση των σκοπών αυτών οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εμπορίου διακρίνονται σε τέσσερις Γενικές Διευθύνσεις:

α) **Στη Γενική Διεύθυνση του Εμπορίου**, η οποία ασχολείται με την παρακολούθηση του Εμπορικού ισοζυγίου και του ισοζυγίου πληρωμών, με την οργάνωση διεθνών και εθνικών εκθέσεων ή την οργάνωση ελληνικών περιπτέρων σε ξένες εκθέσεις με σκοπό τη διαφήμιση των ελληνικών προϊόντων και με την ενίσχυση και οργάνωση του εσωτερικού εμπορίου.

β) **Στη Γενική Διεύθυνση του Εξωτερικού Εμπορίου**, η οποία ασχολείται με τις εισαγωγές και εξαγωγές και προ παντός με την τοποθέτηση των ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό.

γ) Στη Γενική Διεύθυνση Ελέγχου Παραγωγής και Εμπορίου, η οποία ασχολείται με τον έλεγχο της παραγωγής, ήτοι κοστολογεί τα βιομηχανικά και βιοτεχνικά προϊόντα του εσωτερικού και του εξωτερικού, ως και τα εγχώρια γεωργικά, κτηνοτροφικά και αλιευτικά προϊόντα, καθορίζει τις τιμές πωλήσεως και φροντίζει για την επάρκεια της χώρας σε είδη διατροφής, ενδύσεως, υποδύσεως, φαρμακευτικών προϊόντων κλπ. και

δ) Στη Γενική Διεύθυνση Εφοδίων και Διανομών, η οποία ασχολείται με την εισαγωγή από το εξωτερικό των εφοδίων του Κράτους, τη διενέργεια των δημοπρασιών, την παραλαβή, τον έλεγχο, τη διακίνηση και τη διανομή αυτών.

To Υπουργείο Βιομηχανίας και Ενεργείας, όπως ονομάζεται σήμερα, ελέγχει τεχνικά τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, παρακολουθεί το μέγεθος της παραγωγής τους, αναπτύσσει τις φυσικές πηγές ενεργείας, προστατεύει εγχώρια βιομηχανικά προϊόντα και ενισχύει την επαγγελματική εκπαίδευση.

Για την πραγματοποίηση των σκοπών αυτών οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Βιομηχανίας και Ενεργείας διακρίνονται στις Γενικές Διευθύνσεις Μηχανολογικών Εγκαταστάσεων και Ηλεκτρολογικών Εγκαταστάσεων, στις Διευθύνσεις Βιομηχανίας, Μεταλλείων και Βιομηχανικών Ερευνών και στο Τμήμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσεως.

Ερωτήσεις.

1. Τι επιδιώκει το ελληνικό Κράτος και για ποιο σκοπό;
2. Πώς επιτυγχάνεται η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής και της γεωργικής εκμεταλλεύσεως;
3. Σε τι διακρίνεται ο Κρατικός Προϋπολογισμός;
4. Ποια η σημασία της διακρίσεως αυτής του Προϋπολογισμού;
5. Ποιος είναι ο ρόλος του Υπουργείου Συντονισμού και από ποια Υπουργεία βοηθείται;
6. Ποιες είναι οι αρμοδιότητες του Υπουργείου Συντονισμού;
7. Ποια είναι η κυριότερη υπηρεσία του Υπουργείου Συντονισμού;
8. Ποια είναι η σχέση του Υπουργείου Συντονισμού και του Υπουργείου Οικονομικών;
9. Ποιες οι αρμοδιότητες του Υπουργείου Οικονομικών;
10. Σε ποιες διευθύνσεις κατανέμονται οι υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών;
11. Ποιες άλλες υπηρεσίες υπάγονται στο Υπουργείο Οικονομικών;
12. Ποιος είναι ο διπλός σκοπός του Υπουργείου Εμπορίου;
13. Σε ποιες διευθύνσεις διακρίνονται οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εμπορίου και με τι ασχολείται η κάθε μία.
14. Ποιος είναι ο σκοπός του Υπουργείου Βιομηχανίας και Ενεργείας;
15. Σε τι διακρίνονται οι υπηρεσίες του Υπουργείου Βιομηχανίας και Ενεργείας;

15.2 Τα εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια.

Τα εμπορικά επιμελητήρια αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, γιατί ιδρύονται από το Κράτος για ορισμένη περιοχή, κυρίως περιφέρεια Νομού και αποβλέπουν στην ανάπτυξη και την προαγωγή του εμπορίου και την προώθηση των συμφερόντων των εμπόρων και βιομηχάνων.

Ο θεσμός των Εμπορικών Επιμελητηρίων έχει εισαχθεί στην Ελλάδα από το 1914 με το νόμο 184 που τροποποιήθηκε το 1939. **Μέλη** κάθε Εμπορικού Επιμελη-

τηρίου είναι υποχρεωτικώς όλοι οι έμποροι, οι βιομήχανοι, οι τραπεζίτες, οι εμπορικοί αντιπρόσωποι κλπ. της περιοχής του καθώς και οι εμπορικές εταιρείες με τους αντιπροσώπους τους. Εξαιρούνται οι μικρέμποροι και οι βιοτέχνες, οι οποίοι υπάγονται στα Επαγγελματικά και Βιοτεχνικά Επιμελητήρια.

Τα έσοδα του Εμπορικού Επιμελητηρίου προέρχονται από τις ετήσιες συνδρομές των μελών του, από τα δικαιώματα εκδόσεως διαφόρων πιστοποιητικών, θεωρήσεως εγγράφων, καταχωρήσεως επωνυμών στο μητρώο και από τα δικαιώματα προσφοράς υπηρεσιών αυτού κατά τη διαιτητία, δειγματοληψία, πραγματογνωμοσύνη κλπ.

Διοικείται από τη Γενική Συνέλευση των μελών του, το Διοικητικό Συμβούλιο του οποίου τα $\frac{2}{3}$ των μελών του εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση και το $\frac{1}{3}$ διορίζεται από τον Υπουργό Εμπορίου και από τη Διοικητική Επιτροπή, η οποία εκλέγεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και αποτελείται από τον Πρόεδρο, δύο Αντιπροέδρους, ένα Ταμία και ένα γενικό Γραμματέα.

Σκοπός κάθε Εμπορικού Επιμελητηρίου είναι:

1. Να μελετά και να διατυπώνει τη γνώμη του για κάθε ζήτημα, που ενδιαφέρει τον κλάδο είτε από δική του πρωτοβουλία, είτε ύστερα από αίτηση των διαφόρων αρχών.

2. Να γνωμοδοτεί για νομοσχέδια και διατάγματα, που αφορούν τον κλάδο.

3. Να περισυλλέγει και να αναθεωρεί κάθε πενταετία τις τοπικές συνήθειες και τα τοπικά έθιμα και να τα καταχωρεί σε ειδικό βιβλίο.

4. Να εκδίδει πιστοποιητικά προελεύσεως των ελληνικών εμπορευμάτων, που εξάγονται στο εξωτερικό.

5. Να τηρεί μητρώο, στο οποίο να καταχωρεί όλες τις εμπορικές επιχειρήσεις της περιφέρειάς του και να χορηγεί βεβαίωση των υπογραφών τους.

6. Να συντάσσει κάθε διετία κατάλογο καταλλήλων προσώπων, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι δικαστικές και οι διοικητικές αρχές σαν διαιτητές ή δειγματολήπτες ή πραγματογνώμονες των εμπορικών διαφορών και

7. Να επιλύει τις διαφορές, που αναφύονται μεταξύ των μελών του.

Η επίλυση των διαφορών, που αναφύονται μεταξύ των μελών του, επιτυγχάνεται είτε με τη διαιτησία, είτε με τη δειγματοληψία, είτε με την πραγματογνωμοσύνη.

Η **Διαιτησία** γίνεται, όταν παρουσιασθεί διαφορά εμπορικής φύσεως μεταξύ δύο προσώπων και οι ενδιαφερόμενοι, για ν' αποφύγουν τις μακροχρόνιες δίκες των τακτικών δικαστηρίων, το ζητήσουν από το Εμπορικό Επιμελητήριο με αίτησή τους ή όταν έχει αυτό συμφωνηθεί εκ των προτέρων.

'Όταν πρόκειται να συζητηθεί μία υπόθεση, εκλέγονται από τους ενδιαφερομένους ανά ένας **Διαιτητής** από τον ανωτέρω κατάλογο του Επιμελητηρίου. Οι διαιτητές εκλέγονται ένα πρόσωπο κοινής εμπιστοσύνης, τον **επιδιαιτητή** και από κοινού εξετάζουν την υπόθεση. Δεν υποχρέωνται να στηρίζουν την απόφαση σε νομικά δεδομένα, αλλά να εξετάζουν την ουσία της υποθέσεως και να εκφέρουν γνώμη σύμφωνα προς τις εμπορικές συνήθειες και πεποιθήσεις. Η απόφαση κηρύσσεται εκτελεστή από τον Πρόεδρο των Πρωτοδικών. Κατά της αποφάσεως αυτής χωρεί έφεση στο Εφετείο.

Η **δειγματοληψία** γίνεται όταν η παραλήπτης διαιπιστώσει ότι το εμπόρευμα δεν είναι σύμφωνο μ' εκείνο, που παραγγέλθηκε, οπότε απευθύνεται στο εμπορικό

Επιμελητήριο με αίτησή του και ζητεί τη διαπίστωση της αλήθειας με δειγματοληψία.

Το Επιμελητήριο διορίζει από τον ανωτέρω κατάλογο των δειγματοληπτών ένα ή τρία πρόσωπα σαν δειγματολήπτες. Οι δειγματολήπτες παίρνουν δείγμα προς εξέταση και συντάσσουν έκθεση, την οποία υποβάλλουν μαζί με δείγμα καλά σφραγισμένο με Ισπανικό κερί (βουλοκέρι) στη Διεύθυνση του Επιμελητηρίου. Η έκθεση αυτή μέσα σε 24 ώρες κοινοποιείται στους ενδιαφερομένους. Βάσει της εκθέσεως αυτής και του δείγματος εκφέρουν γνώμη και οι πραγματογνώμονες ή τα πολιτικά δικαστήρια.

Η πραγματογνωμοσύνη γίνεται, όταν διαπιστωθεί βλάβη στο εμπόρευμα από πυρκαϊά, αβαρία, αλλοίωση, φθορά, διαφορά λόγω ποιότητας κλπ.

Για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση στον Πρόεδρο του Επιμελητηρίου, με την οποία ορίζει τους πραγματογνώμονες από τον ανωτέρω κατάλογο πραγματογνωμόνων, οι οποίοι συντάσσουν λεπτομερή έκθεση και την υποβάλλουν στον Πρόεδρο του Επιμελητηρίου. Ο Πρόεδρος την κοινοποιεί στους ενδιαφερομένους μέσα σε δύο ημέρες.

Το 1940 με το νόμο 2429 τα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια των Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης διαχωρίστηκαν σ' εμπορικά και βιομηχανικά, ενώ στις άλλες πόλεις έμειναν ενωμένα.

Ο ιδρυτής νόμος 184/1914 προέβλεψε και την ίδρυση Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων στο εξωτερικό. Έτσι ιδρύθηκαν αξιόλογα Ελληνικά Επιμελητήρια στη Μασσαλία, στο Παρίσι, στη Ν. Υόρκη, στην Τεργέστη και αλλού, τα οποία προσέφεραν και εξακολούθουν να προσφέρουν τεράστιες υπηρεσίες στη χώρα μας.

Αλλά και ξένα (αλλοδαπά) εμπορικά και βιομηχανικά Επιμελητήρια ιδρύθηκαν στην Ελλάδα, άλλα μεν αμιγή, όπως είναι το Γαλλικό και το Ιταλικό και άλλα μικτά, όπως είναι το Ελληνοβρεττανικό, το Ελληνοαμερικανικό, το Ελληνογερμανικό, το Ελληνοαραβικό κ.ά. τα οποία αποβλέπουν στην ανάπτυξη των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ της Ελλάδος και των αντιστοίχων χωρών.

Τα αμιγή αλλοδαπά Επιμελητήρια περιλαμβάνουν μέλη, εμπόρους και βιομηχάνους, οι οποίοι ανήκουν στην Ελλάδα, αλλ' έχουν την ιθαγένεια του Κράτους, στο οποίο ανήκουν τα Επιμελητήρια, ενώ τα μικτά περιλαμβάνουν μέλη, τα οποία κατά τα $\frac{3}{4}$ πρέπει να φέρουν την ελληνική ιθαγένεια.

Ερωτήσεις.

1. Τι λέγονται Εμπορικά Επιμελητήρια;
2. Πότε εμφανίστηκε ο θεσμός των Εμπορικών Επιμελητηρίων στην Ελλάδα και ποια τα μέλη του;
3. Από πού προέρχονται τα έσοδα των Εμπορικών Επιμελητηρίων;
4. Πώς διοικείται το Εμπορικό Επιμελητήριο;
5. Ποιος είναι ο σκοπός των Εμπορικών Επιμελητηρίων;
6. Πώς επιτυγχάνεται η επίλυση των διαφορών, που αναφύονται μεταξύ των εμπόρων δια μέσου των Εμπορικών Επιμελητηρίων;
7. Πότε γίνεται η διαιτησία και τι επιτυγχάνεται με αυτή;
8. Ποια διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί κατά τη διαιτησία;
9. Πότε γίνεται η δειγματοληψία και τι απαιτείται;
10. Ποια η διαδικασία της δειγματοληψίας;
11. Πότε γίνεται η πραγματογνωμοσύνη;

12. Ποια η διαδικασία κατά την πραγματογνωμοσύνη;
13. Σε ποιες πόλεις διαχωρίστηκαν τα εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια και πότε;
14. Σε ποιες πόλεις του εξωτερικού υπάρχουν ελληνικά επιμελητήρια;
15. Ποια αλλοδαπά εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια υπάρχουν στη χώρα μας;

15.3 Επαγγελματικά και Βιοτεχνικά Επιμελητήρια.

Μέχρι το 1925 οι βιοτέχνες και οι επαγγελματίες ανήκαν στα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια, από το έτος όμως αυτό υπήχθησαν βάσει του νόμου 3305 στα Επαγγελματικά και Βιοτεχνικά Επιμελητήρια, τα οποία ιδρύθηκαν με το νόμο αυτό.

Μέλη των Επαγγελματικών Βιοτεχνικών Επιμελητηρίων είναι οι μικρέμποροι επαγγελματίες, όπως οι παντοπάλες, ιχθυοπάλες, οι λαχανοπάλες, οι κρεοπάλες, οι καφεπάλες κ.α. και οι βιοτέχνες και οι χειροτέχνες, όπως οι ράπτες, οι σιδηρουργοί, οι φανοποιοί, οι ζαχαροπλάστες, οι ξυλουργοί κλπ.

Δεν ανήκουν στο Επαγγελματικοβιοτεχνικό Επιμελητήριο οι έμποροι, οι οποίοι διενεργούν χονδρικό εμπόριο, οι βιοτέχνες ή χειροτέχνες, οι οποίοι διενεργούν εξαγωγικό εμπόριο και οι ανώνυμες εταιρείες.

Όπως τα Εμποροβιομηχανικά Επιμελητήρια στις πόλεις Αθήνα, Πειραιά, και Θεσσαλονίκη διαχωρίστηκαν σε Εμπορικά και Βιομηχανικά, έτσι και τα Επαγγελματοβιοτεχνικά στις ίδιες πόλεις διαχωρίστηκαν σε Επαγγελματικά και Βιοτεχνικά, ενώ σ' όλες τις άλλες πόλεις και περιφέρειες παρέμειναν ενωμένα.

Κάθε Επαγγελματοβιοτεχνικό Επιμελητήριο διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο επιλέγει μεταξύ των μελών του τη Διοικητική Επιτροπή. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από ορισμένο αριθμό μελών, ο οποίος ορίζεται από το ιδρυτικό διάταγμα, το οποίο δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μελών ανά θετία ανάλογα με την κατηγορία των επαγγελμάτων.

Στο Δ.Σ. συμμετέχει βάσει νόμου και ο Πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου.

Η Διοικητική Επιτροπή αποτελείται από πέντε μέλη (τον Πρόεδρο, δύο αντιπροέδρους, το γενικό Γραμματέα και τον Ταμία) και υποχρεούται να συντάσσει τον προϋπολογισμό και απολογισμό του Επιμελητηρίου, να γνωματεύει στα διάφορα νομοθετήματα ή διατάγματα, που αφορούν τον κλάδο και να υποβάλλει σχετικές εκθέσεις στο τέλος κάθε έτους. Οφείλει ακόμη να τηρεί μητρώο επιωνυμιών, για να εκδίει πιστοποιητικά και άλλα έγγραφα, να φροντίζει για την είσπραξη των εισφορών των μελών και να μεριμνά για την καλή οργάνωση και λειτουργία του Επιμελητηρίου. Οι διατάξεις του νόμου 184/1914 που αφορούν τα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια ισχύουν και για τα Επαγγελματικά και Βιοτεχνικά Επιμελητήρια.

Ερωτήσεις.

1. Μέχρι το 1925 πού ανήκαν οι βιοτέχνες και οι επαγγελματίες;
2. Ποιοι είναι μέλη του Επαγγελματοβιοτεχνικού Επιμελητηρίου;
3. Ποιοι δεν ανήκουν στο Επαγγελματοβιοτεχνικό Επιμελητήριο;

4. Σε ποιες πόλεις τα Επαγγελματοβιοτεχνικά Επιμελητήρια διαχωρίστηκαν σε Επαγγελματικά και Βιοτεχνικά;
 5. Πώς διοικείται κάθε Επαγγελματοβιοτεχνικό Επιμελητήριο;
 6. Πώς εκλέγεται το Διοικητικό Συμβούλιο του Επαγγελματικού και Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου;
 7. Ποιος άλλος συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο του Επαγγελματοβιοτεχνικού Επιμελητηρίου;
 8. Από τι αποτελείται η Διοικητική Επιτροπή του Επαγγελματικού και Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου;
 9. Ποιες υποχρεώσεις έχει η Διοικητική Επιτροπή του Επαγγελματικού και Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου;
-

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΠΙΝΑΚΩΝ**

Τέλοντας : _____	ΚΑΤΕΧΩΝ Ο Γραμματεύς	ΕΘΕΩΡΗΣΗ Ο Τελόντης	T - 01.10	ΔΙΑΣΑΦ
Αριθ. Δ/νσης : _____	Υπουρ. _____ Υπουρ. _____			ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ
Ημερομηνία : _____				Ημερ. καταχωρ. _____
Ο υπογεγραμμένος απούμενος των τελωνισμών προς παραδοθήν των κάτιοθι εμπορευμάτων μου				
ΠΑΡΑΛΗΠΤΗΣ : Ον/μον : _____				
Δ/νσης : _____				
» Δ/νσης : _____				
ΕΚΤΕΛΩΝ/ΤΗΣ : Ον/μον : _____				
ΜΕΤΑΦ. ΜΕΣΩΝ : Είδος και Όνομα : _____				
» » : Εθνικότης : _____				
» » : Προβίσσωση : _____				
Ον/μον Πλοιάρχου ή Πρέστορος : _____				
ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΕΜΠΟΡ/ΤΩΝ : _____				
ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ^{**} : _____				
Του έμματων ή δοχείου Σημεία Είδος και σφράγισμα και ποσόν	Περιγραφή Εμπορευμάτων	Δασμολ. Ιδιότης Αριθ. Στατ/κής Βάρος μ. και κ. Άξια	Του έμματων ή δοχείου Σημεία Είδος και σφράγισμα και ποσόν	
Δ. 500 β.				
(Παρατάσσομε δύο συμπληρώσατε το παρόν έντυπο για γραπτούς λόγους)				

^{**} Επαναλαμβάνεται για τις ακόλουθες αριθμ. : η ένα οποιοδήποτε από αυτά θα αποτελεί την "αριθ."

ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

πατήσεις επαληθύνσεως ορίζονται ως :

πρακτικά ΔΕΤΕ δρχ. _____

» ΔΕΧΕ « _____

Ο Τελώνης

Υπογρ. _____

Διογκώσεις ανήμερος μέχρι :

και ημέρ. πτωτή/και :

νεον καταθέσεων :

Ο Γραμματεύς

Υπογρ. _____

παλήθευσης εμπορευμάτων

Χ Α Ρ Τ Ο Σ Η Μ Ο Ν

Ελεγκτής - Λογιστής ορίζονται ως :

Ο Τελώνης

Ημερ. _____

Υπογρ. _____

ΠΡΟΕΛΕΓΧΟΣ
Εξαγγελίσα αυρίθη έχουσα καλός
Ο Ελεγκτής

Ημερ. _____ Υπογρ. _____

Εισπραχθέν ποσόν δραχμών

Υπογρ. Πράκτορος Τραπέζης Ελλάδος

Αριθμός και ημ/νία αποδεκτικού

Αριθ. και ημερο.
Αθείος Παραβόλ.

Υπογραφή Τελών.
Ταμιού

Χ ρίωσις

Ποσό στόν επιβαρύν.

Βεβαιωθέν ποσόν δρχ.

ΕΤΟΙΧΕΙΑ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΕΩΣ

Καθηκός διερμηλογής κλάδους	_____
-----------------------------	-------

Αριθ. έτουςφρ.	1
----------------	---

Καθ. φορ. μητρ.	_____
-----------------	-------

Καθ. χώρας κατ.	_____
-----------------	-------

Διερμηλογήσιας αύξησης πραγμάτων	CIF αύξηση	Καθ. νομού	Ποσό
Αστική	_____	_____	_____

Διερμηλογητές	_____
---------------	-------

Φορολογητές	_____
-------------	-------

Δι' ΟΓΑ (Χ.Κ.)	_____
----------------	-------

Ποσό εισαγορ(α)	_____
-----------------	-------

Δ.Ε.Τ.Ε.	_____
----------	-------

Δ.Ε.Χ.Ε.	_____
----------	-------

Πουντς εδρ. 33Τ.Ε.	_____
--------------------	-------

Υπερηφάνεις	_____
-------------	-------

Συναλ. εισφορά	_____
----------------	-------

Συναλ. Καθηκός	Ποσότης
----------------	---------

	Μετ. μέσον
--	------------

	Πιν. συναλ.
--	-------------

Καθ. απλίσεις	_____
---------------	-------

Ο Τελ. Ελεγκτής

Παρατετάσθη στοιχεία για την παραγωγή από την Ελλάδα.

ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

εγκτής επαληθεύσεως ορίζεται ο :

ηγαντικής ΔΕΤΕ δρχ. _____

» ΔΕΧΕ » _____

Ο Τελώνης

ρ. _____ Υπογρ. _____

ΠΡΑΞΙΣ Π.Α.Ε. Γ.Α.Ε.

«ΔΕΚΤΑ» αυθημέρων

μ. _____

Ο Διευθυντής

υπογρ. _____

Επαλήθευσις εμπορευμάτων

Χ Α Ρ Τ Ο Σ Η Μ Ο Ν

ΑΙΤΗΣΙΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

Ο υπογεγραμμένος αιτούμενος την μεταφοράν των κάτωτι
επαληθεύσιντων εμπορευμάτων μου εις την δηλωθεῖσαν
υπ' εμού αποδήμητην προς αποταμιεύσιν.

Αριθ. αιτήσεως : _____

Ημερ. _____

Ο Γραμματεύς

Υπογρ. _____

Εθεωρήθη - Δεκτή

Ημερ. _____

Ο Προϊστάμενος Αποταμιεύσεως

Υπογρ. _____

Ημερ. _____

Ο Αιτών

Υπογρ. _____

Δασμολ. Κλάσης
Αριθ. Στατ/κης
Βάρος μ. χωρ. κ.
Αξία
(μόνον αριθμ/κώδ)

Βεβαιώσις τυχόν οφειλομένων
δικαιουμάτων, τελών κλπ.

Είδος δικαιουμάτος κλπ. | Ποσόν δρχ.

Ελεγκτής - Λογιοτής ορίζεται ο

Ημερ. _____

Ο Τελώνης

Υπογρ. _____

Εθεωρήθη

Ημερ. _____

Ο Τελώνης

Υπογρ. _____

ΠΡΟΕΛΕΓΧΟΣ

Η παρουσα εξελεγχθείσα ευρίση
εχουσσα καλώς.

Ημερ. _____

Ο Ελεγκτής

Υπογρ. _____

Αριθμός και ημερομηνία
Αξίας Παραδόσεως

Εισπραχθέν ποσόν δραχμών	Υπογρ. Πράετορος Τραπέζης Ελλάδος	Αριθμός και ημ/νία αποδεκτικού	Υπογραφή Τέλων Ταμίου
██████████			
██████████			
██████████			

T-02.05	ΑΙΤΗΣΙΣ ΑΝΑΛΩΣΕΩΣ		A ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΟΝ
Χ ΑΡΤ Ο Σ Η Μ Ο Ν			
<p>Ο υπογεγραμμένος αιτουμεί την παράδοση, εις έμβιον ή τον προστυπογράφοντα απαγκορίζομενον, των κάτωθι εν αποταμίευσι εμπορευμάτων μου</p> <p>ΑΙΤΩΝ : Όνομα/μον': » : Δ/νσης : ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ : Όνομα/μον': » : Δ/νσης :</p> <p>ΕΚΤΕΛΩΝΤΗΣ : Όνομα/μον' Πτυχιόν ΑΡΙΘ. ΑΠΟΤ/ΣΕΩΣ : Διασ/στοκος : Αντήσεως ΑΠΟΘΗΚΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΩΣ : ΗΜΕΡ. ΑΡΧΙΚΟΥ ΚΑΤΑΠΛΑΟΥ Α/Π : ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΓΗΣ ΕΜΠ/ΤΩΝ : ΔΑΣΜ/ΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΙΣ : (*)</p>			
Των δεμάτων Σημεία και αριθμοί Είναι και ποσόν		Περιγραφή Εμπορευμάτων	1) Δασμολ. Ιδιότης 2) Αριθ. Στοιχ. ίδιας 3) Βάρος μ. και κ. 4) Άξια μένον επιμήτταν
<p>Παρακαλούμε σταθεροποιήσετε το παρόν έντυπον δια γραφείου μας.</p> <p>Παρακαλούμε σταθεροποιήσετε το παρόν έντυπον δια γραφείου μας.</p>			
<p>Τελωνείον : Αριθ. αναλώσας : Ημερ. κατοχ/στοκ: Εθν. αρ. ή έμβιο Ο Τελώνης Ο Γραμματεύς</p> <p>(Υπογραφή) (Υπογραφή)</p> <p>ΠΡΑΞΙΣ Π.Α.Ε.Γ.Α.Σ.η ΑΠΟΘΗΚΑΝΤΟΥ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΩΣ</p> <p>Αριθ. αποδίκτης : Αριθ. τίτλου : Βεβαιώνεται η νόμιμος κατοχή του τιτλού της αποταμίσιας και η εις την ενσύτι αποδήμητην δικαιολογία των άμπ/των.</p> <p>Ημ/μηνία Υπογρ.</p> <p>ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ή ΦΥΓΟΠΛΑΣΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ</p> <p>Εξετασθεντα ευρίθησαν :</p> <p>Ημ/μηνία Χαρτοδέλτιον</p> <p>Υπογραφή</p> <p>ΕΛΕΓΧΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΟΣ</p> <p>Φορολογικας ιδιομορφ μέχρι της Αριθ. πιστ/κου : Τελωνείο : Ο Γραμματεύς</p> <p>Ημ/μηνία Υπογρ.</p> <p>ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ</p> <p>τίθεται η οικεία σφραγίς</p>			
<p>Αποστόλη εις την Τράπεζαν της Ελλάδος το αντίγραφον της αιδειας πασαγωνής βεβακουμένον δια την ανάλογον.</p> <p>Ο Γραμματεύς</p> <p>Ημ/μηνία..... Υπογρ.</p> <p>Πιστοποιητικόν Καταγωγής : Κυκλοφορίας ΕΟΚ :</p> <p>Προσερχόταν εις την Καταχωρήθη μπ/σεξ. αριθ.</p> <p>Ημ/μηνία Ο Τελώνης Ο Έλεγχης Ημ/μηνία Ο Γραμμ. Εισαγωγής</p> <p>Υπογραφή Υπογραφή Υπογραφή</p>			

(*) Συμπληρώνεται δια της οικείας φράσεως : « Επί τη κατοβολή των δασμών και φόρων ή/ε Απελός θυνόμεν της υπ/ο αριθ. αποφάσισα.

(α) Οι π.χ. TAKE, Φ.Κ. Οινοπνεύματος, Φ. Πολυετέλεος Ν.Δ. 339494/55, Βασικός αντιπτάπτυκ, δικαιώματα εμπορίας κινηματ. τοπικά.

Τ-02.05	ΑΔΕΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΤΕΛΩΝΙΣΘΕΝΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΕΞ ΑΠΟΤΑΜΙΕΣΕΩΣ	B
(Εξοφλεί το παραστατικόν)		Τηλεονέας : _____ Αριθ. Αδειας : _____ Ημερομηνία : _____ Ο Γραμματεύς (Υπογραφή)
<p>Τηρηθείσων των νομίμων δικαιυπόθεσών επιτρέπεται η παράδοση των αν τη παρούση διοικητικού μητρώου μεταξύ των αριθμητών κατά την επαλήθευση δια της ταυταρίθμου απήσκες απολάσσεται.</p> <p>ΑΙΤΩΝ : Ονομ/μων : » : Δινος :</p> <p>ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ : Ονομ/μων : » : Δινος :</p> <p>ΕΚΤΕΛΩΝΙΣΤΗΣ : Ονομ/μων : Πτυχίον : Αριθ. ΑΙΤΩΣ/ΣΕΩΣ : Διατ/φίκος : Αιτήσκως</p> <p>ΑΠΟΘΗΚΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ :</p> <p>ΗΜΕΡ. ΑΡΧΙΚΟΥ ΚΑΤΑΠΛΟΥ Α/Π :</p> <p>ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΕΜΠΤΩΝ :</p> <p>ΔΑΣΙ/ΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΙΣ: (?)</p>		
Των Δεμάτων Σημεία και αριθμοί και αίδος και ποσόν	Περιγραφή Εμπορευμάτων	1) Διαρροια, Ιχέας 2) Αριθ. Στοτ/φίξ 3) Βάρος μ. και κ. 4) Άξια (μίσθιον αριθμητικός)

(Σημπληρώνεται υπό τον Ταύλο)

Αξια Βιοκανονισμού Τραπέζης : _____

Αξια Θια Φ. Κ. Ε. : _____

Εισπραχθέν ποσόν δραχ. | Αριθμός και ημερομηνία υποδεικτικού

ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΣ

Εν _____ τη _____ 197_____

Ο Ταύλος

Ο Τελωνης

Τ.Σ.

Υπογραφή

Υπογραφή

ΠΡΑΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Τα αν τη παρόντη διολαιμβανόμενα εμπορέματα παρεδόθησαν
και παρέδημθησαν ως ταύτα ευρέσσων κατά την επαλήθευσην.Εν _____ τη _____ 197_____
Ο Παραδός Διαχειριστής Ο Παραλαβόν

Υπογραφή

Υπογραφή

T-02.05	ΑΔΕΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΤΕΛΩΝΙΣΘΕΝΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ Ε ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ		Γ
(Αντίτυπον δια την Μ.Υ.Φ.)			
			Τελωνείον : _____ Αριθ. Αδειάς : _____ Ημερομηνία : _____ Ο Γραμματεύς (Υπογραφή)
<p>Τηρηθούντων των νομίμων διατυπώσουν επιτρέπεται η παράδοση των αν τη παρούση διαλαμβανομένων εμπορευμάτων αν ταύτα εμπλέχονται κατά την επαλήθευση δια της ταυτοβίβου απήσκες αναλώσων.</p> <p>ΑΙΤΟΝ : Ονομ/μον : » : Δ/νος :</p> <p>ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ : Ονομ/μον : » : Δ/νος :</p> <p>ΕΚΤΕΛΩΝΤΗΣ : Ονομ/μον : Πτυχίον</p> <p>ΑΡΙΘ. ΑΠΟΤ/ΣΕΩΣ : Διασ/όνος : Απήσκες</p> <p>ΑΠΟΦΗΝΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ :</p> <p>ΗΜΕΡ. ΑΡΧΙΚΟΥ ΚΑΤΑΠΛΟΥ ΑΠ/ :</p> <p>ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΕΜΠ/ΤΩΝ :</p> <p>ΔΑΣΕΙ/ΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΙΣ: (*)</p>			
Των Διμέτρων	Πέργυρασή Εμπορευμάτων	1) Δασμολ. Ιδίως 2) Αριθ. Στατ/κής 3) Βέρος μ. και κ. 4) Άξια (μόνον αριθμητικώς)	
Σήμερα και αριθμοί	Ειδος και ποσόν		

Δ.559

(Θημελίωση πα την του Ταύρου)

Αξιος Βασιλικού Τραπέζης : _____

Αξιος Θην Φ. Κ. Ε. : _____

Εισπραχθέν ποσόν δραχ.	Αριθμός και ημερομηνία αποδεκτών

ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΣ

By _____ To _____ 197_____

Ο Ταύρος

Ο Τελείωνς

T.T.

Τίτλος

Τίτλος

T-02.05	ΑΔΕΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΤΕΛΩΝΙΣΘΕΝΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΕΞ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ			Τιμωντέον : _____ Χρι. Αξίας : _____ Ημερομηνία : _____ Ο Γραμματεός (Υπογραφή)
(Αντίτυπον δια των παραλήπτην)				
<p>Τηρηθείσαν του νομίκων δικαιυούσαν επιτρέπεται η παρέδοσης των αν τη παρούση διαλογισμάτων εμπορευμάτων ως ταύτα εμβέβησαν κατά την επαλήθυωση δια της ταυτοπίους αιτήσιως αναλόσωσης.</p> <p>ΑΙΤΩΝ : Ονομ/μον : » : Δ/νος :</p> <p>ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ : Ονομ/μον : » : Δ/νος :</p> <p>ΕΚΤΕΛΩΝΤΗΣ : Ονομ/μον : Πτυχίον :</p> <p>ΑΡΙΘ. ΑΙΤΟΥΣΣΕΩΣ : Δικαι/σημα : Αιτήσης</p> <p>ΑΠΟΦΗΚΗ ΑΙΤΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ :</p> <p>ΗΜΕΡ. ΑΡΧΙΚΟΥ ΚΑΤΑΠΛΟΥ Α/Π :</p> <p>ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΕΜΠΙΤΩΝ :</p> <p>ΔΑΣΜ/ΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΙΣ: (?)</p>				
Των Διεράτων	Σημεία και αριθμοί και ποσόν	Είδος	Περγυραφή Εμπορευμάτων	1) Διαρροϊκ. Ιχέσεις 2) Αρν. Συντ/σεις 3) Βάσεις μ. και κ. 4) Άδια (ήσοντας αριθμητικά)

(Δημόσιατα υπό τον Τοπίο)

Αίξια Βιοτεκνολογική Τραπέζη : _____

Αίξια Βια Φ. Κ. Ε. : _____

Εισπράγχθεν ποσόν. δραχ.	Αριθμός και ημερομηνία υποδεικτικού

ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΣ

Εν _____ τη _____ 197_____

Ο Τοπίος

Ο Τελετής

T.Z.

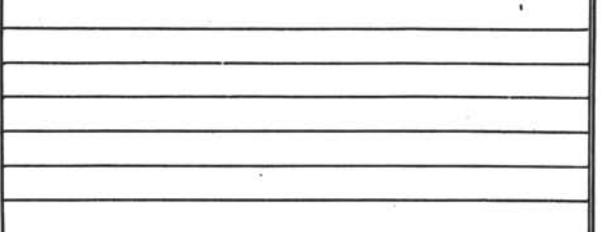
Την ημέρα

Την ημέρα

T-02.06	ΑΙΤΗΣΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΣΕ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ / ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ⁽¹⁾ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ή ΑΙΓΑΙΟΝ/ΙΟΝΙΩΝ ⁽²⁾		A	Tίτλωνεσ αποστολής :
				Αριθ. αιτήσεως :
				Ημ.
				Εθνική θητεία Ο Τελίνης Ο Γραμματεός
				Υπουργοφή
				Υπουργοφή
				ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΛΕΓΚΤΟΥ
				Ελεγκτής ορίζεται σε
				Ημ.
				Ο Τελίνης
				Υπουργοφή
				ΠΡΑΞΗ Π.Α.Ε.Γ.Α.Ε. Η ΑΠΟΘΗΚΑΡΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΝ/ΙΟΝΙΩΝ
				Αριθ. υποθέσου :
				» Τίτλου :
				Βεβαιώνεται :
				1) ότι ο ένοπτη αποστολής τυγχάνει νόμιμος κάτοχος του εις ἄνω τίτλου. 2) στις εταιρίες που παραδίδονται αποθήκευσης η οποία διαθέτει την ίδια τιμήν.
				Ημ. _____ Υπογρ.

(1) Διαγράφεται η μη αποτελουμένη διεύθυνση.

Δ. Δ. Δ.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ		ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ																			
<p>Τίτλος ή συνίση σφραγίδας</p> 																					
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ																					
<p>1. Αργούς κατόπιν αγοράς : _____</p> <p>2. Λίβες επωνυμίας : _____</p> <p>3. Προσαρθρητής αποθέματου καταβολής από _____</p> <p>4. Εβδομή Δεκτ. Χαμός ως' αριθ. _____</p> <p>5. Προσαρθρητής παραγόντων καταγωγής _____ εις την ως' αριθ. _____ Θαυμάσηση _____</p> <p>6. Τα φορτωθέντα δίμετρα (?) _____ μιλιβίλιονταγιόθεμα δικαίωμα _____ μιλιβίλιονταγιόθεμα.</p>																					
<p>Ο Τραπέζιος</p> <p>Ημ. _____ Υπογρ. _____</p>		<p>ΒΕΒΑΙΩΣΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΩΝ</p> <table border="1"> <tr> <td>Ημ. _____</td> <td>Ο Ελεγκτής</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Υπογραφή</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Εθνική Βασική Έθνη</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Καθορίζομε ΔΕΤΕ Δρυ. [REDACTED]</td> </tr> <tr> <td>Ημ. _____</td> <td>Ο Ελεγκτής</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Υπογραφή</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Εθνική Δημοσια Αδελφ.</td> </tr> <tr> <td>Ημ. _____</td> <td>Ο Ελεγκτής</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Υπογραφή</td> </tr> </table> <p>ΠΡΟΕΛΕΓΧΟΣ Ευρίσκη Δημοσια Αδελφ.</p>		Ημ. _____	Ο Ελεγκτής	Υπογραφή		Εθνική Βασική Έθνη		Καθορίζομε ΔΕΤΕ Δρυ. [REDACTED]		Ημ. _____	Ο Ελεγκτής	Υπογραφή		Εθνική Δημοσια Αδελφ.		Ημ. _____	Ο Ελεγκτής	Υπογραφή	
Ημ. _____	Ο Ελεγκτής																				
Υπογραφή																					
Εθνική Βασική Έθνη																					
Καθορίζομε ΔΕΤΕ Δρυ. [REDACTED]																					
Ημ. _____	Ο Ελεγκτής																				
Υπογραφή																					
Εθνική Δημοσια Αδελφ.																					
Ημ. _____	Ο Ελεγκτής																				
Υπογραφή																					
<p>Ο Ελεγκτής</p> <p>Ημ. _____ Υπογρ. _____</p>		<p>ΕΠΙΒΡΑΞ ΤΕΛΩΝ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΒΔΕΣΩΝ</p> <table border="1"> <tr> <td>Επιβράξιν ταύτιση θρη.</td> <td>Αριθμός της πραγματικά¹ αποδεκτών επινοήσεων</td> </tr> <tr> <td>[REDACTED]</td> <td>[REDACTED]</td> </tr> </table> <p>Ημ. _____</p> <p>Ο Πρόεδρος Ελληνικής Δημοκρατίας Ο Ταπέζης</p> <p>Υπογρ. _____ Υπογρ. _____</p>		Επιβράξιν ταύτιση θρη.	Αριθμός της πραγματικά ¹ αποδεκτών επινοήσεων	[REDACTED]	[REDACTED]														
Επιβράξιν ταύτιση θρη.	Αριθμός της πραγματικά ¹ αποδεκτών επινοήσεων																				
[REDACTED]	[REDACTED]																				
<p>Χάραξ θαυμάσης χρηματοποίησης</p>																					

(1) Συντηρεόταν ότι την αθέμιτη αλληλογνωμόνα την περίσταση με μιλιβίλιονταγιόθεμα των διμέτρων

(1) အောက်မှာ ပါ မြန်မာစာ မိမိ၏

(Κάρος οικιώσεως χρησιμοποίησης)	<p style="text-align: center;">ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Εν _____ Τι _____ 19 _____ Ο Ταξιδιούς Ο Ελεγκτής Ο Τελώνης Τ.Χ. Υπογρ._____ Υπογρ._____ Υπογρ._____</p>		
<p>ΟΡΙΖΜΟΣ ΣΥΝΟΔΟΥ</p> <p>Δικ την συνοδείαν και επίφερων κατά την φόρτωση δρίζεται σ</p> <p style="text-align: center;">Ο Τελώνης</p> <p>Ημ._____ Υπογρ._____</p>			
<p>ΤΙΡΑΝΙΚΗ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΦΟΡΤΩΣΕΩΣ</p> <p>Τα αν τη παρόντα θυλαρβισθέντα απορρίφεται συνοδεύοντα αρρεβόμενα ας το πρόσθιν απορρίψουν μέσων αποστολής.</p> <p>ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :</p> <p style="text-align: center;">Ο Παραβούς Ο Επαναβόλος</p> <p>Ημ._____ Υπογρ._____ Υπογρ._____</p>			

T-02.06	ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ		Γ										
Χ Α Ρ Τ Ο Σ Η Μ Ο Ν													
<p>Βεβαιώνεται ότι εκ των αν αποταμιεύεται εμπορευμάτων εφορτάθησαν ως κατωτέρω τα αν τα παρόντι δικαιοβούλευτα αποτελέσματα ως ταύτα ευρίσθησαν κατά την επαλήθευσην δια της τουτορίθμου αιτήσεως αποστολής.</p>													
<p>ΑΙΤΩΝ : Όνομα/νομ : _____ » : Δι/νος : _____</p> <p>ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ : Όνομα/νομ : _____ » : Δι/νος : _____</p> <p>ΕΚΤΕΛΩΝΤΗΣ : Όνομα : _____ Πτυχίον : _____</p> <p>ΑΠΟΤ/ΣΙΣ – ΜΕΤ/ΣΙΣ (*) : Δ/σης : _____ Αίτησης : _____ Τιλαντίον : _____</p> <p>ΑΠΟΦΗΚΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ : _____</p> <p>ΗΜ. ΑΡΧΙΚΟΥ ΚΑΤΑΠΛΟΥ Α/Π : _____</p> <p>ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΕΜΠ/ΤΩΝ : _____</p> <p>ΜΕΣΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ : Είδος : _____ Όνομα : _____ Είδησης : _____ Πρακτορείον : _____</p> <p>ΤΟΠΟΣ ΠΡ/ΔΜΟΥ ΤΩΝ ΕΜΠ/ΤΩΝ : _____</p>													
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center; padding: 2px;">ΤΩΝ ΔΕΜΑΤΩΝ</th> <th rowspan="2" style="text-align: center; vertical-align: middle; padding: 2px;">ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ (μόνον ολογράφων)</th> <th rowspan="2" style="text-align: center; vertical-align: middle; padding: 2px;">1) Διαπραγματεύσεις 2) Αρβ. Συντονισμός 3) Ειδος. Ι. και ΙΙ. 4) Άλλα (μόνον ορθογραφίας)</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center; padding: 2px;">Σημεία και αριθμοί</th> <th style="text-align: center; padding: 2px;">Είδος και ποσόν</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 150px;"></td> <td style="height: 150px;"></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		ΤΩΝ ΔΕΜΑΤΩΝ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ (μόνον ολογράφων)	1) Διαπραγματεύσεις 2) Αρβ. Συντονισμός 3) Ειδος. Ι. και ΙΙ. 4) Άλλα (μόνον ορθογραφίας)	Σημεία και αριθμοί	Είδος και ποσόν					<p>Τιλαντίον αποστολής : _____</p> <p>Αρβ. Διαβατηρίου : _____</p> <p>Ημ. : _____ Ο Γραμματεύς : _____</p> <p>Υπογραφή</p> <p>Τιλαντίον παραδοθής : _____</p> <p>Αρβ. καταχ. Διηλωτικό : _____</p> <p>Ημ. : _____ ΕΦΕΩΡΗΣΗ Ο Τιλαντής Ο Γραμματεύς</p> <p>Υπογραφή Υπογραφή</p> <p style="text-align: center;">ΠΡΑΞΙΣ ΕΦΟΦΗΣΕΩΣ ΔΗΛΩΤΙΚΟΥ</p>	
ΤΩΝ ΔΕΜΑΤΩΝ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ (μόνον ολογράφων)	1) Διαπραγματεύσεις 2) Αρβ. Συντονισμός 3) Ειδος. Ι. και ΙΙ. 4) Άλλα (μόνον ορθογραφίας)										
Σημεία και αριθμοί	Είδος και ποσόν												

<p>ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ</p> <p>Τίτλος η ονομα σφράγις</p>	<p>ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ</p>
<p>ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ</p> <p>1. Αρχικής κατάστασης α/ν: _____</p> <p>2. Λόρδης επονομάσματος : _____</p> <p>3. Προσαρθρητικής επικράτειας καταβολής από _____</p> <p>4. Εξεδόθη Διδ. Χρυσού υπ' αριθ. _____</p> <p>5. Προσπρέπης πιστήσεων καταγωγής _____ εις την υπ' αριθ. _____ διαπέραση _____</p> <p>6. Τα φορτωθέντα θήκεται (?) _____ μιλιβόλουφραγισθήσαν θη _____ μιλιβόλουφραγισθήσαν.</p>	
<p>Ο Τραπεζίτης</p> <p>Ημ. _____ Υπογρ. _____</p> <p>(Πάταρος διατίθεται χρησιμοποίηση)</p>	
<p>Επ. _____ το _____ 19 _____ Ο Γραμματεὺς Απονομάσματος Ο Τελεόνης</p> <p>T.S.</p> <p>Υπογρ. _____ Υπογρ. _____</p>	

(1) Συμπληρώνεται όταν της ανθίζεις αλλάζει η περίπτωση με μιλιβόλουφραγισμόν των διάδοχων.

T-02.06	ΕΓΓΥΟΛΥΤΗΡΙΟΝ ΑΠΟΒΙΑΣΩΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΕΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ		Δ	
(Αποστέλλεται ως το Τελωνείον αποστολής των εμπορευμάτων)				
<p>Βεβαιώνεται στις αποβιβάσθησαν ενταῦθα τα δια του ἐναντί θιαβατηρίου αποστολήντα και εν τῷ παρόντι θιαλαυ- βανόμενα εμπορεύματα ως ακολούθως μι τας υπαθυγράφως σημειωμένας παρατηρήσεις :</p> <p>ΑΙΓΑΙΟΝ : Ονοματεπώνυμο : _____ ν : Δι/νεις : _____</p> <p>ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ : Ονοματεπώνυμο : _____ ν : Δι/νεις : _____</p> <p>ΕΚΤΕΛΩΝΙΣΤΗΣ : Ονοματεπώνυμο : _____ Πτυχίον : _____</p> <p>ΑΠΟΤ/ΣΙΣ Δι/σης : _____ Αίτησης : _____ Τελωνείον : _____</p> <p>ΑΠΟΘΗΚΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ : _____</p> <p>ΗΜ. ΑΡΧΙΚΟΥ ΚΑΤΑΠΛΟΥ Α/Π : _____</p> <p>ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΕΜΠ/ΤΩΝ : _____</p> <p>ΜΕΣΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ : Είδος : _____ Όνομα : _____ Εθνικότητας : _____ Πρακτορείον : _____</p> <p>ΤΟΠΟΣ ΠΡ/ΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΜΠ/ΤΩΝ : _____</p>				
ΤΩΝ ΔΕΜΑΤΩΝ		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ (μένον ολογράφως)		1) Διποιόλογ. Ιδίατος 2) Αριθ. Στατιστικής 3) Βέρος ι. και κ. 4) Άξια (μένον ορθογράφως)
Σημεία και αριθμοί	Είδος και ποσόν			

Τελωνείον αποστολής :

Αριθ. Διαβατηρίου :

Ημ.

Ο Γραμματεύς

Υπογραφή

Τελωνείον παραλαβής :

Αριθ. κατοχ. Δηλωτικό :

Ημ.

ΕΦΕΔΡΗΣΗ
Ο Τελωνείς Ο Γραμματεύς

Υπογραφή Υπογραφή

ΠΡΑΕΙΣ
ΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ ΔΗΛΩΤΙΚΟΥ

(Χάρος ελευθέριας χρησιμοποίησεως)

ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Εν _____ τη _____ 19 _____
 Ο Γραμματεὺς Αποταμιδόντος Ο Τελώνης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΒΙΒΑΣΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Εν _____ τη _____ 19 _____
 Ο Τελώνης

Τ. Σ.

Υπουργοῦ

Τ - 02.06	ΕΓΓΥΟΛΥΤΗΡΙΟΝ ΑΠΟΒΑΣΕΩΣ ΚΙΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΙΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ		E
(Παραδίδεται εις τον παραλήπτη)			
<p>Βεβαιώνεται ότι απεβάθμισε τα δικαιαδικά τα δικαιαδικά της έναρξη θηραστηρίου αποσταλέντα και εν τῷ παρόντι θηραστηρίου απορρίμματα ως απολούθως με τον αποθυγράφος σημειουμένης παρατηρήσεως:</p>			
ΑΙΤΩΝ : Ονοματεπώνυμο : » : Δι/νας : ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ : Ονοματεπώνυμο : » Δι/νας : ΕΚΤΕΛΩΝΤΗΣ : Ονοματεπώνυμο : ΑΠΟΤ/ΣΙΣ Δι/νας : ΑΠΟΦΗΝΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ : ΗΜ. ΑΡΧΙΚΟΥ ΚΑΤΑΠΑΙΟΥ Α/Π/ : ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΕΜΠ/ΤΩΝ : ΜΙΣΘΟΣ ΑΙΤΟΣΤΟΛΗΣ : Είδος : ΤΟΠΟΣ ΠΡ/ΞΜΟΥ ΤΩΝ ΕΜΠ/ΤΩΝ : ΤΩΝ ΔΕΜΑΤΩΝ			
Σημεία και οριζόντιοι Είδος και ποσού		ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ (μένον αλογράφως)	
		1) Δασμολογ. Ιδίωση 2) Αριθ. Στατιστικής 3) Βάρος μ. και κ. 4) Άξος (μόνον αριθμητικά)	
Τιλαντινόν αποστολής : Αριθ. Διαβατηρίου : Ημ. _____ Ο Γραμματεύς Υπογραφή			
Τιλαντινόν παραλαβής : Αριθ. καταχ. Διπλωτικό : Ημ. _____ ΕΦΕΔΡΗΣΗ Ο Τελείωνς Ο Γραμματεύς Υπογραφή Υπογραφή			
ΠΡΑΞΙΣ ΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ ΔΗΛΩΤΙΚΟΥ			

ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Εν _____ το _____ 19_____
 Ο Γραμματεύς Αποταμισθέως Ο Τελόνης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΒΙΒΑΣΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Εν _____ το _____ 19_____
 Ο Τελόνης

T. L.

Υπογραφή

ΑΡΙΣΤΑ
ΕΥΓΕΝΙΑΣ
1954

Τ - 05.01		ΔΙΑΣΑΦΗΣΗ ΕΞΑΓΩΓΗΣ		Α (Παραστατικό)	
Εξαγωγέας. Ονοματεπώνυμο. Διεύθυνση		Ημερομηνία		Αριθμός Καταχωρήσεως	
Εκτελουντής. Ονοματεπώνυμο.		Τελανείο		Ο Γραμματέας	
Συνημμένα Δικαιολογητικά :		Εθεωρήθη δια την κατάθεση και βεβαιώθηκε ότι : απείται επιστροφή δασμάν και λοιπών φόρων.		Ο Τελάνης	
1. 2. 3.		Ημερ. _____			
		Χάρακ Προορισμού Εμπορευμάτων			
Μεταφορικό Μέσο Εδος. 'Ονομα. Αριθμός		Ελεγκτής επαληθεύσεως ορίζεται ο κ. _____			
Εθνικότητα Ονοματεπώνυμο Πλοιάρχου ή Πράκτορα		Ο Τελάνης			
Ημερ. _____					
Σημεία και αριθ., αριθμός και είδος δεμάτων, Περιγρ. των εμπορευμάτων	Δασμ. κλάση	X/μα μικτά	Aξία σε δρ.		
		X/μα καθαρά	Aξία σε ξ/ν		
Θέση ενσήμων		Ο υπογεγραμμένος αιτούμει την εξαγωγή των αινιτέρω περιγραφομένων εμπορευμάτων Επίσης αιτούμει : α) Την χορήγηση πιστοποιητικού κυκλοφορίας ΕΟΚ τόπου _____ (Συμπληρώνεται με την άνθεξη AG1 ή AG3). β) Την _____ (Συμπληρώνεται με την άνθεξη η Επιστροφή δασμάν και λοιπών φόρων).			
Κατά την επαλήθευση ευρέθησεν :		Ημερ. _____ Ο Εξαγωγέας			

Δ. 2785

(συνέχεια έπισθεν)

(Παραστατικός να συμπληρώνεται από τον ίδιο έναντι της παραγγελίας)

(συνέχεια πράξεως επιλημμέσσως)

Χημική Εξέταση	Προβλέγγος	Θεώρηση Επόπτου																																								
Απεστάλησαν στο Χημείο δείγματα τεμάχια :	Εξεδόθη δελτίο Χημικής αναλύσεως με αριθμό :	Η παρουσια κατά τον πρό- λεγχο ευρέθη έχουσα καλώς.																																								
		E θ ε ω ρ ή θ η Καθορίζονται εισπρακτέα																																								
		ΔΕΤΕ δρχ. ■■■■■																																								
		ΔΕΧΕ « ■■■■■																																								
Ημερ. _____ Ο Ελεγκτής Ο Συνοδός	Ημερ. _____ Ο Πρ/μενος Χημ. Παρ/τος	Ημερ. _____ Ο Ελεγκτής	Ημερ. _____ Ο Τελώνης																																							
Βοηθητικές Πράξεις		Βεβαίωση Δικαιωμάτων, Τελών κλπ.																																								
<p>Είσπρ. Δικαιωμάτων, Τελών κλπ. Έκδοση Αποδεικτικού</p> <table border="1"> <tr><td>Εισπραγ.ποσ.δρχ.</td><td>Αρ. & Ημ. Αποδ.</td><td>Γεωγραφή Ταυτία</td></tr> <tr><td>■■■■■</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>■■■■■</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>■■■■■</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>■■■■■</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>■■■■■</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>■■■■■</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>■■■■■</td><td></td><td></td></tr> </table> <p>Αποστολή Στοιχείων κλπ.</p> <table border="1"> <tr><td>Υπηρεσία</td><td>Είδος στοιχείων</td><td>Αριθ. & Χρον. Εγγρ.</td></tr> <tr><td>ΜΤΦ</td><td>Αντίτυπο Παρούσης</td><td></td></tr> <tr><td>Τραπ. Ελλάδ.</td><td>Αντ. Αδειας Εξαγ.</td><td></td></tr> <tr><td>ΕΕΤΕ - Τρ. Ελλ.</td><td>Κατάσ. Ορισ. Τιμ.</td><td></td></tr> <tr><td>ΕΣΥΕ</td><td>Δελτίο Στατιστικής</td><td></td></tr> </table> <p>Ημερ. _____ Ο Γραμματέας _____</p>				Εισπραγ.ποσ.δρχ.	Αρ. & Ημ. Αποδ.	Γεωγραφή Ταυτία	■■■■■			■■■■■			■■■■■			■■■■■			■■■■■			■■■■■			■■■■■			Υπηρεσία	Είδος στοιχείων	Αριθ. & Χρον. Εγγρ.	ΜΤΦ	Αντίτυπο Παρούσης		Τραπ. Ελλάδ.	Αντ. Αδειας Εξαγ.		ΕΕΤΕ - Τρ. Ελλ.	Κατάσ. Ορισ. Τιμ.		ΕΣΥΕ	Δελτίο Στατιστικής	
Εισπραγ.ποσ.δρχ.	Αρ. & Ημ. Αποδ.	Γεωγραφή Ταυτία																																								
■■■■■																																										
■■■■■																																										
■■■■■																																										
■■■■■																																										
■■■■■																																										
■■■■■																																										
■■■■■																																										
Υπηρεσία	Είδος στοιχείων	Αριθ. & Χρον. Εγγρ.																																								
ΜΤΦ	Αντίτυπο Παρούσης																																									
Τραπ. Ελλάδ.	Αντ. Αδειας Εξαγ.																																									
ΕΕΤΕ - Τρ. Ελλ.	Κατάσ. Ορισ. Τιμ.																																									
ΕΣΥΕ	Δελτίο Στατιστικής																																									

Τ - 05.01 ΑΔΕΙΑ ΦΟΡΤΩΣΕΩΣ ΕΞΑΓΩΜΕΝΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ				Θ	
Εξαγωγέας. Ονοματεπώνυμο. Διεύθυνση		Ημερομηνία Τελονείο		Αριθμός Αδείας Ο Γραμματέας	
Εκτελωνιστής. Ονοματεπώνυμο.		Δια την συνοδεία και επίβλεψη κατά την φόρτωση ορίζεται ο κ. _____ Ημερ. _____		Ο Τελώνης	
				Χώρα Προορισμού Εμπορευμάτων	
Μεταφορικό Μέσο Εβδος. Όνομα. Αριθμός Εθνικότητας Ονοματεπώνυμο Πλοιάρχου η Πράκτορα		Βεβαιούνται υπό τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα άδεια εμπορεύματα συνοδεύτηκαν και φορτώθηκαν στο έναντι μεταφορικό μέσο. Ημερ. _____ Ο Παραδούς		Ο Παραλαβών	
Σημεία και αριθ.,	αριθμός	και είδος δεμάτων, Περιγρ. των εμπορευμάτων	Δασμ. Κλάση	X/μικ μικτά	Αξία σε δρχ.
				X/μικ καθαρά	Αξία σε ξ.ν.
Επιτρέπεται να φορτωθούν στο ανωτέρω μεταφορικό μέσο, με συνοδεία τελονειακού οργάνου, τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα άδεια εμπορεύματα, όπως αυτά βρέθηκαν κατά την επαλήθευση σύμφων με την ταυτότιμη διασάφηση εξαγωγής. Ημερ. Ο Τελώνης					
Κατά την επαλήθευση ευρέθησαν :			Τ.Σ.		
(συνέχεια στασιθεν)					

(συνέχεια πράξης, επελήθευσης)

Τ - 05.01		ΔΙΑΣΑΦΗΣΗ ΕΞΑΓΩΓΗΣ		Γ (Δια την ΜΥΦ)			
Εξαγωγέας. Ονοματεπώνυμο. Διεύθυνση		Ημερομηνία		Αριθμός Καταχωρήσεως			
Εκτελωνιστής. Ονοματεπώνυμο.		Τελωνείο		Ο Γραμματέας			
				Χώρα Προορισμού Εμπορευμάτων			
Μεταφορικό Μέσο Είδος. Όνομα. Αριθμός Εθνικότητα Ονοματεπώνυμο Πλοιάρχου ή Πράκτορα							
Σημεία και αριθ., αριθμός	και είδος δεμάτ., περιγραφή των εμπορευμάτων	Δασμ. Κλάση	X/μα μικτά	Αξία σε δργ.			
			X/μα καθαρά	Αξία σε ξ./ν			
Ο υπογεγραμμένος αυτούμααι την εξαγωγή των ακωτέρω περιγραφομένων εμπορευμάτων							
Κατά την επαλήθευση ευρέθησαν :			Ημερ. _____ Ο Εξαγωγέας				
(συνέχεια ώποσθεν)							

(συνέχεια πρότζεκτ, συλλογήσεως)

(1) Αιγυράμεται η μη απαντουμένη ενθεών.

ΧΗΜΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ		ΥΠΟΧΟΙΚΟΣ & ΦΥΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	
Αποστέλλεται θέματα αι Χρυσίν τηρήσας : _____ (απόδειξη) Ημρ. _____ Ο Συντάκτης Υπ. _____ Υπ. _____	Εβδομή θέματα Χρυσίν υπ' αρι. Ημρ. _____ Ο Χρυσίν Υπουρ. _____	Τα είν τη παρόντες διαπορέματα εξηνθίσματα και κυρίσματα : _____ Ο εισαγγέλιος των εξηνθίσματων Ημρ. _____ Υπουρ. _____	ΧΑΡΤΟΖΗΝΗΝ
Βοηθητικοί πρόβεις Τελεστήριον :			
<p>ΠΡΟΣΑΡΤΩΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ</p> <hr/> <p>Ο Ελεγχούς</p> <p>Ημρ. _____ Υπουρ. _____</p> <p>(Χώρος ολευθέρως χρησιμοποιήσεως)</p>			
Βοηθητικοί πρόβεις μπολογισμού Βασικολογικών και λοπτών επιβορύσσων			

(1) Αποχρήματα της πλειαρχίας αντιστοίχως

(1) Διατυπώθηκε από την Επιτροπή Ανάπτυξης
(2) Εάν δεν μολύβδουσφραγισθείσαν

(1) Διαγράφεται η μη απαρτουμένη ινδικτι-

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή στην Τεχνική των Συναλλαγών

Σελίδα

*1. 1	Αντικείμενο και χρησιμότητα της τεχνικής των Συναλλαγών	1
*1. 2	Η οικονομική δράση του ανθρώπου και τα αίτια δημιουργίας της	2
*1. 3	Ο καταμερισμός των έργων και η φυσική ανταλλαγή	6
*1. 4	Οι δυσχέρειες της φυσικής ανταλλαγής και η εμφάνιση του χρήματος και του νομίσματος	8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Εμπόριο - Εμπόρευμα - Εμπορικές Αγοραπωλησίες

*2. 1	Έννοια και αίτια δημιουργίας του εμπορίου	17
*2. 2	Διακρίσεις του εμπορίου	18
*2. 3	Σημασία του εμπορίου	24
2. 4	Περιορισμοί του εμπορίου	25
2. 5	Εμπόρευμα	26
*2. 6	Εμπορική αγοραπωλησία	27
2. 7	Υποχρεώσεις και δικαιώματα των συμβαλλομένων	29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Συμπληρωματικοί όροι Αγοραπωλησίας

*3. 1	Προσδιορισμός της ποσότητας	32
-------	-----------------------------------	----

*3. 2 Προσδιορισμός της ποιότητας	34
3. 3 Συσκευασία	36
3. 4 Χρόνος παραδόσεως	37
3. 5 Τρόπος φορτώσεως και αποστόλησις	38
3. 6 Τόπος παραδόσεως	39
3. 7 Χρόνος και τρόπος πληρωμής	41
*3. 8 Προσδιορισμός της τιμής πωλήσεως	42
*3. 9 Αίτια που επηρεάζουν τις τιμές	45
3. 10 Διάκριση των αγοραπωλησιών	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Έγγραφα Αγοραπωλησίας

*4. 1 Η σημασία και η διάκριση των εγγράφων αγοραπωλησίας	51
4. 2 Έγγραφα που αποδεικνύουν τη σύμβαση της αγοραπωλησίας	53
*4. 3 Έγγραφα που εκδίδονται κατά την εκτέλεση της αγοραπωλησίας: α) Τιμολόγιο β) Απόδειξη παραλαβής ή παραδόσεως γ) Δελτίο λιανικής πωλήσεως δ) Ζυγολόγιο τή μετρολόγιο ε) Προτιμολόγιο στ) Τιμολόγιο σγοράς με προμήθεια ζ) Τιμολόγιο πωλήσεως με προμήθεια (Εκκαθάριση) και η) Πιστοποιητικό προελεύσεως.	57
4. 4 Έγγραφα που εκδίδονται κατά το διακανονισμό της αγοραπωλησίας: α) Απόδειξη εισπράξεως- Απόδειξη πληρωμής β) Γραμμάτιο εισπράξεως - Ένταλμα πληρωμής	75
4. 5 Έγγραφα που εκδίδονται κατά τη διακίνηση των εμπορευμάτων α) Πιστωτικό σημείωμα β) Δελτίο αποστολής γ) Δελτίο εισαγωγής - Δελτίο εξαγωγής	80

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Ανταγωνισμός

*5. 1 Η έννοια και τ' αποτελέσματα του ανταγωνισμού	87
*5. 2 Θεμιτός και αθέμιτος ανταγωνισμός - Νομοθετικά μέτρα κατά του αθέμιτου ανταγωνισμού	88

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Εμπορικά Επαγγέλματα

6. 1	Κύρια πρόσωπα του εμπορίου	91
6. 2	Βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου εξηρημένα	92
6. 3	Βοηθητικά πρόσωπα του εμπορίου ανεξάρτητα:	94
	α) Παραγγελιοδόχος	94
	β) Εμπορικός αντιπρόσωπος	96
	γ) Μεσίτης	100

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Πίστη - Πίστωση - Πιστωτικοί Τίτλοι

*7. 1	Πίστη-Πίστωση-Διάκριση Πιστώσεως	103
*7. 2	Η πίστη στο εμπόριο	105
*7. 3	Πιστωτικοί τίτλοι	106
7. 4	Συναλλαγματική:	106
	Α) Ορισμός - τυπικά στοιχεία	106
	Β) Χαρτοσήμανση	108
	Γ) Τριτεγγύηση - Μεταβίβαση - Προεξόφληση	109
7. 5	Γραμμάτιο εις διαταγή	111
7. 6	Επιταγή	114
7. 7	Σημασία των πιστωτικών τίτλων	117

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Συγκοινωνία

*8. 1	Μέσα συγκοινωνίας - σημασία συγκοινωνίας	120
8. 2	Μεταφορά με αυτοκίνητα	122
8. 3	Μεταφορά με σιδηροδρόμους	126
8. 4	Μεταφορά με πλοία	130
8. 5	Μεταφορά με αεροπλάνα	128

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Τελωνεία

*9. 1	Σκοπός και σημασία των Τελωνείων :	132
*9. 2	Τελωνειακοί δασμοί - Δασμολόγιο	134
9. 3	Διακρίσεις των εμπορευμάτων από τελωνειακής απόψεως - Εκτελωνισμός	136
9. 4	Διασαφήσεις εισαγωγής - εξαγωγής - μεταφοράς	137
9. 5	Δικαιώματα υπερημερίας - αζήτητα εμπορεύματα	140
9. 6	Τελωνειακές αμφισβήτησεις - Τελωνειακή στατιστική	141
9. 7	Λαθρεμπόριο - ελεύθερη ζώνη - ελεύθερος λιμένας.	143
9. 8	E.O.K. και δασμολόγια	145

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Γενικές Αποθήκες

*10. 1	Σκοπός και σημασία των Γενικών Αποθηκών	149
10. 2	Προνομιούχος Εταιρεία Γενικών Αποθηκών Ελλάδος	150
10. 3	Διατυπώσεις αποθηκεύσεως	155
10. 4	Τίτλοι αποθηκεύσεως - αποθήκευτρα	155
10. 5	Ενεχυρίαση εμπορευμάτων	160
10. 6	Πώληση και παραλαβή εμπορευμάτων	162
10. 7	Υποχρεώσεις και δικαιώματα των Γενικών Αποθηκών	163

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Αγορές και Εκθέσεις

11. 1	Αγορές και εμποροπανηγύρεις	165
*11. 2	Οι εμπορικές εκθέσεις και οι διακρίσεις τους. Η Δ.Ε.Θ.	167
11. 3	Αίθουσες πλειστηριασμού	170

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Χρηματιστήρια

*12. 1 Τα χρηματιστήρια και οι διακρίσεις τους	172
12. 2 Χρηματιστήρια εμπορευμάτων	173
12. 3 Σύμβαση αγοραπλησίας στο Χρηματιστήριο Εμπορευμάτων	175
12. 4 Σημασία των Χρηματιστηρίων εμπορευμάτων	179
12. 5 Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών	180
12. 6 Χρηματιστηριακές πράξεις	186
12. 7 Εντολή και εκκαθάριση των Χρηματιστηριακών πράξεων	189
*12. 8 Σημασία των Χρηματιστηρίων Αξιών	192

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

Βιομηχανία

*13. 1 Έννοια και σημασία της βιομηχανίας και βιοτεχνίας	194
*13. 2 Διακρίσεις βιομηχανιών	197
13. 3 Προϋποθέσεις ιδρύσεως βιομηχανικών επιχειρήσεων	198
13. 4 Η βιομηχανία στην Ελλάδα	201

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

Τράπεζες

*14. 1 Έννοια και σημασία των Τραπεζών	203
14. 2 Εργασίες των Τραπεζών: α) Καταθέσεις β) Προεξοφλήσεις γ) Πρόκαταβολές σε φορτωτικά έγγραφα δ) Δάνεια με προσωπική ασφάλεια και με ενέχυρο εμπορευμάτων ή χρεογράφων ε) Πίστωση με εγγύηση (Crédit Confirmé) στ) Εγγυητικές και πιστωτικές επιστολές ζ) Έκδοση επιταγών και εντολών η) Είσπραξη αξιών τρίτων θ) Αγορά χρεογράφων για λογαριασμό τρίτων ι) Ενοικιάσεις χρηματοκιβωτίων ια) Παροχή πληροφοριών	206
14. 3 Διακρίσεις των Τραπεζών ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν	223
*14. 4 Οι Τράπεζες στην Ελλάδα	224

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

Θεσμοί που συμβάλλουν στην Ανάπτυξη του Εμπορίου

*15. 1 Κρατικές υπηρεσίες (Υπούργειο Συντονισμού - Εμπορίου και Βιομηχανίας)	228
15. 2 Τα εμπορικά και Βιομηχανικά επιμελητήρια	230
15. 3 Τα επαγγελματικά και Βιοτεχνικά επιμελητήρια	233
Παράρτημα Πινάκων	235

COPYRIGHT ΙΑΡΥΜΑΤΟΣ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ

